೧ ಶುಭಮಸ್ತು ॥ ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗಾಯ ನಮಃ । [illegible]

[illegible]

ಸ್ವಪಕ್ಷಂ ಕೇವಲಮಾತ್ರಗ್ರಾಹಕೇ ಕತಂಯಾಂ ಶಬ್ದ ಸ್ವಪ್ರಾಂಶಮಾಂಗಸ್ಯ ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣ ಹೋಂಪಜೀವ್ಯತ್ವಂ ಸಜಪ್ರಮಾಣಾಗಸ್ಯ ಕಗಸ್ಯಸಾಂಪ್ರತಿಪನ್ನವಾ
ಕಾರ್ಯಕ್ಯ ಜ್ಞಾನಗರಾಂಪ್ರಾಂಪಮಾಂಗಪ್ರಮಾಣಹೋಂಪಜೀವ್ಯತ್ವಂ ಘಟಮಾನಯೋತ್ರಿ ಸ ಜ್ಞಿತದಭಾವಾತ್ ಗನ ಜ್ಞಾನಯಮಾಗಪದತ್ವೇ ಸಾಂಖ್ಯ ತಾತ್ಪ
ವಪ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರತಿ ಹೋಂಪುತಯಾಂ ಘಟಮಾನಯಾತಿ ಶಬ್ದಗಕಾಂಬತಸಾಂಖ್ಯಕಾರ್ಯಪವ್ಯಕ್ಷಕಾ ಶ್ರುತಾಂಯಾಂ ಉಪಮಾನೇಸತಾತ್ಪರ್ಯ ಸ್ತ್ರಕಾ
ಪ್ರಕಾಶಪವ್ಯಸ್ವಮಿತಿ ಪಾಂಗ್ಯಂ ಪ್ರಮಾಣಾವಿಷ್ಟಾ ಜಕ್ಷೋಪಾಂಗ ಕಯತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಪಖ್ಯಾಯಾಂ ಉಪಜೀವಕತಾಂಯಾಂ ವಿವಕ್ಷಿತತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಮಾ
ಣಾವಿಘಾಂಜಕ್ಷೋಪಾಂಧಿತ್ವಸಂತ್ಯಾ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಾತಾತ್ಪದಿ ಅಪವ್ಯಕ್ಷಂತ ಜ್ಞಕಾಂಪ ಸಂಬಂಧವಿಶೇಷ ಇತ್ಯಂಶಕಾ ಜ್ಞಿತಾತ್ಪರ್ಯ ಪಮಿತಿಸ್ವರ್ಣ
ತಾತ್ಪರ್ಯಯ ತತಾತ್ಪರ್ಯ ಅತಿಪತಸಾಂಕಾರ್ಯ ಗಜ್ಞಾಗತಾತ್ಪದೇರೆವ ತದಾ ಕ್ತ್ವೇ ತಸ್ವಪ್ರಮಾಣ ಣಾತಾವಕ್ಷಿ ದಶ ಸಜಪ್ರಮಾಣಾತ್ವ ವ್ಯಾಪಕಾಂ ಪಜೀ
ವ್ಯತಾಂ ಕಾಂಬತ ಉಪಜೀವಕತಾಂಗವಶ್ಚ ದಶತಾತ್ಪದುಕ್ತ ಕಾಂ ಪಾಂ ಪಾ ತಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತ ಚ ಪ್ರ ಕಪ್ರ ಗ್ಗವಯ ಇತಿ ಪ್ರಸ್ತಗಂ ತಶಂ ನಿತ್ರ ತತ್ವ
ಪಾದಿಗಾ ತಾಂದೃಶ ಬದಪಶಗಂ ತತ್ರಾತಿಪಶ ಪಾಂಶ್ಯಂ ವಿಗಾಂಬಿಪಾಂಗ ಗಶಾಂ ಪಾಂತಿಪಶ ಪಾಂಕಾರ್ಯ ಗಜ್ಞಾ ತ್ವಹೋಂಪಮಾಂಹೋಂಪಂಟಿ
ಗವ್ಯಬಿಪಾಂಕಾರ್ಯ ಸಜ್ಞಾಹೋಂಪಮಾಂಹೋಂಪಜೀವ್ಯ ಇತಿ ಉಪಮಾನೇಸಜ್ಞಾ ಉಪಜೀವಕತಾತ್ಪರ್ಯಾಂ ಪಾಂಗಾಗ್ನಿ ಗಪ ಇತಿವದಂತಿ ತದಸತ್ ॥
ಕಾಂಕ್ಷಪ್ರಕಾಂ ಕ್ವಾಶ ಜ್ಞೈವಪ್ರಪಾಂಶ್ಚತ ಇತಿ ಕಾರ್ಯಾಂ ತ್ರಪ್ರಾಪ್ರತ್ಯಗ್ಗವಯ ಇತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಜ್ಞಶಬ್ದಗಾಂಯಾಂ ಭಾವಸ್ಯ ಕತಾತ್ಪರ್ಯ
ಸಾಂಕ್ಷಪ್ರಕಾಂಕ್ವ ಸಾಂಖ್ಯಹೋಂ ಕ್ಷಗೋಂ ಪರಪ್ರಾಶ ಜ್ಞೈವಕ್ಷಯ ಬಲ್ಲಿ ದಾಪಗಾಂಗವರ್ತತ ಇತಿ ತದರ್ಥತಾತ್ಪರ್ಯಯ ಪಶ್ಚ ಜ್ಞಾನ
ಮಾಂತ್ರೇಪಾಂಗತ ಸಾಂಖ್ಯಮಾಂ ಧ್ವತ ತ್ರಶಬ್ದಕಲ್ಪನಾಗವಕಾಶಃ ತತ್ರಸಾಂಖ್ಯಮಾಂಧಿಕಾಯಾಂ ಅಭಾವೇ ಗತಾ ಪ್ರಕಾಶ ಯಯ ಕಾರ್ಯ
ತಾರಾ ಕಪಾಂ ತಿಪಶ ಪಾಂಕಾರ್ಯ ಗಜ್ಞಾನ ಸ್ವಸಾಂಖ್ಯಕ್ಷೇಪಾಂ ಪಮಿತಿ ಕರಣಾತ್ವಮಾಣಾ ಭಾವಾತ್ ಗಪ್ಪಯ ಕ್ವಪ ಪಕ್ಷ್ವಸಾಂಖ್ಯತ್ವೇಪ್ಯಲ
ಘುತಯಾ ಕ್ಷೈಪ್ರಾಂ ಪಮಿತಿ ಕರಣತಯಾಂ ಶಬ್ದಕಲ್ಪನಮಾ ತಸ್ಯಕಂ ಪದಜನ್ಯಪದಾರ್ಥೋಪಸ್ಥಿತೇರೇವ ಸಾಂಖ್ಯಮಾಂಧಪಾಂ ತುತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಾಂಕ್ಷ

ಪ್ರಪೂಕ್ಯತೇ ಲ

ಲಯದಾ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

೧ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ

ವಿಷಯವಿಷಯಿಣೋಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಜನ್ಯಪ್ರಮಾಣಕತ್ವೇ ಮನಃಸಂನಿಕರ್ಷವಿಶಿಷ್ಟತಯಾ ಶಾಬ್ದತ್ವಂ ತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಮ್ । ಶಾಬ್ದತ್ವಜನ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದ್ಯನ್ಯ
ತ್ವರೂಪವತ್ವಂ ಕಾರಣಾದಾವಪಿ ಶಾಬ್ದತ್ವಂ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ರಿತಯಲಕ್ಷಣಂ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಯೋಃ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ ತ್ಯತ ಆಹ ಜನ್ಯೇತಿ ಶೈಲೀ ತ್ರಿ
ಕೈಲಸ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಶೇಷ ಅನುಭವಸ್ಯ ಶಬ್ದಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿತಿ ಅಸ್ಮಿನ್ ಕರಣೇ ವಿಷಯವಿಶೇಷ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ
ಗುಪ್ತಮಾಂತ ತಥಾ ಚ ಶಬ್ದಜನ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿವಿಷಯಕಜ್ಞಾನತ್ವಮೇವ ತದ್ವಿಷಯೋ ಜ್ಞಾನತ್ವತಿ ವಿಶ್ವಶಾಬ್ದತ್ವಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಜನ್ಯಪದಮಿ
ತ್ಯಾಹುಃ ತದಸತ್ ಶಬ್ದಲಿಂಗಕಷು ಪರಾಮರ್ಶಶಬ್ದಜನ್ಯಷು ಬುದ್ಧಿವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನತ್ವೇ ತದುಕ್ತ ಶಾಬ್ದತ್ವಾಭಾವಾತಿಪ್ರಸಕ್ತೇಃ
ಶಾಬ್ದತ್ವಜಾತಿಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಸ್ಯ ಆವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ತತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾದಾಯ ಲಕ್ಷ್ಯತ್ವೇ ಲಕ್ಷಣಾಸಂಗತೇ ತದವ್ಯಾಪಕತಾ ಶಾಬ್ದತ್ವಸ್ಯ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾತ್ರಂ ಶಾಖಾಂಗತಿಸ್ತ್ರಿತ್ವವಿಷಯ ಜನ್ಯವದ್ದುಜನ್ಯತ್ವವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿ ಅನುಭವತ್ವವ್ಯಾಪಕಾನುಗಯಾ ಜಾತಿಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ತ್ವಾದಿ ಸ್ಮೃತಾಂತ್ಯಜನ್ಯತಿವದವಿಷಯಕ ತದ್ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀಯಾಂ ಜಾತಿ ಜನಕಮಿತಿ ತ್ವಂ ತತ್ಸ್ಮಾಂಗ್ಯಭಿ ತ್ವಮಿತಿ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥಃ । ಅತಿವ್ಯಾ
ಪ್ತಿಂ ವಾರಯತಿ ತತ್ರೇತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಿಷ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಾದೃಶೀನಾಂ ಜನ್ಯಪದದ್ದಜನ್ಯತ್ವವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಅನುಭವತ್ವವ್ಯಾಪಕಾ
ನಾಂ ಶಬ್ದವದಿತಿ ತಥಾ ಚ ತತ್ಸ್ಮಾಂಗ್ಯತ್ವಾಭಾವಾನ್ನಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ಸ್ಮೃತಿತ್ವಜ್ಞಾನತ್ವಾ ಅನುಭವಸಾಮಗ್ರೀಪ್ರತಿಬದ್ಧ
ತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಾವತಿವ್ಯಾಪ್ತಿವಾರಣಾಯ ಜಾತಿಪದಂ ಜನ್ಯತ್ವಸತಿ ತಾದೃಶಂ ಯದಿ ಶಾಬ್ದಜ್ಞಾನತ್ವಾದಿ ಶಬ್ದತ್ವಂ
ಭವತೀತಿ ವಿಭಾವ್ಯತೇ ತದಾ ಅನುಭವತ್ವವ್ಯಾಪಕಜಾತಿಶೂನ್ಯತ್ವಸತೀತ್ಯೇವಾಸ್ತು ಇತ್ಯತ ಆಹ ಜಾತಿಶೂನ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಜಾತಿಶೂ
ನ್ಯತ್ವಮಾತ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅನುಭವತ್ವವಿಗಾಮಿತಿ ಅದಾ ಜ್ಞಾನತ್ವಗುಣತ್ವಾದಿಪರಿಗ್ರಹಃ । ತಥಾ ಚ ದ್ರವ್ಯತ್ವಜಾತಿಶೂನ್ಯತ್ವಂ ಸತ್ತ್ವಾಭಾ
ತಿ ಶೂನ್ಯತ್ವಂ ಸತ್ತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ ಅತ್ರ ಯಚ್ಛಬ್ದಜ್ಞಾನತ್ವಾದೀನಾಮಿತ್ಯೇವ ವಕ್ತುಮುಚಿತಂ ತಥಾ ಚ ತದವ್ಯಾಪಕತ್ವಾತ್ ತತ್ಸ್ಯಾ

೨ ಅನುಭವತ್ವೇತಿ ಅನುಭವತ್ವವ್ಯಾಪಕಜಾತಿಶೂನ್ಯತ್ವಮಾತ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥಃ

౨ జ్ఞానే అనుభవత్వపరామర్శాయ అనుభవత్వమిత్యుక్తం తదవ్యాపకేతి అనుభవత్వావ్యాపకేత్యర్థః అనుభవత్వావ్యాపకేత్యస్య
వ్యావృత్తిమాహ జన్యేతి తథా అసంభవితా స్పష్టేతి జన్యపదార్థజన్యత్వవ్యభిచారిత్యర్థః స్మృత్యనుభవత్వావాన్తరజాతి అనుభవ
త్వావచ్ఛిన్నత్వమపేక్షితే ... అదిరామితి ఆదిగా జ్ఞానే తృప్తపరిగ్రహః అనుభవత్వావ్యాపకత్వం అనుభ
వే ... ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం తేనానుభవత్వాదివ్యుదాసః స్మృత్యనుభవత్వావ్యాప్యత్వేపి ... పాదియ్యతే కృతే
మవ్యాపకత్వమచేతత్వే ... తద్వ్యాపక ... జన్యత్వే ... అనుభవత్వ సాధ్య
వ్యాప్యత్వాపత్తేర్వ్యాప్యతయా ... [illegible] ... వ్యాప్యతయా ... కృతే అనుభవే ... ప్రతియో
గితావచ్ఛేదకత్వ స్య అనుభవత్వ అనత్వే అనుభవత్వ ... తావతి వ్యాప్తివాక్య ... పదస్య అనుభవపరత్వం
విగా ... జన్యత్వవ్యభిచారీ స్మృత్యనుభవత్వావ్యాపక జాతి ... త్వమితి కృతే అసంభవః జ్ఞానే ... స్య
కరణత్వాసంభవేన ... జన్యత్వవ్యభిచారిత్వాదతః ... జన్యపదవ్యావృత్తిమాహ ... స్మృత్యనుమి
తిత్వసాధ్య ... అనుమితిత్వస్యాపి ... అనుమితిత్వస్య ... జన్యత్వ
వ్యాప్యత్వ ... జాతి ... తథా ... అనుమితావవ్యాప్తిః జన్య ... అనుమితిత్వసాధ్య
తథాత్వే ... అతః అతివ్యాప్త్యాపత్తేః ... జన్యపదార్థజన్యత్వవ్యభిచారిత్వే ... అనుభవత్వా
వ్యాపకజాతి ... మిత్యర్థః అత్ర చ జన్యత్వవ్యభిచారిత్వే జన్యత్వవ్యభిచారిత్వే జన్యత్వవ్యభిచారిత్వే జన్య
[illegible] త్వవ్యభిచారిత్వే జన్యజన్యత్వవ్యభిచారిత్వేన ... అనుమితిత్వజన్యత్వజ్ఞానే జన్యత్వే [illegible] వ్యాప్తిజ్ఞా

౧ [illegible]

[illegible]

శబ్దంతర్క
శ్రీరామ
శివ
౨

ప్రయోగసాధుత్వజ్ఞానార్థం తత్త్వజ్ఞానహేతుః శబ్దః ప్రమాణం శబ్దపదస్య లక్ష్యలక్షణస్య చ ప్రయోజనం కాకాక్షిగోళ
కన్యాయేనాహ అత్ర అర్థపదస్య జ్ఞానీయమానమాత్రపరతయా శంకాభిమానేనాశ్రయరూపవిశేషణసాధకత్వప్రమా
ణత్వస్య మానాభావాత్ అంతయోగవ్యావృత్తిఫలకత్వాత్ ప్రకృతవాక్యజన్యజ్ఞానవిషయత్వపరత్వం తథాచ తాత్పర్య
విషయార్థతత్త్వజ్ఞానమానాయేత ప్రమాణత్వస్య భావాభావ ... విశేషణం ... తపదస్య కారణమా
త్రపరతయా తత్త్వజ్ఞానకారణయోః ప్రయోగపదసమభివ్యాహారాదితరకరణనిష్ఠకారణపరత్వం తత్ర
సంభవకారణయా సామాన్యతో ఉపస్థితా వివక్షితా ఏవం తర్హి తాత్పర్యవిషయవ్యక్త్యజ్ఞానవిషయవిశే
షయత్వం యత్ప్రమాతృతం జ్ఞానం స్వప్నజన్యవ్యవహారాదితర తాత్పర్యవిషయజ్ఞానవిషయవిశేషయత్వం సామాన్యతః
తస్య తత్త్వజ్ఞానం తద్విశిష్టతామ్యత్ప్రమాణం శబ్దత్వం తథాచ తాత్పర్యవిషయప్రమాణం శబ్దత్వమితిలక్షణ
మంపతత్ తత్ర ప్రమాణపదస్య ప్రకృతవాక్యపరం చరమవన్నపదం వాక్యార్థజ్ఞానపరం యత్ర అగ్నిమా
వ్యా
నిత్యమిదం వాక్యజ్ఞానం తదలక్షణాయోగం తంతాభిమాతామ్ ప్రకృతవాక్యరూపవిశేషణకతా బోధః తత్ర
అతికరణతనిహాసమాలక్ష్యతి మతే బోధజనకతావచ్ఛేదకాయాం ప్రమాణ వ్యవతీభావసంబంధేయ లక్షణేతత్తాత్పర్య
త్వేన వేశః అతఏవ లక్ష్యవిశేషణ వేశః తథాతాత్పర్యవాక్యాదేవ యత్ర పురుషాంతరస్యతత్త్వాబాధవశాదేర్లక్షణాయోగం
తాభిమాతావాక్యస్య వాక్యరూపవిశేషణకతా బోధః తథాపి కరణతేతాత్పర్య బోధం ప్రతిప్రమాణతాప
త్తి కారణయా తత్పురుషీయాప్రత్యయ వేశః అతఏవ లక్ష్యవిశేషణ వేశః అయోగ్యే ప్రసంగకారణయత్ర ప్రమాపదం యత్ర
వయసాం కం చ తితి వాక్యార్థాలాం తదపూర్వత్వేలితాత్పర్యవిశేషసాధకతా బోధః తత్ర వయః కరణతనిహాసమా

ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಂ ಪ್ರಮಾಣಾನ್ಯಸಂಗ್ರಹೇಽಯಂ ಜ್ಞಾನಾಂತರಮಿತ್ಯತ್ರ ತತ್ತ್ವಾತಿಃ ಪಜಂ(ತಾದೃಶಸ್ಥಲ ಏವ ಪುರುಷಾಂತ
ರಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಿತಾನ್ಯತತಾ ತಳೆ ಕ್ಷೆಸಾಂಕೇತಿಕಜ್ಞಾನೇ ಮಾನಾಂತರೋಕ್ತದೋಷಾಪಾರಗಿಯ ತತ್ಪುರುಷೀಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವವಿಶೇಷಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಗ್ರ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನ ತತ್ಪ್ರಮಾಕಾರಕಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋದಗಂಭವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ನಿರ್ಯಾತಕರಾತ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿವಿಶೇಷಃ(ಯದ್ಯಪ್ಯತ್ರ
ಮಾತ್ರತ್ವೇನಯಾ ಪ್ರತ್ಯುಪಮಿತಿತ್ವಂ ತದಾ ನತಿ ಷೇಧವ ಸ್ವಾಂತಲಂಗನಾತ್ತತ್ರ ವ್ಯಮಿತಿಜ್ಞಾನೇ ವತ್ ಪುರುಷೀಯ ಪ್ರತಿತೆ ಷಟ್ ವಕ್ಷ್ಯಾ
ತಲಮಿತಾನ್ಯದಿ ಪ್ರಾಕ್ತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ತತ್ರತು ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸ್ವಮಬಿನ್ನತ್ವಾದ್ಬೋಧಾತ್ ತದಾ ಹಿ ತದಾತ್ಮತತ್ಪುರುಷೀಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಜ್ಞಾನೇಽಂಯದ್ಯತ್ವಂ ನಗನಯದ್ಯತ್ರ ಕಾರಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ತತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟತಾಕಂ ಯತ್ರ ಷಾತ್ರ ಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ತಾದೃಶಪ್ರಮಾ ಜ
ನ್ಯ ಶಬ್ದತ್ವಂ ತದಾತ್ಮತತ್ಪುರುಷೀಯಪ್ರಮಾಣಾ ಕ್ಷಬ್ದತ್ವಮಿತ್ಯನ್ಯದಿವಕ್ಷಿತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತದಾತ್ಮನಪ್ಯತ್ರ ರಕ್ಷಿತ ಜ್ಞಾನ್ಯವತಾ
ನ್ಯ ಶಸ್ಯಸುಲಭ ತಯಾ ತದಾ ದಾಯಾ ವಿಲಕ್ಷಣಾ ಸಂಭವಾತ್ ಇತ್ಥಂ ಚ ತತ್ರ ಆತ್ಮತತ್ಪುರುಷೀಯಾಪ್ರಸ್ಯಜನ್ಯಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವಯ
ದ್ಯತ್ವಂ ನಗನಯದ್ಯತ್ರ ಕಾರಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಯದ್ವಿಶಿಷ್ಟತಾಕತ್ವಂ ಸ್ವಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಭವತಿ ತತ್ವಂ ನಗನಕತತ್ರ ಕಾ
ರಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟತಾಕಂ ಯತ್ರ ಷಾತ್ರ ಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ತಾದೃಶಪ್ರಮಾ ಜನ್ಯಶಬ್ದತ್ವಂ ತದಾತ್ಮತತ್ಪುರುಷೀಯ ಪ್ರ
ಮಾಣಾಶಬ್ದತ್ವಮಿತಿ ಪರ್ಯವಸಿತಾರ್ಥಃ ಏತೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದಿ ಪ್ರಾಕ್ತನ ಪ್ರಾಕ್ತನೋದಯಃ ಕರಣಂ ಕನಿಷ್ಠಾಸು ಕಾಲಕ್ಷಣ
ಮಾಂಗ ಆಶ್ರಯಣಾತ್ ಕನಿಷ್ಠಾಸು ಕಾಲಕ್ಷಣ ಮಾಂಗ ಕ್ಷತಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಯಾ ಸಾಂಸಿಂಪತಿ ತಿ ಪ್ರಾಕ್ತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ತತ್ರ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿ
ಬತಿ ಪರಾಸ್ತಂ(ತತ್ರಾಪಿ ಶ್ರುತಿಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವತಾದೃಶಸ್ಯ ಪ್ರಬ ಕ್ಷತಿ ತಿ ಪ್ರಾಕಾರ್ಥಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾಕಾರ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ಪ
ಪಠನೀಯ ಕಾರ್ಯಜ್ಞಾನಂ ಭವತಿ ತ್ರಿಭಿರ್ತತ್ ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ್ಯಜ್ಞಾನೇ ಕಾಪಿ ಕ್ಷೆಸಾಕ್ಷತ ತಾ ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾಕ್ತನಯಾ
ಸೋ ಭವತೀತಿ ಸಾತತ್ಪ ಕಂ ತಾವಿ ಷಾತ್ರ ಕಾ ಪ್ರಕ್ಷಾತಿಕ್ಷತಾ ಜ್ಞಾನೇ ಸಹಿ ಕ್ಷತ ಕ್ಷತಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ ಕಂ ತಾವಿಷಾ
ಯ ವಿಷಯ ಸಿದ್ಧಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ಪಕಂ ತತಾಲಬ್ಧವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿಃ ತತ್ಪಕ್ಷತಾ ದಿಶ್ಚಯಾತ್ ತತ್ಪವಿ ಭಾಗಾದ್ವಿ ದಿಶಾ ತತ್ ಕಂ ತಾವಿಷಾ
ಯಃ ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವ ತಿ ತತ್ವಂ ನಾ ಪ್ರಾಕಾರ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರಾ ಕ್ಷ್ಯ ಸ್ಯೇತಿ ಬೋಧ್ಯಂ॥ ——॥ ——॥——॥——॥

తర్కప్రకాశః

౪ త్వజ్ఞానవిషయతాయాం వ్యాప్తిరితి వాచ్యత్వాత్. ప్రయోజకహేతుభూతత్వేతి ఇత్యర్థః పదస్య వ్యాప్త్యర్థః పరః త్వపక్షస్య సంగ్రహః ప్రయో
జ్యత్వజ్ఞానవిషయతాయాం ప్రసంగః. తథాహి హేతుపక్షసంబంధవ్యాప్త్యాకృతజాతపదస్యత్రాస్తా విత్తథాత్వసంగ్రా
హే ఇతరకస్యేతి పక్షస్య వ్యాప్తస్తత్పన్న జాతియ్యస్యేతి పక్షస్య సాధ్యత్వవిపక్షేతత్వయోయ్యప్రయోజకప్రతిపాద్యజ్ఞానం ప్రయోజ
కత్వేన ప్రయోజకప్రతిపాద్యజ్ఞానాంతరం [illegible] పక్షతే తాద్యశార్థః తత్వజ్ఞానజన్యత్వం లక్షణం [illegible] వాచ్యార్థజ్ఞానవత్వదా
ర్థః జ్ఞానవద్ అర్థః జ్ఞానవత్ పక్షప్రయోజకహేతుః వాచ్యార్థజ్ఞానం త్వకేఅర్థః తత్వజ్ఞానస్యైవ అపేక్షణీయత్వాదితి
అత్ర ప్రయోజకోవాక్యం తథాచ తత్సాతర తత్పురుషీయస్వజన్యజ్ఞానవిషయవిషయకం [illegible] యద్ద్వయం ద్వయం
జ్ఞానం ప్రకృతవాక్యజన్యయోగ్యతాజ్ఞానజన్యయోగ్యప్రయోజకప్రతిపాద్యజ్ఞానాంతరం తథా తత్పురుషీయస్వజన్యజ్ఞా
నవిషయవిషయక [illegible] జ్ఞానాంతరం పక్షతే తాద్యశార్థః తత్వజ్ఞానజన్యత్వమర్థః వాచ్యార్థజ్ఞానేన వాక్యజన్యయోగ్యస్వప్ర
ఉపసంహారః త్వప్రవృత్తిపదార్థః జ్ఞానస్యాపేక్షణత్వాత్ తస్య హేతుత్వవత్త్వమితి సూత్రకారాణాం స్వజన్యజ్ఞానవిషయవిష
యక జ్ఞానాంతరవిశేషణీయం తథాచ తత్సాతర తత్పురుషీయస్వజన్యజ్ఞానవిషయవిషయకం యద్ద్వయం ద్వయం జ్ఞానం జ్ఞా
స్వజ్ఞానజన్యయోగ్యతాతర తత్పురుషీయస్యసూత్రకారాణాం స్వజన్యజ్ఞానవిషయవిషయక [illegible] కాంత్రరంగాపేక్షతేతా
త్వశ ప్రకృతవాక్యార్థజ్ఞానజన్యశక్తత్వం తత్సాతర తత్పురుషీయప్రమాణంత్వమితి ఫలితం తత్ర సూత్రకారాణాం స్వజన్య
స్వపదమర్థః తత్వజ్ఞానజనకం స్వపదాంత్ర రాణాం ప్రకృతవాక్యపదార్థః తత్వజ్ఞానేన వాక్యజన్యయోగ్యసూత్రకారాణాం త్వ
స్వప్రకృతవాక్యజన్యజ్ఞానవిషయవిషయకస్వవాచ్యార్థజ్ఞానస్యాపేక్షణత్వపదార్థః తత్వజ్ఞానజన్యతత్వమంజాయాం

నన్వేతవాచ్యార్థప్ర

ಯೋಗ್ಯೇ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಶಬ್ದಸಂಸ್ಕಾರಾದಾವತಿವ್ಯಾಪ್ತಿರ್ಲಕ್ಷಣೇ ಸ್ವಪದೇ ಪ್ರಮಾಣಾಮಾತ್ರಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಾವವ್ಯಾಪ್ತಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯೈ
ಕದೇಶಪದಮುಪಕ್ಷಂ ಚೇದ್ಯುಕ್ತಮಿತಿ ಚೇತ್ ತತ್ರಾಹ ತದ್ವತ್ವಪ್ರಕಾರಕೋಯನ್ನ ಸ್ವಜನ್ಯಜ್ಞಾನವಿಷಯಃ ವಿಷಯಕಂ ಯತ್ಪ್ರಮಾತ್ವಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಸ್ವ
ಸ್ಯ ೧ ೫೧೦ ಯೋಗ್ಯತ್ವಂ ತತ್ರಾಹ ತದ್ವತ್ವಪ್ರಕಾರಕೋಯನ್ನ ಸ್ವಜನ್ಯಜ್ಞಾನವಿಷಯವಿಷಯಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ತರಂ ಚೇತ್ತೇ ತಾದೃಶಪ್ರಮಾಜನ್ಯಕತ್ವಂ
ತತ್ತ್ವಂ ತದ್ವತ್ವಪ್ರಕಾರಕೋಯನ್ನ ಪ್ರಮಾಣಾನಾಂ ಕ್ಷತ್ವಮಿತಿ ಷಡ ತಂ ಪ್ರಮಾಣತ್ವಂ ಚಿಯೋಂ ಪ್ರಮಾ ಜನ್ಯತ್ವಂ ಚೇ ತೌ ಅ ... ಚಿಕ ಪ್ರಮಾ
ಜ್ಞಾನ ಪಾಂ ಯೋಂ ತಿಗ ೧ ಕ್ಷ ಂ ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಬಂ ಪತಿ ತಾವೃಶಾ ಪದಾ ಥ ಗತಿ ತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವ ಸಮಾನ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನಂತರಾ ಪೇಕ್ಷೆ
ತಯೋಂ ತಪಾಂ ಪಾಯೋಂ ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾ ಬೇಧಕಂ ತಾಂ ಚಿಘೋಂ ತೆ ವಾಕ್ಯಲಾಂ ಚಿಷ್ಣುನಾಂ ಧರ ತಾಂ ಪ್ರಮಾಣ ಮಂದಾಂ ಯೋಂ ತಿ ಪ್ರಸಂಗ
ವ ಹಿನ್ನ ಕರಣಕ ನೇತ್ರಾದ ಕೋಂ ಲಕ್ಷ್ಯ ತಿ ಮಾಂ ೧ ತಿ ಪ್ರತ್ಯ ತ ವಾಕ್ಯ ಜನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ಕರ ಣಿತಾಂ ಷು ಚಿಕ್ಷಾಣಾಂ ವಾಂ ವಿಷಯ ಕತ್ವೇನ
ಷೆ ನಾಂ ಧರ ತಾಂ ಜ್ಞಾನ ನೇತ್ರ ಚಿಪ್ರ ಕೃ ತ ವಾಕ್ಯ ಜನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ವಿಷಯ ಕಾರ್ಥ ತ ತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತೇ ಚ ವಾಕ್ಯ ಜನ್ಯ ತವ್ಯ ಸಾಪೇ
ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಂತರಾಪೇಕ್ಷಾ ನಿಬ ತಿ ... ಶಕ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಮಿತಿ ವಾಕ್ಯ ನಾಂ ಪಿ ತಾದೃಶ ವಾಕ್ಯ ಜನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ತಯೋಂ ತಾದೃಶ ವಾಕ್ಯ
ಜನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ವಾಕ್ಯ ವಿಷಯಕ ವಾಕ್ಯ ರೂಪ ಪಕ್ಷೆ ನಾಂ ಧರ ತಾಂ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾನಾಂ ಯ ಶಕ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯ ಮಿತ್ಯ ತೋಂ ಗ್ಯ ವಾಕ್ಯ ಅತಿ
ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ... ಚಿ ಪಂ ಯ ೧ ಕರಣ ಕ ನೇತ್ರಾದ ಕೋಂ ಲಕ್ಷ್ಯ ತಿ ಮಾಂ ಗ ಣಾಂ ಪ್ರ ಪನ್ನ ಮಿ ತಾಂ ಪ್ರಂ ನಿ ಕೆ ಪ್ರಮಾ ಣ್ಯ ನ ಮಾಂ ಕಲಂ ಬಕ ಜನ್ಯ ವಿ
ಯ ನಾಂ ನಂ ಪತಿ ತಿ ವಾಕ್ಯ ಅ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ತಾದೃಶ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಜನ್ಯ ಪ್ರಮ ಚಿ ಕ್ಷ ತಾವ ಜಾ ವಾ ತ್ರ ಈ ಶ್ವರ ಯ ವ್ಯಾ ಕ್ಯಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಜನ್ಯ
ಸ್ವ ನ ಮಾಂ ಕ ಜಾ ತಿ ಯ ವ್ಯಾಸ ದಿ ಯ ವ್ಯಾ ಕ್ಯಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಸ್ಯಾ ಪೇಕ್ಷ ತಂ ಯೋಂ ತದಾ ದಾ ಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಣ ಗ ಮ ನಾ ತ ಅ ಕ್ಯಾ ತ ದಿ ಯ
ದಾ ರ್ಥ ತ ತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಮಾಂ ಪ್ರಯೋಂ ಯೋಂ ನ್ಯ ಅತಿ ಪ್ರಸಕ್ತೇ ಮ ಣ ಪರ ತ್ವ ಇ ತಿ ಕ ಧ ಮಿ ತ ದಿ ತಿ ಚೆ ... ತ್ಯ ಶಂ ಯೋಂ ಪ್ಯ ಶಾ ರ್ಥ ತ ತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾ

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶ

೨

ಜ್ಞಾನಂ ಸ್ಮೃತಿ ಸಂಸ್ಕಾರಜಾತಿಯನ್ಯಜ್ಞಾನಾಂತರಾನಪೇಕ್ಷಂ ಸತ್ಪ್ರಯೋಗಹೇತುಃ ತತ್ಸ್ವರೂಪಮಿತ್ಯಲಕ್ಷಣಕ್ಷಣಃ ಕಿಂ ತುಪ್ರಯೋಗಹೇತು
ಭೂತಂ ಯದರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಕೃತವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಿಷಯಕಂ ತಜ್ಜನ್ಯತ್ವಂ ಲಕ್ಷಣಂ ತತ್ರಾನ್ತರ್ಭೂತಾಯಾ ಸ್ವಜನ್ಯಜ್ಞಾ
ನಂ ಯದ್ವತ್ತ್ವಂ ಸರ್ಗಕಂ ಯತ್ಪ್ರಕಾರಕತಾವಚ್ಛಿನ್ನಯದ್ವಿಶೇಷ್ಯತಾಕಂ ತತ್ತ್ವಂ ಸರ್ಗಕತತ್ಪ್ರಕಾರಕತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ
ವಚ್ಛಿನ್ನಜ್ಞಾನಜನ್ಯಸ್ವತ್ವಂ ತದಾನ್ತರತತ್ತ್ವಬೋಧಕಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣತ್ವಮಿತಿ ಪರ್ಯವಸಿತೋಽರ್ಥಃ ವಹ್ನಿನಾ ಸಿಂಚತೀತ್ಯಾದೌ ವಹ್ನಿ
ಕರಣಕಸೇಕಾನುಕೂಲಕೃತಿಮಾನಿತಿ ಬೋಧೋದಯೇ ತದ್ವಿಷಯವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಂ ನಾಸ್ತೀತಿ ನಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಏವಂ ಶಬ್ದ
ಪ್ರಮಾಣತ್ವಮಿತ್ಯಾದಾವಪಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇ ಸಮಾನಪದಂ ವಹ್ನಿನಾ ಸಿಂಚತೀತ್ಯಾದೌ ತು ಶಬ್ದೋತ್ಪತ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾದಾಯ ಲಕ್ಷ
ಣಸಂಗತಿಃ ಏವಮತ್ರ ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ವಾಕ್ಯವೇತ್ತಾನಿ ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣವಾದಿನಃ ಅಯುಕ್ತವಹ್ನಿನಾ ಸಿಂಚತಿ ಪಯಸಾ ಸಿಂಚತೀತ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯಾರ್ಥ್ಯಂ
ವಹ್ನಿಕರಣಕಸೇಕಾನುಕೂಲಕೃತಿಮಾನ್ ಪಯಃಕರಣಕಸೇಕಾನುಕೂಲಕೃತಿಮಾನಿತಿ ಸಮಾನಫಲಂ ವಕ್ತಾ ನ್ಯಾಯಾಃ ತತ್ರ ಪಯಸಾ
ಸಿಂಚತೀತಿ ವಾಕ್ಯೇ ಅ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ತದಾಪ್ತವಾಕ್ಯಜನ್ಯಜ್ಞಾನಂ ಯದ್ವಿಶೇಷ್ಯತಾಕಂ ತತ್ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಪ್ರಮಾಜನ್ಯಜ್ಞಾನಪ್ರಯೋಜಕಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ
ಯದ್ವಿಶೇಷ್ಯತಾಕತ್ವಂ ಸ್ವಜನ್ಯತಾ ತತ್ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಂ ಪ್ರಮಾಜನ್ಯಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾದಿತ್ಯಾಹುಃ ಇದಂ ಚ
ಬೋಧಯಿತುಮನ್ಯದಾಹ ಅನ್ಯಥಾ ಸತ್ಯಾ ಅನ್ಯಕಾರಣತ್ವ ಸಂಭವೇ ತದುಪೇಕ್ಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಮಿತಿ ಕರಣಂ ಶಬ್ದ ಇತಿ ಫಲಮುಕ್ತ
ಮಿವ ಲಕ್ಷಣಂ ಪುತ್ರ ಸ್ತನಮಿತಿ ಶ್ರೂಯತೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಣಿ ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣಂ ಸತ್ವಮಾನಾಭಾವ ಇತಿ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣತಯಾ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವ
ನಿಶ್ಚಯೋ ನೈತಿ ವಾಕ್ಯಮತಂ ಶಬ್ದೋದಯನಸ್ಯ ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣಾ ಸ್ವಂ ಸಾಧ್ಯ ಯದಿ ಲಿಂಗಂ ಯತ್ ಶಬ್ದ ಇತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಮಿತಿ ಕರಣಂ ಶಬ್ದ ಇತ್ಯ
ರ್ಥಃ ಅಕತಿತಿ ಶಬ್ದಂ ಶ್ರೋತೃಣಾಂ ತನ್ನು ಭವತಿ ಪದಾಂ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕುರವಸ್ಥಾ ವ ಇತಿ ತಾಂಪ್ರುತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಅನ್ಯವಿಷಯತ್ವಸಾಧಕ

ಪೂರ್ವಕಾಸ್ಯ ವಚಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯಾರ್ಥಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುರಿತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದಾಂ ಮತಂ ತತ್ತು ಬೋಧಯಿಷ್ಯ ೪

ష్టవిషయకత్వ ఏవ పర్యవసానాచ్ఛబ్దశక్తిః ప్రతీతత్వస్య సాధకత్వపదార్థమాత్రాంశే ... శబ్ద ఏవ ప్రా
ప్తి ఇతి ప్రాచః। అపి తు తదన్యాతిరిక్తశాబ్దప్రమితికరణత్వమేవ గ్రాహ్యమితి తన్నేతి అహం తజ్జనకత్వమేవేతి తస్య శబ్దస్య జనకత్వ
మపి శాబ్దప్రమితికరణత్వమపి త్వదర్థః। వస్తుతస్తు ప్రమాణం శాబ్దమితి పాఠః శాబ్దప్రమాయాం ప్రతీతిపదార్థః శాబ్దప్ర
మా ఇత్యర్థః। తజ్జనకత్వాపి ... తత్ర శాబ్దప్రమితికరణత్వమపి త్వదర్థః। తథాహి ... తత్ర ప్రమాణం ...
మా తతిప్రతీతివాక్యాద్యపి పదార్థం ప్రత్యక్షమితి జ్ఞానస్య ప్రత్యక్షవిషయకత్వాపత్తేః ప్రత్యక్షాతిరిక్తప్రమితిజ్ఞా
స్వజనక కారణత్వ ... అవచ్ఛేదక ఇతి భావః। వస్తుతస్తు శబ్దస్య ప్రమాణత్వం అస్తాం తస్య జ్ఞానస్య ప్రత్యక్షాతిరిక్తత్వం
తథా ప్రమితత్వం జనకత్వమేవ తజ్జన్యజ్ఞానస్య ప్రత్యక్షం ప్రత్యక్షం ... జనమిత్యత ఆహ కేవలమితి అనుమానవిష
యాణామనుమానత్వే అన్యథాపత్తి శబ్దవిషయాణామిత్యర్థః। తథా తస్య ప్రత్యక్షాతిరిక్తప్రమితిజనకత్వమేవ నాస్తీతి నిరాకృత్య
తి భావః। విప్రతిపద్యంత ఇతి విప్రతిపత్తిస్థలే అనుమితిత్వాపత్తి ... ప్రమితివిభాజకోపాధి ... విశిష్టజనకతా
వచ్ఛిన్నప్రమాణవిభాజకోపాధిత్వయుక్తత్వాదిపరిష్కృతజనకతావచ్ఛేదకత్వేన తత్రైవ ... అత్ర విధికోటౌ ప్రయో
యకానాం ... నిషేధకోటౌ ... విధికోటౌ ప్రవిధః ప్రత్యక్షప్రమాణం ఇంద్రియమేవ ప్రత్యక్షప్రమాణతయా ప్రత్య
క్షం ప్రతి ఇంద్రియత్వేన హేతుతయా తాదృశజనకతావచ్ఛేదకత్వాత్ నిషేధకోటౌ ... పార్థివత్వాదీనామత్ర
స్సాంకర్యాత్ ... ప్రమితివిభాజకోపాధ్యవచ్ఛిన్న ... ప్రత్యక్షవిషయస్య హేతు
తయా శబ్దస్యాపి సాక్షాత్కారత్వావచ్ఛిన్నజన్యతానిరూపితజనకతా ... ప్రమాణవిభాజకోపాధియుక్తత్వాపత్తి

తాత్

೬ ಸ್ವಪ್ನವಿವೇಕಃ ಅನುಮಿತಿ ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕ ಪ್ರಮಿತಿಕರಣಂ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಿತ್ಯನ್ಯತರ ತ್ವವ್ಯಾಪ್ಯ ... ಪಕ್ಷ ಧರ್ಮತಾ ಸಾಮಾ
ನ್ಯೇನೋಕ್ತೇ ವಿಶೇಷ್ಯಪ್ರಕಾರಾವಾಪ್ಯ ... ಇತಿ ಅನುಮಿತಿ ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕ ಪ್ರಮಿತಿಕರಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅತ್ರೋಕ್ತ ... ವ್ಯಾಪ್ಯಪೂರ್ವಕಃ ...
ಪ್ರೋಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಿತ್ಯನ್ಯತರ ತ್ವವ್ಯಾಪ್ಯ ... ಪಕ್ಷ ಧರ್ಮತಾ ಸಾಮಾನ್ಯಕಂ ಅತ್ರೋಕ್ತ ... ಸಮಾನವಿಷಯಕ ...
... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ... ವಿರೋಧಾರ್ಥ ... ತ್ವಾದಿತ್ಯನುಮಾನಂ ... ತದಜ್ಞಾನ ... ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾತ್ ...
ವಿಪತ್ತಿ ವಿಷಯಾರ್ಥ ... ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ... ತ್ವಾದಿತ್ಯ ... ಅವ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ... ವಿಷಯತ್ವ ... ತದಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಾತ್ ಅಕಾ
೮ ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಾತ್ ತದ್ಧಾನ ... ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ... ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ... ಸಂಭವತಿ ... ತೋಷ್ಯತ್ವೈಯ ... ಧಿಕರಣ್ಯ
ತಿಭಾವಃ ... ತತ್ವತ್ವವಿಷಯ ... ಇತಿ ತತ್ಪದಾರ್ಥ ... ಜ್ಞಾನ ... ಅಕಾಂಕ್ಷಾದಿ ... ತ್ವಪದಾರ್ಥ ...
ತ್ವಾತ್ ಇತ್ಯತ್ರ ... ಧಿಕರಣ್ಯ ... ಜ್ಞಾನವಾನ್ ... ಮಿತಿ ಜ್ಞಾನ ... ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾವೃತ್ತಿ ... ಪುರುಷ ... ವಿಶೇಷ ...
ತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ ಪ್ರವರ್ತಕತಯಾ ... ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಷಯ ... ತಾವಚ್ಛೇದಕ ...
... ಜ್ಞಾನತ್ವೈವ ಪ್ರವರ್ತಕತಯಾ ... ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ... ಪ್ರಮಾಣ ... ಪ್ರಕೃತೇ ...
೧೦ ... ತ್ವಾತ್ ... ಮಿತೇರ್ವ್ಯಾಪ್ಯ ... ಪ್ರಕಾರಕ ... ತ್ವಾತ್ ... ತತ್ಪದಾರ್ಥ ತ್ವೈವ ... ತತ್ವಾದಿನಾ ಪ್ರವೃ
ಯ ತತ್ವಾದಿನಾ ... ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಂ ... ತತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ ಪ್ರವರ್ತಕ ತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ... ತತ್ವಾ
ದಿನಾ ... ತತ್ವಾದಿತರ ... ಬಲಾತ್ ... ಅನುಮಿತೌ ... ಸಂಭವಾತ್ ... ತ್ವಾನು ಮಾನೇ ಲಾ

ಷುಪ್ಪೇಂ ಪಕ್ಷತಮಿಕ್ರತ್ವಾದಿ ಸಮಬಿಘ್ನಾನತೇ ಲಾಂಘುವ ಜ್ಞಾನೇ ತರಬಾಂಧಾ ತ್ರಿಶಿಕ್ಷ್ಯಶ್ಮಲ ಎ ಪರಿವಾನ್ಯದಕತಾಂಸವಕ್ಷಿದಕಶಾಂಪಿಣ ಘಾ ಸಾಂಸುಪಗ
ಮಾಂ ದಿತಿಯದ್ವಾಪತಿ ಪದಾರ್ಥಾಂ ಸಃ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷಯಮಿತ್ಯಃ ಸಂಸರ್ಗಸ್ತಂ ತಃ ಆಕಾಂಕ್ಷಾದಿಮತ್ವಪ್ರಸ್ತಾರಿತತ್ವಾದಿತ್ಯನುಮಾನೇ ಸವಿಶಿ
ಷ್ಟ್ಯರಜತತ್ವಾದೇಃ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಶತ್ರಿಷ್ಟಿಃ ನಕದಿ ಜಲಸಂಸರ್ಗಪರತಯಾ ಸ್ಫುರಿತೇ ಅಹೇವಿಮಲಂ ಜಲಂ ಸದ್ಯಾಃ ಶಷ್ಯೈವಮಹಿ
ಷಪ್ರೇರತೀತಿ ವಾಕ್ಯೇ ಅಪ್ರತ್ಯಯ ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ಪದಾರ್ಥಯೋಃ ವ್ಯಾಪ್ತಿವಾರಃ ತಾತ್ಪರ್ಯಸಗ ಸಾಂಧ್ಯಾನ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತಾತ್ಪರ್ಯಸ್ಯ
ಪರಸ್ಪರಸಂಬಂಧಿತ ಆಕಾಂಕ್ಷಾದಿಮತ್ವಾಭಾವೇ ಪ್ಯೈವ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬಾಂ[illegible] ತ್ಸಸ್ತತ್ಥಾಂ ಬಿಹಿತ ಮತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಹಿಂತಿ ಮತ್ರಾಂ
ಷ್ಟಯ ಸ್ಯವಾಂಸುಮಿತಿ ಹಿಂತುತಯಾ ಯತ್ರ ಯೋಗ್ಯತಾ ಸಂಶಯಸ್ತತ್ರ ಯೋಗ್ಯತಾಂಗ ಹಿಂತುಮತ್ತಾಂಸ್ತ್ಯಯಾಂಶ್ಯಾಂ ವಾ
ಪಕ್ಷ್ಯಯಾ ಬೋಧಪ್ರಸಂಗಃ ಯೋಗ್ಯತಾ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಬಾಧ ಸಂಶಯ ಪರ್ಯವಸನ್ನತಯಾ ಸಾಧ್ಯ ಸಂದೇಹಂ ಸ್ಯ ಅನುಮಿತ್ಯ
ಸ್ಗಣತಯಾ ಪಕ್ಷತಾಷ್ಟ ಸಂಶಯಾತಿರಿಕ್ತ ಸಂಶಯಾಂಸ್ಯತ್ವಮೇವ ಹಿಂತುಮತ್ತಾಂ ತ್ಸುಯತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸಾಂಶಪಾಂ ಶಾಂ
ಧ್ಯವಾನ್ಯ ಪ್ಯಸ್ಪಾಂ ಸ್ಯವಾನ್ನಪತಿ ಸಂಶಂಯಾ ದಸುಮಿತ್ವಾಪತ್ರೇ ತ್ರೈತಿ ಶಂಕ್ಯ ಅಯಮಾ ತಾಂ ಸಾಂ ಧ್ಯಾಂ ಮಾಂ ಪತಿ ಯಧಾಬಿಪದಕ್ಷ
ವಾನ್ಯಪ್ಯ ಇತ್ಯತ್ರ ಹಿಂತುತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸಂದೇಹಂ ಬಿಸೈಯಾಪ್ಯಯಿಕ್ಷೈ ರಸುಮಿತೇ ರಪ್ಸಿವನಮಾಂ ತ್ವಾನ್ಯಪ್ಯಪತ್ರಾಂ ಸ್ಸ್ಯಯ ತ್ವೈವ ಅನುಮಿ
ತಿ ಹಿಂತುತ್ವಂ ತಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯತಾ ರೂಪ ಹಿಂತು ವಿಶೇಷಣ ಸಂದೇಹಂ ಬಿ ಸಂಭವಾತ್ಕೈ ಕಾಪ್ಯನುಪಪತ್ತಿರತ ಆಹ ಪ್ಯತೇ ಪತಿ ಸು ವಾನ್ಯ
ಬ್ರಿತ್ರೈಮಾಂ ಹಿವಾಂಸುಮಿತಿ ರಪ್ಯ ಸತ್ರಮಾಂ ತ್ವೈಕ ಶರಾ ಮಶರ್ಗ ಸ್ಯತ್ವಾದನುಮಿತೇ ಸ್ತ್ರೈ ಮತ್ವಾಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವಿಷಯ ಬಾಧ ಪ್ರ
ಪತ್ರಪತ್ವಸಯಾ ಮಕತ್ವೈ ಶಾಂ ಸಾಂಭಾವಾದಿತ್ಯತ ಆಹಂತ್ರ ಶ್ಯತೇ ತಿ ತ್ವಬಿಕ ಕ್ಷಿತ ವಾನ್ಯ ಬ್ರಿತಿ ಪದ ಕ್ಷ ವಾನ್ಯ ಬ್ರಿ ಪಾಕ್ಷೇ ಶಾಂ ಸಾನ್ಯ

ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ನನು ತಿ ನಹಿ ತ್ವದರ್ಥಃ [illegible] ಯಂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಕಃ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಾರ್ಹಃ ವಃ ತತ್ಸಾಧ್ಯಃ ಅನುಮಿತಿಃ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಂ ವಾ
ಪ್ತಿಜ್ಞಾನಂ ಜನ್ಯಾವಿಲಕ್ಷಣ್ಯೇ ವಾನುಮಿತ್ಯಾಃ ನನು ತತ್ರಾನುಮಿತಿತ್ವನತ್ವವಲಾಂ ಸಾ ಭಾವಃ ಸಮಾನವಿಷಯ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರಬಲತ್ವ
ತ್ ಅನುಮಿತಿಂ ಪ್ರತಿ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಂ [illegible] ತ್ತೇ ತತ್ರ ಶಾಬ್ದಾತ್ಪ್ರಾಗನುಮಿತಿ ನಿಷ್ಪತ್ತೇ ರಿತಿ ತತ್ರ ತ
ದಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾತ್ [illegible] ವಂ ಭಿನ್ನವಿಷಯೇ ಅನುಮಿತಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಸ್ಪೇತ್ತ ತಿಬಂಧಕತಾ ಸ್ವಯಂ ಕಲ್ಪನೇ ಗೌರ
ವಂ [illegible] ಕೃತೇ ಅನುಮಿತಿಸಾಮಗ್ರೀ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ತಸ್ಯೈ ವೋಪಪತ್ತೇರತ ಆಹ ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯಂತೇ ಚೇತಿ ಅನುಮಿತಮಿ [illegible] ವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನಾ
ದಿಷು ಜಾತಸಾಮಗ್ರೀಜನ್ಯಾನುಮಿತಿತ್ವಾಭಾವ ಏವ ತದ್ವಿಷಯ ಇತಿ ವಾ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರತಿಸಂಧಾನಬತ ಸಾಧ್ಯಭಾವಸ್ಯ ತಾವ
ತ್ ಅ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತಮಿತಿ ಯದ್ಯಪಿ ಶೋಧಮಿತಮಿತ್ಯಬಿವಕ್ಷುವಚಿತಂ ತದಾಪ್ಯದಮಿತೇಃ ಸತ್ಪ್ರಯೋಜ್ಯವಿಷಯಕ ತದ್ಯೋಗ್ಯತಾಪಾದಿ
ವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತತ್ರಾ ಅಸಂಭವೇ ನತ್ವ [illegible] ರಾ ಕರಣ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾತ್ [illegible] ದಮಿತಮಿತಿ ಶೇಷ ಇತ್ಯಬಿಕಸ್ಮಿನ್ ತದ
ಪಿ ಶಬ್ದಾತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನೇ ಅನುಮಿತಿತ್ವಾಪತ್ಯಭಾವೇನ ವಿಲಕ್ಷಣಾನುಮಿತ್ಯಂ ತರ ಭಾವಿಕಾರಣಸ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತಯಾ ತತ್ಕಾರಣಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣತ್ವ
ರತ್ವಮಾವಶ್ಯಕಮಿತಿ ಭಾವಃ ಶ್ರುತಮಿತಿ ನೈಯಾಯಿಕಶಬ್ದ ಜನ್ಯ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ವಿಷಯಃ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ಪಂದಾತ್ಮಾ ನಾನಾರ್ಥತ್ವೇ ಶಾ
ಸ್ತ್ರತಾದಿವಿದಿಶ್ಚಶಕ್ಯತ್ವಾತ್ ಅತ ಏವಾತ್ಮಾ ವಾರೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಶ್ರೋತವ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರುತಿ [illegible] ಶಬ್ದಪ್ರವರ್ತತೇ ಇತಿ ತಂಬು ಲಿಂಗದ್ವಾರಕಯನಾದಿ
ಯ ಕಾರಣಂ ಸಾಧ್ಯೇ [illegible] ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಣ ತ ಶಾಬ್ದತಾತ್ಪರ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಭವಾತ್ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ಏವ ಸ್ಯಾತ್ ತದಿತಿ ಭಾವಃ ಜಾನಾಮಿ
ನಕಾರ್ಯತ್ರ । ಶಾಬ್ದ ಪಾದ ಕ್ಷತಶಾಬ್ದಬೋಧಾ ನಂತರಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾವಿಷಯಕಾ ನಾನುಮಿತಿಯತಾ ಸ್ಯಾದ್ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪರಾವರ್ತ್ಯ ತ್ವಾದಿಲಿ ಚಾತ್ರ

[illegible]

తర్కప్రకాశః

౮

నాభిత్వ తిలన్యః తాత్త్విక త్వేన జ్ఞాత తాత్త్వికవాక్యస్య ఇతి స్పష్టత్వ సామగ్ర్యేవ తాత్త్విక త్వేన జ్ఞాతవాక్యార్థ విషయాభిప్రాయత్వతి
సంశయరత సాధ్యాకారణత్వాత్ ననుయత్ర యత్ర సంశయతాదవిరోధ పారతన్త్ర్య త్వమితి వాచ్యం తత్సంశయాభావ వాక్యార్థజ్ఞా
నాత్పూర్వ తత్సంశయ సామగ్రీ ప్రతిబంధకత్వాత్ అన్యథా సంశయవ్యతిరేకే ఉక్తయుక్త్యా ప్రతిబంధకత్వాదావృత్తి జ్ఞానే వ్యభిచారేణ
అప్రయోజకత్వేన తాత్పర్యశక్తి యోగ్యతా మాత్రా ... త్సంశయాభావాత్ అనాప్తోక్తత్వసంశయాభావాచ్చ స్వ
తంత్రే ఆప్తోక్తత్వాభావ నిశ్చయ వేదే అనాప్తోక్తత్వనిశ్చయే సత్యనాప్తోక్తత్వస్య నిశ్చయాభావాదేవ వేదస్య
ప్రామాణ్య సిద్ధౌ తత్పూర్వ ప్రామాణ్య తత్సహకారిత్వ స్వరూప సంబంధ ... గుణ దోషాభావ సంసర్గలక్షణం శబ్దాత్ వే
దప్రామాణ్య సమ్భవాదనాప్తోక్తత్వ నిశ్చితి వాచ్యం ప్రామాణ్య స్మృతి విరోధే తథ్యలం బాధితి ప్రామాణ్యం అనాప్తోక్తత్వ సంశయ సామగ్రీ
ప్రతిబంధకతాయాం ... సంశయ ... ప్రామాణ్యే ... భ్రమ ... విరుద్ధ మతి ... యమాదివాక్యస్య
... కరణా ... ప్రయుక్త వచన ... తత్త్వయోగ్యతా ... అప్రయోజక ... వేదరూప ... యోగ్యతా
... ప్రమాణ ... తాత్పర్య ... తద్వాక్య ...
ప్రమాణ ... వాక్యార్థ జ్ఞానే స్వరూప ... యోగ్యస్య ... ప్రకార ... వాక్యార్థ ... వ్యతిరేకః
... వాక్యార్థ ... తదవచ్ఛేదకః అయోగ్యత్వాత్ ... వాక్యార్థ ... అయోగ్యతా ప్రతిపాదక ఇదం ప్రమా

౨

౧ శబ్దానాం విషయీభూతవర్ణ_ఘటాలి తంత్రతాల్వాద్యభిఘాతాః తాలు తాల్వాదిస్థానే ... తవర్గాలు ఘటాలి తంత్ర తాల్వభిఘాతః

తస్యైవ విప్రతిపన్నం కరణసాధనం కరణం కంఠాభిఘాతః తస్య సాధనమసామర్థ్యం ఇత్యాది విషయీభూతవర్ణఘటా
లక్షణమితి యావదవివక్షితాంతరప్రతాపకవాక్యసంపాదకప్రమాణమిత్యర్థః తత్ర పదానాం పదార్థేషు శక్తిర్ అభిధా
బ ప్రతిపన్నవిశిష్టార్థస్య అభిధాప్రతిపాదకత్వాత్ ఏవం తత్ర ప్రతిపాదకత్వే ఉక్తం మహాభాష్యే అభిధానాం శబ్దానాం
మానషత్వకర్తృత్వాభావేన తత్ర ఘటాదేః ప్రత్యక్షం కారణత్వం ప్రమాణత్వం వక్తృప్రమాణత్వాభావే తత్ప్రమాణపత్తిః అభిధా
కారణత్వాత్ శబ్దానాం ... ఆదిశబ్దవాక్యాదవిప్రయోగ ... తాత్పర్యవత్త్వ
మాత్ర మేవ తాత్పర్యవద సాధారణం శాబ్దప్రయోజకం ఆశాధారతాత్పర్యవత్త్వం ప్రయోజకార్థవాక్యార్థప్రతీతిజననయోగ్యత్వం +
ఉపస్థితత్వ వాక్యసంబంధయోగ్యత్వం తత్ర వర్ణానాం త్రైకాలికత్వం ... ఆకాంక్షా ... సన్నిధిః ... పూర్వపూర్వ
ధ్వనివర్ణానాం ... సంగతిః ... తదర్థవాక్యం ... ఏవం వేదస్య తత్త్వాత్ ...
... తదర్థ ... వాక్యార్థ ... అభిధాః ... శక్త్యవధారణాయ ఉపపత్తిః ... వాక్య
వర్ణానాం ... తాత్పర్యవక్తృ ... తత్త్వాపత్తి ... తస్య ప్రమాణతాప్రత్యక్ష
... ప్రత్యక్షాదయః ... వాక్యార్థ ... ప్రతీతి
... ప్రయోజనత్వం ... తాత్పర్య ... ప్రమాణ ప్రయోజకం ఏకపద
... తాత్పర్య ... ప్రయోజనం ... వాక్యం ... తత్ర
... అప్రమాణ ...
ప్రమాణ ... ఉపపత్తిః ... తదుక్తం ... యత్ర ... వాక్యం ... ప్రమాణ ...
బ్దః ... శాబ్ద
ఏకపదార్థవదపరపదార్థప్రతీతిజనకత్వమితి యావత్ ౬

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಃ

ಅ೧ ಪ್ರಕಾರತಾಯಾಂ ವಿಷಯತಾಸಂಬಂಧೇನ ಅವಚ್ಛೇದಕಂ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಹೇತುಭೂತಜ್ಞಾ

೯ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಸಂಭಾ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

೩

ವಾಂಛಾ ಅಗ್ರಾಂವಿಬಿ ಆಹನ್ವತ್ಯ ಸ್ಯೈಕ್ಯಾಂಮತ್ವ ಸಾಂಮಾಂಸ್ಯಲಕ್ಷ ಸಿಜಸ್ಯ ಪರಾಮರ್ಶ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ಯಾಂಮನತ್ವಬಿ ಕ್ಯಾಂಮ ಕೃಶಾಂಪಂ ಕ್ಯಾಂವಿ
ಕ್ಯಾಂವಬಾಂತ್ಸ ಷಾಗುದಂಶಾಂ ತಿಪರಾಂ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವ ಮಾಂಗಾ ಕ್ಯಾಂಮಸ್ಯತ್ರ ತ್ವಕ್ತೆ ಜನ್ಯ ಯುಶ್ಯಸಹಾಂಕಾ ಅಪ್ಯಾಂ ತಿಷ್ಯಾಂ ನಮ ಕೃಶಾಂಪಾ
ಹಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಾರ ಕವಾರ ಸೆಂಯು ಜ್ಞಾನಸಾಂ ಪಂಡಾಂ ನತ್ವತ್ರ ಜ್ಞಾಯುಮಾಂ ತ್ವಪುಪಾವ ಪರಾತ್ಮವಸಿಸ್ಯ ಕರಣತಾಂ ಜ್ಞಾನವರಸ್ಯ
ನವತ: ಅತ್ರ ದಂಬಿಂತ್ವಂ ಪರಾಂ ವ್ಯಾಪ್ತನ್ನ ಮಾಂಗಾಲಿಂಗನ ತ್ವಬಿನಲ್ಲಿಂಗ ಪರಾಂಮರ್ಶ ಭಾಂವನಂ ಜಾವಾತಕ ದ್ಯಂ ನಲ್ಲಿಂಗ ಶರಾ
ಹೆ ಕ್ಯೆ ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಾಂ ಶರೀರಾನ: ನಯು ಜ್ಞಾನಸಂ ಪ್ರತ್ಯಪಯಾಂ ನಿತಾಂತ ದ್ವಾನ್ಯಕರಣತಾಂ ವನಿದಕ ಜ್ಞಾನವಿಶಿಷ್ಟಕರ ನೌನಹಾಂಕಾರ
ತ್ವಂ ವಿವಕ್ಷಿತಂ ನತ್ವರಾಂ ವ್ಯಾಪ್ಯಮಾಂಗಾ ಲಿಂಗ ತ್ವಕ್ರ ಪಾಂಗು ಮಿತಿಹಿಂ ತತ್ವಸಲ್ಲಿಂಗ ಪರಾಂಮರ್ಶ್ಯ ಪ್ರಮಾಂಗು ಮಿತಿಂ ಪ್ರತ್ಯೆವ
ಕಪಯಾಂ ನಿತಯಾಂ ಪ್ರಮಾಂಗು ಮಿತಿ ಕರಣ ತಾಂವಚ್ಛಿದಕ ನತ್ವರಾಂ ಮರ್ಶವಿಶಿಷ್ಟ ಲಿಂಗನ ತ್ವನತ್ವರಾಂ ಮರ್ಶಭಾಂವಾಸಂಭವ
ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತಥಾ ಸತಿ ವಾಪ್ಯತ್ವ ಪದಾತಿ ವ್ಯಾಪ್ಯೆಂತ್ಯ ಸಂಗತೆ: ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಕ್ಷ ಧರ್ಮತಾಂ ವಲ್ಲಿಂಗತ್ವ ಪ್ರಮಾಂಗು ಮಿತಿಂ ಪ್ರತ್ಯೆವ ಕಪಯಾಂ
ನಿತಯಾಂ ನತ್ವರಾಂ ಮರ್ಶ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಿಂಗನತ್ವ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಸ್ಯಾಂವಾಂ ಸಂಭವ ರತಾಂತ್ರ ಕಪಹಾ ಕಾರಿ ತ್ವನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವ ವಸ್ಯಾಂ ವಾದಿತಿ ಅತ್ವವ
ಸಾಂಯಾಂ ನವಾಂ ಕ್ಯಾಂ ಪಾಂ ವಾಂ ಕಾರಣಂ ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಾರಿನ್ನೈ ಲಕ್ಷ ಣ್ಯಾತಿವಿತಿ ತಪ್ರಮಿತ್ಯಜನಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತ್ವಂ ಪ್ರಮಿತ್ಯಜನಕ ಜ
ನಜನಕ ಸಾಂಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ತ್ವಮಿತಿ ಯಾಂವ ತ್ವಾದ ಕರ್ಶಂ ಪ್ರಮಾಂ ಣಾಂ ವೇನ ಪ್ರಮಿತ್ಯಜನಕಾ ಜ್ಞಾನಜನಕಾ ಸಾಂಮರ್ಥ್ಯ ವಾಂ ಪ್ರತ್ಯ
ಪ್ರಮಿತಿಪದೇ ಪ್ರಮಿತ್ಯನಿಷ್ಟ ತ್ವವಿವಕ್ಷ ಸಾಂತತ್ವತ್ತಿ ಪ್ರಮಾಂ ಪ್ರವಿಕಾಂತ್ವ ಅತ್ರ ನಿ ತ್ವತ್ವಿತಿ ವಾಂ ಕ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕರಣ ಪ್ರಕಾರತಾ ವವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರ
ಪ್ರಿತಾಂ ಶಾಲ್ಯ ಜಾವ ತ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಮಿತಿ ಪದೇ ವಿವಕ್ಷಣತ್ ತಾ ಪ್ರಮಿ ವ್ಯಸ್ತಾ ತಿ ಸಾಂಮರ್ಥ್ಯ ವತ್ರ ತ್ವಾ ಅಧಾಂಗು ವತ್ವತ್ವ ಸ್ಯಾ ತಿಕರ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಃ

ತ್ವ

೧೧ ಹಿಂ ಶಾಂಸ್ತ್ರಮಾಂ ಧಾಂ ಪತ್ರೇಃ ಇದ ತುಲಕ್ಷೇಣ ಬಿನಾಂ ಅಗ್ರಾಸ್ಯಧಾಂಗ ಸಂ ಧ್ವವೇಲ ಏಕಪದಾಂ ರ್ಥಗತ್ವೇಲ ಜಾಸ್ತ್ರೀ ಬವಿಶಿಷ್ಟಸಂ ದಿಪಕ ಧಾಂವಾಂ ತ...
ಕ ಬಿಂ ಜಲಾಂಗಾಲಛಿ ತಿ ತಾಸ್ಯಾದಿ (ಪ್ರ) ಕಿ ವಿಶಾಂ ಜನ್ನಿ ತರೂಂ ಜಲಾಂ ಷು ವ ತರ್ಕ ೧ ಗಾಣಿ ಕ (ತ್ರಿ) ತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ಕೆ ಬಿಂ ಜಲ ಪದಾಂ ರ್ಥಗ ಪರಂ ಗಪದ
ವಪಗಾಂ ತ್ರಂ ಕ ಬಿಂ ಜಲ ಪಜಮಿತಿ ನಾಂ ಪರಾಂ ಸ್ಯತಃ ಕಬಿಂ ಜಲ ಜದಾಂ ರ್ಥಗತ್ವೇಲ ಕಾಂ ಜ್ಞಾಗಾ ತಾಂ ಸ್ವ ಸ್ವೇ ೧ ಗಾಣಿ ಬವಿಶಿಷ್ಟ ಕಬಿಂ ಜಲ
ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಂ ಸಂಜ್ಞೆ ತಾಪದಿ ಕಲಾಂ (ಜ್ಞಿ) ಗಾ ತಾಂ ತ್ವ ಸ್ವಕತ್ ಪಾಂ ತ್ ... ಂ ಕೆ ತಿಲ ಸು ಕು ಧ್ಯಾಂ ತಿ ಪ್ರಕರ್ಗ ತಾಂ ತ್ವ ಕೃಸಂ ಶ್ವೆಲಾಂ ಷು ವ ತಕಾಂ ೧ ಪವ ತಾಂ ರಾಂ ತವಿ
ಶಿ ಷ್ಟ ಸಂ ದಿ ಪಾಂ ಸಂ ಶ್ವವೇಷು ಬಿವಿಶಿಷ್ಟ ಕಶ್ಚತ್ವ ವಿ(ಶ್ರ)ಷ್ಟಕ ಷು ಬ (ಪ್ರ) ಕಾಂ ಕಕ (ಪ್ರ) ತಿ ತಿಕ್ರಂ ರಿಮಾಂ ಪ್ರ ರಿತಮಿ ದಮಿತಿ ತಾಂ ತ್ವ ರ್ಯ೧ ಗಾಣಿ ಯು
ಸ್ಯ ಶಾಂಸ್ತ್ರಮಾಂ ಧಾಂ ತು ಬ್ಯಾಪ್ಯಪವಕ್ಯ (ಪ್ರಸಿ) ತಕಯಾಂ ತಾಂ ಶಿ ಕೆ ಮಗು ವಾಂ ದಕಂ ತ ಸ್ಯೇಗ್ಲ ಶಿಕವಾಂ ಕ್ಯಂ ಕ ಷ್ಟುವಿ ವಾಂಗು ವಾಂ ದಕ ತಾಸ್ವ
ದ (ಪ್ರ) ವಾಂ ಗಾಂ (ವಿ)ದಿ ತು ತದಭಾವಾಂ ತ (ಪ್ರ) ಮಾಂ ಗ್ರಾಮಿ ತುಗ್ಯ ... ತದ ಸ ... ಏಕಪದಾಂ ರ್ಥಗವಿ ಶಿ ಷ್ಟ ವರಪದಾಂ ರ್ಥಗ ವಿಶಿಷ್ಟಕ ಏಕಪ
ದಾಂ ರ್ಥಗ (ಪ್ರ) ಕಾಂ ರಕ (ಪ್ರ) ತಿ ತಿ ಸ್ಯ ರಿಮಾಂ ಪ್ರ ರಿತ ತ್ವರೂಂ ಪಯು ಧಾಂ ರ್ಥಗ ತಾಂ ತ್ವ ರ್ಯ೧ ಷ್ಟಂ ರಿತ್ವೇಲ ಹಿಂ ತು ತ್ರೈ ರಿಯಾಂ ದಾಂ ಕ್ಯ೧ ವಿ ಶಿ ಕಾಂ ರ ವಾಂ ತ
ಕೆಂ ತು ಗಾಂ ಗಾಂ ಧಾಂ ಗು ಮಾಂ (ದಿ) ಕಾಂ ಜ್ಞ ನಾಂ ಮಾಂ ಸ್ಯ ಏಕಪದಾಂ ರ್ಥಗ (ಪ್ರ) ಕಾಂ ರ ಕೆ ಅಪ ರ ಪದಾಂ ರ್ಥಗ ವಿ(ಶ್ರ) ಷ್ಟಕ (ಪ್ರ) ತಿ ತಿ ಸ್ಯ ರಿಮಾಂ ಪ್ರ ರಿತ ತ್ವ
ರಾಂ ಪ ತಾಂ ತ್ವ ರ್ಯ ಶ್ಚ ೧ ನೈ ಪ ... ವಂ ಕ ರ ಕಾಂ ಬ್ರ (ತ್ರೋ) ಯು (ಪ್ರ) ಯುಕ್ತ ಪಯು ನಾಂ ... ಂ ಪತಿ ತ್ವ ರಿಮಾಂ ಸ್ಯ ವಾಂ ಕಾಂ ಗ್ಯ ದಬ (ಪ್ರ) ಪಾಂ ಪ (ತ್ರಿ) ರಿತಿ
... ಏಕಪದಾಂ ರ್ಥಗ ಅಪರ ಪದಾಂ ರ್ಥಗವ ತ್ವರೂಂ ಪರಿಮಾಂ ಗ್ಯತಾಂ (ಪ್ರ) ಪಾಂ ರಿಮಾಂ ಏವಂ ಸಂಶ ಯ ೧ ತ್ರು ಯ ನಾಂ ದಾಂ ಕ ಗಾಂ ರಾಂ (ಜ್ಞ) ಗಾಂ
೨೦ ರ ಗಾಂ ತಾಂ ತ್ವ ತ ... ಪ ... ದಂ ಕ್ಷೇಂ (ಪ್ರ) ಮಾಂ ದಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನ ರಿಮಾಂ ರ ಸ್ಯ ತ ರ ಜಗ್ಯಂ ವಾಂ ಕಾಂ ಗ್ಯಧಗ ಜ್ಞಾನ ೧ ಜಸ್ಯ ವಾಂ ಕ್ಯ ... ಪ ತ ತಿ ತ (ತ್ರ) ಉಕ್ತೇ ತಾತ್ಪರ್ಯ
(ಪ್ರ) ಮಾಂ (ಣಿ) ಕಾಂ ಗ ಕಿ ಅಯಂ ವಕ್ತಾ ಕ್ಯ (ಪ್ರ) ಯುಕ್ತ ವಾಂ ಕಾಂ ಗ್ಯ ರ್ಥಗ ನಾಂ ಪರ ಯ ಧಾಂ ರ್ಥಗ ಜ್ಞಾನ ವಾಂ ಗ (ಪ್ರ) ಪಾಂ ದ್ಯ ಶ್ಯ
ರ್ಥಗ ಜ್ಞಾನ ಜಗ್ಯ ವಾಂ ಕ್ಯ (ಪ್ರ) ಯಾಂ ಕ್ತ್ರ ತಾತ್ಪದ ಪಾಂ ಮಿ ಪೆತಿ ವಕ್ತ್ರು ಯ ಧಾಂ ರ್ಥಗ ವಾಂ ಕ್ಯ ರ್ಥಗ ಜ್ಞಾನ ನಾಂ ಸ ಮಾಂ ಕ್ಯ ಕ ಏವ ಯ ಧಾಂ ರ್ಥಗ ವಾಂ ಕ್ಯ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಘಟತ್ವ ಬುದ್ಧಿನಾಂ ನಗರಾದ್ಯವಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರ ರೂಪ ಫಲಂ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅಪಭ್ರಂಶೇ ತಾದೃಶ ಸ್ವರ ಸಂಕೇತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ನಾದ
ಪ್ರಂ ಶತಶ್ಚ ಇತಿ ಶ್ರುತಿ ವಿರೋಧ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಅಪಶಬ್ದಃ ಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ಯಶಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವೀಕಾರ ಯೋಗ್ಯ ಅಪಭ್ರಂಶಿ
ಶಕ್ತ್ಯಭಾವಾತ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬೋಧಕ ಇತಿ ತತ್ತ್ವ ಸಂಕೇತ ತತ್ವಂ ತದಿಷ್ಟಂ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣ ದಿತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾನಸ ಕಾರಣ ಶಕ್ತಿ
ಜ್ಞಾನ ತ್ವೇನ ಪ್ರಯೋಜಕ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಿತಿ ಭಾವಃ ಪ್ರಯೋಗ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಿನ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಬಿಶಾಸ್ತ್ರ ಬೋಧ ಜನಕ ಶಕ್ತಿ ತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನ್ಯ
ನಂ ಪ್ರಯೋಗ ತತ್ವ ಶಕ್ತಿ ತ್ವಂ ಚ ತಾದೃಶ ಸ್ವರ ಸಂಕೇತ ತತ್ವಂ ತದ್ಧಾಪಂ ಪದಂ ಸಮಾನ ತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನ ಸಂಕೇತ ಸ್ವರ ಸಂಕೇತ
ಸ್ವೇನ ಅಜ್ಞಾನ ತತ್ ಕಥಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬೋಧಕ ಇತ್ಯಾಶಂಕತೇ । ಕಥಂ ತದರ್ಥ ಕತಿ । ಸ್ವರ ಪದ ವಿದು ಸಾಮಿ ತಿ ಪದ ಕರಣಂ ಮಾ ಮಾಂ ಶಕ್ತಾ
ನಂ ಅಪಭ್ರಂಶ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ವೇತಿ ತದ್ವಿ ತಿ ಸಂಕೇತ ತತ್ವೇ ತ್ವರ್ಥಃ ತೇಷಾಂ ಪದ ಸಂಕೇತ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಿತಿ ಭಾವಃ ಸ್ವತ್ರ ಶಬ್ದಾರ್ಥ
ಯ ಪದ ಕೋಶ ನ ಬೋಧ ಕತ್ವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹ ವಿಷಯಂ ನಂ ಸ್ವತ್ರಾ ವಿಶೇಷ್ಯಾಣಾಂ ಅಶಕ್ತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತ್ರಿಃ ತತ್ರ ಸ್ವರ ಸಂಕೇತಾ
ಪಾರ ವಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ । ಅಪ್ರಕೃತಿ । ನ ತಿ ರಿ ತಿ । ತತ್ರ ಸ್ವರ ಸಾಂಕರ್ಯ ಸಂಕೇತ ಜ್ಞಾನ ನಾಂ ದಿತಿ ಭಾವಃ ಸ್ವತ ಸಂಪ್ರದಿ ತಿ । ಅಪ್ರಕೃತ ಸಂ
ಕಿ ತಿರ ಸ್ವತ್ರಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸ್ವತ್ರ ತಿ ಪ್ರಪಂಚಾ ಕಥಂ ವಿ ತ್ವೈ ಪ್ರತಿ ತಿ ನಾಂ ಪದ ತತ್ವ ದಿನಾ ನಾಮ ಪಾರ್ಶ್ವಃ ನಿಶ್ಚಿತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಕರ ಶಕ್ತ
ಯ ಕರ ಸ್ವೇನ ತಾ ಪ್ರತಿ ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ ತತ್ರ ತತ್ವ ಸ್ವರ ಸಂಕೇತ ಜ್ಞಾನ ತಿ ಭಾವಃ ಶಬ್ದ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವ ಇತ್ಯಾಯಾಃ
ಸ್ವೇತ ಪಾದ ಶಕ್ತ ರೂಪ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತಿ ವಿಶೇಷ ಪದ ವಿರಹ ಪದ ತತ್ ಶಕ್ತಿ ಪದ ಶಕ್ತಿ ರಿತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಸಂಕೇತ ಗ್ರಾಹಕ ಪ್ರಮಾಣ ನಿರೂಪ
ಪರ ಸಂಕೇತ ಗ್ರಹಕ ಸಂಭಾವಾ ತತ್ ಕಥಂ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ಬೋಧ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಶಂಕ ತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಿತಿ ಕಥಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಸ್ವರ ಪ್ರಮಾಣ ನಿರ

[illegible]

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶ
೧೨

[illegible] ತ್ಯರ್ಥಃ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible]
[illegible] ಇತ್ಯರ್ಥಃ [illegible]
[illegible]
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಇತಿ [illegible]
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible] ತ್ಯರ್ಥಃ [illegible]
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ತ್ಯರ್ಥಃ [illegible]
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible]

[illegible] ತ್ಯರ್ಥಃ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಂ

೨

[illegible]
೧೪ [illegible]
ಜನ್ಯ [illegible]
[illegible]
[illegible] ಪ
ಯು [illegible]
[illegible]
ಧ್ವಂಸಃ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ತ [illegible]
[illegible]

ರ್ಗ ಶುಕ್ಲಾದಿ ಪದಾನಾಂ ಗುಣಗುಣಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಃ ಪ್ರತಿಪಾದಕಾನಾಂ ತಿಷ್ಠ ಗುಣಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟೇ ಬಿಶಕ್ತಿಸ್ತ್ಯಾದಿತಿ ಚೆನ್ನ ಅರ್ಥ್ಯಲ ಸ್ವ ಸ್ವ ಪಕ್ಷ ಪ್ಪಾರ್ಥ
ತಯೋಃ ಶುಕ್ಲಾದಿ ಪದಾನಾಂ ಗುಣಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ಪ್ರಯೋಜಕ ತ್ರಿಕತ್ರ ಶಕ್ತಿಃ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ಅನ್ಯತ್ರ ಚಾರ್ಥಕ ಏವಕ್ಷಾ ಶನ್ಯಶಕ್ತಿ ಗ್ರಾಹಕ
ಕತಾವತ[illegible] ತಏವ ವಾಕ್ಯಕರಣ ಣಿಶಾ ಅವಾಕ್ಯ ತಸ್ಯ ಕತರಿ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕಬಿಲಾಂ ಪ್ರವಾ ತ್ರ್ಯತಾ ಏವ ಶಕ್ತಿ ರಿತ್ಯತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯತೆ ಇತಿ
ತಯೋಃ ಪ್ರಯೋಗ ಶ್ವ ಪ್ರಯೋಜಕ ಸ್ಪೃಷ್ಟಯೋಃ ಪಶ್ಯ ತಾರಾ ತರ[illegible] ಗ್ರಯೋಃ ಸ್ವ ದೂಶ್ಚ ಕಾಲ ಪ್ರಯೋಗ ಸ್ವ ಪ್ರಯೋಜಕ ಸ್ಪೃಷ್ಟಯೋಃ
ರವಸ್ಯ [illegible] ತಯೋಃ ಸ್ವ ವಷ ಶೋ ಶ್ಯಾನ್ಯ ಸ್ವ ವಷ ರ ಪೂರ್ವ[illegible] ಪ್ರತ್ಯಯ ಸ್ವ ಪತ್ರೈ ರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಇಯಂ ರವ ಸ್ವಾರ್ಥ ಜಾಂಗು ರಾದವದನಾಂ
ಸ್ವರವ ಸ್ವಾರ್ಥ ರಡೋ ಹಾಯ ಪ್ರಾವಾಣಿಕ ತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ತತ್ರ ಭಂಜವಾದಿ ತತ್ರಾ ಪ್ರಯೋಜ್ಯ ತ್ವಬಾಲ ಸ್ವ ಸ್ವ ಪೂರ್ವ ಕಾರ ತರ ಪ್ರಯೋಜಕ ಪ್ರ
ಯೋಗ ಕ ಸ್ಪೃಷ್ಟ ಸ್ವವ ಕರಾ ಕರ್ಗಾ ಪ್ರಶಕ್ತಿ ಪ್ರಹಶಂ ಭಾವಾದಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ಶಂ ಗಂ ಸಾರಸ್ಯ ನಾದಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಹಂತ ಭಂಗ್ಯಾ ಪ್ಯಾ ಪರ
ಸಕಾರ ಸ್ವ ಕಾಲ ಸ್ವವಾ ತಕ ಭಂ ತದ ಭಂ ಭವ ಇತ್ಯಾವ ಕಾರ ತಿ [illegible] ಪ್ರಯೋಗ ಇತಿ ಖಂ ಹತ ಪ್ರಯೋಗ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾರ್ಯತ್ರ ಸ್ವೀತಿ ಸ್ವಷ್ಟಿತಾ
ವಾರ ಸಂಗ ಕಾರ್ಯತ್ರ ವಾಕ್ಯ ರಧಿಕರಣತಿ ಕಾರ ಕತ ಕಂ ಬಂ ಭೇದ ರಧಿಕರಣ ತ್ವಂ ಪ್ರಯೋಗ ಶ್ವಂ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ರಧಿಕರಣತ್ವೇ ಶಕ್ತಿ ಅಥಂ ಭವ ಇವಂ
ಹಪ್ರಯೋಗ ಬಧ ರಪಾ ಸ್ವಕಾ ರೂಪ ಪ್ರಯೋಗ ಇತ್ಯ ಕಾರ್ಯ ವತ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿ ವಾಕ್ಯ ರಧಿಕರಣ ಶಕ್ತಿ ಪಬಿತಥಾ ಬರ ಪಾರ ಸ್ಯ
ಪಃ ಕತಾ ವರತೆ ಕಾರ್ಯತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರತಿ ವಾಕ್ಯ ರಧಿಕರಣ ತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಪಹಪ್ರಯೋಗ ಅತಿ ವಾಕ್ಯ ಭಿರತಃ ಕಾರ್ಯ ರಧಿಕರಣತಿ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ಪಾ ಪ್ರ
ಶ್ಯಂ ಪ್ರ ತಿಂ ಯೋಗ ತ್ವಂ ತೆ ಪಹ ಪ್ರಯೋಗ ತ್ವಂ ಪರಾ ಪಕಾರ ರಧಿಕರಣ ತ್ವ ಬಿದ್ಧತಿಃ ಅಗಾವಾ ತಿರಿಕ್ತ ಕಾರ್ಯವಶಂ ಕಾರ್ಯ ಪದಂ
ಪರಾಂ ಸ್ವ ಪಕ್ಷ ಸ್ಯ ಪ ವಪ ತಾವ ದಿತ್ಯ ಬಕ್ಷ ತಿ ಪ ಹಪ್ರ ಯೋಗ ಸ್ಯ ರಪ ಪಬ್ಧಂ ಸಾದಿ ವರ ತಯೋ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ತಾ ಪ ಬ
ಧಿಕ ಕಾರ್ಯ ಧಿಕರಣ ತ್ವ ಕಾತಿ ಕಾಲ ಕಂ ಬಂ ಧೇರ ಧಿಕರಣ ತ್ವಂ ಪ್ರ ಶ್ವಂ ಚಿನ್ನಾ ತರಯೋಃ ನ ಕಾರ ತೆ ಯ ಇತಿ
ಹಾವಃ ಪಸ್ಯ ತ ಸ್ಯ ಜ್ಞಾದಿ ರೂಪಕ ಕಾರ್ಯ ಧಿಕರಣ ತ್ವ ಪ ನಗರ ಅತಿ ವಾಕ್ಯ ಭಿರತಃ ಕಾ ತಿ ಅಗಪ ತಿ ಧಾ ತಾ ಯ ಧಾ ಪ್ರಶ್ವ ಕಲ್ಪ
ದಿತಿ ಪೆಡ ಪಕ್ಷ ತ್ವಾದಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ಪಾರ್ಥಕಂ ಸಾರ ಕ ಎಪ ವಾ[illegible] ಸಾದಿ ತ್ವಂ ರ ತುಲ್ಯ ತ್ವ ಮಿತಿ ಭಾವಃ ಕಾಲ ಕ ಪಾಲ ಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಘಟ ಪ್ರಾ

[illegible]

[illegible]

ತರ್ಕತಾಂಡವಂ

೧೬

ಕ್ಷಮಿ

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸನ್ತಿ ಗವಾದಿ ಶಬ್ದಾನಾಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅಥಾನುಪಪತ್ತಿಮೇವಾಹ ನಾನ್ಯತ್ವಂ ಪಿಣ್ಡೇ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಅನ್ಯಥಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ಅನುಪಪನ್ನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಏವಂ ಸಾಧ್ಯತ್ರ
ಯಂ ಅಕ್ಷಿಪತಿ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಜ ನ್ಯಥಾನುಪ ತಾನ್ಯತ್ವೇ ಜ್ಞಾನೇ ಪಾನ್ಯತ್ರಾನ್ಯವಿಷಯೇ ಸಾಧ್ಯೇ ಪಿತ್ತಿ ತತ್ಪರ್ಯ ತ ಏವ ತವ ಪಕ್ಷೇ ಜೀವಿನೋ ಗೃ
ಹಿಂ ಅಭಾವಃ ಬಹಿಃ ಸತ್ವಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನಮಿತ್ಯನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕರಣೇನ ಬಸ ತವ ಪಕ್ಷೇ ವಿನಾ ಗೃಹೇ ಅಭಾವೇನ ಬಹಿಃ ಸತ್ವ ಬ
ದಿ ತಿ ಭಾವಃ ಭಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಿದ್ಧತ್ವ ಸಾಧ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಃ ವ್ಯಕ್ತೈ ಸ್ತು ಅನುಮಿತಿ ವಿಷಯತ್ವಂ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ ವಿಷಯತ್ವಂ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ
ಕ್ತಿಕ ಸಾಧ್ಯಃ ಪ್ರವೇಶಃ ದೃಷ್ಟಮತಿ ಪಕ್ಷೋಪಸ್ಥಿತಾ ಏವ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂ ಸಾಧ್ಯಂ ತೇ ಯದ್ಧಾಗಾಮಿ ಪರ್ಯತ್ತ್ವಾತ್ಪತ್ತಾ ಪದಾನುಪಪತ್ತಿರಾ ಏವ ಪರ್ಯಾ ರ್ಥಾಪತ್ತ್ಯ
ತಃ ಸ್ವತಿ ಮಾನಾ ನಾಂ ಪಂ ಹಿಂಪಾ ಸ್ಥಂ ನ ಸ್ವತ್ವತಃ ಬ ತ ವಿಶ್ಲೇಷ ಸ್ಥಂ ನ ಸ್ವತಾ ತೋವೃದ್ಧಾ ಪತ್ತಿ ತ್ವತ್ರ ಪದಾನುಪಪತ್ತಿ ನಾಮೇವ ಶಾಸ್ತ್ರ
ದೆ ವಿಷಯತಾ ತತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯಾ ನಿನಾ ತ್ವನುಪಪಾತ್ತ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಮಾ ಪಸ್ಥಿತಾಃ ತೈ ವಿ ತ್ವದಾನುಪಪತ್ತಾ ಇತಿ ಅರ್ಥ ಜತಿಯತ್ಯತ್ವ
ನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿರ ಸಂಸ್ಕಾರಾ ತದ್ಗೋ ನಾರಿತಿ ಪದಾಂ ದ್ಯುಗಪಪದ ಜಾಂ ತಿ ವ್ಯಕ್ತ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿ ರಿಃ ಪಾನ್ಯಜಾನ್ಯತ ಏವಂ ನೋಪ ಪಾದಕ್ರಾ ತ್ವಧಿಃ ತಥಾ ಅನು
ಪ ತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ತ ತತ್ತ್ವವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಿ ತಿ ಜ್ಞಾನಕಾರಣ ಕಲ್ಪನಂ ಚೇತಿ ಕಾರಣ ವಮಿತಿ ಪಾ ಕ್ಯಂ ನೋಪಪದಸ್ಯ ಜಾತಿ ಮಾತ್ರ ಪಾಚಕತ್ವನಿಷ್ಠೆಯು ಗಪತ್ರ
ತಿ ತರಬಸ್ಥೈಃ ಜ್ಞಾನ ಕಾರಣ ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯೇ ಧವಮುಖತ್ವೇ ಅಪೇಕ್ಷಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಭಾವ ಪದೀತಿ ತ್ವತ್ರ ಕೃತಿ ಪಾತ್ರ ಶಕ್ತೇ ಅಪ್ಯತೇ ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ
ಪ್ರತೀತೇಃ ಕರ್ಯ ಲಾಂಗ ನೈಪ ಕ್ಷೇಪಾದೇವ ಅನ್ಯಥಾ ಕಕಾರ್ಯ ಕತ್ರಿ ಯಾ ಯಾ ಏವಾವಗತೇ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಾಭ ಕರ್ಣರಿಸಕ್ತಿಃ ಪ್ರಸಜ್ಯತ ಅನ್ಯಲ ಜನ ತಾವತ್ರ
ಕಶಕ್ತಿ ಇತಿ ಚೇತ್ ಅತ್ರಾಬಹು ಲ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿತಿ ಧ್ವ ಂ ಅನುಪಪತ್ತಿ ರಿತಿ ಗಾಂ ಮಾನಯ ತ್ಯಾಕ್ಷೇಪ ಸ್ವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಅನ್ಯಯ ಅನ್ಯಯಾನ್ಯಥಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ
ವ್ಯಕ್ತೇ ರಾಕ್ಷೇಪ ಸಂಭವಾದಿ ಗೌರವ ತ್ವತ್ರ ಪೋ ತ್ವಸ್ಯ ಅಬ್ಬಿತ್ವೇ ಅ ಪ್ರಯೋಜಕಂ ಭವೇ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಸಂಗೇ ವಿತಯಾನ ತೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಲಾಕ
ಷೆ ಸಂಭವಾನ್ನ ತ್ಯರ್ಥಃ ತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ಬಿನ್ನ ತ್ವ ಹೋ ಧ ಸಾಧ್ಯಗುಜ್ಞಾನ ವಿಕ ತಯಾ ತ ದನುಪಪತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ವಧಾಸತಿ ಪಚತಿ ತ್ಯತ್ರ
ಪಾಚ್ಯಭಾವ್ಯತತ್ವ ಕರ್ತರಿ ಶಕ್ತ್ಯಾಪತ್ತೇಃ ಅಜೈ ಜಪಕಸ್ಯ ತು ಲ್ಯಾಪ್ತಿ ತವ ಗಾವಾನ ಯಾ ತಿ ವಿ ಜಾನು ನಾ ಶಕ್ತಿ ತ್ವಪಾಂ ಸ್ವ ಮತಿ ತಾವ ಸ್ತೋತ್ರ

సన్నిత్రైశపదాం శృష్ట్వానుబ ధర్మగుం బాన్యదిగాం తత్రాధ్యయాం గుం ఇవః ఘనివజక్తైగాం శవప్రకృతత్వధ్యాన్యత తేన్వధర్మ నోం ధృక తప్పరంయవ్యాం తి
తి జధర్మగుం బాన్యదిగాం క తశ్శ్యవాళ్యయాం తఘుష్యుర వేశః జాంతాం వివశత్రిశ్వకాం తబ పశాప్పదిపతేఉపాం ధవిశిష్టే వ్యక్తా త్రైశబ శత్రిశ్వనాం
తెరాంత త్రైవ తత్త్రియమాంవధాంశస్త్రా ప్రకృతితాం త్వశ్యవిషయఎవత దవ్యయ ఇతి రియత్న తివాం ంలక్షణాం త్రైదాం పత్రిః నాం
శవాం స్పృశ పవతత్వత్రయధాం అక్షేపలజ్వప్రైవ శత్రాంగుం బాన్యయః తధాం అక్షేపలజ్వప్రక్యాద్వబతదవ్యయ సాంప్రత్రాం వ్యశయవ
స్వతత్రివాం త్రాదిసం కేంబాదాతివాం తత్రాం బవ్యత్ర ఇతి ఫపమధ్యాన్యద్వత్యవ అవ్యయ చాంధప్యగాం రాంవితి దిపము కత్రం అయమె
వ శర్వత్రే పాంయ త్ర ధవాం తపపాం పస్యావ్యత్వం గాపతి అసంకాంపశైమాం పప త్రా వృత్వత్రిగుం కాంతిమాంరాంధాంవాధ్యరసాన్యకత్రి
గుం కెాంరఅస్యత్రా ఖశః వృత్వత్రిమాం త్రాంత్రైదాం పత్రిరితి త్రి గాంపస్యగాం త్వశత్రిః వ్యక్తా లక్షణేతి మం డవమిత్రాః తదుత్రం
జాంతా వత్రి త్వదాం త్రి త్వరశాం శత్రివ్యవక్త్రితిః త్వతాప్వల్లక్షనశాం నయాంః వ్యక్తే సైశాంవినేషగాం త్వత్రి త్వరాం త్రి త్వధ త్వత్రి విశాం సాంతత్వ
స్వనార్గ చెవి ఇతాన్యదాం సోం త్వస్యర త్వత్వరత తావదవిశాంసయెాంరశంధ్వాంశ్వక్తా లక్షణతా త్వశ్యజ్ఞాన సత్వగం గాం ంరం ంఖాం
వమత్సాన్యత్రి ఇత్యత్రివంయ గత శ్వాత్రిత్వయ విరాందీమాంరాం భాం వాదితి త్వశకాన్యదశ్యరరాంవిరాం జ్ఞాత్రేధవ తిలక్షణేతి యధాం గంగాం
యాం ంఖాంశ ఇత్యత్రి తిరత్వరజ్ఞాతేర పాన్యత్ర వ్యక్తే సాంగవాప్వతిశత్రేరరాం పె జ్ఞాతాం స్వత్రి త్వరసాం స్వాదివత్వరవాం జ్ఞాతె తె త్రైవ సాంఖ్యచాం
ధాం పత్రిః లక్షణతాం వధ దకరాం పత్రైవలక్షణస్యగాం రం యవాం తాం జాం తిమాం త్రిశత్రిః వ్యక్తా లక్షణేతి తజాం సాన్యప్వాదిజాంతివాం త్రి
వయ స్వప్రయోం గః రస్యవం గాం పస్యగాం త్వతాప్యకాం వయ జాన్యధాం స్వయాం ంరపపత్వజాంవిరలక్షణయాం మాం సాంధాం వాం తావ్య
త్రి పాంధాంలపపత్రిత్రైతి త్వయం తస్యదితి అన్యవిధాంక్షైపస్యదుత్వనతావ్యదిత్వధః ఎకజ్ఞాంరవిధ యత్వమె వితర్ధః ఇదమెవ
విశదయతి వతీతి వ్యక్తిప్ర త్వత్వాంవిగాం జాం తిప్రత్యక్షాం ఘాంపరత త్రైవశిష్యయమాంవధాం రణది త్వర్ధః ప్రత్వక్షతి గుంయత్రై

ಸಮವಾಯೋಽಯಂ [illegible] ಜಾತಿಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯ [illegible] ಶಾಬ್ದ [illegible]
[illegible] ವಿಶಿಷ್ಟ [illegible] ವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದ [illegible] ಜಾತಿಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ [illegible] ತಯೋಃ [illegible] ತಿ
[illegible] ವ್ಯಕ್ತೇರಪಿ [illegible] ತತ್ಪದಶಕ್ಯ ವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದ [illegible] ತತ್ಪದ [illegible] ಜಾತಿಶಕ್ತಿಗ್ರಹ [illegible]
೫ [illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible] ಜಾತೌ ವ್ಯಕ್ತೌ ಚ ಶಕ್ತಿಃ [illegible] ಜಾತಿವಿಷಯಕ ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನ [illegible] ಜಾತಿ
[illegible] ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿಶಕ್ತಿ [illegible] ಜಾತಿವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಜಾತಿಶಕ್ತಿ [illegible] ಇತ್ಯೇವಂ [illegible] ತದಾ [illegible] ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ [illegible]
[illegible] ತತ್ಪದಶಕ್ಯ ವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದ [illegible] ತತ್ಪದ [illegible] ಜಾತಿಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವ
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ [illegible]
[illegible] ಜಾತಿವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದತ್ವ [illegible] ಜಾತಿಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ತತ್ಪದಶಕ್ಯ ವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದ [illegible]
[illegible] ಜಾತಿ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿ [illegible] ಶಾಬ್ದ [illegible] ಜಾತಿವಿಷಯಕ ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನ [illegible]
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಜಾತಿಶಕ್ತಿ [illegible] ವ್ಯಕ್ತೌ [illegible] ಶಕ್ತೇಃ [illegible] ಜಾತಿ [illegible]
[illegible] ವ್ಯಕ್ತಿ [illegible] ವ್ಯಕ್ತೇ [illegible]

ఉక్తయోః కథం పాదకతో యోగ్యత్వమితి భావః। [illegible] తోత్వప్రకారకతయో విశేష్యకజ్ఞానం ప్రతి తోత్వశక్తిజ్ఞానత్వేన కార[illegible]

[illegible] తయోః త్వక్రియో [illegible] కత్వమితి భావః। అత్ర తయోరితి [illegible] త్వప్రకారకతయో విశేష్య [illegible] జ్ఞానం ప్రతి [illegible]
త్వశక్తిజ్ఞానత్వేన కారణత్వ [illegible] త్వప్రకారకత [illegible] విశేష్య [illegible] జ్ఞానం ప్రతి [illegible] భావః। [illegible]
[illegible] త్వ [illegible] త్వవిశిష్ట [illegible] విశిష్ట [illegible] త్వ [illegible]
[illegible] త్వవిశిష్ట [illegible] త్వావచ్ఛిన్న [illegible] శక్తిజ్ఞాన [illegible] కారకత [illegible] ప్రతి [illegible]
[illegible] త్వశక్తి [illegible] ప్రకారకత [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] ప్రకారకత [illegible]
[illegible] త్వవిశిష్ట [illegible] త్వశక్తిజ్ఞాన [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] జాతి [illegible]
[illegible]
[illegible] తయోః [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] జాతి [illegible] శక్తిజ్ఞాన [illegible] జాతి [illegible]
[illegible] జాతి [illegible]
[illegible] జాతి [illegible] శక్తి [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible]

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಃ

೧೮

ಕಾರಣತಾ ತದ್ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿ ವಿಷಯತಾಯಾಃ ಕಾರಣತಾಯಾ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವ ವೃತ್ತಿ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನೀಯ [illegible]

ಜಾತಿಶಕ್ತಿರೇವೇತ್ಯವಧಾರಣಾ ವೃತ್ತಿ ಶಕ್ತಿ [illegible]

[illegible]

ವೃತ್ತಿ

[illegible]

ಶಕ್ತಿ

౨౯

దిష్టవిశేష్యకశక్తిజ్ఞానం ఘటత్వవిశిష్టశాబ్దబోధే హేతురితి ఘటం కర్మత్వశాబ్దబోధాపత్తిః ఘటత్వపదం ఘటత్వవదితి ఘటత్వత్వే
న ఘటత్వప్రకారకశక్తిజ్ఞానం చ ఘటత్వశాబ్దబోధే హేతురితి ఘటత్వమప్రసిద్ధత్వాత్ ఘటత్వవిశిష్టబోధాపత్తిరితి చే[illegible]ఘట
పదాత్ ఘటాంశే ఘటపదాంశే ఘటత్వవిశిష్టబోధః ఘటాదిప్రకారకశాబ్దబోధే తద్విశిష్టబోధే ఇతి రీత్యా ఘటపదాత్తిః ఘటత్వ
విషయకశక్తిజ్ఞానస్య అవిశిష్టత్వాత్ [illegible] స్మృతి తత్సమానాధికరణ ఘటత్వవిశిష్టశాబ్దబోధం ప్రతి సమానాధికరణ ఘటత్వవిశిష్టశక్తిజ్ఞా
నస్య హేతుత్వాంగీకారే తత్ర భావాత్ [illegible] తాత్పర్యజ్ఞానేయమపి తత్ర దాయమః [illegible] జాతావపి శక్తిప్రకారక ప్రయోజక
౨౦ విరహేణ ఘటత్వం ఘటపదశక్యమితి ప్రకారక శక్తిజ్ఞానే శక్తత్వే తు శ్రావణతయా తత్త్వజ్ఞానం తత్రం నాస్తీతి [illegible] పదాత్ ప్రవృ త్తై:
త్తిః మిత్ర స్మృతిత్వేన సంపదా విశిష్టశక్తిప్రకారక [illegible] దాపత్తి ... స్మృతం సమవాయేన ఘటవిశిష్టశక్తిః [illegible] జాతివిశిష్ట
ల జన్య తుల్యత్వాత్ [illegible] జాతేః వ్యక్తివిత్తివేద్యత్వే యమం స్మృతిత్వే పదా ఘటపదా వృత్తేయమా పదార్థ వ్యక్తి
ద్వారా ఘటపదాత్ విశిష్టశక్తిరితి [illegible] జాతిసమబంధే వ్యక్తి ... కారకయమప్యత్వత్వాద్య స్యత్ [illegible] జాతివిశిష్ట
బోధే జాతిశక్తిజ్ఞానస్య కారణత్వపదాద్విశిష్టబోధే ఘటపదశక్తిజ్ఞానస్యాధికారణత్వస్య నవపర్యవసితమితి [illegible]
శ్రావణస్య॥ జాతావ్యక్త్యోః చ శక్తిః [illegible] తు జాతివిషయకత్వేనైవ జ్ఞానాత్ శక్తిః వ్యక్తివిషయకశాబ్దబోధే కారణం వ్యక్తిశక్తి
స్తు స్వరూపసత్యయుక్తతే [illegible] వం వ్యక్తిశక్తి ప్రకారతావైయర్థ్యమితి వా [illegible] తత్త్వదా స్యశక్యస్యాభిధానే తు పాదే శబ్ద . ఘటప్రస
తేన వ్యక్తిశక్తిప్రకారక ఘటపదశక్య తావత్ తత్రా [illegible] ఘటత్వప్రకారక ఘటవిశేష్యకశాబ్దబోధం ప్రతి ఘటత్వవిషయక ఘటపదశక్తిమ
తి నానాత్వ ప్రకారకశక్తిజ్ఞానం హేతుః ఘటత్వవిశిష్టవిషయక ఘటపదశక్తిమతి నానాత్వప్రకారకం ఘటత్వమప్రసిద్ధ్యా తు తా

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಂ
೭೯

ದ್ಯಕ ನೋಂತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾಭಾವಾಚ್ಚ ನೋಂತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ಬೋಧಾಪತ್ತಿರಿತ್ಯಾಹುಃ ತದಸತ್ ನೋಂತ್ವವಿಷಯಿಕ ನೋಂ ಪದಶಕ್ತಿಮತಿ ಗಾರಿ
ತ್ಯಪ್ರಕಾರಕಸ್ಯ ನೋಂತ್ವವಿಷಯಿಕತ್ವೇ ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪಿ ತತ್ವ ನೋಂತ್ವವಿಷಯಿಕತ್ವಸ್ಯ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕ ಕೋಟಿ ಪ್ರವೇಶೇ ಗೌರವಾತ್ [redacted] ಭಯಂ ಸ್ತು ನೋಂತ್ವವಿಷಯಿಕತ್ವೇ ವಿ
ಶಿಷ್ಟಧೀ ನೋಂ ಪದಶಕ್ತಿಮತಿ ಗಾರಿತಿ ನೋಂತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನೈವ ನೋಂತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ಶಾಬ್ದ ಬೋಧಂ ಪ್ರತಿ ಹೇತುತಾಯಾ ಏವಮವಿಷಾ
ದ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವೃತ್ತಿ ವಿಷಯಿತಾಂಶೇ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕ ಕೋಟೌ ನಿವೇಶ ಇತ್ಯೇವ ತತ್ವ ಶೀರ್ಷ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತದೇಕಂ ತತ್ರ ನೋಂ ಬೋಧ
ರುಪ ಪದಾರ್ಥ ಸಮಂ ನಿವಿಷ್ಟ ಶಕ್ತೇಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಾನಂ ಚ ವೇರಾಂ ಪುವೇಶ ಸಮಂ ಪ್ರಕಾರಕ ತ್ವೇನೈವ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ ಪುಂವಗಮಂ
ದಿತಿ ಚೇತ್ ವೃತ್ತಿ ವಿಷಯಿತಾಂಶೇ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕ ಕೋಟೌ ಅನಿವೇಶೇ ವೃತ್ತೌ ಶಕ್ತಿತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವೈಯರ್ಥ್ಯಾತ್ ತದ ವೃತ್ತಿ ನೋಂತ್ವ
ಪ್ರಕಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವಾಂಗೀಕಾರೇ ವೃತ್ತೌ ಶಕ್ತ್ಯಭಾವೇ ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಶಾಬ್ದಾಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಶಕ್ತಿ ಹೀನ ಸ್ವರೂಪ
ತ್ಕಾರ್ಯ ಹೇತುಃ ಅವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಶಾಬ್ದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಾದಯಾ ತತ್ ತಂ ತ ಜ್ಞಾನಾಂ ಭಾವಯಿ ದಂಶೇ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುಃ ಸ್ತು ಪದ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮಿತಿ ಭಾಂತಿ
ಶತ ವೃತ್ತೀನೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಚ ಶಕ್ಯಾವೇವ ಲಕ್ಷಣಾ ವೃತ್ತ್ಯಾವೇವ ಶಕ್ತಿಃ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನೇ ವಜಾತೇ ರಚ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾತ್ ಸಮಂ ಪ್ರಕಾರಕ ತ್ವೇನೈವ ಕಾರ್ಯಕಾ
ರಣಭಾವ ಇತಿ ಜಾ ಶಾವಚ ಶಕ್ತಿ ರುಸ್ತಿ ಪೃತ ಯ ದ್ವಿಷಯಿಕ ತ್ವೇ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುಃ ತದೇವ ಶಕ್ಯಮಿತಿ ಯಮಾ ಶಾಭಾತಾವಚ್ಛ

క్తిరితి తాం [illegible]ం తదేయం విషయతావచ్ఛేదకత్వే శక్తిజ్ఞానస్య హేతుతా తథైవ శక్యమితి నియమాన్ వ్యక్తౌ విషయతావచ్ఛేదకత్వే శక్తిజ్ఞానస్య హే
తుత్వే ఏవ వ్యక్తిశక్తిః ప్రకారసాన్యవశ్యకత్వాదితి తద్విశేషైః యాన్వయికవదం శక్యతేతి తత్త్వాదితి సోऽత్ర విశేష [illegible] జాతావ్యక్తౌ
విశిష్టే శక్తిరితి న్యాయః వృత్తిత్వమ్యాపకేష్టే వ్యక్తిశక్తిత్వే తథ్యమిత్యవభాతా [illegible] వ్యక్తౌవ విశకలతత్తయాం శక్తౌ సోऽత్ర త్వం వ్యక్తి
క్రియో సో ప్రప్రసంగాం తత్ర తా ఇతి [illegible] విశిష్టే శక్తిః [illegible] పవయయ వక్తుంయోం నరూపాంశ్చ తాంత త్వైన శిష్టే చసోం పదశక్తిః సో
పదాం తజాతౌ వ్యక్తౌ విశిష్టే ప్రవృత్తితే [illegible] పక్త్వం జాతౌ వ్యక్తౌ విశిష్ట వ్యక్తియః పదార్థః ఇతి ఏకశక్తిః పూర్వపదార్థః ఇతి
కవచనం [illegible] తత్ప్రకారకతద్విశేష్యకే శాబ్దబోధం ప్రతి తత్ప్రకారకతద్విశేష్యకశక్తిజ్ఞానత్వేన హేతుత్వమిత్యాయాం తంత
ప్రకారక శక్యాయాం నవిశక్యో గ్రహః తబోధాం నాపత్తి తుంబజాతౌ గ్రహత్వమిత్యాశంకతే [illegible] శక్తి బోధః శక్తిగ్రహవిషయా
యాం తత్వ్యక్తి బోధాం నాపత్తిరూపం ప్రబోధవిషయాపత్తి [illegible] తథాచ నవృత్తావశక్తిగ్రహ శక్తిగ్రహవిషయవ్యక్తిరర్థక తంతూం
ఏతద్వ్యాం ద్యాసు ప్రపత్తిరితి భావః సామాన్యలక్షణకంకా తత్పాద్యేషా [illegible] క్తి [illegible] ఏకత్ర [illegible] తాశికసాక్షాత్కారవిషయ ఏవ [illegible] న్నగవీతి శక్తి
గ్రహ విషయ గవీత్వశక్య [illegible] యోన్యతావ శాబ్దే క్తి గ్రహ విషయవ్యక్తేరబోధనే నాపత్తా గాం పశ్యత్వత [illegible] అతిప్రసంగః నా
పదార్థ పాఠబోధాపత్తిః శక్తిగ్రహ విషయత్వస్య అవిశేషాదితి భావః [illegible] ద్యాన్యక ఇతి సోऽత్ర ప్రకారక సోऽవిశేష్యక శా
బ్దబోధవచ్ఛిన్నం ప్రతి నాత్ప్రకారక నావిశేష్యకశక్తిజ్ఞానత్వేన హేతుతయా నోక్తదోష ఇత్యాహ ద్యాపత్తిః పూర్వం తత్ర దోషత్వేనాభి
హిత వేశః ఇహ హేతునోత్కటే తిప్రష్ట [illegible] ఏకశక్తత్వాత్ సంబంధసన్నికర్షత్వయోః రభావాత్ శక్యసంబంధరూపలక్షణాయాః ఏ
సాన్నః [illegible] లక్షణాతాత్పర్యకలక్షణాయాః తథా భావతయా లక్షణాతావచ్ఛేదకవిశిష్టలక్షణాయాః అసంగతా గంగాయాం ఘోష

తర్కప్రకాశం

౨౦

[illegible]

౮ [illegible]

త్రి

[illegible] ప్రతీతిః అన్వయ విశిష్టేష్వ శక్తిగ్రహ [illegible] అభిధానం పశక్తిగ్రహ [illegible] అన్వయాంశే [illegible] శక్తిశేషే అన్వయ [illegible]
[illegible] [illegible] అన్వయ [illegible] అన్వయ విషయ [illegible] తత్ర
[illegible] అన్వయ [illegible] అన్వయ విశేష [illegible] తత్ర [illegible]
[illegible] అన్వయ [illegible]
[illegible] తత్ర శక్తి [illegible] అన్వయ [illegible]
[illegible] తత్ర శక్తి [illegible] త్రివ [illegible]
[illegible] తత్ర శక్తిః [illegible] విషయత్వమితి [illegible] శక్తి [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] అన్వయప్రకార [illegible]
[illegible] శక్తిః [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] తత్ర శక్తిః [illegible] శక్తి [illegible] విషయ
[illegible] శక్తిః అన్వయవిష
[illegible] శక్తిః [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] అన్వయ విశిష్ట శక్తిగ్రహ
[illegible] శక్తిగ్రహ [illegible] శక్తి [illegible] అన్వయవిషయ [illegible] శక్తి [illegible]

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಃ

೨೧

ಛೇದಕತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅಗ್ನಿಲಿಙ್ಗಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಅನ್ಯತರಾಂಶತ್ವಸ್ಯ ಅನುಪೂರ್ವಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತತ್ತ್ವೇ ಅಪ್ರವಿಷ್ಟತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ।
ಅಗ್ನಿಲಿಙ್ಗಕಸ್ಯ ಅನುಪೂರ್ವಜ್ಞಾನಾದಿರೂಪಪ್ರಕಾರಾಂತರಾಲಿಙ್ಗಸ್ಯ [illegible] ಶಬ್ದತ್ವಾತ್ ಸು ಪದಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ
ಕೋಟಿಪ್ರವಿಷ್ಟತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಥಾ ಚ ಅನ್ವಯವಿಶೇಷಣಾಂಶತ್ವಸ್ಯ ಅನುಪೂರ್ವಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ। ಅಪಸ್ಯಕತ್ವಮನ್ವಯ
ವಿಷಯಕಶಾಬ್ದತ್ವಸ್ಯ ಪದಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಾನಾಂತರಾವಗತಿಭಾವಃ। ಏಸು ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಕೋಟಿಪ್ರ
ವಿಷ್ಟತ್ವಂ ಶಾಬ್ದವಿಷಯತ್ವಮಿತಿ ಯಥಾ ತ್ರ ದ್ವಿತ್ವಾತ ಅಹಮನ್ಯದ್ಧಿತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷಯತ್ವಮ ಭಾವ ಪಿತ್ಯತೇ ತಥಾ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷಯ ವಿವಕ್ಷಿ
ಮಾಂ ಭಾವ್ಯಪಗಮಿತಿ ತದವಿಷಯತಾ ಯಾ ಅಬ[illegible]ನಂ ಗಾಂ ಪದಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಕೋಟಿ ಬಹಿರ್ಭೂತ ತತ ಏವ ತ್ರಿಶಬ್ದಾಂತರೋಂಪವತ್ತೇಃ
ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣಸಾಧ್ಯಕಾರಣೋಂ ವ್ಯರ್ಥಃ ವೃತ್ತಿ ಹಿಂಸ ಸ್ವರೂಪ ಪದಪದ ಯಾ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತೇಃ ತುಜ್ಞಾತ್ರೈವ ತಿವ್ಯಾಪ್ತಃ। ತತ್ತ್ವಂ ಪದಾರ್ಥನಿರೂಪಣಾ ಪ
ಬದ್ಧ ನಿಯಮ್ಯ ಪ್ರಾಕಾರ ವ್ಯವ[illegible]ಕಾರ್ಯ[illegible]ವೃತ್ತಿಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್ರ ಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ
[illegible]ಕಾರ್ಯತಾ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಕಾರ್ಯತಾವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾಕ್ಯತಾ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟವಿಷಯಕಂ ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅನುಮಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಂತರಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ವಿಷಃ। ಅಯಂ ಭಾವಃ ನಯನಾ ಪರಕಾರ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ಜ್ಞಾನವಾಂಗಸು ಪಾಂಗವನಾ ಪರಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪರತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪಾಂಗನಾ ಪರಪ್ರವೃ
ತ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ತ್ರ್ಯಾವರ್ತನಾ ಕಾರಣೋಂ ಕಾರ್ಯಃ। ಅಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಪರಾಶಂ ಕಾರ್ಯಕಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಾ ವಿ[illegible] ನಪ್ರವೃತ್ತೇ ಸ್ವಂತಸ್ಯ
ಸ್ಯಪಾಂಗನಾ ಪರಪ್ರವೃತ್ತೌ ತೇಜಾಂ ತೇಜಕಾರ್ಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಂ ಅನೇಂಪರ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತ್ವಪ್ರಸಕ್ತಃ। ಹಿಂ ತಂತ್ರಾ
ಪಕ್ಷಾಂತರ ಏವ ತಿಕ[illegible]ಪಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವವ[illegible]ತರ್ಕಾರ್ಥಿ ವಿಭಾವಃ। ತತ್ತ್ವಾವಕಾಂ ಪ್ರಾಯಾಂ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಾಂ ಅನೇಂಪ
ರ ಜ್ಞಾನಕಾರಣಂ ಪ ಜ್ಞಾನೇನಾಯಾಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಪದಪ್ರಸಂಗಮಾ ಪ್ರಯೋಜ ತ ಥಾ ಕಾರ್ಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಪಾಂ ತಂತ್ರೇ [illegible]ನ್ಯಾವಪಾಂಗಾಂ ನ

ತ್ಮಾ

ತ್ವಾ

ష్టకార్యత్వవిశిష్టవిషయకజ్ఞానం పక్షాంయకత్వేకార్యకారిత్వం కార్యాన్వితశక్తియుక్తస్య ఘటం కులాలసంపత్తప్రవృత్త్యా ఘటం
కయుక్తపురాకార్యతావిశిష్టజ్ఞానత్వకపేతుత్వం కథం కార్యాన్వితజ్ఞానత్వకార్యాన్వితశక్తిజ్ఞానం జ్ఞానం తథా
కత్వవలం కార్యమితి జ్ఞానాత్ప్రవృత్తిః తం తు ఘటం కుర్యాం కార్యమితిజ్ఞానాత్ తత్ర కార్యతావిశిష్టజ్ఞానం కార్యాన్వితజ్ఞా
మేవేతి తత్ర శక్తిః ఏవమనారకత్వత ఏవ విజ్ఞానస్య ఘటం కుర్యామితి పాత్యస్య కార్యతావిశిష్టజ్ఞానజనకత్వం కార్యాన్వితశక్తి
ర్హి శ్యహంతి కృత్వైకపదస్యైవ కార్యత్వవిశిష్టశక్త్యా ఇతరపదస్యవియుక్తస్య కార్యాన్వితశక్త్యా కస్యాపి కార్యతావిశిష్టజ్ఞా
నజనకత్వం సంభవతి కార్యతావిశిష్టజ్ఞానస్యజనకత్వస్య కార్యా... న్వితజ్ఞానస్యాపి ప్రవృత్తిప్రయోజకత్వా... కపోంయో
కార్యాన్వితఏవ శక్తిః ... కార్యతావాచకత్వ... ఘటం కార్యాన్వితశక్తిత్వాసంభవ ఇతి వాచ్యం కార్యత్వస్య
యసంబంధనాం ధర జ్ఞానజనకతావత్ తస్యకార్యాన్వితే సాధ్యత్వప్రతిపాదకతయా ఇతరాన్వితస్యాపి ధర్మప్రతిపాదకతయా
యాం ఇతి ... కార్యత్వయసంబంధత్వం కార్యతవిశిష్టమవిశిష్టమితి తత్ర కార్యాన్వితఏవశక్తిరితాత్పర్యం ... ఫలం ధర్మః అపా
పో ... జ్ఞానం సంగ్రహ తాత్పర్యం జ్ఞానం ప్రత్యక్ష మేవ ... సంసర్గస్య కార్యాన్వితజ్ఞానజనకత్వం తాత్పర్యం కశక్తికల్పనాయామిత్యాద
ఇత్యర్థః ... లాఘవాత్ప్రత్యక్షత్వతత్త్వతఅహం అక్షతి సజ్ఞాసంసర్గస్య కార్యాన్వితశక్తికల్పనాయాం విరోధాభావత్తేతి ప్రత్యర్థ
శక్తి సంసర్గస్యకార్యాన్వితఏవశక్తిత్వఅపక్షితేతి విశేషపదం సంసర్గస్యకత్వశ్యాపాదకత్వాతి పదస్యయతి ... సజ్ఞాసంసర్గ
స్యకార్యాన్వితఏవశక్తిత్వతిత్వర్థః ... తత్ర సంసర్గ తాత్పర్యం కార్యతావాచకత్వం ... కార్యతావాచకపదం
కలాత్తి పన్నః పంచమలకారః ... తివిధిత్వయోః తత్ర సంవిధివాచ్యత్వం సంసర్గ త్యర్థః ... పదస్య ... వాచ్యత్వం
పైదికవాక్యమర్థః నాకః ... పక్షాంయకమవ... తథాగతప్రవృత్తే కస్య జ్ఞానం జ్ఞానాత్ప్రవృత్తావ్యస్య

ಶಕ್ತಿಪ್ರಕಾಶಿಕಾ
೨೨

ಪದತ್ರಿಶತ್ವತ ಆಹ ವ್ಯವಹಾರಶಕ್ತಿವತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ತ್ವರ್ಥಃ ಅಸಂಸರ್ಗೇತಿ ಅಸಂಸರ್ಗ [illegible] ಜ್ಞಾನಾತ್ [illegible] ಜ್ಞಾನಬಲಾದಿತಿಯಾ
ವತ್ತತ್ಕೃತೇ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತಾಯಾಃ ಕ್ಲೃಪ್ತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಸಕಲಶಬ್ದಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತ ಶಕ್ತತ್ವಾತ್
ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತ ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಚನಕಾರ್ಯಬೋಧಹೇತುತಯಾ ವಿಶಿಷ್ಟಶಬ್ದಾನಾಂ ಸ್ವವಕ್ತಾಂಶ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪದತಾತ್ಪರ್ಯಕ [illegible]
[illegible] ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯಾಶಂಕತೇ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತೇತಿ ಕಾರ್ಯತಾವಿಶಿಷ್ಟಾನ್ವಿತೇ ತ್ವರ್ಥಃ ತದರ್ಥ [illegible] ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪದ
ತ್ವರ್ಥಃ ವಿಶಿಷ್ಟಪದಸಂಸ್ಕಾರಸ್ಯ ಸ್ವವಕ್ತಾಂಶ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪದತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಅಸಂಗತಂ [illegible] ಸರ್ವ [illegible] ತಾವಚ್ಛೇದಕಪದತ್ವಾತ್
ಶ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪದಾನಾಮಪಿ ವ್ಯವಹಾರಪ್ರಯುಕ್ತಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ಯಾದೇವ [illegible] ತ್ವರ್ಥಃ ಅತ್ರ [illegible] ಪದಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತೇ ಅಭಿ
[illegible] ಶಕ್ತಿಃ [illegible] ಪದಾನಾಂ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತೇ [illegible] ಪದಾನಾಂ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತವಿಷಯಕ [illegible] ಶ
[illegible] ತರಾಂ ವಿಶೇಷ್ಯಂ ತಯಾಂ ಕಾರ್ಯತಾ [illegible] ಪದಸ್ಯ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯ [illegible] ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತೇ
ಅಭಿಧಾನಂ ಶಕ್ತಿ [illegible] ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮುಪಪಾದಯತಿ [illegible] ಕಾರ್ಯತಾ [illegible]
[illegible] ಪದಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತೇ ಶಕ್ತಿಃ [illegible] ಪದಾನಾಂ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತೇ ಅಭಿಧಾ
[illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತತ್ವ [illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಅತ್ರ [illegible] ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ
ವಿ [illegible] ಪ್ರತಿಷು [illegible] ತ್ವರ್ಥಃ [illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible] ಜಾತಿ [illegible]
ಶಕ್ತಿ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯಾದಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತ [illegible] ಪದ [illegible] ತಯಾ
ತತ್ತ್ವ [illegible] ಕಾರ್ಯತಾ [illegible] ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತವಿಷಯಕ [illegible]

ಶ

ಶಕ್ತಿ

కావిషయకశాబ్దత్వావచ్ఛిన్నం [illegible] మాత్రస్య [illegible]

ష ఇ యద్యపి కార్యతావచ్ఛేదకతయా [illegible] పక్షతా: సహకారిత్వాదిత్యర్థః [illegible] విశేష [illegible] సహకార్యతాయా ఏవ
సంబంధస్య [illegible] తత్తయా కార్యత్వావచ్ఛిన్నే [illegible] వ్యాపకతయా కార్యతావచ్ఛేదకత్వేతి సహకా
[illegible] అత్ర [illegible] తత్త్వరూపం [illegible] మిత్యర్థః [illegible] కారణతావిషయ
కశాబ్దత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి [illegible] పదజ్ఞానత్వేన కారణత్వగ్రహం ఇత్యర్థః [illegible] కారణతావిషయకశా
[illegible] కార్యతావచ్ఛేదకమిత్యర్థః [illegible] కార్యతావచ్ఛేదక [illegible] విషయతావిత్యర్థః [illegible] విషయ
కశాబ్దత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి [illegible] పదజ్ఞానత్వేన కార్యత్వవిషయకశాబ్దత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి [illegible] పదజ్ఞానత్వేన [illegible] తత్ర [illegible]
[illegible] వ్యభిచారః తత్ర [illegible] వ్యభిచారః [illegible] తత్ర కేవల
[illegible] మిత్యాహ [illegible] త్వస్వరూపం [illegible]
[illegible] తత్ర కార్యతావచ్ఛేదకత్వ [illegible]
[illegible] కార్యత్వ [illegible] కారణతావచ్ఛేదకత్వ [illegible]
పదజ్ఞానత్వేన కారణతావిషయకశాబ్దత్వం కార్యతావచ్ఛేదకమిత్యర్థః [illegible]
౪౦ త్వం కార్యతావచ్ఛేదకమిత్యర్థః [illegible] విషయకశా
[illegible] కల్పనాయాం [illegible] గ్రం
[illegible] బలవత్ప్రమాణం [illegible] ఇత్యాహ [illegible]
[illegible] శాస్త్ర [illegible] ఇత్యర్థః [illegible] పదజ్ఞానత్వ [illegible]

తర్కప్రకాశః

౨౨

ష్టఘటపదాందేః కార్యాన్వితఘటాంశాంశక్తిజ్ఞానేఽప్రామాణ్యం కల్పేతన్నతి భావః । నను సంస్కారాకాంక్షాజన్యమహత్త్వరూపమాంగాత్ర
కేవలాకాంక్షాతత్రతత్ర శక్తిపరిమాణజ్ఞానే అప్రామాణ్యం కల్పేతేత్రస్తత్రేత్యత్రాహ మం కార్యాన్వితఘటఘటాంశక్తికల్పనే లాఘవాత్
వాక్యతద్గానఘః అథ తిలాంశహేతుకమప్రవృత్తత్వస్య బలవత్వే తంత్రతాపవిత్వత అహం ... మకల్పనాం ... ఇతి లాఘవేతి
కార్యాన్వితఘటఘటాంశక్తిశబ్దే విశేషకార్యాన్వితత్వవిశిష్టఘటత్వస్య ఘటతాపపేక్షయా గురుత్వేన శక్యతావచ్ఛేదకతాపసంభ
వేన కార్యాన్వితఘటతాపవచ్ఛేదకశక్యతావచ్ఛేదకత్వం ... తత్రశక్తికల్పనే నాన్యస్యైవ తద్ధర్మావచ్ఛిన్నే భావవతి తద్ధర్మావచ్ఛి
న్నప్రకారకజ్ఞానత్వమేవ ప్రమాత్వమితి భావః । నను బుద్ధివాదిమత్వం ఘటతాపపేక్షయా లఘ్వితి నాగవజ్ఞానత్వబుద్ధం
బుద్ధివాదిమాన్యతిప్రతిపన్నదండం ... నను ధర్మస్వప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వము పంగుతేతథా నారవేఖప్రకమ్మి
వృత్తితాపత్వార్యాన్వితఘటశక్తిస్వప్నవేతత్వతః తాత్పర్యతను జన్యెత్యత్రాహ ... కార్యాన్వితఘటఘటాంశక్తి
కల్పనే శక్తిజ్ఞానే ... ప్రామాణ్యం ... దానదపదజన్యపక్షితేష్టసంస్కారిత్వేత్యర్థః । నను ... పదార్థ
ప్రమాత్వం ... అపాదిపదశక్యప్రకారకభావాదితి భావః । ... పక్షితివా ... భావమాత్రాదవన్య
వేశరాదితి భావః । ... వర్తిరతఆహ ... కార్యాన్వితఘటశక్త్యవధారణత్తత్త్వపంచకారికార్యతావా
చకపదశక్యప్రకారకబోధ ... శక్తిమత్తాపరిచ్ఛేదకత్వతి అనం ... కార్యభావ స్యఅవశ్యక
తాపవిశిష్టత్వమవిషయతాపరిచ్ఛేదత్వ ... తనవశప్రామాణ్యమవిత్వత అహం ... మిత్తి
ఏవం కార్యతావాచకపదశక్యప్రకారకత్వ ... స్వపదాదితి తాత్పర్యవిషయప్రకారాదితి భావః । నను ...
దప్రామాణ్యబలం ... శక్యప్రకారకపదమాత్రాన్నైవ ... ప్రామాణ్యం స్యాదేవేతితేషామప్రామాణ్యశంకాపత్తిరత్ర

న తదాపత్తిః । అనంసగాసర్వదాపత్తిః కార్యపదాపత్యభిజ్ఞస్యాభిసంసర్గస్య భవనస్వపరపంచాదిపదసమభివ్యాహారాభిప్రాయపదాద్వసరేఽపి

తథాచేతి పరాం నవీనామప్రామాణ్య ంగీకారేణైవ తన్నిర్వాహః మిమాంసకైః ఉక్తం కుర్వద్భిరుక్తైః సర్వవిజ్ఞానప్రామాణ్యము వెయ్యతి
ప్రామాణ్యకస్మైచిత్సత్యస్య స్వస్యప్రమాణాంతరాపేక్షాయాం తదనవస్థాపత్తిరిత్యమిత్యుక్తం। ఏవం తురీయే ఉపాత్రైకభావనిష్ఠం
వ్యక్తిభేదం వికల్ప్యత ఇతి పరప్రామాణ్యమవైతి తథాపరాణాం నిరవధిప్రామాణ్యం తదపేక్షితి సంశయం చోద్యం ఏవం వదన్ అనుభవ
(౧) సంశయాసంగతం సంవాదం వదతి వ్యాప్యాన్ తత్ప్రకారకతయా స్వాతంత్ర్యం తథాభిధానం అనభ్యాసదశాయాం
తథాత్వమనుభవం సంశయం వ్యాప్యమనుత్తమ ఇతి అనుభవానుభవైః నిశ్చయం తథాచ అనుభవసమభివ్యాహారస్తత్
వ్యక్తిభేదే అభావాప్రామాణ్యం అనుపపత్తిః అవిశిష్ట ఏవ శక్తిః స్వతః ప్రమాణానుభవః ప్రమాణాంతరాభావః ప్రతిపత్తిప్రకారశ్చ
౧౦ సంశయవిషయత్వ అతిప్రసక్తత్వ స్వామానాధికరణ్యం తత్ప్రకారకం ప్రమాణాంతరాపేక్షాయాం తత్ప్రకారకత్వగ్రహ
స్వగ్రాహకయోరనుభవత్వానుపపత్తేః యద్వా స్వగతానాం ప్రామాణ్యమితి తథాపి గంగాయాం ఘోష ఇత్యాది
వాక్యే లక్షణావృత్త్యా స్వరూపవిరహాత్ తత్ప్రకారకత్వం స్వగతత్వముపపాదితం తథాప్రకృతే విశిష్టాధారావ్యక్త
వాచ్యం ప్రతి తత్ప్రతిపాదకతయా అభావాత్ విరుద్ధధర్మిత్వం తత్కారణవ్యక్త జ్ఞానస్య తత్ర ప్రామాణ్యం వ్యవహార్యత్వం
నిరూపకం యోగరూఢం। యత్ర అవయవశక్తిరేవ ప్రవర్తతే యథా పాచకాదిపదం। రూఢం। యోగికం।
పదం యత్ర అవయవార్థ ఏవ బుధ్యతే తద్యౌగికం। యథా పాచకాదిపదం యత్ర యోగనిరూఢార్థయోః స్వతంత్ర్య
నిరూఢః తద్యౌగికరూఢం యథా పంకజాదిపదం। యోగికం। రూఢం। యోగవిశిష్టయోగరూఢం పంకజాదిపదం।

ತತ್ರ ಪಂಚಾವಯವಮನುಮಾನಂ ಯಥಾ: ಪಕ್ಷತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಶಬ್ದೋ ... ವಿ ತಿಂಯೋಗತೂಂ ... ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿರಿತಿ ಪಂಚಾವಯವಾತ್ಪತ್ತ್ವತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರತಿ ತಯೋ
ಪಕ್ಷತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಚ ... ಸ್ವರೂಪ ... ವಿಷ್ಣ ಪದಾರ್ಥ ... ವಿ ಸಾಧ್ಯ ... ಪಂಚಾವಯವ ... ನುಮುದಸ್ಯ
... ದಪ್ರ ... ಗಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ... ಮುದ ... ಲಕ್ಷಣಂ ... ಪಂಚಾವಯವ
ಮ ... ತ್ವ ... ತಾತ್ಪರ್ಯ ... ತ್ರ ಪ್ರಾಂತ: ... ತ್ರ ... ಯತ್ರ ... ತತ್ರ ... ವ ... ಕಾ
... ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾ ... ಕುಮುದ ... ಇತಿ ಅತ್ರಮ ... ಪ್ರತಿ: ... ಮತ: ... ತಂ ... ಶೃಂಗ ... ಪ
ವ್ಯಕ್ತಿ ... ಪ್ರತ್ಯ ... ಪಂಚ ... ಶಕ್ತ ... ಪ್ರವೃತ್ತೇ ... ವಿ ... ವ್ಯಕ್ತಿ ... ಪಂ ... ತವಿಶೇಷ ... ಪ
ಮಾ ... ವ್ಯಕ್ತಿ ... ವ್ಯಕ್ತಿತ ... ಪ್ರ ... ಮುವ ... ತ್ಯರ್ಥ: ... ಪಕ್ಷತಾ ... ಶೃ ... ತ್ವ ...
... ಶಕ್ತ ... ತದೇವ ... ಪ್ರತಿಯ ... ತುಕು ... ಮತಿ ... ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ... ಪ್ರಾ ... ವಗಾಹಿ
ತಾವ ... ವಿ ... ತಾತ್ಪರ್ಯ ... ಪ್ರವಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ... ಯಾ ... ಗೃತ್ರ ... ಮ ... ಪ್ರಾ ... ಚಿ
೧ . ಯೋ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ... ತ ... ಕಾ ... ವ ... ತ್ವ ... ವಚ್ಛೇ ... ತುಕು ... ಸಾ ... ಪ್ರಾ ... ತಾ
... ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ... ತಿವ ... ತಿ ಅತ್ರ ... ಕುಮುದ ... ತಾತ್ಪರ್ಯ ... ಯತ್ರ ... ದಸ್ಯ
ಪಕ್ಷತಾ ... ಭಾವ: ... ತಾ ... ತ್ರ ... ವಿ ... ಪತ್ತಿ: ಪದಾರ್ಥ ... ಮ ... ವಿ
... ತ್ವ ... ತಾ ... ವಿ ... ತತ್ರ ... ತ್ವ ... ವಿ ... ವ್ಯಕ್ತಿ ... ಪಂ ... ತವಿಶೇಷ ... ಮಿತಿ ನ್ಯಾಯ ...
ತತ್ರ ... ಪ್ರ ... ಮುಪ ... ಯಾ ... ತ್ಯ ... ತಾ ...
ತಾವ ... ತ ... ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ... ಯಾ ... ಪತ್ತಿ ... ಕುಮು ... ತಿ ... ಕುಮುದಂ ಪಂಚ ... ತ್ರ ಕುಮುದ

ಪ್ರಯೋಗ

౩ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ౧౦

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ౪౪

[illegible]

[illegible]

తర్కప్రకాశః
౨౫

ఖణ్డానాం శబ్దాన్యత్వేనాపః। ఏవం ధ్రువపదమప్యయోగవ్యవచ్ఛేదకం తత్ర పక్షత్వమేవ ప్రయోజకం పాదాదిర్ఘటితత్వేన పక్షత్వజ్ఞానం
ప్రతిబన్ధకం అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నప్రయోజకత్వం ... నాశకాలావచ్ఛేదేన తదభావేఽపి పక్షత్వజ్ఞానం
పక్షత్వాదం ప్రతిబన్ధకమితి అయోగ్యతయా పక్షత్వవిశిష్టస్య ... అయోగ్యతయా పక్షత్వజ్ఞానం
సాధ్యలక్షణాయా అనుమితి ప్రతిబన్ధకత్వమతత్రాప్యనుమితికాలే ... ప్రతిబన్ధకత్వాదిత్యుక్తం పక్షత్వ
వైశిష్ట్యం సాధ్యవ్యాప్యవ్యాప్తిమత్త్వేన అనుమిత్సాయా ... పక్షతాయాం లక్షణే ... ఏవం ... దాదిత్యాదిల
క్షణే సాధ్యలక్షణాయాం వ్యాప్తిపక్షధర్మతాజ్ఞానస్య ... పక్షత్వవిశిష్టసాధ్యస్య లక్షణం
అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ... పక్షతాయాం తత్ర లక్షణే ... యోగ్యతయా ... నిశ్చయాత్
యోగ్యతయా ... పక్ష ... మేవ ... ఇతి ... పక్షత్వే ... పక్షతాయాం ... సాధ్యసిద్ధ్యభావ
ప్రయోజకత్వాత్ ... సాధ్యాభావవ్యాప్యవత్త్వం ... లక్షణే ... సాధ్యస్య పక్షత్వే
లక్షణే ... అనుమితౌ ... ఇత్యుక్తం ... సాధ్యత్వస్య
పక్షతాయాం ... తదవచ్ఛిన్నపక్షత్వస్య సాధ్యత్వమేవ ... ప్రతిబన్ధకత్వాత్ తత్రాపి పక్షతాయాం
యోగ్యతాయాం ... అనుమితౌ ... పక్షత్వం ... పక్షతాయాం ... యోగ్యత
పక్షాంశే ... అనుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ... పక్షతాయాం ... విశేష్య
సంశయం ... విశేషాభావాత్ తథా అయోగ్యతయా విశేషణత్వేన ... సాధ్యాభావః ...

ప
అ

పక్షే

ర్గస్యైవ విశేషస్య త్వేన పంకజం కుముదమి త్యత్ర తస్య సాంకాంక్షతయా లక్షణయా పద్మత్వ [illegible] ఇతి చేన్న [illegible] శక్యపదే శక
త్తి స్వైవ శక్తిః స్వశక్తి [illegible] తాత్పర్య [illegible] ఆనుపూర్వ్య [illegible] విశేష్య [illegible] విషయతా [illegible]
త్రయత్వం తతః [illegible] ఇతి [illegible] యథా [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] తత్ర [illegible] సంస్కార [illegible]
తద్ధర్మవిషయతా [illegible] తద్వదంశే [illegible] విషయతా [illegible] శక్య [illegible] తస్య [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] సంబంధి [illegible] పరస్పర [illegible] సంబంధి [illegible] తాత్పర్య [illegible] సంస్కార [illegible]
[illegible] సంబంధ [illegible] జ్ఞానాత్ [illegible] జ్ఞానత్వం [illegible] సంస్కార [illegible]
[illegible] తత్ర [illegible] సంబంధి [illegible] [illegible] అన్యథా [illegible]
[illegible] సంబంధ [illegible] జ్ఞానం [illegible] తత్ర [illegible]
[illegible] విశిష్ట శక్తి జ్ఞానం [illegible] విశిష్ట [illegible] తత్ర [illegible] శక్త్యా [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] విషయత్వేన [illegible] పదస్య [illegible] లక్షణా [illegible]
[illegible] విషయత్వ [illegible] విశేష్యతా [illegible] సంస్కార [illegible]
[illegible] లక్షణా [illegible] తస్మాత్ [illegible] శక్తి [illegible] సంస్కార విషయతా [illegible]
[illegible] సంబంధి [illegible] సంస్కార [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] విషయతా [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] లక్షణా [illegible]

తర్కప్రకాశః

౨౬

॥యత్తత్సరణేషు వర్తతే: తస్యాత్వ వాక్యేత్యుపపత్తి: స్వసంబంధ సాధ్యానన్వయసంబంధ: పరిశేషాద్వ్యక్తిశేషపదాన్వయపత్తి
పదాన్తరేణోపపత్తి: స్వవృత్తి సాధ్యేతి॥ యద్యప్యన్తర్గతోత్వం శక్యమితి విభావ్యతే తదాశబ్దార్థయోత్వబతుల్యమితి తదా స్త్రాం
తద బశక్యం ది॥యమే॥ తదుపపత్తి: ఆకాశశబ్దార్థయోరిత్యన్యథాకాశపదవాచ్య ఇత్యర్థస్తైవ ఉపపత్తౌ తాన్వత్॥ పర్యా
యత్వేన శంఖ్రప్రయోగాణుపపత్తి: తత్ర కదాచిత్స్వ బాధ్త్రయోత్వ॥ కదాచిద షట్ప్రత్యాతిరిక్తప్రవృత్తేనాపపత్తే:॥ ౪
యత్రా తదుపపత్తిరితి॥ తత్ప్రస్యం ధర్మ్యం శేషం ఖ్యేం దేవత దండే పుష్పం దర్శనం భవాత్ తత్స్మృతి శాబ్దబోధస్య
కారణ శివవక్షరణం శాబ్దబోధ దండ శేషం ఖ్యే: తదా అజ్ఞాన పదాదవ॥ ర్వికల్పకం ఆకాశపదాన్తర
॥తసంబాధ్యవయాదాయుభిన్నప్రకారకబోధ పత్తి॥ తాత్పద ధదాన్యం యోగాణువపత్తి ఇతి ప్రక్షేప్యం అత్రా కా॥ యత్ర ఉప
తావబవి॥ గమకారిభా నాత్రైకత్వం అ ఆవ ఉదవర్ణనా ధ గత్వనా వువపత్తి: ఏతత్ర ధర్మి న్యబప్రవృత్తి॥ మిత్రత్వాయి బాధకా
కంబుగ్రీవాదిమత్త్వేషు టత్వ అతవవ॥ యతేనోపపత్తిరబశక్త్రప్రమాత్ర
౭ కరాకార్థత్వమవేతి కనిత్త్ర వృత్తే వాణుగతాశ॥ తిరు శక్త తయా ప్రయోగ జ్ఞానభావే శక్తిశక్తి కల్ప॥ మబతార్య
॥ర్వికల్పకేన పత్తేతా కాకాఆకాశా బిజాతా సంభవేత్ సాన్నిబోధాకు వవత్తి: ఏకస్య వ ఏక త్వస్య ఘ యథా ధన వర్ష
తదవివక్షా యాం విశేషణ పదాద్యమాం దాయు శిక్షప్రకారకేణ పత్తేస్తృవ్యావేర ఆకాశేన ప్రవృత్తి ప్రత్తే
దాక్యయోగాణువపత్తి కేతి దాన్మిర్వికల్పకత్వ తత్త్వకాలాణు అనువిత ఇత్యన్నిత్య ఇతి శబ్దయా ప్రబంధే వదన్నిరి

౨ ష్టాప్రైవ[illegible]వంశకసంబంధి జ్ఞానే స్వావశేన సంబంధి స్మారకతయా గంగాపదజన్యోపస్థితేశ్చ సంబంధరూపలక్షణా[illegible]

శాబ్దబోధం ప్రతి హేతుత్వ శక్తిగ్రహం స్వకారిత్వ సమారోపం [illegible] శాబ్దబోధం ప్రతి విశేషితం [illegible] సంభవతి గంగా
యాం ఘోష ఇత్యాదౌ గంగాపదస్య తీరే శక్త్యభావేన శాబ్దబోధం [illegible] తాత్పర్యం [illegible] తీరే తీరే గంగాపదస్య శక్త్య
భావాదితి భావః [illegible] తత్వ శక్తిత్వ [illegible] శాబ్దబోధం [illegible] వృత్తిత్వ [illegible]
[illegible] వృత్తిత్వం శక్తిలక్షణా [illegible] లక్షణైవేతి శాబ్దబోధం వృత్తిజ్ఞాన [illegible] తయా గంగాపదస్య తీరే లక్షణారూ
పవృత్తిజ్ఞాన [illegible] శాబ్దబోధం [illegible] ఇతి భావః [illegible] గంగాయాం ఘోష [illegible] ప్రతి [illegible] దర్శనా [illegible] గంగా
పదస్య తీరే [illegible] శక్తిరితి [illegible] లక్షణా [illegible] శక్తి [illegible] శక్యసంబంధరూపలక్ష
ణా [illegible] లక్షణా [illegible] శాబ్దబోధం [illegible] శక్తి [illegible]
[illegible] లక్షణా [illegible] శక్తి [illegible] శాబ్ద
[illegible] శక్తి [illegible] శాబ్దబోధం [illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] గంగాపదాత్తీర [illegible]
[illegible] లక్షణా [illegible]
[illegible] ఇతి గంగాపదాత్తీర [illegible] గంగాపదస్య [illegible]
౪ [illegible] శక్త్య [illegible] శక్తిత్వ [illegible]
శక్తిః [illegible] ఇతి తత్ర లక్షణా [illegible] శక్తి [illegible]

ತರ್ಕಃ ಪ್ರಕಾಶಃ

೨೭

ಸಾಧಾರಣ್ಯೇನ ತತ್ತ್ವಂ ತಥಾ ಲಘುತ್ವಪ್ರತಿಪತ್ತ್ಯಂ [illegible] ಅಭಾವಾತ್ [illegible] ಮತ್ವಾದಿ ತ್ವಾದಿನಾ ಸಾಮಾ

[illegible]

[illegible]

శక్యతికతాత్పర్య[illegible] గంగాపదతాత్పర్యం గంగాపదాత్తీర[illegible] [illegible]

తృతీయః శక్యతా తాత్పర్యస్య లక్షణ[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

తర్కప్రకాశస్యం

౨౮

మె వ్రాం వ పాం దయు తి [illegible] స్త్రతాం [illegible] గం గాం యాం కొం షు ఇతాన్యపాంశ్వం గం గాం పపం తత్స్వశ్వ్యం ప్రవాపం. తత్వం ఖండః. గుంతాం
గాం దిరూం పస్త్రరైఅస్త్ర తి గం గాంప పన్వతి కెలష్ట గొత్వర్థః సాన్వః వృత్త్వం తరత్వా ది మ త్వప సికాయలష్ట గీయాం పేవతదత్
భాగవం పర్గణయ తాం లష్టగం వి ఖ జ తె [illegible] నశన గం ఖం ఖరూం పాం లష్ట గొత్వర్థః తత్ర సాం గం లష్టయతి సావృశ్వ తి తద్వి
న్నషె గతి తద్వ తభూం యాం ఖర్మవత్వం సావృశ్వం తదాత్మ కః శకన్వ గం బంధూం సాం గొత్వర్థః సాం గొవయు దాంపార తి [illegible] యతి ॥
[illegible] పాంపాం కపిసాం ధ్యాం తః సాం ఖర్తవదర ఇత్యర్థః అత్ర పాంపాం కైగపాం ఘపన్వాం ధాంతాం పపెశ గొం గవ్యశూం లక్ష్యతి
సాం సాంధృశ్వం చగూం గత జాం శ్వపూం దాన్యదికమె వ [illegible] గాం శ జ సూం పం శ స్త్రపాంపాం క ఇతి సాంస్థిపాంధః ఏవం చ లష్ట గం పాం
వ వత్రా సాం స్వభాన్యవృత్తి తతి శ స్త్రా గొంపయాం లష్టగయాం పంవ తదంత భాగవ ఇ తాన్య శయ [illegible] ఖం తూవూం గావ క ఇత్యత్ర
భిసాం గొలష్టగయాంఖం పం సాం వృశూన్యపస్త్రత్రా ఖ హం గవ్య శాంధి గొన్మా పూం గావ క ఇష్వ్య యయాం ధ్య అపఫయయః శస్త్రాం లష్టయ
తి తదశ్య తితద [illegible] సాంధృ శాన్యగాన్య శకన్య గం బంధ రూం పత్వర్థః శుస్త్రా ము దాం పాం శతి [illegible] ధాం అయయు [illegible] అయయుః పద సాన్యయు
జ శ్రశె లష్ట గం తత్రాయయుః చద శకన్య గం బం ధః జశకత్వరూం ప్యం పొంధ్యః [illegible] శాం అయయుజగళకాం ఖిస్తుం స్యుతమి త్వన్యయ
చరాం థః [illegible] పశనాన్యపశ కొన్యప స్త్రతి లక్ష్యగతి ప్రాంత కమ తి లాంష్ట గి కం పపం సాంగుసాపకమితి ప్రవాంధః శం గస్తతెస్వజగన్య
పన్నతి గం బం ధైకపద సాన్యగు యాం వకతయాం గం గాం పద జ గృతకొం పస్త్రతెర భాం వాంద్వం గాం పద న్వృత రాంకగు యాం వకతర్థత్
[illegible] తే పొం షపదస్త్రవత స్త్రాస్త్రం ప్రతితదవ్యయ ప్రతియాం గన్యపస్త్ర పక పద స్తుకకాంర గాంతావ [illegible] తస్త్రా స్త్రం ప్రతి వృశాన్య
తప్పదజగన్యప దాంధూంగవస్త్ర తెహాం తు పాప స్వభవ తదితివాం [illegible] తశ్ధర్థగవాం పక తప్పదకరూం ఖతశక్తి స్త్రాకజగన్యత స్త్రాం స్త్ర

ఘటాంశం ప్రతి తద్వదశరీరం పదత్త్రిజ్ఞానత్వేన హేతుత్వం తాదృశలక్షణజన్యత్వాత్ ఘటాంశం ప్రతి తాదృశస్వరూపదత్వదా
త్మనః పక్షితత్వేన హేతుత్వం తత్తుం కృశరీరం పరాహేంతుకేంతుమద్రావః స్వస్య సంబంధస్య లక్షణత్వమత్తెంపక్షితే: సం
గాం పదజన్య తాద్వదన్వయప్రతియోగ్యుపస్థాపకతయా అనుభావకత్వం సంబంధత్వేతితాదృశప్రాపదవిరహః
అథ మనస్తత్తే సంగాం పదాంత్వసకస్య సంబంధప్రథమమేవత శరీరం పక్షితిత్రవమతతిపుర స్యక్యక్షరణత్త్వ తాం సాధనమ
తి [illegible]పదస్య స్వశక్యసంబంధేన అన్వయప్రతియోగ్యుపస్థాపకత్వసంస్పృష్టత్వేన తత్త్వపదే సారశవాతస్వతే ప్రవాహే నాస్య
సంబంధితశక్యతేరవాం బితాన్వత్ ఇ[illegible]సంగంగాం పదాత్త్రిరాంజ పక్షతాం ప్రత్యయా నాంత్ర స్య త్వదాన్యతస్య
శ్రీమోఘస్తత్వపుష్పత్రి పంగాం పత్రిః ప్రశ్య త్వఘో నపస్థాప్య బవిజ్ఞత్వదానన్వయో అతిప్రసంగాత్ అన్యథా పవాపు
ప్రత్యతితాం త్వశక్యవిషయం గాం సాపదాన్వయం ఘోషపకత్వబి తద్వాం ఘూం ఘోపం ఆత్ర త్యాం తాశ్వ విషయ నాపత్తేః
గాం ఘాం మప ఘోత్ర శవిభక్త్యదాన్వయాం పత్తేః తస్మాత్ సంగాం పదస్యాబిధే శస్త్రారకత్వమవశ్యమేపేయం ఏవం
స్తుత్వశక్యసంబంధ[illegible] పవతే శస్త్రారకత్వేన [illegible] శక్తిః తాం విరాపస్య పదత్రిః [illegible]దాం[illegible]న్వయప్రతియోగ్యుపస్థాప
కతాప్యలాక్షణిక సాంప్రబ అనుభావకతాప్య పత్రిశవశిష్యతే సాంబిపదానాం స్వశక్యోపస్థాపంప్రత్వవకాం రణతాప్యవాదాశత
త్ ఇతరశబ్దానాశ్రయత్వంశక్యస్యానుభావకత్వేకల్ప్యతాప్యఘ్రోం షపదాందేవతేరాంసఖవసంబంధాం లాక్షణికపదస్య
నానుభావకత్వమితిరీత్యావారణయిస్స్యత్ర[illegible] స్తుతత్రాఘ్నేశ్యవిషయ భావేలాక్షణికం పదం నానుభావకమిత్యవ
తదర్థః ఉద్దేశ్యవిషయభావేన అన్వయిశక్తిమత్వ స్వైవప్రయోజకతాప్యత అత[illegible] స్వార్థస్యవిషయతయా అనా: నాత్

విశిష్టార్థస్య విశేష్యతయైవ భానం కార్యే విశేష్యాంశేఽప్యన్వయః ఇతి సంగచ్ఛతే చ తంతు సంయోగభిన్నపటాభావం యోగ్యత్వేంతు
తాత్పర్యవిశేషేణ తంతుః పటసంబంధేన తంతవః సర్వలక్షణానికల్పతే అర్థాంతరాంగభూతావయవాపాదకత్వే: లక్షణాధీనపదార్థాంతర
భానం వక్తవ్యమితి రాద్ధాంతప్రవాహో ఽయమాకంఠితః। యత్తు శక్యార్థశక్యాన్వయిత్వాలక్షణేతి మతే లక్షితావచ్ఛేదకే ల
క్షణా నాస్తీతి ప్రవాదవ్యాఘాతః శక్యసంబంధస్య లక్షణాత్వమతే తు శక్యసంబంధస్య లక్ష్యలక్షితావచ్ఛేదకయోరుభయసాధార
ణ్యాత్ స్వస్వపక్షాన్యభావాత్ ఉపపత్తేరితి తన్న ఉభయత్రైవ యత్ర లక్షితావచ్ఛేదకలక్ష్యాన్యయసాధారణః శక్యసంబం
ధః తత్రాగతేః తత్ర లక్షణామాత్రవృత్తితాదృశశక్యసంబంధే తస్య లక్షణాత్వోపగమాదుభయోరపి లక్షణామాత్రవృ
త్తివిషయతాసంబంధే తత్రాపి లక్షితావచ్ఛేదకమాదాయ లక్షితావచ్ఛేదకే లక్షణా నాస్తీత్యస్య లక్షితా
వచ్ఛేదకత్వప్రకారకశక్యసంబంధరూపలక్షణాజన్యబోధవిషయత్వం నాస్తీత్యర్థః। యత్ర తూభయసాధారణశక్యసంబంధః తత్ర
లక్షణావృత్తిత్వమేవ తత్సంబంధప్రకారకత్వం లక్షితావచ్ఛేదకస్య త్వాదిశక్యతావచ్ఛేదకవిశేషితశక్యప్రకారకత్వం
వచ్ఛేదకవిశిష్టేన విషయతాశక్తిజ్ఞానమపేక్షితమితి పరాస్తం లక్షణామాత్రవృత్తివిషయతాసంబంధేన ఉపస్థితేవిశిష్ట
బోధోపయోగిత్వస్యమనుభవవిరుద్ధత్వాదిత్యాద్యాహుః శక్తిలక్షణాజ్ఞానయోరేకవకార్యకారణభావః
ధానశక్త్యావచ్ఛిన్నసాంసర్గికవిషయతానిరూపితవిశేష్యప్రకారతానిరూపితఅర్థవిశేష్యతాకజ్ఞానేచ్ఛే
శాబ్దబోధం ప్రతి కారణత్వం శక్తిసంబంధేన శక్యసంబంధరూపపదప్రకారకజ్ఞానే శక్తిస్సంసర్గతాపన్నశక్తిత్వే శక్యావచ్ఛేద
తాంశయోరపి రూపైః పదం జ్ఞానే శక్యతే శక్యసంబంధేన పదప్రకారకజ్ఞానస్యాపి సంగ్రహః। తంతు పదప్రకారతాకా

బతాం శక్తిః స్వార్థసేం సగర్గకవిషయతాంనార్థః స్తవిశేష్యతా॥ రూంవితాత శక్తిసంబంధేనవచ్ఛాభావప్రకారకశాబ్దబుద్ధి
ప్ర తిబధ్నత్వం॥ లక్షణా జ్ఞానస్యవిషయార్థంశక్యసంబంధస్య అవినా భావ ఏవేతి ప్రాం...ః తన్మతంబాః శ్రోత్రా సేంతత్వ
౮ త్రాభావాంతతత్త్రాంబిత్త త్సమయమాదాయ వినాభావ్యోంపక్షః చబడి ఘటః శక్యసంబంధమాత్రస్యైవలక్షణత్వ
చితాన్వవిశాభాంత తోంధశ్రుతా త్వర్థ్య జ్ఞానాభావే వైవాంశయః అతఏవాగాభాంత తత్త్వబ ఏతత్తరభాగంతా ప్రత్య క
జ్ఞానబలాదేవేతి పవత్రోంపాంవక్షకతతాత్పర్యం ఉపంస్యోం జులుతాద్వా రూంద్విపూర్విత లక్షణేతివిరామాం ఖ
దాః పంచపపదస్య గృహంవిశేషరూఢిః పంచపాంకత తత్రిపంచో స్వరూఢిః ఖవముదాంయ శక్తిః ఇతి రూగః అవయవశక్తిః త
త్ర రూఢేర్యోగాపహారిత్వప్రవాండదవయవశక్త్యామంచపాంకత త్వగోధాగం భవే పంచపవదస్యమంచపాంకత్వ
౯ రి లక్షణేత్యుపేరూఢ్యర్థస్య సంబంధితావచ్ఛేదకతయా గృహీతత్వ తత్రా అవిరాఅర్థం తయోః కేః తు మంచపాంకత్వ
త్వవిశం సజుమితాద్వా తుష స్య రూఢ్యర్థస్య వంకయుశక్తే న్వయోగార్థస్యవిరాంథాత్ అవయవశక్త్యావంక
జశకత్వే బోధః ... శకాన్యస్య పరత్వే సంభవతి నతి లక్షణేత్యుపేరూఢ్యర్థస్య ... రూఢేర్యోగాపహారిత్వ తదేతివాక్యం
సోంయమ పశరః ... వదాద్యగికా ధాంస్యాతిః రూఢ్యర్థస్యవంయో ... కేచిత్తు శక్యసంబంధస్యశక్తిస్తుల్యతాపత్తే ...యం
గార్థే ప్రేత్యమనుస్యాతిః న ఇతివాక్యం మంచపవము దాయాంయుదాసేన్యార్థస్యశరణం తదా అవయవార్థస్యశనేవార్థకా
భావా తలక్షణవక్షేబరూఢ్యర్థేయదా స్వసంబంధిస్మరణం తదా అవయవార్థస్మరణాసంభవే యోగాద్రిగాధాన్వయ
బోధసంభవం ప్ర...స్యాత స్యాప్యవంయవార్థస్యాప్యయబోధేబరూఢ్యార్థ త్వేనవక్షఇతివాక్యం అంయోగ్యతయారూఢ్య ధ్య
ర్థస్యఅన్వయబోధాభావబంతాగకార్థబోధేపాంధకాఖవాత్ ... మంచపవదస్యసత్వబయోం నప్రయోం న ...

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಃ
೨೦

ಪ್ರಾಂಚುಕಾರ್ನ್ಯಾಪಾದವಯವಶಕ್ತಿಃ ಸುಂದರಂ ಕಬ್ಬಿತೆ [illegible] ಕೃಷ್ಣಾ ಅ ೯ ಕಾರ್ಥಕಾಸ್ಥಾ ಪಿಪದವಶ್ಯಂ ಡಪಾಂಕ ತೃರವಗತೋಂಬಿಕದಾಂಬಿ
ತ್ವಾನದಿ ತಿಚಿ [illegible] ತ ಪ್ರಿಪಯುಖದಧ್ಯಾ ಕಯುತಿ ಸಾಂಕ್ಷೈಶ್ವದವ್ಯಾಮಿಷ್ಠಾ ವಾಚಿ ಶೋವ್ಯಾಚಿಕ ಮಿತ್ಯತ್ರ ವಾಚಿ ಪುಸ್ಸವೂ ಮಿಷ್ಠಾ ಕೂವಂಯಿ
ಷ್ಟಾಮಿಲಿಂಯೋ ಗಾಂದಾವ್ಯಜಿ ಪದೀಕ ವಿಶ್ವದ ಪಾಡಸ್ಯಾತೆ [illegible] ರೂಂಧ್ಯಾನ್ಯ ಅಶಾವ್ಯತ್ವಿಖ್ಯಾಂ ತನ್ನವಕ ಸ್ಯಾತ [illegible] ನ್ಯತ್ರ ವಿಶ್ವದ ವಿಷ್ಣುವಾ ಜಿಪದಸ್ಯ
ಪ್ರಂಯೋಂಕ ಪ್ರಾಚುಕ್ಯಮುಸ್ತ್ರಮಂ ಡಪಾಂಕತ ೯ ಲಿಕದಾಂಲಿ ದಬಿಮಂಡಪ ಪದಸ್ಯಂಯೋಂಗಕ ಪ್ರಂಯೋಂ ಗೋಂಕಾ ಘ್ರಾತಿ ತಾತ ಕ್ಷೈವಾ ಖಿಮಾಕ
ಇತಿ [illegible] ಮಂ ಮಂಡಪದ ದಾದ್ಯದಾಗ್ಯಹಾಂ ವಿಶಿಷ್ಯಷ್ಟಾತಿಸ್ತ ಕ್ಷೈವ ಮಂಡಪಾಡ್ಯಧ್ಯೋಂಕವಚ್ಛಿತಿಃ ತದುತ್ತರಂಬಬಿ ತ್ಯರ್ಥ ಸ್ಯಾತ ತೋಂಮಂಡಪಾ
ಕಕತ್ರ್ಯತ್ವೇಕತಿ ಜಾಸ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಿಯೋಗ ಗಕಾರ್ಥಸ್ಯಾತಿ ವಿಲಂಬಾತ್ರದಿ ವರೂಂ ಧಿಯಾಗ ನಿಕಯೋಂ ಬಗಲಾಬಲಂ ಶಿಷ್ಯ ವಿಲಂಬಿತ ಕ್ಷಿಸ್ಯ ತಮೆ ವ [illegible]
[illegible] ಕರೂಂ ಧ್ವಥರ್ಥ ಸ್ಯಶಿಷ್ಯ ಮುಖ ಛಿತ ತಾವ್ಯಷ್ಟು ನತ್ವವಿತಾಂ ತ್ವನಿಗ ೯ ಕಂಯು ತ್ರತಾಂಯಿತಾ ಣಿಕಾ ಥಕಸ್ಯ ಪ್ರಕರಣಾವಸ್ಥಾತ್ಯ ಧಮ ಮುಂಚ ಛ
ತಿಃ ತತ್ರರೂಂ ಕ್ಷೇಶೋಪ್ಯ ಗಎಪಬಿ ಯಿಯಾರ್ಥ ನಿಯುಕ್ತಾ ಅಧ್ಯವಸಾಯುಕ್ತಃ ಖೋಂಮೊಂಯು ಕ್ರೈಶಿಂ ದ್ರೋಂ ಮುಕ್ಷ್ವಿವ ೯ ಕರಣಂ ಅಪಿತ್ವ ಪ್ರ್ಯಾಹಾ ಸ್ವವಿ
ದಿ ೯ ಸ್ವದೇಶ ವ್ಯೈರಿತ್ಯತ್ರ ಪ್ರಕರಣಾವಸ್ಥಾತ್ಸ್ವದಿ ವಚದೇಕ ವಿಷು ರುತ್ರಾದಿ ವೃರೂಂ ಪಕ್ಷದ ವಾಂಕಾ ಮೆ ವಯೋಂಗೆಕಸ್ಯಾತಿಃ [illegible] ರೂಂ ಧ್ಯಾಪ್ಯ
ರೂಂಶ ವಾಸ್ತ್ರವತ್ರ ಘ್ರಾತಿ ನ ಗಿರಾಮುಖಛ್ವತಿಃ ಎವಂ ತ ಪ್ರಿ ಪಯುಖದಧ್ಯಾಕಯುತಿ ಸಾಂಕ್ಷೈಶ್ವದವ್ಯಾಮಿಷ್ಠಾ ವಾಚಿ ಶೋವ್ಯಾಚಿಕ ಮಿತ್ಯತ್ರ
ವಾಚಿ ಮುಸ್ಸವೂ ಮಿಷ್ಠಾ ಕೂವಂಯುಕ್ತಾಂ ತೆವಾಚಿಕ ಇತಿಯೋಂಗಾ. ಡಾಪ್ಯಚಿಕಬಿವಿಶ್ವದವ ಶಿವತಾಂಕ ಷ್ವಂ ಪ್ರಕರಣ ಗೋಂವಚ್ಛಿತ ತಾವ ತ
[illegible] ವಾ ಜಿಪದೀಕರೂಂ ಧ್ಯಾನ್ಯ ಅಶಾವ್ಯತಿ ಗಾಮಿಷ್ಠಾ ಧಿಕರಣಾಖ್ಯಾಂ ತವಿ ತೋಂಕ್ಷಃ [illegible] ರೂಂ ಕ್ಷೇಶೋಪ್ಯಗಾ [illegible] ಯುಷ್ಯತ್ವೇಕರೂಂ ಧ್ಯಾರ್ಥ ಧಿಕ
ವ ಸಾಧ್ಯದಿ ತಿವಾಂ [illegible] ರೂಂ ಧ್ಯಾರ್ಥಂಯೋಂ ಗಾಂಧನಂಡೋಂ ಧ್ವನಂಯೋಂ ಡುಪಚ್ಛಿತಾ ಅನುಪಚ್ಛಿತಾ ವಾಂಕೂಂ ಕ್ಷಿಬ ೯ ಅಯುಕ್ತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತೆ ತಾಪ್ರಕರಣಾ
ವ ಶಿಕಂಯೋಂ ಗಾಂ ಥರ್ಥ ಸ್ವೈವ ಸ್ಯಾರ ನಕ್ಷ ತುರೂಂ ಧ್ಯಾ ಥರ್ಥ ಸ್ಯ ಪ್ರಕರಣ ಗೋಂಕ ದಶ್ಚ ಕ್ಷಂ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸ್ವೈವ ನಸ್ಥಾ ನ ಬಾಧದ ಪುನಶ್ಚ ಯೋಗ್ಯ ಇತಿ ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರಕರ
ಣಾ ನಂವ ಛಿತೆಕಯೋಂ ಗಾಂ ಧರ್ಥ ಸ್ಯಾತಿ ಕೆ ವ ಚಕ್ಷ ತೆಕತು ರೂಂ ಧ್ಯಾರ್ಥ ಸ್ಯಾತಿ [illegible] ಕ್ಷೈವಂ ಮಂಡಪಪದಾರ್ಥ ಬಿಯೋಂ ಗಾಂ ಧರ್ಥ ಸ್ವೈವ ಪ್ರಥಮಂ ಸ್ಯಾತಿ ಕಂ. ಪ್ರ

లక్షణేతి వాచ్యం అత్రప్రకార ఉదేశజ్ఞానాంతే రూపం ధ్వధర్మస్యావచ్ఛిన్న ప్రథమం స్మృతిరితి రూపం త్రిపూర్వికాలక్షణేయ త్రయయోర్గాంధర్వ్య ప్రకారన్
ద్యవతాంశః తత్రయోగాంధర్వ స్యావచ్ఛిన్నవతావ్యక్తలక్షణే యద్వ్యపదజ్ఞానమే పొత్రద్దశంక ప్రకారనిదికం తథా పికతత్ర
కరణామపరత్వతాప్రతిబంధకమవనై [illegible] తి పదం [illegible] రూపం ధ్వధర్మస్యయచొం ధీయవా తత్స్మృతివాంగ యతాగికాధాంగ్య
యచొంధిప్రతిబంధకా [illegible] వదా [illegible] రూపం ధ్వధర్మస్యప్రథమముపస్థితత్వబత సొవ్యయోగ్యతయోయతాంగికాదాంగ్యయి
యొంధిబాధకాభావాత్ [illegible] వృత్తియ [illegible] ప్రకరణాదిరాయత్రయతా గికాధాంగ్యయచొంధః తత్రరూపం ధ్వధర్మస్యతర భావాత్
తనొవ్యప్రతిబంధకత్వేపపత్తేరపి తనొ. యతాగికా ధర్మస్యతా తదస్యయి యొంధిపా ప్రతిబంధకత్వేమాంగ భావాత్ సొక్ష
దవిశొంధిగొం జ్ఞానేన్య చరకజ్ఞాన విషయకత్వేనైవ ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదమితా [illegible] కరణత్వాద్ ఫలబతిరేక [illegible] ధాత్వకల్పనాత్ తత్ర
దప్రత్రపముందు పపద [illegible] వంపరత్వం తత్రమండపాంకకత్వస్వరూపవ [illegible] యోంగాంధర్వస్వయోగ్యతయా కార్యంయబాం
ధః [illegible] రూపం ధ్వధర్మస్యతి [illegible] ప్రతిబంధకాయోగ్యతాంశరూపవన్న ప్రకారకాంశ విశస్యాస్యైవ తదబాంధాపపత్తేః [illegible] రూపం ధ్వ
యోం ధర్మనొవ్యయోగ్యతా తత్రయోగ్యతయాంగికయొకాధర్మయొంకయొం సవత్యేవ రూపం ధి రోద్యగావ పకర ప్రమాణస్తుయోగ్య
తాప్రసాం ధ్వధర్మస్యాంగ్యయచొంధః. యతాగికాధర్మస్య అంతయోగ్యతావ్యవదితేన తమ్మురః [illegible] యోగ్యతాదిమతేంబయతాగికాధర్మస్య
కాంధ్యంయబొంధప్రతిత్వేత త్వరః [illegible] యత్ర [illegible] రూపం ధ్వధర్మస్యహంసంబంధితావధి [illegible] కైత్ర తాద్వదినా తాత్పర్యంప్రమాణ
ణంతరాం దవధాం ర్యతే తత్ర రూపం త్రిపూర్వికాలక్షణేయన సర్వత్రత్వవధీం [illegible] లక్షితలక్షణ [illegible] బవృత్త్వం తశమితి ప్రాం [illegible] ః దృశ్యత్వ
దికపొవశె [illegible] యత్రతివృత్త భవాత్ప్రమశపదం లక్ష్యతె ప్రమరపదేర ద్వశకన్యనం బంధుప్రమశరూపం [illegible] లక్ష్యతె ద్వశత పదద్య
భ్రమ రె లక్షితలక్షణేన [illegible] భ్రమశపదలక్ష్య భ్రమశపదస్య శక్త్యైవ [illegible] లంప్రమశలక్షణం తవాచ్యం ప్రత్యంగాం ప్రస్తుత్వధర్మస్యత

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಂ

೨೧

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ಜ

[illegible]

ಸಾ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ತ್ರಪದಾರ್ಥೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಹ ಜನಕ ಸ್ವಾರ್ಥೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಾಭಾವ ಸಾಂಕೇತಿಕ ತಂತ್ರಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ. ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧಿತ್ವಂ ಯಾವತ್ ತತ್ಪ್ರಸ್ಯ ಅರ್ಥಸ್ಯಾವ
ತ್ರಿ:ಸಂಬಂಧಿತ್ವೇನ ವಸ್ತು ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸಾಂತ್ಯಾಃ ನಿರಸಾದಿತಿ ತತ್ರಾಹುಃ ತತ್ರ ಪದ ಏವ ಏಕ ಸಾರ್ಥೇ ಲಕ್ಷಣಾ ತು ಪದಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ್ವಾದೇಕ
ಸಾರ್ಥೇ ವಂತಾದಯಃ ಇತಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಬೋಧಃ ತತ್ರ ವಾಕ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಅಜಹತ್ಸ್ವಾರ್ಥಾ ಶಕ್ತಿಃ ಅರ್ಥೇ ಪದಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪಾರ್ಶ್ವ ಪರತಾ
ಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ವಾಕ್ಯೇ ಏಕ ಸಾರ್ಥ ಪತ್ರೇ ಚೈತ್ರ ಸಾಪೇಕ್ಷ್ಯಯಾ ತತ್ತ್ವಾತ್ ಅತ ಏವ ಶಕ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಾಧಾರಣ್ಯ ಪ್ರಪದ್ಯತ ಇತ್ಯಾಹುಃ
ಅಪರೇ ತು ಪ್ರವೃತ್ತಾವೇವ ಏಕ ಸಾರ್ಥೇ ಪದ ಲಕ್ಷಣ ಪ್ರತ್ಯಯ ಶ್ರುತಾ ತತ್ಪರ್ಯ ಗ್ರಾಹಕಃ ಅರ್ಥಾನಾಂ ಸಂಬಂಧೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತ ಪದ ಪ್ರತ್ಯಯ ಏಕ
ಸಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧಿತ್ವೇ ಲಕ್ಷಣಾ ತತ್ರ ಪದಂ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಗ್ರಾಹಕಮಿತ್ಯಾಹುಃ ಅತ್ರ ಲಕ್ಷಕ ಸಂಬಂಧ ಸ್ವೈವ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಯಥಾ ದಧ್ಯು
ಪ ಪಕ್ಷಾಂತರ ತತ್ರೈಕ ಸಾರ್ಥ ವಾಚಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಇತಿ ಬೋಧ್ಯಂ ಏವಂ ಪದಾನಾಂ ಸ್ವಪರ ತ್ವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸ್ವೈವ ಶಕ್ತಿ ರಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಿ ತತ್ಪದಾನಾಂ ವೇತಾಂತ್ಸ
ಗ್ರಹ ಮರ್ಥೇ ಪರತ್ವಂ ತದಭಾವೇ ಸ್ವಪರತ್ವಂ ತದಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಣ ಪದ ಜನ್ಯೋಪಸ್ಥಿತಿ ಸತ್ವಾಭಾವೇ ತತ್ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯಾಹುಃ ಶಕ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಾನಾಂ
ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯರ್ಥ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಬೋಧಕತ್ವ ಸಂಯೋಗ ತತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥಾನ್ವಯಾನುಪಪತ್ತೇಃ ವೃತ್ತಿಭೇದ ಕಾರಣಸ್ಯಾವಶ್ಯಕತಾವತ್ ಅತ ಏವ ಪದಸ್ಯ
ಬೋಧಕತ್ವಂ ವೃತ್ತಿಂ ವಿನೈವ ಸ್ವಭಾವಾತ್ ಅನ್ಯ ಸಾಪೇಕ್ಷ್ಯ ಬೋಧಕ ಇತಿ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ವೃತ್ತಿಃ ಕಲ್ಪ್ಯಾ ಸ್ವಸ್ಯ ಬೋಧಕತ್ವಮೇವಮಿತ್ಯಾದಿ ಪರ
ಸ್ಯಾರ್ಥಾನ್ವಯಾನುಪಪತ್ತೇಃ ಸಂಕೋಚ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಪ್ತಮ್ಯಾದಿ ಬೋಧಕತ್ವ ಪ್ರಸಂಗಃ ಏವಂ ಸ್ವಭಾವ ಇತಿ ಸ್ವಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥಾನ್ವಯಾನುಪಪತ್ತೇಃ
ರತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾನಾಮಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಭಂಗ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ತಸ್ಯೈವಂ ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಜಬಗಡದ ದಶಮಾಂಶೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಾ ಸ್ವಪಕ್ಷ ಶಕ್ಯಾಭಾವಾಲ್ಲಕ್ಷಣಾ
ನುಪಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ ಸ್ಯೈಷು ಸ್ಥಂಡಿಲ್ಯ ತ್ರ ರತ್ನಾನಾಮ ಸ್ಮಾನ್ಯಂ ಪದಾರ್ಥಾನ್ವಯಾನ್ವಯಾದಾಯ ಸಾಪೇಕ್ಷ ರಸಂ
ಭವೇ ತತ್ರ ತದನ್ವಯಾತ್ ತ್ವೇಷಾಂ ಚನ ಶಕ್ತ ತ್ವೇ ತತ್ರೈವ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಪದಸಮಾದಿತಿ ಗುಣೈಕ ಕಲ್ಪನಾಯಾಃ ಪುಂಸ್ತ್ವ ನಿಲಿಂಗಾತ್ ತತ್ಪ್ರತ್ಯೇತಿ
ಕೇಚಿತ್ ಸಾಪೇಕ್ಷ ತತ್ರ ಶಕ್ತಿ ಬೋಧಕತ್ವ ಬಲಾಂದಿ ಪದಾನಾಂ ಧರ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮಿ ಲಾಕ್ಷಣಿಕತ್ವ ಮತ್ಸರ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಧರ್ಮ ಧರ್ಮಿ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಲ್ಪವತ್ಸ್ಯಾಂ
ಗ ಮತ್ಸರ ಶಬ್ದಸ್ಯ ತು ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಧರ್ಮೇ ಧರ್ಮಿಣಿ ಚ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗುಣಾದಿ ಪದ ಪಕ್ಷಾಂತರೇ ಶಕ್ತಿಃ ಧರ್ಮಿಣಿ ಲಕ್ಷಣಾ

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಃ ೩೨ ನಾಂಶೇ ಘಟಯತ್ರ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಲಾಘವದ ಸಾಧ್ಯವಿಷಯೇ ತತ್ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಾಚುರ್ಯಾಭಾವಾದ್ಧತ್ತಿ ಲಕ್ಷಣಾಯಾಃ ಶ್ವೇತಪದ ಪತ್ತ್ಯಾ ತತ್ರ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ತು ಯುಕ್ತ
ರಶಕ್ಯಭಿತು ಲ್ಪವಿ ತಿಪ ತ್ಪರ ನ ಕ್ಷದಶ್ಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮಿಣಿ ಲಕ್ಷಣೇತ್ಯನ್ಯೇ। ಅತ್ರ ಸುಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಲಕ್ಷಣೇ [illegible] ಲಕ್ಷಣೇ [illegible] ಲಕ್ಷಣೇ।
ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಾ [illegible] ಧಯೋ ಶ್ಚೇ ಲಕ್ಷಣಾ। ವಿಷಯ ಶಬ್ದಾ ಅಶಕ್ಯ ಬೋಧ ಕ್ತ್ವಂ ಶಕ್ತಿ ಜನ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಶಕ್ಯಬೋಧಕತ್ವ ವಿಷ
ಯತಾ ಶಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿ ಬೋಧ ವಿಷಯ ತಯೋ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಬೋಧೋಂ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಪಾದ [illegible] ಲಕ್ಷ್ಯ ಪದಂ ಶಾಬ್ದ ಬೋಧ ಕ ಮಿತಿ
ಪ್ರವಾದ ಸನ್ನಿಕರ್ಷ ವಿಷಯ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸ್ವಂಬೋಧ ಶಕ್ತಿ ತ್ವರ್ಥಃ। ಏವಂ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಚಕಾ ಶಾಬ್ದ ವಿಶೇಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಪರತ್ವೇ ಲಕ್ಷಣಾ ಶಕ್ಯಾರ್ಥಬೋಧಕಂ
೪ [illegible] ತವ ವತಿ ಲಕ್ಷಣೇ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ಲಕ್ಷಣೇತಿ ಪ್ರವಾದೋ ಅಸ್ಯ ಧೇಯಃ [illegible] ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ಲಕ್ಷಣಯೋ ಅಶಕ್ಯ
ತ್ವಶಕ್ತಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸಂಗಃ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಬಂಧ ಸ್ವಶಕ್ಯ ಬೋಧವಿಷಯ ತತ್ಪದೋತ್ಪತ್ತಿ ಶಕ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ತದಾ ಅ [illegible] ತಶಕ್ಯತ್ವೇ
ಭಾ ೨೦ ಏವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಪ್ರಾಗ್ವೃತ್ತಿ ಕತ್ವಂ ಗಂಗಾಯಾಂ ಇತಿ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕಾರ ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣೇತಿ ಶಕ್ಯ ಸ್ತು ಬೋಧ ವಿಷಯಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ
ಸ್ವ ಸಮಾನ ವಿಷಯ ಭಾಸತೇ [illegible] ಗಂ ಗಾಯಾಂ ಘೋಷ ಮಿತ್ಯತ್ರ ತತ್ತ್ವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಂ ಸಂಬಂಧೋ ಭಾಸತೇ ಸಂಬಂಧ
ಪ್ರಬೋಧ ವಿಷಯ ಶ್ಚ ಸಂಯೋಗ ಸ್ವಭಾವ ಶಕ್ಯವ ತತ್ಪರ [illegible] ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ವಿಷಯ ಪರಂಪರಾ ಸಂಬಂಧಾತ್ಮಿಕಾ ಲಕ್ಷಣೇತಿ ಪ್ರಾಚೀನಾಃ ರಾಘ
ವ ಶು [illegible] ಶಕ್ತ್ಯಾ ಲಕ್ಷಣಾಯಾ ಭಾವಾ ಸಂಬಂಧ ಪುರುಷ ಬೋಧ ಉಪಪತ್ತೇರಿತಿ ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರವಶ್ಯ ಮುಪೇಯಾ [illegible] ಕಥಂ
ಶಕ್ತಿ ಲಕ್ಷಣೇ ಏವ ವೃತ್ತೀ ತತ್ರ ಯುಕ್ತ ಮಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯವಾ ಶಂಕತೇ [illegible] ತೇ ಏವ ಶಕ್ತಿ ಲಕ್ಷಣೇ ಏವ ಏವ ಕಾರೇಣ ವೃತ್ತ್ಯಂ ತರವ್ಯವಚ್ಛೇದಃ ಸೂಚಿತಃ ಇತಿ
ತತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾವಃ ಯುಕ್ತ [illegible] ಪದಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧೇ ಶಕ್ತ್ಯಾದ್ಯಸಂಭವಾತ್ ಸಂಬಂಧ ಬೋಧೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತದೇವಾ ಹ [illegible] ಪ್ರಕಾರತಯಾ
ವಿಶೇಷ ತಯಾ ವಾ ಬೋಧೇ ವೃತ್ತೇರ ಪೇಕ್ಷಾ [illegible] ಸಂಸರ್ಗ ಮರ್ಯಾದಯಾ ಭಾನೇ [illegible] ಧಾ ವೃತ್ತಿ ಮಪೇಕ್ಷ್ಯತಾ [illegible]
[illegible] ಸಂಸರ್ಗ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರಾ ಪಿ ಸ್ವಸ್ವಾಮಿ ಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಭಾನೇ ವೃತ್ತಿಂ ವಿನೈವ ಸಂಭವಾತ್ ವೃತ್ತ್ಯಂತರಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ಅಧಿ

ಕಲ ಇತಿ ಉಪಪದಸಮಾಸಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ಕಲ ವಿಶಿಷ್ಟ [ಸಮರ್ಥ] ತನ್ನಿಬಂಧೇದಕಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾಂ ಮತೇ ಅನ್ವಯ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತದಾ ಶಯಲಾಂಕಲಪ [illegible]
ರಭೇದಕಂ ಷಷ್ಠ್ಯಂ ರಾಜ್ಯದಯಾಂ ಭಾಸತೇ ತದ್ರಾಷ್ಟ್ರ ತತ್ಪುರುಷೇ ಬಹುವ್ರೀಹೌ ಸ್ವಸ್ವಾಮಿಭಾವಲಕ್ಷಣಸಂಬಂಧಸಂಬಂಧವಿಶಿಷ್ಟವಾಚಕ ಇತಿ ಭಾ ತ
ವಃ [illegible] ದಾಂಶತ್ರೇತಿ ಷಷ್ಠ್ಯರ್ಥಸಂಬಂಧಭಾನಾಂಶತ್ರೇತಿ ಷಷ್ಠ್ಯರ್ಥಃ ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರೇ ರಾತ್ರಾ ಬಸಂಸರ್ಗಸ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿಶಿಷ್ಟಬೋಧನಾಂಶತ್ವ
ರಾಜಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷ ಇತ್ಯನ್ವಯಬೋಧಾಪತ್ತೇರಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಕರ್ತೃತ್ವಂ ಆಶಯಕೃತಿರಿತ್ಯತ್ರ ಮಾನಯಾ ತ್ರೇವ ಆಹೇಯ
ತಾಸಂಬಂಧೇನ ಕರ್ತೃತ್ವಸ್ಯ [illegible] ಅನ್ವಯಬೋಧಾಪತ್ತ್ಯಾ [illegible] ಕರ್ತ್ರ [illegible] ಇತ್ಯನ್ವಯಬೋಧಾಪತ್ತೇಃ ನಾಮಾರ್ಥ
ಯೋಃ ಭೇದಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧೇನ ಅನ್ವಯಬೋಧಸ್ಯ ಅವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿರಿತಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿರವಶ್ಯ [illegible] ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಕಥಮ
ಭೇದಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧೇನಾನ್ವಯ [illegible] ತತ್ಸಂಗತೇ ಅತ ಆಹ ಭೇದಸ್ಯೈವ ತತ್ಪ್ರಕಾರೇ ಭೇದಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧವ್ಯವಚ್ಛೇದಃ
[illegible] ಅರ್ಥಂ ಸ್ಪಷ್ಟಯತಿ [illegible] ಭೇದಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ನಾಮಾರ್ಥಭಾವ ಇತ್ಯತ ಆಹ ತತ್ರೈವೇತಿ
[illegible] ಕರ್ತೃತ್ವ [illegible] ಇತ್ಯತ್ರ [illegible] ಸಂಬಂಧೇ [illegible] ಇತ್ಯನ್ವಯಬೋಧಾಪತ್ತೇರಿತಿ ಭಾವಃ
ರಾಜ್ಞಃ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ರಾಜಪುರುಷಯೋಃ ಭೇದಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧೇ [illegible] ಬೋಧ [illegible] ಇತ್ಯತ ಆಹ
ರಾಜ್ಞ ಇತಿ [illegible] ತದ್ವಾಕ್ಯೇ ರಾಜ್ಞಃ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಷಷ್ಠ್ಯರ್ಥಸ್ಯ [illegible] ಭಾವೇ ಅಭೇದಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂ ಮ
ಧೇನಾನ್ವಯ [illegible] ಇತ್ಯರ್ಥಃ ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥೇತಿ ಷಷ್ಠ್ಯರ್ಥಸಂಬಂಧ [illegible] ಪುರುಷ [illegible] ಇತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ತ್ವಂ
[illegible] ತಮಿ [illegible] ವಿರುದ್ಧತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ರಾಜ್ಞಃ ಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಸ್ವಸ್ವಾಮಿಭಾವಲಕ್ಷಣಸಂಬಂಧಪ್ರಕಾರಕ [illegible]
ಸ್ವಸ್ವಾಮಿಭಾವಲಕ್ಷಣಸಂಬಂಧೇ [illegible] ಪುರುಷ [illegible] ಅನ್ವಯಬೋಧ [illegible] ಇತ್ಯತ್ರ ಕರ್ತೃತಾ
ಸಂಬಂಧೇನ [illegible] ತತ್ತ್ವ [illegible] ಇತಿ [illegible] ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ [illegible] ತತ್ತ್ವ [illegible]

ವಿಶಿಷ್ಟವಿಧೇಯಮಪ್ಯರ್ಥಪ್ರತ್ಯಯ ಅಭಿಧಾತೃಶಕ್ತಿಸಂಬಂಧೇನ ಗಾಮ್ಯಯುಕ್ತಿಯೋಂ ವರ್ತ[illegible]ಪ್ರತೀತಸಂಬಂಧಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥವಾಚಕ ೧

ತತ್ಕರ್ತೃ ಶಾಸ್ತ್ರಂ

೨೨ ಭಾಷ್ಯ

ಘಟಿತೋ ರಾಜದಾತೃಶಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಂಜ್ಞಾ ದಶ್ಯಾಯೋ ಸ್ತೋಕಭಾವ್ಯತ್ರಯಾತ ಇತಿ ಯಾಮಾತ್ರ ತದ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಯೋ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಪಗಮ ಇತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ
ದಿತಿ ಧ್ಯಂ[illegible] ತಾ ದೃಶ್ಯ ಯೋ ಮಪಿ ತ್ಯಾಂ ಜಿಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ತದಾಶ್ರಯ ವಾರ ಸಿಷಿತ್ಯರ್ಥಃ [illegible]ಯೋಃ ರಾಜಪುರುಷಯೋಃ
ಧಾರ್ಶ್ವಯಃ ಅಭಿದಾತೃಶಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧೇ ನಾಶ್ರಯಃ [illegible]ವಂತಿ [illegible]ತಾ ದೃಶ್ಯ ಯೋ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪಗಮೇ ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರೈವ ತದಾಶ್ರಯ ಬಾಂ
ಧಾ ಪತ್ತೇಃ ಅಭ್ಯುಪಗಮೇ ತು ಅತ್ರಾಬೀತದಾ ಸಾಧ್ಯದಿ ತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ರಾಜಪದಸ್ಯ ರಾಜಸಂಬಂಧಿಲಕ್ಷಣೈವೈ ಸೇತ್ಯಂ ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರಾಪ್ಯಭೇದ
ಏವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಂಬಂಧಲಕ್ಷಣೇತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ತ[illegible]ತಿ ತದಾ[illegible] ಜಪದಸ್ಯ ರಾಜಸಂಬಂಧಿಲಕ್ಷಕತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಇತಿ ವದಿ[illegible] ಇತಿ ವಾಕ್ಯವದಿತ್ಯರ್ಥಃ
ರಾವಣಾರ್ಥೇ ನೇಯ ದಾ[illegible]ಶಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧ ನಾಶ್ರಯ ಸಾಪೇಕ್ಷ ತ್ವಾತ್ ತಯಾ ರಾಜಪದಾರ್ಥಸ್ಯ ರಾಜ ಸಂಬಂಧ[illegible]ತ್ರಯಾ ಶ್ರಯಾ ಭಾವ
ಸಂಬಂಧೇ ಪುರುಷೇ ಅನ್ವಯಾ ಸಂಭವ ಇತಿ ಭಾವಃ [illegible]ದ್ವಾಂ[illegible] ರಾಜ ಸಂಬಂಧಿಪುರುಷ ಇತ್ಯನ್ವಯಾ ಪಪತ್ತಿ ರಾಜಪದ ಲಕ್ಷಣಾದವ ಸಾಧ್ಯದಿತ್ಯ
ರ್ಥಃ [illegible] ರಾಜಪದಸ್ಯ ರಾಜ ಸಂಬಂಧಿಲಕ್ಷಕತ್ವ ಸಂಭವೇ ರಾಜಪುರುಷ ಇತಿ ವಾಕ್ಯ ಮೇವ ರಾಜ ಸಂಬಂಧಿಪುರುಷ ಲಕ್ಷಕ ಮಸ್ತು ತಿ. ಶಂಕತೇ
[illegible] ಮಯದಾಂ ಏವ ರಾಜಪುರುಷ ಇತಿ ವಾಕ್ಯ ಏವ [illegible]ತ್ರೇ ವಿರ[illegible] ವಾಕ್ಯ ಸೂತ್ರಾಂ ಶಕ್ತಿ ವಿರಹೇಂ ಲಕ್ಷಣಾಯಾಃ ವಾಕ್ಯಲಕ್ಷಣಾಯಾಃ ಅಯೋ
ಗಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಗಂಗಾಪದ ಸ್ಯ ತತ ಶಕ್ಯಾ ಭಾವೇ ಯಥಾ ತೀರ ಲಕ್ಷಣಾ ತಥಾ ವಾಕ್ಯ ಸುತ್ರಾದಿ ದರ್ಥೆ ಶಕ್ಯಾ ಭಾವೇ ಲಕ್ಷಣಾ ಸಾಧ್ಯದಿತ್ಯತ ಆ
ಹ [illegible]ಕ್ಯ ಏವೇತಿ ತದ್ಧಾ [illegible] ಲಕ್ಷಣಾಯಾಃ ಶಕ್ತಿ ಘಟಿತ ತಾತ್ಪರ್ಯದ ಭಾವೇ ಅನು ಪಪತ್ತಿಃ ತೀರ ಗಂಗಾಪದ ಶಕ್ಯಾ ಭಾವೇ ಗಂಗಾಪದ ಶಕ್ಯ ಸಂ
ಬಂಧಕ ತಾದ್ವತ್ ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣೋಪ ಪತ್ತಿಃ [illegible]ತ್ರ ತು ವಾಕ್ಯ ಸುತ್ರಾ ತ್ಯದ್ಯೇ ಶಕ್ತೇ ರಭ ತಾಲ್ಲಕ್ಷಣಾನುಪಪನ್ನೇತಿ ಭಾವಃ [illegible]ಬಂ[illegible] ರಾಜ ಸಂ
ಬಂಧಿಲಕ್ಷಕಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕ್ವಚಿತ್ತು ಧೈವ ಪಾಠಃ [illegible] ರಾಮಾರ್ಥ ಸ್ಯಾರ್ಥ ಸ್ಯ ಯೋ ಧೋ ಭಾವೇ ಶ್ರಿಯತೇ ಇತಿ ಕಥಂ ಪುರುಷ ಪದಾರ್ಥೇನ ತ
ದನ್ವಯ ಇತ್ಯತ ಆಹ [illegible] ಧಾ [illegible] ರಾಜಪದಸ್ಯ ರಾಜ ಸಂಬಂಧಿಲಕ್ಷಕತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ದೇಹೈವೇ[illegible] ಅನ್ವಯಃ ರಾಜ ಸಂಬಂಧಿಪುರುಷ

ಯೋಃ ರಕ್ತ್ಯಯೋರ್ಥಃ ಸಾಮಾನ್ಯಯೋರಭೇದಾತಿರಿಕ್ತ ಸಂಬಂಧೇನಾಸ್ವಯಿತಾಂ ಶಕ್ತ್ಯಾಪ್ರತ್ಯಯಿತೇನ ತ್ವಘಟಕಾಂಬಿ ತದಸಂಸ್ಪರ್ಶ ಇತಿ ಭಾವಃ
ಸ್ಪೈವ ಮಿತಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ತತ್ಪುರುಷ ವಿಶೇಷಣಾವಿಶೇಷ್ಯವಾಚಕಪದಾರ್ಥಯೋರಭೇದಾನ್ವಯಬೋಧಕ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಅತ ಏವ ಧಾರಯಇ
ತ್ಯನೇನ ಷದಬೋಧಕತ್ವತ ಕರ್ಮಧಾರಯ ವಿಧಾನಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಸಮಾಸತ್ವ ಸಮಾಸ ಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಥಮಾದ್ಯನ್ತ ಪದಪ್ರಕೃತಿಕಯತ್ವೇ ಸಮಾ
ಸ ಪೂರ್ವಂ ತದ್ಗತ ರಾಜಪದ ಲಕ್ಷಣ ಅಪ್ರತ್ಯಯ ಭಾವಾತ್ ಸಮಾಸ ಪೂರ್ವಂ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯ ವಾಚಕ ಪದಯೋಃ ಸಮಾನಾ
ರ್ಥಕಯೋರ್ವೃತ್ತಾವಭೇದಾನ್ವಯಬೋಧಕತ್ವಂ ತತ್ರೈವ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಇತಿ ಭಾವಃ ಪದಯೋಃ ರಾಜಪುರುಷ ಪದಯೋಃ ವೃತ್ತಾವೇಕ ವಿಶೇಷ್ಯ
ಕ ಬೋಧಕತ್ವ ಭಾವಾತ್ ವೃತ್ತೇಃ ವೈಯಧಿಕರಣ್ಯೇ ವಿಷಯೇ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಸಂಗ ಇತಿ ಭಾವಃ ರಾಜ್ಞಃ ಪುರುಷ ಇ
ತ್ಯತ್ರ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕಾರಕ ಬೋಧಃ ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಕಾರಕ ಇತಿ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಸಮಾಸವಾಕ್ಯಯೋಃ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ
ತ್ವಭಂಗಾಪತ್ತಿಃ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಸಮಾಸ ಸಂಜ್ಞಕ ವಾಕ್ಯ ಸ್ಯೈವ ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ರಾಜಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷ ಇತ್ಯೇವ ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ
ವಾಕ್ಯಮಿತಿ ಕರ್ಮಧಾರಯತ್ವಾಪತ್ತ್ಯಾ ತತ್ಪುರುಷೋಚ್ಛೇದಃ [illegible] ಶಕ್ತ್ಯಾ ಅಭೇದ ಪ್ರತೀತ್ಯಭ್ಯುಪಗಮೇ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಇತಿ ವಾಕ್ಯಂ
ತ್ವಲಮಿತ್ಯಾಹ ಪದಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ವಿರಹೇಣ ಕರ್ಮಧಾರಯತ್ವಾಭಾವಾಪತ್ತೇಃ [illegible] ಪದಸ್ಯ ರಾಜ ಸಂಬಂಧ ಏವ ಲಕ್ಷಣೇತಿ ಕರ್ತುಮು
ಚಿತಾ [illegible] ರಾಜ ಸಂಬಂಧಃ ಪುರುಷ ಇತಿ ಪದದ್ವಯಾನುಪಪತ್ತಿರುಕ್ತೈವ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಸಂಬಂಧೇತಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯೇತಿ ವಾಕ್ಯಂ ಭೂಷಣೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಮಾ
ರ್ಥಕಯೋರರ್ಥಯೋಃ ಸ್ವಾರ್ಥಸ್ವರೂಪಾಭೇದಾತಿರಿಕ್ತ ಸ್ವಲ ಏವ ತಾದೃಶ ಸಮಾಸಾಭ್ಯುಪಗಮೇ ಸಮಾಸಾತಿರಿಕ್ತ ಸ್ಥಲ ಏವ ಮಧ್ಯಮಾಂಶತಾಂ ದೃ
ಶಯಮಾನ್ಯಪದ ಸಮಾಸ [illegible] ವಂ ರಾಜಸಂಬಂಧ ಲಕ್ಷಣಸ್ಯೈವ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯಮಿತಿ ವಾಕ್ಯಂ ಪಾಸ್ಯ ಸಮಾನಯೋಃ ಸಮಾಸ ಪ್ರಕಾರಕ ಬೋ
ಧ ಜನಕತ್ವ ರೂಪ ಸಮಾನಾರ್ಥಕತ್ವ ರಕ್ಷಣೀಯಮೇವ ಸಂಬಂಧ ಲಕ್ಷಣೀಯಃ ಉಪಗಮಾತ್ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕಾರಕ ಬೋಧ ಸ್ವಸ್ಯ ಅಸಂಭವ
ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಕ್ಯ ವಿವಕ್ಷಿತ [illegible] ಸಮಾನ ವಿಷಯಕ ಬೋಧ ಜನಕತ್ವಮಿತ್ಯೇವ ಹಿ ಸಮಾನಾರ್ಥಕತ್ವಂ [illegible] ಸಮಾನ ಪ್ರಕಾರಕ ಬೋಧ ಜನಕತ್ವಂ

తర్కప్రకాశః

౨ ... తఏవచ పుంత్రిహా విగ్రహం సాధుత్వజ్ఞాపకం యత తత్ర తస్య సమాసత్వాభిప్రాయం

౩౪ తత్ ... రూఢ్యవాచకం వృక్ష ఇత్యత్రాపి రూఢః వాచకో యోగమితి విగ్రహస్య తత్ర కాలం ... నాగదాపాచక ఇతి భావః
మాంసాస్య వాచక కర్తృకాలం ... నాకస్య వృక్ష ఇతి ... ప్రకారక ... వ్యభిచారాత్ ... ప్రోదకేన
ప్రామ ఇత్యాద ... విగ్రహస్య ... కర్తృ ... దకమితి సమాసాదక కర్తృ ...
... ఇత్యస్యయాం ... బహువ్రీహి విగ్రహం తయోః కాస్య విగ్రహ వాక్యత్వం చిత్రగురిత్యత్ర చిత్రా గావో యస్యేతి
... సమాసార్థక ... విగ్రహః సమస్యమాన పదైరేవ అర్థక ... విగ్రహం తావదితి ... తత్ర విగ్రహ ఏవ
ఖ్యానః ... సమాస ... వాక్యస్యైవ విగ్రహం తావదితి ... బహువ్రీహి ... సాధుత్వం సమస్యమాన పదైరేవ విగ్రహం సాధు
... తత్ ... విగ్రహే ... విగ్రహో ... తస్య సమాస ఇతి తల్లక్షణం ... సమస్యమాన పదైరేవార్థక ... విగ్రహం
స్య సాధు విగ్రహం ... సమాసయోః సమాసార్థక ... ప్రవేశా ... వ్యభిచార ఇతి ...
... స్తు ... తస్తు ... వృత్తి సంకోచ ... తత్సంబంధి లక్షణయా ... తత్
సమాసవిషయ ... సమాసప్రకారక ... పదవాంకార్థకత్వమితి ...
... తత్తినిషేధః ఏవం చ షష్ఠ్యర్థః సంబంధః అత్రయాం త్రయాం ... సంబంధే పురుషేణ ... సమానార్థయోః
... సంబంధే ... ఇతి భావః ... షష్ఠ్యాం ... తస్య ... షష్ఠీ ... సంబ
... పపత్తిరిత్య ... షష్ఠీ ... అస్తు ... రాజపురుష ఇతి స
... సంబంధి పురుష ... రాజపద ... తత్పురుషః ... రాజపదలక్షణా

త

పత్రిః

౬౹

ದಧಿ ಪಶ್ಯತೀತ್ಯಾದಾವಭೇದಾನ್ವಯಸ್ಯ ದಧಿಕರ್ಮಕತ್ವಲಕ್ಷಣಪತ್ತಾವ ತತ್ರಾಭಿಲಷಿತ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವ ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿರಾಧಿ ಭೇದಾನ್ವಯ ಪತ್ತಿರಿತಿ
ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ರ ದಧಿ ಪದಸ್ಯ ವೃತ್ತಿತಿಯ್ಯತರ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಂ ತತ್ವ ಪ್ರಮುದಸ್ಥಾಯೋಗ್ಯಂ ದಧಿಕರ್ಮಕಃ ಪಶ್ಯತಿ ಧಧಿಕರ್ಮಕ ಕೀಟ ಪಶ್ಯತಿ ತ್ವತ್ರೇ ವಾ
ಸ್ವಂಯೋಗ್ಯೋ ಭೇದಕರ್ಮತ್ವಾರ್ಥಕ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಂ ವಿರೋಧಿ ರಾಜಾಂಘ್ರತ್ವೇ ತದಹ ಸಂಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಅಪಶ್ಯತತ್ವಾಭಾಸ ಸಮಾನ ಸ್ಥೂಲತ್ವ ಸ್ವಧೈರ್ಯ
ಸ್ವಪತ್ತಿಃ ಅತ ಏವ ಅನ್ವಿತಾಂ ದರಂ ಪಚ ತತ್ವತ್ರ ತಾಂ ಸ್ವಪದಾಂ ... ಸಮುದಾಯಸ್ತು ತದರ್ಥಸ್ಯ ಅನ್ವಿತ ರಾಗೋದರ್ಶಕ ಸ್ಥ
ಕ ಪಾಕ ಕೃತಿರಿಷ್ಟಸಾಧನಮಿತಿ ತ ವಾಕ್ಯಂ ಪದಮಿತ್ಯುಕ್ತಮಿತಿ ... ಸ ಸ್ಥಲ ಇತಿ ... ಯಾಮಿತಿ ಶಬ್ದ ಸಮುದಾಯ
ವಾಠನಯ ... ಸ ಸ್ಥ ಇತಿ ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾಸ ವಾಕ್ಯಸ್ಥ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ... ನಿಷ್ಠ ಅರ್ಥೇ ರಾಜ ಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷಾದಿ
ಲೋಪ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥೇ ಶಕ್ತಿ ... ತಥಾ ಚ ಸಮಾಸಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥ ... ಪದತ್ವೇನ ತಿರಿಕ್ತ ವೃತ್ತಿ ಕಲ್ಪನಮಿತಿ [redacted]
[redacted] ಭಾವಃ ... ಸಮಾಸೇ ಶಕ್ತಿ ... ರಾಜಪದೇ ... ರಾಜಪುರುಷ ಇತ್ಯತ್ರ ರಾಜಪದಂ ರಾಜ್ಞಿ ಶಕ್ತಮಿತಿ
ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ... ರಾಜಪುರುಷಪದಂ ರಾಜಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷೇ ಶಕ್ತಮಿತಿ ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ಸಂಭವೇ ತಾದೃಶ ... ಧಾವ
ತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಮಸ್ತೇತಿ ಸಮಾಸ ಸ್ಥಲ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ... ತ್ಯರ್ಥಃ ... ಶಕ್ತಿಗ್ರಹೋ ... ರಾಜಪದಾ
ದಿ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹೋ ... ಅವಶ್ಯ ... ಗ್ರಹಃ ಅವಶ್ಯ ... ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ... ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಸ್ಯ ಅಪ
ದ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಸ್ಯ ಸಮುದಾಯ ... ಸಮುದಾಯ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹೋ ... ತತ್ರ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ಕಿಂತು
ವಾಪಕ ... ಶಕ್ತ ... ಸಮುದಾಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥೇ ಶಕ್ತ ಇತಿ ... ತತ್ತ್ವ

ప్రత్యక్షశక్యత్వగ్రహణసంభవతీతి తజ్జన్యత్వసమ్బన్ధశక్తిగ్రహో అన్వయవశక్తిగ్రహణస్య హేతుత్వాత్ రాజపదాదిశక్తిగ్రహణాపె
సముదాయశక్తిగ్రహణసాపేక్షత్వాత్ వాక్యార్థత్వాం అన్వయబోధ ఇతిభావః అవయవవృత్తి రాజపదస్య రాజసంబంధి
లక్షణాంత్వవేత్యర్థః సముదాయశక్త్యా సమాసవాక్యవిశిష్టార్థశక్తాభావాంతాభావాదితి అనన్వయబోధాపత్తేశ్చ
ప్రాప్త్యర్థః తాత్పర్యవిత్తి భావః ఘట సంసర్గం ఇత్యత్రేవ జహత్స్వార్థత్వాత్ లక్షణయా ఏకయా సంఘటకసంభవతి
రాజపదస్య రాజసంబంధిలక్షణయాం స్వార్థస్య తాత్పర్యాదిత్వ తత్తుల్యమితి యత్రాదిః శక్తిః విరోధ
ధర్మ ధి సర్వధర్మవిశిష్టకవిశిష్టార్థబోధక స్వరూపాంయోగ్యత్వతత్రైవ జహత్స్వార్థలక్షణత్వం అజహత్స్వార్థయథా
గంగాయాంఘోష ఇత్యత్ర తీరాది లక్షణాఘోషాఘోష ఇత్యాది వాక్యబోధ ప్రయోజకః తత్రాప్రవాహస్య తాదృశబోధ
ద్విపక్షయ తాత్పర్యాభావేన తాదృశబోధస్వరూపాయోగ్యత్వేన స్వపదగంగాపదస్యేతి సంగ్రామపదే జహత్స్వార్థలక్షణా
బోధః త్రైశంతత్రపంచపదస్యపంచసత్పురుష లక్షణయాం పంచపక్షే స్వార్థస్య తాదృశబోధవిషయ
తాత్పర్య జహత్స్వార్థైవ లక్షణ ఏవం చైకైవ లక్షణ జహత్స్వార్థైవ లక్షణాయోగ్యరాజపదస్యసంబంధి లక్షణాకల్పనం సర్వత్ర
త్వజహత్స్వార్థతి సంఅత్రాంగత్వాత్ ఇతి భావః ఏత్తత్త స్తస్య పంపక జహిత్యాదావబసముదాయశక్త్యసర్వ
అవయవలక్షణాంత్వవపక్షత్వవిశిష్టబోధాపపత్తెరిత్యత అహం తదుక్తమితి యత్రాది ఇత్యాదిః యోగవిరోధిత్వ
వజహత్స్వార్థలక్షణయా కర్మణి కుశల ఇత్యాదావపి శక్తిః ప్రవీణః కుశాన్ లాతీతి కుశాదానకర్తృత్వం
ధర్మత్వవిరోధి దక్షత్వం తాత్పర్య విషయ కుశలపదస్య విశేష్యత్వరూప శక్యసంబంధస్య తాత్పర్య దక్షలక్షణ

ಸ್ವಾಂಶ್ರೀಸತ್ತ್ವಾನ್ಯಅವಯವಾಂತ್ರೇ ಕಾಂಧಾ ತಾವಾತರ್ಥಾನ್ತ್ರವಿಶೇಷತ್ವೇ ಲಕ್ಷಣಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಜನ್ಯತ್ವಾದ್ಯರ್ಥತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಾಯತ್ರಸತ್ವ
ರ್ಥಸ್ಯವಿಶೇಷ್ಯತಯಾನ್ವಯಿತ್ವಯಿಪ್ರವೇಶಃ ಸಾಂಜನ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕ ... ಯಭಿನ್ನಃ ಪ್ರವೇ
ಶಯಿತ್ವ ತ್ರಾಪಿ ಜನ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕ ಪ್ರಕೃತೇ ಸಮವಾಯ ಇತಿ ಸಮವಾಯಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಿಃ ಪ್ರಸಕ್ತಿಃ ರಾಂಜೋ ಭಿನ್ನ
ಪುರುಷಸ್ಯಯೋ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷಃ ತತ್ರ ಜನ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕ ಲಕ್ಷಣೇ ಸ್ವಾವಚ್ಛೇದಸ್ವಾಂಶ್ಯಾವಿಶೇಷ್ಯತಯಾನ್ವಯಿತ್ವಯಿ ಪ್ರವೇಶಾ
ಭಾವಾತ್ ... ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯಾನ್ವಯಾತು ಪದಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಾರ್ಥಸಂಸರ್ಗಃ ಕೃತ್ಯಂ ತಯೋರ್ಗಾಂರ್ಥ ಸ್ವಾವಿಶೇಷಾ ಸಮವಾಯ ಸತ್ತಾಸಂಸರ್ಗ
ಸತ್ವರ್ಥಯೋಃ ಪಕ್ಷತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಯೋರ್ಧಾಂತ್ರೇ ಸಂಬಂಧಃ ಪದಸ್ಯ ಪಕ್ಷತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಲಕ್ಷಣೇ ಸಪ್ತಮ್ಯಾ ಸತ್ತಾಸಂಸರ್ಗಯೋರ್ಗಾರ್ಥಸ್ಯ
ಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಪಕ್ಷತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯವಾಸ್ಯಃ ತಸ್ಯ ಯಿಯಸ್ಯ ಪಕ್ಷ ವೃತ್ತಿತ್ವಯವಿಶೇಷ್ಯ ಅಸಂಭವಾತ್ ಸಂಸರ್ಗಪದಸ್ಯ ಪಕ್ಷತ್ವವಿ
ಶಿಷ್ಟ ಸಮವಾಯ ಶಕ್ತಿ ರಾವಶ್ಯಕತ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಸಪಕ್ಷವೃತ್ತಿತ್ವಯವಿಶೇಷ್ಯ ಸತ್ತಾಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಸಂಬಂಧಾತ್ ಪವೃತ್ತೇಃ ಸಂಸರ್ಗಪದಸ್ಯ ೫
ಸಮವಾಯ ಶಕ್ತಿ ರಾವಶ್ಯಕ ಸತ್ತಾ ಸತು ಸ್ವಸಮಿತಿ ... ಸಂಸರ್ಗಸಮಿತ್ಯತ್ರಾಪಿ ಲಕ್ಷಣಯೋ ಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ಸಂಸರ್ಗಪದಸ್ಯ ಸಮವಾಯ
ಶಕ್ತಿ ರ್ಗಸ್ಯಾಪ್ರತಿ ಅಪಾತಸ್ಯ ಪ್ರಮಿ ... ಯತ್ರ ಶಯೋಃ ಸಮವಾಯ ಶಕ್ತಿಃ ಯತೋ ಸವಿಶೇಷ್ಯಯೋಃ ಅವಯವ ಶಕ್ತಿಃ ತದ್ವಿಶೇ
ಷ್ಯೇ ತತ್ರೈವ ಜನ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕ ಲಕ್ಷಣೇ ಯತ್ರ ಸಂಸರ್ಗ ಪ್ರಯುಕ್ತ ವ್ಯತ್ರಯೋಃ ಸಂಸರ್ಗಪದಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ವಿಶೇಷಯೋಃ ಸತ್ತಾವಿಶೇಷ
ರೂಪ ಸ್ವಾರ್ಥಗ್ರಹೇ ಸಂಸರ್ಗಪದ ಸತ್ವರ್ಥತ್ವ ಸಂಭವಾತ್ ತತ್ರ ಯೋಗ್ಯತಾ ಸಂಪದಿ ತತ್ತಿಪ್ರವಾಹ ತಾದವಯವ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸಂಸರ್ಗ
ತ್ವರ್ಗ ಯೋಗ್ಯಾಸಂಭವಾತ್ ಸಂಸರ್ಗಪದಸ್ಯ ಸಂಸರ್ಗಲಕ್ಷಣೇ ... ಯೋಗ ಸ್ವಾರ್ಥಗ್ರಹ ಸಂಬಂಧಿತಾವಚ್ಛಿನ್ನತಯೋ
ಗ್ರಹೇ ತತ್ರೈ ತ್ರಿತ್ಯಾದಿ ನಿತ್ಯಯೋಃ ಸಂಸರ್ಗತ್ವ ಸಂಸರ್ಗ ತ್ರಿತ್ವೇ ಸಂಸರ್ಗ ವಿಪ್ರತ್ಯಯಾತ್ ತತ್ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸ್ವಯಂ ಸಂಸರ್ಗ ಸ್ವಯೋ ಸ್ವಾ
ರ್ಥಸ್ಯಾವಿಶೇಷ್ಯಾ ಸಮವಾಯ ಪದಶಕ್ತಿ ಸಂಸರ್ಗಃ ಪಕ್ಷತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಸಂಸರ್ಗ ಸಪಕ್ಷ ಯೋಗ್ಯ ಸಪಕ್ಷವೃತ್ತಿತ್ವಯವಿಶೇಷ್ಯ

పంకజపదే సముదాయశక్తిరావశ్యకీ రాజపురుష ఇత్యత్ర తు రాజసంబంధి పురుషే రాజాభిన్నపురుషస్యాన్వయవార్థ
త్వే విశేష్యతావచ్ఛేదకతయా భానే ఛాయాగపద్యాత్త్యర్థయో విశేష్యభావాల్లక్షణైవ స్వార్థస్యాన్వయ
వా ర్థగత్వాగాత్ పదజస్వార్థతావచ్ఛిన్నేతి సంకేత మాత్రసమానాధికరణాన్వయబలాత్ సముదాయశక్తిం కల్పయతే తదా
త్ర మితిఖ్యత్ర తియత్రాణ శూరాయ వాదశ పద సముదాయశక్తిః విశిష్టః తత్ర పదజస్వార్థతావచ్ఛేదకలక్షణేతి సముదా
యార్థగ్రహత్వబకవిశేష్య తత్ర పదజస్వార్థధీ విశేష్యతాయాం విశిష్టత్వేన పదజస్వార్థావచ్ఛిన్నత్రయా
ధీ తేంద్రియత్వ బోధకః తత్రలక్షణయైవ విశేషః శక్తివిశేషః తత్ర పదజస్వార్థలక్షణయా పంకజాదిపద
త్వే శక్యావచ్ఛేదకత్వం త్రయోగవత్త్వ విశేషధర్మసంగాత్ తత్ర లక్షణైవ తు సముదాయశక్తిరేవ రాజపురుష ఇత్యత్ర
తు సంబంధిలక్షణయైవ తత్ర సమాసే శక్తిరితి ఏవం సంకోచతత్త్వబోధిత అన్వయబోధ ఉపచార లక్షణాయా
పపత్త్యా ఇత్యర్థః అనేకార్థే ఏవ సమాసార్థతావచ్ఛేదకాంశే పదస్యాపి తత్తత్స్వార్థతావచ్ఛేదకలక్షణైవ అపేక్షితేతి భా
వః చిత్రగు ఇత్యాదౌ చిత్రగవాం స్వామీ తత్స్వరూపం భవతి బోధః తత్ర చాన్వయవశ్యాప్యలక్షణయా సంబంధాత్ తత్
వాచ్యత్వే శక్తిరావశ్యకీతి కథం సమాసశక్తిరిత్యాశంకతే బహువ్రీహౌ చిత్రగురిత్యాదిబహువ్రీ ౨౦
హౌ తు అన్యపదార్థస్యాన్వయవలక్షణాంతర్భావస్య శక్తిః కల్ప్యత ఇత్యర్థః అపి తు లక్షణయాన్యవయవలక్షణయా
ర్థ విశిష్టార్థబోధకః అన్యపదస్యవ పదాయతి ... తాద్విశేషణ స్వపదస్య స్వామి లక్షణాత్వే
౨౦ చిత్రపదార్థస్య గవ్యనుభయాన్వయనబోధకం భవతి పదార్థైకదేశతావదితి భావః చిత్రస్య చిత్రపదార్థస్య చిత్రత్వవిశిష్టస్య ... స్య
యః గవి అన్వయః గవేతి వృత్తియోగ్యం తత్ర గవాం స్వామి తథా చిత్రపదార్థస్య చిత్రస్య గవి అన్వయోఽసంభవ

౭౨

పత్ర పృష్ఠ:। తస్య హేతు: [illegible] తత్త్వజ్ఞస్య అప్రామాణ్యం తథాహి శబ్దప్రయుక్త తదుద్భవవిశేష్యక పరాపరోక్ష తథాహి నహిస్ఫుటే ఆర్థేన తయో:
కథం తత్త్వజ్ఞస్య ప్రామాణ్యం ఇతి వాచ్యం తథా జ్ఞస్య అప్రామాణ్యం తథా హి పరమార్థే తత్ర పరోక్షక తథాహి తాత్పర్యబలా
దస్య పదార్థస్య హేతుబలాద్ధేతోరపి బాధకాభావాత్ నవేతి శ్రుతి ఇత్యాద్యుక్తం తత్త్వదేవ హి స్ఫుటం ప్రత్యక్షత్వేన దేశితార్థ
స్యోపాధి సాధ్య విరహ పక్షత్వేన దేశితత్వాత్ తత్ర తస్యోపాధిత్వం తత్త్వస్య పరతశ్చ ప్రత్యక్షే: పరోక్షాభావే ఉపాధి పదా
ర్థేన దేశితేతి వ్యాప్యత్వం నిర్ధారితస్య వక్ష్యమాణత్వాదితి భావ: । చిత్రత్వే చిత్ర: స్పష్ట విశేషణతయోపస్థిత తస్య చిత్రత్వస్య
ప్రత్యక్ష:। చిత్రే పద స్య ఉపాధి తత్త్వప్రయోగానాం తత్ర చిత్రత్వస్య పదార్థేన దేశితత్వాచ్చ తత్ర పదార్థేన దేశితత్వాత్ ఏకవిశేషణ
తయోపస్థిత స్య అన్యత్ర విశేషత్వ నిశ్చయే సాధారణ్యత్వాదితి భావ ఇత్యాహు:। తస్య ఏవ వచన చిత్రస్య నవీన అర్థే దేశితత్వం
హేతు శబ్దాభావ: [illegible] తథాపి చిత్రస్య వాచ్యతయా సంబంధాదేవ ప్రత్యక్ష: [illegible] చిత్రపదస్య చిత్రసాధ్య ప్రత్యక్ష తత్పదా
ర్థేన దేశితతయా చిత్రే గోచరత్వాయు: సాధ్య చిత్రత్వం విశేష పదార్థతయా దేశితమేవ ప్రత్యక్ష త్రైతి భావ:। పదద్వయం చిత్ర
పక్షే ఉపదేశ ప్రత్యక్ష: ఉపాధి తత్ర లక్షణతయా గౌరవాత్ పదప్రయోగ వాక్యం వక్తి శేషాత్ర మిత్యత అపహ
త్యేతి అన్యతి అనన్య ప్రత్యక్షం విశేష జ్ఞానార్థం ప్రత్యక్ష ఉపాధి తత్ర లక్షణతయా గౌరవ స్యాత్ ఏవ విశేష తాత్పర్యాదితి భావ:। పదద్వ
యేన లక్షణ తయోర్భేద అన్య తత్త్వయు గృహ్యతాదితి వాక్యస్య ఏవ లక్షణ వాదిమీమాంసా నయమతే పూర్వమీమాంసా సాధ్య
స్య సమావేశ చిత్రగుణితాదివాక్యస్య ఏవ లక్షణ [illegible] చిత్ర సాధ్య మిలక్షణ మధ్యమ వాక్యస్య వాక్యస్య శబ్దస్య వా
ది [illegible] వాక్యస్య తత్ర చిత్రార్థే శబ్దస్య వాచ్యవశక్య సంబంధ తథా వలక్షణ మధ్యమ ప్రత్యక్ష: స్వభావ స్య స్యాత్ సంగ్రావపదబా

ర్థస్య స్వప్రతిపాదకస్య సంబంధజ్ఞానే అన్విత్తి తత్ర తత్తత్త్వము పపన్నం పరం తు శక్యత్వేన తత్ప్రవేశః కింతు స్వార్థాన్వయిత్వేనేతి చే
త్: అత్ర చిత్రగురిత్యత్ర బహువ్రీహావిత్యర్థః వాక్యసాధ్యబోధ చిత్రగురితి వాక్యస్య బోధే విశిష్టం ... మితి ఏకదేశవి
తమాంశస్య శక్తపదత్వే తి వాచ్యతయా చిత్రగురిత్యత్ర చిత్రా గావ ఇతి వాక్యస్య స్వజన్యబోధ్యం చిత్రా గావో యస్య తత్సంబంధ
చిత్రగోస్సాధ్య విశిష్ట ... భావః సంబంధస్య లక్షణాత్వ ... సంబంధస్యైవ లక్షణాత్వము
పపాదయతి అన్యథేతి వాక్యలక్షణాయాం అసంగతత్వాదిత్యర్థః ... గతిః ... తదేవోపపాదయతి
గంగాయాం ఘోష ఇతి పదస్య తీరలక్షకత్వ గంగాయామిత్యస్య ... అన్వయ ... వాక్యః ... తీరత్వాద్యర్థః అన్వయ
మిత్యాదౌ ... మితి ... పదస్య ... శక్యత్వేన వా లక్షణాయాం గంగాపద ... తయా ... వాచ్యమస్య
యాం సంబంధాత్ ... విశేషణావిశేష్యభావాచ్ఛిత్తి ... విశిష్ట ... అన్వయ ... స్వరూప ... తయా ...
స్యయాం సంబంధాత్ ... వాచ్యయా ... నను న సంభవతి ... భావః ... వాక్యమిత్యస్తి గంగాపదస్య
సంబంధి ... త్వేన ... లక్షణాయాం ... వాచ్యః పదార్థైకదేశ ... తయా గంగాయా అన్వయి సంబంధాత్ ... విశిష్ట
... వాక్యయాంన్వయ ... వాచ్యః నను న సంభవతి ... భావః అన్వయ ...
... సంబంధి ... శక్యాది ... శక్యలక్షణాయాం వా విశిష్టార్థ ... అప ... వాక్య
గంగాయాం ... వాక్యమితి వాక్యమేవ లక్ష ... మిత ... వాక్యం శక్తిత్వప్రకారేణ అన్వయలక్షణా ...
... లక్షణైవ ఏకత్ర వాక్యశక్తి కల్పనా ... బహువ్రీహౌ ... వాక్యశక్తేః ... శక్తికల్పనా
వాక్యలక్షణాయాం ... తతః స్వయాం ... సంబంధస్య లక్షణాత్వము పపన్న ... ఇతి: వాక్యమేవేతి చిత్రగురిత్యాది వాక్య

తర్కప్రకాశిక

౩౮ మిత్యర్థః । విశిష్టస్యాప్యభిధేయత్వాదితి విశిష్టం ధర్మిబోధకం చేత్యర్థః తద్బోధకత్వేతి విశిష్టధర్మ ... బోధ
కతావచ్ఛేదకేత్యర్థః తత్త్వస్యైవ చ లక్షణాంతు ఇత్యాశయః అత ఇతి శక్తేరభావాత్ తత్త్వం అర్థనిష్ఠంశ్చ ఏవ ఇత్యర్థః అపభ్రం
శబ్దశక్తి భ్రమేణ అన్వయాంశ్చ సత్త్వాల్లక్షణాపత్తిః తథా చ వృత్తిమత్త్వస్యైవ పద సాధుత్వరూపత్వే అపభ్రంశస్య సాధుత్వ
ప్రసంగః బ్రహ్మణాంగావత్తిః సాధూనేవ ప్రయుంజీతేత్య... దివిరోధాభావాత్ తస్య శక్త్యైవ బోధకత్వసంబంధేన లక్షణేత్యే
వసాధ్యం తథైతదావశ్యకం భవతీతి భావః సాధుత్వసమనియత్వే శక్త్యభావే అపభ్రంశే శక్తిస్వబోధకత్వమస్యైవ శక్తిర
పదసమభివ్యాహృతేరర్థస్య పదత్వమేవ విశిష్టబోధకతావచ్ఛేదకం అపభ్రంశేతు శక్త్యభావ్ స్వర సాధారణం తథా పృతీం
ధ్యేత్త్రయోధకత్వమాత్రవిపక్షే సంగ్రహం సంగ్రహ ఇత్యత్ర సంగ్రాహ్యమితి సమదాయ సాధ్యవిశిష్టలక్షణాస్తాపవ
త్తిరతత్త్వే బోధకత్వం విపక్షే గౌరవం తథా చ తాత్పర్య గ్రహణం ... తేర విచ్ఛిత్తేః తదంధకారతేతి తదంధకారత్వేత్యర్థః
విశిష్టేః ప్రతీయమానః అన్యోన్యాశ్రయ ఆధారత్వ బోధకాభావాదితి భావః విశిష్టశాబ్దబోధ సాధారణలక్షణేతాత్పర్యం బోధితి
శక్తిమా ... శాబ్దబోధ స్వప్నత్యర్థః ఇదంతు శక్తిమాత్ర బోధకతాయాం న తత్ప్రత్యయోపపత్తిరితి భావః తత్పదార్థ
నామయోగ్యత్విత్యాస్యాభోధకతావితి సమాసవిశిష్ట పద స్యైవ యోగ్యతాబోధకతయా విశిష్టశాబ్దబోధ స్వస్య
విధాయక బోధక తద్భావాదిత్యర్థః తథా చ స్వబోధకత్వసంబంధేన సాలక్షణ్యమాత్రసంభవతీతి యోగ్యతా పదార్థానాం
స్వసామ్యాయ బోధకత్వం సమానాత్మక ఇతరపదార్థానాం తత్ర పదత్వే స్వరూపం తదాయతనతేతి విశేష్యం తథా చ స్వలక్ష్య
క త్వప్రసిద్ధ బోధకః తథా హి తరపదార్థానాం తరపదేషు తాత్పర్యం సంబోధకత్వం సంభవత్వేన సంగ్రహ ఇతి సామ్ఞ్జస్యం

[illegible]

ತದ್ಭಾಗಸ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಚ ಸ್ವಸಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೋಭಯ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಶೇಷಣಂ ತದಭಾ
ತ್ವಂ ಚ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಅಶಕ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಗಂಗಾಯಾಂ ಮತ್ಸ್ಯ ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಬೋಧಲಕ್ಷಣಾ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಂ
ಏವಂ ಚ ಪ್ರಕೃತೇ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿಷಯ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ... ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯಾಪಿ ತತ್ತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ತದೇವ ... ವಿಶೇಷ
ಣತ್ವೇ ... ವಿಶಕ್ತೇಃ ... ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ... ಲಕ್ಷಣಾ ... ಇತಿ ಭಾವಃ। ... ತತ್ರ ಅಪ್ರಕೃತ ಶಬ್ದಾರ್ಥ
ಯ ಶಕ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವಬೋಧ್ಯ ... ಸ್ವಶಕ್ತ ... ಶಕ್ತಿರಿತ್ಯಾಹ ... ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ... ಲಕ್ಷಕತ್ವ ...
ವೃತ್ತಿಮತ್ವಮುಪಪದಸಾಧುತ್ವಮಿತ್ಯತ್ರಾಪಿ ಶಕ್ಯಸಂಬಂಧರೂಪ ಲಕ್ಷಣಾಯಾ ಏವ ವೃತ್ತಿತ್ವೇ ... ತತ್ರ ವೃತ್ತಿಮತ್ವ ...
ಪಸಾಧುತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಮಾಣಾ ... ಸ್ವಬೋಧ್ಯ ಸಂಬಂಧೋ ಲಕ್ಷಣೇತ್ಯಸ್ಯೈವ ತಲ್ಲಕ್ಷಣತ್ವೇ ... ಪ್ರಮಾಣಾ ...
... ತತ್ರ ... ಸ್ವಶಕ್ಯತ್ವೇ ... ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವ ... ಪ್ರತಿ ... ಅಶಕ್ಯತ್ವಾದಿತಿ
ಸ್ವಬೋಧ್ಯತ್ವಂ ... ಸ್ವಪ್ರಯೋಜ್ಯ ಬೋಧ ವಿಷಯತ್ವಂ ... ಗಂಗಾ ... ತೀರ ...
... ಪತ್ತೇಃ ... ಸ್ವಪ್ರಯೋಜ್ಯ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ವಿಷಯತ್ವಂ ತದಿತಿ ... ಗಂಗಾಯಾಂ ... ಇತ್ಯಾಹ ಗಂಗಾಪದ ಲಕ್ಷಣಾಪತ್ತೇಃ
... ಗಂಗಾಪದ ... ಶಾಬ್ದಬೋಧ ... ತತ್ರ ... ಸ್ವಪ್ರಯೋಜ್ಯ ... ವಿಷಯತ್ವ ... ತತ್ವಂ ... ಶಕ್ಯ ಸಂಬಂಧ
ಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾತ್ವಾತ್ ... ಗುರುತರ ... ಶಕ್ಯ ... ತತ್ರ ... ಇತಿ ಭಾವಃ। ... ಇತಿ ... ಲಕ್ಷಣಾ
ಯಾಃ। ಅನ್ವಯ ... ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಪದತ್ವಂ ... ಏವ ... ಏವ ಕತ್ರ ... ತಸ್ಯ ...
... ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ... ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ... ಸ್ವಪದ ವಿಶಿಷ್ಟ ... ಅಪ ...
ಮಿತ್ಯತ ಆಹ ... ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ... ಇತ್ಯ ...
... ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥ ...

[illegible] లాంశసంబంధ ఇతి దర్శనం ప్రదాయ విషయ ఇత్యర్థః అవయవరసశక్యాంశః సంగంభీరపదస్య గంభీరత్వశక్యతయా తస్య సాక్షాత్సంబంధాభావేన ఉపపదసం

ఖ తాత్పర్యజ్ఞానస్య హేతుత్వ తయోః విషయం గంభీరపదశక్యప్రతీతత్వం ప్రతీతమితి తాత్పర్యజ్ఞానం గంభీరపదసమభివ్యాహార

క్షేపణ్యపతి అన్వయానుపపత్తి వలం సమ్యమిత్యుక్తౌ గంభీరపదతీరబోధానుపపత్తి రితి భావః ఏకత్రైవపదే యదా లక్షణా ప్రతిసంధానం త

దాతత్పదమేవ లక్షణా యదా ఉభయపదే లక్షణా ప్రతిసంధానం తదా ఉభయపదలక్షణా [illegible] వశాన్మనోహరప్రయోగం తత్ర సంపద

గాంత్వ తరత్వేయ్యత్వమిత్యాయిత్వ ఏకపదవిశిష్టతరం యత్రత్ర ఇతి ద్రష్టవ్యం అత్ర చంద్రమో [illegible] గంభీరపదో న్యూనత్వం యద్బోధ

త్రం గంభీరపదసంబంధప్రకృష్టపదే విశిష్టతరం లక్ష్యతే అన్వయానుపపత్తిసంబంధప్రకృష్టవిశిష్టతర బోధానుపపత్తిః ఇత్యంశ

స్వశక్తి జ్ఞాన [illegible] సంబంధా లక్షణా సా చ పదపదార్థాన్వయ అనుపపత్తి తాత్పర్యానుపపత్తి లక్షణావాదిమతే ప్రత్యేకం పదద్వయం వివేచన

సాధారణలక్షణ యోః మూలాధారతాప్రవృత్తి [illegible] లక్ష్యద్వయే మాయా త్యత్రవిశిష్టసంబంధి లక్షణా ఉపపత్తిః పదద్వయం [illegible]

విలక్షణా వక్తవ్యాన్యోన్యాశ్రయ వక్తవ్యజ్ఞానప్రతిబంధత్వేతి వాక్యలక్షణావాదినాం తు లక్ష్యమితి వా [illegible] లక్షణాను

సాధారణవక్తవ్య [illegible] నవ్యానాం తు [illegible] తత్ర శక్యసంబంధ ఏవ లక్షణా అవిపదస్య వాక్యం పదగంభీరపదతీరపదార్థ ఇతి

పరంపరాసంబంధ నాం వాక్యాంశసంబంధసంభవాన్న పదపదే లక్షణా యుక్తా [illegible] పదలక్షణా పదపదార్థా బోధకః

ఏవం విపదత్రికలం సమాత్రం గంభీరపదోపయోగం గంగాపతివిభాగ్యత్వే [illegible] ఘటాదిపదానాం [illegible] మాత్రం వాచకత్వే

కసుకల్పనాయాం గౌరవం సమసితాభ్యోసంస్కార సంబంధసంభవాత్ అపి వాచకపదమేవ లక్షణా [illegible] తత్ర

తరపద ఏవ లక్షణా [illegible] ఇత్యత్ర విశేష్యపద ఏవ [illegible] తత్ర గంభీరపదే లక్షణా ఇతి [illegible] గంభీరప

దలక్షణాయాం గంభీరపదోత్తర సప్తమ్యాః అన్వయోపయోగిత్వ విశేషణ విశేష్యభావః ప్రయోజనత్వాత్ విశేష్యవాచకపదమేవ

లక్షణా [illegible] విశేష్యవాచకపదోత్తర విభక్తేః స్వార్థాన్వయ బోధకత్వమితి వాక్యం విశేషణ విభక్తేః సామానాధికరణ్య తః ప్రయోగం

దాన్యబలశక్యతావత్ గంభీరపదస్యతా ప్రకృతార్థతయా గంభీరాం [illegible] తీరవాన్ శక్యార్థబోధం విరాగ [illegible] ౭

ಯೋಗಸಾಧುತ್ವಕಲ್ಪನಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತದಶಕ್ಯಲಾಘ್ನೀ ಸಾಧಾರಣಬೋಧೇ ಗೌರವಪದಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣಪದಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ಗೌರವಪದೋತ್ತರ ಸಪ್ತಮ್ಯಾ
೪೦ ಏವಾನ್ವಯಸಂಭವಾದಿತಿ । ಅಪರೇ ತು ಪ್ರತ್ಯಯಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥಾನ್ವಿತಸ್ವಾರ್ಥಬೋಧಕತ್ವವ್ಯುತ್ಪತ್ತೇರುತ್ತರಪದ ಏವ ಲಕ್ಷಣಾ ಅನ್ಯಥಾ ವೀರಪು
ರುಷವತಿ ಗ್ರಾಮ ಏವ ಪ್ರಸಕ್ತೇತ್ಯಾಹುಃ । ಗ್ರಾಮಾದಿಪುರುಷವಿಶೇಷಯೋಸ್ತಾದಾತ್ಮ್ಯಸಂಬಂಧೇನ ತ್ವಭೇದೋ ನಾವತ್ತೇಃ । ಏವಂ ಸರ್ವಪ್ರಧಾನೇ ದ್ವಂದ್ವೇಪ
ಪ್ರಧಾನೇ ಅನ್ವಯೋ ಭಾವಪ್ರಧಾನೋ ತಲಮಿತ್ಯತ್ರ ಬಹುವ್ರೀಹೌ ಜನಮಾನೇ ಅರ್ಥಬಿಲ್ವಾದಿತತ್ಪುರುಷೇ ಏವ ಪೂರ್ವಪದಾರ್ಥಾನ್ವಯೋ
ಪಪತ್ತೇರಿತಿ ಭಾವ್ಯಂ ತದತಿಶಕ್ತ ಸ್ಥಲ ಏವ ತತ್ಸ್ವೀಯಮಾನ ಪದಾರ್ಥಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಚಿತ್ರಗುರಿತ್ಯತ್ರ ಚಿತ್ರಪದಂ ಚಿತ್ರಗೋ ಸಂಬಂಧಪರಂ ಗೋಪದಂ ಚೈ
ಸ್ವಾಮಿಪರಂ ಚಿತ್ರಗೋಸಂಬಂಧೀ ಸ್ತುತಾ ಪದಾರ್ಥೇ ಗೋಪದಾರ್ಥೇ ಸ್ವಾಮಿ ಪರ್ಯಾಯ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಪದಾರ್ಥಾಪೇಕ್ಷಾ ಸಾಕ್ಷೇಪ್ಯ ಮಿತಿ ವರಸ್ತು
ರತಾ ಪುಷ್ಯನ್ನಾಪಕತ್ವಂ ಏವ ಮಾನೋ ಪದಾರ್ಥೇ ಪೃಷ್ಟ ಇತ್ಯತ್ರ ಪದಾರ್ಥೇ ಪದಾರ್ಥೈಕದೇಶ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸ್ವಕತ್ವೇ ಪದದ ಸಾ
೯೦ ಪ್ರಯೋಲಕ್ಷಣವಾದೇ ರಾಮೇ ಪದೇಕತ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಇತಿ ಬೋಧೇ ಚೈತ್ರದತ್ತ ಇತ್ಯತ್ರ ಚೈತ್ರ ಪದಸ್ಯ ಚೈತ್ರಕರ್ತೃಕ ದಾನ ಧಾತ್ವರ್ಥದಾನ ಕ
ಪ್ರತ್ಯಯ ಸ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾನ ತ್ವರ್ಥ ಪದ ಸ್ವತ್ವಲಕ್ಷಣಾ ಚೈತ್ರಕರ್ತೃಕ ದಾನ ಸಂಪ್ರದಾನ ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯ ಇತಿ ಬೋಧೇ ಅರ್ಥಪದಾರ್ಥಪದಸ್ಯ
ದಾನಕರ್ತೃಕ ಮರ್ಥಃ ತಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥೇ ಅನ್ವಯೋ ನಾನ್ವಯಿ ಪದಾರ್ಥಯೋಃ । ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಕರ್ತೃವಾಚಃ ಏವಂ ಧಾತ್ವರ್ಥಸ್ಯ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಕ ಮರ್ಥಃ । ತಸ್ಯಾರ್ಥ
ಚೈತ್ರಕರ್ತೃಕ ದಾನೇ ಅನ್ವಯಃ । ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾನಮರ್ಥಃ । ಏವಂ ಗವಿರಾಯಾಂ ದಾನಮಿತ್ಯತ್ರ ಗಭೀರಪದಂ ಗಭೀರ ನದೀ ಸಂಬಂಧಪರಂ
ನದೀಪದಂ ತೀರಪರಮಿತ್ಯತ ಅಹಂ ... ಚಿತ್ರಪದಾರ್ಥ ಚಿತ್ರಗೋ ಸ್ವಾಮಿ ಇತ್ಯನ್ವಯ ಬೋಧಾನ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾರಃ ಸಂಧಃ । ಏವಂ ಶೋಭಾ
ಚಿತ್ರಗುರಿತ್ಯತ್ರ ಚಿತ್ರಪದ ಏವ ಬಹುವ್ರೀಹೌ ಚಿತ್ರಪದಸ್ಯ ಚಿತ್ರಗೋ ಸಂಬಂಧಿಪರತಾಯಾಂ ಪದಾರ್ಥೈಕದೇಶತಯಾ ಗವಿ ಶೋಭಾ ಬೋಧಾನ್ವಯಾ
ನುಪಪತ್ತೇಃ ಅಗತ್ಯಾ ಚಿತ್ರಪದಸ್ಯ ಶೋಭಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿತ್ರಗೋ ಸಂಬಂಧಿ ಪರತಾ ಶೋಭಾ ಪದಂ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಾಹಕಮಿತಿ । ಅತ ಏವ ವಿನಾ ತದಾಪ್ಯಗತ್ತೇ
ಸ್ತುತಿ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಚಿತ್ರಪದಸ್ಯ ಚಿತ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಗೋಪದಸ್ಯ ಗೋ ಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಥಃ । ಪ್ರಕೃತೇ ಪದಾರ್ಥಾನಾಂ ಸಂಸ್ಥಿತ ವಿಶೇಷ ಪರತ್ವಮಿತಿ ಗೋತ್ವಾಂ ಚಿತ್ರ

ತ್ವೇನ ಗೋಂ ತ್ವೇನ ಚೈತ್ರಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಃ ಬುದ್ಧ್ಯೈ ತೇಷಾಂ ತಾಸಾಂ ಭಾನೋತ್ಪತ್ತೇ ಇತ್ಯತ್ರ ಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕಾರಕ ಪದಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಬಂಧಸ್ಯಾರ್ಥಃ ಏಕದೇಶ ಬ
ತ್ಯಾತಾಂ ಪಾಂತಿ ಪಿಂ ನಿಸ್ಸಾಧ್ಯಕ್ತ್ವಯಾಃ ಪಕ್ಷೇ ತ್ವತ್ರ ಪ್ರತೀತ್ಯಾಪತ್ತೇಃ ತದವಿಚಿತ್ರ ಗೋಂ ಸಾಧ್ಯಮಾಂತ್ಯೇನ ಭಾವಾಪಲಾಂ ಪಾಂಡುಪಕ್ಷ ನಿಯಮ್ಯಂ ಅನ್ಯೇ ತು ಗೋಂ ಪದಂ
ಗೋಂ ಸಾಧ್ಯಮಲಕ್ಷಕಂ ಗವಿಚಿತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಪದೇನ ಅನ್ವಯಃ ಏಕದೇಶ ವೃತ್ತಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯೇಣಾನ್ವಯ ಭಾವಕಾರಕ ಉತ್ಪತ್ತೇಃ ಪರಿಶೇಷೋಂ ಪದೇನ ಸಾಧ್ಯ
ನಾಃ ಲಕ್ಷಣಾಂ ವಿಶೇಷಾಂ ಸಾಧ್ಯಮಿಮ ದೃಷ್ಟಾಂತಯು ಗಪವೃತ್ತಿ ದ್ವಯವಿಶೇಷಂ ಧನ್ಯ ಅನ್ಯಂ ಗ ಕಾರಣಂ ತಪಸೇಕ ಪದಸ್ಯ ಪದತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟಲಕ್ಷಣಾ ಸಂಗ ಕಾರ್ಯ
ನ ಪಟು ದ್ವಾರಂ ಯಾನತ್ರ ತ್ವಪ್ಯಪ ಪರ ಘತ್ರಾ ಷಾಂ ಸಾಕ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಅನ್ವಯಾ ತತ್ರಾ ಬನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪತ್ತಿ ರೀತಿ ಪದಂ ತಿ ಅತ್ರ ಪಂ ಚಾಂ ಧ್ಯಂ ಷೋಂ ಪದಸ್ಯ ಷೋಂ ಸಾಪಮಿ ಪ್ರ
ರತಾಂ ಯಾಂ ಸಂಬಂಧಿತಾಂ ವಳಿದಕ ತಂ ಯಾಂ ಗೃಹಿತ ತಸ್ಯ ಚೈತ್ರ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಿ ಗಾ ಚಿತ್ರ ಗೋಂ ಸಂಬಂಧ ಚೈತ್ರ ತ್ವಸ್ಯೈವ ಸಾಂಕೇತಿ ರತ್ವಪದಂ ಗಾ ಸಂಬಂಧ ತ್ರ ರ ವಾ
ತ್ವ ಪದಾರ್ಥ ಅರ್ಥಾಂ ಪ್ರಕಾರ ರೋಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಅರ್ಥಾಂ ಶಃ ಪಾರ ರಾಂ ಯಮಿತಿ ವಾ ಕ್ಯ ಆ ಪ ಪೂರ್ವಕ ರು ಪಂ ದ್ರಾಂ ತೋಂ ರಾಂ ಧ್ಯ ಪದಾ ಪತ್ತಿ
ಸಂ ಯೋಂ ಗಾ ಗು ಣಾಂ ಲತ್ರಿ ಯಾಂ ಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಂ ರ್ಥಾಂ ಅಭಿಯ ತ್ವ ಪ ಧ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿಶೇಷ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಂಯೋ
ಗಾ ಗು ಣಾಂ ಲತ್ರಿ ಯಾಂ ಶ್ರಂ ತೋಂ ಪಾರ ಇತಿ ಅನ್ವಯಃ ಬೋಧಃ ವ್ಯಂ ಪ್ರ ತು ಆ ರೋಂ ಹಾ ಕ ತ್ವ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇತ್ಯನ್ವಯ ಬೋಧಃ ಸಂಬಂ ರಾ
ಧಃ ಸ್ವ ಕರ್ತೃಕ ಅ ರೋಂ ಪಂ ನಾ ಕರ್ತೃತ್ವಂ ಪಂ ಚೈತ್ರ ದತ್ತ ಧರ ಇತ್ಯತ್ರ ಚೈತ್ರೇ ಣ ಕೃತ್ಯಂ ಕರಂ ಯ ಇತಿ ವಾಕ್ಯೇ ಚೈತ್ರ ಕರ್ತೃಕ ಯತ್ನ ಪ್ರಕಾರಕ ದಾ
ರ ಕರ್ತೃ ಧರ ಮಿತ್ಯನ್ವಯ ಬೋಧಃ ಪಾಂ ಕೇ ತು ಚೈತ್ರ ಕರ್ತೃಕ ದಾರ ಕರ್ತೃ ಧರ ಸಂಬಂಧ ತ್ವನ್ವಯ ಬೋಧಃ ಸಂಬಂಧ ಸ್ತು ಸ್ವ ಕರ್ತೃಕ ದಾರ ಸಂಪ್ರದಾ
ರ ತ್ವಮಿತಿ ಅತ್ರ ಸಮಾಂ ನಾ ಧಿಕರಣ ಬ ಹುವ್ರೀಹಿಃ ಚಿತ್ರ ಪಾಂ ಗಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಾನ್ಯ ಧಿಕರಣ ಬಹುವ್ರೀಹಿಃ ಚಿತ್ರಂ ಪಾಂ ಗಾಂ ಯಸ್ಯೇತಿ ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ
ಯ ಸಂ ಬಂಧಿ ಪಾಂ ಗಾ ವೃತ್ತಿ ಚತ್ರಮಿತ್ಯನ್ವಯ ಬೋಧಃ ಪಾಂ ಕೇ ತು ಚಿತ್ರ ಯು ಕ್ತ ಪಾಂ ಗಾ ಸಂಬಂಧಿ ತಿ ಬೋಧಃ ನ ಚ ತದ್ಧ ಗಾ ಸಂ ವಿ ಜ್ಞಾರ ಬಹುವ್ರೀಹಿಃ
ಅ ತ ದ್ಗು ಣ ಸಂ ವಿ ಜ್ಞಾನ ಬಹುವ್ರೀಹಿಂ ತ್ರೈ ತಿ ದ್ವಿಧಾ ಪಾಂ ಪಾಂ ದ ಯಾಂ ದ್ರಾ ತವಃ ಚೈತ್ರಾ ದಿ ಕ ಚಾಂ ಯಂ ಲಂ ಬ ಕ ಣ ಮಾಂ ರ ತು ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಾ ಆ
ಸಂ ತ್ವಸ್ತು ಚಿತ್ರ ಗು ಣ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದಾ ದ್ರಾ ಪಾಂ ಪಾಂ ದ ಯಾಂ ದ್ರಾ ತವ ಇತ್ಯಾದ ರ್ತ್ರಿ ಯಾಂ ವಾಂ ವಿ ತ್ವರ ಪ ತ್ರಿ ತತ್ವರ ಲಂ ಬ ಕ ಣ ಪ ಯ ವಿ ಶೋ ರ್ಥ್ಯ
ಬಂಧಃ ತದ ಪ ಚಿನ್ನತ್ವ ಗಾ ನ್ವಯ ಬೋಧಃ ಲಕ್ಷಕ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಯೈವ ಲಕ್ಷ್ಯ ತಾವಚ್ಛೇದಕ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತೇ ರಾಂ ಪ ಸ್ತೈವ ಬೋಧ ದ್ರಾ ತ ವಿ ಶೇಷ ಗಾ ಸಾಧ್ಯ ಬ ಚಾಂ ಪಾಂ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಶ್ಚೈತ್ರ ತ್ವ ಮೈತ್ರ ತ್ವಾದಿನಾ ನಾನಾ ಲಕ್ಷಣಾಯಾ ಸಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸ್ವಯವಿಶೇಷಾಂಗೀಕಾರ ವಗಮಾತ್ರೇ ದಪಗತ ಪುಪುಷ್ಪತಂ ತ್ವಾದಿ ಪದಿ ನಾನಾರೂಪ ಸ್ತ್ರೈ
ಕ ಶಕ್ತ್ರೈ ರಿವ ನಾನಾ ರೂಪ ಸ್ತ್ರೈ ಕ ಲಕ್ಷಣ ಯಾ: ಶಾಂಕರಾ ರಾಜಕ ಪಾಂ ಕಚ್ಛತ್ವ ಶೈ ಚೈತ್ರ ಕಚ್ಛಕ ಶಕ್ತ್ರಾವ್ಯ ಕ್ತೈತ್ರ ತ್ವ ನಾ ವಿಶಿಷ್ಟಕ ವಲಕ್ಷಣಾ ಯಾ ಮೈತ್ರ ತ್ವಾ
ದಿನಾ ಬೋಧ: ಮೈತ್ರಪದಾ ಕ್ಷಾದಿ ಪದಾರ್ಥ ತ್ವೇನ ರತಿ ದೈಕ ಅಸ್ವಯ ಬೋಧ ಸ್ವಾವಿತಾ ತ್ವರ್ಥವಿ ಷಯ ರಾಜಬೋಧ ತ್ವಂ ಷ್ಯ ಷಿ ಪಕ ಅಷ್ವಯ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯ ಗ್ರಾಹ ಕಾಂಕ್ಷ ಪ್ರಂ ಪ್ರ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತ್ರಿ ತ್ವ ವಿಶೇಷಿದಿ ತಿ ಶೃತಂ ಪಲ್ಲವಿ ತೈಕ ಅವ್ಯಯಾ ಭಾವ ಸಮಾ ಸೈ ವಿಶಕ್ತ್ಯ ಭಾವ ಪದಂ ಪ್ರಪದ ಯತಿ ಕುಸುಂಭ
ಮಿ ಉಪಕುಂಭ ಮಿತ್ಯಾದೌ ಯಾ ಭಾವ: ಅರ್ಥಕ ಬಿಪ್ರತತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಶ್ರುತ: ಉಪಕಷ್ಟೈ ಪಂ ತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಯ ತ ಸಂಕ್ಷಾಂ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಾ ಪಾತ್ರ ಕುಂಭ ಸಾಮೀಪ್ಯ ವಿತಿ ನಾತ್ರ
ವಿಗ್ರಹ: ಕುಂಭ ಸ್ಯ ಸಮೀಪ ಉಪಕುಂಭ ಮಿತಿ ಶ್ರುಷ್ಟ ವಾಕ್ಯ ಉತ್ತರ ಪದಿ ಕುಂಭ ಪದಸ್ಯ ಕುಂಭ ಸಂಬಂಧಿ ಲ ಪ್ರತಿ ಪದ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ
ಲಕ್ಷಣಾ ತಸ್ಯ ಬೋಧ ಧಾರ್ಥ ಸಾಮೀಪ್ಯ ದಾ ವಭೇದಾನ್ವಯ: ವಸ್ತು ತಸ್ತು ಉಪ ಪದಾರ್ಥ: ಸಾಮೀಪ್ಯ ಪ್ರಕೃತೇ ಸಮೀಪ: ತದ್ವಾಂ ತ್ವಾ ಪದ ಸಾಮೀಪ್ಯ
ಸಮೀಪ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಕ್ಷಣ ಏಕ ದೇಶ ಕುಂಭಾದಿ ಸಂಬಂಧಿ: ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ನಾ ಸ್ವಯ ಇತಿ ಪದ ದ್ವಯ ಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ಷೇಪ ಯಾ ಕುಂಭ ಪದ ಸ್ಯೈವ ಕುಂಭ ಸಮೀ
ಪ ಪರ ತಾ ಉಪ ಪದಂ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ಮಿತಿ ಕೇ ಚಿತ್ತು ಚಂದ್ರ ಇವ ಮುಖ ಮಿತ್ಯಾದೌ ಇವಾರ್ಥ ಸಾದೃಶ್ಯ ಸ್ಯ ಧರ್ಮಿ ಪ್ರಕಾರ ತಯಾ ಅನ್ವಯ ಸಾಮ್ಯ ಯಾ ಪ್ರ
ತಾತ್ರಿ ರಿ ತ್ರ ಸ್ಥಲ ಏವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ ಪ್ರಕಾರ ತಯಾ ನ್ವಯ ಬೋಧ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಗಕಾರಾ ತ ದೃಷ್ಟ ಪದಾರ್ಥ ಸಾ ಮೀಪ್ಯ ಕುಂಭ ಸಾನ್ವಯ ಬೋಧ ಸಂಭವಾ
ತ್ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಂಕ್ಷಾ ವಿರಹೇ ಣ ಧೈವ ರಂ ಕುಂಭ ಪದ ಸ್ಯ ಕುಂಭ ಸಂಬಂಧಿ ಲಕ್ಷಣಾ ಅಸಂಭ ವಾತ್ ಇತಿ ಪ್ರಾಹು: ಅತ್ರಾ ಪ್ಯುತ್ತರ ಪದೇ ಲ
ಕ್ಷಣೈ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ: ಅನ್ಯೇತಿ ಉತ್ತರ ಪದೇ ಲಕ್ಷಣ ಏವ ನಾಲಭ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿತ್ಯರ್ಥ: ಅನ್ಯ ಲಭ್ಯ ಸ್ಯೈವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿಷಯ ತ್ವಾವ: ಏವಂ ಚ ಕೃತ್ಯ ಸಮಿತ್ಯಪ್ಯ ಯಾ
ನಾ ವೇ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಪದ ಯೋರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವೇ ಲಕ್ಷಣ ಪೂರ್ವ ಪದಂ ತದ್ಯ ತ್ವ ರ್ಥ ಗ್ರಾಹಕ ಮಿತಿ ಧ್ವನಿತಂ ಸಮಾಹಾರ ದ್ವಂದ್ವ ಇತರೇತರ ದ್ವಂದ್ವ ಭೇದೇನ ದ್ವಂದ್ವ
ದ್ವಿಧಾ ತತ್ರ ಸಮಾಹಾರ ದ್ವಂದ್ವೇ ಪಾಣಿ ಪಾದ ಮಿ ತ್ಯಾದೌ ಪಾಣಿ ಪಾದ ಪದ ಸ್ಯ ಪಾಣಿ ಪಾದ ಪ್ರತಿ ಯೋಗಿಕ ಸಮಾಹಾರೇ ಶಕ್ತಿ ರಿತಿ ಮತಂ ದೂಷ
ಯತಿ ಸಮಾಹಾರೇ ಪಾಣಿ ಪದ ಸ್ಯ ಪಾಣಿ ಪ್ರತಿ ಯೋಗಿಕ ಪಾದ ಪದ ಸ್ಯ ಪಾದ ಪ್ರತಿ ಯೋಗಿಕ ಸಮಾಹಾರೇ ಪದ ದ್ವಯ ಏವ ಲಕ್ಷಣಾ ಪಾಣಿ

౮౭ ప్రతియోగినిరూపకత్వం ప్రతియోగికసమవాయాభావాదయస్తస్య యోగ్యత్వాత్ సమవాయస్య చ విశిష్టప్రత్యక్షత్వాఙ్గీకారాత్ . అత ఏవ సమవా-
యస్య ప్రత్యక్షత్వాదేకవిశేషణేతి తత్ర రూపదర్శనం ప్రతియోగికసమవాయస్య లక్షణం స్వరూపసంబంధతాత్పర్యమనుమిత్యపాస్తం: స్యా
తథా చ సమవాయస్య ప్రత్యక్షత్వే ప్రత్యక్షజ్ఞానాభావాదుపపత్తిః సమవాయలక్షణే ఘటత్వే సమవాయస్య ప్రత్యక్షత్వం తదేవ తత్ప్రత్యక్షం
నీలఘటాదౌ జాతిత్వావిశేషేణ జాతిత్వేన పరత్వప్రత్యయః తత్స్వరూపం చ తుల్యసంబంధః సమవాయః యథా పాకజాదిభిరుక్తం
తత్తత్ప్రతియోగినాం తుల్యవదేవ నిరూపణం ప్రత్యక్షం . ఏవం చ వక్ష్యమాణరీత్యా ప్రత్యక్షత్వే ఘటాదౌ లౌకికప్రత్యక్షం:
చ ఘటాదిరూపతుల్యఏవ జ్ఞానత్వే ఏక ప్రత్యక్షత్వాత్ తత్స్వరూపాదిరూపప్రత్యక్షస్య స్వరూపత్వాత్ త-
త్సంబంధితయా ప్రత్యక్షత్వం తత్ర జ్ఞానేతి యథా ఘటత్వం తత్తద్విషయకజ్ఞానవిషయత్వం . ఏవం తత్ర
ప్రత్యక్షాదివిషయకజ్ఞానవిషయత్వం వక్తవ్యం తథా అపేక్షాబుద్ధివిశేషవిషయత్వమేవ సమవాయః అపేక్షాబుద్ధిరవాచ్యస్వరూప
త్వవిషయతాయాః . స్వరూపవృత్తిత్వం పరమాణ్వాదిషు సమవాయస్య సంబంధిత్వేన ప్రత్యక్షత్వ
స్థలానామత్వరూపకత్వస్య ప్రత్యక్షత్వం అసంబంధేన కథం నిరూపణమిత్యత్ర కథం విశిష్టత్వం ఇతి చేత్ తదేవమితి . ఏవం
సమవాయస్య తుల్యవదేవ ప్రత్యక్షత్వరూపత్వం తత్త్వత ఏవమిత్యస్య నిరూపణం సమవాయస్య లక్షణత్వే ప్రత్యక్షః అతఏవ : త్య
ద్విత్వాదిప్రత్యక్షత్వాదేవ తస్య అత్యంతం సమవాయస్య తుల్యవత్ ప్రత్యక్షత్వరూపత్వే ప్రత్యక్షః తదితి
రూపప్రత్యక్షస్థలానామత్వరూపవదేవ ప్రత్యక్షత్వస్య తత్త్వం అవాంతరత్వస్య : తథా చ వాదకప్రత్యక్షత్వం నిరూపణం తేనైవ తత్
౯౦ సమవాయస్యేతి భావః . పరం పరయోరితి సామ్రతం ప్రతియోగికత్వరూపం పరంపరయా త్వన్యతః తత్ర సమవాయస్య ఏకత్వే నైయాయికత్వ ౯౦
బంధేన అసంబంధాయ నియామకత్వ స్వరూపం పరంపరయా వదన్తి తత్ స్వరసః . సమవాయ ఇతి సమవాయపరంపరా

ಕಪಕೋತ್ತರವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥಃ ಪದಾರ್ಥಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯಪದಾರ್ಥಗಾ ಎವ ಳಪದಾರ್ಥಕರಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವ ಎವ ಕಾರಕೇ ಣಾ ತತ್ಪದಾರ್ಥಕೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವಂ ಯಂ ದ್ವಾರಾ
ಪಾದಿತಿ ಪಾಂಶ್ಚಾತ್ ಸ್ವರ ಷಾಂ ದರ್ಶಿತಃ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಾಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥಾನ್ವಿತ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬೋಧಕತ್ವಂ ಯಮಭಂಗ ಪ್ರಸಂಗ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಸ್ವ
ಸಾಂ ಪ್ರತ್ಯೇ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ರಾಕ್ಷಾತ್ಪೈ ಚಿತ್ರಾರ್ತ್ಯಾ ಕೃಪಾರ ಣ ಚಿದಿರ ಕಾರ ಕೃಪಾರ ಣಾ ಭಾವ ಸ್ಯ ಭಿನ್ನ ತ್ವಾತ್ ಪ್ರಕೃತೇ ಭಿನ್ನ ಎವ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಭಾವಃ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ಅಂಶ
ಭಾವಾಂಶ ಕೋಂಕಾರ ತಾಂ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಕೋಂ ಚ ಇತಿ ಭಾವಃ ಅತ್ರ ಳಪದಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯ ಮಾ ಣಾ ಯೋಗ್ಯತಾ ದ್ವಿವಚನಂ ವತ್ತಿಃ ಪ್ರತ್ಯ
ಯಾನಾಮಿತಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಸಂಕೋಚ ಪ್ರಶ್ನ ಅಗ್ರ ಇತ್ಯನೇನ ಸ್ವರ ಸ್ಯ ಸ್ವಾನಾಂ ವಿರೋ ಃ ಪಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದಮಿತ್ಯತ್ರ ಘಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದಸ್ಯ ಮಾಂ ಪಾರ ಸ್ಯ ಅ ಸ ಭವ ಬಿದ್ಧ
ತಾರ್ತ್ವಾಪ ಣಿ ಪಾಂ ದವಿ ತಿ ದ್ವಿವಚನಾ ವತ್ತಿ ಭಿಯಾಂ ಪಾ ಳ ಮಾಂ ಪಾರ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಸ ಕೋಂ ದ್ವಾಂ ದ್ವಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದ ಸ ಮಾಂ ಹಾರಲ ಲಕ್ಷಣ ಕಲ್ಪನಮಿತಿ ದಾಂ ಪಾಂ
ಸ್ಯ ಗಾ ತ್ರಂ ಯ ಮ ಕ್ಷರ ಣ ಸ್ವಮ ತವ ಪ ಪಾಂ ದ ಯತಿ ಪಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದಂ ಪಾ ದಂ ತ್ಯತ್ರ ಪಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದ ಮಾಂ ತ್ರೇತಿ ಪಾಂ ತ್ರ ವ ದಾಂ ಷ ಮಾಂ ಪಾ
ರ ಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯ ದಃ ಅ ಳ ಭವ ಸ ಕ್ಷತಾಪತ್ವ ಮಾಂ ಹಾರ ವೃತ್ತಿ ಕಲ್ಪನಂ ತದವ ಳ ಅ ಸ ಭ ವ ಸ್ಯ ಪಾಂ ಭಾವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ವೈ ಯಾ ಕರಣ ಪ್ರಾಂ ಣಿ ಸ್ವೈ
ರ್ಯಾಂ ಯ ಕ ಪ್ಷಿದೀ ಶಕ್ತಿ ಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಪಾಂ ದೇಶಂ ಶಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದಮಿ ತ್ಯತ್ರ ಳ ಮಾಂ ಹಾರ ವೃತ್ತ್ಯ ಕಲ್ಪನೇ ಪಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದಂ ತಾಂ ದ್ವಿ ತಾರ್ತ್ವಾತ್
ಣಿ ಪಾಂ ದಾವಿತಿ ದ್ವಿವಚನಾ ವತ್ತಿಃ ಮಮ ತು ಸಮಾಂ ಹಾರ ಸ್ಯೈಕ ತ್ವಾತ್ ತತ್ರ ದ್ವಿತ್ವಾಪ್ರಯಾಂ ಳಂ ಘಪೆ ಕತ ದಾಂ ವತ್ತಿರಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಾಹ ಳ ಸ್ವೈ
ಮಿತಿ ಏವಂ ಪಾಂ ಣಿ ಪಾಂ ದಂ ಯೋ ಕೇ ವಕ್ರ ತೀವಾ ವಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅ ಸಾಂ ಧು ತಾ ವಿತಿ ವಾಕ್ಯ ಕರಣ ಪ್ರತಿ ಪಂ ಸ್ನ ದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಶ್ವಂ ದ್ವಕ್ಷ ಪ್ರಾಂ ಣಿ ತ್ವಾ ಕ್ಷ್ಯ ಸಾಂ ತಾ
ಗಾ ಗಾ ಮಿ ವಾ ಕ್ಯ ದಿ ಸೂ ತ್ರ ಗಾ ತ ತ್ರಿ ಕ ವ ಚ ಕ ಮ ವ ವಿ ಹಿ ತಂ ಯ ಭಾ ದಾ ರಾ ಗಾಂ ಬ ಹು ತಾ ಭಾ ವೇ ಬ ಬ ಹು ವ ಚ ನ ಮಿ ತಿ ಭಾವಃ ಸಾಂ ಸ ಮಾಂ
ಹಾರ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಸ ಕ್ಷ್ಯ ಳ ಮಾಂ ಪಾರ ಪೋ ಧ ಸ್ಯತ ತಾಂ ಳ ದ ಯ ಳ ಅ ಸ್ಯ ರ್ಥ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಯಾ ಃ ಅ ಭಾ ವಾ ತ್ತ ಮಾಂ ಹಾರ ಗಾಂ ಳ ಪಾಂ ಹಾರಃ ಅ ಕ
ಕ ಸ್ಯೈಕ ಕರ ಣಾ ಕ ಧೀ ಸ್ಯ ಇತಿ ಯಾ ವತ್ ತ ದ್ವಿ ಷ್ಯಾ ಥ ಸೋ ಶ್ವಂ ದ್ವಃ ಳ ಮಾಂ ಹಾರ ದ್ವಂ ದ್ವ ಇ ತಿ ಹಿ ಸ್ಯ ತ ಅ ಹ ತ ರೇ ತ ರೇ ತರ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಸ ಮಾಂ
ಹಾರ ಸಂ ಜ್ಞಾ ತ್ವಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ಇತರೇತರ ಸಂ ಜ್ಞಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಯ ದ್ವಾಂ ಪಾಂ ರಿ ಭಾಂ ಷಿಕೇ ತ ಥಾಂ ಸ ಮಾಂ ಹಾರ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಬ ತ್ಯರ್ಥ ಸಂ ಜ್ಞಾ ಪ್ರಾಂ ಪ್ರೇ ಕ್ಷ ತಿ ತಿ ಭಾವಃ

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ

తర్కప్రకాశకల్పం

స్వరూపం భ ఘవ ఖదిర స్వరూపప్రత్తిత ఇత్యర్థః। లక్షణేతి యుక్త్యభిశక్త్రము ర్గున్యతావచ్ఛక్త్రిర్గ పాలక్షణేత్యవ తత్ర ఖండితం తద్భావప్రా
౪౨ భేదనైయాన్యయి కమతేన మాపక లక్షణయోః ప్రత్రాం తత్త్వేకైవాదౌ రాకృతేతి అత్రావిత్తి ఇతరేతరంతరం సేవిత్యర్థః। అభావ
త్రి సహాంవకద్వం వ్యనమపుత్రయోః పూర్వయోగమాపకకే సాహిత్యలక్షణే అత్ర సాహిత్యాత్రయి ఇతి వరంభేదః। ధ్వేతి ధవపదన్యాది
రపదన్యాం ధవ ఖదిర సాహిత్యాత్రయే లక్షణే ఇతరపదం తాం పూర్వత్రాపహం కంపిమాం మాంసకమ తదాద్వాద్యాన్య ఏవ లక్షణే ధవ ఖది
ర సాహిత్యాత్రయితాం ఖింధి త్యర్థయుబోంధః। [illegible] కృతం సాహిత్యలక్షణం యోగాన్విత్యవ అహం [illegible] పూరితి ఏతమాత్రా ధారణహింస
ద్వం వాక్యం సాంవధారణామితి కావ్యంతర సాహిత్యగత్యవమాం నైవ ద్విపవిశేష ఖపిపువతరే ధవతః। ద్వంద్వజమాంసః। వాక్యార్థత్ర
ర్థః। ద్వంద్వసమాం ఇత్ర సాహిత్యగత్యవమాం ఏవ ధవ తేత్యర్థః। ధవ త్వేకఖదిరత్వేకవడ వస్థితేషం భావ్యత్వయుఖ ధవద్వయుక్తః। ఖదిర
ద్వయుక్త సాంవ్యదత్వయు తావచ్ఛేదకవాన్యవ్యవం భావ్యబోధ్యక తావచ్ఛేదక్తే రాం అన్యథాఘ టపటవృత్తి ద్విత్వమాందాయ్యైకఖ్యగల్ల
ఘట బహుపటపాదిత్యతిప్రసంగః। సాహిత్యలక్షణయోరంతర సహితత్వపాండ్యత్తే ద్విగతావ్యత్వయః। పవం వాంధర్మద్వంద్వ ఇతి పూ
త్రం జపను ప్రయోరాం స్వేతయోః తరేతర నవమాపకకే తిచాపరత్రాం ధారః। తత్ర జపను ప్రయోరాం స్వేతయోరతిరిక్త వాంధర్మద్వంద్వ
మాంస ఇత్యర్థః। జపను ప్రయోరాం స్వేతయోరతిరిక్తాం సాప్నహింతాన్యేవ గమాం ద్విపవిశేషఖపిపువపకావత్తిః। వాంధర్మద్వంద్వ జమాంస ఇతి
జప ద్వంద్వ సాహిత్యలక్షణం వికావ్య విశేషబపిపువపకావత్తిః। ద్వంద్వ ద్వంద్వ జమాం సాంగు పదత్తిష్టే తితత్రలక్షణ అవ ద్యక్తి। భావః। [illegible]
జపను ప్రయోరాం కావ్య యోరంతరాం కథం సాహిత్యబోధ ఇత్యత అహం [illegible] హిత్యం ఏతికే సాహిత్యలక్షణం న్యపుకవర్గాణా
కపలు సంగతమితి శంకా। రాకృతాం జపను ప్రయోర్వా రకత్వేకతత్త్వం గతేః। తథ్యవదంత్యస్యాన్యవృత్తిమాంహం అతఏవేత్తి తథ
వ్యవచ్ఛేత్రియోన్యయుత్వన్యసాహిత్యరూపం వత్త్వదేవ త్యర్థః। [illegible] జమాంకే పదవద ద్వాన్యఅభియోరాం గాన్యయోరాం తాన్యహింత్వం ౫

పూర్వాపరవత్ తథాహంయిం గాండావి [illegible] ఏవం సుబ్రహ్మణ్యజాహ్నవ్యాదిత్యర్థః యజమానస్య [illegible] త్రయాణాం సత్త్వగత్వేత్యర్థః
ఽతత్వాం పత్న్యః అత్ర పత్న్యః సత్యస్త్యేకసాహిత్యంకవివక్షితం వాప్యేకశకంబంధాణాం [illegible] ప్రయాణాం జసత్వమాత్రం
త్యం తయోస్సంబంధో విపక్షితః తదా భవత్యేవ సాహిత్య [illegible] పత్న్యాదివత్ [illegible] తత్త్వకర్తృత్వయోః త్రయ
త్రయాణాం సాహిత్యం [illegible] పూర్వకః ఇతరేతరపదార్థాన్వయః తత్ర సమానః ఇతరేతరస్య [illegible] స్త్రీణాం
త్నమాంససాన్వయః [illegible] అనం బంధయోః [illegible] క్రియాన్వయః [illegible] సాహిత్యం తయోః యథా [illegible]
[illegible] తుల్యవదసంబంధం [illegible] క్రియాన్వయః ఏకస్యాం [illegible] జాతియస్యావి [illegible]
౧౼ యాంగత్వశాం [illegible] తయోః [illegible] వత్సా [illegible] బహుత్వ [illegible] తుల్యవదా
[illegible] కాపా [illegible] తత్త్వ [illegible] క్రియాణాం [illegible]
[illegible] పాన్వే [illegible] క్రియాణాం [illegible]
[illegible] త్వత్ర [illegible] అవాప్యత్వం క్రియాణాం [illegible] తస్వసము
[illegible] పుత్ర [illegible] క్రియాణాం [illegible]
[illegible] క్రియాణాం [illegible] త్వవివక్షగా [illegible] నైత్రివాప్యది
౨ [illegible] క్రియాణాం [illegible] వవియుపక్రియాణాం [illegible]
[illegible] సాహిత్యం [illegible] ఇతి క్రియాణాం [illegible]
ఇతి క్రియాణాం [illegible] సాహిత్య [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

స్వలక్షణాయాం ప్రవృత్తస్య హేతుత్వా [illegible] ప్రామాణ్యం పశ్వాంత్యే తత్కృత ప్రామాణ్య [illegible] సంశయే ప్రామాణ్యం [illegible] లక్షణవ్యాప్తే: [illegible] అన్యథా
[illegible] త్వరయాంచ ప్రామాణ్యం [illegible] ధర్మాధర్మం తదా [illegible] విశేషమాత్రత్వయా ॥ ఏవం స్వస్య ప్రామాణ్యం [illegible] త్వ
స్యంజనకతయాం ప్రామాణ్యం స్యం ప్రామాణ్యం తాపాభావేశక్యా తద్బాధం స్వాల్లక్షణ [illegible] తత ఏవ ప్రామాణ్యం [illegible]
న ఇత్యాహ: [illegible] స్వపక్షే [illegible] సారవాత్ అపి [illegible] ప్రామాణ్యం [illegible]
[illegible] సామాన్య విశేష [illegible] తరత్వే [illegible] లక్షణాయాం [illegible]
మితి [illegible] ప్రామాణ్యం [illegible] త్యుత్త [illegible] మితి [illegible] ప్రామాణ్య [illegible]
[illegible] పుత్ర [illegible] లక్ష్యవృత్తే [illegible] సర్వ [illegible] శక్త్యవ [illegible]
[illegible] లక్షణాయాం [illegible] మిత్యపేక్ష్య [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్ష [illegible] లక్షణాయాం [illegible]
[illegible] వృత్తి [illegible] శక్త్యా [illegible]
[illegible] ఇతి [illegible] మిత్యాహ [illegible] తత్ర [illegible]
[illegible] శక్తి [illegible] విశేష: [illegible] సమానే [illegible]
[illegible] లక్షణ [illegible] మిత్యాహ [illegible]
[illegible] ప్రకార [illegible] మిత్యత్ర
[illegible] విశేషణ [illegible] ప్రమాణ [illegible]

తత్సమ్బుద్ధా వక్ష్యం

౪౫ కేవలముక్తి ఫలమితి తర్కాది శాస్త్ర సామగ్రీ జాతే కేవలం ఖిదాం జ్ఞానవశముక్తి ఫలమితి పూర్వపక్ష ప్రత్యుక్త వాదగుణ తత్ర శాస్త్ర సామగ్ర్యాః పృథక్ ప్రతిబంధ
కతా యోగ్యత్వవతాం పాండిత్యాదిపాకృతే కేవలం ఖిద ప్రకాశక జ్ఞానస్య యోగ్యతా జ్ఞానేవి శయంయోగ్యావశ్యకత్వేన పరోక్ష జ్ఞానం తత్ర ప్రత్య
క్షేణ గుణయం ప్రతివిశేషదశక్యస్య తథా యోగ్యతా దర్శనం ప్రవమానస్య నో విశేషదర్శనం సత్వ ప్రతిబంధస్య ప్రవాహస్వప్నవత్యాగేన నశ్య
యా ప్రతిబంధకస్య శాస్త్ర జన్య ధీ స్వప్రవృత్తి యోగ్యతా దృశ శాస్త్ర సామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకత్వాధిక్యం పరమజ్ఞత్వే కేవల స్యాభేద
సంబంధాభావే యోగ్యతా భావే శాస్త్ర సామగ్ర్యా జాతేఽపి ఖేద సంబంధాభావే ప్రతియోగ్యతా కేవలం జ్ఞానవశముక్తి ఫలమి ... తి ప్రత్యక్ష
దిదృక్షా తాపదస్య విశేషదర్శనం జ్ఞానదేవశ్రావణం ఇతి వా ... ద్వ ప్రకాశక యోగ్యతాభావే అభేదకేవల స్యాభేద తత్వజ్ఞానం
సంబంధాభావే తయోః కేవలముక్తి ఫలమితి శాస్త్ర ... సామగ్రీ జాతేఽపి తత్వ సంబంధే కేవలం జ్ఞానవశే ఖేద ఇతి ప్రత్యుక్తే ప్ర
తిబంధకతాయాం తత్స్వరూపం ఇతి విశేషణావిభాగే ఖేద ... ముక్తి ఫలమిత్యత్రాభిఅభేద లక్షణ గుణావశ్యక వాక్య సమాప్తం
స్వమానప్రకాశక యోగ్యతా యోగ్యత్వ ... సమానాధికరణ సమానాధికరణ వాక్య స్వప్రవిగ్రహ తాత్పర్య ... వం కేవలం ఖేద
మా స్వకత్వముక్తి తత్వ అధ్యాయః ... సాధ్యాయే. ఖేదస్వరూపం జ్ఞానవిద్యాం సమానాధికరణ స్థల ఏవ తద్యోగ్యమానధార
గోచరత్వ తత్వాహం ... తపవే ... తపవ సద్ధారాయా సమాన తత్వక శక్త్యక ప్రాంతం అభావే త్వర్థః ... యోగ్యత్వ తిక స్త్వథా
రయోయోగ్య సమాన తత్వ శక్తిస్తథా నాత్మశక్తి ఖిదశక్తి రవేతి తత్వపద ... అయోగ్య ప్రవాహమాత్రః యోగ్య స్వధారాయాం లక్ష్య
గోతమా నతత్పదార్థ ఖిద స్వరూపయోర్ధా విభాగయోగ్య ప్రవాహమాత్ర తద్ద్వితీయ సద్ధారాయాం వృత్తిః కల్పనా ... విశేష గోచరవిషయత్వే రఖేదా
ర్థ కత్వ ప్రతిపాద్య సమానయోః సమానాధికరణ తాత్పర్య భేదాభేద లక్ష్య గోచరావశ్యక తత్పర్యమితి వాక్యం అభేదాత్పా
ర ఇత్యత్ర వ్యక్తి భావే గోచర దృశ్య యోగ్యమాత్రం ... ఖిదముక్తం అఖేదస్య అధ్యాయ విశేష్య సమానాధికరణ పదత్వేరితి

రాజపురుష ఇత్యత్రాపి సంబంధిలక్షణయైవ వృత్తిః వాక్యసమాసయోః సమానార్థకత్వే యథా వాక్యే సంబంధస్యైవ తత్త్వలగాత్ స్వా
మ్యర్థం గతిరేవం ఇతి వృత్తావృత్తిః సమాసే సాంతిరిక్తస్థల ఏవ అర్థ్యస్య సంబంధలక్షణాయాం అః రాజ్యపదాదిత్యత్ర అపి తత్రాపి తత్త్వ
మప్యేకార్థ్యాధ్వక్షః పూర్వపదే రాజపదే లాక్షణికే యథా ఖాండిత సంబంధప్రకారకః బోధస్య ఉభయవాక్యార్థ్యస్య సంబంధలక్షణపక్షస్థా
రయోస్తుల్యత్వమితి భావః [illegible] సంబంధప్రకారకానుభవత్వే ఉభయత్రాపి తుల్యత్వాత్ ఉభయత్రాపి సమానస్త ఇత్యర్థః
ఘటవిషయకత్వాదిత్యత్ర అపి సంబంధిలక్షణాత్పృత్తి [illegible] మృత్తవృత్తిః సంబంధోయం ఏవం సాంసర్గికప్రతీతి ఉభయసమానత్వయోః స
4 ద్రవ్యత్రాపి సామానాధికరణ్యేన పదార్థయోశ్చ ఉభయపదస్య రాజసంబంధిలక్షణాయాం పదైవ వృత్తిః అర్థ్యయోః
వృత్తిత్వవిశేషః ఇతి [illegible] తాత్పర్యాత్ లక్షణాకల్పనమితి భావః [illegible] తత్పురుషార్థస్య ప్రాధాన్యమప్యుక్తమేవాఖ్య
మిత్యాహ [illegible] ఇత్యాదిపదస్య విశేషణాద్విశేష్యాభావాత్ తథా [illegible] ఏతయోర్వ ఇత్యాదిప్రతీయమానయోరపి ప్రత్యేకం ఇత్యాదిస్య
పతిత్వస్యాతిప్రసక్తిః ఏకశాస్త్రేణైకార్థీభావసంబంధమాత్రమతః తత్పురుషసమాసే రాజపదలక్షణాయా ఇతి మతిపురస్సర
త్తిన్ కర్తృత్వమనుపపన్నం తత్పురుషసమాసేపి వల్లభ [illegible] ఇత్యాహ ఆదాయ పతిరితి ఇత్యాదస్త్రాణాం పతిస్త్వతి పా
సే మాన్యః తత్ర పక్షే తత్పురుషసమాసే కాలేనాం నిర్ణయో ఏకదేశాన్వయాభావేన ఇత్యాదస్య ఇత్యాదసంబంధిలక్ష
ణావశ్యకతయాం నాశవాకర్తృత్వారంభాదిపదైకదేశలక్షణయాం లక్ష్యతావచ్ఛేదకరయా ఇతి భావః తస్య పక్షే
రయోరేవ లక్షణాకల్పితప్రాధాన్యస్యైవ [illegible] ఇత్యాదిపదస్య సంకరణాత్ లక్షణాయాం సంబంధయుక్తా అనుభూయమాన
త్రయోః ప్రత్యేకం నారదపం [illegible] నాదియోగ్యతామిప్రత్యేకం ప్రత్యేకం విశిష్టలక్షణాంశే తత్పురుషపదసాధుః

తర్కప్రకాశః

౪౬ యాంత్రసాంత్రవదన్యః షాడితరసాంత్రపరతయాం ఖంకింజః షాడపదన్యవిశాంతరాం ధ్వయుక్రసంగః అర్థ్యయుక్షపక్ష
ధ్వయాం స్రోంపయుక్తాధ్వయుక్తేతరపరత్వపక్షాంత్రాంతరపాభ్యాబయాం నీంపయుక్తాధ్వయుక్రసంగ ఇతి వాచ్యం
విశేషతః ప్రాప్తితరాం ధ్వయుక్షపరత్వాదధ్వయుక్షపదన్యత్వేశ్షాదన్యయాం నీంపయుక్తవేదితరవిశేషిధః సాంత్రాంతర
న్యతయాంపన్యదరాశేరవతన్యవిశేషతః ప్రాప్త్యభావాదివిశిష్టం లాఘవాత్కర్షధాయాం ప్రవృత్తేరుత్తరవపూర్వవిద్యా
ప్రయుక్తకల్పకన్యషలవముఖత్వేగాన్యయాన్యరావర్తకిః తసారపక్షన్యవాం ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకధారయాలక్షణే కల్పకే
తతత్పరంపాపిక్షయాంలఘుతావ్యభావేక అపూర్వవిద్యాప్రయుక్తకల్పకానాశవప్రసక్తేశ్చతత్రకర్షధారయ
భావకారణం అశ్లేకఎవసాన్వదితితత్రలక్షణేకం నికారఎవసాక్షుః [illegible] లక్షణేయాం అన్యాంశేబకర్షధారయుఎవభాప్
ప్రయుతేకతతత్పరుషత్వప్రత్త భిన్నాంభావః శక్తిజ్ఞానేలక్షణజ్ఞానయోః శాబ్దబోధహేతుతాయాం విశేషాభా
వాం [illegible] పయుభాన్యధేః పరత్వసంభవతిలక్షణాన్యథేః పశతాంయాః అన్యాయాన్యతావదితిన్యాయఎవశరగామితివాం [illegible] అప
తివిశేషతోంబాధకే [illegible] కర్షధారయవిధయైపవైదాకాంప్రామాన్యాంశతతత్పురుషవిధయాంబితిపక్షతిబధువేభాష్యా
తస్మాత్కర్షధారయస్యవాం సత్వేశక్తేలక్షణయాంవాన్యకారేబలం యుక్తవముపపాదయితుంశక్యతఎవేతితత్త్వ
న్యభం బంధరూంవలక్షణాజ్ఞానేన్యవినా శక్తిజ్ఞానేవసంభవితయాం శక్తిజ్ఞానాదేవశాబ్దబోధోపపత్తౌలక్షణాజ్ఞా
నేకల్పనేగౌరవాదితివైదికశాబ్దబోధస్యశక్తిజ్ఞానమాంలకత్వేలాఘవస్త్రైవనిర్ధాంతచజతావదిత్యలంపల్లవితేన

లు ద్వాంబ చిత్రగు ర్దేవ ఇత్యత్ర బహువ్రీహౌ గర్గ తత్పురుషస్థలే బహువ్రీహౌ లక్షణోత్తరం తత్పురుషే లక్షణాస్వీకారే లక్షితల
క్షణాస్వీకారాదాపత్తేః బహువ్రీహౌ అన్యపదార్థసంబంధిన్యస్యైకస్య గోభావాన్వయబోధే పరంపరాసంబంధేన ఏకలక్షణయైవ ఉప
దానే ద్వితీయబహువ్రీహౌ శక్తి ర్వా స్వీకారస్యావశ్యకత్వే తయోరన్యతమస్య శబ్దశక్త్యైవ న సమాసే తత్కల్పనమితి చేన్న చిత్రగుపదస్య బహు
వ్రీహౌ లక్షణాయాం అన్యపదార్థపరత్వే తత్సంబంధిపరం పరాసంబంధే తత్పురుషే లక్షణాయాం చ లక్షణాద్వయాపత్తేః యు
గపదస్య యౌగ్యోపపత్తేః యుగపద్వృత్తిద్వయవిరోధస్య వాక్యస్థలే అగ్నిసారాదివత్ అదుష్టః ఏతదిత్యాదినా తత్పు
రుషేషు అతిప్రసక్తః ఏతదిత్యస్యాయం భావః నానార్థస్థలే శక్తిద్వయం న గౌణభావమాత్రం వాచకత్వే తథైవ అన్యోన్యాభావ త్వ
ప్రకారకబోధస్య సాక్షాద్వితయోః అతిప్రసక్తిన మార్గేణ శక్తి రితి పదం తయోః విశేష తత్పురుషే తేషు అసంబంధిపరమి
తి తేషు అసంబంధిలక్షణావిశేషమిత్యర్థః సంబంధత్రయప్రతియోగికత్వం అశక్యలక్ష్యవ్యవహారార్థతాత్పర్యం తత్ర శక్తి రితిభావః
కథం తస్యాన్యోన్యాభావత్వప్రకారక బోధస్యాతత్త్వే తదాహరణే ఏవమపి ఏకస్య సం నగార్థాభావాన్యోన్యాభావత్వవ్యవహారః ఇతి సం
నగార్థాభావ త్వమన్యోన్యాభావత్వం నశక్యతావచ్ఛేదకమితి రజ్పదస్య గౌణార్థకత్వకల్పనాపేక్షయా అన్యోన్యాభావే ల
క్షణైవోచితా అశక్యలక్ష్యవ్యవహారార్థతాత్పర్యాత్ ప్రాయోగిక సంగతి అత్యంతాభావమాత్రవాచకత్వం తత్రాన్యో
న్యాభావయోః సంకేతమిత్యుక్తిః ఉభయత్ర సంగతిః ధ్వంస ప్రాగభావప్రతియోగిని త్రికాలసంబంధాత్యంతా
భావ స్వప్రాగభావం మతవిరోధాదత్యంతాభావవిషయకతావచ్ఛేదకం ధ్వంసాదివిషయకత్వమేవేతి తదా తత్రాన్యా
న్యోన్యాభావత్వేన ప్రాగభావత్వం వ్యం నగార్థాభావ ప్రతియోగి విషయకాభావత్వం ధ్వంసప్రాగభా
వ దశాయాం సామాన్యతోప్రాప్తేః ధ్వంసాది విషయకత్వ తత్రోత్తర కాలత్వవిశిష్ట సమవాయః ప్రాగభావస్య

ర్వకాలత్వవిశిష్టసమవాయిత్వస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధః ప్రసక్తం హి ప్రతిషిధ్యత ఇతి న్యాయాత్ తదుత్పత్తిప్రా
గ్ ఉత్తరకాలత్వవిశిష్టసమవాయిత్వస్య పాతే ఘటే సాధ్యాభావాంత్రత్ర తత్సంబంధస్య పాతే ఘటే యోగ్యతి సంసర్గతయా పాకం
తరం ఘటే యోగ్యతిష్ఠతి । ఏవం ధ్వంసదశాయాం పూర్వకాలత్వవిశిష్టసమవాయిత్వస్య పాకాభావాంత్రైస్సంబంధస్య పాత
ఘటే యోగ్యతిసంసర్గతయా పాకాంతరం ఘటే యోగ్యతిష్ఠతి । అత్యంతాభావేతు సంయోగసమయంత్రేణైవ ఘటపవత్తాయాం పా
తే అత్యంతాభావః । అయోగ్యకాలీనావప్రవృత్తికారణత్వాద్ద్రవ్యావృత్తిసంసర్గత్వేన అయోగ్యకాలీనావత్తిప్రవృత్తిరితి పాద్యం
సంయోగాది సంబంధ ఏవచాయం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంసర్గస్య పదార్థాంతరాదాత్మ్యాతిరిక్తత్వేన సంసర్గ
స్యాత్ర విశేషాద్వ్యావృత్తిరిత్యాకారకాలికాభావప్రవృత్తిత్వాదరణీయాభావతాదృశప్రవృత్తిం ప్రతిప్రతియోగి
సంబంధాంతరాపేక్షా అవశ్యకత్వాద్ ప్రతియోగి సంసర్గం తదేకత్వమేవ కాభావ ఇతిపాద్యం ఏకకాలికసంబంధా
వచ్ఛిన్నాభావప్రవృత్తివారణాయ తత్ర త్వం బంధావచ్ఛిన్నాభావప్రవృత్తిత్వే తత్ర త్వం సంసర్గం ప్రయోజకం తాద్భావ్యం
నప్రాగభావం తయోః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధత్వమేకాభావేకత్వం తత్ప్రవృత్తిసంసర్గం పః కారణమితిపాద్యం
సంయోగావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకప్రతిబంధకాభావాదిత్వేనాత్యంతాభావస్యైవ తంతుప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధాం
తరం తథాహి అత్యంతాభావస్యైవ ధ్వంసప్రాగభావంతరబిజ్ఞాత్వదశాయాం తత్రోత్తరావచ్ఛేదకప్రతియోగితావత్త్వ
జ్ఞానాబుద్ధయోస్సమవాయిత్వ ప్రతియత్తాజ్ఞానం ప్రతితద్ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాత్యంతాభావప్రాగభావాదిత్వ
జ్ఞానత్వాదికం ప్రతిబంధకత్వప్రయోజకమేవ సమవాయేనఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావవత్తాజ్ఞానత్వ
మేవ ప్రతిబంధకతయా అత్యంతాభావస్యైవ తయోర్భిన్నసంబంధావచ్ఛిన్నవిశేషధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వ ప్రయోజకం
తథాచ సంసర్గాభావత్వే జన్యత్వావచ్ఛేదకం నాస్త్యాభావ ద్వయమేవతథా నైరుతి పాద్యం సామాన్యధర్మావచ్ఛిన్న ఇతి

యోగిత్వం తత్ప్రకారకజ్ఞానసంబంధావచ్ఛిన్నయోగితాకం సంసర్గాభావత్వస్యైవ తద్భాగతాత్పర్యవిషయత్వే మానాభావాత్ తన్నిరూపితసంసర్గాభావత్వం
సర్వాభావవతి లక్షణం యోగ్యాభావాప్రసిద్ధ్యా సంసర్గాభావాప్రసిద్ధేః ప్రతియోగితాకాభావత్వే ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్వాభావే తత్తదభావ
తద్వ్యధికరణత్వే ప్రత్యక్షసాధారణ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకయోగ్యతాసంసర్గాభావత్వం సంసర్గతావచ్ఛేదకప్రతియోగితావిషయత్వమి
తి తదపేక్షయా తత్ప్రవిష్టత్వే అభావత్వస్యైవ లఘుత్వే చ యుక్తే వక్తవ్యం తథా భావే సంసర్గాభావత్వం సంసర్గతావచ్ఛేదకతాయా
వచ్ఛేదకత్వం తావద్విషయతాభావత్వం సంసర్గతావచ్ఛేదకస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వే అనవచ్ఛేదకత్వాపత్తేః ప్రతియోగితాయాం అ
భావప్రత్యక్షే సకలప్రత్యక్షవ్యక్తిత్వాదిజ్ఞానే సంభవః తాదృశాభావప్రత్యక్షే స్వరూపసంబంధస్వాశ్రయ
ప్రతియోగిత్వావచ్ఛేదకతానుపపత్తిరితి ప్రవృత్తే తదభావాభావత్వానుపపత్తేరేవ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంసర్గతాపన్నత్వాదితయా
అతః ప్రతియోగ్యభావే అవ్యాప్తిః సంసర్గావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం తదభావత్వం న్యూనానవృత్తిత్వాభావే అతివ్యాప్తిప్రసంగః
నిరవచ్ఛిన్నత్వేన సంసర్గాభావత్వే తస్య సంసర్గావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం సంసర్గతావచ్ఛేదకతాయాం తాదాత్మ్యసంబంధావచ్ఛి
దకతయాభావభేదకతావైలక్షణ్యం కుత్రచిదేవం తాదృశావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం సామాన్యాభావత్వం సంయో
గసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకసంయోగస్యాభావే అతివ్యాప్తిప్రసంగః తాదాత్మ్యసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం తాదృశ
తాదాత్మ్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వాద్భేదత్వేన తాదాత్మ్యావచ్ఛిన్నప్రతియోగ్యతాదాత్మ్యత్వస్య అతిరిక్తత్వాభావాదేవ ప్రమాణత్వే సంసర్గ
భావత్వాభావస్య అభావత్వే తదభావత్వే అనవస్థాపత్తేః ఇతి సంసర్గాభావత్వం లక్షణత్వం సామా
న్యధర్మప్రతియోగ్యభావభేదకత్వే లక్షణాభావ అభావత్వాభావే లక్షణం విశేషణత్వే తత్సంబంధితయా సంసర్గాభావ
త్వే విశేషణతాయా భేదస్య ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకసంసర్గాభావత్వం తదభావత్వ అభావప్రతియోగితాకాభావత్వప్రసంగాత్ ప్రతి
తదసంబంధాభావత్వే అభావే విశేషణే సంసర్గాభావత్వస్య ప్రతియోగితాకత్వే అభావత్వస్య అతిరిక్తత్వే తదవచ్ఛేదకత్వాభావ ... మిత్యర్థః
అభావత్వం చ విశిష్టసంసర్గాభావే అభావాభావత్వాద్యర్థః తద్విశిష్టత్వే ఆశ్రయత్వాదిత్యర్థః ఇతి సంప్రదాయానుసారేణ వ్యాఖ్యా॥

త్వే

౪౮ వస్తుతస్తు రేఖాభావత్వస్య రేఖాత్వావచ్ఛేదకత్వఘటితానాం ఘటాత్వత్వప్రత్యేకం న ఘటాభావత్వప్రకారకబోధః ఘటేతరాన్యాపి అన్యోన్యా
భావత్వప్రకారకబోధం ప్రతి హేతుః సంబంధవిశేషావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకసంసర్గాభావవిషయకజ్ఞానత్వాదిః ఘటా
భావావచ్ఛేదకతయా తాదృశఘటాభావవత్త్రితివిభావ్యతే తద్ఘటాభావ ఇతి ప్రతీతేరవశ్యకత్వాత్ తద్ఘటాభావత్వరూపం ఘటా
భావవిషయకత్వేనైవ ఘటత్వాతిరిక్తానాం ఘటత్వమాదాయ ఘటాభావత్వసంసర్గాభావావచ్ఛేదకతయా ఇతి సంసర్గాభా
వత్వమితి అన్యోన్యాభావత్వముభయసాధారణావచ్ఛేదకం విశేషణమితి భావః। ఘటాదిప్రతియోగిత్వం సంసర్గాభావ
అన్యోన్యాభావత్వం ప్రతియోగిత్వమాదాయ వ్యావర్తకత్వం ప్రకారకతాకోఽప్యవత్తేః ప్రతియోగిత్వావచ్ఛేదకతా
యత్ర కరణమతేన తత్ర ప్రతియోగిత్వసంబంధేన ఘటాభావత్వేన నిరూపితా తదానీం సంసర్గాభావత్వం జల
తాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వమితి విశేష్యత్వం యద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వప్రకార
కం ఘటాభావవిశేష్యత్వం ప్రతియోగిత్వసంబంధేన ఘటాభావవిశేష్యత్వం ప్రతియోగికాభావత్వమితి ఘటాదిప్రతి
యోగిత్వం ఘటాభావవిషయకత్వేనైవ ఘటవత్త్రితివిభావ్యతే తత్ప్రతియోగిత్వం ఘటాభావత్వవత్ఘటాభావత్వం ఘటత్వా
వచ్ఛేదకమితి ఘటత్వం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం తత్ప్రతియోగితాకాభావత్వం ఘటాభావత్వావచ్ఛిన్నం ఘటాభావ
త్వం ఘటాభావవత్తాప్రతియోగితాకాభావత్వం ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం ప్రతియోగిత్వం ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతి
యోగితాకాభావవిషయకత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతియోగిత్వం ఘటాభావత్వమితి ఘటాభావత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం
ఘటత్వేన ఘటాభావత్వం ఘటాభావత్వప్రతియోగిత్వం ఘటాభావత్వమితి ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం
ఘటాభావత్వం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం ప్రతియోగిత్వం ఘటాభావత్వప్రతియోగిత్వం ఘటాభావవత్వం ప్రతియోగిత్వం
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం ఘటాభావత్వం ఘటాభావత్వమితి ప్రతియోగిత్వం ఘటత్వాదివదత్ర అభిధేయాదివదత్ర
జ్ఞానమితి తద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వం ఘటాభావత్వం ఘటాదిమత్వస్య

ಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಯಾಂ ಗುರುತ್ವೇಽಪ್ಯವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಕಂಬುಗ್ರೀವಾದಿಮತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕಾಭಾವಚೋದ್ಯೋ ಪ್ರಮಾತ್ಮಕ ಏವಂ ಚ ವೃತ್ತಿ
ಕಂಬುಗ್ರೀವಾದಿಮತ್ತ್ವಾದ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಬೋಧ್ಯತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧೇನ ಕಂಬುಗ್ರೀವಾದಿಮತೋ ನಾಭಾವೋ ಪರಿಗ್ರಹ: ತದ್ಘಟ
ನಾಂ ಸಗಣಕವಿಷಯಿತಾಯಾಮಪಿ ಪ್ರಕಾರತಾತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾಂ ಕಂಬುಗ್ರೀವಾದ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಂ ಶೇ
ಪ್ರಮ ಇತಿ ಚೇನ್ನ ಕೇವಲ ಘಟೋ ನಾಸ್ತೀತ್ಯಾದೌ ಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾ ಘಟಸ್ಯ ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವ
ಪಾಠ ಸಂಬಂಧೇನ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ಭಾನೋಪಗಮೇ ಕಂಬುಗ್ರೀವಾಗ್ನೇ ತೈತ್ರಾದೌ ಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವ ಸಂಬಂಧೇನ ಕಂಬು
ಗ್ರೀವಾದಿಮತ್ತ್ವಸ್ಯ ಭಾನೋಪಗಮ: ಸ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವಸ್ಯೈವ ಸಂಸರ್ಗ ಸಂಬಂಧತ್ವಾದಿತ್ಯಾಶಯ: ಅಧಿಕಮನ್ಯತ್ರ ಜ್ಞೇಯಮಿತಿ ೭
ನಲ್ಪ ಘಟ ಇತಿ ಅಭಾವ ಘಟತ್ವಾದಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾ ಘಟತ್ವ ಅಭಾವೋ ಪರಿಚ್ಛೇದಪರ್ಯಾಪ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥ: ಘಟಪದೇ ಪ್ರತಿ ಅಭಿಸಾ
ನಜ್ಪದಸಮುದಾಯ: ನಾಮಾರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕ ಘಟ ಇತ್ಯತ್ರ ಲಘುತಯಾ ಶಬ್ದಬೋಧಸ್ಯ ಭಾನೇ ಸತಿ ಅನ್ವಯಿತ್ವ ಸಂಬಂಧೇನ ತ್ವರ್ಥ:
ಧರ್ಮಧರ್ಮಿಣೋರಭೇದ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಘಟಸ್ಯ ಸ್ವೀಯತ್ವೇನ ಭಾವ ತಿಲಪ್ರಸಂಗ ಸಂಬಂಧತ್ವೇನ ಪ್ರಮಾಣಿಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವ:
ಭಾವಂತಗರ್ಭಿತ ನಾಮಾರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಭಾವ ತ್ವರ್ಥ: ನಘಟ ಇತಿ ಪ್ರಥಮಾಯಾಂ ಸ್ವಾಭಾವತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಸಂಬಂಧೇನ
ನಜ್ಪದಾರ್ಥಸ್ಯಾನ್ವಯಾದ್ಘಟಸ್ಯಾನ್ವಯಿತಾಭಾವ: ಅರ್ಥಸಂಬಂಧತ್ವಸಂಭವತಿ ತಜ್ಞಸಾಧ್ಯಸ್ಯಾನ್ವಯಿತಾಯಾ ಪ್ರಥಮಾಯಾಂ ಪ
ಲಕ್ಷಣಾಮಾಪ್ರಥಮಾಯಾಂ ವೃತ್ತ್ಯಭೇದಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧ ಲಕ್ಷಣಾ ನ ಸಂಭವತಿ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋ: ಕೃತಿ ತಿವ್ಯತ್ಯಯೋ
ಲಿಂಗಸಂಖ್ಯಾಯಾ ಅಪ್ರತ್ಯಯತ್ವೇ: ಕರ್ತೃ ತೃತೀಯಾ ಕರ್ತೃತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಬೋಧ ಸ್ವಸ್ವತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ಕಿಂ ಪದೋಪಾದಾನ ವಿಶಿಷ್ಟ
ಪ್ರಯೋಜನ ಸಂಗತೇ: ತತ್ತ್ವ ಸ್ವಿಕೃತ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾನಂಗೀಕಾರೇ ಪ್ರಕೃತೇ: ಭಾರತವೃತ್ತಿವ ನಾವಾನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತೀತಿರಿತಿ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋರ್ವಿ
ಶಿಷ್ಟಪಕ್ಷಿತ: ಕರ್ತ್ರಿ ಕರ್ತೃತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಸ್ವರೂಪ ಸಂಬಂಧತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕರಣೇ ಪ್ರತೀತ: ಸಂಬಂಧತ್ವೇನ ಭಾನೇ ಸಂಭವತಿ ಕರ್ತೃತ್ವ
ತ್ವೇನ ಕರ್ತೃತ್ವೇನ ಭಾನೋಪಗಮೇ ಸಂಭವತೀತಿ ತಾದೃಶಾಭಾನೋಪಪತ್ತಯೇ ಲಕ್ಷಣಾಭ್ಯುಪಗಮೋ ಅವಶ್ಯಕ: ನಾಮ ಸಮಾನಶ್ಚ ವೃತ್ತೇರ್ಯಾಯಾಮತ ತಯಾ
ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋ ರನ್ವಯೇನ ವಿಶಿಷ್ಟಪಕ್ಷೀಯೇ ಕರ್ತೃ ತ್ವಾಭಾವಸತ್ತ್ವೇ ವಾಕ್ಯಸ್ಯ ಮತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅನ್ವಯಲಕ್ಷಣೈವ ಸಂಭಾವ್ಯತಾದಿತಿ ಭಾವ: ಅನ್ಯಂ

[illegible]

ಸಾಂಸ... ಕ್ಯಯಃ ಕಿಂತು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಧರ್ಮಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮತಯಾ ಏತಿ ಭಾವಃ ತತ್ರ ಇತಿ ಶಕ್ಯತಾ ಘಟ ಇತಿ ವಾಕ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಂಕೇತಗ್ರಹಪದಮಿತಿ
ಗ್ರಹ ಧರ್ಮಸಾಮಾನ್ಯಭಾವವತಃ ಘಟ ಅಂಶೇ ತತ್ಸಂಬಂಧ ಇತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಭಾವಃ ಘಟ ಸ್ಮೃತಿಗ್ರಹ ಅಭಾವವತಿ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಘಟ ಸ್ವ
ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಅಭಾವ ಅನ್ವಯಾಂ ತತ್ಸ್ವ ... ಸ್ವ ಸಂಬಂಧ ವತ್ತಿತಿ ಭಾವಃ ತತ್ಸ್ವ ಅಭಾವ ಸ್ವತ್ವಾರ್ಥಃ ಪದಾರ್ಥೈಕದೇಶ
ಜ್ಞಃ ಅಭಾವವದರ್ಥಕತಯಾ ಅಭಾವ ಸ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಶಾಬ್ದ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಶಾಬ್ದತಾ ಘಟ ಪದ ತಾ ಪದಾರ್ಥ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧಃ ವಿಶೇಷ ವಿಶೇಷಣ ವಿ
ವ ಸಂಸ್ರಾವ ತಃ ನ ತು ವಿಶೇಷ್ಯಾಂಶ ಇತಿ ಶಾಬ್ದ ಗ್ರಹ ಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತ ಇತಿವ ತತ್ ತ್ರ್ಯ ಸ್ವ ಸ್ವ ಸಂಬಂಧ ಅನ್ವಯಾಂ ಪತಾಪ್ಯ ಪದಾರ್ಥಃ ಪದಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯ
ಗತ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಯಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ತಯಾ ಗ್ರಹ ಪದಾರ್ಥ ಭಾವವದಿ ಕ ಪ್ರಕಾರ ಅಭಾವ ಘಟ ಸ್ವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಯಾ ಅನ್ವಯಾಂ ಸಂಬ
ಪಾದಿತಿ ಭಾವಃ ... ಸಂಸರ್ಗ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ... ವಮಿತಿ ಸಂಬಂಧಿತಿ ಗ್ರಾಮಾಂ ಧರ್ಮಿತಾಂ ದಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತ ತಾಪ್ಯಗ್ರಹ ಅಭಾವವತಿ ಲಕ್ಷ್ಣ ಸ್ವಪ
ಭಾವತಃ ಸ್ವಾಂ ಅಂಶೇ ಪ್ರಕಾರ ಘಟ ಅನ್ವಯ ಇತಿ ಗ್ರಹಾಂ ಧರ್ಮತಾಂ ದಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿರೋಧಃ ಪದಾರ್ಥ ಸ್ವಪದಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯತಿಗತ ಪದಾರ್ಥ ಕದೇಶೇತಿ ಪ್ರ
ವೃತ್ತಿ ಸ್ವ ಸಂಬಂಧಿ ಕ ಪದಾರ್ಥಾಂತರ ಮತ್ತ ತ ಏವಾಂ ಶಾಬ್ದ ಗಮಾಂ ತಗ್ರಹ ಧಾರ್ಮಾ ಭಾವವದಿ ಶ ಪದ ಪ್ರಭಾವ ಘಟ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾವ ಇತಿ ಭಾ
... ವಃ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಸರ್ಗ ಪ್ರಕಾರ ಭಾವ ಇತ್ಯತ ಆಹ ... ಜನಕತ್ವ ಇತಿ ಜನಕ ಪಂ ಸ್ತವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರ ಜನಕತ್ವ
ಯಾ ಧಾರ್ಯ ತ್ರ ಸ್ವ ಶಾಬ್ದ ತತ್ವ ಸಂಬಂಧೇನ ಅನ್ವಯ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಸರ್ಗ ಅವಶ್ಯಕ ಇತಿ ಭಾವಃ ... ತ್ರ ಸ್ವ ಬಿತಿ ತಾಪ್ಯಪದಾ
ಜನಕ ಪುಂ ಸ್ವ ಶಾಬ್ದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕ ಪದ ಜನಕ ತ್ರ ಸ್ವ ಅನ್ವಯಃ ಕಿಂತು ಸ್ವ ಶಾಬ್ದ ಜನಕತ್ವ ಸಂಬಂಧೇನ ತ್ವ ಪದಾರ್ಥ ಏವೇತಿ ಭಾವಾರ್ಥಃ ಪ
ದಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯ ತತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಸರ್ಗ ಏವಂ ಪ್ರಕೃತೇ ಬಹು ಶಾಬ್ದ ತಾಪ್ಯದಾ ಘಟ ಪದ ಸ್ವ ಘಟ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಘಟ ಪ್ರತಿ
ಯೋಗಿತಾ ಸ್ವ ಸಾಬ್ದ ಸ್ವ ಭಾವ ಪ್ರಾತ್ರಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಘಟ ಸ್ವ ... ಪ್ರ
ತಿಯೋಗಿತಾ ಭಾವ ಪ್ರಾತ್ರಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಘಟ ಅನ್ವಯ ಸಾಕಾಂಕ್ಷ ಭಾವ ಇತಿ ಮತಂ ದರ್ಶಯತಿ ಅನ್ಯತ್ವತಿ ... ಪದಾಯ ಏವ ಅಭಾವ
ವತ್ವ ಏವ ಕಾರಕ ಅಭಾವ ಪದಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯ ಕ ಪದ ವ್ಯವಧಾನಃ ಇತರ ಪದಾರ್ಥ ತಿ ಘಟ ಪದಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ ಪರಂಪರಾ ಸಂಬಂಧ ಸ್ವ
ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಭಾವ ಪ್ರಾತ್ರಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ... ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಭಾವ ಪ್ರಾತ್ರಯತ್ವ ಸಂಬಂಧೇನ ತ್ಯರ್ಥಃ ಗ್ರಾಮಾಂ ಧರ್ಮ ಯೋಗಿತಿ

[illegible]

౫౦ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
వ్య [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

కష్టముఖ్యయో ... ఇత్యత్ర అపి చంద్ర ఇవేతి ... చంద్ర ... [illegible]
... చంద్ర ఇతి ... సాదృశ్య ... చంద్ర ... [illegible]
... లక్షణ ... ఇవ ... ప్రతి ... సాదృశ్య ... [illegible]
... లక్షణయా ... చంద్ర ... చంద్ర ... [illegible]
... విశేష ... [illegible] ... చంద్ర ... [illegible]
... ఇవ ... సాదృశ్య ... [illegible] ... చంద్ర ఇవ ... [illegible]
పద ... [illegible] ... చంద్ర ... చంద్ర ... సాదృశ్య ... [illegible]
... చంద్ర ... ఇత్యత్ర ... [illegible]
ప ... [illegible] ... లక్షణ ... ఇత్యత్ర ... [illegible]
3 ... [illegible] ... లక్షణ ... చంద్ర ఇత్యత్ర ... ఇవ ... సాదృశ్య ... [illegible]
... [illegible] ... సాదృశ్య ... [illegible]
... ఇత్యత్ర అపి ... చంద్ర ... ఇవ ... [illegible]
... [illegible] ... ఇతి ... లక్షణ ... [illegible]
... [illegible] ... లక్షణ ... [illegible]
... ఇత్యత్ర ... లక్షణ ... చంద్ర ఇవేతి ... [illegible]
చంద్ర ఇవ ముఖ ... ఇత్యత్ర ... చంద్ర ... లక్షణ ... [illegible]

౫౧ [illegible] అవచ్ఛేదకత్వమితి [illegible] పృథివీత్వం గంధం [illegible] జల ఇత్యత్ర పృథివీవృత్తి గంధ [illegible]
[illegible] జలవృత్తి [illegible] పృథివీవృత్తి జలవృత్తి [illegible]
[illegible] పృథివీ [illegible]
[illegible] వృత్తి [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] వృత్తి [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] వృత్తి [illegible]
[illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] వృత్తి [illegible]
[illegible] ఇతి [illegible]
[illegible] ఇతి [illegible]
[illegible]

వాన్వయ శక్తతత్వం భావనా స్వయన్యాభావత్వం తి యోగ్యసంబాన్వయం ఇతి వృత్తిత్వం తరశబ్దస్వీకృతవాక్యస్య ఇత్యత్రాపి ఏవమేవ
... స్వయోగ్యత వృత్తి ... ఇత్యన్వయ జపత్తిః ... ఇతి భావః ... అన్యత్రాభావాన్వయ
వృత్తిసంబాన్వయ స్వవృత్తితావచ్ఛేదకం భావవత్త్వం ... భావప్రతియోగి సంబాన్వయ ఇత్యర్థః తద్వృత్తి అభావప్రతియోగి
సంబాన్వయ ఇత్యర్థః ... వాచ్యతావచ్ఛేదక ... ప్రవృత్తి
... ఇతి భావః ... ప్రతియోగ్యవృత్తి ...
... భావవత్త్వం ... పత్తిః ఇత్థం ... వృత్తి తావ భావవాక్యం ఇతి ... ఇతి ...
... వృత్తి ... తావ ... ఇత్యత అవ
... ఇతి ... భావవాక్య ... ఇత్యర్థః ...
... ఇత్యర్థః ... వృత్తి ... వాక్యస్య ఇతి ... పత్తిః ఇత్యర్థః ... లక్షణం ...
... ఇతి ...
... తావచ్ఛేదక ...
... ఇతి భావః ... తావచ్ఛేదక ...
... ఇత్యత్ర ... ఇత్యన్వయ ...
... ఇత్యత్ర ... తావచ్ఛేదకం ...
... తావచ్ఛేదక ... ఇతి భావః ...
... ఇతి భావః ... తావచ్ఛేదక ... పత్తిరితి ...

౪ ఘటే భూతలాన్వితాభావాదితి వాచ్యం ఘటవృత్తిద్విత్వాభావభేదేన పర్యాప్తి సంబంధేనాధికరణత్వ [illegible] ద్వ్యాత్వయోరధికరణత్వం

తర్కప్రకాశః

భావప్రకారవిశేష్యకం ప్రామాణ్యం ప్రమాకారేణ పరం పరయా భావప్రకారవిశేష్యత్వస్య ఘటే సత్త్వాదితి ఏవం పరం పరయా విశేష్య
౫౭ సామాన్యవిశేష్య సమానాధికరణత్వమపి ఘటే చైత్రే సంపత్తావృష్టా వృష్టత్వాదితి చేన్న వ్యర్థత్వాదితి ద్విత్వవద్వృత్తిత్వాదితి
దేశభూతలేనా భేదవద్వనాశకాసంతర్యాభావ సమ్యక్త్వంతు ఘటవృత్తిభూతలేషు ప్రాగేవ ఇతి సావృత్తి ఘటవృత్తిద్విత్వసామా
సాధికరణ సత్త్వేన ప్రకారత్వలాభా ఘటే ద్వయవత్త్వభేషు ప్రాగేవ ఇతి సైవ అధికరణం తత్ర విషయ్యత్వేన ధర్మసామాన్యాధిక
౫ భూఘటవృత్ర సామాన్యేతద్భూతలవృత్తిద్విత్వాభావ తత్త్వాభావసామానాధికరణ్యాభావాత్ ఘటద్వయవత్తి ఘటప్రాగేవ ఇత్యనన్వయప్రతి
ద్వ్యంశయోర్ద్వయమితి సత్యత్రైవాసంయోగేనిర్వృత్తితాభావ సప్రతియోగి తద్ద్వయయోః సప్రకారా ఇత్యర్థః సంగ్రహే సత్త్వాత్ర జాతి
వృత్తితాభావవతి సత్త్వే తు తథా తత్ర సంబంధసామాన్యాన్య విశిష్ట జాతి వృత్తితాభావే సమవాయ సంబంధావచ్ఛిన్న
జాతివృత్తితాభావే సమవాయేన ప్రవృత్తితత్రా ద్వైత సంజాతివృత్తితాభావ స్వవిషయకార్యసమవా
యోగసత్తాయాః జాతౌ సత్త్వేన తదభావవత్త్వేన సంబంధవాదిత్యర్థః సత్త్వేకార్యత్వాభావవత్కార్యసమవాయ స్వా
విషయత్వం యోగమాత్రేణ తత్ర సంబంధేన సత్తాయాః స్వత్వేన సంబంధసామాన్యావచ్ఛిన్న వృత్తితాభావా స్వవచ్ఛేదా
త్రిస్వజాతిభాగితయా వ్యాధికరణసంబంధేన సాధితయా కాలికత్వేన విశేషణతయా సత్రాగ సంబంధతయా
తేవిప్ర తథాసామాయాం ఘటత్వవిశేషాదితి వాచ్యం జాతి స్వతత్త్వే తత్సామాన్య వృత్తిత్వం తత్రాప్యతీత్యాద్యభావజాతి సమవేత
త్వస్వజాతిప్రతియోగిత్వ ప్రకారక సమవాయ సంబంధావచ్ఛిన్న జాతివృత్తితాభావః ప్రత్యేకం చ కస్య తన్న తి భావః యో
తదితి జాతౌ సత్త్వేన స్వజాతివృత్తిసత్తాభావ ఇత్యేవ పత్రావచ్ఛిన్నాంతర సత్తా వృత్తిత్వాత్ తత్ర సంబంధసామాన్యావ
చ్ఛిన్న సత్తా వృత్తితాభావ స్వజాతావచ్ఛేదేన సమవాయ సంబంధావచ్ఛిన్న సత్తావృత్తిత్వస్య చాప్రసక్తాన్వీక్షాయాం సంభవా

తుల్యత్వం తదాభిత్యర్థః। అయోగ్యమితి శక్తితాదాత్మ్యయుక్తపదార్థకమితి భావః। ఇదం సాధ్యం జాతిర్నసత్తావృత్తిరితి సాధ్యం యథాశ్రు
చిత్రోగ్యత్వం యోగ్యసత్తావయోగ్యత్వమన్యోన్యాభావ తదభావవృత్తి ... త్రిసంఖ్యా దితి జాతిర్నసత్తావృత్తిరిత్యత్ర లక్షణయా
సత్తాశూన్యత్వసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తితాభావః। ప్రతియోగిత్వే సత్తాశూన్యత్వసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తిత్వం చ స్వ
... వసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వమితి ... ఇతి భావః। తుల్యమితి జాతేర్నసత్తా ఇత్యభిప్రాయేణ
... గ్యత్వం జాతిశూన్యత్వసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తితాభావః। ప్రతియోగితేతి భావః। కించిత్తు సత్తాపదం సత్తా
సమవాయపరం ... సత్తాసంబంధావచ్ఛిన్నాభావ ... సత్తాసమవాయ ఇతి బోధ ఇత్యర్థః।
సమవేతత్వ ... ఇత్యవచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నః। ... తన్నిష్ఠః। కథమితి సామానాధికరణ్య
... వృత్తిరితి భావః। ... సామానాధికరణ్యసంబంధేన
... స్వరూపసంబంధేన ... ఏవం జాతౌ సత్తైత్యత్ర జాతివృత్తి
సత్తాభావ ఇత్యత్ర ... జాతిర్నసత్తావృత్తిరిత్యత్ర లక్షణాకల్పనా ... తత్రాప్రసిద్ధిరిత్యత్ర
... వృత్తిసంబంధావచ్ఛిన్న ... ప్రవృత్తిరితి ... దిత్యత
... అత్రాపి ... ఇత్యత్ర ... ఇత్యత్ర ... స్య
భావః। ప్రతియోగిత్వ ... సామగ్ర్యాః ... భావః। శంకతే అథ ... తాభావవిషయకస్య ... తావ
... ప్రతియోగితా ... అన్యోన్యాభావవిషయక ... క
... ప్రతియోగితా ... సామగ్ర్యాః। విలక్ష
ణ ... అన్యోన్యాభావ ... ౩౦

[illegible]

అత్యంతాభావబోధే అభేదాన్వయితాకాంక్షాశూన్యత్వం తింతోంగ్నృఠుదితోం నిపాతాతిరిక్తపదసమభివ్యాహృతేరేవ పదత్వం సంకారణంవి
త్వకల్పనే తద్వైయర్థ్యాపత్తేః అత్ర చ తిఙ్ సత్వేఽసమభివ్యాహృతేరేవ పదస్య విశేషణవిశిష్టాపాదకపదంతోఙ్గ్నయో
ర్విభక్తికత్వస్య విరుద్ధవిభక్తిరాంశాంత్వస్య అభేదాన్వయిబోధకాంక్షారత్వప్రదితి భావః తత్రేష్టుటః పటఇత్యత్ర నాంతేదితి
ఘోటంతః పటఇత్యత్ర ఘటంతలవృత్తిపటఇత్యేవాన్వయబోధాభావారత్వస్య సంప్రత్యర్థతయా నాభేదాన్వయబోధకత్వ
మితి తత్రాసంగతాభావప్రత్యయఏవేతి భావః అత్రాభావాన్వయాభావదేవవిశేషణవిశిష్టాపాదకపదంతోఙ్గ్నవాచకవి
భక్తికత్వస్య తంత్రత్వేదధికఘంటరమిత్యత్రలుప్తవిభక్తిప్రకసంకారేణాప్పాలంకారంపపాదకేభిన్నేత్రాఽపచత్తత్వాదౌ అవ్యా
ప్త్యనకర్తరిలఘుసంయోగాత్రపాకకర్తృభేదాన్వయాన్నస్తౌకంపచతీత్యాదావంకేనస్తకస్యభేదప్రతిపాదకాపత్తేత్రప
మానవిభక్తికత్వాభావాత్ప్రభిన్నానాంశః విరుద్ధవిభక్తిరాంశాంత్యస్యతంత్రత్వేప్రతియోగినివపదోంత్తరవిభక్తివిరుద్ధవిభక్తిప్ర
త్యయాంతనిపదసమభివ్యాహృతేరేపదత్వేఽభేదాంతోంనిపదోంత్తరవిభక్త్యాంగ్నప్రతియోగినిపదసమభివ్యాహృతేరేప
దత్వేనపోంతంత్వేస్మాత్ పచతీత్యాదౌప్రతియోగినిపదోంత్తరవిభక్తేరప్రభిన్నక్తేః స్తౌకంపచతీత్యాదౌ అభేదంతోంనిక్రియాంపదాంత్త
రస్యవిభక్తిత్వాప్రకృతంయోగాంగతరూపేణాపేక్షత్వంఅభేదాంతరప్రతరస్యపేంతత్వేచాంతస్యనమః కింతువినిశ్చయస్యయోగ
నిప్రతియోగినిపదస్థాప్యకనామపదంతోంగ్నసమభివ్యాహృతేసమానవిభక్తికత్వంతంత్రంపూర్వోక్తమిత్యత్రఘటపదాంత్తాగ్నతేలపదా
వానిపాతాన్వయాభావభేదేలపదసమానవిభక్తికఘటపదసమభివ్యాహృతేరేపదత్వేనత్రాఽపచత్తత్వాదావతివ్యాప్తిపరిహారార్థ
త్వేనపదత్వేరేస్తౌకంపచత్తత్వాదాత్రియోగివిశేషణసమభివ్యాహృతత్వంతంత్రంత స్తౌకాదిసమభివ్యాహృతేరేపదత్వేనాంత
త్రిఠిబోంధ్యంగ్వపురుషాంత్రమిత్యత్రకాంవతకస్థాకారంయః కర్తృకారంతోవిశేషణవాచకపదస్యపూర్వంపావియోమేగఙత్రకప
దస్యపూర్వేపాంతాంపత్తేః విశేషణవిశేష్యభావప్రకారకేతివ్యంజాంతేమిత్రకేషు గాంఇమిత్రకంవిశేషణభావేతిఇయవాపా

సమభివ్యాహృతర

ఉద్ధి

[illegible]

೯೪ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

೫ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

తం త్రి తయాణాం సగమరాన్నదయాం తద్ద్వారా సంఖ్యాం త[illegible]త్వేద్వారా సగరాసక్షాన్య అఖిదేవాం ధర్మః కరాం బిన్న ధృత్రయ సన్తాదాం
త్న్యైకసాం రతమతాన్వపచ్చేక అన్వయాం సరాంసి శిరస్వాద్యాదినాం విశేష్యః సాం రతమత్వం వకరే క్షేమాం రతమతాన్వి శేషః తేక[illegible]వాం కాంమ
బిష్ఠాం రతమతాన్యక్తాం దృశత్రయాం గార్హత్రిరతాన్యపాం: తత్ర ధృత్రయ మున్నావిశేష్యకాంసు ఖ్యాం పలాం పాం పత్రిః కరాం సం త్రమా యః
సాం రతమ ఇత్య బిత్రయాం గాం పత్రి షుధృత్రయా కరసాంస్క రత్వాం కధృత్రయ బిన్నకరసాంస్క రతాన్యగాం పవాం కతిబులు జు పఞ్చిత్ర ధవాం తథ
త్రాం ధర్మయుక్న విశేష్యకేనాం ధ సర్వ్యకు ఖ్యాం పలాం పాం పత్రి రగాం దర గాం చన్యం ధృత్రయాం న్యకరత్వ వాన్యవక ఖిదత్రితిం సాం గితాదన్యే
దకవిశిష్ఠతాం దాం త్ర్యక్యసం బం ధైకరాం బిన్న ధృత్రయా సాం రతమస్యన్వయ ఇత్యుక్తః ఏవం ద్వారా రగాసక్షాన్య ధర్మ ఇత్య[illegible]ద్వారా గ
రగాసక్షాన్యస్తా సాం త్ర్యవన్వచ్ఛేదక్షా ధర్మః న్యవచ్ఛేదక ద్విరాం బ్రాం అన్యం తాం ఖ్యాం బ్రాం అసాం న్యాన్య ఖ్యావచ్ఛే షష్ఠీ నమ ఖిదాన్య పేన్యతత్రా తి
దపికన్న సాన్యక్రిగ ఖ్యాం తతత్ర దర్శిత్రిగ లక్ష్మ గ ధృత్ర ధర్మాన్యవచ్ఛేదకఅ న్వకరగాత్త్వే కలాం ధృగికాం ధర్మః ప్రతియోగిత్వే విషయాం ఘర్మాంబ
సత్రి ధృత్రయాం గాం కగాః ప్రచురతం దదాం తతాంవ్యాపక గాం గదదన్యక గాం: కగాస్న్యాం ధర్మః ధృత్రయాం బిన్నక గాం: ప్రచురదాం కత్వితమాం గ
ధృత్రయాం బిన్నక గాంక్యః ప్రచురదాం కత్వత్యం ఖ్యాం పవాం గ ఇత్యుక్త యః గవాం కత్వ చ్ఛేదసం పద్ధర్మేరత్ర తత్ర కత్వ చ్ఛేద పదకస్య కత్వచ్ఛేతదర్థా చా
ధర్మః గవాంబి కత్వచ్ఛేదసం పద్ధర్మేరాంగ వాంబి కత్వచ్ఛేదనాం సం పద్ధర్మేరాం కర్యక్యత్య యః పాం తే ఇతాన్య[illegible]ః పులస్త్యేయాం త్రము ఇతిపద ద్వి
దిాం కవాం కవవదర్ధ్వారాగ లక్షణ కవాం కవ త్వత్ర విాం కవాం ఘాం బి కన్యత ఇతి వాం [illegible] వరవిశేషః కక్షేవిశిష్ట వసాం త్రత్ర
రయాం బకతాన్వయ కత్వ కవాం కత్రపదన్యఅం లాం దాం త్రత్వత్ర విాం కవాం కతు పాం న్యవదత్రత్వతి ప్యరవచిఅవతి కృతత్త్వతిప
త్ర విాం కవాం ఘాం ద్వారా గరాంపాం ధర్మనాం ఘరిత్యబికేచితి కృతం పల్లవి[illegible] సర్వయత్రేశ బత్రయాం గకమిత్యవాం ఖ
గ పదంత్రయుంజాం మ కింఇతి న్యయకశేష్ట ఘాం క్ష ఇతి విషయగం గాం యాం ఘాం క్ష ఇతి లక్షణ మ వ ప్రయోగ బిజాం కాం

ಜ್ಞಾನೀಯಾಂಶೇ ತ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾದಿಪ್ರತೀತಿರೇವ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವೇ ಅಧ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ತೇನ ಚಕ್ಷುಷ್ಟ್ವವ್ಯಾಪ್ಯೇನ ಪ್ರಮಾಣಯತಾಂ ಶಕ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ
ಜ್ಞಾನವ್ಯಾಪ್ತಿರಿಕ್ತಾ ವೃತ್ತಿರುಚ್ಯತೇ ತ್ವ[illegible] ತಥಾ ಹಿ ಶಬ್ದಸ್ಯ ನಿತ್ಯತ್ವವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಂ ತತ್ರ ಮತಿಶಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಾತಿರಿಕ್ತಾ ವೃತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ಯ
ಯದಿ ಶಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಾತ್ಮಿಕಾ ತದಾ ಶಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಾತಿರಿಕ್ತವ್ಯಾಪ್ಯಭಾವಃ ಯದಿ ನ ಶಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಾತ್ಮಿಕಾ ತದಾ ವೃತ್ತಿರಿತ್ಯತಿರಿಕ್ತವೃತ್ತಿತ್ವಾಭಾವ
ಸತ್ವಮವ್ಯಾಪ್ತಂ ತಂ ತೇ ನಿಶ್ಚಿತವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ತಸ್ಯ ತಥಾ ನೈತ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾದಿಪ್ರತೀತಿರಿತ್ಯತ ಆಹ ಲಕ್ಷಣಾಯಾ ವೃತ್ತಿತ್ವದರ್ಶಿತಿವ್ಯಂ
ಗಾನ್ಯಥಾ ಪ್ರತೀತ್ಯುಪಪತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಲಮಿತ್ಯಾದ್ಯರಿವಸ್ಯ ಮನುಷ್ಯಾದಿಷು ಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಸತೀ[illegible] ಲಕ್ಷಣಾಯಾ ವೃತ್ತ
ತ್ವಾವಿಶಿಷ್ಟಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ನ್ಯಾಯ್ಯ ತ[illegible]ಗಂಗಾಯಾಂ ಘೋಷ [illegible] ಇತ್ಯತ್ರ ಗಂಗಾಪದಸ್ಯ ನ್ಯಾಯ್ಯ ಪ್ರವಾಹೇ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ಸ್ವಯಂ ಉಪಪ
ತ್ತಿಃ ಘೋಷಾದಿಕರಣತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಃ ಲಕ್ಷಣಾ ಚಾಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಗಂಗಾಪದತಾತ್ಪರ್ಯಾತ್ ಆಹ ಗಂಗಾತೀರತ್ವಾರ್ಥಃ ॥ ೪೩ ॥ ಷಷ್ಠ ಸಂಬಂಧಂ ಸ್ವ
ತ ೩ ರ್ಮಾರ್ಗ ಷಷ್ಟೀ ಶಬ್ದ ಸ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರ ಜಾತೀಯ ಜಾತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಾಂ ತತ್ಪ್ರತೀತಿ ಅಂತಃ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಾದಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸಾಧಕ ನ್ಯಾ
ಜ್ಞಾನಲಕ್ಷಣಾ ಗಮನಾಮಾರ್ಥೇ ಸಂನ್ನಿ ತನ್ಮತ್ರೇಣ ಗತಾ ಪರ್ಯವಸ್ಯಾನ್ನ ಪ್ರವರ್ತನಂ ತತ್ಪ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥ ಗತಾನುಗತಂ ಪ್ರತಿ ಗತಾಂ ಭಿತಿ
ವಚನಾನ್ಯಥಾನುಪಪತ್ತಿರರ್ಥಪ್ರತಿಪತ್ತಿರಿತಿ ಕಥಮಪಿ ಲಕ್ಷಣಾ ಸಂಭವತ್ಯೇವ ತ್ವತ ಆಹ ಸರ್ವತ್ರೇತಿ ತದೇವ ಹಿ ಗಮಕಗಮ್ಯ ಇತಿ ಗಸ್ಥ
ಗೃಹೀತಾರ್ಥಂ ತದಂಶಾರ್ಥಸಂಗತಿಃ ಮಮ ಅಭಿಜ್ಞಸ್ಯ ತತ್ರ ಶಬ್ದಾಂಶಯೋಃ ಸ್ವತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯಾಂಶೇ ತ್ವತ್ರ ತತ್ಪದಗಮನೇ ಮಮ ಮಶನಾಂ
ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವತಃ ತ್ವಂ ಪದಾನಾಂ ಇತಿ ಸ್ವಪ್ನತೇ ತತ್ರ ಮಯ ನ್ಯಾಯ್ಯಾರ್ಥಗ್ರಹಣಾಯ ಉಪಪತ್ತಿರ್ಲಕ್ಷಣಾ ಜಹತ್ಸ್ವಾರ್ಥಾ ಲಕ್ಷಣಾ ಸಂಭವತೀತಿ ವ್ಯಂ
ಜಕಾನಾಂ ನ್ಯಾಯ್ಯತ್ವಾರ್ಥಂ ವಸ್ತುಕಮಿತಿ ಭಾವಃ ಅಸ್ವಯಂ ಉಪಪತ್ತಿರ್ಲಕ್ಷಣಾ ಜಹದಿತ್ಯತ್ರ ಜಹ [illegible] ಪದಾರ್ಥಂ ವಿಶಿಷ್ಯ ಘಟಂ ಪ್ರಯುಕ್ತಿ ಇತಿ ಪಿ
ಮಿ ಪದಮಿತಿ ತದ್ಬೋಧಕತ್ವಂ ಲಕ್ಷಣಾ ಜಹತ್ ಸ್ವಂ ಗಂಗಾ ಶಕ್ಯಂ ಬಂಧಂ ಘೋಷಂ ಲಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾರ್ಥ ಗಂಗಾಯಾಂ ಘೋಷ ಇತ್ಯತ್ರ ಗಂಗಾತೀರಂ ಯ
ಸ್ವಂ ಯೋಗಃ ತತ್ರ ಪಾದೋಪಪತ್ತಿಃ ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಬೋಧಕತ್ವಮಿತಿ ಲಕ್ಷಣಾ ಜ್ಞಾನಪದಕತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಚಕ್ಷುರಾದಿರೀತಿ ಯತ್ರ
ಗಂಗಾಪದಸ್ಯ ಗಂಗಾತೀರತ್ವೇ ಲಕ್ಷಣಾ ತತ್ರ ತತ್ಸಂಬಂಧವಿಷಯಕ ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತತೋ ಇತಿ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಬವಕ್ಕು

రాదీనాం తత్తన్నిరూపితత్వేన ప్రత్యక్షోత్పత్తిత్వేన నిష్ఠనతవృత్తిరేకవృత్తిభావే రీరాక సాకాంక్షతః తద్వ్యాప్యకత్వసంబంధ ఇతి భావః లక్ష
ణావిషయకశాబ్దబోధజనకత్వమేవతత్త్వమితి వాచ్యం యత్ర గంగాపదస్య తీరేబోధస్తాత్పర్యాల్లక్షణాతత్ర గంగాపదం బంధతీర
స్య శాబ్దబోధవిషయత్వే అన్వయస్యాభావేన రీత్యా తత్సంబంధవత్త్వమత్ర బోధితి స్వాదయం నావతి తస్యాత్తత్ప్రకారకత్వం న వ
స్యసంబంధస్య లక్షణా తాత్పర్యస్ఫురణకత్వం తాత్పర్యవిషయోత్పత్తేరితి ప్రకరణాదినాబోధితత్వజ్ఞానతాత్పర్యప్రకారదత్త్వజ్ఞః
తథా చ మ బోధ్యార్థాన్వయానుపపత్తిశాబ్దికస్యాభావేనాన్వయ సాకాంక్షతః తాత్పర్యగ్రహాంశతత్వం ఏవం చ స్వవిదబోధకత్వ
ప్రత్యక్షబోధతత్తయా ప్రకారాంతరేణ తాత్పర్యగ్రహణం సంబంధలక్షణయాం బోధకత్వాభావ ఇతి భావః తత్ర లక్షణాత్వం
౫౮ త్వం ... తి యత్ప్రవేశయిత్వా త్రయస్థిదవస్యయస్థితిలక్షణానుబతత్ర మయూఖాదీర్ఘయష్టిప్రవేశనాత్సయోగ్య దద్రీతి వృత్తి
బోధాదిత్వార్థః తదయమర్థః తదాన్వయానుపపత్తిరేవ లక్షణాబీజం అత తాత్పర్యవిషయాన్వయానుపపత్తిరేవేతి స్వవృత్తి
ఇతి శంకతే తాత్పర్యేతి అత్రాపి త్రియష్టిః ప్రవేశయత్వాత్తాత్పర్యార్థః అథ్రాతి భోజనాదిప్రయోజనాది ప్రవేశనమేవాత్ర తాత్ప
ర్యవిషయః తదనుపపత్తిః మయూఖదీర్ఘయష్టి విశ్వే విత్వర్థః ఇత్యత్ర గంగాయాం ఘోష ఇతి తాత్పర్యానవచ్ఛిత్త్యర్థః అస్తు కాకేభ్యో
ఇత్యత్ర అన్వయానుపపత్తి నాస్తి తాత్పర్యానుపపత్తిస్తు ఇవ్యబుద్ధిగతస్త్ర తాత్పర్యవిషయత్వాదిరక్షితిఅత్రకాంతగమ
నాభావ ఏవ తాత్పర్యవిషయః తదన్వయానుపపత్తిర్గంగాబోధకపదస్య గంగానామేలక్షణేత్యవపత్తౌ గాతిరిక్తస్య
త్వంతరకల్పనం గౌరవాదితి భావః లక్షణాప్రయోజకం శక్తిరితి స్వాయత్తి శక్యప్రయోజనే శక్యత్వం వాచ్యం చ సంబంధప్రయోజనం
ఇతి న్యాయాదుం గంగాతటప్రయోజనత్వాది విషయగంగాయాం ఘోష ఇతి లక్షణాప్రయోగః శక్యత్వం వర్తతావదిత్యర్థః మి
పద్ధతిల్యతేలక్షణాయాః ప్రయోజకవతానియమాదితి భావః ప్రవృత్తిః శక్యత్వాంశే వర్తతావదితి లక్షణాశక్యత్వాంశే వర్తతా
గంగాపదస్య తీరే లక్షణాప్రయోజనం సం౧

వ్యాలక్షణసాధ్యత్వమర్థః। ప్రయోజకాభావాత్ ప్రయోజకస్య ప్రయోజకాంతరాభావాదిత్యర్థః। ప్రయోజకాభావే లక్షణయో
శోభాశోభాదిష్వప్రతీతౌ తథా హి లక్షణయోః స్మృతియథా గంగాయాంవదన్త్యేతి లక్షణయోర్లక్షణప్రతీత్యతిరిక్తశైత్యపావనత్వాదిప్రతీతిః ప్ర
యోజకాంతరం తథా శైత్యపావనత్వలక్షణయోరంతరస్య ప్రయోజకాంతరాభావాల్లక్షణయోః। అర్థాన్తరాపేక్షాప్రకృతప్ర
యోజకప్రతిపత్త్యయుక్తం జ్ఞానాన్యప్రవృత్తిరంజరణయోర్నోపతిభావః తథా శైత్యపావనత్వాదౌ లక్షణైవోగవతస్యాః ప్రయోజకా
భావః। శైత్యపావనత్వాదిప్రతీతేరేవ ప్రయోజకత్వాదితి సమాధత్తే లక్షణేతి తథా చ లక్షణప్రతీతిప్రయోజకత్వేన ప్రయో
జకాంతరం లక్షణప్రతీత్యతిరిక్తప్రయోజకాంతరం తత్। కిం లక్షణప్రతీత్యతిరిక్తప్రయోజకాభావే వివక్షితమిత్యర్థః। న
లక్షణయోః లక్షణప్రతీత్యతిరిక్తప్రయోజకత్వే యథా భంగవదత్ర క్షమిత్యత ఆహ లక్షణయోరంతరే [illegible] నారవేవ అగృత్ర
స్యోపతాప తథా కథం యథాప్రయోజకాంత్రకార్యకారణభావే గౌరవాదిత్యత ఆహ అప్రయోజకతాప్యేతి రీత్యా యత్ర సత్రచిత్రప
దార్థయోస్త్రైవతాదృశయోః యథాసంభవం కారణం వాచకాభావాదితి భావః। తథా చ లక్షణాయాం వప్రయోజకప్రతీతిరర్థాన్తరవృత్తం
తరకల్పనమితి ప్రకృతయోర్లక్షణయోర్లక్షణాంతరస్యాభిధాయామంతరంతరం శక్యతం శంకతే సత్త్వేతదితి గౌరవార్థే త్విష్టం
క్షవపాయంతత్వాదాం [illegible] నిశేషేతి అశాప్యది రూపం పాంథస్ప్రత్యయప్రకరణవిగమేఽప్రకరణాది [illegible] యథా సమితి శక్తతాంవర్యేద శైవ్యన
తి శిష్టతాం వశిదకరాణాం త్వమేవకారార్థః జ్ఞం తత్ర కైం క్షపమాయత్వాత్ స్వాంథం పజప్రకరణే శక్త్యవిశేషాల్లవగా శైవఅన్యా
దిరబప్రతీతాప్యపాన్యఅభిత్యంగాంగాంగార్థవిషయ కథాం శ్లేషాద్దైజరియావ్యప్రకరణాదికం ప్రకాశార్యవశ్యకం వాం వ్యామితి
భావః। ప్రకరణాది శూన్యేతి నవనాదిప్రకరణసాంగాన్యఅశక్యాదిరూపం పదార్థాంతరమిత్యర్థః। తత్ర అర్థాంతరప్రత్యయాభిధా॥
శక్తిః [illegible] కారణం ప్రకరణరూపం భవకార్యభావాదిత్యర్థః। లక్షణమాయాంతమిత్యుపపద్యతే [illegible] గాం లక్షణయోరాయోగాత్

ముఖ్యార్థాన్వయోపపత్తావపి లక్షణాకల్పనం ప్రకృతే న తదసంభవే లక్షణేతి భావః। అ... । అర్థాంతరప్రత్యయోపపత్తేరభిధాయా వృత్తి
ప్రతీత్యర్థం వ్యంజనారూపవృత్త్యంతరమావశ్యకమితి భావః। నానార్థస్థలే అర్థప్రతీతి సహకారిప్రకరణాభావే సహకారిత్వాభా విశేషం
వ ఇతి ... తస్య సహకారిత్వాభావాదితి వృత్త్యంతరమితి స్వరూప కృత్తి ప్రకరణాదీనాం పత్తి సహకారిత్వేతి నానార్థవిషయే సహ
కారిత్వవిశిష్టం ప్రతి ప్రకరణాదీనాం కారణతాం అనుగమయ్య వృత్తిభావాదిత్యర్థః। ప్రకరణానాం అనుగమే తాత్పర్యగ్రాహకత్వే
అనుగమేన వృత్తిభాధ ఇత్యాశంకతే ... వృత్తిభేదప్రసాదిత నానార్థవిషయే సాక్షాత్పదశక్తిం ప్రతి తాత్పర్యగ్రాహకత
త్వేన కారణత్వే ఐక్యాలాభాత్ తాత్పర్యగ్రాహకత్వే హేతు తాత్పర్యవిరహే ప్రకరణాదీనాం సహకారిత్వేతి భావః। ... తాత్పర్యగ్రా
హక ఏవ సహకారిత్వాబాధత్వవిరోధి సహకారిత్వాభావాదేవ శక్తిరపి అపర పదార్థప్రతీతిరితి తత్ర అపి ... తాత్పర్య
హకత్వేత్యర్థః। ఇ... ప్రకరణాదీనాం నానార్థస్థలే శక్త్యైవ ... అస్తు ... నానార్థస్థలే శక్త్యైవ పదార్థప్రత్యయోత్పత్తిః
అపరపదార్థప్రతీతిః। తత్రాపి తాత్పర్యగ్రాహకమస్త్వేవేత్యర్థః। తాత్పర్యగ్రాహకమేవార్థవిశేషప్రత్యాయకః। పరంతు యత్రార్థప్రకర
ణం తత్ర ఏవ తాత్పర్యగ్రాహకం తదేవ తదర్థప్రతీతిః। అపరపదార్థే తు తాత్పర్యగ్రాహకం తత్రాపి తాత్పర్యగ్రాహకం సత్త్వపర
పదార్థప్రతీతిరితి తిష్ఠతం వ్యంజనా శబ్దకారిణేతి ... అన్వయ... తత్పదార్థప్రతీతిః కార్యహేతులం వ్య
... తత్ర లక్షణా ... ఇదం ... ఇతి ... తదితి ... వృత్తిరితి పదః ... వ్యంజనా ... అపి ... తదర్థ
దేశే ఇతి పదత పదే పదే వ ... శక్యార్థ సంబంధ విశేషే శక్య ... విశేష ... తదితి ... లక్షణా వ్యంజన
యోరాత్ర ... దాన్వయ ఇత్యర్థః। ... ఇతి వ్యంజనా ... తత్తత్పదార్థ ... తత్త్వ ... ఇత్యర్థః। ... దేశే ...
అర్థవిశేష ప్రతిపత్తిరత ... ఇతి పద ... దే ... ఇత్యర్థః। ... తత్ప్రతిపాదకా ... అర్థప్రతిపాదకాః ... తత్
తత్త్వ ... వ్యంజనా వృత్తిస్తత్ర ... ప్రకరణ ... ఇతి భావః। లక్షణేతి లక్షణాయాః ... కారణమిత్యర్థః। ... ఇతి ...

తర్కప్రకాశః

౫౨

రచితేత్యర్థః। యత్ర స్వయమన్యతాత్పర్యేణ కావ్యం రచితం శ్రోతుస్తు ప్రాస్య పదార్థానాం స్ఫుటోర్థః। తత్ర ఏవం జీవతాప్రసాదాదికారక
నిర్ణయాన్వితస్యార్థజ్ఞానాభావే తదర్థే తాత్పర్యాభావే వక్తాత్పర్యప్రసంభవాదితి భావః। [illegible]తాత్పర్యాదితి వక్తాత్పర్య
బోధవిషయతాపాదిత్యర్థః। [illegible]వతాత్పర్యజ్ఞానరూపసహకార్యభావే లక్షణయా తదర్థబోధః [illegible] స్వార్థపదార్థయ
తదసత్త్వతయా వ్యంజనాస్వీకారస్యేతి భావః। స్వం గృహ్ణ ఇతి గంగాయాం ఘోషః ఇత్యాదావ్యం జనయాంతి తాత్పర్యావగత్వం ప్రతి
యన్వేత ఇతి త్వదభిహితం తత్ర యది తాత్పర్యప్రతిపత్తా తదా లక్షణయా ప్రయోజనవత్త్వే యద్యమాత్రే శబ్దాలు కా
దిత్యత్రైవ వ్యంజనయా స్యాదితి తత్ర తాత్పర్యప్రసాద్యవసాయే పిత్రా దృష్టం ప్రవృత్తం తదేతి భావః। శంకతే [illegible] కేతి భు
దయాంగానాం కస్మిన్నేవ నం సార్థరవిశేషః। ప్రతిభాసేన్య పదేశః। యత్ర నైవ్యపోవర్త్యమవప్రతియన్వేతే రసేశ వాలు కాదికమిత్యర్థ
రయమత్ర ఇతి నైత్య పోవర్తావదిరేవ భావమితి। యమః। [illegible]వపోకగాం విశేషవరి పోక ఏవ రయామకః। తదర్థబోధ ఇయ
పక। ర[illegible]తాత్పర్యప్రమాత్వలక్ష్యార్థ కబోధ అ। యోమక త్రైలక్షణయాం ముఖ్యార్థ ధార్మ్యం యానుపపత్త్యా వయేన ర
సాన్వల్ప జ్ఞాతా త్పర్యప్రాహక త్వైకై వ తమోన్వపయోగాం విత్యతేషాం [illegible]వస్తుత ఇతి అ[illegible]న్య శ్రీయః। [illegible]యన్వేతే అరసమియ్య
తే యత్రగానమితి కేమప్రతీతప్రాహ శ[illegible]ణాన్వతే వేతిచతు దశేనాం భిక కథం నయరూపగం భాశనా విషయాంత్రియ తైవేత్యర్థః
రథిత తద్ధామవయాం గానుత్యర్థగవిలగాం నావప్రతీతిర యోంకస్ఫురితత్వరూపతాత్పర్యమాత్రమయుక్తిమన్వతే గంభావ్యతేవా
ర తు నాంచార్థేత్రికస్తన్నిర్ణయః। యుక్తత్వం తరం భావకరణయన్యమితి భావః। ఏతేవేతి శక్తిలక్షణే ఏవేత్యర్థః। త[illegible]నత్రిప్రజయ
తి త్వత్రప్రత్యక్షజయం బుధ్యతే తత్ర జిజ్ఞాసాః జయాం అర్థః। ప్రకర్షస్య కస్యార్థః। ప్రాం తిరుపవసర్గన్యశక్త్యేరంగికారాత్
వస్తుజనాం బాన్వవృత్తి భావకరణ యాన్వతాన్వ బంధలం అర్థః। [illegible]ప్రాం తిరుపవసర్గన్య [illegible] తత్తాత్పర్యం జనతాం గికారాదిత్య
ర్థః। అసక్తరాచదిని ఉపనగాం గానం స్వబిదబశక్త్యభావే శక్యం బంధరూపలక్షణయాః అఖండభావాదిత్యర్థః। తథాచ

ಪ್ರಕರ್ಷಶಾಲಿತಾಧರ್ಮಿತ್ವಂ ಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯತಾಶೂನ್ಯಮವಶ್ಯಕ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಜಯತೀತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸುನೈವ ಲಕ್ಷಣೀಯಂ ಪ್ರಕರ್ಷಶಾಲಿತ್ವಂ ಪ್ರಶಸ್ತತ್ವ
ಯುಕ್ತೋಽರ್ಥೋ ಯತ ಆಹ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮಿತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಜಯೀತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಾಹಕ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಪ್ರಶಸ್ತತ್ವಮಭಿಪ್ರಾಯಶ್ಚ ಏವ ಪರಿಹರತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸುಃ। ಪ್ರ
ಕೃಷ್ಟಜಯೀ ಪ್ರತೀತಿಸ್ಥಯೋರ್ಹ್ಯೇಕತ್ವ ಇತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಾಹಕ ಅತ್ರ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಜಯೀತಿ ತತ್ರಾಪಿ ಪ್ರಕರ್ಷಶಾಲಿತಾ ಪರ್ಯವಸಿತೇತಿ ಭಾವಃ। [illegible]
ಪಕ್ಷಗತಂ ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷತ್ವಪ್ರಮಾಣಾಭ್ಯಾಂ ತತ್ತ್ವತ ಆಹ [illegible] ಮಿತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಾಹಕಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತತಸ್ಥಃ ಸಂಶಯ ಇತಿ
ಜಯೀ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಏವ ತಥಾ ಚ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಧರ್ಮಶಾಲಿತ್ವ ಸಂಭವತಿ ಪರ್ಯವಸಿತಂ ತದಂಶೇ ಲಕ್ಷಣೇತಿ ಭಾವಃ। ಪ್ರಕರ್ಷ ಇತಿ ತತ್ರ ಸಕ್ತಿಸ್ವಾರಸ್ಯಾದಿತಿ
ಸ್ವಾರಸ್ಯಂ ಜಿಜ್ಞಾಸೋಃ। [illegible] ಜಯೀ ಇತಿ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಜಯೀ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ತಥಾ ಚ ಜಿಜ್ಞಾಸಾವಿಷಯತ್ವಂ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಮಿತಿ ಪ್ರಕೃ
ಷ್ಟಜಯೀತ್ವಪ್ರಕಾರಕಬೋಧಾನಿಮಿತ್ತಲಕ್ಷಣೇ ಸಂಭವತೀತಿ ತೇಷಾಂ ಮತೇ ಲಕ್ಷಣಾ [illegible] ಜಯೀ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರಕರ್ಷಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ
ಬಾಧಕಾಭಾವಾತ್ ಇತಿ ಪರಾಸ್ತಂ ಯುಗಪದ್ವೃತ್ತಿದ್ವಯವಿರೋಧೇ ಶಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಯೋರ್ಯುಗಪದನಂಗೀಕಾರಾದಿತಿ ಭಾವಃ।
[illegible] ಜಯೀ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ರಲಕ್ಷಣೇತ್ಯತಃ ಪ್ರಾಚೀನಂ ಪಾದಮಾಹ ತದಾಹ ಉತ್ತರೀತಿ ಶಕ್ಯಾದಿತಿ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಃ ಸ್ವ
ಲಕ್ಷಣ ಕಾರಣಂ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯಾಭಿಶಕ್ಯತಾವತ್ತ್ವ ದೃಶ್ಯಕರೂಪೇಣ ಜ್ಞಾತೇ ಸ್ವಪತಿ [illegible] ತ್ಯರ್ಥಃ। ಪ್ರತ್ಯೇವ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ಸ್ವಮತೇ ತು ಶಕ್ತಾ
ದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅವಶ್ಯಂ ಸ್ವತಂತ್ರೋ ಧಿಯಾ ಜಗತ್ಪ್ರಕರ್ಷೇ ಶಕ್ತಿಃ। ಜಿಜ್ಞಾಸುನಾವ ಜಯೀ ಶಬ್ದಾದ್ಬೋಧಪರ್ಯಾಪ್ತ
ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಾದಿಸಂಕೇತ [illegible] ತಿ ಅಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಧಾತೋಃ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಸಂಗಾ
ಪದ ಶಬ್ದಾಭಿಧೇಯಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ವೃತ್ತಿಕೃತ್ವಾತ್ ಸಧಾತೋರ್ಮತೋಽಸ್ಮಾತ್ಕೃತಂ ವೃತ್ತ್ಯಂತರತ್ವಯಃ ಧಾತೋಃ ಸ್ವತ್ರ ಲಕ್ಷಣೈಕ
ಕ್ಷಣ ಸಂಭವಾದ ಸಂಯೋಗಾಪ್ಯುಪಸರ್ಗಶಕ್ತಿರತ ಆಹ [illegible] ತಿ ಸ ಇತಿ [illegible] ಧಾತೋರಿತಿ ಸ್ವತ ಸ್ವತ್ರೇತಿ ಶೇಷಃ। ಧಾತೋರರ್ಥಾಂತರಂ ಧಾತ್ವಂತರಸ್ಯ
ಯೋಗೇನಾಭಿಧಾಯಕತ್ವಪ್ರಸಕ್ತಿಮಾಹ [illegible] ತು ಧಾತೋರೇವಮಿತಿ ಸರ್ವ ಉಪಸರ್ಗ ಏವ ಶಕ್ತಿಃ। ಧಾತೋರರ್ಥವತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಮಿತ್ಯವಶ್ಯಂ ಸ್ವಾರ
ಸ್ಯತ ಆಹ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಇತಿ ಭಾವ ಸರ್ಗಂ ವಿನಾಭಿಜಯತೀತ್ಯತ್ರ ಧಾತೋರುಪಯೋಗಾತ್ತತ್ರ ಶಕ್ತಿರಾವಶ್ಯಕಿ ಕೇವಲಸ್ಯೋಪಸರ್ಗಸ್ಯಾಪ್ರಯೋ

౫౮

గాంశ్చ తుల్యత్వం ఏవం ధూమాభావాంశే త్వత్రజయిత తాదృశాభావజయిత అవాప్య తాదృశ్య భావపర్యాప్త్యనువృత్తిప్రత్యయానాం ప్రకృత్యర్థా
వితస్యాపి ధర్మితాయాం ధర్మత్వమితి ప్రవృత్తిరితి చేన్న ధ్వంసప్రతియోగితాశ్రయితావచ్ఛేదకప్రకారతావిశేష్యతయైవ అస్తు కిం తత్ర లక్షణయా ఏకత్ర
విషయస్య జన్యప్రతి వర్తమానత్వయా నిరవచ్ఛిన్నపదార్థతయా విప్రకర్షాభావాచ్చ వరసంసర్గముఖ్యయోః ధూమతాయాః సామానాధికరణ్య
స్య విశిష్టత్వాదితి వాచ్యం ధూమతాయాః సామానాధికరణ్యం హి సర్వత్ర సప్తమ్యర్థకత్వం కిం తు వాచ్యకరణకారణకాలక్షణావృత్తియుక్త
తత్తదర్థకత్వం తత్ర లక్షణయా విప్రకర్షణాయా ఉపపత్తేర్న శక్త్యా సంకర్షమితి అతోఽవం ప్రత్యయార్థానాం ప్రత్యేకధర్మత్వప్రజ
కః ఘటత్వానంతర్భావాదావవ్యాపకపదస్యార్థత్వలక్షణయా చైవోపపత్తేరితి చేన్న ఘటత్వానంతర్భావాత్ప్రతిపాదకపదస్య ఘటకత్వ
త్వలక్షణోపగమస్య తత్రః పచ తత్తత్ర పచధూమతాయా ఏవ పాకకృతా లక్షణయైవ తయా సామానాధికరణ్యయోః ఉపగమ్యమానత్వ
పత్తేః నామార్థయోరేవ నామార్థధూమత్వధర్మయోరభేదాన్వయాదాతిరిక్తసంబంధే సాక్షాదన్వయబోధే ధూమస్య పదగమ్యః
సంభవత ధూమాభావవ్యాప్తిరూపవ్యభిచారకత్వశక్తౌ చ బాధాభావః ఘటపదస్య కత్వవిశిష్టే ఘటలక్షణయా ప్యుపపత్తేః అతః కర్తృత్వశక్తిః
ఏకత్వవిశిష్టే ఘటలక్షణయాం ప్రాత్యక్షత్యాసంభవః తాదృశఏవం చతేతాదృశాకారత్వేనైవ సాధకతావదరభివిషయధర్మత్వవి
తోపః పచధూమతావవతార్యత్వైవ సాధకత్వవిశిష్టే __________ పాకేలక్షణయా ప్యుపపత్తేః విధిః కృతౌ శక్తిః విశిష్టాధికారా
త్వర్థకత్వమితి వాచ్యం ఘటపదాదేరావిశిష్టేలక్షణావ్యాప్తిరూపవ్యాప్తిపాక ఏకత్వే ఇత్యత్ర విగమనా విరహాద్వ్యాప్తియోగ్య
దేశకత్వ బోధకత్వేఽభికర్తృత్వత్వం శక్యతావచ్ఛేదకం ఏకత్వత్వం చేత్యత్ర విగమనా విరహాద్వ్యాధిగబోధార్థతాపాదనోధకా
త్వేఽభిలాషపాత్రత్రశక్తిరేవేతి ఏవం చోపపన్నార్థం సుధ్వంసయోజ్వలనార్థస్య ఘటాదర్థధర్మశక్తిర్నప్రామాణ్యతస్య బోధ్య
తికత్వమేవ యథాత్రాదేః యథా శక్తిః ప్రామాణికతస్య బోధకత్వమేవ విరహాపాదః అస్యదాఘవతం చామిత్యప్యయో
శాపత్తిః సాంగవపత్తేః తస్య కర్తృత్వే కారకాంక్షతావత్ పూర్వం వాచ్యం శివదృశ్యబోధ్యయోగ్యావప్యనుపపత్తేరిత్యలం
ల్పాఘవాభ్యత్రశక్తిః ఏవం చ తత్త్వత్ర ధూమతావాన్ విశిష్టేలక్షణావిధేరాద్యకార్యత్వేఽపి సాధకత్వే ఇత్యత్ర విగమనా విరహాత్ ౪

సంగాత్ కేవలాధికరణే కర్తృకత్వేన తేన పదేన సమానాధికరణపక్షత్రేః కామిన్యాదిషు వర్తమానస్య కాంతత్వస్య పాకాదివర్తమానత్వాదితి వాచ్యం
సాధ్యత్వం తమిహ నామ పక్షమిత్యేకసాధ్యత్వం తత్త్వేకత్ర సాధ్యవినా వర్తమానత్వస్యాపి కార్యకారణభావేకత్వస్య ఏకదేశవతత్వాత్ కార్యతా ప్రోత్తరత్వ
త్వేన ప్రకృష్టఫలయుక్తిరితి ఉపక్షగారాణాం శత్రుతావచ్ఛేదకత్వమవచ్ఛేదకమవచ్ఛేదకత్వం తత్కాలానం వచ్ఛేదకానాం స్వాపకం దార్శి
కత్త్రితి వాచ్యం ॥ ఘ క్త్వాప్రత్యయార్థత్వం తు ఉత్పత్తిపూర్వకాలకర్తృత్వమిత్యతః శ్రుతితః పూర్వకాలత్వం క్త్వాప్రత్యయార్థః
వమేకదేశార్థవాదిత్వప్రధానార్థం ప్రత్యయానాం వృత్తిరితి వాచ్యం తథా వివక్షాయాం విష్ఠరార్థవత్ అన్యత్ర అవ్యవహితపూర్వకా
లత్వం క్త్వాప్రత్యయార్థః అవ్యవధానం వర్త్తిక్రియాంతరాంతరకాలవిలంబాభావ ఏవ తథా చ ఏకక్రియాయాం అవ్యవధా
యకత్వాత్ ఇంద్రియ ఇవ వాచ్యపోరకాణ్యమి త్యాహుః అత్ర వదంతి విషయాంతర ఏకంచాశోభం క్త్వాప్రత్యయార్థతిప్రత్యయే గర్భ
క్రియాంతరాంతరకాలవిలంబాభావ ఏవ సాధ్యవ్యవధానే కృదుర్ధ్వ చతాపత్ తమవృత్తితస్యోత్పత్తిక ధ్వం కప్రత్యయాంగికా
లత్వమేవ తదవ్యవహితపూర్వకాలత్వం కాలత్వాత్ క్రియాంవరాం కాంతి కజ్వలంచ కాంతత్రం త్రకవ్యవ హేరకస్త్రాం వాక్యస్థాలకార
యోః పాకాద్విగణిష్యకవేశక యన్యః తేక కాష్ఠం ఖవః కల ఇవ సంఇ కాంపూం కి తేకక ఇవ సంఇ కావిలంబే ఇతి క్త్వాప్రత్యయార్థ ప్రయోగం
పత్తిరితి తికేచిత్ కాలస్యతత్త్రిష్యత్రివృకేకవేశకాలహకు గతత్వాద్ధు జేయంతస్యాత్ పూర్వకాలత్వమవస్థాయా వాచ్యం కలమయం వాద్యాదా
యల స్పబితీ తాన్యదోషక్షే ప్యట విఘ్నాంగ కాంచ వాద్యాదాక కృసాధ్యబోత్ర రకాంతరకత్వ ద్వాన్యదాక సాధ్యపూర్వకాలత్వ జంచేకక ధం
ధావకదేశ ఇతి చేన్న సాధ్యపూర్వకాలబవాద్యదాక కంభవేకత కార్యప్రయోగాంత కాలవ్యాప్తివ్యాప్తత్త ఇత్యత్ర వక రంఫలకాయాం
త కార్యప్రయోగాం ద్వితీయాం కాంకరాం స్త్ర సమానకర్తృకత్వమవచ్ఛేదకాన్యం యమతస్త్రైవరచేనా తదప్పు కార్యకవమాకక
ర్తృకక్రియాం ద్వంలు స్వ ఏక కాంఅర్థం ఖవాంత్యాంచ కప్రయోగంతంతేక కర్తృకత్వే అవగత ఏక సాధ్య పరపూర్వకాలత్వే కాన్యైవ కక్షే
వలంగాంకృ పూర్వకాలత్వభశక్తిః విజ్ఞకర్తృకత్వ పూర్వకాలత్వం సంజ్ఞతేక సమానకర్తృకత్వత్వే సాంకంజ వాంత్సమాకకర్తృ
కత్వశక్తి తేవకత యజ్ఞాప వితం వపాకపం ధాకమీమాంసా మాం సోయం అధయాన్యోగం గచ్ఛతిత్యాదయో గవదకకక్రియాం కర్తృ

౫౯ త్వస్య ఏక క్షిణ్ణ బిఠంభావాంగ్తత్వపూర్వకాలత్వాపత్తేర్నో యుక్త ఇతి వాచ్యం తథాత్వే కర్తృకప్రకారత్రయాంద్వయ శ్యయుక్తపద
సంభవేతయో: పూర్వోత్తర భావ యోర్మయా తాదృశ భావవర్తమానయో ఘటదళి ఖండ్రవిష్యతి మత్రు సూత్రమనేకరాధ్య ప్రసం
తి తార్వం శశాంక నిత్యత్వమ ప్రసూతిమ కారణ ధ్వస్తప్రకారభవిష్యతీతి చేన్న కర్తృకబత్తాత్వే జ్ఞాత్వ కథం సమానకర్తృకత్వం
తాత్వ వాచ్యమితి వాచ్యం తత్రాకారాధ్యక్షత స్వతిక్రియాంతరమ ఘాటిత్య సమానాకారత్వకర్తృకసంబంధత తావ దివాన్వయ:॥
తదనతరసమానకర్తృకత్వస్య త్వాదవాచ్యత్వత స్యప్రకారత్రియాంపేక్షయోత్తరకాలత్వేనాన్వయబత్తే: కేచిత్తు జనే యమిత్
పూర్వకాలతావచ్ఛేదకం భవ: కేచిత్తు ఖచిత్రియయో రేక: కర్తేతి నాన్యత: అబతాభు జక్రియాప్రజక్రియైక కర్తృ
కేతి తథా ఖచిత్రియయోః ప్రకారత్వేనాభ్యుపేతే: తత్ర వపూర్వతావ్యయ ఇతివాచ్యం ప్రాంధాన్యేనాభిహితే నిగ్రాహ్యం
ష్టా ప్రయోజకత్వేనాత్ర ఘటాదికం భోజనం వటక త్వంచాన్వది మాపే అప్రత్యేకం అనుమానం తత్ర చవాన్వేబచ్ఛదక్షతయా
ప్రయోజకత్వేన వర్తవర్త్యవధారణం భవిష్యపూర్వత్రమాత్రాక్షేపకలంగాంభావే పూర్వత్వాపత్తేః పాఠ సంధేవాంతః॥
కేచ దరవాటు తేన బ్దాదత్వబద్ధత సాన్విశాఖ్యామితివాచ్యం శాంఖ్యతి నాన్యమతే తద్భూత స్యదుష్ట తాత్వతే బభుక్త్వా ప్రజత
తాన్యథా అన్యథాంధృక కాలావచ్ఛిత్వే ప్రజేస్యకాలాన్వయే రాకాలక్షతయా తదేవరణ క్షతాత్వ క్షుబిక్రియాయాం
వపూర్వకాలతావ్యయ: ఇక్షం చకాలాంతరభంఖంధత్వే అనుపక్షతిరేవ ప్రాధాన్యే ఉపక్షతి: నేవే యాం వికే తివాచ్యం
పదార్థ పక్షత స్యశాబ్దబోధ విషయతయాం కాలాంతరఖంఖంధత్వేనాపక్షతేరతిచిత్రరతాత్వతే కాచేకే సమానకర్తృ
కత్వే పూర్వతాపత్తే: కింతు సమానకర్తృకప్రకారక్రియాద్వయస్య ఏకదాం అనంభవాత్ ప్రధానే సమానకర్తృకత్వే పూర్వ
త్వతాపత్తేరిత్యేవ ఇతి వాచ్యం తత్ర ప్రధానేత్వం కేవలస్మృత యాం ఉద్దేశ్యత్వం చాయు స్యత్వం చ ఇదం భవతు వాం భవతు వా ఇదం తు
సాన్వదేవ త్వగా స్థావి శిరోరా పంక్తిం అంతో స్తుత్యవదుక్తే శ్యత్వబ ఏకదా అనం భవేక ప్రవృత్తిం రాత్రి ధావి ధోంక్షే శ్యతాం యోంక్ష
విశేషం తు పశకస్యతావతాం చ సమాన కర్తృకత్వే ప్రవేశానాక్తిరపి యుక్తే కారు ప్రధానేత్వ కర్తృ త్వే పూర్వ కాలత్వాపత్తే: తస్మాదిత్య

క్ష్వచ్ఛేదకమమః మదరాద్ధం పూర్వకాలత్వేతి చేన్నంబిడేతద్వదవచ్ఛేదకత్వస్య యమేత్యుత తేష్ట్రాంబ శక్తిరితి వాచ్యం
అతిక్రమత్వసత్వరూపవైసమానేకత్వకత్వేఅభిదానం శశక్వ్యాదేబద్ధావలకాలానాన్యం భాంజకేతరిప్రతియోగితావచ్ఛేదా
యబాంత శంఖ వాంతితయాః ప్రతమాంత్రావచ్ఛేదకత్వే ప్రతియోగి పూర్వకాలత్వాంజకత్వే తవాంగ్రతియోగిత్వే తవాంగ్రత్యేక
యభాంజక ప్రతియోగిత్వాన్యత్వే కాల ధికరణ్య నాంబ భాంశనంఘవాన్యశనవానేకత్వకత్వ సాన్యశకత్వే శ్రాగకృతమ్మే
త్రాంఘట్ట త్రితియాం నవచ్ఛిన్నాం ఘంత్వావచ్ఛేత్రాంగకతితి చిత్కత్వకే బద్ధావచ్ఛేదకతాంగత్వం గతి వాచ్యం వస్తుతః
మానేకత్వకత్రిందియాంయమే వత్వః సాధ్యాప్యత భాంశం ప్రతియోగిత్వ ప్రతియోగిత్వత్రేవలక్ష్యే మయు శాంరబవమానేకత్వకత్వే
తత్త్వః కేశాం వృత్రం గకాంరాత ని కృతమునం తత్త్వమే వత్త్వావాచ్యం పూర్వకాలత్వస్య త్వత్వే ప్రతియోగి పూర్వకాలత్వం భాంజక
మితిప్రతియోగివిశేష్యతాంశ్రవసాన్యతజాంయతిరభాంజకాంతరం ప్రతియోగిమితి ప్రతియోగి విశేష్యతాంశ్రవః తథాహి శ్రవసాన్యత
విశేషకత్వే అరం తత్త్వమేవత్త్వావాచ్యం పూర్వకాలత్వస్య త్వత్వబేతన్యే రూపవనతాం శంబంధే ప్రతియోగి అన్యతియాం పగమి
ప్రతియోగి విశేష్యతాంశ్ర మొంపదద్యుత ఏవేతి వాచ్యం తన్మత్వా ప్రతియోగిత్వ ప్రతియోగిన్య రూపవశంబంధే పూర్వకాలత్వ సాన్యభావ
యాంకశ్రవ త్వావప్రతి త్వబ కశ్రవ త్వా ప్రతియోగితితియోగిత్వం గాంతత్యాం జకే కృపూర్వకాలత్వస్య ప్రతియోగి అభావత్వవృత్తే
యాం మనశ సంబంధ ధర్మ్యాభావ ప్రతియోగితా దితాం విశేషణతయాం రూపవతయాం తదభావయాం ధరాశం జవాచివాన్య
వాః॥ కోవిత్తు॥ తత్వబనదాంచి దధ్వయతే అథత్వతితత్త్వతిత్వప్రతియోగిత్వం గాంతత్వరంతరాం ధ్వయశ్వాం అన్యవత ప్రతియోగిత్వం గాన్యక
దాంచి తాని వాంగాధికరణ్యవిశిష్టధ్వంసయోర్వాన్యవృత్త్వవబత్త్వావ ప్రతియోగిత్వ ధర్మః వాన్యవృత్తే కాలతే తథాహి ధ్వంసయోః సామా
నాధికరణ్యవిశిష్టధ్వంసయోర్వాన్యవృత్తి తి వాంకత్వత్వః తరంతరాం ధ్వంసయోర్విరహేంగి అన్యథాయత్వ తదా ధ్వంసయోర్వాంబా యాం
తి ప్రతిసంగవాంరశంయ సామానాధికరణ్య తే కః వ భిన్నయోర్వ్యధ్వంసయోః సామానాధికరణ్యవిశిష్టపరత్వయోర్వ్యధ్వంసయోర్వాన్య
వృత్తితి వాంనాయతదా వృత్తి ప్రతియోగినాం ఘరావర ఇతి వాచ్యం ప్రతియోగితాయాం యాం ప్రకృత్యర్థ యాంత ఏకవృత్తిరూపతయాం

త్వ

లిప్సాయాం కాద్యశక్యవ్యాప్యప్రవృత్త్యంతరాయః తత్ప్రవృత్త్యంతరాయచ్చ స్వప్రవృత్తి విశేషణతయా కల్పనాదావితరేష్టసాధనత్వస్య
౬౦ తత్వాపాదకత్వపాపసాధనత్వం ఫలానుబంధపాపసాధనత్వం స్వబలేతి ప్రయోజనాపత్తేశ్చ అత్ర బలవదనిష్టత్వస్య తత్త్వాదు
ద్వితీయాదితత్వాపాదకత్వం ఇష్టసాధనత్వం బలవదనిష్టప్రయోజనాపత్తేశ్చ సంభవాత్ తత్త్వోపాదానం తత్త్వ ప్రయోజనం
బలవత్తాన్యథా ఇష్టసాధనత్వం అనిష్టసాధనత్వప్రయోజకత్వం తదావశ్యకం విశేషితత్వం ప్రయోజనానాం తద్విశిష్టత్వం
బాధకత్వప్రత్యయో ధర్మః అవచ్ఛేదకత్వప్రత్యయసాధనత్వం తత్వం యా ఇష్టతరసాధనం సాధకత్వం విశిష్టత్వ
౯ స్వత్వం అన్యత్వం భావధర్మ ఇతి తత్వప్రత్యయోగధర్మవిధానాయ తత్వప్రత్యయ స్వప్రవృత్త్యంతరాయగతతాత్పర్యసాధనం ౪
స్వశక్త్యా ఆశ్రయతా ప్రత్యక్షప్రవృత్త్యంతరాయం ఉపాదానానం ప్రయోజనాప్రయోజనత్వస్య విశేషవిశిష్టమితి ప్రయోజకత్వం
ధః విశిష్టవిశిష్టమితి ప్రయోజనానాం బాధకతావచ్ఛేదకవిశేషయతో స్వపక్షసాధకత్వబాధకం ప్రవృత్తి విఘ్నం అన్యథానుపపత్తి
త్తి సర్వసంభావితత్వాదావిలక్షణవిశిష్టకారణం వైశిష్ట్యం భేదితిలకత్వవిశిష్టకారణమిత్యస్య అప్రాప్తావిలక్షణాభావతద్విశిష్ట
త్వస్య కర్తృత్వం వైశిష్ట్యాపత్తేః తద్విధానాయ యదుపాదానం కర్తృత్వం ధర్మతాయాః తాదృశవిశిష్టత్వతాదృశకర్తృత్వమితి చ నను
కర్తృత్వస్య భావతద్భావత్వం తదవచ్ఛేదకత్వం కార్యతాసంపాదకవైశిష్ట్యాపత్తిరితి ప్రతిబధ్యం వాద్యాదాయభ్యుపగతి
తాదృశవాద్యాదౌ వైశిష్ట్యం భావే వాద్యాదౌ న వాదకార్యత్వభావే కదాచిత్ సాధ్యాప్రసిద్ధ్యా ప్రయోజనాపత్తేశ్చ అతః ఏవ
౭ ద్వితీయతత్త్వాదా వధితార్హపురోతి ఏవకార కార్యకృత్యంతరాయగతవ్యవస్థేయో అయం నవ్యవహారః అన్యం తాదృశం నవ్యవహార
తద్ధర్మః అత్ర విశేష్యాంగత ఏవకారవత్ పాదార్థ ఏవ అత్యర్థ ఇత్యాదౌ ఏవం ధర్మకర్తా కర్తృత్వవ్యవస్థేయో యద్యతే పాదార్థకర్తా
దాత్యాభావ విశేషదర్శనం ఇష్టసాధనమితి చేన్న ప్రవృత్తివిశిష్ట ధ ఇత్యత్ర ప్రవృత్తి విశ్వస్య యద్యపి తద్విషయ పాదాః ప్రవృత్తివిశిష్టయత
౮ త్ర గంధ ఇత్యాదౌ ప్రత్యక్షవిషయతావిశిష్టనావిషయత్వం సవాదావృత్తిత్వమాదాయ పాదం అత్ర నిరూప్యవ్యావర్తకం అతిప్రసంగ

గమ్యవ్యాప్యవ్యాపకభావాదేః ఇత్యత్ర బ్రహ్మజ్ఞానతత్తద్భావే అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదకీభూతవిశేష్యతాశాలిప్రతియోగితాకత్వతరవిశేష్యతావిఘ
ష్యశ్య తరస్య సంబంధి వ్యాప్యత్వ విశ్రాంతెంతు విశేష్యతాసంగత్వప్రకారతాసత్త్వ అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదః [illegible] శంకః సాధ్య
ప్రతియోగిత్వం సత్వావచ్ఛేదకసాధ్యకత్వ అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదకీభూతప్రతియోగితాకత్వ అభావ వ్యాప్యత్వ ప్రతియోగికత్వ
ప్రతి అత్యంతాభావత్వావచ్ఛే [illegible] యోః అత్యంతాభావత్వం తత్ర తస్య అత్యంతాభావవత్త్వ సాధ్యతత్వరూప వ్యాప్తి
ఇత్యర్థః అత్యంతాభావవత్త్వ సామాన్యాధికరణ్య అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదః అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదః అత్యంతాభావ
వచ్ఛేదకే అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదః అత్యంతాభావత్వ ప్రతియోగి [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతా [illegible] వ్యాప్తత్వ ఇతి వ్యాప్తత్వం
ఇతి వ్యాప్త్యవిరోధి సాధ్యతా విశేషణతా సాధ్యత్వం తత్తత్ క్షేత్రసాధ్యక హేతు సమానాధికరణ్య సాధ్యాభావత
సంబంధేన వ్యాప్యతావచ్ఛేదకత్వం తత్ అవచ్ఛేదకత్వ అభియుక్తానాం వ్యాప్యతావచ్ఛేదక ఇత్యాద
ప్రాప్తి విరోధి కృత వ్యాప్యతా అర్థః ప్రతియోగితా వృత్తి ఇతి వ్యాప్తతా తస్య ప్రతియోగిత్వ విశిష్యత్వా వచ్ఛేద
సంబంధేన వ్యాప్యతా వచ్ఛేదకతా [illegible] అత్యంతాభావ ప్రతియోగితావృత్తి అత్యంతాభావ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూత ప్రతి
కారణతా వ్యాప్తత్వ తత్ప్రత్యక్ష విశేష్యతాసంబంధ అభావ సాధ్యతావచ్ఛేదక ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతా
విషయతాసంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదక వృత్తి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వ అత్యంతాభావ విశేష్యతా సంబంధేన విశిష్ట
అత్యంతాభావత్వావచ్ఛేదక [illegible] వృత్తిత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదక ఇత్యర్థః ప్రతియోగితా వృత్తి కారణతావచ్ఛేదకతా
ప్రతియోగిత్వ ప్రత్యక్షత్వ ఇతి తస్య తాదాత్మ్యసంబంధేన విషయతా సంబంధేన అభావ సాధ్యతా
సంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదక ప్రకారతా నిరూపిత తత్తద్విషయతా సంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదక సంబంధేన వివరణం॥
తదా అత్యంతాభావత్వ విశిష్ట ప్రతియోగితా వ్యాప్తత్వ వివరణ వ్యాప్తత్వ సాధ్యత్వమితి భావః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకం

తర్కప్రకాశః

౬౧

చకత్వం ధీక్షమే న అన్యథాంతస్య వాచ్యవాచకత్వే వాచ్యవాచకజన్యత్వప్రతిసంధానం విశేషణయోః త్యజన్యత్వప్రతిసంధానం
ప్రతిసంధానం జ్ఞానంపుష్కలం కరణమేవ కృతాకృతత్వవ్యవహారాంశుపపత్తేః జ్ఞాతత్వత్రివక్తత్వే తత్ర పుణ్యకృతాన్యత్రంబాం
ధాంప్రతాం ధాంపాం వాచ్యతపదంయత్వతాఖ్యవచ్ఛిన్నే శక్త్యంయత్వతాఖ్యవచ్ఛిన్నశక్తకరుంత్రీధాంతుప్రతిపాందితాం ధర్మకతాఖ్యతయత్
యత్ర్యాద్యవచ్ఛిన్నప్రతిపాదితార్థకత్వం భవతి తత్ర ధర్మావచ్ఛిన్నే శక్త్యం భవతి పాంకత్వవిశిష్టశక్త్యపాంకపదప్రతిపాందితాం
ర్థకపచిధాంతేవధితిసంవాంకృతాంద్యప్రాప్తిసమానవివరణం స్వశక్తిగ్రాహకత్వాత్ ... వివరణం జన్యశక్తిగ్రాహక
త్వేకింవాంకవాత అపాం వ్యవహారపదధితే ధాతి ముల్యయు కాన్యవ్యవహారస్యాపి శక్తిగ్రాహకత్వాద్ ఉపపత్తిరితి
ధ్యాంవః తధాంపుంత్రం శక్తిగ్రహం వాచ్యకరణోపమానకోశాప్తవాక్యాద్వ్యవహారతశ్చ వాక్యస్య శేషాద్వివృతేర్వదన్తి
సాంనిధ్యతః సిద్ధపదస్య వృద్ధాః ఇతి యదవివరణస్య శక్తిగ్రాహకత్వముచితం తత్ర కతమత్ర వివరణత్వం అశక్తిగ్రాహ్యమితి
వాచ్యం అనతిబాధక ఇత్యేకవిశేషణతాధర్మిణోం అన్యల జన్యత్వస్యైవ బాధకం తాదృశ ఏవ వాం వాచ్యతస్య వాచ్యవాచకవా
కత్వేకంకలాంతితియత్వప్రత్యవబోధత్వస్యైవ తత్ర తాదృశ ఉపపత్తిరవిత ధాంమింయధాం యద్ధర్మవిశిష్టయో ధర్మావచ్ఛిన్నస్య సంబం
ధః యత్ర శక్తేవాంకాన్యత్రతియత్తేతతు తత్ర రవాంకాన్యత్ర ధర్మవిశిష్టే ఏవ తద్ధర్మవాచ్యవృత్తి ధర్మావచ్ఛిన్నసంబంధ ఏవ ప్రతీతేర్భవతి
తద్వైవప్రకాస్త్రత్రరత్వంరాంద్వపం యధాం కనాన్ఘటఇతిప్రశ్నే దండవాన్ఘట ఇత్యుత్తరం తదండాంతత్వమితి ఏవం కన్యాః
యత్ర ధర్మతాదృశకింకలాంతితియత్ర త్వవిశిష్టప్రశ్నే పటత్వేన వాచ్యవాచకత్వవిశిష్టవాంకసంబంధ జాంతిబలాం
త్రరత్వం రాంద్వమాం ఇతి అవాచ్యతస్యా వియత్వత్వవిశిష్టవాంచకత్వమవ సెయమితి నిష్కర్షః తదాం వత్తిఅవాచ్యతస్య యత్రే వా
చకత్వవత్త్వధర్మః ... ఝాచ్యత్వం వాచ్యతస్య శక్త్యప్రయోగ గత్యర్థః ముఖ్యార్థబాధకమవాంహండాదీనాం ముఖ్యార్థబతిల
క్షణ గమనాంగకోంల వాచ్యపారలక్షణార్థమితివిశక్త్యలక్షణం గతాంతవిత్వర్థః వృత్త్యమితి వాచ్యస్య వృత్తిః ధారతస్యత్ర వదా

ಮಿತ್ಯಾದಾವಕರ್ತೃಕತ್ವಸ್ಯ ಬೋಧ್ಯತ್ವೇ ಪಕ್ಷಿತಃ ಕರ್ತೃತ್ವಕತ್ವಸ್ಯ ಚೋಂಶೋಂ ಅನುಪಪತ್ತೇಃ ತದ್ಭಾವೇ ಕತ್ವೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿರ್ಯಾವ್ಯಕರ್ತೃಕತ್ವ [illegible] ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ
ತ್ವೇನ ಕರ್ತೃತ್ವಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿರ್ಯಾವ್ಯತ್ವ ತಿಯ [illegible] ವಿಷಂ ತೇ ಶಿ ಪಕ್ಷೇ ಪಕ್ಷಿತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧ ಸಾಮಾನ್ಯೇ ಪಕ್ಷೀ ವಿಷಂ ತೇತಿ ಪಕ್ಷಿತಃ ಕರ್ತೃಕ
ದ್ಯ ಸ್ಯ ಬೋಧ್ಯತ್ವೇ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ವೇ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ವ ಬೋಧಃ ಅತಃ ಕರ್ತೃಕತ್ವ ಸ್ಯಾಂಶಃ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತಿ ವ್ಯತ್ವಂ ಯಾಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಂ ತೇನ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಧಿಕರ್ತೃತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವ
ನಿ ಷಂ ತಂ [illegible] ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಂ ನಿರೂಪಿತ ದಾಂತ ತಾನ್ಯತ್ರಂ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಂ ಯಾಂ ಕರ್ತೃತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕ ಬೋಧ್ಯ ಪ್ರಸಾಧ್ಯ ಪಾಂ ತಯಾ ತೇಂ ಕಸ್ಯ
ತಂ ಯಾಂ ತ ತಾನ್ಯತ್ರಾ ನಿರ್ದೇಶಂ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅತಸ್ತಾರ ಧೋಂ ಗೃಹೀತತ್ವಾಭಾವ ಗಮಕಂ ಸ್ವರೂಪ ಲವ್ಯಾಪ್ಯ ಪಾಂ ತಯಾಂ ಧರ್ಮಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷಣ [illegible]
ರೂಪ ಪಾಂ ತಯಾ ತು ಮಿ ಶಸ್ಯ ತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವರ್ಥಃ ವ್ಯಾಪ್ಯತಾ [illegible] ಕರ್ತೃಕತ್ವ ಬೋಧಃ ಸ್ಯ ತಿ ತಿ ವ್ಯತ್ವಂ ಯಾಂ ಸ್ವಾಂಶ ಬಲಾಂ ದಿತ್ಯರ್ಥಃ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ಸ್ಯ
ಸ್ಯ ತಿ ಅನುಮಾಪಕ ತವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ [illegible] ತಿರಿಕ್ತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕತ್ವಸ್ಯತ್ರಾ ಬಿತಿ ಅನುಮಾಪಕ ತವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ನತಿರಿಕ್ತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ
ನಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣ ತಿ ಕತ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ ಇಷ್ಟಂ ತತಿರ ಧೋಂ ಗೃಹೀತ ತ್ಯಾದಾ ಅವ್ಯಾಪ್ತ ಸ್ಥತ ವಿತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಶಿಂ ತ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಪಾಂ ರ ಇತಿ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಪಾಂ ರಸ್ಯ
ನಕ ಸಾಧ್ಯ ಬವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ತ್ಯರ್ಥಃ ತದ್ಧಾ [illegible] ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ಯಸ್ಯೈವ ವ್ಯತ್ವಂ ಯಾಂ ಸ್ವಾಂಶ ಪ್ರಭಿಯಾಂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣ ಸಾಕ್ಷ ತಿ ಪ್ರಪಾದ
ಸ್ಯ ಏಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ಲಕ್ಷಣ ನಾ [illegible] ಯಃ ಅಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ಸ್ವಾಂಶ ವಿತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ತಿರಿಕ್ತ ಸ್ಯ ಪಾಂ ಪ್ಯಃ ಏವಂ ರ
ಧೋಂ ಗೃಹೀತ ತ್ಯಾದಾ ಅವ್ಯಾಪ್ತ ಸಾಧ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಲವ್ಯಾಪ್ಯ ಪಾಂ ರ ಲಕ್ಷಣ ಯಾಂ [illegible] ಸ್ವ ವ್ಯತ್ವಂ ತರ ಕಲ್ಪನಮಿತಿ ಭಾವಃ ಅನುಮಾಪಕ ತ
ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ತಿರಿಕ್ತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮ ಲಕ್ಷಣ ತತ್ರ ಅಸ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂ ಪ್ರದರ್ಶಯಿತುಂ ಅನುಮಾ [illegible] ಲಕ್ಷಣ ಸ್ಥಲಂ ದರ್ಶಯತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ
ವಿತಿ ಸ್ಯ ಬೋಧ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಯಾಂ ಸಕರ್ತೃತ್ವ ಲಕ್ಷಣ ತಿ ಪ್ರಾಂ ರಾವ್ಯಯಃ ಯ ಧಾಂ ರ ತ ಸ್ವತ್ತ ವ ನಾಂ ಪ್ರಾ ವ ಸ್ಯ ಗಂ ತಿ ತ್ಯಾದಾ ಧಾಂ ರ ತ ಕ
ದ್ಯ ಕಂ ತ್ರೇವ ನಾಂ ಪ್ರಾ ವ ಕರ್ತೃಕಂ ಗಮಕಮಿತಿ ಬೋಧಃ [illegible] ಶಿ ಪಕ್ಷಿತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧ ಸಾಮಾನ್ಯೇ ಪಕ್ಷೀ ವಿಧಾಂ ನಾ ಕರ್ತೃತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಬೋ
ಧ್ಯ ತಾಂ ಶಿಂ ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣಂ ತು ತ್ಯಾದಿಕಂ ಕತೇ [illegible] ಸಂಬಂಧ ಪಕ್ಷ [illegible] ಸ್ಯ ಏವ ಪ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕಸ್ಯ ಏವ ಪಕ್ಷ ನ ಕರ್ತೃತ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ವ ತಿ ಸಂಬಂಧ ತ್ವ
ನ್ಯೈವ ಪಕ್ಷೀ ಕಸ್ಯ ತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾಂ ತಥಾ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ವ ಪ್ರಕಾರ ಕ ಬೋಧ ಧಸ್ಯ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣ ನಿಯಮ ಪಾಂ ದಶಾಂ ಶಂ ಭಾವಾಂ ತ [illegible] ಸ್ವಾಂಶ ನ ಇತ್ಯರ್ಥಃ
ಪಕ್ಷೀತಃ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ವ ಬೋಧ ಧಾರ್ಥಂ ಶಿಂ ತ ತ ತ ಶಿ ಪಕ್ಷೇ ಪಕ್ಷಿತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧ ತ್ವೇನ ಕರ್ತೃತ್ವ ಬೋಧೋ ಪಪತ್ತೇ ರರ್ಥಕಂ ಸಾಧ್ಯವಿತಿ ಭಾವಃ ।।

ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಯಾಂ ಲಕ್ಷಣಂ ಯಾಂ [illegible] ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಕರ್ತೃತ್ವ ತ್ವ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ತ್ಯರ್ಥಃ ಶಿಂ ತ್ವಿ [illegible] ಶಕ್ತ್ಯೈ ವಿತಿ ಭಾವಃ ಅನುಮಾನ ನ ಇತಿ ಕರ್ತೃಕತ್ವ [illegible]

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಂ

೬೨

ಶಂಕತೇ ದ್ವಿತೀಯಾಪ್ರಸಂಗ ಇತಿ ತೃತೀಯಾಪ್ರಯೋಗೇ ತ್ವಬಾಧಿತಂ ಧ್ವಂ ಅಸಾಧುತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ತರಿ ಸ್ವಕರ್ತೃತ್ವಂ ತತ ಅನುಶಾಸನಂ ಭಾರತ ಸೂತ್ರವಚ
ಮಿತ್ಯತ್ರ ಕರ್ತರಿ ದ್ವಿತೀಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸೂತ್ರೇ ಣೋಕ್ತಾ ರತ್ರ ಶ್ರವಣಮಿತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿತಿ ತಸ್ಯ ಷಷ್ಠೀ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತಿ ತ್ಯನೇನ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಷಷ್ಠ್ಯಾ
ಷಷ್ಠ್ಯೈವ ಸಾಧುಃ ನತು ದ್ವಿತೀಯಾ ತೃತೀಯಾ ತಿ ದ್ವಿತೀಯಾಪ್ರಯೋಗೋ ಅಸಾಧುತ್ವಪ್ರತಿಪಾದಕ ತಂತ್ರಂ ವತತ್ರಾರ್ಥಕಂ ಷಷ್ಠೀ ಶೇಷೇ ಷಷ್ಠೀ
ತ್ಯನೇನೈವೇತಿ ಭಾವಃ ಷಷ್ಠೀವಿಧಿ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತಿ ತ್ಯನೇನ ಯದಿ ಕರ್ತೃಕರ್ಮ ಕೃದ್ಯೋಗೇ ಕರ್ಮತ್ವ ತತ್ರ ಷಷ್ಠ್ಯರ್ಥಂ ಷಷ್ಠೀ ವಿಧಾನಂ ಸಾರ್ಥಕ
ಷಷ್ಠೀವಿಧಾನೇ ಬಿತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಂ ನ ತೋಕಾ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಬಲ ಧರ್ಮ ತ್ಯನೇನ ಷಷ್ಠೀವಿಧಾನೇ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಷಷ್ಠೀ ಧ್ಯೋಯುಕ್ತ ಸ್ಯಾ ತ್ವ
ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾಭಾವಃ ತತ್ತುಲ್ಯತ್ವಾತ್ ಸ್ಥಾನೇ ಪ್ರಯೋಕ್ತಿ ವಿಧಾನಯೋ ನ ಷಷ್ಠ್ಯಾಸ್ಯಾ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತಿ ತ್ಯನೇನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಷಷ್ಠೀ
ವಿಧೀಯತೇ ಲಾಃ ಲಾದೇಶಾಃ ಯಥಾ ಓದನಂ ಪಚನ್ ಪಚಮಾನ ಇತಿ ಕಃ ಕಿಂ ಶೇಷಾಃ ಕರ್ತ್ರಾ ಪುಲಂ ಕರಿಷ್ಯಮಾಣಃ ವಾರಣಸೀಂ ಗಾಮುಕಃ
ಲಭ್ಯಾಃ ಕಾಮುಕ ಇತಿ ಪ್ರಯೋಗಾಂ ತ್ವಮೇ ಭೋಕ್ತಾ ಯೋಗ ಷಷ್ಠೀ ಧಃ ಅವ್ಯಯಾಃ ಕಟಂ ಕೃತ್ವಾ ಷಷ್ಠ್ಯಭಾವ ಷಷ್ಠೀ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಯಥಾ ಓದನಂ ಕೃತ
ವಾನ್ ಏವ ದತ್ತ್ರೇ ಕೃತಮಿತಿ ಖಲರ್ಥಃ ತ್ವಯಾ ಸುಕರಂ ತೃಂ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಃ ತೇ ಶಾನಚ್ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಗಾಂ ಗ್ರಹಂ ಗಾಂ ಯಥಾ ಸೋಮಂ
ಪವಮಾನ ಇತ್ಯತ್ರ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಾದಿಯೋಗೇ ನ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಸಾಧುತ್ವೇತಿ ಕರ್ತೃಕರ್ಮ ಕೃದ್ಯೋಗೇ ದ್ವಿತೀಯಾಸಾಧುಃ ಕಿಂ ತು ಷಷ್ಠ್ಯೇವೇತಿ ಕ
ರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತಿ ತ್ಯನೇನ ವಿಹಿತಂ ತತ್ರ ಷಷ್ಠ್ಯಾದಿಯೋಗೇ ನ ಬಾಧ್ಯತಿ ಯಾಪ್ರಯೋಗಃ ಅಸಾಧುತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಅಸ್ಯಂ ಪಕ್ಷಮಿತ್ಯಾದಾ ಅ
ನ್ಯತ್ಪಕ್ಷಮಿತ್ಯಬ ಪ್ರಯೋಗ ಇತಿ ತೋಕೇತ್ಯಾದಿನಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾದಿ ಪದಾರ್ಥ ಷಷ್ಠ್ಯಾದಿಯೋಗೇ ದ್ವಿತೀಯೈವ ಸಾಧುಃ ನತು ಷಷ್ಠೀತಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾದಿ
ಪದಾರ್ಥಸ್ತು ಫಲಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕೃತ್ಯಯೋಗೇ ನ ಇತಿ ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯ ಇತಿ ಕೃತ್ಯಪ್ರತ್ಯಯಾಃ ತದ್ಯೋಗೇ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತಿ ತ್ಯನೇನ ತ್ವಂ
ಷಷ್ಠೀ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ತರಿ ವಾ ಷಷ್ಠೀ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯನೇನ ಕರ್ತರಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ತೃತೀಯಾ ವಾ ಭವತಿ ಷಷ್ಠೀ ವಾ ಭವತೀತಿ ವಿಕಲ್ಪಿತಂ ಭಾವ
ದತ್ತ್ರೇ ಕಟಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಏವ ದತ್ತಸ್ಯ ಕಟಃ ಕರ್ತವ್ಯ ಇತಿ ಉದಂ ತಂ ತದಾ ಸಂಗಚ್ಛತೇ ಯದಿ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತೀತಿ ಸೂತ್ರಂ [illegible] ಷಷ್ಠೀ ವಿಧಾ
ಯಕಂ ತದಾ ವಿಶೇಷ ವಿಧಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾಃ ಶೇಷೇ ಷಷ್ಠೀ ಅನ್ಯಜ್ಞಾಪಕತ್ವಮಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಾ ತೃತೀಯಯೋಃ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಮುಕ್ತ

೨ ತಿಬ ತಯೋಃ ಸ್ನಾತ್ಪುತ್ವಜ್ಞಾಪಕಂ ತಥಾ ಕೃತ್ಯಯೋಗೇ ತೃತೀಯಾಪದಪ್ರಯೋಗಂ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ತರಿ ವಾ ಇತಿ ಸೂತ್ರಪ್ರಣಯನಂ ಸ್ಯಾತ್

ನ್ನೈವೇತ್ಯಂ ಷಷ್ಠೀಪ್ರಾಪ್ತೌ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ತರಿ ವೇತ್ಯನೇನ ತೃತೀಯಾಪ್ಯಾಪದ್ಯತ ಇತಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ ವ ತೃತೀಯಾಯಾ ಅಭಿಧಾನಾಯ ಷಷ್ಠೀಪ್ರಾ-
ಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ವಿಕಲ್ಪೇನ ಷಷ್ಠೀವಿಧಾನಮಿತಿ ಭಾವಃ ತತ ಕರ್ತೃ ಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತೀತಿ ಸೂತ್ರಂ ದ್ವಿತೀಯಾತೃತೀಯಯೋಃ ಸಾಧುತ್ವಜ್ಞಾಪಕಂ ನಾ-
ನ್ಯಯೋಃ ಫಲದರ್ಶನಮಿತ್ಯನುವೃತ್ತಿಃ ತಥಾ ಚ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಯೋಗೇ ಷಷ್ಠ್ಯೇತ್ಯನುವೃತ್ತೇಃ ತೃತೀಯಾ ಸಾಧುರಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದೇವ ಸಾಮಂಜಸ್ಯ
ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ತರೀತಿ ಸೂತ್ರಸ್ಯ ವಿಧಾಯಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ ವ ತೃತೀಯಾಪ್ಯಾಪತ್ತ್ಯಾ ವಿಕಲ್ಪೇನ ಷಷ್ಠೀವಿಧಾನಮು-
ಕ್ತಾರ್ಥಕ ಮಾಪಾದ್ಯತೇ ಇತ್ಯಾಶಂಕ್ಯಾಹ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಣೋಃ ಕೃತೀತ್ಯನೇನ ತೃತೀಯಾಯಾ ಅಸಾಧುತ್ವಬೋಧಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ ತೃತೀ-
೩೦ ಯಾಯಾಃ ಸಾಧುತ್ವ ತೃತೀಯಾವಿಧಾನಮಾವಶ್ಯಕಂ ತೃತೀಯಾವಿಧಾನೇ [illegible] ವಿಶೇಷವಿಧಿನಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಬಾಧಃ ಸ್ಯಾತ್ ಇತಿ ಫಲಕತ್ವ-
ಮಿತಿ ನ್ಯಾಯೇನ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ ವೇತ್ಯರ್ಥಃ ತೃತೀಯಾಪ್ರಾಪ್ತೇಃ ಕರ್ತೃಕರ [illegible] ತೃತೀಯಾಪ್ರಾಪ್ತ್ಯನೇನ ತೃತೀಯಾಪ್ರಾಪ್ತೇಃ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ತರೀತಿ
ಸೂತ್ರಸ್ಯ ನೇತ್ಯಸ್ಯಾನುವೃತ್ತ್ಯಾ ನ ಕೇವಲಂ ತಾದಿವತ್ತೃತೀಯಾಯಾಃ ಸಾಧುತ್ವಜ್ಞಾಪಕತ್ವಂ ನ ತೃತೀಯಾವಿಧಾಯಕತ್ವೇನ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಕತ್ವ-
ಮಿತಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ ನ ತೃತೀಯಾಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತತ್ವಾತ್ ಷಷ್ಠೀವಿಧಾನಮು ಫಲಮಿತಿ ಭಾವಃ ಷಷ್ಠೀಪ್ರಾಪ್ತ್ಯರ್ಥಮೇವ ವಿಕಲ್ಪವಿಧಾನಮಿತ್ಯಾಶಂ-
ಕತೇ ಪಾಕ್ಷಿಕೀತಿ ಕೃತ್ಯಯೋಗೇ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ ವ ತೃತೀಯಾಪ್ರಾಪ್ತಾವಪಿ ಕೃತ್ಯಯೋಗೇ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇವ ಸಾಧುರಿತಿ ಬೋಧಕಾಯ ವಿಕಲ್ಪ-
ವಿಧಾನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಂಬಂಧತ್ವೇತಿ ಕರ್ತೃತ್ವಬೋಧಾರ್ಥಂ ಹಿ ತೃತೀಯಾ ಷಷ್ಠೀ ವಾ ಕೃತ್ಯಯೋಗೇ ವಿಧೀಯತೇ ನ ತು ಶೇಷೇ ಷಷ್ಠ್ಯೇತಿ ಸಂಬಂಧತ್ವ
ಕರ್ತೃತ್ವಬೋಧೋಭಯವಿಷಯತ್ವೇತಿ ವಿಕಲ್ಪವಿಧಾನಂ ವೃಥಾ ಸ್ಯಾದಿತಿ [illegible] ತೇತು ಕರ್ತೃತ್ವ [illegible] ತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಬೋಧೇ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ ವಾ
ವೇದ್ಯ ಕಲ್ಪವಿಧಾನಂ ಸಾರ್ಥಕಮಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಪದಾದಿತಿ ಶೇಷೇ ಷಷ್ಠ್ಯೇತ್ಯತ್ರ ಕರ್ತಾ ದೃಶ್ಯೇಷು ಕರ್ತಾ [illegible] ಕರ್ತೃತ್ವ [illegible] ಕರಣತಾವಚ್ಛೇ-
ದಕ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ಕರ್ತೃತಾವಚ್ಛೇದಕಃ ಷಷ್ಠ್ಯೇತಿ [illegible] ಕರ್ತೃತ್ವತ್ವ ಕೃತ್ವತ್ವಾತಿರಿಕ್ತರೂಪೇಣ ಸಂಬಂಧಬೋಧೇ ಷಷ್ಠ್ಯೇತ್ಯ
ಸ್ಯಾರ್ಥಃ [illegible] ತಾಪ್ತಶಂಕತೇ [illegible] ದಿತಿ ತದಿತಿ ವಿಕಲ್ಪವಿಧಾಯಕ ಅಕಾರಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ತರೀತಿ ಸೂತ್ರಸ್ಯ ತ್ವನುವೃತ್ತ್ಯಾ
ತೃತೀಯಾಯಾಃ ಸಾಧುತ್ವಜ್ಞಾಪಕತಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇತಿ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತೇತಿ ವಿಕಲ್ಪವಿಧಾನಂ ವೃಥೇತ್ಯಾಶಯ ಇತಿ ಸತ್ಯದಾ

೭ ತೃತೀಯಾಯಾಃ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ಷಷ್ಠೀಪ್ರಾಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ವಿಕಲ್ಪೇನ ಷಷ್ಠೀವಿಧಾನಮಾವಶ್ಯಕಂ ಅತ ಆಹ ಇಷ್ಟೈವೇತಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಇಷ್ಟಸಮುಚ್ಚಯೇ

౬౨

[illegible]

నం శతే విషయత్త్రైతి ద్విత్వయోర్వర్థః ద్వితీయయోః శక్యార్థః తథా చ శక్త్యైవ తత్పూర్వక సంభవాన్న తత్ర లక్షణేతి భావః ౧

నవం గీస్యత్వత్రయాణాం జన్యజలశాలత్వరూప శక్యత్వవిశేషణ తాశితత్వం భవతీతి [illegible] తత్ర పూర్వం [illegible]
విశజ్ఞతతాం యాః జశగాతం భవాంతి భావః అత్ర వి గమనశ పదానాం త్రయాణాం [illegible]
అభావే త్రయాణాం జన్యజలశాలత్వరూప శక్యత్వం లక్షణాయాం [illegible]
[illegible]

తర్కప్రకాశః

౬౪ త్వం విషయతాశూన్యత్వమేవ తత్స్వరూపత్వే … [illegible]

[illegible]

త [illegible]

[illegible]

ತಾನ್ಯದಿತ್ರಿಯಾಂ ವಿಶೇಷಣತ್ವತಸ್ತ್ರಾಂಕಸ್ಯ ಪಾಂಕೇ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಂ ಯಾಂತ್ವಿ ದಿಶೇತ್ರಿ ತತ್ರ ವಿಶೇಷಣ ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಕಾರೋ ಅರ್ಥ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವಿಶೇಷ
ಣವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯಕ ತಾತ್ಪರ್ಯಸ್ತ್ರಾಂಕಪಾಂಕ ಇತ್ಯಾದ್ಯಾವಗತೇಸ್ತು ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತಯಾ ಸಂಸರ್ಗತಯಾ ವಾ ಭಾನಮಿತಿ
ಪಂಚೇಷು ಚಪಾರ್ಥಯೋಸ್ತ್ವತ್ರ ಚ ತಸ್ಯ ಕರ್ತೃತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಅನ್ವಯೋ ಅನ್ವಯೋ [illegible] ವಿಶೇಷಕ ಪಂ ಭಕ್ತ್ಯಂತೇ ದಿತ್ಯತ್ರ ಕೇಳಿಂ
ಜಿ ಭಕ್ತ್ಯಾಂ ಬಲವದಿ ಸ್ವಾಸ್ಯ ಬಂಧಿಷ್ಟ್ಯಾಂ ಧರ್ತಾ [illegible] ಭಾವವದಿತಿ ಚೇನ್ ಧಾತ್ವರ್ಥ ಭಕ್ತಿ ಧಾತ್ವರ್ಥ ಧಾತ್ವರ್ಥ ವಾಕ್ಯಯೋರ್ನ್ಯೂನ
ತ್ರೈಸಂಖ್ಯಾವಣ್ಣತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪಾಂ ತಾಂ ತಿರಿಕ್ತಸ್ಯಾ ಧಾತ್ವರ್ಥ ಧಾತ್ವರ್ಥಯೋರ್ಧ್ವಂಸ ಸ್ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯತ್ರೇತಿ ತ್ವಧಾತ್ವರ್ಥಃ ಅಭಾವವತಿ ಲಾಕ್ಷೇ
ಕ ತಾತ್ಪರ್ಯ [illegible] ತಿ ಧಾತ್ವರ್ಥ ಧಾತ್ವರ್ಥಯೋರ್ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾಭಾವೇ ಪಾತಿರಿಕ್ತಸ್ಯ ಸಂಬಂಧೇನಾನ್ವಯಃ ಪ್ರಕಾರೇ ಇತ್ಯ
ರ್ಥಃ ಪದ [illegible] ಪದ ಸಂ ಪಚತಿ ತ್ಯತ್ರ ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥಕ ತ್ವತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಕಾರತಯಾ ಸಂಸರ್ಗತಯಾ ವಾ ಭಾನೇ ಪದಸಮಾನತ್ವಯೋ ಧಾತ್ವರ್ಥ
ಪಾಂ ಕಂತಾಂ ಕರ್ತೃತಾ ಸಂಬಂಧೇನಾನ್ವಯಃ ತ ಧಾತ್ವರ್ಥಃ ಪಚತಿ ತ್ಯತ್ರಾಂ ಬಕರ್ತೃತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಪದಸ್ಯ ಪಾಂ ಕೇ ಅನ್ವಯ ಬೋಧಾ ಪತ್ತೇರಿತ್ಯ
ತ್ವ ರ್ಥಃ [illegible] ಪಾಂ ತಾಂ ತಿರಿಕ್ತ ಮಿವಿಷಯ ವಾ ಚಕ ಧಾತ್ವತಿರಿಕ್ತ ತ್ವ ಬಧೇಯ ಮತ ಅಪಂ [illegible] ತ ಇತಿ ಕ [illegible] ತತ್ವ ಕೃತ ತಾತ್ಪರ್ಯಾದಾವ ಗತೇಃ
[illegible] ತ್ರಾಂತತ್ರ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವ ಲಕ್ಷಣ [illegible] ಕಿಮಪರಂ ತ್ವಂ ತಪಾಂ ಕಾಂತಿ ಪತ್ರಾ ತ್ರೇಯೋತ್ವಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಂಸರ್ಗಸ್ಯ
ತಾತ್ಪರ್ಯ ತದ ಸಂಸರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತ್ಯಾತಾತ್ಪರ್ಯ ತಸ್ತು ತತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಧರ್ಮ ಧಾತ್ವರ್ಥಯೋಃ ನೋಕ್ತಾ ದ್ವೈತಾ ಸ್ವಯ ಬೋಧಾ
ಭಾವಕ್ರಿಯಾ ತತ್ರ ಇತಿ ಯಮಿಬೋಧಾ ವರ್ತಾ ಧರ್ಮ ಅತ್ರ ಭೇದಾತಿರಿಕ್ತ ಸಂಬಂಧಾಪತ್ತೇ ಪ್ರಕಾರತಾ ಯಾಂ ಬತ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ
ಸಂಬಂಧೇನ ಸ್ವಾತ್ಮಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಪ್ರತಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪದ ಯಾಂ ಬತ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಪಾಂ ತಸ್ಯಂ [illegible] ಧಾತ್ವರ್ಥ ರೂಪ ಪ್ರಕಾರ
ತಾಂ ಯಾಂ ಬತ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ ವಚ್ಛೇದಕತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಸ್ವಾಯು ದ್ವಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯ ಲಕ್ಷಣಂ ತತ್ರ ಚೈತ್ರಸ್ತಂಡುಲಂ ಪಚತಿ ಚೈತ್ರೇಣ ಪಚ್ಯತೇ ತಂ
ಡುಲ ಇತ್ಯತ್ರ ಚೈತ್ರಃ ಪಚತಿ ತಂಡುಲಃ ಪಚ್ಯತೇ ತಂಡುಲ ಇತ್ಯತ್ರಾಂ ಬತಂಡು ಲಸ್ಯ ಕರ್ತೃತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಚೈತ್ರಸ್ಯ ಕರ್ತೃತಾ ಸಂಬಂ
ಧೇನ ಪಾಂ ಕೇ ಅನ್ವಯಬೋಧ ಸಾಯ ಕಾವ್ಯ ಧರ್ಮ ಪ್ರಕಾರಕ ಧಾತ್ವರ್ಥ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಅನ್ವಯ ಬೋಧಾ ಪದ ಸಂಬಂಧಾ ತ್ವರ್ಥ ಪ್ರಕಾರಕ

౬౨ సామాన్యవిశేషయోః అన్వయి [illegible] పదపద [illegible] సామాన్యవిశేష [illegible] పదపద [illegible] ధ

[illegible]

సా [illegible]

[illegible]

ಜ್ಞಾ

ಕಾರಕಷುಷಾಂದಿವಿಶೇಷ್ಯಕಯುಕ್ತಿತಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕ ಸಮವಾಯವೃತ್ತಿಅಭಾವಾತ ಜನ್ಯಪ್ರಷು ಟಿಕಾ ಪತ್ತಿ ತಾವದಿಗಾಹಿ ತು ತ್ವಕಪ್ರಕಾಷು ಟಿತ್ವ

ಪಟಿತಾವದಿ। ವಿಶೇಷಣಕಾರತಾಂತ ಜ್ಞಾನ।। ಕ್ರಪ್ರಕಾರತಾ। ರೂಂಬತವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಂಪ್ಲಯುಕ್ತಿತಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವ

ಪದ। ರೂಂಬತ ಜ್ಞತ್ವಿ ದಾಷ್ಟೇನ ಜನ್ಯಪ್ರಷ್ಟತೇ: ಕಾರ ತಾವಸಂಬಂಧೇನ ಹಿಂತು ತ್ವಕಪ್ರಕಾರಾತ್ರಯತ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಅಪತ್ವೇಕ ಅಭಾವಾತ ಪದಜನ್ಯ

ಪಷಾಂಜನ್ಯಪಷ್ಟತಿಕಾತಬಜ್ಞಾ।ಯೋನ್ಯಷುಟಿ ಇತಿ ಸಾಂಜ್ಞಬೋಧಜನ್ಯಅತ್ವೇ। ಸಮವಾಯಿತುಗಾಪತ್ತಿ: ಸಮವಾಯಿನೇತಾದೃಶಸಾಂಜ್ಞಬೋಧೇ ಹಿಂ

ತಾಂಜ್ಞಾ।।ಯೋನ್ಯಷುಟಿ ಇತಿ ಯೋಗ್ಯತಾಂಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವಸಮವಾಯಿತ್ವೇನ ತಾವದಿತಿ ವಿಷಯಂ। ವಿಶೇಷ ದಜನ್ಯಪದಾಧೀರ್ಣಪಷ್ಟತೇ: ಹಿಂಗತುತ್ವಮಾಂವ

ತ್ವಕಂನಪಯೋಗ್ಯತಾಂಜ್ಞಾನೇ ಸಾಂಬವಿಶೇಷ್ಯತಾಂ ವಚ್ಛೇದಕತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾ ವಹಿಂತು ತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತದಾಂಬಿಚ್ಛನ್ನವಿಷಯಕಾಂಗಮಿತಿ ಸಾಂ

ಮತ್ರ್ಯಾಭಾವರೂಪಕಾರಕಂಬಲಾದಾತ್ತ್ವಾ। ತದಾಂವಿ ಕಸಾಂಜ್ಞಬೋಧಾಂಪತ್ತಿ ದುಷ್ಕರತ್ವಾತ್ ತಾವದಿತಿ ಚೇನ್ನ ಪದಜನ್ಯಪದಾಂಧೀಂ ಪಷ್ಟತೇ: ತತ್ರತ್ಯಪ

ಯಂ। ವಿಶೇಷ್ಯ ಅತ್ವ। ಕ್ರಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾ ಹಿಂತುತ್ವ ತತ್ತದ್ವಿಷಯಕತ್ವೈಸ್ಸಹಂವಿ। ಸಮಗಾವಿಶಷಿಂಗಾಸಾರಪಾಂತವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಾ

ಪತ್ತ್ಯವಹಿಂತುತ್ವಂಷುಟಿತಾವದಿವೃತ್ತಿವಿಷಯತಾಂ ಸಂಬಂಧೇನ ಜ್ಞಾನೇ। ತಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರತಿಷುಟಿ ತಾವದಿವೃತ್ತಿವಿಷಯತಾಂ ಸಂಬಂಧೇನ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಹಿಂ

ತುತಾವ್ಯಂತರಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವ ಪದಶಿಗಾವ ತ್ರಿವಾರ್ಥಗಾಸಂಭವಾಂತ ಜ್ಞಾನಧಾಂತು ಸಮವಾಯಿವೃತ್ತಿತಾಂ ಭಾವಾತ ಪದಜನ್ಯಪಷ್ಟತಿವಿಶಿಷ್ಟಟಿತ್ವೇ ಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವ

ವಿ ಬೋಧ ಕಾಂ ಮತ್ರ್ಯಾಭಾವೇ ಜ್ಞಾ। ಯೋನ್ಯಷುಟಿ ಇತಿ ಶಾಂಜ್ಞಬೋಧೇಪ।। ಯೋನ್ಯಸಹಕಾರಿತಾವತ್ ಪ್ರಕಾರತಾಂ ಸಂಬಂಧೇನ ಸ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಸ್ವವಿಷ

ಯತಾಂ ಸಂಬಂಧೇನ ವೃತ್ತಿತ್ವರೂಪಪಸಾಂವಾಂಗಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸಂಬಂಧೇನ ತದ್ಧಾಂ ಪಷ್ಟತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಷುಟಿತ್ವ ಜ್ಞಾನೇ ಅವಸಿಯಂ ಇಷ್ಟಂ ಚ ಅಭಾವಾತ

ಪದಜನ್ಯಪಷ್ಟತಿಕಾಂತ ಅಕೃವಿಷಯಕಾಂಗಮಿತಿಸಾಂಮತ್ರ್ಯಾಭಾವರೂಪಕಾರಕಂಬಲಾತ್ತ್ವಾ। ಜ್ಞಾ।ಯೋನ್ಯಷುಟಿ ಇತಿ ಶಾಂಜ್ಞಬೋಧಾಪತ್ತಿ: ಅ

ಭಾವ ತಪದ ಪಜನ್ಯಪಷ್ಟತಿವಿಶಿಷ್ಟಷುಟಿತ್ವ ಜ್ಞಾನರೂಪಕಸಾಂಕಾಂಕ್ಷಾಭಾವಾತ್ ಪುರುಷಾಂತರ ಸ್ವಅಭಾವ ತಪದಜನ್ಯಷುಟಿಂ ಪಷ್ಟತಿಕಾಂತ

ತದಾಂವಿ ಧನಹಂ ಕಾರಿತಾವದ್ಜತ್ತ್ರಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏಕಾತ್ಮ ಸಮವೇತ ಜನ್ಯಅಭಾವತ್ವಾಪತ್ತಿ ವಾರಣಾಯ ತತ್ರ ದಾತ್ಮ ಸಮವೇತ ತಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರತಿತಾಂ

ಸ ದಾ

೬೮ ದಾಹ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರ್ಯತಾವ್ಯತತ್ರ ದಾಹ್ಯತ್ವನಾವಚ್ಛಿನ್ನತು ತಯೋಃ ತತ್ವಪ್ರಯುಕ್ತಿಯೋರ್ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವವದಜಜೋವ್ಯವಚ್ಛಿತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟತತ್ವಪ್ರಯುಕ್ತಿಯೋರ್ವ್ಯಪ್ಯಟತ್ವಜ್ಞಾನೇ
ವಿಶಿಷ್ಟತತ್ರ ದಾಹ್ಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟವಿಶಿಷ್ಟವಿರೋಧಿ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಭಾವವತ್ವತತ್ರ ದಾಹ್ಯತ್ವೇ ಜ್ಞಾನೇ ಇತ್ಯಾದ್ಯಪ್ಯಟತ್ವತಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಾಂ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾತ್ವತ್ರ ದಾಹ್ಯತ್ವೇ ಷ್ಟ
ತ್ವೇ ಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಏಕಕಾಲತ್ವಸಂಬಂಧೇನ ವಿರೋಧಿ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಭಾವೇ ತತ್ರ ದಾಹ್ಯತ್ವೇ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಚ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವಿಶೇಷಣತಾನ್ಯತರೇಷು ಟತ್ರಸಂವಂ
ಗಾದಿಕರಣತ್ವೇತಿ ಇತ್ಥಂ ಚ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಕಾರತಾ ನಿರೂಪಿತವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಧ್ಯಯುಕ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ಜ್ಞಾನಧಾತು ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ಆ
ಖ್ಯಾತ ಜನ್ಯೋವ್ಯವಚ್ಛಿತ್ತೇಃ ಪ್ರಕಾರತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಹೇತು ವಾಚಕತ್ವೇ ತ್ರಿಣಾಂ ಗಾತ್ರಿತ್ವಾಪ್ಯಹಾಂ ಅತ್ರತ್ಯೈ ಲಕ್ಷಣೇ ಅವಶ್ಯ ರೀತಿ ದಸತೀತ ದಾಂಡಿ ಪಧೇನಾಖಜ್ಞಾನೇ
ಇತ್ಯಾದ್ಯಪ್ಯಟ ಇತಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾಂ ಕೃತಾಂಗತ್ವಪ್ರತದ್ವಾಂ ವಿಧಾಂ ಖ್ಯಾತ ಪದ ಜನ್ಯೋವ್ಯವಚ್ಛಿತ್ತಿ ಶಬ್ದಾಂ ಪೇಕ್ಷ್ಯಣಿ ಹಾರಾಂ ತತ್ತ ಧೀಂ ಪಚ್ಛಿತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾಂ ಧತ್ತ್ವ
ವೇವತ ಧಾಂ ವಚ್ಛಿತ್ತೇಃ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ವಿಷಯಂ ಏವಂ ಚ ತದ್ಧಾಂ ವಚ್ಛಿತ್ತಿ ವಿಶೇಷಣತ ಧಾಂ ವಚ್ಛಿತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಾತ್ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾವಚ್ಛಿತ ದೇಶ ತ್ರಿಕಾ
ಜ್ಞಾನಂ ಧ್ವನ್ಯಹಾಂ ಗಾತ್ರಿ ತಾಪ್ಯದಾಪ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯಾಂ ಕಲ್ಪನಾಪಿ ಚ ಜ್ಞಾನಧಾತು ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ಆಖ್ಯಾತ ಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರ ಜ್ಞಾನೇ ರೂಪ ಪ್ರಕಾರತಾಖ
೧೮ ಲಾಂ ಕ್ರಾಂ ಶ್ರುತಾ ಸಂಸರ್ಗಕ ವಿಧೇಯ ಪ್ರಕಾರತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಕಾರಕ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾಂ ಧಿ ಇತ್ಯಾಂ ಗ್ರಹಾಂ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಕ
೨ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವತ್ತ ಅತಿ ಪ್ರಸಕ್ತಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅವಚ್ಛಿತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಚೈತ್ರ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾಂ ಧಿತದ್ಧಾಂ ವಿಧೇಯಂ ಗ್ರಹಾಂ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಹೇತು ತಾ
ಯಾಂ ಅವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ಆಶ್ರಯತ್ವ ಸಂಬಂಧ ಸಂಬಂಧೇ ವಿಶ್ವಯೋಂ ಗ್ರಹಾಂ ಜ್ಞಾನೇ ಕಲ್ಪನೇ ಚ ವಕ್ತವ್ಯ ಏವ ಗೌರವಾತ್ತಮಸ್ತೀತಿ ಆಶ್ರಯತ್ವಸ್ಯೈವ ಸಂಸರ್ಗತಾ
ಕೃತಸಂಬಂಧ ಸಂಬಂಧೋ ವಿಶೇಷ್ಯಃ ಅತ ಜ್ಞಾನಧಾತು ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತಾ ಖ್ಯಾತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವಲಕ್ಷಣೇ ತತ್ರಾಶ್ರಯತಾಖ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವ
ಪ್ರಕಾರಕ ಇತ್ಯಾಂ ಗ್ರಹಾಂ ಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವಹೇತುತ್ವಂ ಕಲ್ಪನೀಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಆಶ್ರಯತಾಯಾ ಸಂಸರ್ಗತಾ ವಾದಿನಾ ಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕ
ಯೋಗ್ಯತ್ವಾದ್ಯನಸಂಭವಾತ್ ಏತೇ ಯತ್ರ ಜ್ಞಾನಧಾತು ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ಆಖ್ಯಾತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವಲಕ್ಷಣೇ ತತ್ರಾಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾಂ ಧಿ
ಜ್ಞಾನಧಾತು ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ಆಖ್ಯಾತ ಪದೇ ಯೋಗ್ಯವೃತ್ತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಜನ್ಯಾಶ್ರಯತ್ವೇ ವಚ್ಛಿತ್ತಿ ಹೇತುತ್ವ ಕಲ್ಪನೇ ತಯೋಃ ಸ್ವತ್ವೇ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಹಾದಾ
ಶ್ರಯತ್ವಲಕ್ಷಣೇ ಸತ್ಯತ್ವಾ ವಶ್ಯಕೇತಿ ವರಾಂ ಕ್ತಂ ತದ್ಧಾಂ ಸತಿ ಯತ್ರ ಚೈತ್ರ ಪದ ಏವ ಆಶ್ರಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಜ್ಞಾನವಿಶಿಷ್ಟ ಚೈತ್ರಲಕ್ಷಣೇ ತತ್ರ ಚೈತ್ರಪದ ಜ್ಞಾನೇ

-కారణత్వకల్పనే మహిరంగత్వభావేయ ప్రాక్త తాబంధే జ్ఞానే విశిష్టవైశిష్ట్య శాబ్దబోధస్తత్ర ఆశ్రితాసంసర్గకబోధ్యతా జ్ఞానే -

జ్ఞానే విశిష్టవైశిష్ట్యావగాహిత్వేః స్పష్టతయా వైశిష్ట్యాంశే జాగరిత్వాత్ ప్రకృతే వదాకారాం ప్రయతాసంబంధేన జ్ఞానే వాక్యార్థత్వ ఇతి బోధస్యాపి స్ప
ష్టప్రతీయమానత్వేన మయి శక్యతావచ్ఛేదకవైశిష్ట్యం జాగరిత్వస్య వైయధికరణ్య మితి వాచ్యం అవ్యాప్తత్వేనావ్యాప్తస్య వజాగరిత్వ
స్య సత్యస్య వతాం క్షురస్య ప్రాకారకత్వయోగ్యం పగమస్య సువచత్వాత్ కించ జాగరిత్వ తత్ర జ్ఞానాశ్రయత్వ ప్రకారకబోధస్య వాంఛనీ
యే కిన్తు వైశిష్ట్యం పపత్యాపత్తే స్తథా దాశ్రయతా సంబంధేన జ్ఞానే కస్యచిత్ అన్వయబోధకతా భావే ఆశ్రయత్వ లక్షణ వైయధ్య
ర్థ్యమత ఆహ వస్తుత ఇతి కేచిత్తు యత్ర జ్ఞానధారావాహి జ్ఞానాశ్రయత్వలక్షణ తత్ర జ్ఞానస్య ధారాత్వ ర్థ్యేకదేశతయా వైత్రాన్వయా
సంభవే జ్ఞానాశ్రయత్వ ప్రకారక ఏవ శాబ్దబోధ ఉపగంతవ్య ఇతి తత్ర జ్ఞానాశ్రయత్వ ప్రకారక శాబ్దసిద్ధ్యర్థే తత్ప్రకారకత్వయో
గ్యతాజ్ఞానే హేతుత్వ మపి ధర్మవాచి పదార్థ్యం ఆశ్రయతాసంసర్గక శాబ్దబోధం ప్రతి సత్యర్థ మతితు ఆశ్రయతాసంసర్గకయోగ్యతా
జ్ఞానస్య హేతుత్వమితి భయివాచిపదమితి వాచ్యం తత్ర శాబ్దబోధే పదార్థాంతర భానే యపో జ్ఞానే విశిష్టవైత్రమాత్ర విశేష్య
కయోగ్యతాజ్ఞానస్య జ్ఞానే విశిష్టవైత్రాది మాత్ర విశేష్యక శాబ్దబోధహేతుతాయాః స్వత్రాపస్య ప్రతావత్ తదా ద్విజ్ఞవిషయకత్వ
ప్రకారకం ప్రతి జాగరిత్వాస్య పూర్వజ్ఞానేషు చరజ్ఞానధారాతుచ్ఛస్య జ్ఞానే పళ్లతిషు చిత సామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకతాయాం ఆవ్యాప్తత్వ
స్యాశ్రయత్వోపపత్తిరితి శేషా రవమితి వాచ్యం జ్ఞానాశ్రయత్వ భావవారణే చైత్రజ్ఞానం దర ఇతి విక్షిప్తే హ్యైవ గాహిప్రత్యక్షే జాగరిత్వే
త్ర ఇతర్వాస్య పూర్వజ్ఞానే జన్య ధారాతుచ్ఛస్య పళ్లతిషు చిత శాబ్ద సామగ్ర్యాః ప్రతిబంధకతాధికరణత్ మస్తు తే ఆశ్రయత్వ ప్రకారకహెూపపత్తి
తి బాధకబుద్ధి సంభవేతా పూర్వ సామగ్ర్యా యుగపదసంభవే రస్య ప్రత్యేపపత్తేరితర్వాపి ఏవం సతి విశేషణావిశేష్య పూర్వ దాధర్మత్వాద్ తత్ర తదధీ
పత్తేః తత్రాపి లంఘిదానాంవ వారణేషు ఆ ఇతి ప్రత్యక్షాదాళీలాంషు ఆ ఇతి సామగ్ర్యాః బాధకముద్రాయాంప్రతిబంధకత్వోపపత్తేః అతిరి
క్త ప్రతిబంధకతాపకల్పనేలాంఘువ సంభవాత్ ఇత్యాపత్త్యావిశేషణావిషయస్య సార్ప్య పూర్వధర్మత్వమితి స్ఫూర్తం తదాస్సామర్థ్యాం విస్తరః ఆవ్యాప్తతం||

తర్కప్రకాశః

ర్థస్య భావకాంచయోః ంయ ద్విశేష్యం తత్త్వామిత్యే యమాంత్ ఇత్యర్థః భావకాంక్ష్యంయ్యేవసంబన్ధ్యత్వయే ంయమాంత్ సంబన్ధ్యకాలాతిరిక్తఅబాధ్యతా ౧

౬౨ అబాధితత్వే అబాధ్యతార్థబోధి ఇత్యర్థః తస్యాః అబాధ్యతార్థః సంబన్ధ్యయాం అబాధ్యతార్థేతి సంబన్ధ్యకాలాతిరిక్త అబాధ్యతార్థే
కాంక్షాంవశేత్యభిధయస్యేత ఇతిభావః ననుబాధ్యతార్థవిశేష్యకః ఇతాధ్యాహార్యయాంయాంహం విశిష్టజ్ఞానవిశేషణీభూతజ్ఞానమా
ర్థ ఇత్యరే విశిష్టజ్ఞానః ననుపపత్తిత్వత్రవర్తమానత్వరూపం బాధ్యతార్థస్య కృతి రేవ విశేష్యేతి కథమిత్యత ఆహ ఇతివాచ్య మ
అబాధ్యతార్థవిశేష్యవ సంబాధ్యత్వంయ ఇతి యమత్రవిశ్వాబాధ్యతార్థవిశేష్యస్తాత్రాభిధాంనవిత్యభావః ఉపపాదయే పురస్సరం వి
శిష్టజ్ఞానవిశేషణీభూత ఇత్యస్యార్థవృత్తిమాహ తే తి విశిష్టజ్ఞానవిశేషణీభూతస్యేవ నామార్థస్యాబాధ్యతార్థవిశే
ష్యతాప్రతీత్యర్థః తథా చ విశిష్టజ్ఞానవిశేషణీభూతః ప్రథమాంతయాం నంతు తాదృశ కాంద్వీతి భావః ద్వితీయాన్యత్రేతి।
ద్వితీయాన్యత్వవిశేషణతాత్పర్యత్వర్థః కర్మాంతార్థన్యతే పచ్యతే ఇత్యత్రేతి చైత్రంపచ్యతే తండుల ఇత్యత్ర కర్తృతం
డులః అబాధ్యతార్థవిశేష్యః కర్తాంతస్యత్రః తృతీయాన్యత్రేతి తృతీయాన్యత్రే కర్తృత్వే అవరుద్ధత్వాత్ కర్తృత్వవిశేషణతాప
తి త్యర్థః ... చైత్ర ఇమమ్ ఖమట్యం తాన్యదా చంద్ర ఇదం భవత్పదార్థేనాం భావకాంక్ష్యయాం వత్తిః తస్యవి శిష్టజ్ఞానవిశేషణీ
త్వ భూతగామార్థతాపత్తేః వవిశిష్టజ్ఞానవిశేషణీభూతేస్య ఇతరావిశేషణత్వమర్థ ఇతి వాచ్యం చంద్ర ఇదమమ్ ఖంచం ... ప్రా
జాత ఇత్యత్ర చంద్రితపద్యయాం ను పపత్తిరితి చేత్ ప్రకృతపద బహ్వర్థానాం ద్వయోః విశేష్యతాభావపత్త్వసత్తియదితర విశేషణం
త్వం తద భావవత్వ సతి త్వ కృతపదార్థ తాత్పర్య అనుతస్య చంద్ర ఇదమ్ ఖమట్యం తాన్యదాగాం మార్థయోరితి వృత్తత్వాత్ ప్రాయ
ప్రకాతాతిరిక్తత్వవిశేషణభావాత్ చంద్ర పదం తం చంద్ర సదృశలక్షకం ఇవ వచం తాం ప్రత్యక్షపాం కమితి మత్తి చంద్ర సాదృశ్యవిశి
ష్టముఖభావకాంక్ష్యయవిశేషణం శబ్దత్వం యచంద్ర పదార్థే తదభ్యయం ఇష్టాపత్తిః ఇవ పదస్య రత్ని కతయాం తదభావభావా
దివగాతి ప్రసంగః ఇపదస్య సాదృశ్యేబచంద్రపదం తత్ర ప్రకృత యాం ప్రతి యోగితాప్రకృతయోం ఇపదస్యచ సదృశా
వ

ರ್ಥೇ ಕ ತ್ವಯೋಂ ಚೈತ್ರ ಪಚ ಸ್ಯ ಪಿ ಶಕ್ತ್ಯರ್ಥಾ ವಿಶೇಷಣಿ ಭೂತ ಗಾಮೋ ರ್ಥ ತ್ವ್ಯ ಭಾ ವಾ ತ್ಸ ಇ ವ ವ ದಾ ದೇ ಸೋ ಪ್ಯಶ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ತ ಪ ಗ್ಗಂತಿ ವಿಶೇಷಣಂ ಶೇ ಬಿತ ಪ್ಯ ಕ್ಯ
ಯೋ ಇ ಷ್ಠಾ ಪಾದ ಕ ಮೆ ಪಿ ತಿ ಶ್ರುತಿ ಭೌ ತಿ ಚೈತ್ರೇಣ ಪ್ಲಿಂ ಯ್ಯತ ಇತ್ಯತ್ರ ಸಂ ಖ್ಯಾ ಕ್ಯ ಯೋಂ ಪತ್ತಿ: ತತ್ರ ವಿಶೇ ಷ್ಯ ಭಾ ವಿ ಶೇಷಣೀ ಭೂತ ಗಾ ಮೋ ಧಾ ಸ
ಭಾವೇ ಭಾ ವ ಗಾ ವಿ ಶಿ ಷ್ಟ್ಯ ಭಾ ವಾ ದ ತ ಸ್ಥಾ ವ ತ್ವ್ಯ ವರಿ ಹಾ ರ ತಿ ಯ್ಯತ ಇ ತ್ಯತ್ರೇತಿ ಸಂ ಪ್ಯಪಿ ಭಾವ ಗಾ ಕ್ಯ ಯ ಕ್ಯ ವ ಸಂ ಖ್ಯಾ ಕ್ಯ ಯೋ ಯ
ವಿ ರೋ ದ ತ್ರ ಭಾ ವ ಗಾ ಯೋಂ ಅ ಕ್ಯಂ ಯ ಸಂ ಖ್ಯಾ ಕ್ಯ ಯ ಇ ತ್ಯರ್ಥ: ಅ ತ ಏವ ಭಾ ವಾ ಖ್ಯಾತ ಸ್ಥ ಕ ಸಂ ಖ್ಯಾ ಯೋಂ ಅ ಕ್ಯಂ ತೋಂ ದೇವ ಹ
೭ ತ್ಸ ಗಿ ಕ ಮಿತಿ ಸ್ವಾತ್ರಂ ಯ ಸ್ಯ ದ್ವಿತ್ವ ಬ ಹು ತ್ವ ವಿ ಶಂ ಖ್ಯಾ ಯೋಂ ಅ ಕ್ಯ ಯೋಂ ತ್ರ ಥ ಮೋ ಪಸ್ಥಿತ ತ್ವಾತ್ ತ್ವ ತ್ವಾ ರ್ಥ ಕ ಮೆ ಕ ವ ಕ ತು
ವೆ ತ್ಯರ್ಥ: ಭಾ ವಾ ಖ್ಯಾತ ಸ್ಥ ತೆ ಪ್ರ ಕಾ ರಾಂ ತ ರೇ ಣ ಬೋ ಧಂ ಕ ಸ್ಯ ಚಿ ಕ ತೆ ಗಾ ಹಾ ಧಾ ತ್ವರ್ಥೇ ತಿ ಚೈತ್ರೇಣ ಸ್ಥ ಯ್ಯ ತ ಇ ತ್ಯತ್ರ ಚೈತ್ರ ಕೃ ತ್ಯ
ಕ ಪ ರ್ತ ಮೋ ಗಾ ಖ್ಯ ತಿ ರಿ ತ್ಯರ್ಥ: ಕ್ಯ ವಂ ಭಾ ವ ಗಾ ವಿ ಶೇ ಷ್ಯ ಏ ಕ ಸಂ ಖ್ಯಾ ಕ್ಯ ಯೋಂ ಧಾ ತ್ವರ್ಥ [redacted] ಸ್ಯ ಭಾ ವ ಗಾ ವಿ ಶೇ
ತ್ವೆ ಷ್ಯ ತ್ವ್ಯ ದ್ವಿ ವ ಚ ಗಾ ಪ ತ್ತಿ ರಿ ತ್ವಾ ಶಂ ಕ ತ್ರೆ ಕ್ಯೈ ವ ಮಿ ತಿ ಏ ವಂ ಧಾ ತ್ವರ್ಥ ವಿ ಶೇ ಷ್ಯ ಕೌ ಕ್ಯ ಯ ಬೋ ಧ ಕಾ ತ್ವರ್ಥ ಸ್ಯ ಪ್ಯ ತ್ವ್ಯ ತೆ: ದ್ವಿ ವ ಚ ಗಾ ಪ ತ್ತಿ: ದ್ವಿ ತ್ವ
ವಿ ಸ್ಯ ತ ತ್ರಾ ಬಾಂ ಧಾ ದಿ ತಿ ಭಾ ವ: ಅ ಸಾ ಧು ತ್ವಾ ದಿ ತಿ ದಿ ವ ದ ತ್ತೇ ಕ ಯ್ಯತೆ ದೇವ ಹ್ವಾ ಶಾ ಪ್ಯಂ ಯ್ಯ ತೆ ದೇ ವ ದ ತ್ತೇ ಕ ಯ್ಯ ತ ಇ ತ್ಯ ಕ ವ ಚ ಕ ವ ಚ ನ ಸ್ವ ಸಾಂ
ತಿ ಸಾ ವ: ಚೈತ್ರ: ಪ ಚ ತಿ ತ್ಯಾ ದೌ ಶ ತ ಕೋಂ ತ ಏ ವ ಭಾ ವ ಗಾಂ ಯೋ ಅ ಕ್ಯಂ ತ ಮಾ ಭಾ ವ ಗಾ ಯೋಂ ಧಾ ತ್ವ ಧರ್ಮ ಸ್ಯ ವಿ ಶೇ ಷ ಣ ತ್ವ ಕೆ ವ ಅ ಕ್ಯಂ ಯ ಅತ್ರ
ಸ್ಯ ಸ್ಥ ವ ತ್ವ್ಯ ಭಾ ವ ಗಾ ವಿ ಶೇ ಷ ಣ ಕೆ ಧಾ ತ್ವರ್ಥ ವಿ ಶೇ ಷ್ಯ ಕೆ ಅ ಕ್ಯಂ ಯ ಬೋ ಧ ಕಾ ತೆ ಶ್ಯ ತ್ವ ತ್ವಂ ತ ಥ ಬೋ ಧ ಕಾ ತ್ರೇ ಣ ಗಾ ಥ ವ ಮಿ ವಾ ತ್ರಾ ಸ್ವ ರ ಸ: ಕ
ತ್ರಿ ದಿ ತ್ಯ ಕೆ ಸ ಮೋ ಚಿ ತ: ಅ ಖ್ಯಾ ತಾ ರ್ಥ ಕಾ ಲ: ಪ ರ್ತ ಮಾ ನ ತ್ವಾ ದಿ: ಏ ಕ ಪ ದೇ ತಿ ಏ ಕ ವ ದೇ ನ ಖ್ಯಾ ತ ಸೋ ಪಾ ತ ತ್ವಾ ಸ್ಥಾ ವ ಗಾ ಯೋಂ ವ ರ್ತ ಮಾ ನ
ತ್ವಾ ಕ್ಯಂ ಯ ಇ ತ್ಯರ್ಥ: ಕ ಪ ಸಂ ಖ್ಯಾಂ ತ ರೋಂ ಮೆ ವ ಕು ಗಾ ಕ ಕಾ ಲಾ ಕ್ಯಂ ಯ: ಕ ಮೋ ಕ ಪ ಶೋ ಪಾ ತ ತ್ವಾ ವಿ ನೈ ಸಾ ದಿ ತಿ ವಾ ಚ್ಯಂ ತ ಹಿ ಪ ಕ್ಯ ಬಿ
ತ್ವ ಪ ಚ ತಿ ತಿ ಸಾ ತ್ಯ ತ ಸಂ ಖ್ಯಾಂ ತ ರೋಂ ವ ರ್ತ ಮಾ ನ ಸ್ಯ ಸ ತ್ವಾ ದಿ ತಿ ಭಾ ವ: ಧಾ ತ್ವರ್ಥ ಇ ತಿ ಚೈತ್ರ: ಪ ಚ ತಿ ತ್ಯಾ ದೌ ವ ರ್ತ ಮಾ ನ ಕಾಂ ಯ: ತೊ ಷ: ತ ಥ ಕ ಶೋ
ಲ ಕ್ಯ ತಿ ವ ಮೋ ಕ ತಿ ಬೋ ಧ: ಇ ದ ಪ ಪ ದ ತ ಮು ಪ ಸ್ಥಾ ಪ ಯ ತಿ ಕ ಥ ಮ ಕ್ಯ ತೆ ತಿ ವ ರ್ತ ಮಾ ನ ತ್ವಾ ದಿ ಧಾ ತ್ವ ರ್ಥ ಕ್ಯ ಯ ಬೋ ಗಾ ತ್ರ ತ್ವಾ ದಾ ಕ್ಯ

೬೮ ಕೃತಿತ್ವಾಂಗಭಾವಾಶ್ರಯತ್ವೇ ಚ ಪರ್ವತೀಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದ್ಯತ್ವಾಸಂಭವಾತ್ ಕೃತ್ವಭಾವಗ್ರಹೇ ವ್ಯಾಪ್ತೇಃ ಏವಂ ಚ ವ್ಯಾಪ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪರ್ವತೀಯತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ
ಪ್ರಕಾರತಾನಿರೂಪಿತವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಸಂಬಂಧೇನ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕಾರತಾಸಂಬಂಧೇನ ತದ್ಬುದ್ಧೇಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕ
ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯೇ ಅವ್ಯಾಪ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾತ್ ಕಾಲಿಕಸ್ಯೈವ ವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸ್ವಾಭಾವಾಂತರಂ ವಹ್ನೌ ಪರ್ವತೀಯವಹ್ನಿತ್ವೇ ಅವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾತ್ ಇತಿ ಪ್ರತಿಷೇ
ಧ್ಯಃ ಪಕ್ಷವಿಶೇಷ್ಯತ್ವೇ ... ತಾದೃಶೋಭಯಾಭಾವಿತ್ವಂ ಕಾಲಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥಃ ಅತಿ ತೀ ತ್ವ ಕಾಲಿಕಾಭಾವ ತತ್ತ್ವಂ ಚ ಪಕ್ಷಃ ಪಕ್ಷ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ
ವರ್ತಮಾನಪ್ರಾಗಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿಕೃತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಕತ್ವಂ ಅತಿತತ್ವಂ ವರ್ತಮಾನಧ್ವಂಸಪ್ರತಿಯೋಗಿಕೃತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಕತ್ವಂ ಏವಂ ಚ ಪಕ್ಷಪಕ್ಷವಿಶಿಷ್ಟತ್ವ
ತ್ವತ್ರ ಭಾವಸತ್ತಾಂತರಂ ಮಿತಿ ಧಾತ್ವಾಂತರ ಕೃತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ರರ್ಥಃ ಅವ್ಯಾಪ್ಯತಸ್ಯ ವಾ ತ್ರಯ ಪ್ರಮದ ತತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ಯತಾ ಆಶ್ರಯತ್ವೇ ಪಕ್ಷ ವಿಶಿಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಯೋ
ಸಂಭವಾತ್ ತ್ವಘಟಿತತ್ವಾತ್ ಪದಾರ್ಥಯೋರ್ವಾಚ್ಯ ತಥಾ ಚ ವರ್ತಮಾನಪ್ರಾಗಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿಕೃತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಕಾಲಯೋರುತ್ಪತ್ತಿಃ ತದಾಶ್ರಯತ್ವಂ
ಪಕ್ಷತ್ವಂ ತಯೋರ್ವ್ಯಾಪಕತ್ವೇ ತತ್ರ ಕೃತ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನ ಅಪಕ್ಷತ್ವಂ ತಾದೃಶ ವಿಷಯ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಪಕ್ಷ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಚೇತಿ ತಥಾ ಚ ವರ್ತಮಾ
ನಪ್ರಾಗಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಮಪಕ್ಷವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ತತ್ಪಕ್ಷವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾದ್ಯಾತ್ವಧಿಕೃತೌ ಪಕ್ಷ್ಯತಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಾರ್ಥ ಕೃತಾವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್
ಭಾವಃ ಪಚತಿ ತಿಸ್ರ ಪ್ರಾಕ್ತಂ ಅವ್ಯಾಪ್ಯತಾರ್ಥ ಕಾಲಸ್ಯ ವರ್ತಮಾನತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯ ತಾದೃಶ ಕೃತಾವಶ್ಯಂ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತಥಾ ಪಕ್ಷ್ಯತಿ ತ್ವತ್ರ ವರ್ತ
ಮಾನಪ್ರಾಗಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿನ್ಯೋ ಪಾಕಾನುಕೂಲ ಕೃತಿಃ ತದ್ವ್ಯತ್ಯಸ್ತತ್ರ ಇತಿ ಚೇನ್ನ ಕಾಲಿಕ ದಾಹೇ ತ್ರಿ ಪಾಕೇ ಕ್ರಿಯಾ ತತ್ರ ತಥಾ
ಏಕಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇಃ ಧ್ವಂಸತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಂ ಪ್ರಾಗಭಾವಯೋಃ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಚ ತತ್ಪ್ರಾಗಭಾವೇ ಭಾವಿನ್ಯಾ ಕೃತಿಃ ತತ್ಪ್ರಾಗಭಾವಸ್ಯ
ನ ತಾದೃಕ್ ಪಕ್ಷ್ಯತಿ ತಿ ಪ್ರಯೋಗಾಪತ್ತಿಃ ... ಪಾಕೇ ವಿಶ್ರುತ್ಯ ಚ ಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವಸ್ಯ ವರ್ತಮಾನಧ್ವಂಸಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸ್ಯ ಕೃತಾವಿಶಾಸ್ಯಂ ತು ವರ್ತ
ಮಾನಧ್ವಂಸಪ್ರತಿಯೋಗಿನ್ಯೋ ಪಾಕಾನುಕೂಲ ಕೃತಿಃ ತದ್ವ್ಯತ್ಯಸ್ತತ್ರ ಇತ್ಯ ... ಪ್ರಯೋಗಾಪತ್ತಿಃ ಏವಂ ಚ ಕೃತೇರ್ವಿಷಯತ್ವೇ ಪಾಕೇ ದಶಾಯಾಂ
ಮಧ್ಯಪಾಕೇ ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಯೋಗಾಪತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ನಮೋ ಭಕ್ತೇ ... ತಥಾ ಪಕ್ಷ್ಯತಿ ತ್ವತ್ರ ಪ್ರಾಗಭಾವತ್ವೇ ರೂಪೇಣ ಆದ್ಯ ಕೃತಿ

ಪ್ರಾಗಭಾವಸಾಧ್ಯಪಾಂಕ್ಷಿದಿತ್ಯಾದಾವಂತ್ಯಶಬ್ದೇತಿ ಧ್ವಂಸಸ್ಯೈವ ಪತ್ನಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವಿಷಂಯತ್ವಾತ್ ಶ್ಯಭಾವ ವಿಷ್ಯತಿ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಪಾಂ ಪಾಂಯ ಪಕ್ಷ್ಯತಿ ತಿ ಅಕ್ಷ್ಯತ್ವ
ತಿ ಧ್ವಂಸಮಾದಾಯ ಚಪಾಕೆ ಪಶಾಂತೇ ಮಪಾಂಕ್ಷಿದಿತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಾವತಿ ರಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ವಿಷ್ಯತ್ವಂ ಪತ್ನವೇಶ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಪ್ರತಿಯೋ
ಗಿತ್ವರೂಪಂ ತದಾಂಕ್ಷ್ಯತಿ ತ್ಯಾದೌ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸ್ಯ ಅನ್ವಾಭ್ಯಾಂತಾರ್ಥಃ ಪರೀಕ್ಷಾಂ ತತ್ರ ಘವಿಷ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಅಗ್ಯಯೋಗ್ಯ ಘ ಪಾಂ ಕ್ಷಾತ್ವ ಕ್ಷ್ವೇ ಗಾಶ
ತ ಪದ್ಯಂತಿಯೋ ಪಾಂಕ್ತ್ಯಃ ತಥಾಚ ಶೋಭ್ಯ ಭಾವಿಕಾಶಕೆ ಪರ ಶೋಭ್ಯಂ ಕ್ಷ್ಯತಿ ತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಾವತಿಃ ತಥಾ [illegible] ಕಾಲಸ್ಯ ಗಾಶೆ ಅಕ್ಷ್ಯಯೋ ಭಾವ್ಯಕಾಲೀ
ಕಾಶ ಸ್ಯ ಪರಶ್ವಸ ಕಾಲವೃತ್ತಿ ತ್ವಾತ್ವರ ಶೋಭ್ಯಂ ಕ್ಷ್ಯತಿ ತಿ ಸಾಧ್ಯ [illegible] ಪರಶ್ವಸ ಕಾಲಸ್ಯ ಘ ವಿಷ್ಯತ್ವ ಘಟಕ ಘಟಂ ತತ್ಪ್ರಾಗಭಾವೇ ಅಕ್ಷ್ಯಯೋ
ಪರಂಚ ಪರಶ್ವಸ ಕಾಲವೃತ್ತಿ ಪರ್ತಮಾನ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸ್ಯ ಗಾಶೆ ಅಭಾವಾತ್ ತಥಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಾವತಿ ರಿತಿ ಪಾಂಕ್ತ್ಯಂ ತ
ಥಾ ಪ [illegible] ಶೋಭ್ಯ ಭಾವಿಕಾಶಕೆ ಶೋಭ್ಯಂ ಕ್ಷ್ಯತಿ ತಿ ಸಾಧ್ಯ ಗಾಶ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಸ್ಯ ಪಶ್ವಸ ಕಾಲವೃತ್ತಿ ತ್ವಭಾವಾದಿ ಪದ ಪ್ರಪ್ರಷ್ಟ ಘೋಚ ವಿಷ್ಯತಿ
ತ್ಯಾದಾವಿಶ ವಿಶೇಷ ಕಾಲವಿಶೇಷ ಸ್ಯಭಾವಿಕರ ಗಾತ್ವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ರೂಪ ಭಾತ್ವ ಪಾವಾಶ್ಯಯೋ ಶೋಭ್ಯ ಪ್ರಯೋ ತ್ವಾಚ [illegible] ಕಪಾಲ ಗಾಶ ಘಷ್ಯ ಘಟ
ಗ ನ ಕ್ಷ ತಿ ಇ ಹ ಕ ಪಾ ತ ಘ ಟ ಧ್ವಂ ಸ ಭಾವಿ ಷ್ಯ ತಿ ತಿ ಪ್ರ ತ್ಯ ಯೋ ಪ ತ್ತಿಃ ಘ ಟ ರೂ ಪ ಪ್ರ ತಿ ಯೋ ಗಾ ತ್ವ ಕ ಘ ಟ ಧ್ವಂ ಸ ಪ್ರಾ ಗ ಭಾ ವ ಸ್ಯ ಕ ಪಾ
ತ ಪ ಶೋ ಭ್ಯ ಪ ಪಂ ಶೋ ಭ್ಯ ಭಾ ವಿ ಕ ಕ್ಷ ಘ ವಿ ಷ್ಯ ತಿ ತಿ ಪ್ರ ತಿ ಪಾ ಪ ತ್ತಿಃ ಅ ಪ್ಯ ತ ಕಾ ಲ ವೃ ತ್ತಿ ತ್ವ ಸ್ಯ ಪ್ರಾ ಗ ಭಾ ವೇ ಸ ತ್ವಾ ಚ [illegible] ಪ ಯು ತ್ಪ ತ್ತಿ ಮ ತಿ ತ ದ ಪ್ರ
ಯು ಭ್ಯ ಕಾ ಲ ತ್ರಿ ಭ ಪ ಕ್ಷ ಃ ನ ಪ ಯು ತ್ವ ದ್ಯ ಪ್ರಾಂ ಗ ಶೆ ಪ ರ ಶೋ ಭ್ಯ ಗ ಪಿ ಷ್ಯ ತಿ [illegible] ಪ್ರ ತಿ ಪ್ರಾ ಗ ಶೆ ಪ ರ ಶೋ ಭ್ಯ ಘ ವಿ ಷ್ಯ ತಿ ತಿ ಮು ಕ್ತಿ ಪ್ರ [illegible] ಸಂ ಗಾ ತ್
ಉ ತ್ಪ ತ್ತಿ ಮ ತಿ ಯೋ ಷು ತ ತ್ಸ್ಯ ಪ್ರಾಂ ಗ ಭಾ ವೃ ತ್ತಿ ತ್ವ ಚ ಪ ರ ಶ್ವ ಸ ಕಾ ಲ ವೃ ತ್ತಿ ತ್ವಾ ತ್ ತ್ವ ಷ ಶ ವಿ ಶೇ ಷ ಸ್ಯ ಕಾ ಲ ವಿ ಶೇ ಷ ಸ್ಯ ಉ ತ್ಪ ತ್ತಿ ರೂ ಪ ಭಾ ತ್ವ ದ ನ
ಪಾ ಕ್ಯ ಯೋ ಪಾ ಕ್ಯಃ ತ ಥಾ ಚ ಶೋ ಭ್ಯ ಭಾ ವಿ ಗಾ ಶ ಕೆ ಪ ರ ಶೋ ಭ್ಯಂ ಕ್ಷ್ಯ ತಿ ತ್ಯಾ ದಿ ಪ್ರ [illegible] ತ್ಯಾ ಪ ತ್ತಿಃ ಏ ವಂ ಚ ಸ್ಯ ತಿ ಶ ಪ್ರ ತ್ಯ ತ್ರ ಪ ರ್ತ ಮಾ ನ ತ್ವ
ಪ ತಿ ತ ತ್ವಂ ಚ ಥಾ ತ್ವ ಕ್ಷ್ವೇ ಗಾ ಶೆ ಏ ವಾ ಕ್ಯ ತಿ ತಿ ಕ್ಷೆ ಸ್ಯ ತಿ ತಿ ಸಾ ಧ್ಯ ಗಾ ಶ ಸ್ಯ ಪ ರ್ತ ಮಾ ನ ತ್ವಾ ತ್ ಕ್ಷೆ ಕ್ಷ ಇ ತಿ ಸಾ ಧ್ಯ ಗಾ ಶೆ ಅ ತಿ ತ ತ್ವಾ ಭಾ
ಪಾ ದಿ ತಿ ಚೆ ತ್ಸೈ ಪಂ ಅ ತ್ರ ಪ ರ್ತ ಮಾ ನ ಪ್ರಾ ಗ ಭಾ ವ ಪ್ರ ತಿ ಯೋ ಗ್ಯ ಪ ತ್ತಿ ಕ ತ್ವ ರೂ ಪ ಭ ವಿ ಷ್ಯ ತ್ವ ಸ್ಯ ಪ ರ್ತ ಮಾ ನ ಧ್ವಂ ಸ ಪ್ರ ತಿ ಯೋ ಗ್ಯ ತ್ವ

౯౯ తికర్తృత్వశూన్యతాంశే తత్త్వస్యతప్రత్యయార్థే తాత్పర్యత్ప్రత్యయార్థే యోగత్వాత్ పవ కాలవిశేషాంచిత్యయోగాత్ జనిజన్యత్వం చవర్త
మానప్రాగభావప్రతియోగిత్వం వర్తమానధ్వంసప్రతియోగిత్వమపి తత్త్వమిత్యత్రైవ జనిజన్యతివ్యక్తిత్తివ్యక్తి ప్రాగభావప్ర
తియోగిత్వాత్తదాత్వధ్వంసప్రతియోగిత్వం భవితవ్యతాంశక్తృతిత్వం భవితయోగ్యత్ప్రత్యభావ సంబంధవర్తమానప్రాగభావ
ప్రతియోగిత్వం వాలాసు సాంకేతికత్వం కృతిత్వాతితేవర్తమానప్రాగభావప్రతియోగ్యకృతి కర్తృబోధనులక్షణాయేతి
ల ప్యబంధయం అద్యతిషదేత్యనం తేంద్రవరం విక్షిత్యవచ్ఛిన్నతంథుల స్యైవోదిత పదార్థతయాం తత్స్యపాకానం చైతన్యధాన్య
తానంగతిః ఓదనేత్వాంయాం విక్లిత్తిః తచ్ఛనకులయాంతసాంప్రదాయక్షేశః తత్తత్త్వం తదనుకూలకృతిమత్త్వం ప్రతియోగ్యత ఇ
త్యర్థః తత్రైకర్తృత్వస్య ఆఖ్యాతేలభ్యత్వాదితి భావః తత్ఫలం ద్వితీయార్థః ఇతి ఓదనమిత్యత్ర ద్వితీయార్థః ఇ
త్యర్థః ఫలస్యైవ ద్వితీయార్థత్వాదితి భావః తదనుకూలవ్యాపారానుకూలత్వమిత్యర్థః ఇతి అధస్సంతాపనాదికం
తాంవ్యాపారేణాంత్యర్థ ఇత్యర్థః అనుకూలతాంశేవ్యాపారానుకూలకృతిమత్త్వం తత్రానుకూలతాంశేత్యర్థః సంసర్గ
ఇతి వ్యాపారకృత్యోర్న్యసంసర్గ ఇత్యర్థః అనుకర్తృత్వమితికర్తృ ద్వితీయత్యతి సూత్రేణ కర్తృత్వస్య ద్వితీయార్థత్వబోధనాదితి
భావః తస్య కర్తృత్వం పాంథల వామాత్రం కర్తృత్వమిత్యర్థః క్రియాంతరాం ఇతి క్రియాజన్యఫలశాలిత్వం కర్మత్వమిత్యర్థః సి
ద్ధత్వేపి క్రియాజన్యత్వం తత్ర జన్యత్వం ఫలశాలిత్వమపి తత్ర శాలిత్వమాత్రం క్రియత్వమిత్యర్థః తంతులాన్స్వసంసర్గవృరాగ్య
దంతాలా ఫలమాత్రం ఏవశక్తిః ద్వితీయార్యం యాశక్తి కల్పనాదిత్యర్థః శక్తేరర్థాదిరాంఘాతాదినాలాభవి
ద్వితీయార్యంయాంభశక్తి కాస్తామే తేఅపాఅన్యతిత్వం యత్స్వాదిత్యలభ్యఏవశక్యార్థఇత్యర్థః కారతులభ్యమిపేతితథాప

నత్వం తత్ర ద్వితీయాన్వయం శక్తిః అన్యలక్ష్య తత్త్వాదితి భావః వస్తుగతత్వాత్ ఫలావచ్ఛిన్న వ్యాపారః తత్ర ధ్రువం ధర్మకార్య్యత్వ ధాతూనాం
గాం కర్మకత్వవ్యవహారః జ్ఞానేత్యాదిష్విత్తు భాక్త ఇతిసూచితం తథాచ ఫలాంశే లక్షితా ఇత్యుక్తం తు ఫలాంశే
కూలత్వమవిధాత్వర్థ ఇత్యుక్తం స్మృతి కారణాదితి అనుకూలత్వస్య సంసర్గమర్యాదయా లాభాదితి భావః వ్యాపార ఇతి వ్యా
పారమాత్రస్య ధాత్వర్థత్వే ఇత్యర్థః త్యజిగమ్యోః త్యజగమి ధాత్వోరిత్యర్థః ఉత్తరదేశసంయోగావచ్ఛిన్న క్రియాగమి
ధాత్వర్థః పూర్వదేశవిభాగావచ్ఛిన్న క్రియా త్యజి ధాత్వర్థః తత్ర ఫలావచ్ఛిన్న వ్యాపారయోర్ధాత్వర్థః కర్మక్రియా
వ్యాపారమాత్రస్య ధాత్వర్థత్వే క్రియాయాం పర్యాయతా ప్రతిపాదకత్వ ఫలాంశే శక్యతావచ్ఛేదకత్వే ప్రసజ్యేత విభాగ
శ త్యాగః శబ్దస్య పర్యాయత్వాపత్తిరితి భావః శంకతే సంయోగ త్యజిగమి ధాతుభేదే త్యజిధాతుగా విభాగ ...
వ్యాపారసంయోగయోరితి భావః అవచ్ఛిన్న సంయోగ ... ద్వితీయార్థః తత్ర గమి ధాతునా వ్యాపారసంబంధ
తిలక్షణయా సంయోగలక్షణం ఫలం బోధ్యతే త్యజి ధాతునాపి వ్యాపారస్య విభాగలక్షణం ఫలం బోధ్యత ఇత్యర్థః యథా
గ్రామం గచ్ఛతీతి వక్తవ్యే గ్రామం త్యజతీతి ప్రయోగాపత్తిః సంయోగ సంగ్రహ ఇత్యర్థః తథాచ వ్యాపారమాత్రస్య ధాత్వర్థత్వే త్యజిగమ్యోః
పర్యాయత్వాపత్తిః గ్రామం గచ్ఛతీత్యత్ర గ్రామమప్రాప్తి సంయోగానుకూల వ్యాపార ఇతి బోధ స్యాత్ గమి ధాతునా వ్యాపార
భావాత్ గ్రామం త్యజతీత్యత్ర అనుకూలత్వేన గ్రామం గచ్ఛతీతి వక్తవ్యే గ్రామం త్యజతీతి ప్రయోగాపత్తిః పర్యాయత్వం శక్యత్వాదితి
భావః ఏవం చ ఫలావచ్ఛిన్న వ్యాపారస్య ధాత్వర్థతాపాదకత్వాదితి భావః ఏవం ద్వితీయాన్వయం కర్మత్వ
కార్య్యపత్తిః ఫలస్య ధాతువాచ్యత్వాభావాదిత్యర్థః ... గ్రామం గచ్ఛతీత్యాదౌ గ్రామ వృత్తి సంయోగావచ్ఛిన్న క్రియా
నుకూలవృత్తి ... యోర్థః తత్ర పూర్వకత్వఫలస్య ... ధర్మతాపత్తిః సంసర్గమర్యాదయా భాసతే

త్యజేశ్చ

ಅಕ್ಷಿಪ್ತ ತಿ ತದ್ಧಲಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥ ಏವ ಆಶ್ರಯತೇತಿ ಭಾವಃ । ಕ್ಲೃಪ್ತಮಿತಿ ಏವಂ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಾಂಶೇ ಆಶ್ರಯತ್ವಾರ್ಥಕತ್ವೇ ಭಾ
ವಾಂತ್ರಿ ತಿ ಘಂಶೋಽಪ ತತಿ ತ್ವತ್ರ ಆಶ್ರಯತ್ವಾವಗಮೋ ಧಾತ್ವರ್ಥಮಿಪರಿಮಾಂತರಂ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಪತ್ತಿಃ ಮುಕ್ತ ತಿ ತದ್ಧಲಸ್ಯ ಯೋಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವಲಾ
ರ್ಥಕ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ । ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತೇತಿ । ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತಿಯೋಗೇಽಪಿ ಧಾತುಃ ತದರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಯತ್ಫಲಂ ತದಾಶ್ರಯತಾ
ವಾಂಕಿತತ್ವಂ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಯೋ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥಾ ಚ ಯತ್ರ ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕಫಲಾ ... ಶ್ರಯತ್ವಾಶ್ರಯತ್ವ ಚೋ
ಕ್ಷಃ ತತ್ರ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಭೂಂಶೋಽಪ ತತಿ ತ್ವಾತ್ ಪತಥಾಂಶಕ ಕರ್ತೃಕ ತಯಾಂ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕ ಫಲ ಭಾವೇ ತದಾಶ್ರಯತ್ವ ಪಯೋ ಧಾತ್ರ ದಾ
ಯತ್ವಪೊಂಭೇವಿ ದ್ವಿತೀಯತ್ವಿತಿ ಭಾವಃ । ಸಚ ಫಲಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಕಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವೇ ಫಲಸ್ಯೈಕದೇಶತಯಾ ಕಥಂ ತತ್ರ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥ ಆಶ್ರಯ
ತ್ವಾದೇಕತ್ವಯ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಆಕಾಂಕ್ಷಾ ಬಲಾತ್ ಪದೈಕದೇಶೇ ಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಾನ್ವಯ ... ಅತ ಏವ ಪದಾರ್ಥೈಕದೇಶತಾದಿ ಯತ್ವ ಚೋಕ್ತ ನಷ್ಟಮಿತಾಂ ದ್ವಿತೀ
ಯಾರ್ಥಯೋ ಅನ್ವಿತ ಇತಿ ಪ್ರವಾದಯಂ ಅತ ಏವೇತಿ ಫಲಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಾದೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಕ್ಲೃಪ್ತಮಿತಿ ಅನ್ಯಥಾ ವ್ಯಾಪಾರಮಾತ್ರಸ್ಯ ಧಾ
ತ್ವರ್ಥತ್ವೇ ಫಲಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತಿ ಮತೇ ಗವಮಿತಿ ಭಾವಃ । ಗಮನಾಮ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಂ ಕರ್ತೃತ್ವಂ
ಕಿಂ ತು ಕ್ರಿಯಾಜನ್ಯ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಮಿತ್ಯತ ಆಹ ... ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಚೈತ್ರಾದ್ಗ್ರಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ ಚೈತ್ರ ಉತ್ತರದೇಶ ಸಂಯೋಗಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಕ್ರಿ
ಯಾಗಮಿಧಾತ್ವರ್ಥಃ । ತಜ್ಜನ್ಯ ಉತ್ತರದೇಶಸಂಯೋಗ ರೂಪ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಾತ್ ಗ್ರಾಮಸ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವಂ ... ಸಂಯೋಗಸ್ಯ ದ್ವಿ ... ತ್ವಾಚ್ಚೈತ್ರಸ್ಯಾಪಿ ಕರ್ತೃ
ತ್ವಾಪತ್ತ್ಯಾ ಚೈತ್ರಃ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಪ್ರಯೋಗಾಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪರಸಮವೇತತ್ವಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣತ್ವಾತ್ ತಥಾ ಚ ಪರಸಮವೇತಾಯಾ
ಕ್ರಿಯಾ ಜನ್ಯ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಂ ಕರ್ತೃತ್ವಂ ... ಭಯ ಕರ್ತೃಜನ್ಯತಿ ಮಲ್ಲೋ ಮಲ್ಲಂ ಗಚ್ಛತಿ ತಿ ಪತ್ರ ಮಲ್ಲಸ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸ್ಯಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರಕೃತ
ಧಾತ್ವರ್ಥಕ್ರಿಯಾ ಶಿಪ ಪರತ್ವಂ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಃ ಇಮೋ ವೃತ್ತಿಗ್ರಾಮಂ ಗಚ್ಛತೀತ್ಯತ್ರ ಗ್ರಾಮಭಿನ್ನ ಸಮವೇತ ಗ್ರಾಮವೃತ್ತಿ ಸಂಯೋಗ ಜನಕ ಕ್ರಿಯಾನುಕೂ
ಲಕೃತಿ ಮಾನ್ ಇತ್ಯನ್ವಯಃ । ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತ್ಯತ್ರ ಸ್ವಾತ್ಮ ಭಿನ್ನ ಸಮವೇತ ಸ್ವಾತ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಸಂಯೋಗ ಜನಕ ತಾದೃಶ ಕ್ರಿಯಾ ತದನುಕೂಲಕೃತಿ ಮಾನ್

ತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಾವೀಯತಾದೃಶಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಚೇತ್ ಅಥ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಧರ್ಮಸ್ಯ ಅನ್ವಯಿತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವಸಂಬಂಧೇನ
ಪರತ್ವೇ ಅನ್ವಯಿ ವೃತ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವವಿಶೇಷಣೇ ತ್ವತ್ರ ವೃತ್ತಿವಿತ್ವಸ್ಯಾನ್ವಯಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತದವಚ್ಛಿನ್ನನಿಷ್ಠತ್ವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣೇ ಅಭಾವಾಂಶೇ ಅ
ನ್ವಯಾಪತ್ತಿಃ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಮಾತ್ರಸ್ಯೈವ ಅನ್ವಯಿನಿ ವೃತ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಃ ಪರ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವೇ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಪತ್ತಿಃ ಇ
ತಿ ಚೇನ್ನ ವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯಧರ್ಮತ್ವೇ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧರ್ಮಸ್ಯ ತತ್ಕ್ರಿಯಾತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಧರ್ಮಸ್ಯ ಪರತ್ವೇ ಅನ್ವಯಾತ್ ವೃತ್ತಿತ್ವೇ
ಯೋಗಿತ್ವವಿಶೇಷಣತ್ವಾದಾಯ ವೃತ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟವೃತ್ತಿಸಂಯೋಗಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿನಾಂ ಸಾಧ್ಯತ್ವೇ ತದ್ವಿಷಯಃ ತದ್ವೃತ್ತಿನಿಷ್ಠತ್ವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣೇ ಅಭಾ
ವಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ ತಸ್ಯಾ ಮಾನ್ಯಪದಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣ ಪರತ ಯೋಗ್ಯ ವಿವಕ್ಷಿತಾಭಾವಃ ಸಮವಾಯೇನ ವೃತ್ತೇಃ ತದ್ವೃತ್ತಿವಿಶೇಷಣ ಸಾಧಾರಣ್ಯೇನ ವೃತ್ತಿವಿತ್ವ ಜಾತ್ಯವಚ್ಛಿ
ನ್ನಮಿತ್ಯನ್ವಯಿತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಧರ್ಮಸ್ಯ ಪರತ್ವೇ ಅನ್ವಯಿಬೋಧ ಇತ್ಯಾಶಯಃ ವ್ಯಕ್ತಿಭಾವಸ್ಯಾದಿತಿ
ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ಪದಸ್ಯ ವಿಭಾಗಾರ್ಥತಯಾ ತಯಾ ಭಾವಃ ಕರ್ತೃಪದಸ್ಯ ಸಂಯೋಗಾತ್ ಅಸಂಯೋಗವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಃ ಏತಯೋರೂಪಕ್ರಿಯಾ ಪದಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಗುಕ್ತದಿಶಾ ಸ್ವ
ಶ್ರೇಣ್ಯಾ ಸಹವಿಭಾಗಃ ಭಾವಿ ರೂಪಂ ಪೂರ್ವದೇಶೇ ಸಂಯೋಗಸ್ಯೈತಿ ವೃತ್ತಿ ಭಾವೇನ ಪ್ರಕೃತಿಂ ವಿಕರ್ತೃತ್ವಾಪತ್ತಿಃ ಏತದ್ಧಾತೋಃ ಕರ್ತೃಕತ್ರಂತಯಾ ಸ್ವ
ಸ್ವಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಯೋಗಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಉದಯೋಪಲಕ್ಷಣಂ ಗಮಧಾತ್ವಿಭಾಗಸ್ಯ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಸ್ಯ ಪೂರ್ವದೇಶನತ್ವಾತ್ ಗಮೇಃ ಪೂರ್ವಭಾಗ ಕೇವಲಕರ್ತೃತ್ವಾಪತ್ತಿಃ
ದಾಂ ತ್ಯಜೇಃ ಸ್ಥಾನಾಂತರ ಧರ್ಮದೇಶಸ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ಪರಸ್ತಯೋಃ ಕರ್ತೃತ್ವಾಪತ್ತಿರಿತ್ಯಪಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಏತತ್ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥತಯಾ ಏತದ್ಧಾತ್ವರ್ಥತಯಾ ಸ್ವನ್ವಯಿಮಿತಿ ಧಾತ್ವರ್ಥ ಪ
ತಾವಚ್ಛೇದಕ ಅರ್ಥಸ್ಯ ಸಂಯೋಗಾದಿರೂಪ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಾಪದಿತಿ ಭಾವಃ ಏತತ್ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥ ಇತಿ ಅರ್ಥಸ್ಯ ಸಂಯೋಗಾವಚ್ಛಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಏತತ್ವೈರ್ಥಿಕಂ ತದುಕ್ತಂ ತತ್ವಾ
ನಪವಾಯಿಕಾರಣಂ ವಿಭಾಗಾದಿ ಯುಕ್ತಕ್ರಿಯಾ ಮಾತ್ರಮಿತಿ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕ ಫಲಾಭಾವೇ ಕರ್ತೃತ್ವಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದ
ಕ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಸ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವರೂಪತ್ವಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಗ್ರಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ ಇತ್ಯತ್ರ ಉತ್ತರದೇಶಸಂಯೋಗಾವಚ್ಛಿನ್ನಕ್ರಿಯಾಯಾ ಗಮಿಧಾತ್ವರ್ಥ ಇತಿ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕ
ಸಂಯೋಗರೂಪ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಇವ ಚೈತ್ರೇಪಿ ಸತ್ವಾತ್ ಚೈತ್ರಾದಿ ಕರ್ತೃತ್ವಾಪತ್ತಿಃ ತಥಾ ಚ ಚೈತ್ರ ಸ್ವಾಪತ್ತಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಅರ್ಥ

೭೧ ತೇಷಾಂ ತತ್ತ್ವೇ ಗಮಿ ಯಜ್ಞಾತತ್ವಧರ್ಮತಾವಚ್ಛೇದಕ ಫಲಶಾಲಿತ್ವಂ ತಜ್ಞಾತತ್ವಧಾತ್ವರ್ಥಕ್ರಿಯಾಕರಣತ್ವಾದಿತಿ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಃ ತೇನ ಕರ್ತ್ತವ್ಯೋ ಧಾತ್ವರ್ಥಂ ತತ್ರಾಂ ಕ್ರಿಯಾಕರಣಂ
ತ್ವಬೋಧಾನಂತರಂ ಭವತಿ ಶ್ರುತ್ಯಾ ನಿಗಮಿ ಧಾತ್ವರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಯತ್ಫಲಂ ಗ್ರಾಮಪ್ರವೃತ್ತಿಸಂಯೋಗಃ ತದಾಶ್ರಯತ್ವೇಪಿ ಚೈತ್ರಸ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ನ
ಹಿ ಕರ್ಮವದ್ಧಾತ್ವರ್ಥಫಲಾಶ್ರಯತ್ವಾದ್ಯಾಪ್ಯಾಪಾದಿತಿ ಭಾವಃ ... ತ್ವಸ್ಯ ತದ್ವಂ ತತ್ತ್ವೇ ಅನ್ವಯಃ ಕರ್ಮಾದೇಃ ಸಫಲಫಲಾವಚ್ಛಿನ್ನವ್ಯಾಪಾರಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥ
ತ್ವಾದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವಾಯತ್ತತ ಏಕ ಏವ ಪತಿ ಅನ್ವಯಿ ಪ್ರಕಾರೇ ಏಕ ಏವ ಯಾಗಂ ಕರೋತಿ ಏವಂ ಜ್ಞಾನತಾತ್ಪರ್ಯಕಾರಕತ್ವ ... ಧಾ
ತೋರ್ಗ್ರಾಮಂ ವ್ಯಾಪಾರಮಾತ್ರಾರ್ಥಕತಯಾ ತತ್ರ ಪರ್ಯ್ಯವಸ್ಯತಿ ಪಾಕಂ ಕರ್ತೃಕೈವ ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತೂನಾಮಪಿ ಪರ್ಯ್ಯವಸ್ಯಾರ್ಥ
ಕಮಿತಿ ಗುರುಫಲಾವಚ್ಛಿನ್ನವ್ಯಾಪಾರತ್ವಂ ಕರ್ತೃತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ... ಕೈವಂ ಕರ್ತೃತ್ವಸ್ಯ ದುರ್ವಚತ್ವಾಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪರಸಮವೇತತತ್ತಜ್ಞಾತತ್ವಧಾತ್ವರ್ಥ
ಫಲವಿಶೇಷಶಾಲಿತ್ವಂ ತತ್ತಜ್ಞಾತತ್ವರ್ಥಕರ್ತೃತ್ವಮಿತಿ ತೇ ಕೃಷ್ಯವಗಾತ್ವಂ ಯೋಗೇ ಫಲವಿಶೇಷಸ್ಯ ಗಮಿಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವಾಪತ್ತೇರುತ್ತರದೇಶಕತ್ವ
ವಿಭಾಗ ಸಂಯೋಗಫಲಸ್ಯ ಗಮಿಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವಾತ್ ಪೂರ್ವದೇಶಕರ್ತೃತ್ವಾಪತ್ತ್ಯಾಭಾವಾತ್ ಪತತಿ ತ್ಯಜತಿ ಫಲವಿಶೇಷಾ ... ಧಜ್ಞಾತತ್ವಧಾತ್ವ
ರ್ಥಫಲವಿಶೇಷಶಾಲಿತ್ವರೂಪವಕರ್ತೃತ್ವಸ್ಯ ವೃಕ್ಷಸ್ಯಾಪ್ಯಾಪತ್ತಿರಿತಿ ... ತ್ರಿ ದಮವತಂಯಂ ಕರ್ತೃಸಾಪ್ಯತ ಕ್ರತಿ ಚೈತ್ರಃ ಪಚತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಾಂ ಸಂಶಯ ಬೋ
ಸ್ಯ ಕೃತಿಮಾನಿತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧಃ ಕರ್ತ್ತಾ ಖ್ಯಾತ ಕ್ರಿಯಾ ತತ್ತು ಚೈತ್ರೇಣ ಪಚ್ಯತೇ ತಂಡುಲ ಇತ್ಯಾದೌ ಕೃತಿಂ ಯುನ್ಯಾಯಾಂ ಆಶ್ರಯತ್ವಮರ್ಥಃ ಫಲಾ
ವಚ್ಛಿನ್ನವ್ಯಾಪಾರೋ ಧಾತ್ವರ್ಥಃ ಆಖ್ಯಾತ ಫಲಾತ್ಪತ್ತಿ ... ಚೈತ್ರೇಷ್ಟ ಕೃತಿ ಜನ್ಯಪಾಕ ಜನ್ಯ ಫಲಶಾಲಿ ತಂಡುಲ ಇತ್ಯನ್ವಯಬೋಧಃ
ಆಖ್ಯಾತಾರ್ಥ ಕೃತ ಧಾತ್ವರ್ಥ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವ ವಿಶೇಷಣತಾ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವ ಕರ್ತೃಸಾಖ್ಯಾತ ಕರ್ತ್ತಾ ಖ್ಯಾತ ವ್ಯವಹಾರ ಇತಿ ಪ್ರಾಂಚಃ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಯಾಂ ಜನ್ಯ
ಫಲಶಾಲಿತ್ವರೂಪ ಕರ್ತೃತ್ವ ಬೋಧಕತ್ವ ಕರ್ಮಾಖ್ಯಾತತ್ವ ಫಲಬೋಧಕತ್ವಂ ವಿಗಾಹ ವತಿ ಧಾತೋಃ ಫಲಸ್ವಪ್ರಕಾರತಯಾಂ ಧಾತ್ವಂ ಸಕರ್
ಮಕ್ರಾರ್ಥದರ್ಶಿಯೋ ಭಾಗಾಸತಿ ಭವ ಫಲಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಯ ಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವ ಬಿವಿಶೇಷ ವಿಶೇಷ್ಯಭಾವ ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾ ಕಂ ಪಾಕ್ಷತ್ತ್ರಿಯಾ ಜನ್ಯ ಫಲಶಾ
ಲಿತ್ವಂ ಕರ್ತೃಂ ಬೋಧ ಪ್ರತಿ ... ಫಲಸ್ಯಾತ್ಕ ಪದಾರ್ಥತ್ವ ವ್ಯಾಪಾರಮಾತ್ರಂ ಧಾತ್ವರ್ಥಃ ಚೈತ್ರೇಣ ಗತಮಿತ್ಯಾದೌ ಕೃತಿ ಯುನ್ಯಾಯಾಂ ಕರ್ತೃತ್ವ
ರ್ಥಕತ್ವಾವಕೃಕ ತಯಾ ಕೃತಿ ಯುನ್ಯಾಯಾಂ ಏವ ಕೃತಿರರ್ಥಃ ಆಖ್ಯಾತಾರ್ಥ ಕೃತಿಃ ಧಾತ್ವರ್ಥ ವಿಶೇಷ್ಯತಯಾ ಭಾಸತೇ ಕರ್ತೃಸಾಖ್ಯಾತ ಕ್ರತಿ ಕ್ಲಪ್ತ

ತ್ರ್ಯ

ವ್ಯಾಪ್ತತ್ವಂ ಗಾವತ್ತೇಃ ನನು ಧರ್ಮ್ಮಸ್ಯ ತಿಷ್ಟ ಕಾಲ್ಪ ಧರ್ಮ್ಮವಿಶೇಷಣತ್ವೈವ ಭಾನಸ್ಯ ಗುಪ್ತ ವ ವ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಧರ್ಮ್ಮತ್ವ ಕತ್ವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾ ವ್ಯಾಪ್ಯದಿ ವಚಕ ಧರ್ಮ್ಮಕತ್ವಾ ಬ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಪ್ರವೃ
ರಣತಿ ಪ್ರಾಮಾಣಃ ತ್ತೈಯಾಂಶ್ಯಕರ ಗಂತು ಆಕಾಂಕ್ಷಿತಸ್ಯಕ ತಸ್ಯಾ ಶಿಕ ಕ್ತೇಃ ಕರ್ತೃ ಕತ್ವಾ ಇತಿ ಧಾ ಗಾಂಗಿ ಧಾ ಗಾ ಭಾವ್ಯಂ ತ್ವತಿ ಯಾಂವ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಾಂವ್ಯಾಂ ಯಾಂ ಮಕ
ಸ್ಯಕ ಧರ್ಮ್ಮಕ ತ್ವನಂ ಬಾಧ್ಯಾ ಇತಿ ಧಾಗಾಂಗಿ ಧಾ ಗಾ ಭಾವ್ಯಮುಪಪಿಪತಾ ವಲಿ ಲಾಘವಾದಿ ವತತ್ರ ಶಕ್ತೇಃ ತ ಥಾ ಹಿ ಚೈತ್ರಃ ಪಚತಿ ತಿ ಶಾಬ್ದ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ
ತಿ ಕರ್ತೃ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಾಭಾವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾರಣಯ ತಾದೃಶ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಶಾಬ್ದ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಕಲ್ಪನೀಯಂ ದ್ವಿತೀಯಾಂಶ್ಯಕರ
ಣಮತಿ ತು ವಿಷಯತಾಂ ನ ತ್ವೈವ ತಾದೃಶ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾರಣಯ ತತ್ಪೃಗಂ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಾಭಾವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಮಮಾಂಶಕ ತತ್ವಗ್ರ
ತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕರ್ತೃ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನತಾ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಶ್ಯಕ ತಯಾಂ ಮಮಾಂ ವಿ ವಿಷಯಾಂ ನ ತ್ವೈ ವತ ಜ್ಞಾನ ರಸ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ
ಕ ಜ್ಞಾನತಾ ಕತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನ ಸ್ಯಾಭಾವ ಸಾಮಾನ್ಯಾಭಾವ ಏವಂ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಭಾವಿತಾದೃಶ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಮುತ್ಪಾದಂ ಬಂಧಕ
ಲ್ಪನೇ ಗೌರವ ಮಿತ್ಯಾಹುಃ ತದಸತ್ ನುಕ್ತ ಕರ್ತೃ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾ ಯಾಂ ಸ್ಯ ತಾ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕರ್ತೃ ತ್ವದ ಜ್ಞಾನ ಭಾವ ವಿರೂಪ ವ ಬಾಧಾ ಭಾವ
ದಿ ಷು ಶತತಯಾ ತಥಾ ವಿಧ ಶಾಬ್ದ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಭಾವೇ ಷು ಟ ಪ ವಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾರಣತ್ವ ಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಂ ಲಾಘವಿಕ ಕೃತಿ ತ್ವ ಶಾ ತೇ ದಾ ಬ್ದ್ಯ
ತ ಕತ್ವ ತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿತಿ ದಿಕ್ ॥ ... ॥ ತಸ್ಯ ಶಬ್ದ ಸ್ಮೃತಿ (ವೃತ್ತಿ) ಮಂತ್ರ ಸ್ಯ ತ್ವರ್ಥಃ ಕಾ ಕಾಂ ಕ್ಷಾ ದಾ ವಿ ತಿ ಆ ದಿ ನಾ ಅಂತೇ ಗಾ ವ್ಯಾ ನ ಸ್ಥ ಪ ದಿ

ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾತ
ವಾದಃ ॥

ಗ್ರ ಹಃ ನ ಹಾ ಕಾ ರಿ ತಿ ಜ್ಞಾ ಯ ಮಾ ನ ತ ತ್ಸ ಹ ಕಾರಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ತ ತ್ರಾ ಕಾ ಕ್ಷಾಂ ಕ್ಷಾಂ ವಯ ತಿ ತತ್ರ ತಿ ಯಾಂ ದೃ ಶಾ ಕ್ಷ ಯ ತಿ ಯ ದ್ವಿ ಶೇ ಷ್ಯ ಕ ಯತ್ರ
ಕಾರಕ ಯ ತ್ವಂ ನರ್ಗ ಕಾಂಕ್ಷ್ಯಂ ಯ ಬೋಧ ಜನಕ ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಇದ ಮಿ ತ್ಯಂ ವ ಪಾದಯ ತಿ ಘ ವ ತಿ ತಿ ಮ ವ ದ ಮಿ ತಿ ಷು ಟ ವ ಯಾಂ ಯ ತ್ವತ್ರ
ಮ ದ ದಂ ಷು ಟ ಪ ದಂ ತ್ವ ರ ವ ರ್ತಿ ವಿ ಭ ಕ್ತಿ ಪ ದೇ ಸ್ಯ ತ ಕ ವ ತ್ಯ ಮು ಪ ದ ಶಾಂ ವ ವಿ ಭ ಕ್ತಿ ಪ ದೈ ವ ನ ಹ ಸ್ತ್ಯ ಯು ತಿ ಷು ಟಿ ಯಾಂ ಶ್ಯ ಕ ತ್ವ ತೇ ತಿ ಆ
ಯ ತಾಂ ನಂ ನ ಕ ಷು ಟ ಪ್ರ ಕಾರಕ ಕ ತ್ವ ವಿ ಶೇ ಷ್ಯ ಕಾ ಕ್ಷಾಂ ಯ ಬೋಧ ಜನಕ ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅ ತ ನ ಸ್ತಿ ಪ ಟ ಪ ದ ಸ್ಯ ವಿ ಭ ಕ್ತಿ ಪ ದ ನ ಮ ಭಿ ವ್ಯಾ ಹಾ ರ
ತ್ಯರ್ಥಃ ತಾ ದೃ ಗ ಕ್ಷ ಯ ತಿ ಷು ಟಿ ಯಾಂ ಶ್ಯ ಕ ತ್ವ ತ ತ್ವ ಕ್ಷ ಯ ತ್ರ ಕಾಂ ಕ್ಷೆ ತ್ಯರ್ಥಃ ಅ ತ ಏ ವೇ ತಿ ಯಾಂ ಕ್ಷ ಕ್ಷ ಯ ತಿ ಪ್ರ ವೇ ಶಾ ದ ವಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ಷು ಟಃ ಕ ತ್ವ ತ್ವ ಮಿ ತಿ

ಅನ್ವಯಿತ್ವತ್ರ ಧಾತುಪದಂ ಆಖ್ಯಾತಪದಶ್ಚೈವ ಶಬ್ದಾನುಕೂಲತಾನಂ ಸರ್ಗಕ ಅನ್ವಯಿತ್ರಪ್ರಕಾರಕ ಕೃತಿವಿಶೇಷ್ಯಕಾನ್ವಯಬೋಧಜನಕಮಿತಿ ಭವತಿ ತತ್ರ

ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಧಾತುಪದಂ ಆಖ್ಯಾತಪದಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರರೂಪಾಕಾಂಕ್ಷೇತ್ಯರ್ಥಃ ಅತ ಏವ ಧಾತುಪದಂ ಆಖ್ಯಾತಪದಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರಸ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷಾತ್ವಾದಿವ...

ಉಕ್ತಿ ಘಟಃ ಕರ್ತೃತ್ವವಾನ್ ಇತ್ಯಾದೌ ಕೃತಿರಿತಿ ಆಕಾಂಕ್ಷಾ ವಾಕ್ಯೇ ನವಾನ್ವಿಭಕ್ತಿ ಕರ್ಮಪದಂ ತೇನ ರಥೇನಾನ್ವಯ ಸಾಕಾಂಕ್ಷಾತ್ವಂ ಘಟಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿ
ತ್ಯಾದೌ ಅಧೇಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಕಾಂಕ್ಷತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಅನ್ವಯಬೋಧಕತ್ವಮಿತಿ ವಿವಕ್ಷಣೀಯಮಿತಿ ಭಾವಃ ಇತ್ಯಾಗತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ ಘಟಾನ್ವಯ

ಮಿತಿ ಬೋಧಕಸ್ಯ ಘಟತ್ವಾತ್ ಘಟಪದಾತ್ ಘಟೀಯಾನ್ವಯ ಕರ್ತೃತಿ ತಿವನ್ನಾನ್ವಯ ಬೋಧಕತ್ವಾರ್ಥಃ ಆಕಾಂಕ್ಷೇತಿ ಘಟಪದಸ್ಯ ಮಪದಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾ
ರೂಪಾಕಾಂಕ್ಷಾವಿರಹಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಧಾತುಪದಂ ಆಖ್ಯಾತಂ ಕೃತಿ ರಿತಿ ಆಖ್ಯಾತಾನ್ವಯ ಸಾಕಾಂಕ್ಷತ್ವೇ ಅನ್ವಯಿತ್ವತ್ರ ವ ಅನುಕೂಲತಾನಂ
ಸರ್ಗಕ ಅನ್ವಯಿತ್ರಪ್ರಕಾರಕ ಕೃತಿ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ... ನ್ವಯಬೋಧ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕೃತಿತಿ ಕೃತಿವಾಚಕ ಕೃತಿಪದಸ್ಯ ನತ್ವೇ ಕೃತಿವಾಚಕಾಖ್ಯಾತಪದ
ಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರಾಭಾವೇ ತ್ಯರ್ಥಃ ಆಕಾಂಕ್ಷತ್ವಾಭಾವೇತಿ ಅನ್ವಯಾನುಕೂಲ ಕೃತಿರಿತ್ಯನ್ವಯಬೋಧೇ ಆಕಾಂಕ್ಷತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕೃತಿ
ಕರ್ತೃತ್ವ ಬೋಧೇ ಕರ್ತೃತಾಪ್ರಯೋಜಕ ಪದತ್ವೇ ಕಾರಣಂ ತಯೋಃ ಘಟಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತ್ಯತ್ರಾಪಿ ಕರ್ತೃತಾಪ್ರಯೋಜಕ ಪದಸತ್ವೇ ಘಟ ಮಿತಿ ವಸ್ತುತಾ
ನ್ವಯಬೋಧಃ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಭಾವಾತ್ ತತ್ವಾಸಮರ್ಥ್ಯಾತ್ ಪ್ರಾಬಿಸತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಕರ್ತೃತ್ವಾದಿನಾಮಿತಿ ಘಟಾದಿನಾಸಹಿತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಃ ತ್ವಾರ್ಥ
ತಿನಾಮಾರ್ಥ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತದಿತಿ ಕರ್ತೃತಾಪ್ರಯೋಜಕ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ... ಕ್ರಿಯಾ ಭಾವ ಸಂಬಂಧೇನ ವಾರ್ಥ ... ಪ್ರಕಾರತಾ
ರೂಪ ತತ್ಕರ್ತೃತ್ವ ವಿಷಯಕ ... ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರತಿ ನಾಮಪದಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ವಿಭಕ್ತಿಜನ್ಯ ಪದಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಕಾರಣಂ ತಾ
ದೃಶಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತ್ಯಾದೌ ತದಭಾವಾನ್ನ ಘಟಪ್ರಕಾರಕ ಪದನ್ವಯ ಬೋಧಕತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ ... ತ್ರೈ ಪದಮಿತಿ ಆಧೇಯತಾ ಸಂಸರ್ಗಕ ನಾ ಏವಂ
ಮಾರ್ಥ ... ಕರ್ತೃತ್ವಾನ್ವಯ ಬೋಧೇ ಕರ್ತೃತಾಪ್ರಯೋಜಕ ವಿಭಕ್ತೇರಿವೇತ್ಯಾಕಾರಾದಿತ್ಯೇ ಘಟಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತ್ಯಾದಿ ಆಕಾಂಕ್ಷತ್ವಾತ್ ಇತಿ ...
ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವೇ ತಿರಿತಿ ಆಧೇಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಘಟೀಯಾನ್ವಯ ಕರ್ತೃತಿ ತತ್ವನ್ವಯ ಬೋಧೇ ಘಟಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತಿ ನ ಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರಃ ಕಾರಣ
ಮಿತಿ ಕಾರಣತ್ವಗ್ರಹಃ ಅಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತತ ಇತಿ ಘಟಃ ಕರ್ತೃತ್ವಮಿತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕರ್ತೃತಾಪ್ರಯೋಜಕ ವಿಭಕ್ತಿ ಸ

మఖివ్యాపహరాభావాదిత్యర్థః తర్హి పురుషేషు టః కర్తృత్వమిత్యాదిరాశంకాం తృణీకృత్య విపరీతవ్యుత్పత్తిరిత్యర్థః కారకేతి
తభాజతాం దృశే పురుషస్య అఖిల కర్తృత్వసాధ్యకత్వయో బోధస్యాభ్యుపేక్ష్య త్రైలోక్యే ఘటయోగ్యకర్తృత్వేత్యేవయోగే కర్తృ
త్వావస్థాపక విషకర్తృత్వే కారణం తాం తయా వ్యభిచారణ ఇతి భావః తాదృశసాధ్యసఘటః కర్తృత్వమితి పాకృత్యవిపరీతవ్యు
త్పత్తేసాధ్యకత్వ [illegible] తసాధ్యకత్వయో బోధః కథం ఘవిషయతి త్యర్థః కర్తృత్వావస్థాపక విషయే నమఖివ్యాపహరాభావా
దితి భావః శాస్త్రేతి ఘటయోగ్యకర్తృతేతి శాబ్దబోధాభావ ఇత్యర్థః [illegible] కథం తత్రకార్యత్వే [illegible] తథాహి [illegible] యతి [illegible]
యశః ఘటమితి పాకృత్యవ్యుత్పత్తిగాం ఘటః కర్తృత్వమితి పాకృత్యం ఘయోగ్యకర్తృతేత్యగుణపాభావేతతా దృశాకృయ
బోధేఘటమితి నమఖివ్యాపహరస్య కారణం తాద్వేశకతయాం పురుషశీలకారణం త్రైకల్పకే గౌరవాత్తు టః కర్తృత్వ
మితి పాకృత్యకసాధ్యకత్వయో బోధ ఇతి ఆధేయ తాసంసర్గకఘట ప్రకారకకర్తృత్వవిశేష్యకశాబ్దబోధేఘట పదసమ
ఖివ్యాహృత కర్తృత్వావస్థాపక వ్యుత్పత్త్యావిషకత్వేకారణం త్వేవ్యభిచారణ ఇతి [illegible] తసాధ్యస్తేతి నమఖివ్యాహరరూ
పాంయరూః అప్రాకాంక్షాయాః జ్ఞానకారణమిత్యర్థః తన్న మే సంతి [illegible] నమఖివ్యాహరన్నమిత్యర్థః [illegible] యతి నమరూపవసత్వా
స్త్యః హేతుత్వస్వరూపవసత్వాః తత్రాభావేశాబ్దాంశవమంప్రసంగాత్తత్త్వ్యేంకారణం తత్ప్రవృత్త్వంతత్త్వం తత్త్వం భావ
త్వేతిభావః ప్రకృతేతి యద్విశేష్యకయ ప్రకారకంతత్త్వం సర్గకాకృయ బోధః తత్పవా కారకతద్విశేష్యకేతప్ర
కారకతత్త్వం సర్గకాకృయ బోధే స్వరూప [illegible] అపరాం ఆకాంక్షా హేతురిత్యర్థః తత్త్వమితి అపరాకాంక్షాయాః స్వ
రూపవసత్వాః హేతు త్వాదిత్యర్థః ఏకఘతిఘటకర్తృకేమాంగయకేమితి జఇతి [illegible] యబోధాంతరం ఘటకర్తృకమా

౧ హేతుః [illegible] జనకాకృయబోధః పద జనకాకృయబోధః [illegible] ప్రకృతాకృయబోధ విశేష్యకతత్ప్రకారకతత్త్వసంసర్గ ౧

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಂ

೭೩ ಮಾಗ್ರಯಗ್ರಮಿತಿ ಜೋಂಧಾಂ ರರಂಜಗ್ರಯತ್ತಿತ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ರ ಪಂತುಮಾಂ ಪಂಸ್ಯಜಗೃತಿ ಪಾಕ್ಯಜಗ್ಯ [illegible] ಭವಪ್ರಿರ ಪಾರೂಪಕಾರಗ ಭಾವಾ
ದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸ ಮಾಂಗ್ರತಿ ತ್ಯತ್ರ ಪ್ರಷುಟತ್ವ ಕರ ಕಾಗ್ರಯಗಾ ಸತ್ವಾಂ ಲಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಾಂಗ್ರತಿ ಕಾಚ್ಯ ಜೋಂಧ್ಯಜಾತ್ರ ಪ್ರಗ್ಸಾ ದ್ಯಶಾಗ್ಯಯ ಜೋಂಧಾವತಿ ಪಾ
ರಸಯ ಪ್ರಕೃತ ಶಾಚ್ಯ ಜೋಕಧಾ ಭಾವರೂಪಾ ಕಾಂಕ್ಷಾಯಾಂ ಅಬಿಕಾರ ಗಾತ್ಯ ಮಾಂ ವಕ್ಯಕ ಮಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಪಂಚ [illegible] ಸ್ಯ ಜಗ್ಯಗ್ರರಿಯ
ಜೋಂಧವಿರ ಪಾರೂಪಾಕಾಂಕ್ಷಾಯಾಂ ಅವಶ್ಯ ಪಂತು ತ್ಯುಚಿ ತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಮಿತಿ ದಂ ಧ್ಯಗ ಗಾವಾಗ [illegible] ಗ್ರಯತಿ ತ್ಯತ್ರ ಅಪಾಂತರ ಪಾಕಾಗ್ರ ರ್ಥಃ ಜೋ
ಸ್ವರೂಪಾರ್ಥ್ಯಕಸ್ಯ ವಪುಪಾವಾ ಕ್ಯಾರ್ಥ ಜೋಂಧ್ಯ ಅಸಭವಳಕ್ತ ತ್ಯಾಂತ ಗೋಂಕಕ್ಷ ಕಾಗ್ರಯಗ್ರಮಿತ್ಯಗ್ರಯ ಷೋಂಥ ಜಾತಿ ದಂ ಡೆಗ್ರತ್ಯಗ್ರಯಬಾ
೮೦ ಧ ದಂಡಕರ ಗ್ಸಂಕ ಗೋಂಕಕ್ಷಕ ಮಾಗ್ರಯಗ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥ ಜೋಂಧಿಗ್ರ ಕಾ ಕಾಂಕ್ಷ [illegible] ಸ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ತಿಗ್ರ ಜಾತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಮಿತಿ ಗೋಂಕಕ್ಷಕ ಮಾಂಗ್ರಯಾ
ಗಮಿತಿ [illegible] ಅಗ್ರಯ ಜೋಂಥಕ್ಷ ತ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರಕೃತೇಃ ದಂಡೇಗ್ರ ಗಾವಾಂಗ್ರಯ ತ ಪಾಕ್ಯ [illegible] ತಾ ತ್ಪರ್ಯ ವಿಷಯಃ ತ್ರಿಗ್ರ ಸಾವಾಗ್ರಂತಿ ಸ್ಯಗ್ರಯ ಜೀ
ಥೇಗ್ರನ ವಾಂಗ್ರಾ ಕಾರತ್ವತಿ ನವಾಂಗ್ರವಿಷಯಕ ತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ಪ್ರಕೃತಾಗ್ಯಯ ಜೋಂಧ ಕಮಾಗಾ ಕಾರತ್ವಂ ಸ್ವಜಗ್ಯ [illegible] ಭತ್ತ ವಿಶೇಷಣ
ಮಿತಿ ಭಾವಃ ಗ್ರಸ್ಯ ವಪುಗ್ಯಯ ಜೋಂಧ ದ್ಯಯಂ ಜಾಂಯಂ ತಾಮಿತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಷ್ಟತಿ ವಾಂಗ್ರಂತು ತಿ ಪಾಕ್ಯದಿಕ ಜಿಗಾಂಧ ಭಾತಿ ಅಪರಾಗ್ಯಯಬಾ
ಧೋಂಗ್ರಸ್ಯಾದಿ ಕೃತ ಅಸಾಂ ದಿಗಿತಿ ಏವಂ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿಷಯ ತ್ವಪಾಗ್ಯಯ ಜೋಂಧವಿಶೇಷಣಾಮಿತಿ ಭಾವಃ ತಥಾ ಚ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿಷಯಾಂ ಭಾ
ರಜಾಂಧಗ್ಯಯ ಸ್ಯತತ್ರ ಜಾತತಾತ್ಪರ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಾಕ್ತರಿತಿ ॥ [illegible] ॥ ಯೋಗ್ಯತಾಂ ಲಕ್ಷಯತಿ ಯೋಗ್ಯತಾ ಚೇತಿ ಏಕಪದಾರ್ಥೇ ಅಪರ
ಪದಾರ್ಥಸ್ಯಯಾ ದ್ಯಕಸಂಸರ್ಗವತ್ವಂ ತಾ ದ್ಯಕಸಂಸರ್ಗವತ್ವಂ ಯೋಗ್ಯತೇತ್ಯರ್ಥಃ ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಜಂರುತ್ರಿ [illegible] ಯಸಿತಿ ಗ್ರಪ್ಯವಂಕ
ರಕಾಚ್ಛಿ ಪ್ರಾಯಪ್ರಂಯುಕ್ತಂ ಪಯ ಸಾಖಂಚ ತ್ರಿತಿವಾಕ್ಯಪಚಿ ಯೋಗ್ಯಂ ಸ್ಯಾದತ ಅಪಾಂ ಯಗ್ನಿಕ್ಷಿತಿ ಕರಕಾಣ ಮುಪ್ರಮದ್ಯಗ್ಧ ಜಲಾ
ದಾವಿತ್ಯರ್ಥಃ ತನ್ನಿಕರ ಕಾದಿರೂಪಪಯಬ ಅಯೋಗ್ಯಮಿತಿ ಏಕಾ ಕಾರವಾಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ವಿಷಂಯ ಪಾಂ ಧಾಪಾ ಧಾ ಭಾಗ್ಯಂ ತಿಯೋಗ್ಯಂ ಯೋ
ಗ್ಯತಾಪ್ಪದಿತಿ ಭಾವಃ ಅಕಾರಕ್ಷತಿ ಅಕಾಶಕ್ಷ ನಮಪಾಂಯ ನ ತಾತ್ಪರ್ಯಧಾಗ್ಯಂ ರಮಾ ದಾ ಯಾ ಬಂತಿ ಯೋಗ್ಯತಾಪ್ಪ ವರ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರಕೃತೇ ತ್ರಿದಿ
ಶಪ ಗೋಂ ಪಾದಾಗ್ರಂ ತಥಾ ಚ ಏಕ ಪದಾರ್ಥಸ್ಯ ಯಾ ದ್ಯಕ ಸಂಸರ್ಗವತ್ವಂ ತತ್ಸಂಸರ್ಗವಾಂ ದಾಯ ಯೋಗ್ಯತಾ ಪ್ರಕೃತೇ ಅಪಕಸಂಸರ್ಗ

ಸ್ಯ ಕಾಶಕಶ್ಲಯೋಃ ... ನ ಧಾಂಸ್ವಾ ಭೇದಸಂಸರ್ಗಮಾತ್ರಯೋರ್ಗ್ಯತಿ ತಿ ಅಸಾಂಪೃಕ್ತಿ ತಿ ಏಕ ಪದಾರ್ಥೇ ಅಪಶಪದಾರ್ಥಸಂಸರ್ಗ ತ್ವರೂಪಯೋ
ಗ್ಯತಾಯಾಂ ಶ್ರಿತ್ಯರ್ಥಃ ... ಮೆ ... ಯೋರ್ಗ್ಯತಾ ... ಮೆ ಸಿ ವಿ ಅ ... ತಿ ಕ ಶ ಕಾ ... ಪ್ರಾಯು ಪ್ರಯುಕ್ತ ಪಂಚ ಸಾಂ ನಿಂ ಚ ತಿ ತ್ಯ ತ್ರ ಅಗ್ಯಯ ...
ಧಾ ದಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವರೂಪ ಪ ಕ ತ್ವಾ: ತಸ್ಯಾಪ್ಯಕಾರ ಣಂ ತ್ವಿ ಕ ಶ ಕಾಂ ಯಾ ೦ ಪಿ ಕ ಪ ಸಂಸರ್ಗಸ್ಯಾಪ್ಯ ನತ್ವೇ ಶಾ ಬ್ದ ಬೋ ಧಾ ಗ ಪ ಯು ಪ್ರಸಂಗಾ ತ್ಕ ...
ಕಾರ ಣ ಮಿ ತ್ಯರ್ಥ ಇತಿ ಭಾವ: ... ತಿ ವ ಹಿ ... ಚ ತಿ ತಿ ವಾ ಕ್ಯಂ ... ಯೋರ್ಗ್ಯಂ ಬೋ ... ತ ದು ಕ ... ಪ ತಂ ಸಾಂ ಮ ... ದ
ಹಾಂ ತಿ ಪ ಚ ತಿ ಪ ತಿ ಸಂ ಸರ್ಗಸ್ಯ ... ಸಂಸರ್ಗಸ್ಯ ... ಪೂರ್ವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಶಾಬ್ದ ಬೋಧೇ ಪ್ರಾಶ್ಯ ... ಪ್ರತಿ ತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಕ ಥ ಮಿ ತಿ ತ ಧಾ ಚ ...
ಗ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನಂ ಶಾಬ್ದ ಬೋಧಕಾರ ಣ ಮಿತಿ ಭಾವ: ಜ್ಞಾ ... ತ್ರ ಮಿ ... ಸಂ ಶಯ ... ಸಾಂ ಧಾರ ಣಂ ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥ: ಅತ್ರ ಪ ... ನಿಂ
ಚ ತಿ ತ್ಯ ತ್ರ ... ಶಯ ರೂ ಪಂ ಜ್ಞಾನಮಿ ತಿ ತ ಧಾ ... ಶಯ ರೂ ಪ ಜ್ಞಾನ ಸ್ಯ ... ಸಂ ಶಯ ರೂ ಪ ಜ್ಞಾನ ಸ್ಯ ಸ ತಾತ್ಪರ್ಯ ... ಕಾ ರ ಣಂ ತ್ವೇ
ಧಾ ದ ಕಾ ಭಾ ವ ಇತಿ ಭಾವ: ... ಸ್ಯ ... ತಾತ್ಪರ್ಯ ... ಕಾರ ಣಂ ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರ ಣಂ ... ತಿ ಪ ತು ... ಇತ್ಯ ... ಅ ... ಬಿ ...
ಯೋ ... ಯೋರ್ಗ್ಯತಾ ... ಯೋ ... ಸಂ ... ಪ ತಿ ... ಯ ... ಮಾಂ ಪ್ರ ... ತ್ವೇ ... ತಿ ... ಬೋ ... ತ ... ಯೋ
... ತಿ ... ಬೋ ... ಇತ್ಯರ್ಥ: ... ಪ್ರತಿ ಬಂ ಧ ಕ ತ ... ಶಾಬ್ದ ಬೋಧೋ
... ಯಾ ದಿ ತಿ ಭಾ ವ: ಅತ ಏ ... ಬೋ ಧ ವಿ ರ ಹ: ಅ ಕಾಂ ಕ್ಷೆ ... [redacted] ಯ ಬೋ ಧ ವಿ ರ ಹ ಇತಿ ಅ ಸಂ ಸರ್ಗ ... ಇ ತಿ ...
ಸಂ ಬಂ ಧಿ ... ಭಾ ವ ಗ್ರ ಹ ಇತ್ಯರ್ಥ: ... ತಿ ಬಂ ಧ ಕ: ಶಾಬ್ದ ಬೋ ಧ ಪ್ರ ತಿ ಬಂ ಧ ಕ: ... ಭಾ ವ: ... ಸಂ ಬಂ ಧಿ ... ಭಾ ವ ಗ್ರ ಹ ಭಾ ವ ಯೋ
... ತ್ಯರ್ಥ: ... ಅ ಸಂ ಸರ್ಗಾ ಗ್ರ ಹ ರೂ ಪ ಯೋ ರ್ಗ್ಯತಾ ... ರೂ ಪ ... ಶಾಬ್ದ ಬೋ ಧೇ ಹೇ ತು: ... ಪ ಮಿ ... ಅ ಸಂ ಸರ್ಗಾ ಗ್ರ ಹ ಸ್ಯ ಪ ಯೋ
... ತಾ ... ಇತ್ಯರ್ಥ: ಜ ಲ ಪ್ರ ದ ಇತಿ ಜ ಲ ಪ್ರ ದ ಯೋ ... ಭಾ ವ ... ತಿ ... ಶಾಂ ... ಜ ಲ ಪ್ರ ... ವ ಹ್ನಿ ... ಯೋ
... ಸಾ ಪ ದಿ ತ್ಯರ್ಥ: ... ತಿ ... ಬ ... ಯೋರ್ಗ್ಯತಾ ... ತಿ ಭಾ ವ: ವ ಹಿ ... ಚ ತಿ ತಿ ವಾ ಕ್ಯ ...
... ಯೋ ... ಸಂ ... ಸಂ ಮ ... ಚ ತಿ ... ಶ ಯ ... ಸಾ ಧಾರ ಣ ...

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಂ

೭೪

ಕತ್ವೇ ಕಾರಣತ್ವೇ ಲಾಘವಾತ್ ಕಾರಣಂ ಶಬ್ದಬೋಧೇ ಕಾರಣಂ ಕತ್ವಸಂಸರ್ಗಗ್ರಹಃ ಕತುಸಂಬಂಧಾಭಾವಕತ್ವಯೋರ್ಭಾವಃ ಸಂಸರ್ಗಗ್ರಹಂ ತತ್ವ
ವಿಶಿಷ್ಟಂ ತಯೋಃ ಅಸಂಸರ್ಗಗ್ರಹಸ್ಯ ಕತ್ವೇ ಕಾರಣತ್ವೇ ಗೌರವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅಸಂಸರ್ಗಗ್ರಹಸ್ಯೇತಿ ಬಾಧಾಭಾವಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ತಾರ್ಕಿಕೇತಿ ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರಾಂತ
ರಾಂತರಿತಂ ವಿಶ್ವಾದಿಕಂ ಪದಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಯದ್ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ಏವ ಕಾರಣತ್ವಪ್ರಕಾರಣಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ
ಏವ ಬಾಧಾಭಾವಸ್ಯ ಕಾರಣತ್ವಾತ್ ವೈಯರ್ಥ್ಯಂ ಸ್ವಕಾರಣೇ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ತಯೋಃ ಸ್ವತಾದಾತ್ಮ್ಯಂ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಕಾರಣತ್ವಂ ಅತಿರಿಕ್ತಕಾರಣತ್ವ
ಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಬಾಧಕಾಭಾವಸ್ಯ ಹೇತುತಾಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಯತಿ [illegible] ಬಾಧಾಭಾವಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಬು
ದ್ಧಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪಿ ಹೇತುತ್ವ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತೇತಿ [illegible] ವ್ಯಾವೃತ್ತಿಮಾಹ ತದಭಾವೇತಿ [illegible] ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸ್ವತಾ
ರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತತ್ವಂ ವಿಶಿಷ್ಟಂ [illegible] ವ್ಯಾವೃತ್ತಿಮಾಹ [illegible] ಇತಿ ತದಭಾವಾ
ನುಮಿತಾವಪಿ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯಾನುಮಿತಾವಪಿ [illegible] ಬೋಧ [illegible] ತ್ವಂ [illegible]
ಭಾವಃ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತ [illegible] ಇತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಇತಿ [illegible]
[illegible] ಪತ್ತಿ [illegible] ವಿಶಿಷ್ಟ [illegible] ತ್ವಂ [illegible] ಇತಿ [illegible]
ಸಂಸ್ಕಾರ [illegible] ಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕವಿಷಯ [illegible] ತ್ವಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತತ್ವಂ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕವಿಷಯ
ತಾಯಾಃ ಅವಶ್ಯಂ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರಾಂತರಿತತ್ವ [illegible] ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಇತಿ [illegible] ತ್ವಂ
[illegible] ತಾರ್ಕಿಕವಿಷಯತಾಯಾಂ ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸ್ಕಾರ [illegible] ತ್ವಂ [illegible] ತತ್ರ [illegible] ತ್ವಂ
[illegible] ತಾರ್ಕಿಕವಿಷಯತೇತಿ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕಸಂಸರ್ಗ [illegible] ತಾರ್ಕಿಕವಿಷಯತಾ [illegible]
[illegible] ಇತಿ [illegible] ಇತ್ಯತ್ರ [illegible] ಸಂಬಂಧಸಂಸರ್ಗ [illegible] ವಿಶಿಷ್ಟ [illegible] ಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ

ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವರೂಪಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕಾಭಿಧೇಯತ್ವಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಃ ಸ್ವೀಯಾಭಾವರೂಪಭಾವಾಭಾವತ್ವೇನ ಕಾರ
ಣತಾವಾಚ್ಯತ್ವೇ ಸಂಭವತಿ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧೇನ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಾಭಾವಸ್ಯ ಕುತ್ರಾಪ್ಯಪ್ರಸಿದ್ಧೇರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅಭಿಧೇಯತ್ವೇ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಪ್ರತಿಯೋ
ಗಿಕ [illegible] ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧಾಭಾವಾಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ [illegible] ಘಟಪ್ರಸಿದ್ಧೇಃ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಾಸಂಸರ್ಗಘಟಾಪ್ರಸಿದ್ಧೇಃ ಸಮವಾಯವೃತ್ತಿ ಅಭಿಧೇಯತ್ವೇ
ಸಂಸರ್ಗತ್ವಾತ್ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧೇನ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಾಭಾವಸ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ವಹ್ನಿಘಟಾಭಾವೇ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವಸ್ಯ ನೇಮಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಏವೇತ್ಯರ್ಥಃ
ತದಭಾವಸ್ಯ ಅಭಿಧೇಯತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವೇ ಅಭಾವತ್ವಘಟಾಭಾವಸ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಘಟವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಸರ್ಗತ್ವಾತ್ ಘಟಾಭಾವ
ಘಟಾಭಾವಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಂ ಯತ್ರ ಘಟಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವೇ ಘಟಾಭಾವಪ್ರಮಸ್ತು ತತ್ರ ಘಟವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧ್ಯಾಪತ್ತೇಃ ಘಟವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಯೋ
ಗಿತಾಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರತಾನಿರೂಪಿತಾಭಾವೀಯವಿಶೇಷ್ಯತಾಶಾಲಿನಿಶ್ಚಯಾಭಾವತ್ವೇನ ಹೇತುತಾಯಾಃ ವಾ ವ
ಚ್ಯತಯಾ ಪ್ರಸಕ್ತೇ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಸಂಬಂಧೇನ ವಾಚ್ಯತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಭಾವವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವೀಕಾರಮನ್ಯಸಂಭವಿ
ತಯಾ ತದಭಾವಸ್ಯ ಹೇತುತಾಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಭಾವಾದಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಪ್ರಮಸ್ವರೂಪಾಧಿಕರಣತಯಾ ಯತ್ರ ತಾದೃಶಪ್ರಮಃ
ತತ್ರ ಬಾಧಗತಿರಿತ್ಯತ ಆಹ [illegible] ಯದಿ [illegible] ತತ್ರ ಘಟೇ ಅಭಿಧೇಯತ್ವೇ ಇತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಅಸಂಸರ್ಗ [illegible] ಶಾಬ್ದಬೋಧ
ರಣೀಯತಯಾ ಸ್ಥಾಕಾರಣಂ ಯತ್ರ ಯತ್ನ ಏವ ಪ್ರಸಕ್ತಃ ತತ್ರಾಪತ್ತ್ಯಭಾವೇ ತಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಕ್ಷತಿರಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಪರಿಹೃತ [illegible] ಘಟೋ
ಅಭಿಧೇಯ ಇತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಯೋಗ್ಯತಾಯಾ ಅಹೇತುತ್ವೇ [illegible] ಅಭಿಧೇಯತ್ವವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ವೃತ್ತಿ [illegible] ಕಸ್ಯ [illegible]
ಶಾಬ್ದಬೋಧಂ ಪ್ರತಿ ಶಾಬ್ದ [illegible] ತ್ವಂ ಪ್ರತಿ [illegible] ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ತಾದ್ವಶ [illegible] ಸಕಲವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಸರ್ಗ ಕಾರಣಂ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧೌ ಸಮವಾಯೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ ಶಾಬ್ದ
ಬೋಧತ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಪೂರ್ವಮಭಿಧಾನಾದ್ವ್ಯಾಪ್ತತ್ವಾಸಂಗತೇಃ [illegible] ತು ತತ್ಪುರುಷೀಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಕತ್ವಂ ತತ್ರ ಕಾರ
ಕವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ಪುರುಷೀಯತ್ವವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತದಭಾವೀಯ ಸ್ವೀಯಾಭಾವತ್ವೇನ ಕಾರಣತ್ವಂ

೭೫ ಪರಂ ಬಾಧಿತತ್ವಾದಿಕೇ ವರ್ಣ್ಯಯಸ್ತು ತಿ ಬಾಧಾಭಾವಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಮಪೇಕ್ಷಿತಂ: ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಸ್ಯ ವಿಷಯನಿಷ್ಠತ್ವೇ ಚ ಸಿದ್ಧತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ
ನನು ಸಮವಾಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ಸಮವಾಯಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕಬಾಧಾಭಾವಸ್ಯ ಕಾರಣತಾಯಾಂ: ವಿಷಯ
ನಿಷ್ಠೇ ಚ ಸತ್ತ್ವೇ ಪುರುಷನಿಷ್ಠೇ ಚ ವಿನಿಗಮನಾವಿರಹಃ ಏಕಪುರುಷೀಯತ್ವಾಭಾವಸ್ಯ ಅನ್ಯತ್ವಸತ್ತ್ವೇ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಭಾವಾತ್ ತಥಾ ಚ ಷಷ್ಠೋ ಭಿನ್ನ
ಯ ಇತ್ಯುತ್ತರಗ್ರಂಥೇ: ಪುರುಷಭೇದಸ್ಥಲೀಯಾಂ ಅನಾಪೌರುಷೇಯಸ್ಯಾವ್ಯಭಿಚಾರಿತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವೇ ಅಭಾವಸ್ಯ ಮನ್ಯಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ತದಭಾವ
ಸ್ಯ ಗ್ರಹಮಸ್ಮಾಕಂ ಪುರುಷನಿಷ್ಠತ್ವೇ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಭಾವಾತ್ ಪುರುಷಭೇದೇನ ವಿಶೇಷ್ಯವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾಯ ತತ್ತತ್ಪುರುಷಾಂ ಬಾಧಕಾತ್ ಅಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಗ್ರಹಾದರ್ಶನೇಯಾಂ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧ್ಯುದಯಾದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಶೂನ್ಯವಿಷಯಬಾಧಾಭಾವತ್ವೇನ ಕಾರಣತ್ವೇ ಏಕಪುರುಷಸ್ಯಾಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಗ್ರಹಕಾಲೇ ಬಾಧಕಾತ್ ಪುರುಷಾಂತರಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿವಾರಣಾಯ ತತ್ತತ್ಪುರುಷೀಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹವಿಷಯಬಾಧಾಭಾವ
ಶ್ವ ತ್ವೇನ ಕಾರಣತಾವಶ್ಯಕತ್ವೇ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶೇಷ್ಯತ್ವೇನ ಮಾರ್ಗಾಧಿಕರಣೀಯಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಗ್ರಹಾಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಬಾಧಾಭಾವತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವೇ ಸತಿ ತತ್ಪುರುಷೀಯತ್ವಾದೇರ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾನಿವೇಶಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರಾಚೀನಮತೇ ವೃತ್ತ್ಯನಿಯಾಮಕಸಂಬಂಧಸ್ಯ
ಅಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತಥಾ ಕಾರಣತ್ವಾಪ್ಯಸಂಭವಾತ್ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಬಾಧಾಭಾವತ್ವೇನ ಕಾ
ರಣತ್ವೇ ಮುಖ್ಯೋ ವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷ್ಯಭಾವೇ ವಿನಿಗಮನಾವಿರಹ ಇತಿ ತದುಪೇಕ್ಷ್ಯ ಬಾಧವಿಶಿಷ್ಟಾಗ್ರಹತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಬಾಧಾಭಾವಃ ಬಾಧವಿಶಿಷ್ಟ
ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಚ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುರಿತ್ಯೈವೋಚಿತಂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಚ ಸ್ವಾವಚ್ಛೇದಕೀಭೂತಾಂತರತ್ವಸ್ವಸಮಾನಾಧಿಕರಣ
ಸ ಸ್ಯ ಸ್ವೀಯಸಂಬಂಧೇನೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತಥಾ ಚ ತ್ವಯಾಪಿ ಸಾಧಿತ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾತ್ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಕಾಲೀನಬಾಧಿತಬಾಧಾಂತರಸತ್ತ್ವೇ
ಚ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧ್ಯಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಚೇತ್ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವೋಪಾದಾನಕಂ ತದ್ಭಿನ್ನಂ ತು ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಸಾಮಾನ್ಯಂ ಬಾಧಾಭಾವೋ ಹೇತುಃ ಕಿಂತು ಬಾ
ಧಕಾಲೀನಾಹಾರ್ಯಾನಾಹಾರ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಧಾರಣ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ವಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಶ್ವ
ಪಿ ತತ್ ಚಾಕ್ಷುಷಸಾಧಾರಣ ಬಾಧಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾಯಾಂ: ಶಾಬ್ದಬೋಧಾವೃತ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ತಥಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಾಧಾರಣ ಬಾಧಪ್ರತಿಬ

ತ್ವೇನಾವಯೋಃ ಶಾಬ್ದೇಯೋಧಸಾಂಧಾರಣ್ಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯಜ್ಞಾನತ್ವವ್ಯಾಪಕಧೀಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಸಕ್ತೇ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಜ್ಞಾನತ್ವ
ಯೋರ್ಮಿಥೋ ವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷ್ಯಭಾವೇ ವಿನಿಗಮನಾವಿರಹೇಣ ಗುರುತ್ವಾತ್ ಸ್ವವಿಷಯಕಧೀಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕತಯಾ ಗ್ರಾಹ್ಯಜ್ಞಾನತ್ವ
ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತಂತ್ರ್ಯಾನ್ನ ಸಂಸರ್ಗಗ್ರಹಣತ್ವೇ ವಹೇತುತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟತಯಾ ಸಂಸರ್ಗತಯಾ ವಯೋರ್ಗ್ರಹಣಾಂ ತಯೋಃ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ ಕಾರಣ
ತ್ವಮುಪಚರಿತಮಿತಿ ... ವಾಂಧೇ ಸ್ವೀಯತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ನ ಸಂಶಯೇ ಸ್ವೀಯ ಸಾಂಧಾರಣ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಉತ್ತೇಜಕತ್ವಂ ಸಂಶಯೇ
ಸ್ವೀಯ ಸಾಂಧಾರಣ್ಯಾ ಯೋಗ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಹೇತುತಾ ಯಾಂ ತು ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸ್ವೀಯಸ್ಯೈವ ಹೇತುತ್ವಜ್ಞಕತ್ವಂ ತದಾ ಸ್ವೀಯಂ ತದಭಾ
ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಕಾರಕ ತದಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಾಭಾ
ವವಿಶಿಷ್ಟತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಹೇತುತಾಯಾಂ ಘಟವತ್ತಾವಾಪ್ಯತ್ವಪಕ್ಷೇ ತು ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ತದಭಾವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಪ್ರ
ಕಾರಕಜ್ಞಾನವಿಶಿಷ್ಟತದಭಾವಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಾಭಾವತ್ವೇನೇತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೇಣ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೇಣಾಭಾವಹೇತುತ್ವಕಲ್ಪನೇ ಮಹ
ಚಿತಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವಾಭಾವವತಿ ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಮಿತ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯ ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವತಿ ತ
ದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಮಿತ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯ ಚ ತದಭಾವೇ ಸ್ವೀಯಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಯಾಂ ಇತಿ ಸ್ವೀಯಮುಕ್ತಯೋ ದ್ವಿಧಾಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಯಾಂ ಗೌರವಾದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾ ಜ್ಞಾನ ಹೇತುತಾಯಾಂ ಚ ತದಭಾವವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾ
ರಕಮಿತ್ಯೇಕವಿಧಸ್ಯೈವಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯಾಭಾವೋ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ ಲಾಘವಂ ... ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋ
ಗಿತಾಕತದಭಾವವತ್ತ್ವಾಭಾವೇ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಸಂಬಂಧೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಮಿತ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾಭಾವಸ್ಯಾಪಿ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ಶಾಬ್ದಪ್ರತಿಬಂ
ಧಕತಾಯಾಂ ಗೌರವಂ ... ಶಾಬ್ದಬೋಧಂ ಪ್ರತಿ ತದಭಾವವತ್ತ್ವಧೀ ಹೇತ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾಭಾವತದಭಾವವ್ಯಾಪ್ಯವತ್ತಾ ಜ್ಞಾನಾದೀನಾಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಸ್ಯ
ಬ್ಯಗಾಪತ್ತೇರ್ಯೋಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನಹೇತುತ್ವಮೌಚಿತ್ಯಂ ವಸ್ತುತಸ್ತು ವಯಂ ಸಾಂಖ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ತಿಸ್ರಃ ... ಸಾಮಗ್ರೀ ಕಾರಣತೇ ಸೈಕಃ ಪಯಃ ಕರಣೋಪ
ಭಾವವಾನ್ ಇತಿ ಮಾನಸವಾರಣಾಯ ತಾದೃಶ ಪದೇ ನ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಂ ವಸ್ತುತೋ ಯೋಗ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತ್ವ

೭೬ / ಕಥಂ ತರ್ಹಿ ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನೋತ್ತರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ನಿರ್ಣಯಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಸ್ಯ ಹೇತುತಯಾ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಾಭಾವಾದೇವ ನ ಸಂಪತ್ತಿಃ ವಿಶೇ
ಷದರ್ಶನಸ್ಯ ತತ್ರ ಸತ್ವೇ ಚ ತದಭಾವಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ನಿರ್ಣಯತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಸ್ಯ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಏವಾಭಾವಾನ್ನ ಸಂಶಯಾಪತ್ತಿಃ ನಿರ್ಣಯಂ
ಪ್ರತ್ಯೇವ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಸ್ಯ ಹೇತುತಯಾ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರೀಕಾಲೀನಸ್ಯ ಸಂಶಯವಾರಣಾಯ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಕಲ್ಪನಮಿತ್ಯನ್ಯ
ಸಂಶಯತ್ವಮಪಿ ನಿವೇಶ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ವಿಶೇಷ್ಯಕಶಾಬ್ದಯೋಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ನ ತ್ವೇವಂ ತತ್ರ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ
ಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷ್ಯಕಶಾಬ್ದಯೋಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇನ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರೀಪ್ರತಿಬಧ್ಯಕತಾವಚ್ಛೇದಕಕಲ್ಪನಾವಶ್ಯಕತಯಾ ತೇನೈವ ಸಂಶಯವಾ
ರಣಾತ್ ಸಂಶಯಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಂತರಕಲ್ಪನಾ ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನೋತ್ತರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಿರ್ಣಯಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಚ ಬಹುಷು ಪದಾರ್ಥೇಷು
ಶಾಬ್ದಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತಿಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಕಲ್ಪನಾವಶ್ಯಕತಯಾ ಲಾಘವಾದ್ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರೀಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಕಲ್ಪನಾಪೇಕ್ಷಯಾ ತತ್ಕಲ್ಪನಾಯಾ ಏವ ನ್ಯಾಯ್ಯತ್ವಾತ್
ತಿಭ್ಯಾಂ ಶಾಬ್ದಪ್ರಮಾಣಂ ಪ್ರತಿ ಯೋಗ್ಯತಾಪ್ರಮಾಯಾಃ ಗುಣತಯಾ ವಿಶೇಷತೋ ಯೋಗ್ಯತಾಯಾ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಶಾಬ್ದ
ತು ಸಾಮಾನ್ಯಹೇತುತಾವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ಶಾಬ್ದಪ್ರಮಾಣತ್ವಂ ಸ್ವಪರಸಾಧಾರಣಾಭಾವ ಪ್ರಮಾ ವಿಶಿಷ್ಟಹೇತುತ್ವಸ್ಯ ತೇನ ಚೈತನ್ಯ
ನಿಯಮಯುಕ್ತಿಸ್ವಾರಸ್ಯಂ ತ್ವಪರಿ ॥ ಆಸತ್ತಿಂ ನಿರೂಪಯತಿ ಆಸತ್ತಿರಿತಿ । ಏಕಪದಾರ್ಥೇ ಅಪರಪದಾರ್ಥವ್ಯವಧಾನೇನ ತತ್ತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅತ ಏವ ಪದಾ
ನಾಂ ವ್ಯವಧಾನಸ್ಯ ಶಕ್ತಿತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಅಗ್ನಿಮಾನ್ ಪದೇ ಪದಾರ್ಥವ್ಯವಧಾನಸ್ಯ ನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಧಕಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ನೈವಮಿತಿ ಏವಂ ಪದಾರ್ಥವ್ಯವಧಾನಸ್ಯ ಆಸತ್ತಿತ್ವ
ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತುಲ್ಯಮಿತಿ ನ ಚೈವಂ ಕಾಲಾಂತರೋಚ್ಚಾರಿತಯೋಃ ವಾಕ್ಯಯೋಃ ಸ್ವಾರ್ಥಾನ್ವಯಬೋಧಕತ್ವಂ ಪದಾನಾಮನುಕೂಲತ್ವಂ ತ್ವಿತಿ ಪ್ರಾಪ್ತೇಃ
ಯಬಾಧಾತ್ ಜ್ಞಾನಂ ಯತ್ ಸ್ವತ್ರಿಭಾವಃ ಕಿಂ ಶಾಬ್ದಪದಯೋರಿತ್ಯರ್ಥಃ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾದಿತಿ ಅವ್ಯವಧಾನಪದೇ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಪದಯೋರ್ವದಂತೀತಿ ಸ್ವಾರ್ಥ
ಬೋಧಕತ್ವಂ ವದತೀತ್ಯತ್ರ ಪದಯೋರ್ವದಂತೀತ್ಯರ್ಥಃ ಅನುಕೂಲಮಿತಿ ತದರ್ಥೇ ಪದಯೋರ್ವ್ಯವಧಾನೇ ಚ ತಸ್ಯ ಯಾ ಬೋಧಾನುಕೂಲತಾ ಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯ
ರಾ ಧಾನುಕೂಲವದವ್ಯವಧಾನಾಭಾವಸ್ಯ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾನ್ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ಯತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಾಂ ವದತೀತ್ಯವಲಂಬ್ಯ ಬೋಧಕತಾತ್ಪರ್ಯಂ ತತ್ರ ಪದ

ಆಗಾಸತ್ತ್ವಮಿತಿ ಗಿರಿರ್ಭುಕ್ತಮಗ್ನಿಮಾನ್ ದೇವದತ್ತೇನೇತ್ಯತ್ರ ಅಗ್ನಿಮತ್ಪದ ಭುಕ್ತಮಿತ್ಯನಯೋರ್ವ್ಯವಧಾನಾದ್ಗಿರಿಪದಾವ್ಯವಧಾನಸ್ಯ ಅಭಾವಾದನಾಸತ್ತಿಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಪದೇನ ವ್ಯವಧಾನೇಽಪ್ಯನ್ವಯಸ್ಯ ಇಷ್ಟತ್ವಾದಿತ್ಯಾಹ ಸ್ವಾಭ್ಯಾಮಿತಿ ಶ್ರೋತಂ ಪದಮಿತಿ ಯದ್ಯದಾಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಯೋಗ್ಯಂ ಸನ್ನಿಧಾನಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ತೇನ ತೇನಾನ್ವಿತಃ ಸ್ವಾ
ರ್ಥಃ ಪದೈರೇವಾವಗಮ್ಯತ ಇತಿ ತ್ರಿಷ್ವಂಗಾಂಗಾಂಗಿಭಾವೇಷು ಮತಿ ಪದಾನ್ವಯವ್ಯವಧಾನಸ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗತಿತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಶ್ಲೋಕಾದೇರಿತಿ ಪಂಚಮೀಂ ದ್ವಮಿತಿ ಅವ್ಯ
ವಧಾನೇ ಭಾವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ನನ್ವಸತಿ ಶ್ರವಣೇ ಸ್ವರೂಪಾನವಗತಿಹೇತುಃ ಕಿಂ ತು ಜ್ಞಾನಂ ಏವಂ ಚಾವ್ಯವಧಾನಪ್ರಯೋಜನಮೇವ ತತ್ರ ಶಾಬ್ದಬೋಧಸ್ಯೇತ್ಯತ ಆ
ಹ ವ್ಯವಹಿತತ್ವೇನೇತಿ ಶ್ರೋಮಿತಿ ತದಾ ಚೇತ್ತತ್ರಾಪಿ ಕಿಂ ಪದಗತಶಕ್ತೇರವ್ಯವಹಿತತ್ವಪ್ರಯೋಜನಂ ಭವಾಪಾದನತಿ ಪ್ರಯೋಜನಂ ಭವತೀತಿ ಭಾವಃ ತತ್ರಾಹ
ಶ್ಲೋಕೇಹ ಶ್ಲೋಕಪದಾರ್ಥ ಶ್ಲೋಕಪ್ರಯುಕ್ತಪದಾರ್ಥಾನ್ವಯಬೋಧ ಇತಿ ತದಾ ಚ ಶ್ಲೋಕಸ್ಯ ಅಗಾನಸ್ಯ ತ್ವಬಕರ್ತ್ರೀತಿ ಭಾವಃ ಕಥಂ ತರ್ಹಿ ತತ್ರ ಶಾ
ಬ್ದಬೋಧ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಯೋಗ್ಯತೇತಿ ಕ್ರಿಯಾಕರ್ತೃಭಾವೇನ ಅನ್ವಯಬೋಧೇ ಚ ಪದಸಮೂಹ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ರ ಚಾಸತ್ತ್ವಮಸ್ಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಚಃ
ಅಪರಿತ್ಯಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಯೋರ್ನ ವ್ಯವಧಾನಮಾಹ ವ್ಯವಧಾನೇತಿ ಆಕಾಂಕ್ಷಾದಿತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯ ಯೋಗ್ಯತಾ ಪರಿಗ್ರಹಃ ವ್ಯವಹಿತೇತಿ ಶ್ಲೋಕಾದಾ
ವಪೀತ್ಯರ್ಥಃ ತದ್ವಿಲಂಬೇನ ಪದಾನ್ವಯ ಹಿತತ್ವ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಲಂಬಜ್ಞಾನೇ ಅವಿಲಂಬಾತ್ ಶಾಬ್ದಬೋಧವಿಲಂಬಾಭಾವಾತ್ ತದಾಚ ವ್ಯತಿರೇಕ ವ್ಯಭಿಚಾರ
ಇತಿ ಭಾವಃ ಕಿಂ ತ್ವಿತಿ ಅವ್ಯವಹಿತ ಪದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುರಿತ್ಯಪೇಕ್ಷ್ಯತೇ ತದಾ ಚ ಪದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮಾನ ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ತದ್ವತಿ ಅವ್ಯವಹಿತ ಪ
ದ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಚೇತ್ಯರ್ಥಃ ಅಭಿಸಂಧಾ ತ್ರಿತಿ ಏತತ್ಪದಮೇತತ್ಪದೇನ ಸಹ ಸಂಯೋಗ್ಯಾನ್ವಯಬೋಧಂ ಜನಯತ್ವಿತ್ಯಭಿಸಂಧಾಯ ಯುಚ್ಚರಿತತ್ವ
ರ್ಥಃ ನನು ಪತ್ರ ರಿಕ್ತೇತ್ವಾ ಸ್ತುತ್ಯಭಿಸಂಧಾಯ ಚರಿತತ್ವ ವಿಕಲ್ಪ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಅತ ಏವೇತಿ ಮೋಕ್ಷ ಇತಿ ಮೋಕ್ಷೋ ವಕ್ತೃ ತಾದೃಶಾಭಿಲಾಷಾಭಿಸಂಧಾಯ
ಯುಚ್ಚರಿತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ನನು ಶುಕವಾಕ್ಯ ಶ್ಲೋಕೋ ನ ಸ್ಯಾಚ್ಛುಕಸ್ಯಾರ್ಥಜ್ಞಾನಾಭಾವೇನ ಅಭಿಸಂಧಾಯ ಯುಚ್ಚರಿತತ್ವಾಭಾವಾದಿತ್ಯತ ಆಹ ಶುಕೇ
ತ್ಯಾದಿ ಯತ್ರ ಶುಕವಾಕ್ಯಶ್ಲೋಕಃ ತತ್ರೇಶ್ವರೀಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಸತ್ತ್ವಾತ್ ಪದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾರಣತಾಯಾಂ ನ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ ಭಾವಃ ತತ್ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ
ತಿ ಅರ್ಥಗತಾತ್ಪರ್ಯ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಲಂಬೇ ತದ್ವಿಲಂಬೇನ ಪದತಾತ್ಪರ್ಯಜ್ಞಾನೇ ವಿಲಂಬೇ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ವಿಲಂಬಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದಾ ಚ ಪದ
ತಾತ್ಪರ್ಯಮಾನ ತ್ರಿರಿತಿ ಭಾವಃ ತತ್ರ ಸ್ವಪರ್ಯ ವಿಧಾನ ತ್ರಿಧಾ ಚೇತ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ವೃತ್ತ್ಯಾ ಶಕ್ತಿಲಕ್ಷಣಯೋರನ್ಯತರ ಸಂಬಂಧೇನ ಪದ ಜನ್ಯಾಂ ತಾಂ ಪದಾ

ಘೋರ್ಣಪತ್ತಿ ತಿಸ್ಥ ಪಾಸತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಾಂಚೀತಿ ವೃತ್ತ್ಯಾಪದಪತ್ಯಲದಾಂ ಘೋರ್ಣಪತ್ತಿ ತಿರೂಪಾಸತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವರೂಪಸತ್ಯಾಃ ತಸ್ಯಾಃ
ಪೊಂತುತ್ವೇರಿಯತ್ರ ಸ್ವರೂಪಸತಿತ್ವ ತ್ರಾಣ್ಯಯ ಬೋಧ್ಯೇ ಸ್ಯಾದತ ಆಹ ಪೊರೇತಿ ಚೋತಿ ವೃರ್ಥಮಿತ್ಯಗಾಕ್ಷಯಃ ಘಟಪದಾ
ದಿತಿಪದಸ್ಯ ಪದಾರ್ಥಸ್ಯಾರಕತ್ವಮೇಕಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನಮಪರಸಂಬಂಧಿಸ್ಮಾರಕಮಿತಿ ಗ್ಯಾಯಲ ಏವ ಘಟಪದಸ್ಯಾಪಿ
ಶಬ್ದತ್ವಾಪತ್ತು ಪಂಪಾಂತಿ ಅಕಾಶಸ್ಮಾರಕತ್ವೇ ಘಟಪದಾದಾಕಾಶಶಾಬ್ದ ಬೋಧಾಪತ್ಯಾಪತ್ತೇರಿತಿ ಪೆಶಂ ತಥಾಪಸಮಪಾ
ಯಿನಾ ಕಾಶಸ್ಮಾರಕತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟಲಕ್ಷಣ ಸ್ಯ ತಸಂಬಂಧೇ ಅಸ್ಮಾರಕತ್ವ ಕಲ್ಪನಾ ಇತಿ ಭಾವಃ ವೃತ್ತಿ ಘಟಕರ ಕಾರಣಯಕಾಲಕರ
ಲಕ್ಷಿತಿಪಾರಿತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಘಟಕತ್ವರಯ ಕೃ ತ್ಯವಚ್ಛಿತ್ರಾಂ ಕಾರಣಂತಾವಾಚ್ಯ ಸಂಭವತಿ ಏಕತ್ವ ನಾಸಾ
ಮಸಂಭವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅಸಂಭವಮೇವ ಹಾಹಾರೂಪಂ ಆಶುವಿನಾಶಿನಾಮಿತಿ ತತಿಯ ವೃತ್ತಿಗಾವೃತ್ತಿ ಧ್ವಂಸಪ್ರತಿಯೋಗಿನಾಮಿತ್ಯರ್ಥಃ
ಕ್ರಮಿಕಾನಾಂ ಏಕಾಧಿಕರಣಕ್ಷಣಧ್ವಂಸಾಧಿಕರಣಕ್ಷಣೋತ್ಪತ್ತಿ ಕಾನಾಂ ಏಕದಾಸಂಭವಾದಿತಿ ಏಕಕ್ಷಣಾವಸ್ಥಾಯಿತ್ವಾಭಾವಾ
ದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಆಶುತರವಿನಾಶಿನಾಮವಿನಷ್ಟಾನಾಂ ಜ್ಞಾನಾನಾಂ ಯೌಗಪದ್ಯಾತ್ತ್ರ ಮಿಕಾಣಮಿತಿ ಕ್ರಮಿಕಾಣಾಮ ವಿಘಟಪ
ಪಾದಿನಾಂ ಮಿಳಸಂಭವಾದಾಶುವಿನಾಶಿನಾಮಿತಿ ವಿಳಂಬೋಪಾದಾನಂ ಕ್ರಮಿಕೇತಿ ಕ್ರಮಿಕಾಣಿಯಾಂ ವದಾ ತದ ಭವಜನ್ಯ
ಯೋಪಿ ಸಂಸ್ಕಾರಾಃ ತ್ರೈ ಲಘ್ವಗಪತ್ತಾವತ್ವದಾಂ ಗಾಂ ಸ್ವರಸತಾವತ್ತ್ವದಾಂ ಧಾರ್ಗಾಂ ಸ್ವತಾ ಸತ್ವಂ ಶಾಬ್ದಬೋಧಃ ಸಂಭವತೀತ್ಯ
ಕಂಠಲಾರ್ಥಃ ತತ್ರಾ ವಸ್ಮೃತ್ಯ ಸಮೂಹಾಲಂಬನರೂಪ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವದಾರ್ಥ ಸ್ಮರಣೇತಿ ವಶಾಬ್ದಬೋಧ ಇತಿ ಭಾವಃ ಘಟಸಮ್ಯ
ರಸಂಸ್ಕಾರಾತ್ಪತ್ತೇ ಸ್ಥಾದಯ ನಪಾರವಿಷಯಕ ಸಂಸ್ಕಾರಸ್ತೈವ ಸಮಾವಿಷಯಕ ಸ್ಮೃತಿ ಹೇತುತ್ವಯೋಗ್ಯ
ಗಾಪದಗೋಚರೈಃ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಸ್ಕಾರೈರ್ಭಿನ್ನ ವಿಷಯಕ ಗಾಗಾವದ ಗೋಚರ ಸ್ಮರಣ ಸಂತ ಆಹ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಭಿನ್ನ ವಿಷಯ
ಕತ್ವಂ ಶಿಸಂಸ್ಕಾರಃ ಕಾರಣಂ ತ್ರೈವಕತು ಜ್ಞಾನಯಪಾಂ ಸ್ಮರಣಂ ಭಿನ್ನ ವಿಷಯಕ ಪೆಂ ವಜಾಯತ ಇತಿ ಯ ಧಾ ಘಟಪದ

ಮಿ

ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ ಯೋಗಕ್ಷೇತ್ರೇಣ ಸಮಾಪ್ತ ಲಂಬಕ ಮಿತಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ಭಾವ: ಅತ ಏವೇತಿ ವೃತ್ತ್ಯಾ ಪದಜನ್ಯ ಪದಾರ್ಥೋಪಸ್ಥಿತಿರಾಸತ್ತಿ ತ್ವಾತ್
ದಿತಿ ತ್ವರ್ಥ: ಶ್ರುತಿಯಾಂತ್ಯಂ ತತ್ತಿ ಅವ್ಯವಧಾನೇನೇತ್ಯಸ್ಯ ಪೈಯರ್ಥ್ಯ ಮಿತ್ಯರ್ಥ: [illegible] ಶಬ್ದೋ ಘಟಕ ಸಮಾಸ ವಾಂದಿ ಪದತ್ತೇ ಶೇಷ್ಯಾಪತ್ತೇ ಪಾರ್ಥ್ಯ
ರ ಲೋ ದರ್ಶಮವತ ದಿತ್ಯತ ಆಹಾವ್ಯಕ ವಾಂತೇತಿ ಅವ್ಯವಧಾನೇನ ಸ್ಯ ಚ ಘಟಿತತ್ವೇ ನಾ ಕ್ಷೇ ಸ್ಯಾತ್ ಲತ್ಯೈ ವೈಶೇ ದರ್ಶಂ ಪಚತಿ ತ್ಯೈ ದಾಷ್ಯ ವಹಾಂತ್ರ
ತ್ರ ಮಿ ಕ್ಷ ಪದಾರ್ಥಾನಾಮು ದಶಿತಾ ಏತಸ್ಯಾ ಪದಜ್ಞತಿ: ಶ್ರ ಮಿಕ್ಷ ಪದಾರ್ಥೋಪದ್ದ್ಯತೆ ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವ: ಅವ್ಯವಧಾನೇ ನ್ಯಸ್ತ ಪದಷ್ಟ
ಟಿತತ್ವೇ ವ್ಯವಧಾನೇ ಕ್ರ ಮಿ ಕ್ಷ ಪದೋ ದರ್ಶ ಪಜ್ಞತಾ ತತ್ಸಾಂ ನಿರ್ವ್ಯಸಾಮೇ ಕದಾ ಅಗ್ನಿಂ ಜ್ವೈನೇನ ಸಮಾಂಸಲಂ ಬನ್ಯ ತ್ರ ತಿ ಪದಾರ್ಥರ ಗಾಂತ್ವೇ
ಪಾಂ ವ್ಯಾಂ ಶ್ಲತ್ರಂ ಚ ತದ್ವ್ಯಂ ಸಾಧಿಕರಣಾ ತ್ವ ನ್ನೋ ಧ್ವಂ ಸಾನಧಿಕರಣಾಂತ್ವೈ ನತಿ ತ ದಧಿಕರಣಾ ಕ್ಷಣಾ ಧ್ವಂ ಸಾಧಿಕರಣ ಕ್ಷಣಾ ಯಾಂತ್ವ ತಿ ದ
ತ್ತರೂಪ ವ್ಯಕ್ತ ದ ಘಟಿತಾವ್ಯವಧಾನೇ ತಿಷ್ಠಿ ಅನಂ ಚ ಪಾಂತ ಧ್ವಂ ಸಾಧಿಕರಣ ಕ್ಷೇಣಾ ಧ್ವಂ ಸಾನಧಿಕರಣ ಕ್ಷೇ ಣ ಯಾಂತ್ವ ತಿ ತ ತ್ವ ರೂಪ
ಚ ದಾಂ ಚ ದಸಾ ಧಾರಣ ವ್ಯವಧಾನೇ ಮಿ ಕಂ ನೇ ಶಿ ಇಂ ದ್ಯತ್ತ ಧಾಂ ಚ ತ ದು ಪಾಂ ಧ್ವಾನೇ ಶ ದಿ ಶ್ಚ ನ ಕ್ಷ ಮಿತ್ಯಾ ದಾನ ಸಮಾಪ್ತ ಸಾಲಂ ಬ ನ್ಯ
ಯತ್ನ ಸ್ವ ತಿ ಸಮಾ ದಾಂ ಯಾಂ ವ್ಯವ ಧಾನೇ ಸಂಭವಾ ದವ್ಯವಧಾನಾಂ ಶೇಷಾಂ ವೃತ್ತೈ ವ ದಿ ಶ್ಚನ ಕ್ಷ ಮಿತ್ಯಾ ದಾ ಅಗ್ನ್ಯಂತರ ಚೋದನಾ ಭಾವ ಸ್ಯ
ಅರ್ಥತಾಂ ತ್ವೃತ್ಯ ವಿರಹಾ ನ್ನೈವ ದ ಪದಕ್ಷ ತಿ ಭಾವ: ॥ ಆನತಿಂ ನೇ ರೂ ಶ್ಚ ತಾ ತ್ಪ ರ್ಯಂ ನೇ ರೂಪ ಜಂ ಯ ತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಚ ದಮಿತಿ
ಅರ್ಥತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಚ ತ್ಯರ್ಥ: ಏಕಶ್ಚ ನ್ನ ತಿ ಇದಂ ಪದಮೇಕಸ್ಥ ಕ್ಷ ದರ್ಥೇ ತಾತ್ಪರ ಸ್ಯೈ ಯಂ ಯಂ ತ್ರ ಪಾಯು ಯಂ ತ ತೋಕಾ ಧಯ
ಪ್ರತಿ ತ್ರಯೋ ಗಸುರಿ ಚ ತ್ಯರ್ಥ: ಅ ನಿಸಂ ಧಾನ ಯು ತ್ರ ಸಮಾ ತ್ರ ಮಿತಿ ಏಕಪ ದಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನೇ ನ ಪರ ಪದಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನೇ ವಗ್ರಾ ತ್ರ ಮಿತ್ಯರ್ಥ:
ನತು ವಕ್ತ್ರೈ ವ ನೇ ಚ ಶಬ್ದಾಂ ಪ್ರಾರಯು ತ್ರೈ ವ ಮೋ ಇತಿ ತತ್ರ ಶಬ್ದಾಂ ಪ್ರಾರಣ ಭಾವೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಾ ಸಾ ವಪ್ರಸಂಗಕ್ಷ ತ್ಯರ್ಥ: ನ ಸ್ವೈ ದಂ ನ ಪಾ ಕ್ಯ
ಪದ ಸ್ಯೈ ರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಭಾವೇ ಅ ಭಿ ಸಂ ಧಾ ಪಯು ತು ರ ಜ್ಞಾನಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಭಾವ ಪ್ರ ಸಂ ಗ ಕ್ಷ ತ್ಯ ತ ಆ ಹಾ ಶು ಕ ವಾ ಕ್ಯ ಇತಿ ಚ
ರ ದಿ ಭ್ಯ ಕ್ಷ ಶ್ಚೇ ಶೈ ವ ಗತಿ ರಿ ತ್ಯರ್ಥ: ತ ಥಾ ಚ ತತ್ರಾ ಬಿ ಶ್ವ ರಿ ಯ ಸ್ಯೈ ತಾತ್ಪ ರ್ಯ ತಾ ಪ್ಪ ಕ್ಷ ಟಾ ಷ ಕ್ಷ ತಿ ಭಾವ: ತ ಸ್ಯ ಚೇತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ

ತು ಸ್ವಜನ್ಯತ್ವಮರ್ಥಃ । ಅನ್ವಯೇತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಸ್ಯ ಸಂಶಯೇ ವ್ಯತಿರೇಕನಿಶ್ಚಯೇ ಚಾನ್ವಯತೋ ಬೋಧಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಯತ್ಸಂಶಯವ್ಯತಿರೇಕನಿಶ್ಚಯಾಭ್ಯಾಂ ಯತ್ರ ಪ್ರ
ತಿಬಂಧಕತಾ ತನ್ನಿಶ್ಚಯಸ್ತತ್ರ ತತ್ಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತಾ ಮಹೋತ್ತರಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥ್ರಮಿತೀತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಹ ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥಾ ಚ ಗೃಹೀತಮಾನಗ್ರಹಕಾರಣಾಂ
ತನ್ನಿಶ್ಚಯೋ ಹೇತುರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಶಂಕ್ಷೇಪ ಇತಿ ಅಯಮಿತಿ ಪುತ್ರಾಂತಾಜ್ಞಾ ಪುರುಷೋವಸಾಂತ್ಯತಾಮಿತ್ಯಾದೌ ರಾಜಪುತ್ರಸಂಸರ್ಗಪ್ರತೀತಿ ಜನಯೋ
ಪರಿತೇರಾಜ್ಞ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಪುರುಷಪದೇನ ಸಾಕಾಂಕ್ಷತ್ವಾಶಂಕಯಾಂ ಯತ್ಪದವೈತಿಶೇಷೇಣ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷಯಾಂ ಭಾಂತಾಂ ದ್ವಯೋರ್ನಯೋ ಭಾವಕಂ
ತತ್ಪದಂ ತೇನ ಪದೇನ ಸಾಕಾಂಕ್ಷಮಿತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ್ರಹಕಾಕಾಂಕ್ಷಾಜ್ಞಾನ ಕಾರಣಂ ತಾತ್ಪರ್ಯವಶ್ಯಕತಯಾ ಅಕಾಂಕ್ಷಾಘಟಕತಯಾ ವ ತಾತ್ಪರ್ಯಜ್ಞಾ
ನಂ ಹೇತುರ್ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಸ್ಯೇತ್ಯಾದಿ ಬೋಧ್ಯಂ ॥–॥ ಸೋಯಮಿತಿ । ಆಕಾಂಕ್ಷಾದಿಸಹಕೃತ ಶಬ್ದ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತತ್ರ ತಯೋರ್ವಿಧ್ಯರ್ಥವಾದಯೋ
ರ್ವಿಧಿವ್ಯಭಿಧಾಯಕೇತಿ ಅಭಿಧಾಯಕಪ್ರತ್ಯಯತ್ವಂ ನು ... ಭಕ್ತಾವೇತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಮತಾ ವಿಧಿ ವಿಧಿಃ । ವಿಧ್ಯರ್ಥಃ । ವಿಧಿಶಬ್ದಸ್ಯ ವಿಧಿಪ್ರತ್ಯಯೇ
ವಿಧ್ಯರ್ಥೇ ವಿಪ್ರಯೋಗದರ್ಶನಾತ್ ಅತ ಏವ ಅಥ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಜೇತೇತ್ಯಾದೌ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಂ ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ವಾ ವಿಧಿಃ ನ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ರ
ಯಾಂ ಕ್ರಯಿತ ದಕಾರ್ಯಂ ಯತಿ ಮನ್ಮತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ವಾ ವಿಧಿರಿತ್ಯುಕ್ತಂ ತಥಾ ಚಾರ್ಥ ವಿಶೇಷಾಭಿಧಾಯಕಪ್ರತ್ಯಯೋ ವಿಧಿಪ್ರತ್ಯಯ ಇತ್ಯ
ಲಾಭ ರ್ಥಃ । ನ ಚ ಅತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಯಪಂಚಮಲಕಾರಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯರೂಪತ್ವಾಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ನಮಃ ವ್ಯಾಪ್ಯತಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಧಿತ್ವೇ ಅನ್ವಯ ಪ್ರ
ರಃ । ಅತ ಆಹ ತಪ್ಸು ಚಿತಮಿತಿ ತಪ್ಸು ಚಿತಂ ವಿಧ್ಯಭಿಧಾಯಕ ಪ್ರತ್ಯಯೇಷು ಚಿತಂ ವಾ ಕ್ರಿಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥಾ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಜೇತೇತ್ಯಾದಿ ಕಂಠೋ
ತು ಕಸಾವದ್ಯಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಪ್ರವರಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತುರಿತಿ ಭಟ್ಟಾಃ । ತೇಷಾಂ ಬಾಂಧವ ಮಾಂಸಯಃ । ಕರಣಸ್ಯ ಪರಕೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಜನಕತ್ವಂ ಸ್ವಕೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದ್ವಾರಕ ತಿರಂಯ
ಪಃ । ಯಥಾ ಕುಠಾರಃ ಪ್ರತಿಕರಣಸ್ಯ ದಂಡಾದಿ । ಚಕ್ರಕೀಯ ಭ್ರಮಿರೂಪವ್ಯಾಪಾರಜನಕತ್ವಂ ಸ್ವಕೀಯ ಸ್ವಂ ದ ಜನಕ ದ್ವಾರಾ ವ್ಯಾಪಾರೇಣ ವ್ಯಾಪಾರೇ ಜ
ನಕ ಯಿತ್ಯಸ್ವಕೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಾಂತರಾಪೇಕ್ಷಣೇ ಅನವಸ್ಥಾಪತ್ತ್ಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾಯ ಕರಣಾನ್ಯತಿ ಅಭಿಧಾರೂಪ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೀಯಯಸ್ವಕೀಯೇತಿ ...
ಧಾ ಇಷ್ಟಸಾಧಕತಾಜ್ಞಾನಾದಿರೂಪವ್ಯಾಪಾರಮಾದಾಯ ಭಿನ್ನಸಾಧಕಾ ಪತ್ತೇಃ । ತಥಾ ಚ ವಿಧಿಃ । ಪ್ರವರ್ತಕತಯಾ ಪರಕೀಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪ ವ್ಯಾಪ
ಕ ರೂಪ ಪದ ಲಭ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಜನಕತ್ವಂ ಸ್ವಕೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ದ್ವಾರಕೇತಿ ಅರ್ಥ ನಮ ಏತತ್ರ ... ವ್ಯಾಭಿಧಾರೂಪ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಷ್ಯಕ ಕಣ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಮಿತಿ

ತತ್ರ ಅಭಿಪ್ರೇತ ವಿಧ್ಯರ್ಥಃ ।

ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತತ್ವಮಪಾಯಿ ಕಾರಣತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಾಂ ಧಾತ್ವರ್ಥತ್ವಂ ತಿಂ ಭಾವನಾ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿದಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಿಕ ತತ್ರ ಚ ಯಂ ಶಬ್ದೇ ಸ್ವಾರ್ಥ್ಯಂ ಭಾವನಾತ್ವೇ
ಸ್ವೃತೇ ಅನ್ಯಾಪಾರ್ಥಕಾಧಿಕರ್ಮಣಿ ಯೋಗಾದಿ: ತದ್ವಿಷಯಕಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪಾಂತರೇಣ ಕಂ ಅಭಿಧಾಂ ಭಾವನಾಂ ಮಾಹು: ಅನ್ಯಾಪೇಕ್ಷೋಪಜನಯ:
ಆಖ್ಯಾತಾರ್ಥಭಾವನಾತ್ವಂ ವ್ಯಾಪಾರತ್ವ ವ್ಯಾಪ್ತತ್ವಂ ಜನ್ಯತ್ವಂ ಚ ರಮ್ಯ ಇತಿ ಆಖ್ಯಾತ ಭಾವನಾ ಚ ಶಕ್ತಿ ಕಾರಣಮಿತಿ ಕರ್ತೃವ್ಯಾಪಾರಂ ಭಾವಿತ್ವಂ ತನ್ನೇತಿ ಅಂ ಶತ್ರಯ
ವತಿ ತದ್ಧಾತ್ವರ್ಥಕರ್ತೃ ಕಾರ್ಯಾಂಗಕ ಶಕ್ತಿಕಾ ಪ್ರಯೋಜಕಾನ್ವಿತಿ ಕರ್ತೃವ್ಯಾಪಾರಾತ್ ಧಾತ್ವರ್ಥಭಾವನಾ ಇತ್ಯುಪಭಾವನಾತ್ವೇ ಕಿಂ ಕೇವಲ ಕೃತ್ಯಂ ಮಿ
ತಿ ಶತ್ರಯವತಿ ಕಿಂ ಭಾವಯ ... ಕೇ ಭಾವಯತಿ ಕಥಂ ಕಿಂ ನವಾಂ ಕಾರಿಣಾಂ ನಮಾಂ ಸಾಧ್ಯ ಭಾವಯತೀತಿ ತದರ್ಥಾತ್ ತ್ರೈ ಕೋಲಾಂ ಕಂ
ಜಾಂ ಖಿ ಧಾನೆ ವಚಶಬ್ದ ಭಾವನಾ ಭಾವ್ಯಾಪತಸ್ಯ: ಪುರುಷಪ್ರವೃತ್ತಿ: ನಂ ಏಂ ಥಚೋಂ ಧ: ಕರಣಂ ತದಿರ್ಯ್ಯಂ ಪ್ರಯೋಜನ ... ಪಾಂಗತ್ತೆ ಯಾಂ
ಪರ್ಯುಜ್ಯತೆ ... ತಿಸಾಂ ಬಂ ಧಚೋಂ ಧ: ಅಪ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹ: ಪ್ರಕೋಂ ಚ ... ಸು ತೃರ್ಥವಾದ: ಅಂಗ ತರ್ಯಾಂ ನ ಹಾ ಕಾರಿತ ಯಾಂ ಉಪಂಯುಜ್ಯತೆ ತ್ತ
ಪಾಂ ಖಿ ಧಾ ಸ್ವರೂಪ ನತಿ ಅಭಿಧಾತ್ವೇ ಜ್ಞಾತಾ ವಾಂಛಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರವರ್ತನಾತ್ವೇ ತಜ್ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಂ ಪ್ರವರ್ತನಾತ್ವಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕತ್ವಂ
ಯ ಜಾ ... ನವ ಖಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪೂರ್ವಕೇ ಣಾಪ ಯಾಂ ಗವಿಷಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕತ್ವಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ತತ್ರ ನ ಹಾಂ ನಂ ವಿತ್ವಂ ತದೃತಯೋಂ ಯಾಂ ಗೆ ಕೃತಿ ಸಾಧ್ಯ
ತಾ ಚೋಂ ಧೋಂ ವಿ ಏವ ಮಿಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕತ್ವಂ ದುರ್ಗ್ರಹಮಿತಿ ಭಾವನಾತ್ವೇನಾಪಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಂ ಭಾವನಾತ್ವಂ ಚಕ್ಕಾ
ಪ್ರಜನಕತ್ವಂ ಭಾವ್ಯತ್ವಂ ಚೇಷ್ಟತ್ವಂ ಏವಮಭಿಧಾ ತ್ವೇನಾಪಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಂ ಅನ್ಯಧಾ ದೃಷ್ಟಿ ತಾವನ್ನೆ ದಶಾಂತರಿ ಚಯಿತ ನ ದೃಷ್ಟಿತಾವನ್ನೆ ದಶ ಚೋಂ
ಧಾ ಕಿ ಪವತೆ: ತಥಾ ಚ ಗುರುಮತೇ ವಿಧ್ಯರ್ಥ ಕಾರ್ಯತ್ವ ಶಿಷ್ಟ ನೈಯೋಚೋಂ ಧ: ಭಟ್ಟಮತೇ ತುಂ ಯಾಂ ಗವಿಷಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕಾಭಿಧಾ ಸ್ವಗತಜನಕಾ
ಅಭಿಧಾತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಾ ಸಹಲಾ ಪ್ರವರ್ತನಾತ್ವ ಜ್ಞಾನಾ ಸಹಲಾ ಭಾವನಾತ್ವ ಜ್ಞಾನಾ ಸಹ ಲಾ ಅಭಿ ಧಾತ್ವ ಗುಹ್ ಲಾಪತಿ ಶಕ್ತಿ ಚತುಷ್ಟಯಮ ತ್ಯ
ಭಿಧಾ ಜ್ಞಾನಂ ನೈವ ಕಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತು: ತಾಕಿ ಕಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ತು ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತುರಿತಿ ಚೋಂ ದ್ಯಂ ... ತತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತು ರಭಿಧಾ ಸ್ವರಸಾ
ಪಿ ವಕ್ಕೋ ಧಿನಾ ಚ ತತ್ರ ಪೆಂ ಧಿ ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಪ್ರವರ್ತನಾ ಜ್ಞಾನಂ ಹೇತು: ಅತ ಏವ ಶ್ರುತಾ ಪಾ ಕ್ಷಯಾಂ ವಿ ತು ಹ್ಲಿ ರಸೆ ಪಾ ಪಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಶಾಬ್ದ ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಪಾ

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಂ

೭೯

ಲಿಙ್ಲೋಟಾದ್ಯರ್ಥಃ

ಬಾಲಾದ್ಯಾದೇಃ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಂ ತಥಾ ಬಾಲ್ಯಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ಹಂಸಾನಾಂ ಪರಾನ್ವಯಾನಾಮಿಷ್ಟಸ್ವೇಷ್ಟಯೋರ್ನ್ನತ್ವಜ್ಞಾನಾತ್ ತಥಾ ಬಾಲ್ಯಾದೇಃ ಸ್ವಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಂ
ಕಿಂ ತು ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತನಾಂ ಜ್ಞಾಪಯಿತಾತ್ ಇಷ್ಟಾ ಮತ್ತಾಪ್ರವೃತ್ತ್ಯನುಪಪತ್ತಃ ಪ್ರವರ್ತನಾ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರಯೋಜಕಃ ಪ್ರವರ್ತಯಿತುರ್ವ್ಯಾಪಾರಃ ಸ ಚ
ತತ್ಸ್ವರೂಪಃ ಅಹಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರವರ್ತಯಾಮೀತ್ಯಾತ್ಮಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಶೇಷಃ ಅಚೇತನಸ್ಯ ವೇದಸ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾಂತರಂ ಅಭಿಧಾವ್ಯಾಪಾರಃ ಪ್ರವರ್ತನಾ ವಿ
ಪ್ರಪಂಚಃ ತತ್ರ ಶಬ್ದವಿಶೇಷಃ ಶಾಬ್ದೀ ಭಾವನಾ ಪ್ರವರ್ತಯತೀತಿ ಪ್ರವರ್ತನಾ ಜ್ಞಾಯತೇ ತೇನ ಯಾಗಾದೌ ಪುರುಷಂ ಪ್ರವರ್ತಯತೀತಿ ಭಟ್ಟಮ
ತೇ ಲಿಙರ್ಥಃ ತದವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಜ್ಞಾನೇ ಸತ್ಯೇವ ಪ್ರವರ್ತನಾಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವಹಿತತ್ವಮಾನಾಭಾವಾತ್
ರಾಗೇಣ ಜ್ಞಾಯಮಾನಾ ವಿಧಿಶ್ಚಿರಣಾದೌ ಪ್ರವೃತ್ತಿರವಿಶಿಷ್ಟಾ ಅಭಿಮತಂ ಭಾವಯಿತವ್ಯಂ ಪ್ರಯೋಜಕಮನುಭೂಯ ಸ್ಯಾದಂ ಪ್ರವರ್ತತ ಇತಿ ನ್ಯಾ
ಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತೌ ನಾಭಿಪ್ರೇತಂ ಪ್ರವರ್ತನಾಯಾಂ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಜ್ಞಾನವಿರಹೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಜ್ಞಾನೇ ಅಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ಅಭಿಧಾಯಾ
ಮಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಂ ತು ಯಾಗೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನಮಿತಿ ಯಾಗೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿಕೃತಮಭಿಧಾಜ್ಞಾನೇ ಹೇತುತಯಾ
ನಕರಣಾನ್ವಿತತ್ವಾದಿನಾ ಯಾಗೇನಾಭಿಧಾ ಭಿಃ ಅಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾದನುಮಿತಿಕರಣಾವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನಾದ್ವೃತ್ತಿಬಾಧಾತ್ತೇತಿ ನಾಭಿಧಾಲಿಙರ್ಥ
ತ್ವಂ ತಥಾ ಪ್ರಾಭಾಕರಮತಂ ದರ್ಶಯತಿ ಅಭಿಧೇಯವಿಧಿತ್ವೇತಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತಾ ಸಾ ವಿಧಿಃ ವಿಧ್ಯರ್ಥ ಇತಿ ಯಾವತ್ ಪ್ರಾಗಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವರೂ
ಪಕಾರ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರವರ್ತಕಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ತದಾಹ ತತ್ಸ್ವೇತಿ ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಃ ಶಂಕತೇ ಮತ್ರೇತಿ ಅತ್ರ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವಿಧ್ಯರ್ಥತ್ವಮಿಲಂ ಸಮ
ರ್ಥಃ ಯಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಃ ಯದ್ವಿಷಯಿಣೀ ಸ್ವಾತ್ಮನಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಿಕಾ ಭಾವಕಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ವಿಧೇರಭಿಧೇಯಃ ವಿಧಿಃ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಃ ತಜ್ಜ್ಞಾನೇತಿ
ತಿ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಚೇತ್ಯರ್ಥಃ ಇಷ್ಟತಾವ್ಯಪಕಭಾವಂ ಪ್ರತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಕಾರಣತ್ವಮಸ್ತ್ವಿತಿ ತದಾಹ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತ್ವೇತಿ ತದಭಾವ
ತ್ವಿಃ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ ಇಷ್ಟಂ ತಥಾ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವೇ ಕ್ಲೃಪ್ತತ್ವಾತ್ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತ್ವಜ್ಞಾನಾಭಾವ ಏವ ಹೇತುಃ ಇಷ್ಟಕೃ
ತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ಇಯಮಾನ್ಯಸ್ಯ ನಿಷ್ಪತ್ತಯೋಃ ದ್ವಯೋಃ ಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಾದಿತ್ಯತ ಆಹ ಪ್ರವೃತ್ತೀತಿ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತ್ವಜ್ಞಾನಾಭಾವಃ

ಹೇತುರಿತಿ ತತ್ಪಕ್ಷೇ ಗೌರವಾದಿತಿ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಾಭಾವತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವೇ ಗೌರವಾತ್ ಲಾಘವಾತ್ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವೇ
ನ ಪ್ರತಿಯವರ್ಣಾಕೃಧಾನಿಷ್ಠತ್ವಂತೋ: ಕಲ್ಪ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥ: ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾ ಸ್ವಯತ್ವೇನ ಕಾರಣತ್ವವ ಪಕ್ಷ್ಯಲಾಘವೇನ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ
ಜ್ಞಾನಾಭಾವತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವಮಿತಿ ಚೇನ್ನ ಸ್ವಯತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವೇ ಸಂಶಯೇ ಸ್ವಯಸಾಧಾರಣ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರೋತ್ತೇಜಕತ್ವಂ ಕೃತ್ಯ
ಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ಚಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವಯ ಸ್ವೋತ್ತೇಜಕತ್ವಮಿತಿ ಗೌರವಾದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನೇ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವಯ
ಸ್ವೋತ್ತೇಜಕತ್ವೇ ಧ್ಯಪಕವಾಂ ಏತೇನ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವಯಸ್ಯೋತ್ತೇಜಕತ್ವೇ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯೋತ್ತೇಜಕತ್ವಂ ಅಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯೋತ್ತೇಜಕತ್ವೇ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವಯಸ್ಯೋತ್ತೇಜಕತ್ವಮಿತಿ ವಿಪರೀತಗೌರವಮಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ವಸ್ತು ತತ್ರ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ
ಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಭಾವ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯ ಘಟದತ್ತ ಪ್ರಾಪ್ಯತ ಪಟ ಘಟಕ ದೃಢ ದರ್ಶನಾದೀನಾಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಪ್ರಸಕ್ತ್ಯಾ
ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವಮುಚಿತಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಯಮಾನೇ ಪ್ರಪಂಚಾಗ್ರಹಸ್ಯಾಪಿ ತತ್ಕೃತಿಕಾರಣತ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್ ತತ್ರಾಪಿ ದುಗ್ರಹಸ್ಯಾ
ರಣತ್ವೇ ಲಾಘವಾತ್ ಅಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವವರ್ತಿತ್ವೇನ ಪ್ರಾಪ್ತತ್ವಾತ್ ತಾದೃಶಕಾರ್ಯತಾಕಾರಣತ್ವಂ ತದಾ ಪ್ರಕೃತೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಾಶ್ರಯತ್ವವಿಶಿ
ತತ್ಸತ್ವಾತ್ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಾಭಾವಸತ್ತ್ವಾತ್ ತತ್ತೇ ಸರ್ವದಾ ಚೇದಾಗ್ರಹಸ್ಯ ತಾದೃಶತ್ವಸ್ಯ ದಾವಿಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾಪತ್ತಿ: ಯತ್ತು
ಜ್ಞಾನೀಯಮಾನೇ ಸ್ವಪ್ನಘಟಾಗ್ರಹಸ್ಯ ತತ್ಕಾರಣತ್ವಂ ತದಾ ತು ಮಾನವಿಜ್ಞಾನೀಯಮಾನೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಾಭಾವಜ್ಞಾನಾಭಾವಸ್ಯ ಕಾರಣತ್ವಮುಚಿತ
ಮಪಿ ಮತ ಅಹಂ ಅತ ಇತಿ ತತ್ಕೃತೇ ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಾಭಾವೇನ ಸ್ವಪ್ನೇ ದುಗ್ರಹ ಇಷ್ಟ ಘಟಾಗ್ರಹೇ ಯೋಗ್ಯತಾವದವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಭಾವೇ ಸ್ವಪ್ನಘಟಾಗ್ರಹಾ
ಪವಿಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತು: ಅತ್ರ ತು ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಾಭಾವಯೋ: ತುಲ್ಯವದವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಲ್ಲಾಘವೇನ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯ
ತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನೈವ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಹೇತುತ್ವಮಿತಿ ಭಾವ: ಕೇಚಿತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನವಿಶೇಷೋಪಹಿತೋ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಜನಕಜ್ಞಾನವಿಘಟಕತ್ವೇನೈವೇತಿ ಇಂಯ
ಮಾಂತ್ಸ್ಯ ಕೃತ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ ಸ್ವಸಂಸ್ಥಾನವಿಶೇಷೋಪಹಿತೋ ಕಾರಣಂ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನವಿಘಟಕತ್ವೇನೈವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಮಿತಿ ಕೃತಿಸಾ

ధృతా జ్ఞానం హేతురితి। సుఖాద్యాదివారణాయ సాక్షాదవిరోధిత్వం విశేషణం తదర్థస్తు ... భావేత దాప్యాపాద్యస్య వగాహిత్వం
తదప్రవృత్తిత్వప్రసక్తం బాధితార్థవిషయకృతిసాధ్యత్వాగ్రహో పావగాహిత్వాత్ప్రవృత్త్యప్రవృత్తితా జ్ఞానస్య ... బాధకాభావేతాభావప్ర
తియోగిత్వేన ప్రతిబంధకత్వస్య ... బాధకృతిసాధ్యతాజ్ఞానస్య సాక్షాదేవవిరోధిత్వావగమే సాక్షాదవిరోధిత్వాద్విశేషణ
కమిత్యత ... వృత్తిసాక్షాదవిరోధికం ప్రతియత్ప్రతిబంధకం భవతి తద్విశేష జ్ఞానవిఘటకం యదేవ ప్రతిబంధకం భవతీతి। యద్వా
సాక్షాదవిరోధిత్వం చ తద్విషయవిరోధ్యవగాహిజ్ఞానభిన్నత్వం ... న ప్రవృత్తివక్తాదావ్యభిచారః। బాధితార్థజ్ఞానభిన్నత్వాదేవ
సాక్షాదవిరోధిత్వే తద్విశేష జ్ఞానవిఘటకత్వేనైవ జ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వమితి గురుమతే స్తరణమితి ప్రతిబంధకత్వాభావాన్న
తత్రావ్యభిచారః। సిద్ధత్వజ్ఞానస్యాప్రతిబంధకత్వేఽపి తద్వ్యాప్యవత్తాప్రతిబంధకతాయా దేశే। యద్వా అనిష్టత్వజ్ఞానమేవ వాహేతుః
అసాధుత్వజ్ఞానస్య శాస్త్రబోధప్రతిబంధకత్వే మానాభావః। ... పానాదిప్రవృత్తౌ తదిష్టసాధనతాగ్రహస్యహేతుతయా తత్ర
వ్యభిచార ఇతి వాచ్యం ... పానాదిత్వవిశేషణే తద్వారణే ... పానాదిప్రవృత్తౌ తు తదితరవిశిష్టజ్ఞానం హేతురితి తత్రావ్యభిచా
ర ఇత్యాహుః। తన్న సాక్షాదవిరోధిత్వే జ్ఞానస్య జనకజ్ఞానవిఘటకత్వే ... యదుపస్థితే ... వ్యాప్యవగమాత్ సాక్షాదవిరో
ధికం ప్రతియత్ప్రతిబంధకం భవతి తద్విశేష జ్ఞానవిఘటకం ... ఇతి। యదుపయుక్తసాక్షాదవిరోధిత్వశరీరే జ్ఞానభిన్నత్వే తత్ర
జ్ఞానేతి। ... కృతిసాధ్యతాజ్ఞానం హేతుతాసాధకస్య ... యత్త్వాపత్తిరితి ... కృతిసాధ్యతాజ్ఞానం బాధితార్థత్వాత్
ప్రవృత్తిహేతురితి ... ఏవం చ ... సాధ్యప్రాగభావ పంచకసంహారే ప్రవృత్త్యాప్రవృత్తిః। ... కృష్ణవర్ణ ... యాగే
ప్రాణినాం ... పత్తేః ... భావః। ... పానయాగాదిర్బహుదృష్టాంతే ... పానయాగాదిర్బహుత్వే
... కృతిసాధ్యత్వసాధకా ... పానాద్యభిచారిత్వే ... వ్యభిచారశ్చేతి

೭ ಮಹಿಷ್ಣುಸಂಧ್ಯಾತ್ವಾದಿತಿ ಚ ತತ್ಸಂಭವಾಂಶಿತಿ ಆಶ್ರಯತಿ

ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಶೇಷಾಂತರಾಣ್ಯಜ್ಞಾತ್ವ ವಿಶೇಷಣೇ ಚ ಬಾಧಕಾನ್ಯಪಿ ವೈರಸ್ಯವ್ಯಭಿಚಾರಾತ್ ಯತ್ತು ಸಮಾಧಿಸ್ಥಾನಂ ಕಾರ್ಯಸಧಾರಣೇ
ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಂಶೋದಯಃ ಸರ್ವಾನಿಷ್ಟಃ ಜೀವನಂ ದೃಷ್ಟಸ್ಯ ತದಾ ಪುಷ್ಪಸತ್ವೇತದನುತ್ಪಾದಿತಂ ಜೀವನಯೋಃ ಯತ್ತ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರಾತಿ ತತ್ತದಾ
ಜೀವನಯೋಃ ಯತ್ನಾನುವೃತ್ತಿಃ ಯತ್ ಕ್ರಿಯಯುಕ್ತಾತ ತ ಏವ ಶಾಖಸತ್ರಿಯಾಂ ವಿರಹೇ ವಪತೇ ರಿತಿ ತು ಸಂಧಾನತಃ ಪ್ರಯತ್ನೋತ್ತ ಕ್ಷೇಣಾ ಕಾರ್ಯನತಿ
ಯೋತ್ತ ಪ್ರದರ್ಶನಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯಾಂ ತತ್ವ ವಸ್ಥೈವ ಏವಂ ಯತ್ತ ಜನ್ಯತ್ವೇ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಯದ್ವಿಶೇಷಣಯೋಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವೇ ಅನತಿ ಬಾಧಕ
ತ ತಾಸಾಮನ್ಯಂ ತೋಂ ಲಪಿ ತಿರಸ್ಕೃತಾಂ ಜೀವನಯೋಃ ಯತ್ನಾನಿಷ್ಠಃ ಸವಿಶೇಷೇ ಕ್ಷಣಾ ವ್ಯಾವರ್ತನಾಯ ಸ್ವವಿಶೇಷಣಾವತಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಧಾನೇ ಜನ್ಯಕಾ
ಪ್ರವೃತ್ತಾಂ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಂ ವಕ್ತೃಪಾಂ ತು ತತ್ತಯಾಂ ತದ ಭಾವಾ ದೇವಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಕಸಂ ಬಾಧಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅಹಂ ಕೃತಿಸಂಧ್ಯಾತ್ವ ಪ್ರಾಣಾಪಂಚ
ಕಸಂ ಬಾಧಕಾಂ ಜೀವಿತಾದ್ವ ಪ್ರಾಣಾಪಂಚಕ ಚಂ ಬಾಧಕಾಂ ಮೊತ್ತ್ಯ ತಿಸಾಧ್ಯಃ ಮತ್ವತಿಂ ವಿನಾ ಪ್ರಸತ್ವನತಿ ಚಿಕೀರ್ಷಾ ಕೃತಿ ಸಾಧ್ಯಾಂ ತರಿಯ್ಯ
ಕ ಪ್ರಮೇ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾವತಿಃ ಅತ್ರ ಕೃತಿವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕೃತಿತ್ವೇ ಕತ್ತ ಮಜನಕತ್ವಂ ದ್ವೇಷತೋಂ ಯತ್ನಾದಿ ಪ್ರಯತ್ನ ತೋಂ ವೃತ್ತಿರಿತ್ಯಾಹುಃ ತನ್ನ ಕತ್ತಿವಪ
ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೋಂ ಗ್ರಿ ಕತ್ತ ದ್ವೇಷಃ ಕಾರಣಾ ಮಿತಿ ತಾಂ ವಕ್ತುಶ್ಯಪಂ ತಸ್ಯಭಿನ್ನ ವಿಷಯಕತಯಾಂ ಶಕ್ತು ವಹೇ ಪ್ರವೃತ್ತಾ ವಹೇತು ತ್ವಾತ್ ಕಿಂತು ಕ ಕ್ರಿಯ
ಧಿಷ್ಣಸಂಖ್ಯೇ ತ್ವೇ ತದಿ ಚಾಂ ಯೋಂ ಏವ ತತ್ತ್ವ ಪಂ ತತ್ತ್ವತೋ ಪ್ರವಂ ಕೃತ್ರು ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಕತ್ವ ದ್ವೇಷಸ್ಯ ಸಮಾನ ವಿಷಯಕತ್ವೇ ವಪಿಂ ತು ತ್ವ ಪ್ರನಂ ಕತ್ತಿ ವಾಚ್ಯಂ
ಇಷ್ಟ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದ್ವೇಷಯೋಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತತ್ತು ಕತ್ತ ಮಾಂ ತ್ವತ್ತಿ ಸಂಭಾವನಾ ಬಿವ್ಯಪ್ರಾದಿ ಸಮಾವರ್ತಿ ದೇಶಾ ದೇವ ಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ತತ್ರ ತತ್ತ್ವ ಕವ ಚ ನಾಂ ವಸ್ತು ಸಾ
ಧನ ತಾ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಲಾಂಯ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯ ವತ್ತ ಮನಂ ವಿವಾದ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯ ಭಾವ ಏವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯ ಭಾವ ಏವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತ್ಯ ಸ್ವಪಿ ಸುವ ವಚ್ಯ
ತ ವಪ್ರವೃತ್ತ್ಯ ಭಾವಕಾತಿ ಕದಾ ನಿವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ವ್ಯವಹಾರಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯ ಭಾವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ದ್ವೇಷ ಸಮಾನ ವಿಷಯಕತ್ವ ಸಾಧ್ಯಸ
ಇಷ್ಟ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿವೃತ್ತ್ಯಾನ್ಯ ಯತ್ನ ಕಾರ್ಯತ್ವ ವಿಷಯ ಜನಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಯತ್ನಾಗ ಪದಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ಚೇನ್ನ ಇಷ್ಟಸಾಧನ [illegible] ಸ್ವ ಪ್ರವಿಷ್ಠ
ವಿಲಂ ಬಕನಂ ಪತಿ ವಿಲಂಬ ದ್ವೇಷಯೋಃ ಕದಾ ಅನಂಶ ಕತ್ತ ಜನಕ ಸ್ವಾದ್ಗುಣ ಯತ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನು ಧಾತ್ಯ ಕಂತ ತತ್ಕಾರಣಂ ಅಂತರಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ

ತರ್ಕಪ್ರಕಾಶಂ

೮೧ ದ್ವೈಷ್ಟಾ ತತ್ತ್ವಪಾಂಡಿತ್ಯಾಭಾವಪಾಯದ್ವೈಷ್ಟಾ ತತ್ರ ತದಾವತ್ತಿರಿತಿ ವಾ ಸ್ಯಾಂದ್ವಪಾಂಡಿತ್ಯಾಭಾವಾತ್ ಏವಮಪಿ ಷ್ಟಾ ಬುದ್ಧಿಗಾಂಗೇಶಾ ತತ್ತ್ವಪಾಂಡಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವ
ಸಂಕ್ಷಾತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತುತಯಾ ತದಭಾವಾಪ್ಪಜ್ಞಾನೇ ಹೇದ್ವೈಷಾಣಾಂ ಯತೋಗದರ್ಶ್ಯಭಾವಾತ್ ಏತಂ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಯತೋಗಪದ್ಯನ್ಯತ್ವ ಷ್ಟಾಕ್ಷಣವಕ್ಷ್ಯ
ರಭಾವಾಪ್ಪತಿಕತ್ವಂ ಳ್ಯಪ್ರವಚ್ಛೇದೇ ವಿಜಾತೀಯತ್ವವಿಂಶತಿ ಚಿಕ್ಕಾಗೋಕಿಂದೇ ವಿಜಾತೀಯತ್ವವಿಂಶತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತಗೋಂ ಯುಗಪದುತ್ಪಾದನಾತ್
ದ್ಯಾನವಪಾಂ ಯತ್ವಿಜಾತೀಯತ್ವತಚ್ಛೇಷ್ಟಾಂ ಪ್ರತಿ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾಂ ಸಂಬಂಧೇ ಕೃತಿಹೇತುತಯಾ ಏಕಾಂ ಕಾರ್ಯಮಿವ ಅಪರತ್ರಾಪಿ ತಸ್ಯ ಏವ
ಕೃತೇರವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ನತ್ವಾದ್ಯವಿಜಾತೀಯತ್ವತಚ್ಛೇಷ್ಟಾಯಾ ಏವ ಅಂಗುಲ್ಯಂತರೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ನಾನಾ ಕೃತಿ ಸಾಪ್ಯತಾ ಏತತ್ತ್ರೈತರವಚ್ಛೇದಕತ್ವ
ಯಾ ಅಂಗುಲ್ಯಂತರೇ ಅನಶ್ಯಾದ್ಧಿವತ್ತತ್ರ ವಿಜಾತೀಯತ್ವತಚ್ಛೇಷ್ಟಾಪತ್ತಿಃ ನವಪಾಂ ಯನಂ ಏಂಧೇ ಏತಚ್ಛೇಷ್ಟಾಂ ಪ್ರತಿ ಸಾಪ್ಯತ್ವತಚ್ಛೇಷ್ಟಾ ವೃತ್ತಿಸಾಂ
ದ್ವಿತಾಪ್ಯವ್ಯವಿಷಯತಾರೋಪಣಂ ಬತತ್ವಕ್ಷತ್ವ ಆಖ್ಯಾತ ವಿಷಯತಾ ಸಂಬಂಧೇ ಕೃತಿಃ ಹೇತುರಿತಿ ಏಕಕೃತಿ ಸಾಪ್ಯತಾ ಶಿಬಿಕ್ಷಿತಿಃ ಏತಸ್ಯ ಏವ ಕೃತ್ತಿರ್
ಜಾತೀಯತ್ವತಚ್ಛೇಷ್ಟಾ ವೃತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯತಾಬಖ್ಯ ವಿಷಯತಾ ರೂಪಿತಕ್ಷತಾಪ್ಯ ಖ್ಯವಿಷಯತಾ ಯಾ ಅಂಗುಲ್ಯಂತರೇ ಅಪಾವಾತ್ ಕ್ಷಯತಾಪ
ಸ್ವಭಾವಂತರಸ್ಯ ಏತದಂಗುಲ್ಯವಿಜಾತೀಯತ್ವ ಏತಚ್ಛೇಷ್ಟಾ ಸಾಧ್ಯತಾ ಕೃತಿರುತ್ಪನ್ನ ತದಾ ಏತತ್ಪುರುಷಸ್ಯ ತದೇವ ಸಾಪ್ಯಗುಲ್ಯವಚ್ಛೇದೇ ವಿಜಾ
ತೀಯತ್ವತಚ್ಛೇಷ್ಟಾಪ್ತಿ ತ್ವದ್ಯತ ಇತಿ ತತ್ಪುರುಷೀಯತ್ವಂ ವಿಶೇಷ್ಯಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಂ ನಾನಾಕೃತಿ ಸಾಪ್ಯತಾ ಶಿತು ಅವಚ್ಛೇದಕತ
ಯಾ ಕುರುಷಾಂತರೀಯ ಕೃತೇರೇವ ತತ್ಪುರುಷೀಯಾಂಗುಲ್ಯಮನಶ್ಯಾಪ್ಯದೇವ ತದಾವತ್ತಿರಿತಿ ಚೇತ್ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾ ತಾದೃಶ ವಿಷಯತಾ
ಖ್ಯಾನಾಂ ಸಂಬಂಧೇ ಕೃತಿ ಹೇತುತಯಾ ಸಮವಾಯಿತತ್ಪುರುಷೀಯತ್ವಾತ್ ವಿಶಾಂತಕ ವಕ್ಷ ತತ್ವೇನ ತದ್ವಿಜಾತೀಯಕಲ್ಪನೇ ತದಪೇಕ್ಷತ್ವೇ ಯಾ
ವಕತ್ವಕಲ್ಪನೇ ಚ ಗೌರವಮಿತಿ ನಾನಾ ಕೃತಿ ಸಾಪ್ಯತಾ ಶಿತು ತಥೈಕತ್ವಮಿತಿ ಮತಂ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾ ತಾದೃಶವಿಷಯತಾ ಚ ಯನ್ಸಂಬಂಧೇ ಕೃ
ತಿ ಹೇತುತ್ವೇ ಇಚ್ಛಾಯತ್ವ ಸಾಪ್ಯ ವಿಷ್ಟಾ ಬುದ್ಧಿ ವಿಶೇಷವಿಷಯತ್ವರೂಪ ವಸ್ಯ ದುರ್ವಚತಯಾ ಏಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರತ್ವರೂಪ ವಸ್ಯ ಚ ವಿಗಮನಾ ವಿಶಿಷ್ಟ
ಸ್ತತಯಾ ಗೌರವೇಣ ತಾದೃಶ ವಿಷಯತಾ ಸಂಬಂಧೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಭಾವಾ ಚ ತತ್ಪುರುಷೀಯತ್ವ ವಿಶೇಷ ಗೌರವಾದವಚ್ಛೇದಕ

ತಾಸಂಬಂಧೇನ ಕೃತೇರ್ಜನಕತ್ವಾತ್ ಕೃತಿಕಾರ್ಯತಾವಿಚಾರಿತಿಂದ್ಯಪಿ ಸ್ವಾಗಾಮಕೇಪಪತ್ತ್ಯಾಗಾಂ ಕೃತಿಕಾರ್ಯತಾಕ ಆವಶ್ಯಕ ಇತಿ ಚೇತ್ ಅತ್ರೋಚ್ಯತೇ
ಸ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾರ್ಥೀಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಕೃತೇಃ ಕಾರಣತಯಾ ತ್ರೇಮ ಸ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾರ್ಥೀಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಾಭಾವಾದೇವ ಅಪ್ರವೃತ್ತೇಃ
ಅತ ಏವ ಸ್ವಾರ್ಥೀಕೃತಿವಿಷಯತ್ವಾದೇವ ತ್ರೇಮಾಂಶಾಂ ತದಿಯತ್ಕೃಷ್ಣ ತತ್ಪ್ರವೃತ್ತೇಶ್ಚ ಪ್ರಾಗಾಪಂಬಕಸಂಬಾಂಶ್ರಮೇಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪಾರಸ್ತಿತ್ಯ
ಸ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾರ್ಥೀಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಕಾರಣಂ ತತ್ಕೃತ್ಯಂ ತದಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಾಗಾಪಂಬಕಸಂಬಾಂಶಾದಿ: ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪ ಯೋಗ್ಯತ್ವ
ತ್ವೇನ ತತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪಾರಸ್ಯ ತತ್ಕಿಂ ಸ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾರ್ಥೀಕೃತ್ಯವಿಶೇಷಣೇನ ಅಕೃತ್ಯಾವಸ ಗತ್ವಾದ್ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥಿನಾಂ ಯಾಂ ಕೃತಿ: ತತ್ವಾಸಾಧ್ಯತಾ
ಪ್ರಮಾತ್ರಪ್ರಾಗಾಪಂಬಕಸಂಬಾಂಶ್ರಪ್ರವೃತ್ತೇಪಗ ಪ್ರತಿಪತ್ವಾತ್ ತಥಾಪ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪ ಯೋಗ್ಯತ್ವ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಕಾರಣತಯಾ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತ್ವಾವ್ಯಾಪ್ತತಾವಿಶಿಷ್ಟತಾಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ಯಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಕಾರಣಂ ತದಿತ್ಯುಪ್ಯಾವಪತ್ತೇಸ್ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ
ಗಾಮಿತಿ ಅತ್ರ ದಂಚಾಂಸ್ಯಂ ಸ್ವಾರ್ಥೀನತ್ವಂ ಜ್ಞಾನಂ ತಂತ್ರಂ ಅಪಿ ತು ವಸು ಗತ್ವಾಸ್ವಾರ್ಥೀನಾಂ ಯಾಂ ಕೃತಿ: ತತ್ಪಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ಕಾರ
ಣಮಿತಿ ಪ್ರಾಗಾಪಂಬಕಸಂಬಾಂಶೇವ ಸ್ವಗತ್ವಾತ್ಸ್ವಾರ್ಥೀಕೃತೇರಪ್ರಸಕ್ತೇ ತದಯಾಂ ಕಥಂ ಸ್ವಪಮಾಂ ದಾಯಾಂತಿ ಪ್ರಸಂಗ ಇತ್ಯಾಶಂಕ್ಯ
ಆಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತ್ವಾವ್ಯಾಪ್ತತಾವಿಶಿಷ್ಟತಾಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ಯಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾ
ರಣತ್ವಾವಶ್ಯಕತಯಾ ತದ್ವಿಶೇಷಣೇಪಾದಾನಮಿತಿ ನ ತಥಾಪಿ ಸ್ವಪಮಾಂ ದಾಯಾಂ ಸ್ವಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ಪ್ರಸಂಗ ಇತಿ ತದ್ವಾರ್ಯತಯಾ
ರಣತ್ವಾವಶ್ಯಕ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಇತಿ ಭಾವತಯಾ ಅಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಾತ್ ತಥಾಪಿ ಸ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಾರ್ಥೀನತ್ವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣತಾಸುಖವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥೀನ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಮಿತಿ ತ್ಯ
ಪ್ರಯುಕ್ತಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತ್ವಾವ್ಯಾಪ್ತತಾವಿಶಿಷ್ಟತಾಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ಯಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಂ ಕಾರಣಂ ತ್ವೇಷು ಜ್ಞಾನಂ ಜೀವನಯೋ
ನ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಮಕಾತಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾಪತ್ತಿಪಾರಸ್ಯಯುವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥೀಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಹೇತುತಾಯಾ ಆವಶ್ಯಕತಯಾ ವಿ
ಶಿಷ್ಟಾರ್ಥೀನತ್ವವಿಶೇಷಣಮಾವಶ್ಯಕಮಿತಿ ತತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪ ಯೋಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತ್ವಾ

ವೃತ್ತೌ ವಿಷಯತಾಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಪ್ರಾಚಃ। ಕಿಂತು ಕೢಪ್ತೇಷ್ಟಸಾಧನತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ತ
ಥಾ ಹಿ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾ [illegible] ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾ [illegible] ತದ್ವಿಷಯಕ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ [illegible] ಇತಿ ತತ್ರ [illegible]
೪ [illegible] ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಪ್ರಾಚೀನಮತಂ ತತ್ ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಷಯತಾಸಂಬಂಧೇನ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ [illegible] ತು [illegible]
ತ್ರ ಚಿಕೀರ್ಷಾಯಾ ಏವ [illegible] ಜ್ಞಾನತ್ವಮೇವ ಕೃತ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಷಯತಾಸಂಬಂಧೇನ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಹೇತುತ್ವಮುಪೇಯತೇ ಏವ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣಂ [illegible] ಪ್ರಾಗಭಾವಂ [illegible] ಪ್ರಾಗಭಾವ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಷಯತಾಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರವೃ
೭ ತ್ತೌ ಪ್ರಾಗಭಾವ [illegible] ಹೇತುರಿತಿ [illegible] ಕಾರಣತಾ [illegible] ಮಿತಿ [illegible] ವಿಷಯತಾ [illegible] ಫಲಮಿತಿ [illegible] ೭
[illegible] ವಿಷಯ [illegible] ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ವಿಷಯ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯ [illegible]
[illegible] ಮಿತಿ [illegible] ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವ [illegible] ಇತಿ [illegible] ಫಲ [illegible] ಕಾರಣಂ ಫಲ [illegible] ತತ್ ೮
೮ [illegible] ವಿಷಯ [illegible] ತತ್ರ ಬಲವತ್ [illegible] ಜನಕತ್ವಜ್ಞಾನಾತ್ [illegible]
[illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಸಂಗಃ [illegible] ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತಾದೃಶತ್ವಾತ್ [illegible] ಬಲವತ್ [illegible] ಸಂಬಂಧಿತ್ವಜ್ಞಾನ [illegible]
[illegible] ಇತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಬಲವತ್ [illegible] ಸಂಬಂಧಿತ್ವಜ್ಞಾನ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕತಯಾ ಬಲವತ್ [illegible] ಜನಕ ತ್ವ
ಜ್ಞಾನಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ತತ್ರ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ಬಲವತ್ [illegible] ಸಂಬಂಧಿ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತಾದೃಶತ್ವಾತ್
[illegible] ಪೂರ್ವ [illegible] ಪೂರ್ವರೂಪಂ [illegible] ಪೂರ್ವಮಪಿ [illegible]
[illegible] ಕೃತಿ [illegible] ತತ್ಸ್ವತ ಏವ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ವಾತ್ [illegible] ತತ್ವ ವಿರೋಧ [illegible] ಇತಿ [illegible]
[illegible] ಮಿತಿ [illegible] ಯುಕ್ತ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತಥಾ [illegible] ಇತಿ ಭಾವಃ [illegible]
ಇತಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಾವಿತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible] ಪ್ರತ್ಯವಾಯ [illegible] ವಿತ್ವಪರಿಗ್ರಹಃ। ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ [illegible] ಕ್ಷತ [illegible]

కృతిసాధ్యసంధ్యావందనాదేః శుచితత్కాలజీవిత్వాత్ కార్యసంధ్యాయాముపహమితి తత్వ్యతాదకకార్యతాజ్ఞానం ప్రవర్తకమిత్యర్థః అథ్య
త్రబలేకాప్యేపేత్యర్థః కృష్యాదిపాకోదేః కృతిసాధ్యః మత్కృతింవినా అసత్త్వసతి మదిష్టసాధనత్వాదితాద్యైమాం కకార్యతాజ్ఞానం కా
మ్యగానాచరప్రవృత్త్యా కారణమిత్యర్థః కృష్యాదేః కార్యతాజ్ఞానం ప్రవృత్తిహేతుః సా తద్వ్యాప్త్యభ్యుపగమే అనమోః కస్య స్వసాధ్య
కతాజ్ఞానజన్యకార్యతాజ్ఞానస్యాభావాదిత్యత ఆహ ఇష్టసాధనతాజ్ఞానాజన్యత్వేతి కాలక్షాత్రయావతాకాలే వ్యాప్తిపర్వది
జ్ఞానాభావాదిత్యర్థః కృష్ణమితిసాపేక్షవిశేషణ్యగ్రాహ్యః తేన గృహీతా లకాలమవకాలాయధాంశః అంగాపహితత్వం నిశభాగోవ గమేచయ
జ్ఞాశ్చతేకణాంశస్యాదిసాహకృత్యచేతిప్రవృత్తిసామాన్యే చేత్యర్థః యద్విశేషయోః కార్యకారణభావే అసతి తాదీశేతద్విమాంగ్య
యోరభితిగాన్యయాదితిభావః క్షితివిపం తత్రప్రవృత్తిప్రసంగరూపదోషాం త్యర్థః ప్రవృత్తిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి కృ
ర్యతాజ్ఞానత్వేన హేతుతాం న స్యాగాం చరప్రవృత్తిం ప్రతి నృసాధకతాలంగక కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వేనేత్యగాం చరప్రవృత్తిం
ప్రతిబన్ధకాభావప్రతిసంధానజన్యకార్యతాజ్ఞానత్వేనాంతు తదీయాం విశేషసామగ్రీ సహకృతాదీయాం ఏవతేవాం సామాన్యసామ
గ్ర్యాః ఫలాంతర్వ్యవకతేంయాంవిశేషసామగ్రీ విరహసహితేంమంతత్ర కరణజా ప్రవృత్త్యావత్తిరితి భావః పాకోయమత్కృతిసాధ్యమత్కృ
తింవినాఽసత్త్వసతి మదిష్టసాధనత్వాదితిపాకావయవే అత్ర వక్తుం ప్రవృత్తివారణాయ స్వాభావికమత్కృతిసాధ్యతాజ్ఞానస్య
చ ప్రవర్తకత్వాదాయాం స్వాభావికమత్కృతిసాధ్యత్వమేవ సాధ్యం సాధ్యాభావికమత్కృతింవినాఽసత్త్వసతి మదిష్టసాధనత్వాది
తేన ప్రాగాపంచకసంబంధిన్యభిచారః మదిష్టసాధనత్వమాత్రేహేతౌ స్వస్య వ్యభిచారేయోంతత్వం తం మదిష్టసాధనే వరక్తత్రపాకే
వ్యభిచారవారణాయ మత్కృతింవినేత్యత్ర మత్పదం తత్ర మిత్యభిచారవారణాయ విశేష్యదలే కృతసాధ్యమదిష్టసాధనతా
స్వవ్యభిచారఇత్యత ఆహ మదిష్టేత్యత్ర మత్పదం అథ మదిష్టసాధనతాంతరీయకదలసంయోగాదే వ్యభిచారః క్రమవత్త్వసాధ్యాభావ
కమత్కృతిసాధ్యత్వాభావికమత్కృతింవినేతి వివక్షణేచత్రమేవతత్త్వైవ అనతిప్రసంగాత్ ఇదిష్టేత్యస్యవైయర్థ్యమితి అబంకాభావ

೮೨ [illegible]
[illegible]
[illegible]
೬ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ತ್ಯಾತಿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಜ್ಞಮಿತಿಪರಾಮರ್ಶಯೋ: ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಾತ್ ತದತಾವಚ್ಛಿನ್ನಪಕ್ಷತಾಜ್ಞಮಿತಿರಪ್ಯೇತತ್ತದ್ಯಾಂ ತಥಾಂತರ್ಭಾವೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಾಕಲ್ಪನಾತ್
ರ್ಜನಪಾಯ ವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾ ಕಾರಣತ್ವೇಽಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರಪಕ್ಷತಾಜ್ಞಮಿತ್ಯಾಪತ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅನ್ಯಥಾ ಪಾರ್ಥಿವತ್ವ
ಪತ್ತಿಪ್ರಯೋಜ್ಯಜ್ಞತ್ವವಿಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕಘಟಿತಕಾರಣತ್ವಕಲ್ಪನಾತ್ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಾಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಮಿತ್ಯೇಕಂ ವಿಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕೇ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕತಾವಚ್ಛೇದಕ [illegible] ಸಂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷತೆ ಪಕ್ಷತತ್ತ್ವೇ ಧೂಮವತ್ತಾಗ್ರಹೋಂ ಯತ್ವಂ ಬಂಧೇ ಧೂಮವತ್ತಾ [illegible] ಪರಾಮರ್ಶಾದಹ್ನಿ
ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಮಿತ್ಯಾಪತ್ತಿ: ಇಷ್ಟಾಪತ್ತೌ ಪಕ್ಷಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾಪತ್ತ್ಯಾ ಪತ್ತೇರಿತಿ ತತ್ತ್ವಮಿತ್ಯಾಹು: [illegible] ಸಾಂದಾಯೋ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಭಾವಾದಿವತತ್ರ ಪ್ರವೃ
ತ್ತಿ ಕಾರಣತ್ವಂ ವಾದಿತಿ [illegible] ವಮಿತಿ ಏವಂ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ತತ್ತ್ವೇ ಲಾಘವಾದಿತಿ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇ
ದಕಂ ಯಾಂ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಜ್ಞಾನಕಾಲೇ ತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಯಾಂ ಚ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾವಿಷಯಕ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವೇ ಲಾಘವಾದಿತ್ಯರ್ಥ: ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಇತಿ ತತ್ಕಾಲಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮಗ್ರೀ ವಿರಹಾದೇವ ಮಂಡಲೇ ಕರಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವ: ಕೃತ್ಯಾದಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಾವಿತ್ಯರ್ಥ: ತದ
ಭಾವಾತ್ ತತ್ಸ್ವೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ಭಾವೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾವಿಷಯಕ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥ: [illegible] ತತ್ರಾಪಿ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಾಭಾವ ಪ್ರದರ್ಶನಂ
ವಿಶಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಮಸ್ತೀವ ಯತ್ರ ಫಲಂ ಶ್ರೂಯತೇ ತತ್ರಾಪಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವೇ ತತ್ ಅಪಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವೇ [illegible] ತದ್ವಿರಹಾಪಿ ತತ್ ಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ತದ್ವಿರಹಾಪಿ ತತ್ ಸಾಧನ
ತ್ವಂ ಚ ವಿರುದ್ಧಮಿತಿ ಕೃತೇರಪಿ ತತ್ ಸಾಧ್ಯತ್ವೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಯೋರ್ಭಾವ [illegible] ಕಾಭಾವ: ಸಾಮಾನ್ಯತಸಾಧ್ಯತ್ವಸಾಧನತ್ವಯೋರ್ವಿರೋಧ
ಇತ್ಯಪಿ ಪ್ರಾಯೋಣಾವಂಕ ತತ್ [illegible] ವಿರೋಧಿ ಅನಯೋ: ಸಾಧ್ಯತ್ವಸಾಧನತ್ವಯೋ: ಅನಯೋ: ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಯೋರವಿರೋಧ ಇತಿ ಕಷ್ಟಿ ತಸಾಧನತ್ವಂ
[illegible] ತ್ತಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣ: ಪೂರ್ವಕಾಲವೃತ್ತಿ ಕ್ಷಣ: ಅನ್ಯಥಾ ಸಿದ್ಧಿಯುತ ಪೂರ್ವವರ್ತಿತ್ವರೂಪ ಕಾರಣತಾಂ ಯಾಂ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥ: ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ ವೃತ್ತಿ ವಾಕಾ
ಅಕ್ಷಕೃತಿ ಭಾವಿ: ಕಾರಣ್ಯಾದಿ ದಿಂಯಾ ವಿತ್ಯರ್ಥ: ಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ಚೇತಿ ಅನಂತರ ಭವಿಷ್ಯತ್ ರೂಪಸಾಧ್ಯತ್ವಾ ಅಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ: ಭಾವಿ ಕಾಲವೃತ್ತಿ ಕ್ಷಣ ಇತ್ಯರ್ಥ:
ಅನ್ಯಥಾಸಿದ್ಧಿಯುತ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿವೃತ್ತಿರೂಪ ಕಾರ್ಯತಾಯಾ: ಅನಾಗತವೃತ್ತಿ ತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವ: ತದೇವಾಹ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಾದಶಾಯಾಮಿತಿ ತದ್ಭಾವಾಂ
[illegible] ಸಾಧ್ಯತಾಭಾವಾತ್ ಇತಿ ಏಕ ಕಾಲಾವಚ್ಛೇದೇ ಕ್ಷಣತ್ವಾನಿ ಕ್ಷಣ ತ್ವಯೋರ್ಸಂಭವೇ ತದವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯತ್ವಸಾಧನ ತ್ವಯೋ ರವಿರೋಧ ಮಾನ್ಯತ [illegible]
ಏವವಿರೋಧೇ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಿತಯೋ ಸ್ತಯೋರವಿರೋಧ ಇತಿ ಭಾವ: [illegible] ಏಕಕಾಲಾವಚ್ಛೇದೇನ ಕ್ಷಣತ್ವಾನಿ ಕ್ಷಣತ್ವಯೋರಸಂಭವೇ [illegible] ದಾಕೃತಿ [illegible]

೮೪ ರ್ಥೇ ನಾನಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಗ್ರಹೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಾದೇವ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಾಸಾಂ ಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಇದಾನೀಂ ಮಗ್ರೇತನಕಾಲಂ ತದುತ್ತರಕಾಲಗತ ದಾವಾನ್ಯ
ಗ್ರಹಣಂ ಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ನನ್ವೇವಂ ರ್ಯಾಯುಂ ನಾಶಂ ಮತೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಧ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತೇಶ್ಚೈವ ಕಾರಣಂ ತಾವ ದಾಸ್ತೇ
ಜನಕತ್ವ [illegible] ಲಾಘವಾದಿತಿ ಕಾರಣಂ ತಾವಚ್ಛೇದಕ ಲಾಘವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರವರ್ತಕ ಮಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರಣಂ ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಜ್ಞಾನಾದಿತಿ
ಆದಿನಾ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಗ್ರಹಃ ಗೌರವಾದಿತಿ ಜನ್ಯತ್ವಾದಿ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕ ಗೌರವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ
ಫಲಾಭಾವಾದಿತಿ ನನು ಧ್ಯಾನಂ ದರ್ಶನಾಂ ಸ್ವರ್ಗಾದಿರೂಪ ಫಲಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ನಿತ್ಯೇತಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೇತ್ಯರ್ಥಃ ಫಲಶ್ರುತೇರಿತಿ ಸಂಧ್ಯಾ ಪಾವ
ಮುಪಾಸೀನಾಂ ತೇಯಾಂ ತು ಗತಪಾಪ ಶ್ರವಣಾತ್ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಪರಿಹಾರಃ ತೇಯಾಂ ತು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮ ನಾಮಂತು ಮಿತ್ಯಾದಿನಾ ಅತ್ರಾಪಿ ಫಲಶ್ರಾ
ದೇನಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕೃತ್ಯತ್ವ ಫಲತ್ವ ವಚನಾಭಾವಾದಾಹ ಬಹುಷ್ವಿತಿ ಅತ ಏವಾಹ ಪುರುಷಾರ್ಥೇತಿ ಇತಿ ಶೇಷಃ ವಿಶ್ವಜಿದಿತಿ ವಿಶ್ವಜಿತಾ [illegible] ಯಜೇ
ತೇತ್ಯತ್ರ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯರ್ಥತ್ವ ವಿಶೇಷತಃ ಫಲಾಂಶ ಪಕ್ಷತಾವಿಶೇಷಃ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ ಫಲಂ ಕಲ್ಪನೀಯಂ ತತ್ರ ಚ ಸ್ವರ್ಗಾಪವ
ರ್ಗಯೋರೇವ ಮುಖ್ಯ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ವೇನ ಅಪವರ್ಗಸ್ಯಾಭಾವ ರೂಪತಯಾ ಗೌರವೇಣ ಲಾಘವಾತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಏವ ಫಲಂ ಕಲ್ಪ್ಯತ ಇತಿ ಭಾವಃ ಅತ್ರ ತನ್ನತಿ
ನಿತ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ನಿಯತ ಶರೀರ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ನಿತ್ಯ ಇತಿ ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಪರಿಹಾರಸ್ಯಾವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ತ ಏವ ಫಲಂ ನ ಸ್ವರ್ಗಃ ಗೌರವಾತ್ [illegible]
ನಿರುಪಾಧಿ ಭಾವಿ ವಿಷಯತ್ವರೂಪ ಮುಖ್ಯ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ವ ಸಂಭವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧಿತ್ವ ವಿಶೇಷಣ ಭಾವತ್ವೇನ ದುಃಖಾಭಾವತ್ವಸ್ಯ
ಜನಕಾಭಾವತ್ವ ನಿರೂಪ್ಯ ಇತ್ಯತಃ ತತ್ರಾಹ ಪ್ರತ್ಯವಾಯೇತಿ ನನು ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಪರಿಹಾರಃ ತತ್ಪ್ರಾಗಭಾವ ಸ್ವರೂಪಂ ಫಲತ್ವಂ ಪ್ರಾಗಭಾ
ವಸ್ಯಾಜನ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಯತ್ತೇತ್ಯನುಪತ್ತ್ಯಾ ಭಾವೇ ಯದಭಾವತ್ವೇನ ರೂಪವದ್ಯೋಗ್ಯೇ ಮಸಾಧಾರಣ ಜನ್ಯತ್ವಸ್ಯ ತತ್ರಾಪಿ ಸಂಭ
ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ನನ್ವೇವ ಮಿತಿ ಏವಂ ನಿತ್ಯಾದಿ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನ ಬಲಾದೇವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಭವೇ ಕಾರಣೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾಮ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಕಾಮನಾಧಿಕಾರಕತ್ವರ್ತಕತ್ವ
ಮಿತ್ಯೇವ ಕಾಮ್ಯತ್ವರೂಪವತ್ತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ನಿತ್ಯೇತಿ ಕಾಮನಾಧಿಕಾರಕತ್ವ ವರ್ತಕತ್ವಸ್ಯ ವನಿತ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಕಕ್ಷಾ ಮಿತ್ರ ವಿಧಿಂ ನಿತ್ಯಂ ಕಾಮ್ಯಂ ನಿತ್ಯಕಾ
ಮ್ಯಂ ತತ್ರ ಕೇವಲಂ ನಿತ್ಯಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಕೇವಲಂ ಕಾಮ್ಯಂ ಯಾಗಾದಿ ನಿತ್ಯಕಾಮ್ಯ ಮಿಶ್ರಂ ಕಾಣ್ವ ಪ್ರಾತಃ ಸ್ನಾನಾದಿ ಅರ ರಕ್ತಶ್ರವಣ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಪರಿ

ಕೃತ್ವಂ ಪುತ್ರಾದಿಕಾಮನಾಶ್ರವಣಾತ್ತಾಮ್ನ ವೃತ್ತಿ ಮಬಿಅತ್ರವಿಪ್ರಕಾಮ್ಯ ಕಲಶೇ। ಕೃತ್ಯ ಮಬಿತಂ ಶ್ರೇಣಾಂ ಶ್ರುತಿ ತಾ। ತತ್ರ ಕ ಕರ್ತೃತ್ವಯಂ ಭವತಿ ತಿ ನಿರ್ಣ
ಪೇ। ಕೃತ್ಸ್ನಕಾಮ್ಯ ವೃತ್ತಿಕೇ ವಲಂ। ಕೃತ ಕ್ಷ್ವೆವ ಸ್ಯಾತ್ತತ ಥಾಂಚ। ಕೃತ್ಯ ಮಿತ್ಯನ್ಯ ಕೇ ವಲ। ಕೃತ್ಯ ಮಿತ್ಯರ್ಥ: ಅಗ್ನ್ಯಾ। ಕೃತಾ ಮ್ಯಕಾಮನಾ ಧೀ। ಕ ಕರ್ತೃ ವೃತ್ತಿ
ಕಾ ಮ್ಯ ವೃತ್ತಿ ಬಿ। ಕೃತ್ಯ ಭೋವಕಾರಾಂಕ ಸೋಂಗ ತ್ಯಾಪತ್ತೆ ರಿತಿ ಕೃಯಂ। ತಿಕಾ ಮನಾಂಧೀ। ಕ ಕರ್ತೃ ವೃತ್ತಿ ಸ್ತ್ರಿ। ಕೃತ್ಯ ರಾಂ ಪತ್ತ್ಯೆ। ಕೃತಾ ಮ್ಯಾಸ್ಯಂಗತೆ:
ತತ್ರಾ ಮನಾ। ಧೀ। ಕ ಕರ್ತೃ ಕೃತ್ಯ ಮಿ ತ್ಯುಕ್ತಂ ಯದಿ ತಿ ವಿ ಶೇಷಂ ತತ್ರಾ ತಗಾಂ ಕರಣೆ ಇತ್ಯರ್ಥ: ತೇ। ಅಗ್ನ್ಯಾ ಸಂ ಧ್ಯಾವಂ ದ ಗೀಕರ ಣೆ ಪ। ಕ್ಷೇ ತಿ: ತತ್ವ ಮಿ
ತ್ಯಂ ತರಂ। ಕೃತ್ಯ ಮಿತ್ಯ ಸಹಂ ಗ: ತತ್ಸ್ಯೆ ತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಂ ಯಪ್ರಂ ಯೋ ಗಾ ಕ್ಷಿ ಭೂಂತಾಂ ಕರ ಣಾ ಪ್ರತಿ ಯೋಗಿ ತ್ವ ರೂಪಂ। ಕೃತ್ವಂ ಚೇತ್ಯರ್ಥ: ಕಾ ಮ್ಯ
ಸಂ ಧೀತಿ ಕಾ ಮನಾಂ ರೂಪಂ ಯೋಗಾ ಪಂ ಧೀ: ಪ್ರಂ ಯೋ ಜಕ: ತತ್ರ ಕರ್ತೃ ಬಿ ಕೃ ಥ: ಪ್ರಯೋಜಕ ತ್ವಂ ಬಾಂ ಕ್ಯಾ। ತಿ ರಿಕ್ತ ವೃತ್ತಿ ತ್ವಂ ತ ಥಾ ಚ ಕಾ
ಮನಾಂ ವಿನಾ ಅ ಕರ್ತೃ ವೃತ್ತಿ ಕಾಮನಾ। ಧೀ। ಕ ಕರ್ತೃ ವೃತ್ತ್ಯ ಸ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬ್ರ ಪ್ರತ್ಯಾಯ ಯೋಂ ಜಕ ಭೂತಾ ಕರಣ ಪ್ರತಿ ಯೋಗಿ ತ್ವಂ। ವಿರು ದ್ಧ
ಮಿತಿ ಭಾವ:। ಸ್ವೈ ವ ಮಿತಿ ಏವಂ ಕಾ ಮನಾಂ ಪಂ ಧೀ ಕ ಕರ್ತೃ ವೃತ್ತಿ ಕ ತೆ ಪ್ರ ಕೃವ ತ: ಫಲ ಜ್ಞಾನಂ ತತ: ಕತಿ ಭಾತ ತತ್ಸ್ವ ಸ್ತಾ ರ್ಥ। ತಾ ಜ್ಞಾನಂ ಉ ಪಾಂ ಯ ಚೆ ತ
ತ: ಉ ಪಾಂ ಯ ಭಾ ವ ತ: ಪ್ರ ವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ಕ್ರಮ: ತ ಥಾ ಚ ಅ ಹಂ ಕರ ಸ್ನಂ ಧ್ಯಾ ಮ ಪಂ ಭೀ ತ್ತೆ ತ್ಯಾ ವಾಂ ಯ ದಾ। ಫಲ ಪ್ರತಿ ಸಂ ಧಾಂ। ತತ್ರ ಕ ತಿ ಭಾ ಭಾ
ವಿ। ಪ್ರೆ ಸಾಂ ಧೀ। ತಾ ಜ್ಞಾನಾಂ ಭಾ ಪೆಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ। ಕಸ್ಯಾ ದಿತ್ಯರ್ಥ: ಕ್ಷರ್ಯಾ ದಿ ತಿ ಗು ರು ಣಾ ಅ ಹಂ ಕರ ಸ್ನಂ ಧ್ಯಾ ಕರ್ತೃ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷೆ ತೆ ಅ ವಶ್ಯಂ ಕಿ ಂಚಿ ದ ತಸ್ಯ
ಫಲ ಮನ್ಯ ತಿ ಪ್ರತಿ ಸಂ ಧಾಂ ಯ ವೆ ಲಾಂ ಮ ಖ ತ ತ್ರ ಪ್ರ ವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ಭಾವ: ತ ಥಾ ಚ। ಕೃತ್ಯ ಖ ತ ತಾ ಲ ಚ ವಿ ಕೃತ ಮ ಧಿ ಕಾ ರ: ಕಾ ಮ್ಯ ತು ಕಾ ಮನಾ
ಧಿ ಕಾ ತಿ ಕಾ ಮನಾ ಅ ಧಿ ಕಾ ರಿ ವಿ ಶೇ ಷಣಂ ಸ್ಯಾ ದಿತ್ಯರ್ಥ:। ಸ್ಯಾ ದಿ ತಿ ಅ ಧಿ ಕ್ರ ... ತಾ ಕರ ಣೆ ಪ್ರತ್ಯಾ ಯ: ಯ ಥಾ ಅ ಘು ಖ ನಾ ಸಂ ಧ್ಯಾ ಪಂ ದ ನಾ
ಕರ ... । ಪ್ರತ್ಯಾ ಯ: ಅ ಧಿ ಕಾ ರಾ ಭಾ ವಾ ತ ತ ಥಾ ಕಾ ಮನಾ ರೂಪಂ। ಕೃ ಗಾ ಕರ ಣೆ ಬಿ ಪ್ರತ್ಯಾಂ ಯೋ। ಸ್ಯಾ ದಿ ಧಿ ಕಾ ರಾ ಭಾ ವಾ ದಿತ್ಯರ್ಥ: ಯ ದಿ ...
ತತ್ರ ಕಾ ಮ ನಾ ವಿ ರ ಹ ಪ್ರಯು ಕ್ತೇ। ತ್ಯಾ ಕರ ಣಾ ಸ ತಿ ವ ಸ್ತು ತ ಸ್ತು ತತ್ರ ಯ ದಿ ಮ। ಕಾ ಮನಾ ಅ ನ್ಯ ವ ಅ ಕರ ಣಾ ತ್ಯಾ ಲ ಸ್ಯಾ ದಿ ಪ್ರ ಯು ಕ್ತ ಮಿ ತಿ
ಅ ಧಿ ಕಾ ರಿ ಅ ನ್ಯೆ ವೆ ತಿ ಕಾ ಮ ನೆ। ಕೃತ ರ ಕಾ ಮ್ಯೆ ಕಾ ಮನಾ ಅ ಧಿ ಕಾ ರಿ ವಿ ಶೇ ಷ ಣಂ। ಕೃತಾ ಮ್ಯ ತು ಖ ಚಿ ತ ತ್ತಾ ಲ ಚ ವಿ ಕೃತ ಮ ಧಿ ಕಾ ರ ಇ ತಿ

೨ ... ಕೆ ವಲಂ। ಕೃ ಗಾ ಸ್ತ್ಯೆ ಪಿ ತಿ ಪ್ಯ ದಂ ಛಂ। ಕೃ ವ ಮಿ ತಿ ಏ ವಂ। ಕೃ ಸ್ಯಾ ಪಿ ಕಾ ಮ್ಯ ತ್ವೆ ಕಾ ಮ ನೆ ತಿ ಅ ಧಿ ಕಾ ರಿ ವಿ ಶೇ ಷ ಣಂ ಹಿ ಅ ಧಿ ಕಾ ರ: ತ ಥಾ ಚ

ಪ್ರತ್ಯಯಾಂ

తర్కప్రకాశః

౮౭ కారణత్వం సంశయే విప్రతిపత్తేశ్చేతి భావః । ఇష్టసాధనత్వమవిశ్యత ఇతి పూర్వోక్తసంశయః । [illegible]

[illegible]

ಸ್ಯ ಯುವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷತ್ವತ್ತಾಯತ್ವೇ ಚ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರವರ್ತಕ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವೇ ಚ ವಿಧ್ಯರ್ಥತಯಾ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧೀಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ
ವಿಶಿಷ್ಟಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ವಿಧ್ಯರ್ಥ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಶಕ್ತಿ ಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಾತ್ ಲಾಘವಾತ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಏವ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ಅತ ಏವೇತಿ। ವಿಶಿಷ್ಟ
ಸ್ಯ ವಿಧ್ಯರ್ಥತ್ವಾದೇವೇತ್ಯರ್ಥಃ। ವಿಶೇಷಣಾಭಾವ ಪ್ರಯುಕ್ತೋ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧೀಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವರೂಪೋ ವಿಶಿಷ್ಟ
ಸ್ಯಾಭಾವೋ ಸ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ। ಉಪಪದ್ಯತ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಕ್ತೌ ಚ ಕಲಂಜಭಕ್ಷಣೇ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವರೂಪ ವಿಧ್ಯರ್ಥ ಸತ್ವಾತ್ ವಿಧ್ಯ
ನೃತಃ। ವಿಧ್ಯರ್ಥಾವಿಷಯೀಭೂತ ಕಲಂಜ ಭಕ್ಷಣಾದೌ ಯದಿ ಶ್ರುತ್ಯಾ ಭಕ್ಷಣಾದೌ ವಿಧ್ಯರ್ಥಾಭಾವೋ ವಿಷ್ಯಾತ್ಮತ್ವಾದ್ವಿ
ಧ್ಯರ್ಥ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧಿತ್ವಾಂಶೇ ಬಾಧಾದ್ವಿಶಿಷ್ಟರೂಪ ವಿಧ್ಯರ್ಥಾಭಾವಃ। ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಪಕ್ಷೇ ಕೃಷ್ಣ ವಿರುದ್ಧ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಶ
ಕ್ಯಂ ತದರ್ಥತಾ ಬಲವದನಿಷ್ಟಾನನುಬಂಧಿತ್ವಸ್ಯ ವಿಧ್ಯರ್ಥತ್ವೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಕೃತ್ಯನ್ವಿತ ಅಪಿ ಚ ದರ್ಶನಾದಿವ ಧಾತ್ವರ್ಥ ತತ್ರಾವಗಾಹ ತದ್ವ್ಯಾಪಾ
ಸತ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ। ವಿಧಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ವಿಧೇಶ್ಚ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಂ ಕಿಂ ಸಾಧ್ಯತೇತಿ ಕಿಂ ಸಾಧ್ಯತ್ವ ವರ್ಣನಂ ತದನ್ಯತ್ವೇನ ಕಿಂ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಪ್ರವರ್ತಕ ಸಾಧಕತ್ವ ಬೋಧಕ ಪ್ರಮಾಣಾಭಾವಾದಿತಿ ಪ್ರವರ್ತಕ ಸಾಧಕತ್ವ ಬೋಧಕ ಪ್ರಮಾಣಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಇಷ್ಟ ಕಿಂ ಸಾಧ್ಯತ್ವ
ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ನಾನ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಉತ್ತಮಾಧ್ಯವಸಾಯಾದ್ ಅಧಿಕಾರಾವಚ್ಛೇದಕಂ ತತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರತ್ರ
ನೈನ್ಯಾನ್ಯತ್ರ ಅಧಿಕಾರಃ ಪ್ರವರ್ತಕ ರೂಪಂ ತದಾವಶ್ಯಕತ್ವಂ ಕ್ರಮಾತ್ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವ ವೇದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತನಾ ಜನಕತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದಕ
ಅಧಿಕಾರಾದ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ಕರ್ತವ್ಯಾನಾಂ ಭಾವನಾ ಇತಿ ಕರ್ತವ್ಯತಾ ಸಾಧ್ಯತೇತಿ ಕಿಂ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾರ್ಥಃ। ಪ್ರವರ್ತಕೇತಿ ಕಿಂ ಸಾಧ್ಯತ್ವ
ಕೃತಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕ ಜನಕ ತತ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಸಾಧಿತ್ವಾರ್ಥಃ। ವಿಶಿಷ್ಟ ಇತಿ ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್ರ ತರ್ಕಃ ಕಾರ್ಯ ತರ್ಕಃ ಸಾಮಾನ್ಯತ ಇತಿ ಕಾರ್ಯತ್ವ
ಧರ್ಮ ಕಿಂ ಸಾಧಕತ್ವಾಪತ್ತ್ಯಾ ತಸ್ಯಾಭಿಗಮನ ಪ್ರಯುಕ್ತತ್ವಾತ್ ಜ್ಞಾತತ್ವಂ ಭಾವನಾಯಾಃ ತಸ್ಯಾಭಿಕಾಮ ಪ್ರವರ್ತಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ।
ತದಿತಿ ತದ್ವಿಷಯಕ ಕಾಲ ವಾಚ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಮಾತ್ರಂ ಕಿಂ ಸಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಯತ್ರ ಪದಸ್ಯಾಂಶೇ ಶಕ್ತಿ ಗ್ರಹಃ ತತ್ರೈವ ಪದಶಕ್ತಿ

౮౬

౧౭ త్రాభావం ప్రత్యపత్తి: అత్రాపి మరణాభావ వ్యాపకత్వమితి తదభావ ప్రతియోగి మరణాభావ ప్రతియోగి వ్యాపకత్వం తదభావ
కా స్య మరణాభావత్వే వ్యభిచారాభావాన్ యద్యభావాత్ తావత్ తత్ తదభావ ప్రతియోగిత్వమితి భావ: తత్ప్రపత్తే: మరణాభావ ప్రపత్తే: తదభావ
త అత్ర ప్రతియోగిత్వ తాదృశత్తిరితి భావ: అదృష్టేతి తదభావ మరణాభావ వ్యభిచారాభావాత్ ప్రతియోగ్యభావత్వేన తద్వ్యాప్య ద్వారా మరణాభావ
లవ్యాప్యాపకత్వం త్రిపంచ ప్రవృత్త పక్షే తస్యా దృష్టద్వారా మరణాభావ వ్యాపకత్వేన మరణాభావత్వమితి భావ: తదితి అదృష్టద్వా
రా మరణాభావ వ్యాపకత్వస్య వివక్షిత త్వోపపత్త్యర్థ: కథమితి శరీరపాతం మరణం జీవితేశం తు కాలాంతరే తదభావ తత్రాదృష్ట
ప్రకారస్య వ్యభిచార తావ దదృష్టద్వారా మరణాభావ వ్యాపకత్వం పంచ మరణాత్వమితి తత్ర బలవదనిష్టానుబంధిత్వస్యా
తయా శ్యేనాభిచరణ యజేతేతి విధేయ ప్రాపణం న్యాయమితి విశిష్టాంశే మత అన్వయశం ప్రకాశయతి వ్యపేత వాక్య
వ్యాదినా వైగమనాభిచారత్వం తదభావే బలవదనిష్టానుబంధిత్వ విశిష్టేష్టసాధనత్వ విశిష్ట కృతిసాధ్యతా జ్ఞానత్వేనైవ హేతుత్వ
తి పాంచమ్యాం విశేషణ విశిష్ట భావే విధిగమనాభిచార ప్రయోగ విశిష్టరూపం విధానార్థత్వమితి భావ: విశిష్టస్య విశిష్టత్వమితి
యోగాం పక్షే దర్శత్వం యోగవిశేషణం విశిష్ట భావే విధిగమనాభిచార పంచస్యాత్ క్రియం త్వ కత్రత్వయమితి రీత్యా శత్రు పాపం విశేషణాం
ఏవ విశేషణాత్వం అవచ్ఛేదకతా యా వ్యాపకత్వ ప్రవృత్తి తాత్పర్యం గతం కారణమితి వాక్యం గాంగా సంబంధా వచ్ఛిన్నా వచ్ఛేదకతాయాం
పం జ్ఞానత్వ ప్రయోగ వ్యాప్య భావ ప్రతియోగి ఏవ ఛేదకతాయాం: ఏకస్య: మహాకర్మణ్యత్వే విష్ణుత్వేన విభుకాల మహాకర్మ
యత్వేన మహాయసం బంధావచ్ఛిన్నా వచ్ఛేదకత్వ ప్రతీత్యాపత్తేః తత్ర వ్యాప్యస్య వృత్తిత్వస్య వసుమతస్య వ్యాదివిశిష్టాంశే తే అధినేతి తేన
బలవదనిష్టానుబంధిత్వ విశిష్టేష్టసాధనత్వ విశిష్ట కృతిసాధ్యతా జ్ఞానత్వేనేష్టసాధనత్వ విశిష్టే కృతి ~~సాధ్యత్వ విశిష్ట~~ బలవదనిష్టానుబంధి
కృతిసాధ్యతా జ్ఞానత్వేనేష్టసాధనత్వ విశిష్ట కృతిసాధ్యత్వ విశిష్టే బలవదనిష్టానుబంధితా జ్ఞానత్వేన విరూపణ హేతుత్వమిత్యర్థ:

ఠ ఇహోర్గవికృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వాదినా కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వేన ఇష్టసాధనతాజ్ఞానత్వేన బలవదనిష్టాననుబంధిజ్ఞానత్వేన హేతుత్వ
ముక్తమిత్యర్థః లాఘవాదితి బలవదనిష్టాననుబంధిత్వేష్టసాధనత్వకృతిసాధ్యత్వప్రకారకరూపేణ హేతుత్వే గౌరవాదిత్యాశయః విశిష్ట
రూపేణ హేతుత్వమిత్యత్ర కార్యకారణభావే వ్యభిచార ఇతి తత్రాహ ప్రవృత్తిమాత్రం ప్రతీత్యాదినా తథాచ కార్యసామాన్యే ప్రవృత్తిసామాన్యం [illegible]
ర ధర్మావిశేషణావిశిష్టప్రభావవిరహమనావిశేషణాకార్యకారణభావే వ్యభిచారశంకాయాం అవచ్ఛేదకగౌరవశంకేతి అవచ్ఛే
దకలాఘవాత్ ప్రవృత్తిత్వరూపేణైవ హేతుత్వమిత్యర్థః చికీర్షాద్వారా జ్ఞానస్య ప్రవృత్తిహేతుతా తత్ర చికీర్షాత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి
ఇవిశిష్టరూపేణ హేతుత్వం తు కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వేనైవ తాదృశవస్తుతః చికీర్షాం ప్రతి చికీర్షాత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి తద్ధర్మ
ఇత్యాశయః స్వసమానప్రకారకకృతిసాధ్యత్వప్రకారకసమానప్రకారక కృతిసాధ్యత్వప్రకారకజ్ఞానత్వేన హేతు
త్వంతు ప్రత్యక్షత్రితయరూపేణ విశిష్టరూపేణ హేతుత్వమాహానంతరావచ్ఛేదకత్వేతి భావః స్వత్వమితి ఏవం
కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వేన చికీర్షాత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి హేతుత్వే ఇష్టాసాధనేఽపి కృతిసాధ్యతాజ్ఞానస్య తత్ర వ్యభిచారాదితి భావః న్యూన
వేతి కృతిసాధ్యేష్టసాధనే చికీర్షాజనకత్వేత్యర్థః తథాచ ఇష్టాపత్తిరితి భావః శంకతే ఇష్టేతి సంతత్వేవ ఇష్టసాధనత్వప్రమకాలే చికీ
ర్షాజనకత్వేత్యర్థః ఇష్టాసాధనత్వజ్ఞానే ఇతి మండతర్కేణ ఫల తదా చికీర్షానుత్పాదయితుం శక్యతే నాభవిచికీర్షాం ప్రతి
హాని జ్ఞానత్వేన హేతుత్వాదితి ఉపాయతయా అపాదనత్వస్య సాధనసంభవతి విశేషసామగ్ర్యాభావ ఇతి మహత్యసామగ్ర్యా
[illegible] వ్యసకానాదిత్యాదివాదోపాయతయేతి ఉపాయతయా ఆశయః ఉపాయసామగ్ర్యాసామగ్రీత్యాభావాదిత్యర్థః శంకతే
[illegible] మితి ఇష్టేతి కృతిసాధ్యత్వజ్ఞానాదావిభాగసమాధేఉపాయతయా చికీర్షాత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ఇష్టసాధనతాజ్ఞానత్వేన బలవదనిష్టాననుబం
[illegible] జ్ఞానత్వేన హేతుత్వం సమ్భవాదావిశేషానుసమాధేచి చికీర్షాత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి కృతిసాధ్యతాజ్ఞానత్వేన హేతుత్వం మండతర్క
[illegible] నాయమానాచికీర్షాఉపాయతయా వసామగ్రీసాధనసంభవతి ఉపాయతయా సామగ్రీసామగ్ర్యాభావాదిత్యర్థః॥

తర్కప్రకాశం

౮౨ బలవదనిష్టాననుబంధిత్వజ్ఞానాభావః ప్రతిబంధకమితి బలవదనిష్టానుబంధిత్వజ్ఞానస్య ప్రతిబంధకత్వే అప్రామాణ్యానాస్కందితత్వే
[illegible]స్కందితత్వయోస్తదభావవ్యాప్యవత్తదభావావచ్ఛేదకధర్మదర్శనాదిప్రతిబంధకత్వే గౌరవమతః స్వరూపసంబంధేన వా హార్దిన్యం దర్శితః
[illegible] రూపేణేతి విధ్యర్థాంగత్వం ఇష్టాంతర్విషయత్వం యత్నో ద్వేష్యేత్యర్థః స్వరూపం చేదితి వస్తుగత్యా ఇష్టావిషయత్వం యస్య తాదృశ
ఇష్టజ్ఞానం కారణమితి సుఖాభావాదిస్వరూపకృత్యా తేనైవ కారణాభావాద్విషయత్వం ఇతి బలవదనిష్టానుబంధీష్టసాధనజ్ఞానం
గ్రాహకం ప్రవృత్తికరూపేణ హేతుత్వేన విధివర్గప్రయోజకశక్తిరాహ సామత ఆహ విధ్యర్థేతి ప్రవర్తకజ్ఞానవిషయస్యేతి
విధ్యర్థత్వరూపేణ కారణజ్ఞానస్య ప్రవర్తకతావచ్ఛేదకరూపేణ శక్తిరితి భావః కారణతావచ్ఛేదకరూపేణ ప్రవర్తకతావచ్ఛేదకరూపేణ
శక్తిరిత్యత్ర పూర్వగ్రాహ్యాభావాత్ సూత్రే విశిష్టమేవ శక్యమిత్యత ఆహ నఞ్ వృత్తీతి విశిష్టం బలవదనిష్టానుబంధిత్వవిశిష్టేష్టసాధనత్వవిశి
ష్టకృతిసాధ్యత్వం విశేషణేతి బలవదనిష్టానుబంధిత్వవిశిష్టేష్టసాధనత్వవిశిష్టకృతిసాధ్యత్వే శక్తిః ఉక్తకృతిసాధ్యత్వవిశిష్టబలవ
దనిష్టానుబంధిత్వవిశిష్టేష్టసాధనత్వే బలవదనిష్టానుబంధిత్వవిశిష్టకృతిసాధ్యత్వవిశిష్టేష్టసాధనత్వే [illegible] ఇష్టసాధనత్వవిశిష్టబలవద
నిష్టానుబంధిత్వవిశిష్టకృతిసాధ్యత్వేతి వినిగమకావిరహాదవచ్ఛేదకగౌరవాచ్చ ప్రత్యేకమేవేతి ఇష్టసాధనత్వస్య కృతిసాధ్యత్వస్యాబలవద
నిష్టాననుబంధిత్వరూపేణ విశిష్టరూపేణ శక్తౌ తు బలవదనిష్టానుబంధిత్వరూపేణ విశేషణభావాత్ విశిష్టాభావసంభవాత్ తత్ర శక్తిరి
తి ఇత్యత ఆహ అననుగమేతి తస్య కళంజభక్షణాదికార్యతాభావకృతిసాధ్యతాభావ ఇష్టేతి తదాభావ అనుయోగిత్వాత్ అనుయోగితావచ్ఛేదకధర్మ
యథేతి భావః తథా చ విధ్యర్థాభావబోధకపదం విధ్యర్థ వ్యాపక భావ బోధక విధ్యర్థాభావబోధకపదం తద్వ్యతిరేకారూపవ
విశిష్టాభావాభావాత్తత్ర విశిష్టాభావాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకవిధ్యర్థాభావబోధకపదసామర్థ్యమితి భావః విశిష్టరూపేణ
విభక్తార్థోపకరణసాధనసాధకమితి తత్ర విధ్యర్థాబాధక [illegible] శ్రౌతాప్రధానవదాప్యతావచ్ఛేదకమితి ప్రతిబంధకా

రూపేణైవ శక్తిరితి భావః కళంజభక్షణం న కుర్యాదిత్యత్ర కళంజభక్షణే విధ్యర్థస్యాభావో బోధ్యతే విధ్యర్థత్వప్రత్యేక

ప్రోక్షణం స్యాత్ప్రాప్త్యభావాత్ ప్రోక్షతీతి అపూర్వవిధిరిత్యర్థః పాక్షికే సతి పక్షేప్రాప్తౌ సత్యాం నియమవిధిరిత్యర్థః యథా వ్రీహీనవ ష ౨

ఆర్థికానాం తత్ర ప్రవృత్తిరిత్యుక్తం తదసంగతమ్ శ్రుతేర్బలవత్వాత్ శాబ్దత్వస్య విధ్యర్థత్వే విధ్యర్థాబాధసంభవే ఆర్థికానాం కథం తత్ర
ల ప్రవృత్తిః ప్రవర్తకస్య శబ్దస్య శాబ్దత్వాత్ తత్ర శబ్దస్య బలవత్వాత్ ప్రయోజకత్వ శాబ్దస్య ప్రవర్తకత్వేపి బలవత్వాత్ ప్రయో
జకత్వస్యావిధ్యర్థత్వే కథం తత్ర విధ్యర్థబాధ ఇత్యాశంక్య తత్ప్రత్యక్షరూపే ... విధ్యర్థాబాధే ప్రత్యయే తి
బాధావితి బలవత్వాత్ ప్రయోజకత్వరూపస్య బాధాదిత్యర్థః అబాధావితి బాధాభావరూపయోగ్యతానతత్వాదిత్య
షు బలవత్వమ్ నిత్యరూప మత ఆహ శంక్తేపఇతి గాంతరియ్యుక్తత్వమ్ వ్యావృత్తం బలవత్వమ్ ... ఇత్యాదిః
బలవత్వగ్రహణాభావాత్ తత్ర ప్రవృత్త్యనుపపత్తిరితి వ్యాఖ్యాతం ॥ విధిం త్రిధా వ్యుత్పాదయతి విధిరత్యన్తమప్రాప్తౌ నియమః పాక్షికే
సతి ఇత్యుక్తమితి అత్యంతమప్రాప్తౌ విధిః అపూర్వవిధిరిత్యర్థః యథా వ్రీహీన్ప్రోక్షతీతి ... ప్రాప్త అవఘాతే ...
భావాత్ ... అవఘాతస్య ప్రాప్త్యభావాత్ ... అవఘాతే ... విధిరిత్యర్థః తత్ర చాన్యత్ర చ ప్రాప్తౌ పరిసంఖ్యా యథా పంచ పంచనఖా భక్ష్యా ఇత్యత్ర పంచనఖానాం ... ప్రాప్తానాం ...
నియమవిధిరిత్యర్థః తత్ర చాన్యత్ర చ ప్రాప్తౌ యత్ర ... పరిసంఖ్యా యథా పంచ పంచనఖా భక్ష్యా ఇతి పంచపంచనఖానాం భక్ష్యత్వం విధిపరిసంఖ్యా విధిరిత్యర్థః ...
పంచనఖాః భక్ష్యాః ఇతి పంచపంచనఖాభిధానార్థాప్రతిగ్రహః ... ఇమామగృభ్ణన్ రశనామృతస్యేత్యత్ర ...
... ఇత్యర్థః ... అశ్వాభిధానీమాదత్తే ...
... విధిరితి ... ఇతి ...
విశేషణాత్ ... యథా ... ఇత్యశ్వాభిధానీమాదత్తే ... గర్దభాభిధాన్యాః ...

೮೮ ಯಾಂ ಯಾ ಜಗಾದೀನಾಂ ಮಿಳಿತಾನಾಮುಕ್ತ್ಯಯಾ ಭಂ ಜನಿತಯಾಂ ವಿಕಲ್ಪೈರ್ವಾಕ್ಯಂ ಯ: ಶಶಕಾದಿವರ್ಣಾನಾಂ ನರಿತನ್ಯಪಕಸ್ಯ ಖಂಡಸ್ಯಸ್ಕಂ ಭ
ವಾತ್ ಭಕ್ಷ್ಯಕ್ರಿಯಾಯಾಂ ಮಿಳಿತಾನಾಂ ಅಕ್ಷ್ಯಯ ನಂ ಭಿವನ್ನತಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯತಿ ಭೇದ: ತದುಕ್ತ: ೧ಯಮ: ಶ್ರೋಕ್ಷಿಕ ನತಿ ತಿ ಕೈ ಇತರವ್ಯ
ವಚ್ಛೇದಸ್ಯಾರ್ಥತ್ವಪ್ರಾಜ್ಞತ್ವಾಭ್ಯಾಂ ೧ಯಮತ್ರಿನಂ ಖ್ಯಂತೋಂ ಭೇದ: ತಥಾ ಹಿ ಆರ್ಥಿಕಪಾಂ ಯತ್ರ ಯನಂ ಬಂಧಸ್ಯ ಶಬ್ದಾಂ ತ್ರ ತಿ ಕ್ಷ್ಯಾದಿ
ನಾಂ ಮಕ್ಷ್ಯಯೋಂ ಅರ್ಥಾತ್ಸಿದ್ಧಿ ಏಷಾಮೀ ತಾಕ್ಷ್ಯಯೋ ಅವರಾಕ್ಷ್ಯಯ: ತೇಷಾಂ ಪ್ರಮುಸ್ಯಂ ಯೋ ನಂ ಭವಾತ್ ತತ್ರ ತೆ ರೋ ಪಾಂ ಯ ಸ್ಯಾದಾ
ಕಿ ಶಬ್ದತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ವ ಕಂ ತು ಧೂಮೋ ಖ್ಯಾ ತಿ ವಾಕ್ಯೇ ಪಟ್ಲಾ ರಿವೆ ತಸ್ಯಾಪ್ಯರ್ಥತ್ವಂ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾಯಾಂ ತು ಭಕ್ಷ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಯಾಂ
ಪಂಚಾನಾಮುಸಾಂಪ್ರಕ್ಷ್ಯಯ ನಂ ಭವಾತ್ ಇತರ ಪಂಚ ನಖವ್ಯಾದಾನಾಂ ನಾರ್ಥ: ತತ್ರ ಪಂಚಾನಾಮು ಬಿಷಮು ಷ್ಟ ಯ ನಂ ಭವಾತ್ ಕಿಂ ಮು ಶಾಬ್ದ ಏವ
೪ ಏವಂ ಚ ಭಕ್ಷ್ಯ ಪಂಚನಖ ಪದಯೋರ್ವಿರೋಧಿ ಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ಪಂಚೇತರ ಪಂಚ ನಖಾ ಭಕ್ಷ್ಯಾ ಇತಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ: ತಥಾ ಚ ಪಠಿತ ಪದಾರ್ಥ ಪರಿತ್ಯಾ
ಗಾದಶ್ರುತಪದಾರ್ಥಕಲ್ಪನಾ ದಭಾವವಿಧಿತ್ವಾಪತ್ತೇ ೧ಯಮಾಂ ಪಿಷ್ಟಯೋ ಪಿ ಪತ್ರಂ ತು ಪತಿಪರಿಸಂ ಖ್ಯಾತ್ಯಾದು: ತಸ್ಮಿಂತ್ಸ್ಯಂ ತರಾಂ ಜಗ
ದಿ ಜಗ್ಯಾರ್ಜ ಇತರ ಪ್ರವ ಭೇದಕ್ಯಾರ್ಥ ತ್ವಿ ಬಿ ಕೃ ಪ್ಯಾದಿ ನಿ ಕಾರ್ [illegible] ರ್ಣಂತು ದಿ ತ್ಯಸ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯ ೧ಯಮ ವಿತರ ಪ್ರವ ಭೇದ ಸ್ಯಶಾಬ್ದ ತ್ವಾ
ವಶ್ಯಕತ್ವಾದಿತರಥಾ ಕ್ರೈಷ್ಯಾದಿ ಬಿ ರರ್ಜಂತು ದಿವತೆ ಷ್ಯಗ್ಯಾರ್ಜ ತತ್ವಂ ಬಂಧ ಪ್ರ್ಯದಾ ಸಾ ಸ್ಥಾ ವಾಂ ದಿ ತಿ ಕ್ಷ್ಯಸಾಂಧ ತ್ವಾ ಪೌವಿಧೇ: ಶಕೇ: ೩೦
ತುಕಾ ತ್ಯಾ ಪೂರ್ವೆ ಇತಿ ಪ್ರಾಂಭಾರ ಕೆ ರವು ತವಾಂ ಹಾ ಅತ್ರ ಗುರವ ಇತಿ ತಸ್ಯ ಇಷ್ಟಸಾಂ ಧ ತ್ವಸ್ಯ ಜೋಂ ಧ ನಾ ಕಸ್ಯ ತ್ವ ಹಾಂ ಹ ತಥಾ ಹಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾ
ಮಸ್ಯ ತಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕಾ ಮಸ್ಯಯ ದಿ ಷ್ಟಂ ತಾನ್ನ ಧ ಯಾಂ ಗ ಇತಿ ಅತ್ರ ಕ ವಿಧಿನಾ ಜೋಂ ಧ್ಯಂ ಜೋಂ ಧ ಯ್ಯಂ ಸುವಿಧಿನಾ ಸಾಂ ಮಾಂ ಗ್ಯತ: ಇಷ್ಟಸಾಂ
ಧ ತ್ವ ಬುದ್ಧೇರ ಬಿ ಕಾ ರ: ಸ್ವರ್ಗಾ ಪಿಷ್ಟಸಾಂ ಧ ತ್ವ ಜೋಂ ಧ ಇತ್ಯತ ಆ ಹ ಇಷ್ಟಂ ಚಾತ್ರ ತಿ ಸ್ವರ್ಗ ಏವೇತಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕಾ ಮಂ ಪದ ಸ ಮ ಭಿ ವ್ಯಾಹಾರಸ್ಯ ಗರ್ಗಾ
ಏಕಶತಂ ವ ಮಿ ಷ್ಟಂ ನಿ ಧ್ಯ ತಿ ತಿ ರಿ ತಿ ತಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸ್ಯೈವ ಕ ಪ ದಾ ಧ ಕ್ಷ ತಂ ತೆ ರ ಬಿ ಅ ಭಿ ದಾ ಕ್ಯಂ ಯಾ ಭ್ಯಾ ಕಾ ಕಿ ತು ಸ್ವರ್ಗ ಸ್ಯೈತಥಾ ಸ್ವರ್ಗಾ ಧಿ ಕೃ ಷ್ಟ ಸಾ ಧ
ನಂ ಯಾಂ ಗ ಇತಿ ಭಾವ: ಜೇದ ಮಿತಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಂ ಧ ನಂ ತಾಂ ಗ ಇತಿ ಜೋಂ ಧ ಯ ತೀಂ ಕ ಸ್ಯ ಮಿ ತ್ಯರ್ಥ: ಸಾ ಕ್ಷಾ ದಾ ಧ ತ್ವ ಸ್ಯ ಸಾ ಕ್ಷಾ

ತ್ವಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವಸ್ಯಾಶುವಿನಾಶಿತ್ವೇನ ತತ್ಪ್ರತಿಯುತ್ಪತ್ತೇರ್ನಾಂ ವೃತ್ತಿಧ್ವಂಸಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವೇನಾಸಂಭವಾದಿತಿ ಯಾಗಸ್ಯ ಭಾವಿಕನಾತ್ವ
ಕತಯಾ ತತ್ಪ್ರತಿಯುತ್ಪತ್ತೇಸ್ತು ವಿನಷ್ಟತಯಾ ಕಾಲಾಂತರಭಾವಿಸ್ವರ್ಗಾನ್ವಯಹಿತಪೂರ್ವವರ್ತಿತ್ವಾಸಂಭವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವರ್ಗಸಾ
ಧನತ್ವಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಂಪರಯಾ ಚೇತಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತಾಯಾಂ ಬಾಧೇಽಪಿ ಪರಂಪರಯಾ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತಾಬೋ
ಧೇ ಬಾಧಕಾಭಾವ ಇತಿ ಭಾವಃ ಪರಂಪರೇತಿ ಪರಂಪರಯಾ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವಂ ಹಿ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನಾಪೂರ್ವಸಾಧನತ್ವಂ ತಚ್ಚ ಸ್ವರ್ಗ
ಕಾಮೋ ಯಜೇತೇತಿ ವಾಕ್ಯಶ್ರುತೇಃ ಪೂರ್ವಮಪೂರ್ವಸ್ಯಾನುಪಸ್ಥಿತತ್ವಾದಗ್ರಹಮಿತಿ ಭಾವಃ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಮಪಿ ವಿಧ್ಯರ್ಥ ಇತ್ಯಾಹ ಕಾ
ರ್ಯಮಿತಿ (ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ವಿಧ್ಯರ್ಥ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಪದೇತಿ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ವಿಧ್ಯರ್ಥತ್ವೇ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯೇಷ್ಟಸಾಧನಂ ಯಾಗ ಇ
ತಿ ಬೋಧಃ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವಿಧ್ಯರ್ಥತ್ವೇ ತು ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿನಾ ಯತ್ಕೃತಿಸಾಧ್ಯೋ ಯಾಗ ಇತಿ ಬೋಧ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ತತ್ಪ್ರಸಂಗ ಇತೀತಿ ಭಾವಃ ತದಿಷ್ಟೋ
ಪಾದಕತ್ವೇತಿ ತತ್ತ್ವಾದೇತಿ ಶಾಬ್ದೇ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಬಾಧಾಭಾವಸ್ಯಾಂತೇ ಸ್ಯಾತ್ತತ್ಪ್ರಕೃತಾನುಪಪತ್ತೇ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಅನ್ವಯಿತಾ ಚೇತಿ (ಅ
ತ ಏವಾನ್ವಯಪ್ರಯೋಜಕರೂಪವತ್ತ್ವಸ್ಯಾನ್ವಯಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಯೋಗ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಪದಾರ್ಥಾಂತರಂ ಚೇತಿ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಿತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವಸ್ಥ ಕಾ
ಲ್ಪ್ತ ಬೋಧೇ ಅನ್ವಯಿತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಕಾರಣಂ ಅಸ್ತು ಬಾಧ್ಯಾನ್ವಯಪ್ರಯೋಜಕರೂಪವತ್ತ್ವಾನ್ವಯಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ತತಃ ಕಿಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯ ಸ್ವರ್ಗ
ಕಾಮೋ ಯಜೇತೇತ್ಯತ್ರಾಪೀತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾಮ್ಯಂ ತ್ವಾ ಕಾಮ್ಯಂ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಾನ್ವಯಪ್ರಯೋಜಕರೂಪಂ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಮೇವ ತದ್ರೂಪವತ ಕಾಮಿತ
ಕೃತ್ಯೈ ಸ್ವಶಾಬ್ದಬೋಧೋ ಭವೇತ್ ಯಾಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯಮಿತ್ಯುಕ್ತಮಿತಿ ಆಶುವಿನಾಶಿತ್ವಾದಿತ್ಯುಕ್ತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವಮತಮಾಹ ತಸ್ಮಾದಿತಿ ಇಷ್ಟಸಾಧ
ನಸ್ಯ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಚ ಬೋಧೇ ಯೋಗ್ಯತ್ವಂ ಅಶಕ್ಯತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತಾಪಸಂಭವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಕಾರ್ಯಮೇವ ವಿಧ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ರ ಕೃತೇ ಅಪೂರ್ವ
ಮೇವ ಪದಾರ್ಥ ಇತಿ ತತ್ತ್ವದರ್ಥಃ ಅನ್ವಯಪ್ರಕಾರಮಪಾಹ ತತ್ಕಿಂ ಕೃತಿಕಾರ್ಯರೂಪವಿಧ್ಯರ್ಥವಿಷಯತಯೇತಿ ಯಾಗವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಬೋ
ಧ ಇತಿ ಭಾವಃ ಅನುಪಸ್ಥಿತತ್ವಾದಿತಿ ಪೂರ್ವಮನುಪಸ್ಥಿತತ್ವಾತ್ ಅಪೂರ್ವತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ ಅಪೂರ್ವತ್ವಂ ಹಿ ಮಾನಾಂತರಾಪ್ರಾಪ್ತತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ ತತ್ರ ಕಾ
ರ್ಯಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ವಿಧಿಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ಅನ್ವಿತೇ ಅನ್ವಯಃ ಕಾರ್ಯೇ ಅಪೂರ್ವ ಏವ ಶಕ್ತಿಃ ಕಿಂತು ಕಾರ್ಯತ್ವೇನಾಪಿ ನಾನುಪಪತ್ತಿ ಪದಾದಿರೂಪಕ ಕಾರ್ಯಸಾಮಾನ್ಯ ಏವ

ತತ್ರೈವ ವಿಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ; ಲಿಙ್ ವಿಧಿವಾಕ್ಯಜನ್ಯಧೀಕಾರ್ಯತ್ವೇಽಪ್ಯುಪಾದಿಶೇವ ಭಾಗಾವತ್ಯರ್ಥಧರ್ಮಪೂರ್ವಪ್ರತೀತೇರತ ಆಹ ಯೋಗ್ಯೇತೀತಿ
ಅನ್ಯದಿತಿ ಷಷ್ಠ್ಯಾದಿರೂಪಕಾರ್ಯತ್ವಯೋಗವಿಷಯಕತ್ವಭಾವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಸ್ವಜ್ಞಾನಾದೀತ್ಯತ್ರ ಸ್ವಂ ಪುರುಷಃ ತದೀಯತ್ವಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಯೋ-
ಗವಿಷಯಕತ್ವಾತ್ತದ್ಭಾವಕಧರ್ಮಪೂರ್ವಲಾಭ ಇತಿ ಭಾವಃ । ಕಾರ್ಯೇತಿ ಕಾರ್ಯತ್ವೇ ಶಬ್ದಾನ್ವಯೇ ಪ್ರಾವಿವಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ; ತೇನ ಯೋಗ-
ವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಬೋಧೇ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯಾಪಿ ಯೋಗ್ಯ ಯೋಗಜನಕಭಾವಸಂಬಂಧೇ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಿತ ಪೂರ್ವಲಾಭಃ । ಅತ
ಯೋಗ್ಯ ಕಿಂ ಯೋಗಜನಕಮತ ಆಹ ಯೋಗಜನಕತ್ವಂ ಚೇತಿ ತದಾ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರತೀತ್ಯನ್ಯಥಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಂ
ಬಾಹ್ಯಪೂರ್ವಯೋಗದ್ವಾರಾ ಲಿಙ್ ಕಾಮಿಕಾರ್ಯತಯಾ ಪ್ರತೀಯ್ಯಮಾನತ್ವಂ ಜ್ಞಾನಾದಾವಪಿ ಸಂಭವತೀತ್ಯತ ಆಹ ಲಿಙಿತಿ ಸುಖಾದೇರಪಿ ಕಾ-
ರ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಯಾದುಕ್ತಂ ಕಾಮ್ಯಾದನ್ಯದಿತಿ ಅತ್ರೈತಿ ತದ್ಗತಿ ಅನ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವ ಶೂನ್ಯತ್ವ ಯೋಗ್ಯತಾತ್ವೇ ಯೋಗ್ಯತಾಯಾ
ತ್ವಕಾಲ್ಪ ಬೋಧಕಾನಾ ಸಾಧ್ಯತ್ವಸಾಧಕತ್ವಯೋಗ್ಯ ರೂಪ ಧೀ ಕಾಮಿಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಇಷ್ಟಸಾಧಕತಾ ಜ್ಞಾನವಿಶೇಷತ್ವಸ್ಯೈವ ಅನ್ವಯ
ಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಕಾಮ್ಯಸಾಧಕತಾ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಆವಶ್ಯಕತಯಾ ಸ್ವಜ್ಞಾನಾದೇಃ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧಕತಯಾ ಅಜ್ಞಾನಾತ್ ತತ್ರ ಕಾಮಿಕಾ-
ರ್ಯತಯಾ ಪ್ರತೀತಿಃ ಲಿಙ್ ಜ್ಞಾನಾದೇರಪಿಷ್ಟಸಾಧಕತ್ವಭ್ರಮಸಂಭವಾತ್ ಕಾಮಿಕಾರ್ಯತಯಾ ಪ್ರತೀತಿ ಸಂಭವತೀತ್ಯತ ಆಹ ಸ್ವೇತಿ ಕಾಮ್ಯ-
ಸಾಧಕಂ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಕಾಮ್ಯಸಾಧಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾಯತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಲಿಙ್ ಪ್ರಯೋಗವಿರಹೇಽಪಿ ಭ್ರಮಸಾಧ್ಯೈವೇತ್ಯತ ಆಹ ಅನ್ಯಥೇತಿ ಲಿಙ್ ತಥಾ ಬೋ-
ಧಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧಕತಯಾ ತಜ್ಞಾನಸಂಭವೇ ಕಾಮಿಕಾರ್ಯತಯಾ ಪ್ರತೀತಿ ಸಂಭವಾತ್ ತತ್ರ ಯೋಗ್ಯತೇತ್ಯತ ಆಹ ಲಿಙಿತಿ ವಿರ-
ಹಃ ಯಾಗೇತಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯಕಸ್ಯ ಯಾಗವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯನ್ವಯ ಬೋಧ ಇತಿ ಭಾವಃ ಪ್ರಥಮಾಂತಪದಾರ್ಥಮುಖ್ಯ
ವಿಶೇಷ್ಯ ... ಬೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯೇಣಾಹ ... ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ಇತಿ ಕಾರ್ಯವತ್ತ್ವಂ ಚ ಯೋಗ್ಯ ಯೋಗಜನಕಭಾವಲಕ್ಷಣಸಂಬಂಧೇ ಯೋಗ-
ತಂ ತು ಇತಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯಕಸ್ಯ ಯಾಗವಿಷಯಕಕಾರ್ಯಸ್ಯಾನ್ವಯಸಂಭವೇ ಅಪೂರ್ವಲಾಭ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಲಿಙ್ ಕಾಮಿಕಾರ್ಯತಾಯಾಃ
ಯೋಗ್ಯ ಇಷ್ಟಸಾಧಕತ್ವಸ್ಯಾನ್ವಯ ಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಅಪೂರ್ವಾಲಙ್ಘಿತ್ವಾತ್ತತ್ರೇಷ್ಟಸಾಧಕತಾ ಜ್ಞಾನಸಂಭವಾತ್ ಕಥಂ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ

ಯೋಽಪ್ಯಶಂ ಯಾಗವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕೋಽಯೋಽರ್ಥ ಇತಿ ಚೇನ್ನ । ಪಿಂಡಯೋರ್ಥ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ಯಯೋಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಂ ಕಿಂ ತು ತತ್ಸ್ವರೂಪ
ರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ ಯತ್ರ ಕುತ್ರಚಿ ದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಂ ಗಮ್ಯತೇ ತತ್ಪದ ವಚತಿ ತಾದೃಶಾ ಕಾಮಿ ಕಾರ್ಯೇಷ್ಟಸಾಧನತೋಪ್ಯ ಗವ... ತವಿತಿ
ರ್ಥಸ್ಯ ಪದಾರ್ಥಯೋರ್ಯೋಗ್ಯತಾಂ ಯೋಗ್ಯತ್ವಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಭಾನಮುಪೇಯತೇ ತತ್ರೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿ । ಯೋಗ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯತಾ
ತ್ರಕಥಮಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ವಿಷಯಿ ಕೃತ್ಯತ ದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಮಿತಿ ಚೇತ್ಸತ್ವಂ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನಭಾವಾ ತಾವೂರ್ವಸಾಧನತ್ವಮೇವ ಪಿಂಡಯೋರ್ಗಸ್ವರ್ಗಸಾಧನ
ಭಾ ಪಾ ತ್ವಮಿತ್ಯ... ಪೂರ್ವಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತಾ ಭಾವ ಸ್ವೇ ವಿಶ್ವಕರ್ತಯೋಃ ಶಬ್ದಾನುಪಕ್ಷೇತ ತಸ್ಯಾಪಿ ತಸ್ಯಾ ದ್ವಾರ ಭ್ಯಾಪರ ಪಾದಿತತ್ವ ತಿ ಭಾಸಾ ಪಗಮಾತ್
। ಪಿಂ ಪ್ರಥಮಂ ತತ್ರ ವಿಧಿಯಾಗವಿಷಯಕಕಾರ್ಯಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವಯೋರ್ಭೋಗಾ ಭ್ಯುಪೇಯತೇ ಇತಿ ಕಿಂ ತು ... ಪಕ್ಷೇ ತತ್ಪ್ರತಿಯೋಗ ಯೋಗ ಕೃತಿ
ಸಾಧ್ಯತ್ವಾತ್ಯತ್ಯಂ ಪ್ರಾಗಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಯೋರ್ಭೇದಂ ಭವತಿ ತಿ ತದ್ವೃತ್ತಿ ಗವಾರ್ಥ ಮುಧ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನಂ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ । ಯೋಗ್ಯಕಂ ಯೋ
ಗವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕೋಽಯೋರ್ಥ ಇತಿ ತದ್ವತನಿಷ್ಠಂ ತತ್ವ ಸಂಭವತಿ ... ಅನ್ಯಯಪ್ರಯೋಜನಕಯೋ ಪವೃತ್ತ್ಯಯೋ ಪಯೋ
ಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಹೇತುತಯಾ ಕಥಂ ಯೋಗ ವಿಧೇ ತಾದೃಶೋಽಯೋರ್ಥಃ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವಯೋರ್ಭೇದಂ ತಥಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವ
ಸ್ಯ ಬೋಧ ಇತಿ ತದ್ವತ । ಗವಾರ್ಥ ದಿವಿ ಚೇತ್ಸತ್ಯ ತದ್ವೃತ್ತಿ ಪಿಂಡಸಂಸ ಗಾರ್ಹ್ಯ ಪಸ ಮಿಂ ತೋ ವಸ್ತ್ವ ತ ರ ಬಿ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿತೋಪ್ಯ ಪಗಮಾತ್ತಸ್ಯ
ರ್ಗಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ರ್ಗಕಾಮ । ಯೋಗ್ಯತ್ವಾದಿ ಕಾಲಂ ಪೂರ್ವಾಸ ಪಕ್ಷ ಕಾಲಂ ಅಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹ ಬಲಾದೇವ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಭಾನ । ಸಂಭವಾತ್
ಯೋಗ್ಯತಾ ವಿಷಯಕ ತತ್ವ ದಾರ್ಥ ವಿಷಯಕ ಶಾಬ್ದಬೋಧಸ್ಯ ತತ್ವತೇ ಅ ... ಕ ತಾಪದಿತಿ । ... ತಥಾಪಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವಸಾಧನತ್ವಂ ಯೋ ವಿ...
ಭಾವಕ ದೇಂ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಯೋರಪೂರ್ವೇ ವಿಕ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯತ್ವಂ ಯೋಗ್ಯಯೋಗೇತಿ ಚೇತ್ ... ಏಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಪರ ವೈಶಿ
ಷ್ಟ್ಯಮಿತ್ಯತ್ರ ಗತಃ ... ಕೃತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪ ... ತ್ವಂ ವಿಧೇಂ ತು ಭಾನ ತ ಇತ್ಯಪಿ । ಯ ಮ ಇತ್ಯಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಮುಪೇತ್ಯ ತಾವಚ್ಛೇದಕ...
ತ್ವ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವಿಧೇಯತಯಾ ಭಾನಂ ಸಂಭವತಿ ತಿ ... ವಚ್ಛೇದಕ ಸ್ವ ಸಾಧನತ್ವಮವಚ್ಛೇದಕ ... ಸಾಧ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಪ್ರತೀತೌ
ಪ್ಪ ಏಕ ವಿಶಿ ಅಪರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಮಿತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಯೋರಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಯೋ ಭಾನಂ ಸಂಭವತಿ ಏಕತ್ರ ದ್ವಯಮಿತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಯೋರ್ಯೋಗ ವಿಷ

తర్కప్రకరణం

అతేవ తిలక క్షత్ర త్వత త్త్వకాలిల కవిశిష్టకర్తణ: వినైశిష్ట్యమితి గ్యాయ యేవయాం భూంధయం తకర్తకలిస్య యమేతిలకసమాగకా తక
తిలకకాంగ్యహుత కకర్తకలం నిత్రవయైష్యల్యం యదిత్తైక త్రద్వయమితి గ్యాయసా విత్త
౧ తావత్

౬౦ విషయకం కార్యం ఇష్టసాధనమితి బోంధి బాంధకాభావ: అబాద్యం తదర్థమయుక్తి శ్రుతి కృత్య బాధాను పగమం తథ్యంత్యాభావ వర్గ గతేతి తత్త
పచతి గతతి త్వస్త్రా ఖిళా భ్రమేణాపత్తి: కృతం తరాంగే విఇష్టసాధకత్వ కృతి సాధ్యత్వం తరాంశికత్రయమితి గ్యాయతో భాగసంభవేక
క భంధయాంగత్వాం బాంధత యోంలృ కైయాం తత్వతి వాక్యం తత్రయాంగస్య ప్రకృత్యర్థతం యాంత్రయం గాం ప్రకృత్యర్థ గ్యతకాల్యర్థ బోధ
ధకత్వకియమేకవ కవిశిష్టిఅవకతైశిష్ట్య మితి గ్యాయతోకి వాక్యాయ చైయాం ధస్య వృత్తి తి ఘతావ్యతాత్వేకత్రయం యమితి గ్యాయోయాం
కాంభబోంధి జ్ఞప్తితవాతస్యకైవల్యాంప్త త్రితి తథ్యా కల్పతాం ధూర్తక్షయత్వాపచవకకాభ్రబోంధాంశపతవ్యావవిథిప్రత్యయస్థితి
కత్రయం యమిత్రి గ్యాయంతోకి బోంధిబాంధకాభావవకాంపర్యాంతపక్షి దంభూత్రమపుత్ర: పుత్రవాంశ్చవేతి తాత్పర్యా పుత్రాభావసమ
కాలకత్వం పుత్రం ధితమితి కథం విశిష్టే వైశిష్ట్యమితి లివాక్య బోంధిభాంగత్వర్గత ఇతి తత్ర కవికలాంథిలక్షణాంయోం పుత్రవి
యోంధికపుత్రభాం అర్థ: స్వవిషయకళిద్దైకాంవికోంధితావ్యక్త తధాచ పుత్రభాంపమాంకాంతకత్వం పుత్రభావత ఇతి కాప్యస
వతి రితి విధి అత్రస్వర్గకామోయజేతేత్యాద్యౌ ప్రథమత: యాంగవిషయకం కార్యమితి ప్రథమోబోంధ: యాంగవిషయకం కా
౪ ర్యం స్వర్గకామకర్తకం మిత్యుభయమితి తృతీయో బోంధ: స్వర్గకామో యాంగకం స్వర్గసాధకం యాంగవిషయకం కార్యం స్వర్గకామ కృతి
సాధ్య మితి చతుర్ధోంబోధ: తతస్తాపూర్వకృతిసాధ్యత్వం యాంగకృతి సాధ్యత్వం వికాంభవవక్తమిత్యవపత్తి ఙ్ఞానే గవకాంశ కాంస్వర్గసా
ధకం స్వర్గకామకి యోంభృతంయాంగ: స్వర్గకామ్యకృతిసాధ్య ఇత్యేపంచమో బోధయాంగవిశేష్యక: పంచమోబోంధ: ఏవ వత్రవర్తక:
పంచమోకయవతి ఙ్ఞానంతస్యహ కృతసధ్వకతో బోంధ: గౌరవకం థాకిక ఇత్యపృత ఇతి కేచిదాహు: కామ్యసాధకతాధి ఙ్ఞ్యం
మిదం కార్యమితి కార్యతా ఙ్ఞానవపురుషకార్యం యాంగవిషయకమితి ప్రథమోంబోంధ: ఏతోమమిదం యాంగవిషయకం కార్యమి
తి ద్వితీయోబోంధ: అయమేవ ద్వితీయో ఙ్ఞత్వకపంసాం అపూర్వ్యఅన్వయ: అపూర్వకాకాంకామికృతి సాధ్యత్వ వతీయో వదాన్య
విషయాంగభవతి కృత్యం తదాత్త దిసప్తత్తి: కామికృతి స్థయాంగవిషయాంగ తాపన్న వతియోంపదాన్యగ: కామ్యసాధక త్వేకఙ్ఞానాతి

౭ సాధకమితి ద్వితీయోబోంధ: స్వర్గసాధకం యాంగవిషయకం కార్యం స్వర్గకా

ಕಾಮ್ಯಸಾಧನತ್ವೇನ ಜ್ಞಾಯಮಾನೇ ಏವ ಕಾಮಿತಾರ್ಥತ್ವೇ ಯಮಾಂ ದಿತ್ಯತ್ರಾಪ್ಯರ್ಥವಿಮರ್ಶಾನಂತರಂ ಕಾಮ್ಯಮಾನಸ್ವರ್ಗಸಾಧನೇ ಸ್ವರ್ಗಸಾ
ಧನತಾಜ್ಞಾನೇ ಚ ಸ್ವಕಾರ್ಯತಾಜ್ಞಾನೇ ಚ ತತ್ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿಕಾ ತೀರ್ಯಾಗ ಇತಿ ಪ್ರತೀಯತೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇರ್ಭೇದಃ ತತ್ರಾಧಿಕಾರಿತ್ವೇನ ಪುರುಷಾರ್ಥ್ಯಃ ಕಾಮ್ಯಸ್ವ
೩ ರೂಪಸ್ವರ್ಗೇಚ್ಛಾ ಯಾಗ ಕಾರ್ಯತಾ ಯಾ ವಿಶೇಷ್ಯ ತಿಲಾ ಯಾಗಸ್ಯ ಶ್ರುತಿಃ ಕರ್ತವ್ಯ ರಂ ವಿನಾ ಅಗ್ನಿ ಪವನ ತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಬಲಾತ್ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿನಂ ಯಾ
ಗ ಕರ್ತರಿ ಚ ತದ್ಭೋಗ್ಯ ಮಾನಾಧಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಜಂ ಕಾರ್ಯಂ ಅಹಂ ಮಬಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ನ ತಮ ಮಷಿ ದಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಯುಕ್ತಿ ಪುರಸ್ಸರಂ ಯಾಗೇ
ಯತ್ನಃ ಪ್ರತಿಸಂಧಾನೇ ಜಂ ತ ಸುಖಾ ಧಃ ವಿಧಿಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ವ್ಯಾಹ ಕ ತ ರಿತ್ಯಾ ತಾ ವ ತ್ವರ್ಥಂ ತ ಮಾ ಕಾ ಂಕ್ಷಾಯಾಃ ಅಪರಿಪೂರ್ತಿಃ ಪಂಚ್ಛೆ
ವ . ಕಾರ್ಯಾಣಿ ತಿ ಬ ಹು ಶಃ ಮ ಜಂ ಶೋ ವ ರಾ ಗೇ ಣ ಬೋಧಯ ಮಾನೇ ಮಾ ನೇ ಕಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬೋಧತ್ರಯೇ ಮಿ ವ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ತು ನ ವಾಚ್ಯಃ ಮ
ದಂ ಕಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರತಿ ಶೇಷಿ ಪ್ರ ಥ ಮಂ ಯಾಗ ವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯವಬೋಧೋ ನ ತು ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ತತ್ರ ಪ್ರವೇಶಃ ಅಸ್ಯಾ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಯಾ ವರ್ತಿಃ
ತ ತೋ ನ ಬೋಧ ವಂ ಚ ಕ ಮಿ ತಿ ಷ ಷ್ಠಿ ವ ಬಾ ಕಾ ಇತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ಇತ್ಯಾ ಪ್ಯಕ ಂ ಯಾಗ ವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸ್ಯಾಯ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವೇನ ಜ್ಞಾ
ಯಮಾನೇ ಮಿತಿ ಪ್ರಥಮ ಬೋಧಃ ನ ತು ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನ ಮಿತಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ಇತ್ಯಾ ಪ್ಯಕತ್ವ ಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ಸ್ಯ ಇದಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಬೋಧಃ ಪತಂ ಯಾ
ತತ್ರ ಜ್ಞಾಯಮಾನೇ ಸ್ವೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ಅನ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾಭಾವಾದಿಷ್ಟಸಾಧನತ್ವ ಜ್ಞಾನಾಭಾವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಧ್ಯತ್ವ ಬೋಧಕಾಸಂಭವಾಚ್ಚೇತಿ
೩ ದಂ ಚ ಜ್ಞಾನೇ ಸುಖಾ ತ್ವ ವಿಷಯಕ ಂ ನ ತು ಯಾಗ ವಿಷಯಕಂ ತ ಸ್ಯಾಪ್ಯಧಿಕಾರ ತ್ವೇನ ತತ್ರೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ಮಗ್ರಹಣಾತ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತುಲ್ಯ ಯಾ ಪ್ಯಕಂ ಕಾ
ರ್ಯಂ ಇದಂ ಸ್ಯಾಯ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವೇನ ಜ್ಞಾಯಮಾನೇ ಮಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪೂರ್ವ ವಿಷಯಕತ್ವಂ ಶಬ್ದ ಬೋಧಾನಂತರ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯ್ಯಂ ನ ತು ಮಧ್ಯಮ ಜ್ಞಂ
ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯ ಕಾರಕಂ ತತ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಾರ್ಯ ಬೋಧೇ ಇತ್ಯಾ ಪ್ಯತ್ವ ಸ್ಯಾಯ ತ್ವ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನ ತ್ವಾಗಂ ಯಾಗ ಸ್ಯಾ ಪತ್ತಿ ಕಾರಣಂ ಜ್ಞಾನೇ ಸ್ಯಾ ಪ ಸ್ಯ ಕ
ತ್ವಾತ್ ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯ ತ್ವಂ ಚ ಯಾಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನಂ ಯಾಗ ವಿಷಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಷ್ಟಸಾಧನ ತಾ ಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನ
ನ ಚ ಕಾಮಿಕಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದೃಷ್ಟ ಕಾಮ್ಯ ಸಾಧನ ತಯಾ ಅಜ್ಞಾಯಮಾನಂ ಕಾರ್ಯತಯಾ ಅವಗತಿ ಯಾ ಇಷ್ಟ ಸಾಧನತ್ವಮುಪಾದಾನೇನಾವ
ತ್ಯ ಕಾಮ್ಯ ಮಾನ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವೇನ ಜ್ಞಾಯಮಾನೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಬೋಧಿತ ಸ್ವರ್ಗ ಇತ್ಯಾ ಪ್ಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಇತ್ಯ ವೃತ್ತಿ ಯ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಂ ಯಾಗ ವಿಷ

೯೧ ಯಕಿಂಚಿದ್ಯಾಗಮೇವ ಬಾಧಿತಾರ್ಥತ್ವೇನಾಗ್ರಹ್ಯತ್ವಂ ಯತಃ ತತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ವಸ್ತುತಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಪದೋತ್ತರಂ ಕಾಲಾಂತರೇ ಲಕ್ಷ್ಯತಿ ಯಾಗೋ ಇತಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮವಿಶೇಷ್ಯ
ಕಃ ವಸ್ತುತೋರ್ಥಬೋಧಃ ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ಮಸ್ವೇದಂ ಕಾರ್ಯಂ ಅಹಮೇವ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಃ ತಸ್ಮಾನ್ಮಮೇದಂ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಯಾಗೋ ಮಸ್ವೇದಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗ
ಸಾಧನತ್ವೇನ ಜ್ಞಾಯಮಾನಮಿತಿ ಬೋಧಃ ಪಂಚಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಕಿಂಚ ತದಾನೀಂ ತದ್ವ್ಯಂತದ್ಭಾವೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಧಿತಃ ಸಾಕ್ಷಾದಸಂ
ಭವಿತವ್ಯಾಂ ಪರಂಪರಯಾ ವಿಧಿಜನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವೇ ಯಾಗೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಮವಿಕಲ್ಪಂ ಕಿಂ ತತ್ಸಾಧನಾಕರಮುಖವಿತ್ತ್ವ
ತ್ವಕಮೇವೇತ್ಯುಕ್ತಂ ತತ್ಸ್ಥಿತಂ ಯಾಗೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಜ್ಞಾನಂ ವಿಧಿನಾ ಜನಯಿತುಂ ಶಕ್ಯತೇ ತತ್ರ ಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ಅಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ
ಪರಂಪರಾ ಘಟಕತಾ ಪೂರ್ವೋಪಪನ್ನೇತಿ ಚೇನ್ನ ತದ್ವ್ಯಾಪಾರಸಂಭವಾದ್ವ್ಯಾಪಕತ್ವಶಕ್ತಿರಿತಿ ತತ್ರ ತಂತ್ರಂ [redacted] ವಿಯಾ
ಗೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತಾಬೋಧೋಪಕ್ಷಣಾತ್ ತಥೇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಾಂಶೇ ಜ್ಞಾನಂ ಪಾದಕಂ ಧರ್ಮಂ ಇಷ್ಟಸಾಧನಜ್ಞಾನಂ ಪಾದಕಂ
ಅಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿರಿತಿ ನಾಮ ಇತಿ ಕಲ್ಪಕತ್ವಂ ತಯಾಸ್ವರ್ಗಕಾಮಯೋಗ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವೇ ಜ್ಞಾಯಮಾನಂ ಸ್ಥಾಯಿ ಯಾಗವಿಷಯಕಂ ಕಾ
ರ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರತೀತಿಬೋಧಃ ಯೋಗ್ಯತ್ವಂ ತಯಾಗತ್ವೇ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಪ್ರಕಾರತಯಾ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಸಂಸರ್ಗಮರ್ಯಾದಯಾ ಭಾಸತೇ
ತತಃ ಅಪೂರ್ವಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ಯಾಗೇ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ಕಾಲಾಂತರಭಾವಕಮಿತ್ಯ [redacted] ಪತ್ತಿಜ್ಞಾನಾತ್ ಪ್ರತೀತಾಪೂರ್ವಕಾಲಕಾಮಸಾಧನತಾ
ಜ್ಞಾನಸಹಿತಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಯೋಗ್ಯಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವೇ ಜ್ಞಾಯಮಾನಂ ಯೋಗಃ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ದ್ವಿತೀಯೋ ಬೋಧಃ ತತಃ ಕೃತಿರಾಪ್ತಯಂ ವಿನಾ ಅ
ಪನ್ನತ್ವಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜ್ಞಾನಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಾಗಃ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನಸಾಧನತ್ವೇ ಜ್ಞಾಯಮಾನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಯಾಗಂ ಕಾಲಾಂತರೇ ಕೃತಿವಾನ್ ಸ್ವರ್ಗ
ಕಾಮಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಾಗಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವೇ ಜ್ಞಾಯಮಾನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಯಾಗಂ ಕಾಲಾಂತರೇ ಪೂರ್ವಸಾಧನಮಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯೋ ಬೋಧಃ ಕಾಲಾಂತ
ರಭಾವಿಪೂರ್ವಸಾಧನಸ್ವರ್ಗತ್ವರಹಿತಂ ಯಾಗೇ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಕೃತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಪ್ರತೀತಾತತ್ವಪೂರ್ವಸಾಧ್ಯಪ್ರತೀತಿಜಾತೇತಿ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯಬೋಧಸ್ಯೋದ್ಯೋತ್ಯಮಿತಿ ವಿಸ್ತರ ಪರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಅಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಪ್ರಾಪ್ಯಪರಮಾಕಾರತಯಾ ಪ್ರಾಪ್ಯಪರಿಕಲ್ಪನಾಸಾಧ್ಯ ಕಾರ್ಯತ್ವ
ಪ್ರಮಾಣಂ ತಾರ್ಕಿಕಃ ಮುಖ್ಯವಿಶೇಷ್ಯಕಪಕ್ಷೇ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಮಿತಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರಬಂಧಾದ್ ತತ್ರ ಪಕ್ಷಾಭಾವಪ್ರತಿಪಾದನಂ ಕಾರ್ಯತ್ವಯ ಇತಿ ತತ್ತ್ವಸಾರೇ ಧಿತ್ಯತೇ ಇತಿ

ಸಾಧ್ಯಂ ತೇಂ ಸಾ ವಗತಂ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವಂ ಯಾಗಜನ್ಯಫಲಭೋಕ್ತೃತ್ವರೂಪಂ ಸಾಧಿಕಾರಿತ್ವಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನಮಿತ್ಯನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ
ಯಾಗಜನ್ಯಫಲಭೋಕ್ತೃತ್ವ ತು ಧರ್ಮಾಭಾವಾತ್ಃ ತತಃ ಸ್ವವಿಧೇಃ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಂ ಪ್ರವರ್ತಕಜ್ಞಾನಜನಕಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನಮಿತಿ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾತ್ ಸ್ವ
ರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಯಾಗಃ ಕಾರ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಾಗಸ್ಯ ಕರ್ತಾ ಭೋಕ್ತಾ ಚ ಅಹಮಪಿ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ ಇತಿ ಪ್ರತಿಸಂಧಾಯ ಯಾಗೇ ಸೋಮ
ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯಃ ಅಹಂ ಚ ಯಾಗಕರ್ತಾ ಅಧಿಕಾರೀತಿ ಪ್ರವರ್ತಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವ ಮತ ಇತಿ ಪ್ರಾಭಾಕರಮತಮೇವಂ ವರ್ಣಯ ತಿ
ಸ್ಮಿನ್ ಪರಮಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಾಚ್ಯಂ ಕ ಅಹಾ ಪೂರ್ವಾಣಿ ತು ಕಲ್ಪ್ಯಾನೀತಿ ತೇಷಾಂ ಮತಂ ತತಃ ನ ಚ ಕಥಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ತಥಾಹಿ ಅಹಂ ಪಾಸ್ಯ ಯ
ಯ ಮಪಾ ಪಾಸ್ಯಂ ತಾಶೇತ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಂ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಚ ತೇತಿ ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸಯಾಗ ಸಾಧಿ ಹಿತಾ ತಮುತ್ಪತ್ತಿ ವಿಧಿಂ ಯ ಸ್ವಪ
ಯ ದಾ ಆಗ್ನೇಯೋ ಷ್ಟಾಕಪಾಲೋ ಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ಚ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಚಾ ಚ್ಯುತೋ ಭವತಿ ಉಪಾಂಶು ಯಾಜ ಮಂತರಾ ಯಜತಿ
ತೌ ಭ್ಯಾಮೇತೇ ಮಗ್ನೀ ಷೋಮೀಯ ಮೇಕಾದಶಕಪಾಲಂ ಪೂರ್ಣಮಾಸೇ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತಿ ಪ್ರಂ ದಧ್ಯಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ಪ್ರಂ ಪಯೋ
ಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ತ್ವೈಂದ್ರಾಗ್ನೇಯೋ ಷ್ಟಾಕಪಾಲಃ ಉಪಾಂಶುಯಾಗಃ ಅಗ್ನೀಷೋಮೀಯ ಏಕಾದಶಕಪಾಲಃ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಮಾಗ್ನೇಯೋ
ಷ್ಟಾಕಪಾಲಃ ಇಂದ್ರಂ ದಧಿ ಯಾಗಃ ಇಂದ್ರಂ ಪಯೋ ಯಾಗಃ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ವಿಹಿತಾಃ ತೇಷಾಂ ಷಣ್ಣಾಂ ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸಯಾ
ಗಾನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಕ ತೇ ಯಾ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತಿ ಪರಮಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತ್ವಾತ್ತು ತಾವತ್ ಸಂಭವತಿ ಕ ಅಹಾ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಪಿ ವಾಚ್ಯತ್ವಮುಪಿ ಯತ್ನಾತ್
ವೇತ ಅತ್ರ ಸ್ವೃತಿ ಫಲಸಾಧ್ಯತ್ವ ಕರ್ಮಾಂಗಗಣೋ ಚರತಂ ಯಾಂ ಫಲ ಪ್ರಾಂಶ ನ ಕ್ತ ಮ ಫಲ ನಿರಸ್ತಾಪೂರ್ವ ಮೋ ಧಕ ಕಾಮ್ಯವಿ ಧೇರಪಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ತೇ
ಯಾಂ ನೈವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧಕತ್ವ ಸ್ಯಾ ಭಾವ ಯಿತುಮ ಶಕ್ಯತ್ವಾತ್ ಪರಂಪರಾ ಘಟಕಾ ಪೂರ್ವ ಮೋಧಿತೇ ತ ದುತ್ತರ ಪಯುತ್ಪತ್ತಿ ವಾಕ್ಯ
ಸ್ತ್ವಂ ಆಗ್ನೇಯಾ ಋಗಾನಾಂ ಯಾಗಸಾಧಕತಾ ವಾಬೋಧಃ ತಾವತಾ ಲಸ್ಯಾ ಯು ವಾಪಾಂತಕ ತ್ವರೂಪಂ ತಯೋರ್ಗತ್ಯಾ ಜ್ಞಾನ ಸಂಭವಾಂತ ತ ಸ್ತ್ರಾ
ಯಾ ಋಗಾಂ ಷಣ್ಣಾಂ ಮಪಿ ಗಾಣಾ ತದಾ ಪರಮಾಪೂರ್ವರೂಪ ಪಾಪ್ಯ ಸಾಧಕತ್ವ ಬೋಧಕ ಅಹಾ ಪೂರ್ವಾಣಿ ಕಲ್ಪ್ಯಂತೇ ತತ್ಪ್ರಾಚ
ತೇಷಾಂ ಪರಮಾಪೂರ್ವಸಾಧಕತ್ವ ಮಿತಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಾಕ್ಯ ವಿಧಿನಾ ಪರಮಾಪೂರ್ವ ಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಯಾಗಾನಾಂ ಪರಮಾಪೂರ್ವ ಸಾಧಕತಾ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಾ
ಕ್ಯೈಃ ಪ್ರತೀಯತೇ ಪರಮಾಪೂರ್ವ ಸಾಧಕತಾ ಯಾ ಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದಸಂಭವಿ ತಯಾ ಕ ಅಹಾ ಪೂರ್ವಾಣಿ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ತ ಇತಿ ತತ್ರಾಧ್ಯಾಂ ತತಃ ತತ್

ಕಥಮುಪಪದ್ಯತೇ ತಥಾಹಿ ಯಥಾ ಅತ್ರ ವಿನಾಶಿತಯೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯನಿರ್ಗತಸ್ಯ ಗಗನಾದೇರ್ನಾಶಾಭಾವಃ ತಥಾ ಪರಮಾಣ್ವಾದ್ಯನಾದೇರ್ನಾಶಾಭಾವೋ ಗ್ರ
ಪಕ್ಷೇ ಹಿ ಪರಮಾಣ್ವಾದ್ಯನಾದ್ಯಯೋಗ್ಯೋ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವ್ಯಾಪಾರಃ ತಥಾ ಚ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಸ್ಯ ಗಗನಾದೇರ್ನಾಶೇ ವ್ಯಾಪಕವಿಶೇಷಣಂ ಪರಂ ಪರಾ
ಕ ಅ ಶ್ಯಾಂ ರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಪಕ್ಷೇ ತ್ಯಾದ್ಯ ಪರಮಾಣ್ವಾದ್ಯಪ್ರತಿಪಕ್ಷಂ ಪರಂ ಪರಾ ಹಿ ಧೀ ಸ್ತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರ ಹಾ ತ್ಯಾದ್ಯ ಗತ್ಯಾ ಪಕ್ಷೇ ಪರಮಾಣ್ವಾದೇರ್ನ
೪ ಗ್ರಹಾಂ ಸಂಭವೇ ಬಿತಿ ಶ್ರುತ್ಯಾದಾರ್ಥತಾ ಪಕ್ಷೇ ಪಕ್ಷಾನ್ತಯ ತ್ಯಾಪಕ್ಷೇ ಅಪರ್ಶಂ ತಸ್ಯಾಯಿ ವ್ಯಾಪಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಹೇ ತ್ವಾಪಾಂ ಕೃತ್ರಿಮಾ
ಹ್ಯತ್ಯಾತ್ತಥಾ ಕಲ್ಪಕತಾ ಲಾಂ ತತ್ಪಲ ಜ ಕಾ ಶ್ರುವಿನಾ ಶ ತ್ಯಾಪಕ್ಷೇ ಫಲಪರ್ಶಂ ತಸ್ಯಾಯಿ ವ್ಯಾಪಾರಕತ್ವಸ್ಯಾಖ್ಯ ವಿಶೇಷ ತ್ಯಾಕಾರಪ
ಪೂರ್ವ ಸ್ಯಾವಿಶಾಖ್ಯತ್ವಂ ಮಧ್ಯಗಾಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಅತ್ರೋಚ್ಯತೇ ಧ್ರುವಯೋಃ ಪ್ರಸ್ತೂಂ ಪ್ರಸ್ತು ಪ್ರಶ್ರಿ ಯಮಾನಗಾಂ ಯೋಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರಾದ
ಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಗ್ರಹಂ ಪ್ರವೇತಿ ತದುತ್ತರಂ ಚೈಕಕರ್ತೃಕತ್ವ ಅವಗತೇ ಪ್ರಥಮಾ ಪಗತೇ ಸ್ವಗಗನಾದೇ ತ್ವಾ ರ್ವ್ಯಾಪಕ ಯಾಂ ಕ ಅ ಶಾ ಪು
ರ್ವ ಣಿ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ತನಿ ತ ದುಬಿಂತ್ಯ ಪ್ರಥಮಂ ತಥಾ ಮ ಕ ಕರ್ತೃಕತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಕಾಬಿ ಪಾ ಣಿ ಪಹಿತ ತ್ಯಾಖ್ಯಾದಿತಿ ವಿ ಗ್ರ
ಸು ಕಾ ಪ್ಯವಿ ಕಿ ನಾ ಕಾರ್ಯತ್ವ ಪರಮಾಣು ಪೂರ್ವ ಬುದ್ಧಿ ಆ ಗ್ನೆಯಾ ದಿ ನಾಂ ಕಾ ರ್ಯತ್ವೇನ ಪಕ್ಷತಂ ಪ್ರತಿ ಹೇತುತಾ ಬುದ್ಧೇ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾವ್ಯ
ವಹಿತ ಪೂರ್ವ ತ ರಕ್ಷ ಣಿ ಬಿ ಸಂ ಪ್ರಾ ಕ್ಷ ಕಾ ಲಾಂ ತರ ಭಾ ವಿತ್ವ ಪ್ರತಿ ಸಂ ಧಾನಂ ತತ್ರ ಸ್ವಾಗಸ್ಯ ಪ ಪೇಹಂ ತರೋ ಪಹೊ ಗೃ ಪ್ರತಿ ಸಂ ಧಾ
ನಾ ಗ್ನೆ ಯಾ ಸ್ಥೇ ಸಾ ಕ್ಷಾ ತ್ತ ಜ ಕತ್ವ ಪೋ ಧ ಸಂ ಭವಃ ಏವಮಾ ಗ್ನೆ ಯಾ ದಿ ಸಾ ಕ್ಷಾ ತ್ಪರಮಾ ಪೂರ್ವ ಜ ಕ ಮಿತಿ ಬೋಧ ಗ್ರಹೋ ಬಿ ಸಾ ಕ್ಷಾ
ತ್ಕಾ ರ್ಯ ಜ ಕ ವಿ ಮಿತಿ ಗ್ರ ಹೋ ನಾ ಧಿ ಕಾ ರಾ ಪಕ್ಷ ಪರಮಾ ಪ್ರ ಕಾ ರ ಕ್ಕೆ ಧ ಬುದ್ಧೇ ಕೇವ ಪ್ರತಿ ಬಂ ಧ ಕ ತ್ವಾತ್ ತತ್ಕಾರ್ಯಾಂ ತರ ಜ ಕತ್ವ ಬಾಂ ಧ
ಪ್ರತಿ ಸಂ ಧಾ ನೇ ಪರಮಾ ಪೂರ್ವ ದ ಪ ಕಾರ್ಯ ಜ ಕತ್ವ ಮಿ ಪ್ರ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ತಚ್ಚ ಸ ಗ್ರೆ ವ್ಯಾಪಿ ಚ್ಛ ತ ಯಾ ಕಾ ಲಾಂ ತರ ಗಾ ತ್ವೇ ಸಾ ಕ್ಷಾ ತ್ ಜ ಕ ತ್ವಾ ಜಂ
ಪ್ರಾ ಪ್ತ ಪರಂ ಪರಂ ತು ಪ ಜ ಕತ್ವ ಮಿ ತಿ ಕ ಅ ಶಾ ಪೂ ರ್ವಾ ಣಿ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ತಜ್ಞ ತ್ಯಾಪಃ ಅತ್ರ ಪದ ಶ್ರೀ ಕೇ ನ ಕ ಅ ಶಾ ಪೂರ್ವ ತ್ರಿ ಕ ನ ಹಾ ಕೃ ತೇ ಏ ಕಂ
ನ ಪು ದಾ ಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಜ ಕೃ ತೇ ಏ ಕಂ ಪಾ ಗ ಮಾ ನ ತ್ರಿ ಕೇ ಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕ ಅ ಶಾ ಪೂರ್ವ ತ್ರಿ ಕ ನ ಹಾ ಕೃ ತೇ ಏ ಕಂ ನ ಮು ದಾ ಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಜ
ಪ ದ ಶ ತ್ರೈ ಪಾ ಗ ಮಾ ನ ತ್ವೇ ಬ ಹೋ ತು ತ್ಪ ಲಾ ಘ ವಾ ತ್ಕಾ ರ ಪ ಕ್ಷ ಸಾ ಧ ತ್ವ ಸ್ಯ ಪ್ರತಿ ಯಾ ಗ ತ್ಯಾ ತಾ ಪ್ರ ಜಂ ಪ ನ ಮು ದಾ ಯಾ

ಪೂರ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಫಲಶಿರಸ್ಕಾಪೂರ್ವಂ ಸ್ವರ್ಗಜನಕಂ ಜನ್ಯತ ಇತಿ ಸಪ್ತಾಪೂರ್ವವಾದಃ ಅತ್ರ ಕೇಚಿದಾಹುಃ ಪ್ರಥಮತ್ರಿಕಾಂತರ್ಗತಸ್ಯ ಚರಮಪ್ರಧಾನಸ್ಯ
ಸಾಂಗ್ರಾಧಿವಸಮುದಾಯಾಪೂರ್ವಜನಕತ್ವಸಂಭವಾದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ ಕಲ್ಪಿತಾಪೂರ್ವಮಾನಾಭಾವಾತ್ ಏವಂ ಚ ಕಲ್ಪಿತಾಪೂರ್ವದ್ವಿಕಜನಕತ್ರಿಕ
ತ್ರಿಕೇಣಾವಶ್ಯಂ ಕಲ್ಪಿತಾಪೂರ್ವದ್ವಿಕಜನಕತ್ವೇ ಪೌರ್ಣಮಾಸತ್ರಿಕೇಣ ಸಮುದಾಯಾಪೂರ್ವಂ ಜನ್ಯತ ಇತ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಸಮುದಾಯಾಪೂರ್ವಾಭ್ಯಾಂ
ಫಲಶಿರಸ್ಕಾಪೂರ್ವಂ ಜನ್ಯತ ಇತಿ ಸಪ್ತಾಪೂರ್ವವಾದ ಏವೇತಿ ... ಜನ್ಯಾಪೂರ್ವ ... ನ ಚ ತತ್ರ ಚರಮಃ ಸಾಂಗ್ರಾಧಿವವಪಾ ಪೂರ್ವಂ
ಜನಯತು ಕಿಂ ತಜ್ಜನ್ಯಾಪೂರ್ವಭಾವ್ಯತಾ ... ತೇನ ಚ ಪೂರ್ವಸಹಕಾರಿಣಾ ಅವ್ಯವಹಿತ ... ಏವ ಚರಮಾಪೂರ್ವಜನಕತ್ವ
ಉದಿತ ... ಪೂರ್ವಸಾಧ್ಯತಾ ... ಸಾಂಗ್ರಾ ... ಸ್ವರ್ಗಜನಕತ್ವಸಂಭವಾತ್ ಕಥಂ ಪರಮಾಪೂರ್ವಸಿದ್ಧಿಃ ... ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ಮುತ ... ಮಿಳಿತಾನಾಂ ... ತ್ವಂ ಕಿಂ ... ಚ ... ನಾಮಿ ... ಸಾಧ್ಯ ... ವ್ಯಾಪಾರ ... ಅನ್ಯಥಾ ... ದ್ವ್ಯಾಪಾರತಃ ಕ
ತ ಸ್ಯಚಿ ... ತ್ರಿತಿ ... ಮಿಳಿತಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವ ... ಶ ... ಪೂರ್ವ ... ಫಲಸ್ಯ ... ತಯಾ
ಲಚ ... ವ ... ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ... ಪ್ರಧಾನಸ್ಯ ... ಪರಮಾಪೂರ್ವಜನಕತ್ವ
... ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ... ಷಡಪೂರ್ವೈಃ ಪ್ರಥಮ ... ಪರಮಾಪೂರ್ವಸ್ಯ ... ಸಿದ್ಧಿಃ ... ಶಿಷ್ಯ ...
... ಪ್ರತ್ಯೇಕ ... ಕಾರಣತಾ ... ತತ್ರ ಚ ಸಾಂಗ್ರಾ ... ರಕ
... ತ್ಯ ... ಮಿಳಿ ... ಯಾಂಗಸ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ... ಮಿಳಿತಮಿತಿ ತಜ್ಜನ್ಯಾಪೂರ್ವಸ್ಯೈವ ವ್ಯಾಪಾರ ...
... ಚರಮಪ್ರಧಾನಸ್ಯ ಸಾಂಗ್ರಾ ... ಪರಮಾಪೂರ್ವಜನಕತ್ವಸಂಭವಾತ್ ಏವಂ ಚ
ಪೂರ್ವ ... ಚರಮಾಪೂರ್ವ ... ದಕ್ಷಿಣ ... ರಾಂಗಂ ಸಾಂಗ್ರಾಧಿವ ... ಪೂರ್ವಹೇತುಃ ... ತಜ್ಜನ್ಯ ... ಪೂರ್ವಂ ಕ
... ಇತಿ ... ತತ್ರ ... ಷಡಪೂರ್ವ ... ಸಾಂಗ ... ಪರಮಾಪೂರ್ವಂ ಜನ್ಯತ ... ಅಂಗ ...
... ಷಡಪೂರ್ವಜನ್ಯಂ ಪರಮಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಜನಕತ್ವ ... ಪೂರ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ...

ತರ್ಕಪ್ರಶ್ನಂ

F2

ಮಿತಿ ತೇಷಾಂ ನಿಷ್ಠಾಂ ತಃ [illegible] ಯಥಾ ಅಯೋಗ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಂಶುಗಾಂ ಯೋಗಂ ವಗುಣಕೇ ತಂ ಶ[illegible] ಯೋಗಂ ತಂ ಯಥಿ ವಿಶಿವಿಧಿಗಾ ಪ್ರಾಂಶುಗಾಂ ವಧೋಂಧ್ಯಮ ಯೋ
ತಗಾಂ ರೂಪವಶೇ [illegible] ಕ ವಿಶೇಷಣ ತಯತ್ವ್ಯ ಮೋಂಧಾಗಂ ತಕಂ ಮುಲಿತಾ ಪೂರ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ತಥಾ ಕಾಮ್ಯಸ್ಥ ಲಿಖಸ್ಯಾದಿತಿ [illegible] ಹೇತುಹೇತುಮತೋರ್ಲ
ಕೃತ್ಯ ಗುಣಾನಗಬಲಾತ್ ಪಾರ್ವ್ಯವಶ್ಯಮಂತ್ರಂ ಬುಧ್ಯತೇ ತುಕಾರಣತ್ವಂ ಕಿಂ ತ್ವ ತದ್ವಿಧೌ ನ ವರ್ತತೇ ತ್ಯಾಗುಣವತ್ವ್ಯ ಅಪೂರ್ವ ಸ್ಯಕರಣ ಹೇತು ಗೊಂಕಂ
ತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಮುಲಿತಾ ಪೂರ್ವಂ ವಿನಾ ಅನುಪಪನ್ನಮಿತಿ ತತ್ಕಲ್ಪನಂ ಇಷ್ಟಂ ತು ಕಾರ್ಯತ್ವ ಕಾಲ ಅಕಾರ್ಯತಾಮಂ ಚ ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ವಿನಾ ಇಷ್ಟಸಾ
ಧನತ್ವಂ ದುರ್ಗ್ರಹಂ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಂ ಚಾ ಅಗೃಹೀತ್ವಾ ಪ್ರವರ್ತಕ ರಾಹಿತ್ಯ ಸತಿ ಯತ ಪೂರ್ವ ವರ್ತಿತ್ವರೂಪಂ ಕಾರ್ಯನಷ್ಟಂ ತತ್ವ ಘಟಿತಂ
ಕಾರ್ಯಸಹಭೂತತ್ವಂ ಚಕ್ಷು ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರ ಕಷ್ಟಘಟಿತಮಿತಿ ಕಾಮ್ಯಸ್ಥಲೇ ಅಪೂರ್ವಂ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಕೃತ ಇತಿ [illegible] ಹೇತುಹೇತುಮತೋರ್ಲ
ಕೃತ್ಯ ಗುಣಾನಗಬಲಾತ್ ಪಾರ್ವ್ಯವಶ್ಯಮಂತ್ರಂ ಚ ದಾಹಾನ್ ಸಾಧಾರಣಂ ಬುಧ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ವಹಿತ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಿ ತ್ವರೂಪಂ ಕಾರಣತ್ವಂ ತತ
ಶ್ಚ ನಿಷ್ಠ ಸಾಧ್ಯನಮಭಿವ್ಯಾಪ್ತೇನ ಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯತ್ವಯೋವಯು ಕ್ತತ್ವ [illegible] ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಲಾತ್ ಕಾರಣತ್ವವಗಮ ಇತಿ ಮುಲಿತಾ ಪೂರ್ವಸ್ಯ ವಾಚ್ಯ
ತಾ [illegible] ಧ [illegible] ಯಮುಖ್ಯಗಪ್ರಧನುಖ್ಯತ್ವಂ ಯತ ಪಾರ್ವ್ಯವಶ್ಯಂ ತಕಂ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪರತ್ವ ಗ್ರಹಿಂಗಾವಗುಣಿತವ್ಯ ಮಿತಿ ವಿಧಿಃ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ತೇ ಬಾಷ
ಕ ಶಬ್ದಾವವಿಷಯತ ಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥಂ ಯಬೋಧಃ ತದಗೃಹೀತ್ವಾ ವವತ್ವ್ಯ ಬಾವ ಗೌರವಂ ಸ್ಯಕರಣ ಹೇತುತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ಹ್ಯ ವಗಾರಣಂ ಸ್ಯಾಂ
ಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಂ ವಿನಾ ಅವಗಾರಣ ಭಾವವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಂ ಜನಕವತಿ ಮುಲಿತಾ ಪೂರ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೋ ಯಜೇತೇತ್ಯ
ತ್ರ ಅತಃ ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಃ ಯಾಗಾದಿಸ್ಥ ಅಶುವಿನಾಶಿ ತಯಾಗಂ ತತ್ರ ಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನಂ ಕೃವಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೀ ಯಾಗಕೃತ ಕಾರ್ಯಂ ಯಾ
ಗ್ಯಮಪೂರ್ವ ಮೇವ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮೀ ಯಾಗಕೃತಂ ಯಾಗವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯ [illegible] ಯಬೋಧ ವಿಷಯ ಇತಿ ವಕ್ತವ್ಯ ತಂ ಅಸ್ಯಾಂ ತಾವತೇ
ವಂ ಕಾಮ್ಯಸ್ಥಲೇ ಯತ್ರ ತುಲ್ಯಫಲಂ ತತ್ರ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ವಿಧಿಸ್ಥಲೇ ಸಂಧ್ಯಾಪಾಸನಾದಿ ಯಾಗಃ ವಿಷಯತ ಯಾಗ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿ ಅತ್ರಾಪಿ
ವಕಾರ್ಯಮಪ್ಯ ಯಸಂಭವಾತ್ ಸಂಧ್ಯಾಪಾಸನ ಯತ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥ ಬೋಧೇ ನಿತ್ಯ ಯಾಗ ಏವ ಕಾರ್ಯಂ ಯಾಃ ಪ್ರತೀತ್ಯಾಗಾಪೂರ್ವ

ವಿಷಯತ್ವಮಿತಿ ಚ ಥಂ ವೈದಿಕವಿಧೌ ನ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಪೂರ್ವಬೋಧಕತ್ವೇ ಅಪೂ... ವಂಚಿತಿ ಅಪೂರ್ವಬೋಧಕಸ್ಯಾಂ ವಶ್ಯಕತ್ವೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ
ಕಾರ್ಯತಾಯಾ ಜ್ಞಾತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ತ್ವ ಅಪೂರ್ವಸ್ಯ ಲಾಘವಾನ್ ವಾಚ್ಯತ್ವೇ ತತ್ರೈವ ಶಕ್ತಿಃ ಕಲ್ಪನಂ ಜಂಭೆ ಕ್ಷೇ ಯ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಪೂರ್ವಮಿತಿ
ತಿ ವ ಜ್ಞಾತತ್ವಾದಿತಿ ಅಶಕ್ಯ ಲಿಙ್ಗ್ಯರ್ಥ ತಯಾ ಕಾರ್ಯತ್ವ ತಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಃ ಕಾರ್ಯತ್ವ ತ ಮ ಕಾರ್ಯ ಕಾರ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣಾರ್ಥತ್ವಗ್ರಹಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮ
ಶ ಕ್ಯ ತಯಾ ಕ್ರಿಯಾಯಾಂ ಅನ್ವಿತತ್ವಂ ಬಲತ್ರಿಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥ ವರಂ ವರಾಘ ... ಪೂರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಕಾರ್ಯ ಅ ಜಃ ಶಕ್ತಿ
ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತಚ್ಚ ಕಾರ್ಯಂ ವಸ್ತುಗತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾತಿರಿಕ್ತಮ ವೈದಿಕವಿಧಿ ಜನ್ಯ ಬೋಧ ವಿಷಯ ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ವಿಧಿ ತ್ವ ತಿ ಬಿ ಕ್ರಿಯಾತಿರಿಕ್ತ ಕಾರ್ಯಮೇವ
ಬೋಧ ವಿಷಯ ಇತ್ಯಪೂರ್ವ ವಿಷಯ ಏವ ಸರ್ವತ್ರ ವೈದಿಕ ಸ್ಥಲೇ ಬೋಧ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಇದಂ ತು ಚಿಂತ್ಯಂ ವಿಧಿಸ್ಥಲೇ ಕಲ್ಪಂ ಪಕ್ಷೇ ಲಭ್ಯವಿಷಯ್ಯಂ ಕಾ
ರ್ಯಮಿತ್ಯುಕ್ತ ಅವಿಕಲ್ಪಂ ಜಲ ಕ್ಷೇ ಲಾಭಾವ ಸ್ಯತ್ರಾಂ ಗಭಾವ ರೂಪ ಪಕ್ಷಸ್ತು ನ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಕ್ರಿಯಾತಿರಿಕ್ತ ಸ್ಯಾಭಾವ ಕಾರ್ಯ ಅನ್ವಯ ಸಂಭವಾ ದಪೂ
ರ್ವ ಲಾಭಃ ಯೋಗಶಕ್ತಿಮ ಸಂಭಾರೇಣ ಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತ್ವ ಸ್ಯತ್ರಾಂ ಗಭಾವ ವಿಪಸಂಭವಾ [illegible] ಸಂಭವಾತ್ ಆ ಅಂ ಕ್ಷಾಪ ವಿಧೇಃ ಕಾರ್ಯ ಶಕ್ತಿಃ ಇತ್ಯ
ದಾ ವಿ ಕಾರ್ಯ ಬೋಧಕಸ್ಯ ವಿತ ಅಲಾಂಕಿ ಇತಿ ಅಪೂರ್ವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ಕ್ರಿಯಾತಿರಿಕ್ತ ಕಾರ್ಯ ಬೋಧಾನಂ ಭವೇ ಕ್ರಿಯಾಯಾಂ
ಕಾರ್ಯತ್ವ ಬೋಧಾಯ ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣೇತ್ಯರ್ಥಃ ಅಶಕ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಸ್ಯ ವ ಶಬ್ದಾರ್ಥತ್ವಾತ್ ತತ್ರ ಕಾರ್ಯತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಲಾಘವಾತ್ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯ
ತ್ವಶಕ್ತಿಃ ವಿಧೇಯ ಕಾರ್ಯ ಲಕ್ಷಣೇತ್ಯ ವಶಿಂ ಕ್ಷೇಸ್ಯ ಪೂರ್ವ ಕಾರ್ಯಮಪೂ [illegible] ರ್ವ್ಯ ವಶ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತತ್ರ ಶಕ್ಯ ಸಂಬಂಧ ರೂಪ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಹ ಸಂಭವಾ ಕ್ಷ
ಲಕ್ಷಣೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕಾರ್ಯತ್ವ ರೂಪ ಶಕ್ಯ ಸಂಬಂಧಸ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಕಾರ್ಯ ಅವಗತೇರಿತಿ ಮೈವಂ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಪದ ಸ್ಯಾರ್ಥ ಭಾವಕ ತಯಾ ಅಜಃ ಕಾ
ರ್ಯಲಕ್ಷಣ ಸ್ಯಾಪ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಅ ಪೂರ್ವ್ಯ ಗ್ರಹ ನೆ ವಾಪತ್ತೇ ಗಗನ ಗಾಂತರಾಂ ಬೋಧ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ವೇಂ ತು ಜಾಡಿಪ ದಾಡಿವ ಬೋಧ ಧೋ ಸ್ತು ಇತರಾ ಪ್ರಿತ ಸರ್ವಥಾ
ಭಾವ ಕ ವಾಪತ್ತ ದಾಗಾ ಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವಸ್ತು ಗತ್ಯಾ ಇತರಾನ್ವಿತಃ ಯಃ ಸ್ವಾರ್ಥಃ ತದ್ಬೋಧಕತ್ವಂ ಪದೇ ಇತರಾಂಶೇ ಸ್ವಾಭಿ ಅಕ್ಷ್ಯಲ ಭ್ಯತ್ವಾತ್
ಗಂ ಗಾಂ ತರಾಂ ಬೋಧ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯ ಇತರಾನ್ವಿತಾಂ ಯಾಂ ಬೋಧಃ ತದಿ ಭಾವಕತ್ವಂ ಬೋಧಪದ ಇತರ ಸ್ವಾಭಿ ಕಾಪ್ಲಬೋಧ ವಿಷಯತ್ವಂ ತ

స్వతస్సంస్కారాదేశ్చోపస్థితస్వత త్ర తదంతరాభావాద్యాద శేశ్చోపస్థితిర్లక్షణేతి మతి గంగాధరేశ్చ దరస్వరసే చ స్వప్నసంబంధితర (స్ఫూ)
ముపస్థాపయితి తథా చ అసత్తే పదజన్యపదార్థోపస్థితిస్వరూపతయా అగాసక్తత్రైస్తత ర శాబ్దబోధానుభవాత్ తథాత్వజ్ఞపస్థితత్వేనా
ఖ్యాతాకారే స్వర్గమాత అపూర్వస్య తు పూర్వపదప్రతీతయా సంస్కారబలాద్వా సంభవః తదభావాద్ధార్యాపరశ్చపాదిర్లక్షణ మతి
పదజన్యపదార్థోపస్థితిర్నాసత్తిః ఏవం ప్రత్యయానాం ప్రకృత్యర్థాన్వితస్వార్థబోధకత్వమితి యదుపాత్తిరాధిరతన్యేనాన్వితాభి
ధ ఇతి బోధాను పపత్తిరితి తత్ర స్వార్థే త్వచ పాదప శాబ్దబోధేవిషయత్వముపేయమితి యత్తాదిపదార్థవత్కార్యత్వసామాన్య
యాపేక్షణాత్ పూర్వస్య బోధే సంభవ ఇతి చేత్ తథాపి లక్షణయా లక్షణాయ్యవిశేషణాం తత్సామర్థ్య విశేష్యత్వాద్యబోధవ
దితి త్వేయమాత్స్వర్గకార్యవిషయతయా యాగస్త్రైవ అను భవః యజేత యజ్జేయ యః స్వర్గ ఆకాంక్షితః తస్య కార్య
ప్రతీతి సాకాంక్షత్వ ప్రకారత్వ బ స్వర్గకామబోధ్యకం యాగవిషయకం కార్యమితి కార్యముఖ్యవిశేష్యకజ్ఞానస్యైవప్రవర్తకత్వ
త్వ స్యాత్ పరమేకాంక్షితత్వాత్ అపూర్వస్య తత్ప్రవృత్తిత్వరూపత్వయా తత్ప్రవృత్తిత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదకూటరూపవత్వ
గాపకత్వస్య చ కార్యవిశేషణేషు దేగాను యుక్తలాఘవసంభవేన ముఖ్యవిశేష్యతాయా పరస్వతకర్తవ్యత్వాత్ స్వర్గకా
మకార్యమిత్యేవ జ్ఞానం తు యజ్ఞపదే జయుత్వం అశక్యం యాగవిశిష్టకార్యమాత్రే స్వర్గకామస్య యాగసంభవాత్ అర కాయ
తు యాగవిషయకకార్యవిశేషవిషయకం తథాపి యాగవిశేషితకార్యబోధార్థం లక్షణాశక్తిరితి అర్థాంతరాకాంక్ష ఉక్తియా
కార్యత్వశక్తిః ప్రవృత్తిస్వర్గకామాపూర్వయోరుపపత్త్యా తయాతిరిక్తకార్యశక్తిః ఏవం చ శక్తతావచ్ఛేదకేత్యభావే కార్యతార్థస్యాయ
వి [illegible] కత్వంబోధయతి [illegible] స్వతస్స [illegible] కార్యత్వ ఏవ ప్రవృత్తిసాధ్యత్వ ఏవ లాఘవాదితి కార్యత్వవిశిష్టశక్తి బోధకా [illegible] కార్యత్వ
రాపేక్ష్యకత్వాత్ గౌరవాత్ విశేషణత్వాదికార్యేయత్వప్రకారకతత్పరత్వశక్తిరితి తదర్థః స్వపూర్వశక్తివిరహేణ అపూర్వస్యోపస్థితి ఇష్టసాధనత్వప్రతి
త్వాత్ స్వర్గకామ ఇతి సాకాంక్షత్వాత్ పూర్వబోధానుభవాత్ స్య శత్వేతి సమాధత్తే [illegible] తదా భావాదితి యతి అర్థాయ ప్రయోజకత్వ

రూప

ಲಾಘವಾತ್

ರೂಪವಿಷಯೋಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನವಿರಹೇಣಾರ್ಥಕಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ಅಪೂರ್ವಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ಕಾರ್ಯತ್ವಗ್ರಹಯೋಗ್ಯತಾಯಾಂ ಜನಕತಾಂ ಪಶ್ಯ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾತ್
ತದಶ್ರಯಯೋರ್ಥಸಂಭವ ಇತಿ ಭಾವಃ ನೈಕೇತಿ ನೈಕಾನ್ವಯ ಪ್ರತೀತೌ ಹೇತುತ್ವಸ್ಯ ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವ ಕಾರ್ಯತಾ ಪದವಿಷಯತ್ವೇ ಕಾರ್ಯತಾ ಬೋಧಕ ಪ್ರತ್ಯಯ
ಪ್ರಯೋಗಸಾಧನತ್ವ ತೀರ್ಥಪ್ರವೃತ್ತೌ ಬಂಧಯೋಃ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವರ್ಥಃ ಕಿಂ ತ್ವಿತಿ ಕೃತಿ ಸಂಸರ್ಗ ತ್ರಯಂ ಯೋಗ್ಯತಾತ್ವೇನ ಷಂಗಃ ಸ್ವಪದಸಾಂಬಂಧ ತತ್ರಾ
ಸಂಸರ್ಗಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥತಯಾ ಪದಾರ್ಥಯೋಸ್ತ್ವಾಗ್ರಾಸಂಬಂಧಯೋಗ್ಯತಾ ಜ್ಞಾನವಿರಹತ್ವ ಧಂಸ ಬೋಧಕತ್ವ ತಥಾಪಿ ತಸ್ಯ ವಿಷಯ ಕೃತಿಸಂ
ಸರ್ಗವತ್ತ್ವಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ಸಂಸರ್ಗ ಇತಿ ಸಂಸರ್ಗಯೋಗ್ಯತಾಯಾಂ ಸಾಧಾರಣಂ ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರ್ಯಬೋಧಹೇತುರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಯೋಗ್ಯೇತಿ ಸಂಸರ್ಗಯೋ ಸಂಭವೇ ... ಸಾ
ಅಪೂರ್ವಶಕ್ತಿಸ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾರ್ಯತ್ವೇ ಶಕ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಪ್ನ ಇಷ್ಟಸಾಧನತ್ವೇ ಶಕ್ತಿ ಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಪೂರ್ವಮುಕ್ತಂ ಬೋಧಕಂ ಕಿರಸ್ಯೇತಿ ಯೋಗ್ಯೇತಿ ತತ್ಸಾಧನ
ತ್ವಸ್ಯ ಬೋಧಕಾಭಾವಾತ್ ಅಜಯೋಗ್ಯ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾ ಬೋಧಕ ಬೋಧಕಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಉಕ್ತಮಿತಿ ಅಶುವಿನಾಶಿನಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಾಧನತಯಾ
ಪರಂಪರಾಮಪಿ ತತ್ಕಾರ್ಯಾಪೂರ್ವಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ಪರಂಪರಾ ಸಾಧನತ್ವಸ್ಯ ವಿಗ್ರಹಃ ... ಸಂಭವ ಇತ್ಯೇವ ಕಾರ್ಯವಯುಕ್ತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಾಧನತೇತಿ ಸಾಧನತಾ
ತ್ವೇನಯೋಗ್ಯ ಸ್ವಾಸಾಧನತಾ ಬೋಧಃ ಸ್ವಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಾಧನತ್ವ ಸಂಭವಾತ್ತ್ವ ಪರಂಪರಯಾ ಸಾಧನತಾ ವಿಷಯಕ ಏವೇತಿ ಭಾವಃ ಇದಂ ಚ ಸಾಧನತಾ
ತ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವ ಪರಂಪರಾ ಸಾಧಾರಣಮುಕ್ತಮಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯೇಣಾಯ ಕೇತಿ ರೂಪವಾನ್ ಕ್ಲೃಪ್ತ ಇತ್ಯುತ್ತರಯೋ ಪತ್ತ್ಯೈವ ಲಾಘವ ವಿಷಯಕೋ ಬೋಧ
ತಿ ಭಾವಃ ಅತ ಏವ ಏಕವಿಶೇಷ ಬಾಧೇ ಏಕವಿಶೇಷ ಬಾಧಸ್ಯೇತಿ ನಿಪ್ರ ... ದಿನ ನಿಪ್ರ ಷು ಟ ಸ್ಯ ಹಾನಂ ಪರಸಂ ಅನ್ವಯ ಬಾಧ ನಿಪ್ರ ತರತ್ವೇ ಷು ಟಿ ಸ್ವಕಾ
ಲ್ಲಯೋರ್ಥೇ ನಿಪ್ರ ತರ ಷು ಟಿ ಕೇವಲ ಮಾಪಂಚಿತಾನ್ಯಕಾರಕಃ ಅತ ಏವೇತಿ ಏಕವಿಶೇಷ ಬಾಧೇ ಕಾಲ್ಲಸಾವಾಂಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತದಿತರವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ
ನಿಯತತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅತ್ರ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಯೋಃ ಜೇತಿ ತಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವ ಬಾಧೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಾಧನತಾ ... ಕೇವಲ ಪರಂಪರಾತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕಂ ಪರಂಪರಾ
ಸಾಧನತಾ ಪ್ರಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಅಜಜನೇ ಇಯಂ ಚ ಪ್ರಕೃತೇ ಪರಂಪರಾ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜನಯತೀತಿ ಪರಂಪರಯಾ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನತ್ವಂ
ಹಿ ಸ್ವರ್ಗ ಜನಕ ಪೂರ್ವ ಜನಕತ್ವ ರೂಪಂ ಪರಂಪರಾಷು ಟಕಾಪೂರ್ವಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಹ ಗ್ರಹ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ವಸ್ತುತಃ ವಸ್ತುಗತಾರ್ಥ ದರ್ಶಯತಿ ಜ್ಯೋ
ತಿಷ್ಟೋಮಾದರ್ಶಯಃ ತದಿತರತ್ವೇ ನಿಪ್ರ ತರತ್ವೇ ತದುಪಸ್ಥಾಪಕಾಭಾವಾತ್ ನಿಪ್ರತರಯೋ ಪಸ್ಥಾಪಕಾಭಾವಾತ್ ಷು ಟ ಪದಸ್ಯ ಷು ಟ ತ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿ

రితి భావః నను ష్టేఽపి పదస్య చిత్రేతరత్వవిశిష్టే లక్షణేత్యత ఆహ నేతి తత్ర పదస్య పదార్థః చిత్రత్వతోఽప్యవస్థితిః వ్యాక్తి పదస్య గవాశ్చిత్రేతరత్వ
స్య అన్వయేఽపి హైవ పదశక్తిరితి భావః కిమితి సాక్షాత్ బాధే సాక్షాత్ పదస్య సాధ్యత్వరూపేణ విశేషణం విశేష్యతాసంసర్గేణాపి బాధ
కః తథా ... ఫలపదస్య ... యి వ్యాపారజనకత్వే ... వతి ఫలవ్యాపారయోః ఇతి భావః నన్వేవమిత్థం ఏవమ
పూర్వశక్తివిరహేణ ... ఫలపదస్య ... యి భావరూపో యో వ్యాపారః ... తత్తత్వం వ్యాప్తిరిత్యర్థః యో
గత్వం నస్య వ్యాపారత్వేనాస్య ... ఇతి తదుక్తమితి ... కర్త్రా ... కాలం తద ... యో
... సంస్కారరూపవ్యాపారత్వాత్ తథా చ అపూర్వస్య ... భావః యో
గత్వం నస్య వ్యాపారత్వస్య ... వ్యాప్తి ... భావవ్యాప్తి ... తత్ర అత్రయో జనకత్వే వ్యాపారమాత్రమితి ...
... యోఽవతిః తత్ర ... అపూర్వ ... తోఽప్యవగతం వ్యాపారతా భావాదేవ ... ఇతి వా
... ఫలవ్యాప్తి ... ప్రతిబంధకత్వేఽప్యవగతం ... ఫలస్య అపూర్వ ... అస్య లఘుత్వాత్ ఏవం
ఫలజనకత్వ ... తదా ... అస్య ... అపత్తిః ... సామగ్రీ సంపా
... ప్రతి ... కారణం తదా భావే ... కారణం సంవత్తి ... భావా
దితి ... ప్రతిబంధకత్వమితి ... ప్రతిబంధకత్వప్రతిరితి వా ... భావత్వే కా
రణాత్వస్య ప్రతిబంధకత్వ ... విశిష్టత్వాత్ అత్ర ... కారణతయా అతథాత్వాత్ ... కారణ
తయా ... తర్కాత్ ఇతి శ్రుతేః శ్రుతే ... తత్ర ... స్వర్గఫలాభావః
... అపూర్వ ... వ్యాపారత్వం ... అపూర్వస్య ...
తర్కే అపూర్వ ... తత్ర ... తర్కాదీనాం ఫలప్రతిబంధకత్వేఽప్యవగతం ... యోగాదిః కిం

೯೪೫ ೪

ರಾತ್ಕೃಶತಿಸ್ಥಲಭಾವ ವಶತ್ವಧರ್ಮಕಶಕಲ್ಪಿತಿ ... ತ್ರಾ ...ಃ ಕಿತರ್ಕಾದಿಕಾ ವಂ ಶೋವಿಶಾಷಿತಂ ಯಾಂ ಫಲಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಭವಾತಿ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ
ಪ್ರಾಪ್ಯಕಾರಿಣಾಂ ಅವಶ್ಯಕ ಏವ ... ತಿ ತರ್ಕಾದಿಕಾಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಕಿಂ ತು ಕಿ ತರ್ಕ ಪ್ರಾಗಭಾವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಾಂ ಗಃ ಸ್ವಗರ್ಗಾ ಪ್ರಿಯುರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕಿ ತ
ಗ್ನ ಸತ್ವ ಬಲಂ ಯಾಂ ಗಾರಂ ತರಿಂ ಯುಕಿ ತರ್ಕ ಪ್ರಾಗಭಾವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಾಗಾಂ ತ್ಪಲಂ ಪತಿಃ ತತ್ರ ಶ್ರೌತಿ ಯಾಂ ... ಕಿ ತರ್ಕ ಪ್ರಾಗಭಾವ ವಿಶಿಷ್ಟ ತತ್ರ ತ್ರಿ ಯಾಂ
೧೦ ಕಪಿಂ ತು ತ್ವೇ ಯುಕ್ತಿ ಯಾಂ ಯಾಂ ಕಿ ತರ್ಕ ಪ್ರತಿ ಬಂ ತತ್ರ ಫಲಾಂ ಭಾವ ಪ್ರಸಂಗಃ ತತ್ರಾಪಿ ಕಾರಣಾಂ ತಾ ಪ ... ದ ಶಾಂ ಗಾ ತ್ರಾಂ ತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ... ಕಿ ತ ... ತ್ರಿ ಯಾಂ
ಬಂಧಕ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮಿತಿ ... ಅದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ಜನ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತಿ ಅದೃಷ್ಟ ಮಿಧಃ ಕೃತತ್ವ ತಿ ಕಿ ತರ್ಕ ತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಅದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ಕೃತ ಇತಿ ಕಿ ತರ್ಕ ತ್ವೇ ಕಂ ಪ್ರ
ಕಂ ತರಂ ಪ್ರಕೃತ ಶ್ವ ಮಿ ಧಿ ಕೃತೇ ಸ್ವರ್ಗಾ ಗಡಯ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ತದದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ಜನ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತಿ ತದದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ಕೃತ ತ್ವ ಇತಿ ಕಿ ತರ್ಕ ತ್ವೇ ಕಂ ಪ್ರ
ಭವಿ ತದದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ಜನ್ಯ ಸ್ವರ್ಗ ಸ್ವವ ಅಪ್ರಸಕ್ತೇಃ ... ಯದದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ಪಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕಿ ತರ್ಕಂ ಕೃತಂ ತದದೃಷ್ಟ ಮಿಧ ವೃತ್ತಿ ಜಾತ ಫಲಾಂ ಕಾ ... ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಬಾ
ಕೃತರ ಜನ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತಿ ತದದೃಷ್ಟ ಮಿ ಧೇರಾ ತ್ಮಿ ಕೃತ ಕಿ ತರ್ಕ ತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ಮಿತಿ ಗಾ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ರಿತಿ ವಾ ... ಜಾತ ಫಲ ಕವೃ ... ಶ್ವ ಮಿಧ ವೃತ್ತಿ ಏ ತದ
ಮ ವಿ ಕವಿ ಶಮಾ ದಾಂ ಯುವಿ ಗನಂ ಗಾ ವಿ ರ ಪಕ್ಷವ ತ್ತೇಃ ... ಪಧಾಂ ಯು ಕ ತಾ ... ಂ ಬಂಧೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೃತಾ ಸಂಬಂಧಾ ಪಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಕಂ ನ ದ್ಯಾವ್ಯ
ಗಾ ಭಾವ ಕತತ್ವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರಣಂ ತ್ವಂ ತಂ ಕಿ ತರ್ಕಾದಿ ಕಾಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ಮಿತಿ ... ಕೆ ತರ್ಕಾದಿ ಕೃಷ್ಣ ಯಾಂ ವ ತಂ ಯಾಂ ಅ ... ಗಾ ಕಿ ತ್ವೇ ಕೃತ ಬಕಿ ತ
ಕಫಲಾಂ ಪತ್ತೇಃ ... ಕೃತಾ ಸಂಬಂಧೇ ಕಿ ತರ್ಕ ವ ಕ್ಷಿಪ್ತ ಕ ದ್ದ ತ್ವೇ ಕಾರಣಂ ತ್ವ ಮಿತಿ ವಾ ... ಂ ತದಾ ಗತಿ ಫಲಾಂ ತ್ವ ತ್ಯ ಕಂ ತರಂ ಯುಕ್ತಿ ಕಿ ತರ್ಕ ಮಾ
ಪರಿತಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾ ರ್ವ್ಯಂ ಫಲಾಂ ಸದಂ ಯು ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ತಸ್ಯ ತ್ತಿ ತರ್ಕಾದಿ ಕಾ ಶ್ವೇ ... ಯಾಂ ಅಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ... ಕಾ ರಿಯಾಂ ಅವಶ್ಯಕಃ ... ಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ
ಯ ಖಸಾಂ ಧೀಯ ದುರಿತ ಧ್ವಂಸ ಫಲಕ ತ್ರ್ಯಾ ಬಿತ ತ್ವೇ ಕಾರಿಣಾಂ ಅವಶ್ಯಕ ಏವ ... ದು ಖ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಪಾ ಲ ... ಮ ವೇ ತ ಫಲಂ ಯು ... ಂ ಗಕ್ಷೆ ವು ಗಾ ರ ಕಾರಣಾಂ
ಜನ್ಯ ತ್ವ ಸ್ಯ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಬಕ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತ ಸ್ಯ ಖ ದು ಕಾ ಭಾವ ಯಾಂ ರ ಗ್ಯ ತರ ಸ್ಯೈವ ಪುರುಷಾರ್ಥ ತ್ವೇ ದು ಖ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಸ್ಯ ಫಲ ತ್ವೇ ಬಿ ದ್ಯಾ ಬಿ ತಿ ಕಾ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಬ
ಕ್ಷಿರಿತಿ ... ತತ್ರಾಗ್ರಿ ದು ಖಾ ಗು ತ್ಪನ್ನಾ ತ ಪ್ರಾಗಭಾವ ಬ ಮಾಗಾಂ ಭಾವಾತ್ ಬಲ ಪ ದ್ಯ ಷ ವಿ ಷ ಯಾಂ ಭಾವ ತ್ವೇ ದು ಖಾ ಭಾವ ನ್ನ ವ ದು ಖ ಜಕ ದು ರಿತ ಧ್ವಂ
ಕ್ಷಿ ಬ ಪುರುಷಾರ್ಥ ತಾ ರಂ ಯಾಂ ಸ್ನಂ ಭವಾತ್ ದುರಿತ ಧ್ವಂಸ ಸ್ಯೈವ ತತ್ಫಲ ತ್ವ ಮಿತಿ ... ಪರ ಮಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸ್ಯ ಕಾಲಿ ಅಂ ಗಾ ಕಾ ಪಲ ಸ್ವರ್ಗ ಜ

೯೬ ಷ್ಟಮಿ ಪೂರ್ವಯಮಿತಿ ಲಿಧಾನಾಂಗ ಭಾವಾಕ್ಷ ಪವತ್ತ್ವ; ಅಪೂರ್ವಭಾವ್ಯಕಾರಣಮಿತಿ ಯಾಗೇ ಶ್ಯಾಗಾ ದಂಶ ವ ಧಿತ್ವಿತ ದುಪತ್ತೇ: ರಾಗ: ಪತಿಭಾವಿ ಧಿರಪೂರ್ವ [illegible]
ತತ್ವೇ [illegible] ಪ್ರಧಾನಕರ್ಮಂ ದಾಪ್ರವೃತ್ತೇ ವಿಧಿವಿಧೇಯತ್ವೇನ ಅಂಗಪರಿ ಭಾಷೋಂಪತೇ: [illegible] ತ್ತ ದಾಗಾ ದಖಿ ಫಲಂ ಶ್ರೌಂತುತಿ ತತ್ರ ನತ್ಕರ್ತ್ವ ಸ್ವೀಕಾರಾ
ಣಂ ತಸ್ಯ ಕ್ಷತಾಪ್ರೇ ಅಕರ್ಷಿ ಕಾಂತ್ಯಾಂ ಕ್ಷಪಾಕ್ರಿಂದ್ಯಾಂ ಯಾಂ ಅಭಾವಾದ ದೃಷ್ಟದಾಕಮಿ ಪತತ್ಪುರ್ವ ಸ್ಪಶಿತೇ ಕಾಂದೃಷ್ಟದಾಂಕ ಅದೃಷ್ಟಾಂತರಂ [illegible] ಫಲ
ಮಾಗಾಖಿಕ ರಣಾಂ ಜನ್ಯತ್ವೇ ಇತಿ ನ ತ್ತತ್ಕ ದಾಗಾಕ್ಯಧ್ವಾಗ ಪ ಪಾಪ್ರ ಅದೃಷ್ಟಸ್ಯ ಕ್ಷಿತಿ [illegible] ತ್ತ್ವಂ ಯಾಗಾದಿಕಂ ಮಮ ಫಲಂ ಮಾಜನಯತು ಕಿಂ ತ್ವಸ್ಯೇತಿ
ಭಾವಿಕಸ್ಯ ಸ್ವಫಲ ಜನಕತ್ವಂ ಪಗಮಾತ್ ದಾಕ ಪದಸ್ಯ ಭಾಕ್ತತ್ವೇ ಪಗಮ [illegible] ಸ್ವತಪಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಸ್ಯ ಕತಾಪ್ರಚಿತಿ ಚೇತ್ ತಸ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಂ ಕರ್ತ್ರಗರಿಕ್ತಿ ಯತಿ
ತ್ರಕೃತ ಗಂಯಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಕ್ಕತಿ ತು ಭಾಕ್ತರಿಖತರ್ತ್ಯ ಪ [illegible] ಪ ಕ್ಷಾಂ [illegible] ಸ್ವರ್ಗತಂ ಫಲಮಗ್ರೇ ಕ್ಷಾಂತರೇ ತ್ಯೃತ್ಸರ್ಗತ ಇತಿ ಗಿಂಯ್ಯತೇ ಅ [illegible] ದೃಷ್ಟ ಪಾಪ್ಯ ವಜ್ರಕಂ ಪ್ರತಿ
ಪಾತ್ರ ಕ್ರಿಂಯಾತ್ವೇ ಹೇಂತು ತಂಯಾಂ ಯಾಂ ಗಸ್ಥ ಲ ಪದ ತ್ರಾಖಿ ಕರ್ತೃತ್ವ ಪಾದೃಷ್ಟ ಮುಖಿ ತಂ [illegible] ಗಯಾಂ ಶ್ರಾ [illegible] ಕೃತಾಪ್ಯ ಯತ್ರ ಮುಕ್ತೇ: ಪುತ್ರ: ತತ್ರಾಕ್ಷೇ [illegible] ವಿಶೇ:
ಗೋಂಕ್ಷತ್ತೇ ರಿಪ ಮುಕ್ತಿತ್ವೇಕತ ದದೃಷ್ಟಗಾಕಾಷ್ಟಿತು: ಸ್ವರ್ಗಭಾವತ್ರ ಸಂಗ ಇತಿ ಪಾ [illegible] ಸ್ವವೃತ್ತಿ ಫಲ ಜನಕಾದೃಷ್ಟಸ್ಯೈವ ಮುಕ್ತಿವಿರೋಧಿತ್ವಂ ಯಾಂ ತದದೃಷ್ಟಸ್ಯ
ಪೃಷ್ಟತೇ: [illegible] ಯತ್ರ ಕಂಬಿತರಮುಕ್ತಿ ಕ್ಯಗಾಕಾ ಪುತ್ರ ಗರ್ಗಯಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತಂ ತತ್ರ ಗಾಕಾ ದೃಷ್ಟಭಾವ್ಯ ಕಾರಾಪಕ್ಷಂ ಯಾಂ ಏಕ ಭ್ರ್ಗಖಿತ ರ್ತ್ಯ ಪ ತ ದಮಿ ನಿತ ಮ
ತಿ ಪಾ [illegible] ಯತ್ರ ತ್ರಿ ಕೂಂ ಬಿ ಕುಲಾಂ ಕ್ಷ್ಮಾ ರಗಾ ಸ್ವಂ ಯಾಂ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾ ಗಾದಿ ಕಂ ಕೃತಂ ತತ್ರ ಗಾಕಾ ದೃಷ್ಟಭಾವ್ಯ ಕಾರ್ಯೇಂ ತುಲ್ಯತಾಪ್ರಚಿತಿ [illegible] ಅಭ್ಯಂ ರಸ್ಯಾ
ಲಾಂತರ ಭಾವಿ ಸ್ವಸ್ಯೋಗ ಪ ಪಾಂ ದ ಗಾಂ ಯಾಂ ದೃಷ್ಟಸ್ಯಾಪ್ರಕಾರ ಇತಿ ಸ್ವರ್ಗನ ಪಾಂ [illegible] ಧಿಕ ರಣ ಮಿ ಪತತ್ತಲ್ಯ ತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತಿ ಸಮವಾಯ ಸಂಬಂಧೇನ ಅದೃಷ್ಟ
ಪಾಂತುತ್ವೇ ಅಭಾವ ಪಾತ್ರ ಪತುಖಿತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರತಿ ಪುತ್ರಕ್ಕ ಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಸ್ಯ ಪ್ರಧಿಕರಣ [illegible] ತಂಯಾಂ ಪ ರಂ ಪರಾ ಸಂಬಂಧೇನೈ ಪಕಾರಣತಾಂ ಯಾಂ ನಾರ
ಪಾತ್ [illegible] ದೃಷ್ಟಂ ಪ್ರತಿ ಗಯಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧ [illegible] ಸ್ಯ ಪರಂ ಪರಂಪರಾ [illegible] ಪತ್ಯಯಾಂ ಹೇತುತ್ವ ಸ್ವಪಾ ಪ್ರತಂಯಾಂ ತುಲ್ಯತೇತಿ ಪಾ [illegible] ಖಿತರ ಮುಕ್ತಿಕ್ಯ ತ್ರಾ ದ್ಧತ
ರಣ ತ ಇತ್ತ ಕೃತಾ ಸಂಬಂಧೈವ ಶ್ರಾದ್ಧ ಸ್ಯಕಾರಣತಾಪ್ರತ್ ಫಲ ಇವ ಖಿತರ್ಯ ವಿ [illegible] ಕ್ಷ್ವತಾಂ ಯಾಂ: ಶ್ರಪ್ರಕರಣ ರೀ ತತ: ಖಿತರ ಮುಕ್ತಿ ಕ್ಯಭಾಂ ಪ್ಪಾ [illegible] ಪ್ರ
ಕಂ ದ ಪಾ ಇತಿ ಪಿಂ [illegible] ಮಾ ಯ ಗಾ ಕೃತೇ ರಿತಿ [illegible] ಯತ್ರ ಪುತ್ರೇಣ ಗಂಯಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತಾಪ್ಯ ಸಂ ಕಿತಗಾಂ ಕೃತಂ ಕಸ್ಮಾ ಕಾ ಜಲ ಸ್ಪ ಶ್ಯಾ ಗ ಪ ಕೃತ: ತತ್ರ ಖಿತು: ಸ್ವ
ರ್ಗಪತ್ತಿ ರಿ ತಿ ಕರ್ತಕಸ್ಯ ಕ ಕ್ಯಗಾ ಕಾ ಜಲಸ್ಪರ್ಶಸ್ಯ ಪರಂ ಪರಾ ಸಂಬಂಧೇ [illegible] ಗಾ ಕಕತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ಮಸ್ಕತೇ ತು ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಅದೃಷ್ಟೇಗ

ಶಂಪ್ರತಿ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಸಂಬಂಧೇಽತಿಶಯಿತಸ್ಯ ಶಬ್ದರೂಪಸ್ಯ ಜಲಸಂಬಂಧರೂಪಸ್ಯ ಜಲಸ್ಪರ್ಶಸ್ಯ ಕಾರಣತ್ವಂ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಂ ಚೈತ್ರಸ್ಯ
ವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತಯೋಸ್ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇ ಚ ಅವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವರೂಪಂ ಬುದ್ಧ್ಯತಿ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಸಮವಾಯೇನ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇ ಚ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾ ಸಂಬಂಧೇ
ಅಪೂರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವರೂಪಮಿತಿ ವಾ ... ತತ್ರ ಸ್ವೃತಮೇವ ತತ್ಸ್ಯ ಚ ಫಲಂ ತ್ವಯಾ ತತ್ರ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಬಲಿ ಪುಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಕಾಮನಯಾ ಯತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೃತಂ ಪ್ರ
ತ್ರಿಗಾ ಚಕ್ಷುಗಾ ಸ್ನಾನ ಜಲಸ್ಪರ್ಶಃ ಕೃತಃ ತತ್ರ ... ಪತಿಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಾವಿಷ್ಣಾವ ತ್ರೈರಿ ವಾಂಗಿ ಕರಣೇಽನ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ದಿಕ್ ... ದೇವತಾ ಪ್ರೀತಿರೇವ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ತದಾ
ಸುಕೃತಮಪೂರ್ವಮಪೂರ್ವಕಾರಣತಾ ಇತಿ ... ಪ್ರೀತಿಸ್ಸುಖರೂಪ ತದ್ಯಾ ಸುಖಾಂಗ ಭವರೂಪ ತದ್ಯಾ ವಾ ಅಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾಲಾಂತರಭಾವಿ ಸ್ವರ್ಗ
ಜನಕತ್ವಸಂಭವಾತ್ ಸ್ವಸಮಾನವಿಷಯಕ ಫಲ ತ್ರುತ್ಸ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರಸ್ಯ ಹೇತುತಯಾ ತದ್ವ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೇತುತಾಯಾಃ ಮುಸಲಪಾತ್ ದೇವತಾ
ಪ್ರೀತಿ ವೃತ್ತಿಕರಣತಯಾ ಸ್ವರ್ಗಹೇತುತ್ವಾನುಪಪತ್ತೇರಿತಿ ಅತ್ರ ಕೇಚಿತ್ ದೇವತಾ ಚೈತನ್ಯ ಏವ ನ ಭಾವಃ ಇಂದ್ರ ... ಹೇ ಸೋಕ್ತ ಇತ್ಯಾದೇ ಸ್ವಾವಕತ್ವ
ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪರತ್ವಾತ್ ಮಂತ್ರ ಪ್ರ ... ತ ಶ ಶಿಕ್ಷ ಬರಾದ್ಯುಪೇತಮುಕ್ತಿ ಶ್ರಯಾ ... ಶೇಷಾಣಾಂ ತತ್ರೈವ ದೇವತಾ ತ್ವವ್ಯವಹಾರಸ್ತು ಲಕ್ಷಣಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ತ್ಯಾಮು: ... ಶಿವಾಯ ಗಾಂ ದದ್ಯಾದಿತ್ಯಾದೌ ಫಲಭಾಗಿತ್ವೇ ... ಸ್ವತ್ವರೂಪ ... ಪ್ರದಾನತ್ವಂ ಶಿವಸ್ಯ ಸ್ಯಾಯತ್ತತ್ತ್ವತಿ ಚೇತ್ತ್ರೈವ ದೇವತಾಯಾ ದಿ ... ಪ್ರವೃತ್ತಾ
ಯಿಶ ಪಕ್ಷಪರೂಪಂ ಬಂಧತಿ ಕೃತ್ರಿಮ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಂಪ್ರದಾನತ್ವಾತ್ ಭಾವಾತ್ ಶಿಕ್ಷಕಸಂಪ್ರದಾನತ್ವಾಯಾ ದಾಯಾನ್ತ್ರಾಬ ಗತಿಃ ಭಿನ್ನಕಾರವಿರ ... ಣಾರ ಪಾಬ ಮೆ
ಸ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾನತ್ವಾಭಾವಾದಿತಿ ಭಾವ್ಯತ ... ವಾ ... ನಿಸರ್ಗಾಪ್ಲಾಂ ಪರಸ್ಯ ಯತ್ಪ್ರಶ್ನೇ ವಸ್ತು ಅದ್ವೈತ್ಯ ಏವ ಚ ಪರಾಯತ್ತ ತದನುಪಪತ್ತೇಃ
ಕಸ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪದೇವತಾತ್ವಮೇಕದೇವತಾಕತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಶ್ಚ ಅವಾಂತರ ದೇವತಾಗಾಂ ಪರದಾ ... ತ್ರುತ್ವ ತ್ರುತೇತೃಗ್ರಾ ... ಣಾಃ ಪ್ರಪಂಚಿತಿ ತಿವಗ್ರಾತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಣಾಂ ತಿವಾ ವಾ
೧೦ ... ಬಾಧಕಾ ಭಾವಾದಿತಿ ದೇವತಾ ಸ್ಪ್ಯತ್ರಮಾಣ್ಣಿ: ... ಗೇಷ ಏಕ ದಾರ್ಥ್ಯೇ ಏಕ ದಾಸಂ ... ಧಾರ್ಯ ಕ ಧೃ ಮುಚ ಪತ್ತೇ ಶಿಕ್ಷ್ಯ ತ್ರಾದಿ ೧೦೧
ಬಿಕಿ ತತ್ವಾ ಇತಿ ... ತ ದ್ವಿ ವಿಶೇಷವೇವ ಹಿ ಸಂಬಂಧಾಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾದಿ ಗಾ ಪ್ರತಿಮಾಂ ದಾನವ ಹಂ ಕಾರ ವತ್ ... ತ್ರಾದಿ: ಸೋದ್ಭಾವ ಭಾವಾತ್ ಸಂಗ್ರಾಮ
ವಿಪ್ರಾಸಂಗದ ಶಾಯೋಂ ಗಾಂ ದಾದಿ ಕಹಿಜಾಬ ಖಿ ಲೇಕ ದಾನವ್ಯ ೧ ಕಥಂ ಸ್ಥಾನಮಿತಿ ವಾ ... ಅವೃಷ್ಟ ವಿಶೇಷ ಸ್ಯಾದಿತ ಅಜ ಬಿಪ್ರತಿ ಸಂಧಾನಾತ್ ವಿಷಯ
ಕ ಜ್ಞಾನಂ ಅವೃಷ್ಟ ವಿಶೇಷ ಸಹ ಕೃತವರ್ಣಸಂಪಾತದಾ ಜ್ಞಾನಮಿತಿ ... ಧಾತ್ತು ದಾ ... ಸಾ ಯಾದಿಷು ಬಪ್ತಾ ಸ್ತು ತ ರಿ ರಿಂದ್ರಾದಿ ಕ್ಷೈತ ೧ ಏಷ ಕಿಂ ವಾ

ಆ ಶ್ವ

ತರ್ಕಪ್ರಶಷ್ಟಂ

ಷ್ಟ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಂ ತಥಾ ಚೋದ್ದೇಶ್ಯತಾನಾಂ ಯತ್ರ ತತ್ರ ತಥಾ ಇಂದ್ರಾಯೇತ್ಯತ್ರಾಪ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಚೇನ್ನ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹೇ

F2

ತ್ಯತ್ರ ತಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಾಭಾವಃ ಕಿಂಚ ಇಂದ್ರಾಯೇತಿ ಪದಮುದ್ದೇವತಾದೇಶಗಾದೇಶಿತ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಮುದ್ದೇವತಾತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವೇತಿ ಭಾವಃ ಪ್ರಥಮೇ
ಪ್ರತಿಪಾದಃ ತಥಾ ಚ ದೇವತಾಯಾಂ ತದ್ಧಿತಾದಿರೂಪಂ ಪದಯೋರ್ದೇಶಿತಂ ಚೋದ್ಯತಂತ್ರ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಂ ಚೋದ್ಯತೇ ದೇಶಗಾದೇಶಿತಂ ಚತುರ್ಥ್ಯಂ
ತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಂ ನೇತಿ ತತ್ರ ಚ ಖಲು ಸರ್ವಪದಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸರ್ವಪದಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಚತುರ್ಥ್ಯಭಾವಃ ತತ್ರ ಚತುರ್ಥ್ಯಭಾವ ದೇಶಗಾದೇಶ ತದ್ಧಿತಸ್ಯ ದೇವತಾತ್ವ
ಮಪ್ರಸಕ್ತಃ ಸಾಸ್ಯದೇವತೇತಿ ದೇವತಾರ್ಥಿ ಕಾರಿಂತಸ್ಯಾಪ್ಯಾತ್ ತಥಾ ಚೋಕ್ತಂ ತದ್ಧಿತೇ ಚತುರ್ಥ್ಯಾ ವಾ ಮಂತ್ರೇಣ ವಾ ಯುಕ್ತಃ ದೇವತಾಸಂಸ್ಥಿತಿಃ ತತ್ರ
ದುರ್ಬಲಂ ತು ಪರಂ ಪರಮಿತಿ ತಥಾ ಚ ದೇವತಾತ್ವಪ್ರಕಾರೇ ತದ್ಧಿತಾತ್ಮಕ ದೇಶಗಾದೇಶ ಚೋದ್ಯಂ ದೇಶಗಾದೇಶ ಚೋದ್ಯತೇ ಸತಿ ದೇಶಗಾದೇಶಿತ ಚತುರ್ಥ್ಯಂ
ತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವರೂಪ ದೇವತಾತ್ವಪ್ರಕಾರ ಇತ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂತ್ತಿ ವಾಸ್ಯಂ ದೇವತಾತ್ವಸ್ಯ ದೇಶಗ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವರೂಪಸ್ಯ ತದ್ಧಿತಾ
ರ್ಥತ್ವಾತ್ ತಥಾ ಚ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವರೂಪದೇವತಾತ್ವಪ್ರಕಾರೇ ಸತಿ ತದ್ಧಿತಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ದೇಶಗಾದೇಶಿತ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವರೂಪ ದೇವತಾ
ತ್ವಂ ಪ್ರಸಕ್ತಮಿತಿ ಚ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಕಪಾಲ ಇತ್ಯತ್ರ ಅಗ್ನಿರ್ದೇವತಾಸ್ಯೇತಿ ತದ್ಧಿತೇನ ಅಗ್ನ್ಯಾದೇಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥಸ್ಯ ದೇವತಾತ್ವಾವಗತೇಃ ತ್ವದುಕ್ತಂ ಇತಿ ಪ್ರ
ಸ್ಯೇತಿ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ದೇವತಾತ್ವಮಿತಿ ಚೇತ್ ತತ್ರ ಶಬ್ದಾತ್ಮಕಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥಸ್ಯಾಪ್ಯಗಮಾತ್ ಅತ ಏವ ತಥಾ ಚ ಇಂದ್ರಾಯೇತಿ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿ
ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಂ ಚ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಮುಪದೇವತಾತ್ವೇ ನೇತಿ ಚೇತ್ ಅರ್ಥಾಪತ್ತ್ಯಾ ಶಬ್ದಪದೇವತೇತಿ ಮತೇ ದೇಶಗಯೋ ದೇಶಿ
ತಂ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಂ ಯತ್ ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥೋಪಹಿತಂ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತ್ವಂ ದೇವತಾತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯರ್ಥಸ್ಯಾಪಿ ದೇವತಾತ್ವಂ ಕ್ವ
ಮಿತಿ ಕಥಂ ದೇವತಾಯಾಂ ಅಗ್ನೇಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ವಾಸ್ಯಂ ತಥಾ ಚ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಅಚೇತನತ್ವಾತ್ ಕಥಂ ಇಂದ್ರಾಯೇತ್ಯಾದಿ ಪದಮುಪದೇವತಾತ್ವಂ ಯುಕ್ತಮಿ
ತಿ ವಾಸ್ಯಂ ತಥಾ ಚ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥ್ಯಾತ್ ಅರ್ಥಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಲಕ್ಷಣಯಾ ಇಂದ್ರಾಯೇತ್ಯಾದಿ ತದ್ಧಿತಾರ್ಥಿರಿತಿ ಅಗ್ನಯೇ ಇತಿ ದೇಶೋಕ್ತಾ ದೇವ
ಲಭಾಗಿತ್ವಂ ಸ್ವಮಪಮ್ಹಾಯಿನ್ನತಿ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ವಪದಯೋದೇವತೇತಿ ಇಂದ್ರಾಯ ಸರ್ವಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಚತುರ್ಥ್ಯಂತಪದ ಇತಿ ವಾಸ್ಯಂ ಸರ್ವಪದ
ಯೋಗೇ ಉಪಪದವಿಭಕ್ತಿರಿತ್ಯತ್ರ ಉಪಪದಂ ನಮೋ ಪದ ಉಪಪದಂ ತಥೋದ್ಯಾಗಾದಿ ವಿಭಕ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಾತ್ ಅರ್ಥಾಪತ್ತ್ಯಾ ತಕ್ಷಣಸ್ಯ
ದೇವತಾತ್ವಪ್ರಿಕ್ರಮ ಭೂಮಿಕಾರ್ಥಸ್ಯೈವ ದೇವತಾತ್ವಮುಚಿತಂ ಏವಮುಕ್ತಯೋ ರೇಷ್ಟಾ ಭಾಗಾಯತ್ವಾಪ್ಯಾಹಾ ದೇವತಾತ್ವಾಯುಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಇಂದ್ರಃ

ಸ್ವ

[illegible]

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೇತ್ಯರ್ಥಃ ಪಾದಸ್ಯ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಪಾರಂಭೇ ತಿತಿ ವಿಧಿ ಸಮ್ಯಗ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾತ [illegible] ಶಿವಾಂಶ್ಯ ತಂತ್ರಾಂತ ಸ್ವಸ್ತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ವಾತ್ ಶಿವ ಸ್ವಂ ಗಾದ ದಿ ತತ್ವ
[illegible] ಮಹಾದೇವ ಮುಖ್ಯ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥ ಶಿವ ಸ್ವತ್ವ [illegible] ವ್ಯವಹಾರಾತ್ [illegible] ಇತ್ಯೇವ ತಾತ್ಪರ್ಯ [illegible] ವಹಂ ಯೇತಿ [illegible] ಶ್ರುತಿ ಬಾಧಿತ
ತ್ವೇ ತಥಾ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಸ್ಯ ಫಲ [illegible] ತಾತ್ಪರ್ಯ [illegible] ವಹಂ ತಿತ್ವತ್ರ [illegible] ತುಷ್ಯಂ ವಪಾದ ಸಂಭವೇ [illegible] ವಧೂಂ [illegible] ಮಂತ್ರ ಕರ
ಣಂ ಕಹಂ ವಿಸ್ತಾರ್ಯ ಗ ಭಾಗಿತ್ವೇ [illegible] ಶೃತ್ವಂ ದೇವತಾತ್ವ ಮುಖ [illegible] ದೇವತಾಂತರಾಂ ಏವ ಸಾಧ್ಯ [illegible] ಚತುರ್ಥ್ಯ [illegible] ಮಂತ್ರ ವಂ ಬಾ ಧ್ಯ
[illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಂ ದೇವತಾ ತ್ವಾಂ [illegible] ತದ್ಧ ಸಪತಿ: ತವ ಮಂತ್ರಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಂ ಚತುರ್ಥ್ಯಂ ತತ್ವಾ [illegible] ದಶಿತ ಚತುರ್ಥ್ಯಂ
ತ ವದ [illegible] ಶೃತ್ವ [illegible] ದೇವತಾತ್ವ [illegible] ಮಂತ್ರ ಪ್ರಕಾಶಿತ [illegible] ದ್ಯುಪಿತ [illegible] ವಿಸ್ತಾರ್ಯ ಗ ಭಾಗಿತ್ವೇ ತತ್ರ
[illegible] ದೇವತಾ ತ್ವ [illegible] ಶಿವ [illegible] ಮಂತ್ರ [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಂ [illegible] ಶಿವ ವ [illegible] ಶಕ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಮಂತ್ರ ಕರಣಕ ಹವಿಸ್ತ್ಯಾಗ ಭಾಗಿತ್ವೇ [illegible] ಶೃತ್ವಂ ದೇವತಾತ್ವ ಮಿತಿ [illegible]: ಮಂತ್ರ ಕರಣ [illegible] ಹವಿಸ್ತ್ಯಾಗ: ತದ್ಭಾಗಿತ್ವೇ
[illegible] ಶೃತ್ವಂ ಮಂತ್ರ [illegible] ಹವಿಸ್ಸಂಬಂಧಿತ್ವೇ [illegible] ಶೃತ್ವ ಮಿತಿ [illegible] ತ್ಯಾಗ [illegible] ಫಲಂ [illegible]
[illegible] ಶೃತ್ವ ಮಿತಿ [illegible] ಸ್ವರ್ಗ [illegible] ಸಂಬಂಧಿ [illegible] ಶೃತ್ವ [illegible] ವ್ಯಾಪ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಮಂತ್ರ [illegible] ಶೃತ್ವ [illegible] ವ್ಯಾಪ್ತಿ [illegible]
ಮಂತ್ರ [illegible] ಮಂತ್ರ [illegible] ವ್ಯಾಪ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಮಂತ್ರ ಕರಣಕ ಹವಿಸ್ಸಂಬಂಧ [illegible] ದೇವತಾತ್ವಂ [illegible] ದೇವತಾ [illegible]
[illegible] ಹವಿಸ್ಸಂಬಂಧ [illegible] ದೇವತಾತ್ವ [illegible] ಮಂತ್ರ [illegible] ಮಂತ್ರ [illegible]
[illegible] ವ್ಯಾಪ್ತಿ [illegible] ಶೃತ್ವಂ [illegible] ಶೃತ್ವ [illegible]

ತತ್ಪ್ರತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಶಕ್ತಿಕಾಂತ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ ವಡಕ್ಷೆ ಶ್ವತ್ವಾವಕ ಡೆವ ತಾವ್ಯಾಪ್ತ್ಯ ತಿಗರ್ಥಃ ಕೃತ್ಸ್ನೇತಿ ಸ್ಥಾಂ ಇತ್ಯಪೂರ್ವಕಲ್ಪಕೆ ಸ್ಥಾಯಿ ತ್ವಾಪೂರ್ವ ಯೋಜು ಭಂತಿ
ಕಲ್ಪ ಕಾಪ್ಯಕರಂ ಯೋಗ ವಿವಸ್ಥಾಯಿ ತ್ವಂ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಂ ತ್ರಂ ಕಲ್ಪ್ಯತಾಮಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ಕೈವಮಿತಿ ಏವಂ ಯೋಗಸ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿ ತ್ವಕಾಲ್ಪಕಾಕೆ ಇತಾರಂ ಯೋಗಗಾನಕಾ
ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ವಿಷಯಸ್ಯ ಕಾರಣಂ ತಯೋಗಂ ತತ್ಪತಾಪತ್ ಮಸ್ಕತಿ ಚಂಯೋಗಸ್ಯ ಆಶುವಿಕಾಶಿತಂ ಯೋಗಂ ವಿಷಯಸ್ಯಾನ ತ್ವಾದೇವ ಕತತ್ಲಾ ಕಿ ಕ ಪ್ರ
ವೃತ್ತಿಮಿತಿ ಭಾವಃ ಅತ್ರೇತಿ ಪ್ರಥಮಪಕ್ಷೇ ಯೋಗಸ್ಯ ತ್ವಾಪ್ತಿ ವಿಂಯ್ಯಕ್ಷೇತ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಬಕಪ್ಪತಿಂ ಯೋಗ್ಯವಿಕ್ಷೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ವಿಷಯಸ್ಯಕಾ
ರ್ಯಕಾಲವೃತ್ತಿ ತಯೋಗಂ ಅಹಂ ತುಷ್ಟಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಯೋಗ್ಯವಿಕ್ಷೇ ಜ್ಞಾನ ವಿಪ್ರವೃತ್ತಮಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಯೋಗ್ಯತಾ ವಿಭಾಗಂ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಯಸ್ಯಕ್ಷೇ ಅಕೃತಾ
ತ್ರ ತಿ ಯೋಗ್ಯವಿಕ್ಷೇ ಅಯೋಗ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಚೋದ್ಯಂ ಇದಾನೀ ಮಿತಿ ಭವಕ್ತಿ ಯೋಗಸ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿ ತ್ವೇಕ ಯೋಗಸ್ಯ ವಿಕಾತಿ ತದ ಕಾಂ ಯೋಗಂ ಕ ಯ ಜ
ಯೋ ಮಿತಿ ಕಸ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತ ಕಾರಣತ ಸ್ಯಾದೇಕತ್ರಿಯ ತಯೋಗಂ ಕ ತತ್ಪ್ರವೃತ್ತಾ ವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ॥ ವಿಧಿಂ ಕ ರೂಪ ಪ್ರ ಅರ್ಥವಾದಂ ಕ ರೂ
ಪಯತಿ ॥ ವಿಧಿ ಭಕ್ತಮಿತಿ ॥ ಭಕ್ತಾವಾಕ್ಯ ವಿಶೇಷಃ ಅರ್ಥವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ಮಾಂ ಕಯತಿ ವಾಕ್ಯೇ ಅತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ವಿಧಿ ತ ದ್ವ್ಯವಕ
ಯ ವಿಧಿ ಭಕ್ತೇತಿ ಅರ್ಥವಾದಂ ವಿಧ ಜತಿ ಸಪ್ತಿ ತಿ ಅರ್ಥವಾದ ಭವ ತ್ಯರ್ಥಃ ಯಥಾ ತ್ರಮಂ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಾಹಕ ತದುಕ್ತಮಿತಿ ವಿರೋಧ ವಿಶೇಷ್ಯ ತಾವದ್ ಕ ವಿ
ಶೇಷಣ ಸ್ವಾರ್ಥಂ ಯೋ ವಿಕಲ ಕ್ಷಂ ಯಥಾ ಅದಿತಿ ಯೋ ಯೋ ಪೂಜ ವತಿ ಯ ಜ ಮಾನಃ ಪ್ರಸ್ತರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅವಧಾರಿತೇ ತದ್ವಿಪ್ರಮಾಣಂ ತದ್ವೇ
ಕ ರ್ಥ ತಾ ರ್ಥ ಜ್ಞಾ ಪಕಃ ಶಬ್ದಃ ಅನುವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಯಥಾ ಯಜ್ಞ ಕಗಂ ಕಿಂ ಕ್ಷಮಿತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯ ಪರಿ ಗಂತಿ ಸುಶಸಮಾಂ ಪ್ರ ಪಲಂ ಪರಿಗಂತಿ ವಿರಸ ಮಾ
ಫಲಮಿತ್ಯಾದಿ ಯೋ ಪಂಚ ವಾಕ್ಯಂ ತತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಪ್ರಮಾಣ ವಿಕಾ ತತ್ತದ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಯೋಗ ವಿತಿ ಚೋದ್ಯಂ ತತ್ರ ಗಂ ಬಿತಿ ಅರ್ಥವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥಃ
ತಥಾ ಚತತ್ಸಿತಿ ತತ್ವ ಗಂ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಬ್ದಾ ಘಂ ತಾರ್ಥವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಯಥಾ ಜ ರಾ ಯೋ ಮಂ ರಂ ಗಂ ಲ ಯಥಾ ರಾ ರ ಕ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ಯ ಮಾ ತ್ರೆ
ರಯಂ ರಾ ಜತಿ ಶ್ರೂಯತ ಇತಿ ಇಯ ವಾ ತ್ರ ಬಂಧೆ ಕ ನ ಬರಿ ಕರಸ್ಯ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ್ಯಂ ಪ್ರವಸ್ಥಾ ಪ್ಯ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಕ ತ್ವ ತ್ವ ವಾದಿ ಮತ ಕ ರಾ ಸಾಂ ಯ

ತೇನಾನ್ಯೋನ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಪದಂ ಯತಿ ನೋಯಂ ಶಬ್ದ ಇತಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯ: ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯಂ ನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ತತ್ರ ಮಾನವಿರಹ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಗುರುತ್ವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ:
ಪೌರ್ವಾಪರ್ಯ ಮಿತಿ ಪೌರ್ವಾಪರ್ಯ ಮಂತ್ರ ಗುಣಾ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾದಿ ತ್ಯರ್ಥ: ಮಂತ್ರ ಪದಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ನಂ ಯೋಗೇಷ್ಟ ಬೋಧ: ತತ್ಪರಿಮಾಣ ವತ್ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಪರಿಮಾಣ ವತ್ ಅಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯ: ಹೇತು ರಸ್ತು ಸಾಧ್ಯಂ ಮಾಸ್ತು ಇತಿ ಪ್ರಸಕ್ತೇ ಅನುಕೂಲ ತರ್ಕ ವಿರಹ ಇತ್ಯರ್ಥ: ಅನ್ಯಥಾ ಶಬ್ದೋತ್ಪತ್ತಾವಿನಾ ಅನುಪಪತ್ತಿ ರಿತಿ ನೋಯಂ ಗಕಾರ ಇ
ತ್ಯತ್ರ ಹೇ ಏತದ್ದೇಶ ಗಕಾರ ಪೌರ್ವಾಪರ್ಯ ಗಕಾರ ರಾತ್ರೌ ಬೋಧಕ ತತ್ರೈವ ಗಕಾರ ಕ್ಷಣಂ ಭವತಿ ತದ್ಭಾವ ಶಬ್ದಾನಂ ತರ ಮೇತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ ತತ್ರ
ಪೌರ್ವಾಪರ್ಯ ಗಕಾರ ಶ್ಚ [illegible] ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ವಿಷಯೋ ನಿತ್ಯ ಇತ್ಯನುಕೂಲ ತರ್ಕ ಇತಿ ಭಾವ: ಅಯಂ ಸೋಯಂ ಗಕಾರ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ:
ಬಾಧಕಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಮಾತ್ವ ಬಾಧಕಾಭಾವಾತ್ ಬಾಧಕಾಭಾವೇ ಪ್ರಮತ್ವ ವಿಷಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಭವತಿ ರಿತಿ ಭಾವ: ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಉತ್ಪನ್ನೋ ಗ
ಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತಿ ರಿತ್ಯರ್ಥ: ಅವಿನಾಶಿನಾ ಪ್ರತೀತಿ ಪರಿಗ್ರಹ: ಬಾಧಿಕಾ ಇತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಬಾಧಿಕಾ ತಸ್ಯಾ: ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತಿ: ಸಾ ಜಾತಿ ಅನ್ಯತ್ವೇ ವಿಶ್ವಾ
ತಿ ಯಸ್ಯ ನಾಯ: ಶಬ್ದಾನಾಂ ಪದತ್ವ: ಏತತ್ಕೃತ ದ್ವಂದ್ವ: ತಥಾ [illegible] ಉತ್ಪನ್ನೋ ಗಕಾರ ಇತ್ಯತ್ರ ಗಕಾರತ್ವಂ ಜಾತಿ ನಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಇತಿ ನಾಯ ಉತ್ಪ
ನ್ನತ್ವಾದ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತಿ: ಶಬ್ದೋತ್ಪತ್ತಾ ಬಾಧಕತ್ವ ಮಿತಿ ಭಾವ: ಗಕಾರ ಇತಿ ತಥಾ ಬಾಧಯಂ ಗಕಾರ ಉತ್ಪನ್ನ ಇತ್ಯತ್ರ ನಾಯೋ ರಭಾ ರಾತ್ಯ ಗಕಾ
ರೋ ನಷ್ಟ ಇತಿ ತದ್ವಿಷಯ ತ್ವಾಭಾವ ಯೋ ನಷ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯತ್ವ ಮಿತಿ ಶಬ್ದಸ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಿತಿ ಭಾವ: ನಾಶಾವಿತಿ ಗಕಾರ ನ ತತ್ಯ ಉ
ತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತಿ: ಬಾಧಕಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಮಾತ್ವ ಬಾಧಕಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ಸೋಯಂ ಗಕಾರ ಇತ್ಯಭೇದಾವಗಾಹಿ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ಬಾಧಕಂ
ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸ್ಯ ಪ್ರಮಾತ್ವ ಬಾಧಕಂ ಅ[illegible] ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೋಯಂ ಗಕಾರ ಇತ್ಯಭೇದಾವಗಾಹಿ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ಬಾಧಿತಾ
ತ್ವಂ ನಾಸ್ತ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥ: ಅತ್ರ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತ್ಯಭೇದಾವಗಾಹಿ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ಯೋಗ್ಯತಾ ಬಾಧಕ ಭಾವೇ ವಿನಿಗಮಕ ಮಸ್ತಿ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ಸ್ಯ
ಬಾಧಕತ್ವ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತೇ ರ್ಮತ್ವ ಕಲ್ಪನಾ ಗೌರವ ಉತ್ಪನ್ನತ್ವ ತಿ ಭಾವ: ಗೌರವ ಮಿತಿ ಏವಂ ತತ್ಸ್ಯ ವಿವರಣಂ ವಿನಿಗಮಕಾಭಾವೇ ಇತಿ ಬಾಧ್ಯ
ಬಾಧಕ ಭಾವೇ ವಿನಿಗಮಕಾಭಾವೇ ಇತ್ಯರ್ಥ: ವಿನಾಶಾವಿತಿ ಏವಕಾರೇಣ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ ಸ್ಯ ಪದ: ಉತ್ಪತ್ತಿ ಏತಜ್ಜಾತ ಶಬ್ದಾನಾಂ ತ್ವಂ ಬೋಧಿತಿ ಭಾವ:

● ಅಪ್ರವೃತ್ತಿ ತದ್ಭಿನ್ನಯೋಃ ಪ್ರಮಿತ್ಯಪ್ರಕಲ್ಪಕಾ ವಿಶಿಷ್ಟಯೋಃ ಏತಸ್ಯ ಪ್ರಮಪ್ರಕಲ್ಪಕಾಯಾಃ ಕಲ್ಪ್ಯತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಉಭಯಸಾಧ್ಯಬಿಪ್ರಮಾಂಶಾತ್ರ್ಯೇ ಉ
ಪಪತ್ತಿ ಮಾಂ ಪಾ ಅಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಾದಿ । ವಿಶೇಷಣಮ ಕೃತಿ ಪಾ ಪ್ಯಾ ದಕ ಭಾವಿ ವಿಶೇಷಣ ಕಾ ಸಾ ಪಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಉಭಯೋಃ ಅಪ್ರತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತಿತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜ್ಞಾ
ನಯೋಃ ಏತತ್ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಯೋಃ ಉಭಯೋಃ ಪ್ರಮಾತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅನ್ಯಯೋಃ ಕಿಂ ಕತರಂ ಬಾಧ್ಯಂ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಾವಗಾಹಿತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಪ್ರ
ತ್ಯಕ್ಷಜ್ಞಾನಸ್ಯ ನ ಏವ ಅಯಂ ಗಕಾರ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಗತ್ವೇತಿ ಇದಂ ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಭೇದಾಂ ಭಾವಕತಯಾ ತದ್ವ್ಯಕ್ತ್ಯಭೇದ ಇತಿ ಗ
ಕಾರಾದಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾಮಮುತ್ಪತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯಬಲೇನ ಕಾತ್ಪವೇ ಅಭೇದಾ ಅನ್ಯೇವೇತಿ ನಿಶ್ಚಯ ಅಬಿಪ್ರತಿತಿ ಪ್ರಮತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ ಕಥಂ ಕೇತಿ ತದ್ಧಾನತಿ
ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಭೇದಾಭಾವ ವಿಷಯಕತ್ವೇನ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ನಿತ್ಯತಿ ಸೋಯಂ ಮಿತ್ಯತ್ರ ಇದಂ ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ತದ್ವ್ಯಕ್ತ್ಯಭೇದ ಏವ ಭಾಸತೇ ನ ತು ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾ
ಭೇದ ಇತಿ ಭಾವಃ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ಇತಿ ಸೋಯಮಿತ್ಯತ್ರ ತದ್ವ್ಯಕ್ತ್ಯಭೇದೋ ವಿಷಯಃ ಕಿಂ ತು ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿ ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭೇದಃ ನ ಚ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭೇದೇ ಗತ್ವಸ್ಯಾ
ಭೇದಾತ್ ತಸ್ಯ ಭೇದವತ್ವೇ ಇತಿ ಭಾವಃ ಗಕಾರೋಯಮಿತಿ ಗಕಾರೋಯಮಿತ್ಯತ್ರ ಸ್ವರೂಪತಃ ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭೇದೋ ವಿಷಯಃ ನ ತು ಸೋಯಮಿ
ತ್ಯತ್ರ ವತ್ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿ ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭೇದ ಇತಿ ಭಾವಃ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೇತಿ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿತ್ವಾನವಗಾಹಿತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದ್ಭಾವಂ ಯತ್ರ ಗತ್ವೇ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ
ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಭಾಸತೇ ತತ್ರ ಗಕಾರೋಯಮಿತ್ಯಾಕಾರಕಃ ಯತ್ರ ತು ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಭಾಸತೇ ತತ್ರ ಸೋಯಮಿತಿ ಸೋಯಮಿತ್ಯತ್ರ ಗಕಾರೋ
ಯಮಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತ್ಯಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ಸುವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾಂಕ್ಷೇ ಬಿಭಾತೇ ರಚಿತೇ ದಿಕ್ಪಾ ಕ್ಷೇದಾಂ ವಗಾಹಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಇತಿ ತದಾಶಯಃ ತಂ ಏವಂ ಸೋಯಮಿ
ತ್ಯತ್ರ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿ ಗತ್ವ ಜಾತ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭೇದೋಯಮಿತ್ಯರ್ಥ ಪರ್ಯವಸಾನಾತ್ ತಜ್ಜಾತೀಯೋಯಮಿತ್ಯಾಕಾರಾಪತ್ತಿ ಬಿತ್ಯಾಶಂಕತೇ ತದ್ಧಾನ ತಿತಿ ಗತ್ವ
ರೂಪ ಜಾತ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭೇದ ವಿಷಯಕತ್ವೇನ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಜ್ಜಾತೀಯೋಯಮಿತಿ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾತ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭೇದಸ್ಯ ವಕ್ತೇ ಜ್ಞಾತೀಯೋಯಮಿತಿ ಪ್ರತೀತಿ ವಿ
ಷಯತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಜಾತಿತ್ವೇತಿ ಯತ್ರ ಜಾತಿತ್ವೇ ಸೋ ವಚ್ಛಿನ್ನತ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಸೋ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭೇದೋ ಭಾಸತೇ ತತ್ರ ತಜ್ಜಾತೀಯೋ
ಯಮಿತಿ ಯತ್ರ ತು ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಸೋ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭೇದಃ ತತ್ರ ಸೋಯಮಿತ್ಯಾಕಾರಕ ಇತಿ ನ ತತ್ರ ತಜ್ಜಾತೀಯೋಯಮಿತ್ಯಾ

ఠక ఇతి భావః। అపూర్విత్వస్య రసో ప్యావళంతత్త్రి జం తుసేయం యం ఘట ఇతి ప్రత్యక్షే జ్ఞాక బలాత్ ఘటాదీనాం స్థైర్యసిద్ధిః సంతు
ఘటాదీనాం [illegible] క్ష ణి కత్వ ఖ ఘ టత్వ్యై వా కాస్య దేశిక ప్రత్యయో పపత్తేః కస్మైత్య సాధకత్వ స్థైర్య మాత్ర ము స్థిత్యే తి [illegible] తస్య కస్య ఖిలవి
వషయం యమితి ప్రతీతే ర్విషయత్వా పాచ్యః। తథా చైత త్సాధ్యః ప్రమత్వం విశేషణ [illegible] త్వవ తి ప్రత్త్రైయ తువ విజాతీయత్వ వాంయమితి యం
గ స్య కా త్వ తావ చ్ఛేదక ఠంక ప్రా ప్రా వగా త్వం శబ్ద [illegible] త్వ త్వ వా [illegible] మంతే వా త్వం తత్ర కవిషయే కత్వ స్యా వేగా త్వం తదంవి శిష్య గా వి శేష్య ఖా
వతి కగమగా విరహః। మత్వతి తు కత్వమిళితి తత్వం తత్కతి విషంతు తాసం ఖండ కవ్య క్తి రివా వచ్ఛేదకత్వాత్ అన్యథా తత్కత్వ రాత్వాది
రూపవ జాతి కస్య స్య కో లాపాల తయా తత్ప్రత్యక్షా సంగ్రహే గాం విషయతయా కత్వ ఖత్వ స్యా వచ్ఛేదకత్వా సం ఖిలాదితి వస్తు తస్తు
తారత్వ వం ప్రత్యక్షం పత్తి రుత్త ఉ ధర్మా ధ్యాసాత్ ఖిల ఖత్వా త్వ క్ష త్వ త్వ వంగాం నః అ ఖిలాం వగాం పం ప్రత్య క్షాంయం అనం ఖిలా
యవచ్ఛేదకః। న వ వమం ద్ర ఇతి ప్రతీతేః తారత్వ మం ద్ర త్వ యోర వి రోధేవి తత్ప్రతియోగి కం తారత్వం తత్ప్రతియోగికం మంద్ర
త్వం చ విరుద్ధమేవ కత్వాదీనాం కరాంత్తార త్వాదీనాం కత్వాదివ్యాప్యా గామగ గవంబగజాతి త్వ సా త్వా తారప్రతి బంధక తావచ్ఛే
దక కత్వ వృత్తి జాతిత్వే గతే మాంమగగవం తార ఇత్యాగ గత ప్రతి త్యు పపత్తిః। న జాతి త్వే త్వ స్య సా త్వ ప్రతియోగి జాతిత్వ త్వద్ధర్మః తార ఇక
విషయతా మంద్ర సా క్షా త్కార ప్రతి వచ్ఛేదక కవిర్గవ కవ్యత్వ మం నస పారగాన ఠక త్వ ప్రత్యా సత్యా తారత్వ ప్రతి బంధక
త్వమితి తారత్వ ప్రతి బంధకతావచ్ఛేదక త్వమితి కత్వ త్వాన ఖ దక త్వం కత్వా త్వ వృత్తిక రణం త్వం మం ద్ర ఖ ఘ తాన కితరావిశిష్ట
తారత్వ ప్రతి బంధకతయా తారత్వ ఖ తత్వా త్వ వృత్తిక రగాం తాన్యా జాత్యా అవచ్ఛేదక కో ప్రవిష్ట త్వ వివక్షణే కత్వా త సా క్షా త్కా
రం ప్రతి తార ఖ ఘ తాన విరహ విశిష్ట మంద్ర ఖ ఘ తాన విరహ విశిష్ట మంద్ర త్వ ప్రతి బంధకతయా మంద్ర త్వ అతిప్రసంగ
ఇతి చేన్నైవం మంద్ర ఖఘ తాన విశిష్టత్వైవ ప్రతి బంధకతావత్ మంద్ర ఖఘ తాన త్వైవ సామాన్యా ధికరణ్య సంబంధ తాన్య ప్రతిబం

ಧಕತ್ವೇ ತು ಮಂತ್ರಾನತ್ವಬೀತಾರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ವತ್ತೇ ಬುರ್ಭೂತ್ವಾ ತತ್ವೇಽಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ತಥಾ ಚ ಮುಖ್ಯವಿಶೇಷ್ಯಕವಿಧೇಯತಾ
ವಚ್ಛೇದಕಹೋಂಬಪ್ರತಿಷ್ಠತ್ವರೂಪಾಪಾದಕೀದಕತ್ವೇ ಸ್ಯ ವಿವಕ್ಷಣೀಯಮಂತ್ರತ್ವೇನಾತಿಪ್ರಸಂಗ ಇತಿ ದಿಕ್ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯೇ ತ್ಯತ್ವೇನಾಭಿಧೇ
ತ್ವಮುತಂ ದರ್ಶಯತಿ ಘಟ ಪ್ರತ್ಯಾಸ್ತಿವತೀ ಸುರ್ಶೇತಿ ಸ್ಪರ್ಶವತ್ವಂ ಗಂಧಾಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿತಿ ಪ್ರಸ್ಯಾತ್ವಾದಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯುಮಾತ್ರಂ ಚ ಮಹಾಪಟ
ವ್ಯಭಿಚಾರಿತಿ ಸ್ಪರ್ಶಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾದಿತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಹೋತ್ವೇನ ಧಾವಕಂ ತ ಕಮೋಷಾದಿತಿ ಶಬ್ದೇ ತ್ಯತ್ವೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿನಾಶಪ್ರತ್ಯಯೋ ಯಥಾ
ಶ್ರೋತ್ರಪುತ್ವಕಲ್ಪನಾಮವಿಶ್ವಾಏಕಸ್ಯಾಪಿ ದಾವಗಾಹಿ ಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಯೈವ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ತ್ವತ್ವೇ ಉಕಯೋಷಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ
ಬಾಧ ಇತಿ ಭಾವಃ ಸ್ವರೂಪಾಂಬ ಕ್ರಮಪರ್ಯಾಯ ಶಬ್ದಸ್ಯೇತಿ ಶಬ್ದಮಾತ್ರಮೇವ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಸಾಧಕಮಿತ್ಯಾಶಯಂ ಕತಿ ಶಬ್ದ ಇತಿ ಸಾಕ್ಷಾದಿತಿ ಸಾ
ಕ್ಷಾತ್ತ್ವಂ ಬಂಧತ್ವಂ ವಚನಂ ಯೋಗ ಸಮವಾಯೋಽಗ್ರತರತ್ವಂ ಅಪ್ರತಿಯೋಜಕತ್ವಾದಿ ತ್ವ ಅಗ್ರ ಕಾಲತ ಕಾರ್ಯಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರತಿಕಾಲ
ತರ್ಕ ಸಮಪರ್ಯಾಯಶಬ್ದಸ್ಯೇತಿ ರೂಪತಿ ಶಬ್ದಾಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಂ ಭವೇತ ರೂಪವಿಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಂ ವಾ ಭವೇತ್ ರೂಪವಿಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಂ ವಾ ತತ್ರ ಚ ರೂಪವಿಪ್ರವೃತ್ತ್ಯೇ ಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ಬಾಧಿತತ್ವಾತ್ ರೂಪವಿಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಮಪಿತಿ ಭಾವಃ ಬಹಿರಿತಿ ಬಹಿರಿಂದ್ರಿಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾದ್ವಹಿರ್ಘಂ ಪ್ರತಿ ದ್ರವ್ಯ ಚರೂಪವತ್ತ್ವೇ ತಥಾ ತು ತಯೋ
ಶಬ್ದಸ್ಯಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾಪತ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ಶಬ್ದಾಂತರಾದಿ ರೂಪವಿಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ ಬಹಿರಿಂದ್ರಿಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಷಯಯೋಃ ಸ್ಯಾತ್ ರೂಪವಿಪ್ರ
ವೃತ್ತ್ಯಂ ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಬಾಧಿತಮಿತಿ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಸಾಧುಃ ಪ್ರತಿಕಾಲತರ್ಕ ಇತಿ ಭಾವಃ ವರ್ಣೇತಿ ಲಿಙ್ಗೋವರ್ಣತ್ವಂ ಗೌಣ್ಯಂ ತ್ಯಸ್ಯ ಶಬ್ದ ಸ್ಯಾ ತ್ಯ
ವಸ್ಯಾಯೋತ್ವಪ್ರಾದಿಪ್ರತ್ಯಯಾಂ ಭಾವಾತ್ ತ್ಯತ್ವೇ ತ ದುಷ್ಟಾಂತೇ ಕೃತ್ಯಲಿಙ್ಗಾಮುಬವರ್ಣತ್ವಮಿತಿ ವೈಯಾಕರಣಾ ಮತಂ ದರ್ಶಯ
ತಿ ವರ್ಣ ಇತಿ ಶಬ್ದಮಾತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಧರ್ಮ್ಯಕಶಬ್ದ ಬಾಧಃ ಅಂಶತೋ ಭಾಗಾಬಧಿತ್ವ ಶಬ್ದತ್ವಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇ ಸಾಧ್ಯ ಸಿದ್ಧೇರುದ್ದೇಶ್ಯತಾ
ವಚ್ಛೇದಕಂ ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿತ್ತ ಇತಿ ಶಬ್ದಸಾಧ್ಯ ಮತಃ ಶಬ್ದ ಇತಿ ವಿಷಯ ವರ್ಣ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ಅತ ಏವ ಪಕ್ಷಾತಿರಿಕ್ತಸ್ಯೈವ ದೃಷ್ಟಾಂತತ್ವಮಿತಿ ಮತಭೇದ ಇತಿ ದಿಕ್

ధ్వన్యన్యత్వే। శబ్దత్వమాత్రస్య ధ్వన్యన్యత్వవ్యభిచారిత్వాద్ధ్వన్యన్యత్వేతి ధ్వన్యన్యత్వం వర్ణమాత్రావ్యభిచారీతి శబ్దతత్త్వవిద్భిరుక్తం ఇత్యేవేతి తత్త్వతత్త్వ
విప్రతిపత్తేర్గాం అగమనాం నస్యాదితి తత్త్వ [illegible] తి అత్రయోః ఇతరేతరాశ్రయత్వాదిత్యర్థః మూలాంతరవదుపాదానత్వాంతేతి దృష్టాంతం తా
ద్విత్వం ప్రతిపాదయతి। ఇతి ప్రమాణాంతరేతి ప్రత్యక్షాదేరభావాదితి భావః। నహ్యాప్తః వర్ణోచ్చారణం చేతి వర్ణోచ్చారణయోరిత్యర్థః
ఆనుపూర్వీనియతయోః స్మృతిర్యత్ప్రత్యక్షేణ స్మృతిద్వయం న ప్రతియోగితయోః ఏకత్వేన వర్ణత్వాయితత్వాభావాదిత్యర్థః అప్ర
త్యక్షత్వమితి పదానామితి ప్రోక్తే గాఢ్యయి ప్రత్యక్షే విషయత్వే కారణం తద్వదితి భావః తద్భావేతి పదానామప్రత్యక్షత్వే
తదప్రత్యక్షయిష్యతే ప్రత్యయాభావాద్వ్యక్తరస్యాగమితాన్వితేరభావాదితి భావః కథమితి వృత్త్యా పదజ్ఞాపకానాం పర్ణవత్త్వ
తేతివక్తవ్యే తదా కాలస్య తాదృశాదితి భావః తస్మాత్ పదానామప్రత్యక్షత్వాభావః పదస్ఫోటః ఇతి తద్భావేతి వదతా పూర్వవృత్తేరితి భా
వః తావద్వర్ణేతి పదఘటకే భూతతావద్వర్ణానామిత్యర్థః తావద్వర్ణపదఘటకీభూతానాం తావదర్థమిత్యర్థః తావదితి ఘటకే
భూతతావద్వర్ణప్రత్యక్షత్వం స్యాదిత్యర్థః అవినాశినాం స్మృతియత్ప్రత్యక్షేణ స్మృతిద్వయం న ప్రతియోగినాం క్రమికానాం తదర్థికర
ణానాం ద్వంద్వగోచరకానాం తత్సహవృత్తికారకాణాం మేళనమసంభవాత్ క్రమికాణామితి క్రమికాణామ బహుల వపాదీనాం మేళనమ
భావాద్వినాశినామితి ఆశువినాశినః క్రమికతయోర్భేదాభావే జ్ఞానయోర్మేళనం ప్రత్యభావాత్ ఆశుతరవినాశినామితి బహువచనం
సందర్భం వక్తా వైభవాత్ త్రయాణాం బహిఃప్రత్యక్షత్వం వర్ణస్యేతరేతి వర్ణానాం గార్హప్రత్యయసంపర్కయోగిత్వం కింతు సిద్ధ
ప్రత్యయ ఏవ తస్య చరమత్వం నిరపేక్షవర్ణస్యైవ సంపత్తేః వర్ణంత మేళనం పదార్థైక్యవ్యాపారాదిత్యర్థః తదనంతరం పాదపదఘ
టకీభూతతావద్వర్ణాభివ్యక్తానాం ఏకదా అసంభవాదిత్యర్థః ప్రథమంతు తత్త్వే ద్విత్వే కల్పకం తత్తుఘటత్వవిశిష్టబుద్ధిః
తతః పత్త్వే ద్విత్వకల్పకం తతః పత్త్వవిశిష్టబుద్ధిరిత్యేకదా వర్ణానాం పదజ్ఞానానాం ఆశుతరవినాశితయా యతో గవయాన్నం

ಘಟಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ತದ್ವ್ಯಂಜಕ ಇತಿ ಸ್ಫೋಟವ್ಯಂಜಕ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತರ್ಹಿ ಸ ಏವ ಪೂರ್ವಪೂರ್ವವರ್ಣಗೋಚರಸಂಸ್ಕಾರಸಹಕೃತಚರಮವ
ರ್ಣಪ್ರತ್ಯಯ ಏವಾರ್ಥಪ್ರತ್ಯಯೋಪಪತ್ತೇಃ । ತದನ್ಯಥಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟಕಲ್ಪನಮಿತಿ ಭಾವಃ । ಮಾನಸ್ಯಾರ್ಥಪ್ರತ್ಯಯಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟ
ಸಿದ್ಧಿಃ ಪೂರ್ವಪೂರ್ವವರ್ಣಾನುಭವಜನಿತಸಂಸ್ಕಾರಸಹಕೃತಚರಮವರ್ಣಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ಫೋಟೇ ಪದಪ್ರತೀತಿರ್ಜಾಯತ ಇತಿ ಪದಪ್ರತೀತ್ಯ
ನ್ಯಥಾನುಪಪತ್ತಿರೇವ ಸ್ಫೋಟೇ ಸಾಧಿಕಾ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಾಶಂಕತೇ [illegible]ಥೇತಿ ತತ್ಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಫೋಟಸಿದ್ಧಿಃ ತಸ್ಯ ಪದಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಯೈಕ್ಯಮಿತಿ ಫಲಾನ್ವಯಸ್ಯಾ
ತ್ವೇನ ತತ್ಪದಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಫೋಟಃ । ತದುತ್ಪನ್ನೋತ್ಪನ್ನತರವರ್ಣಮಾದಿವಿಷಯತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ನ ಸಂಭವತೀತಿ ವರ್ಣಾನಾಮಾಶುವಿನಾಶಿತ್ವಾ
ತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾತ್ಮಕಸ್ಯಾನೇಕವರ್ಣಗೋಚರಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಯ ನ ಸಂಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾತ್ಮಕತಾವದ್ವರ್ಣಪ್ರತ್ಯಯಾಸಂಭವೇಽಪಿ ಸ್ಮರಣಾತ್ಮಕಸ್ಯ
ಪದಸ್ಯ ಸಂಭವ ಇತ್ಯಾಹ ತಾವದಿತಿ । ಸ ತಾವದ್ವರ್ಣಗೋಚರಸ್ಮರಣಸಂಭವೇಽಪಿ । ತಸ್ಯ ಪದರೂಪತ್ವಂ ಪದಸ್ಯ ತಾವದ್ವರ್ಣಾತ್ಮಕತ್ವಾ
ದಿತ್ಯಾಹ । ಸ್ಮೃತಿ ತಾವದ್ವರ್ಣೇತಿ ಪದಘಟಿತಘಟತಾವದ್ವರ್ಣಮಾತ್ರವಿಷಯೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅರ್ಥೇತಿ ಕೇವಲವರ್ಣಮಾತ್ರಸ್ಯಾರ್ಥಪ್ರತ್ಯಾಯ
ಕತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಅನ್ಯಥಾ ವರ್ಣಮಾತ್ರಸ್ಯಾರ್ಥಪ್ರತ್ಯಾಯಕತ್ವೇಽತಿಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಪ್ರತೀತಿರಿತಿ । ಪದಾದಿವಿಶೇಷಕತ್ವಾನುಪಪತ್ತೇಃ
ರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ವರ್ಣದ್ವಯಸ್ಯೈಕ್ಯಾತ್ಕ್ರಮವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ವಿಶಿಷ್ಟ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾನುಪೂರ್ವೀತ್ವಾತ್ ಆನುಪೂರ್ವೀವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ
ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಆನುಪೂರ್ವೀಪ್ರತ್ಯಯಃ ಆನುಪೂರ್ವೀಗೋಚರಸಂಸ್ಕಾರಾಖ್ಯೇ । ತತ್ತದ್ವರ್ಣಸ್ಯಾನುಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ತದುತ್ತರತ್ವಂ ಚ
ಸ್ವಾವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರತ್ವಂ ಚೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅನಾನಾಸಂಸ್ಕಾರೇ ನ ತ್ವಸ್ಯ ಸ್ಮೃತಿಕಾರಕಸ್ಯೈಕ್ಯೇ ತಥಾ ತದವ್ಯವಹಿತೇತಿ ಅವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರತ್ವಂ
ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಂ ಸಾಧಿಕರಣಕ್ಷಣಧ್ವಂಸಾಧಿಕರಣತ್ವಸಹಿತವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಧಿಕರಣಕ್ಷಣಧ್ವಂಸಾಧಿಕರಣಕ್ಷಣೋತ್ಪನ್ನಃ ತೇಷು ತ್ವ
ತ್ತಿಕತ್ವಂ ಚ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಘಟಿತತ್ವಾದನುಗಮಃ । ತದ್ಭಾವೇಽಪಿ ವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರಕ್ಷಣೋತ್ಪತ್ತಿಕತ್ವಸಂಬಂಧೇನ ಘಟೋತ್ತರತ್ವಂ
ಘೋಧ್ವಂಸಸಂಬಂಧೇನ ಸ್ವೋತ್ಪತ್ತಿರ್ವಾ ದೋಷಃ । ಯತ್ತು ಘಟಸ್ಯ ಘೋತ್ತರತ್ವಂ ಚ ವೃತ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವತ್ವಂ ಚ ತಾತ್ಪರ್ಯ

సంబంధినస్తు షష్ఠ్యవృత్తిజ్ఞానత్వం తత్ అపి జ్ఞాపకాధారక జ్ఞానస్య క్షణం చతుష్టో [redacted] వస్థాయిత్వసంభవే తస్యాప్యవ్యవహితోత్తర
క్షణవృత్తిత్వాసంభవాదితి తత్స్థానాపత్తివిశేషణాత్వభేదవిశేషణాంశవిశిష్టావత్తేరవారణాత్ అభావవిశేషణవిశిష్టవిశేషణస్య దుర్వచత్వా
త్ప్రతీతిస్వభావోత్తరత్వరూపానుపూర్వీవిశేషస్య త్వన్మతే అతాదృశప్రత్యక్షవిషయత్వం భవోత్తరత్వమితి భవోత్తరతాత్పర్యం అత్రా
పి సంసారోత్తరకాలికం ప్రాగభావప్రత్యక్షం భవతీత్యర్థః దధితిపదత్వవాన్ అనుపూర్వీవిశేషవిశిష్టవర్ణత్వం తేనాపి అశాబ్దబోధే అనుపూర్వీ
విశేషవిశిష్టవర్ణజ్ఞానత్వేన కారణత్వే వర్ణవిశిష్టానుపూర్వీవిశేషజ్ఞానత్వేన కారణత్వమాదాయ వినిగమనావిరహాద్వర్ణజ్ఞానత్వే
న అనుపూర్వీజ్ఞానత్వేన చ భిన్నభిన్నరూపేణైవ కారణత్వమితి సమాప్తం ।। శ్రీ ।। అర్థాపత్తిరపి ప్రమాణం అర్థాప
త్తిపదవాచ్యప్రమాణం పృథగపి ప్రత్యక్షాదిప్రమాణచతుష్టయభిన్నమస్తీత్యర్థః తేన ధృతిశక్తివాదిభూతః తద్రాత్రి
భోజనం కల్పయతి నచాత్రైవ రాత్రిభోజనజ్ఞానం ప్రత్యక్షాదీత్యాదినా అనుమానాదిపరిగ్రహః త్వనుపపత్తిజ్ఞానం ప్రమా
ణమిత్యనుపపత్తిసైవేతి అనుపపత్తిజ్ఞానరూపైవార్థాపత్తిః అర్థాపత్తిరూపం ప్రమాణమిత్యర్థః తజ్జన్యప్రమా అర్థా
పత్తిరిత్యేవ ప్రవృత్తౌ యత ఇతి జ్ఞేయం తస్య విషయమాత్రం దివైవ భోజనే వ్యభిచారిణీతి దివా అభోజిత్వసతి అభోజిత్వస్య
రూపం భిన్నాదివా అభోజనత్వసతి విశిష్టమపి పీనత్వం దివా అభోజిత్వమాత్రం ద్రవ్యభోజనే అపి వ్యభిచారీతి విశిష్ట
దితి యత్నే వధితి యద్రాత్రౌ నభుక్తిః నాస్తి దివా అభోజిత్వసతి పీనత్వ ధారదివారాత్రావభోజనం అపి ఇతి వృత్తికిం
శిపవృత్తిరిత్యనుమానే పీనత్వానుపపత్తేః రాత్రిభోజిత్వజ్ఞానోపపత్తేః అర్థాపత్త్యా ప్రమాణాంతరమపి ఇదమితి భావః
అనుత్తదానత్వర్థాపత్తిః ప్రమాణమితి న్యాయవార్తికకారః తత్ర కథం తత్ అర్థాపత్తిపదం బిత్తిః కేవల వ్యతిరేకివిశేషస్యేత్యర్థః
అస్యానుమితానుమానత్వేనవ్యవసాయవత్ అనుపపత్తిప్రభవతా ద్వ్యర్థజ్ఞానోత్తరం అర్థాపత్తిమనుమిత్యనువ్యవసాయవత్ అర్థా
పత్తిత్వజాతికల్పనే ఉక్తవభిన్నకరణతయా ప్రమాణాంతరత్వస్యాకారణత్వాదిత్యాహ సంక్షేపత అత్ర అర్థాపత్తిత్వస్య అత్ర

మితిత్వవ్యాప్యత్వోపగమాత్ అతఏవ తాదృశజ్ఞానాంతరంగాగు [illegible] మాతి ప్రతీతి ద్విక్ ద్వితీయప్రమాణాంతరవాదిమ
తం దూషయితుమాహ అవిదితేతి విశిష్య అర్థ [illegible] తర్కః శబ్దవిశేషః ఇతి పరసాధ్యమాపన్న ఏవేతి పర్యవసితి ప్రాయ్య
త్రైత స్వప్రమాణాంతరత్వం దూషయతి నయదితి సః శబ్దవిశేషః యది ప్రమాణం యది ప్రమితికరణం తదా శబ్ద ఏవ ప్రమా
ణం కృతిరిక్తం [illegible] ప్రమాణం తత్ప్రమాణమితి ప్రమాణం [illegible] ప్రమితి [illegible]
[illegible] ప్రత్యక్షాది ప్రమాణం [illegible] సత్ప్రమాణమిత్యర్థః [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible]
జ్ఞానవ ప్రమాణేతి [illegible] త్యర్థః ॥—॥ ఇయం తావత్ [illegible] ప్రమాణం [illegible] ప్రమాత్వస్య పరతః [illegible]
త్వం [illegible] ప్రమాణకరణ [illegible] ప్రమాత్వ [illegible] ప్రమాత్వ జ్ఞానవిశిష్ట [illegible] ప్రతి
[illegible] జ్ఞాన [illegible] ప్రమాత్వ [illegible] ప్రమాకరణత్వ జ్ఞానం [illegible] ప్రమాకరణ
త్వమేవ [illegible] జ్ఞానవిషయే తత్ప్రమాత్వం ప్రత్యక్షం ప్రత్యక్షగమ్యం తత్ప్రత్యక్షం ప్రమాత్వప్రత్యక్షమితి
[illegible] జ్ఞానస్య ప్రమాత్వ [illegible] జ్ఞానం విగా ప్రమాత్వ జ్ఞానానం [illegible] ప్రమాత్వస్య జ్ఞానేషు [illegible] తావదితి భావః
[illegible] జ్ఞానాంతరం [illegible] జ్ఞానస్య ప్రత్యక్ష [illegible] తత్సంశయ [illegible] జ్ఞానం [illegible]
[illegible] జ్ఞానం [illegible] జ్ఞానం [illegible] త్యర్థః [illegible] ప్రతి
[illegible] విషయాంతర విషయ [illegible] జ్ఞానస్య ప్రత్యక్ష [illegible] అత్ర గురవస్తు
[illegible] జ్ఞానస్య [illegible] కరణం స్వస్య జ్ఞానస్య [illegible] కరణం [illegible]
స్వం ప్రకాశతే [illegible] తత్ర తాదృశం జ్ఞానం [illegible] స్వస్య [illegible]
[illegible] అతఏవేతి జ్ఞానస్య [illegible] విషయ [illegible] జ్ఞానస్య [illegible] విషయక [illegible] మితిమా
[illegible] జ్ఞానస్య [illegible] జ్ఞానస్య మితి మితిః జ్ఞానం [illegible]

ತ್ವಮೇತಯೋಃ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೈಕಸಾಮಗ್ರೀಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ತ್ರಿಪುಟೀತಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪುಟಾನಾಂ ಸಮಾಹಾರಃ । ತ್ರಿಪುಟೀವರ್ಗಾ ಪ್ರಮೇಯವಿಷಯಾ
ಇತಿ । ಏತಯೋಃ ಪರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೇತಿ । ತತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಚಕ್ಷುರಿತಿ । ಚಕ್ಷುರ್ಯೋಗ್ಯಂ ಯದ್ರೂಪಾದಿ ಜ್ಞಾನಾದಿತಿ ನಸಾಧ್ಯತ್ವೇ । ಚಕ್ಷುರ್ಯೋಗ್ಯೇಷು ಘಟಜ್ಞಾನಸ್ಯ
ರೂಪಸ್ಯ ವಿಷಯೀಭೂತವಿಷಯಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಪ್ರಿಯಂ ಸಂನಿಕರ್ಷಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ವಿಷಯಸಾಧ್ಯಸತ್ತ್ವವಹಾನೇ ಚೇತಿ ಕಾರ್ಯತ್ವಮರ್ಥಃ
ಘಟತ್ವದ್ರವ್ಯತ್ವಾದೀನಾಂ ಘಟಜ್ಞಾನಾದಿ ಪೂರ್ವತ್ವಮಿತಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿನ ಏವ ಕಾರಣತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಸನ್ನಿಕರ್ಷಸ್ಯ ಭಾವವತ್ವಾಹಾ ಸಂನಿಕೃಷ್ಟಂ
ಯಾಂ ಚೇತಿ । ಯತ್ರ ವಿಷಯೇ ಪರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾ ತತ್ರ ಪೂರ್ವಕ್ಷಣೇ ತತ್ರ ವಿಷಯೇ ಸನ್ನಿಕರ್ಷಸ್ಯಾಪೇಕ್ಷಣೀಯತ್ವೇನ ದ್ರವ್ಯತ್ವೇ ದ್ರವ್ಯವೇನ ತತ್ತ್ವಪೂರ್ವ
ಕ್ಷಣೇ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣತಯೋರಭಾವಾತ್ ಅಪಕ್ಷಿ ದ್ರವ್ಯತ್ವೇ ಕರಣೇ ಅಸಂಬದ್ಧಸ್ಯಾಪಿ ವಿಷಯಕತ್ವಾನಂಗೀಕಾರಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ನನು ತತ್ತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಂ ತ್ರಿ
ಯ ಸಂನಿಕರ್ಷಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಹೇತುತ್ವಾಭ್ಯುಪಗಮೇ ವಿಷಯತ್ವಸಂನಿಕರ್ಷಾದ್ಯುಕ್ತಾನಾಮೇವ ಸಾಮಗ್ರೀ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಉಪಗಮಾ
ತ್ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಬಾಧಕತಾ ಭಾವಃ । ಘಟಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಮೂಲಕತ್ವಸಮತೇತಮಾನತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಮನಸ್ಸಂಯುಕ್ತ
ಸಮವಾಯತ್ವೇ ಹೇತುತಯಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕಾರ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕ ಪೂರ್ವಕ್ಷಣೇ ಸತ್ವೇ ಕಾರ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕ
ರಣೇ ಭಾವತ್ವವತ್ವ ವ್ಯಭಿಚಾರ ತಯೋರವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಅಸಂಬದ್ಧಸ್ಯ ಅವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಕಾರ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕ ಜ್ಞಾನೇ ಪೂರ್ವಕ್ಷಣೇ
ಶ ವಚ್ಛೇದಕಾರಣಸತ್ವಸ್ಯ ವಕಾರಭಾವ ಸತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜಕಾರಣಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಂಶಂ ಶ್ರವಾದಿತ್ವತ ಆಹ ಕಥಂ ಚೇತಿ ಚಕ್ಷುರಾದಿತ್ವಾದಿ ಕಾಸ್ಪ
ರ್ಶನಾದಿ ಪರಿಗ್ರಹಃ । ಮೇಘಾದಿತಿ ಸ್ಪರ್ಶನೇ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರೂಪಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜನಕತ್ವಾತ್ ವಾಯೋ ರಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಅನ್ಯಥೇತಿ
ರೂಪಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯಸ್ಯ ಚಕ್ಷುರ್ಗ್ರಾಹ್ಯ ಚಕ್ಷುಷಿ ತ್ವ ಲಕ್ಷಣಾಂ ತ್ವಗ್ಗ್ರಾಹ್ಯ ಪತ್ತೇರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಂ ಕೇವಲ ಚಕ್ಷುರಾದಿತ್ವಾದಿಪದಾತ್ ಸ್ಪರ್ಶ
ರ್ಶನ ಪರಿಗ್ರಹಃ । ಉದ್ಭೂತರೂಪವತ್ತ್ವ ಇತ್ಯುಪಲಕ್ಷಣಂ ಉದ್ಭೂತಸ್ಪರ್ಶವತ್ತ್ವ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಂ ಸ್ಪರ್ಶನೇ ಉದ್ಭೂತಸ್ಪರ್ಶವತ ಏವ ಪ್ರತ್ಯ
ಕ್ಷಯೋಗ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ತೇನಾತ್ಮನೋ ಘಟಾದಿ ಸ್ಪರ್ಶನೇ ಭಾವಸಂಖ್ಯಾ ವಶತಿ ಚಕ್ಷುಃ ಜ್ಞಾನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಅನವಸ್ಥಾಪತ್ತೇಃ । ಕಿಂ ತು
ಸ್ವಮಿತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಮಿತಿ ಭಟ್ಟಮತವಾದೋ ನ ಯುಕ್ತ ಇತಿ ಸ್ವವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವಿಷಯ ಘಟಾದೇರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಜ್ಞಾತತೇತಿ ಜ್ಞಾತತಾಘಟ ಇತಿ ಪ್ರತೀತಿ

ರಿತಿ ಭಾವಃ । ತತ್ರ ಚ ಜ್ಞಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣಂ ಘಟಾದಿಕಂ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣಂ ಅಸಮವಾಯಿಕಾರಣಂ ತು ನಾಪೇಕ್ಷಿತಂ ಭಾವಕಾರ್ಯಸ್ಯೈವಾಸಮ-
ವಾಯಿಕಾರಣಾಪೇಕ್ಷತ್ವನಿಯಮಸ್ವೀಕಾರೇಣ ಧ್ವಂಸಾದಾವಿತಿ ಬೋಧ್ಯಂ ತತ್ತ್ವೈವ ಜ್ಞಾತತಂತ್ವೇವ ಜ್ಞಾತತಾಯಾಶ್ಚೇತಿ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಘಟಾದಿಜ್ಞಾತತ್ವೋಪಘಟ ಇತಿ
ಪ್ರತೀತೇಃ । ತತ್ರ ಚ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣಂ ಸ್ವಘಟಿತಸ್ಯ ಸಂಬಂಧೇ ಜ್ಞಾತತಾಯಾಂ ಜನಕಂ ಸಂಭವಾದ್ವಿಷಯತಾಪರಂ ಪರಸಂಬಂಧೇ ತತ್ರಾಪಿ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವ-
ಮೇವ ಜ್ಞಾತೋ ಘಟ ಇತಿ ಪ್ರತೀತಿವಿಷಯ ಇತಿ ಜ್ಞಾತತಾಯಾಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ನಾಭಾವಿಕತ್ವೇ ಹೇತುರ್ಜ್ಞಾನಗುಣವಾನ್ ಸಂಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ।
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತೀತಿಮಪ್ಯಾಹ ಜ್ಞಾನೇಽನುವೃತ್ತಿಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತೀತಿಕಾಲಗುಣಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿತುಷ್ಟಿವಿದವೃತ್ತಿಭಾವ್ಯಜ್ಞಾತತಾಯಾಂ
ತದ್ರೂಪವಿಶಿಷ್ಟವ್ಯಕ್ತೇ ರಗ್ರಹಾತ್ ಕೃತ ಯಾಂತಃ ಗುಣಾನ್ ಸಂಭವ ಇತಿ ಭಾವಃ । ತಸ್ಯಾತ ಜ್ಞಾತಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಾತ್ ತಪ್ತ ಶಿತ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸ್ವಪ್ರವಣ
ತ್ವಸ್ಯ ದುರ್ಗ್ರಹ ಮಿತಿ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಿ ನವಾನಾ ಭಾವನಾ ಹೃಷ್ಯತ ಇತಿ ಯಾಂಗ್ಯತಾಮನಸಃ ಯಾಂಗ್ಯತಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವಂ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾ
ಯಾಂಗ್ಯತ್ವೇತದ್ಭಾವನ ಬಿಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನಮಭಿವಂತದ್ಭಾವನಬಿಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನಮಭಿಧೇಯ ವತ್ತಿ ಸ ವೃತ್ತಿವಿಷಯ ... ತದ್ಬುದ್ಧಿಕರ್ಷ
ರೂಪವಿಷಯಃ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ನತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಕ್ವಚಿತ್ ದಯತಿ ವಿಷಯತಾವಂತತ್ವೇತಿ ಘಟಾದಿವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ-
ತ್ವೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಮಾನಸಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಯಬಲತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ನ ತತಿ ವೃತ್ತಿಮಾನಸ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಸಂಭವೇ ಇತರಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ವಿಕೃತಂ ಯಾಂ
ತಸ್ಯಾ ಏವ ದುರ್ಬಲತ್ವಾನ್ನ ವೈಗಮಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಸಂಕೇತಿ ಕಥಂ ಬಿತಿ ತಥಾ ಬಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗವ್ಯತ್ವಬಿತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ
ಅನುಮಾನಾದಿ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾಣ ಮಕ್ಷಜ್ಞಾನ ವೃತ್ತಿ ಜನಕತ್ವಾದಿತ್ಯಾದಿರೂಪೇಣ ಸಾಧ್ಯತಿ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾತತಯೇತಿ ಮಹಿಮಾ
ಜ್ಞಾನವಾನ್ ಜ್ಞಾತತಾವತ್ತ್ವಾದಿತ್ಯಾದಿನಾ ಜ್ಞಾನೇ ಸಿದ್ಧಿಯ ಕಾಗುಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಂ ಯಮಾನಾ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪಪ್ರಾಮಾ-
ಣ್ಯಮ ಬಿ ವಿಷಯಾಂಕರೋತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ತತಃ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರೇ ರೂಪ ಬಿತವ್ಯಾಪ್ತೇಃ ಕೇಚಿತ್ ತತ್ಪ್ರಮಾತ್ವಮಬಿತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರಮಾತ್ವ ಮಹಿಕ್ಷ್ಯಾದಿ ಬಿ
ತ್ವನ್ನಿಶ್ಚಯಃ ನನು ಜ್ಞಾನತ್ವವತ್ಪ್ರಮಾತ್ವಗ್ರಹೋ ಬಾಧಕಾಭಾವ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಸಾಧ್ಯತಿ ಕೇಚ ರೂಪಾಂತರೇಣ ಮಸಾಧ್ಯತಾ ವಚ್ಛೇದ
ಕರೂಪೇಣ ಗರತದ್ವಿಶೇಯ ಕಾಗುಮಿತ್ಯಾತದ್ರೂಪಬಿತವ್ಯಾಪ್ತ್ಯವಚ್ಛೇದಕ ಮಕ್ಷಾರ್ಥ ಹೇತುಃ ಕೇತು ತತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಷಯಕಾಗುಮಿತಿರೂಪಾಂ

ತದಿತರಾ ತದ್ವ್ಯಾವೃತ್ತ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವೃತ್ತಿ ಅನ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ವಿಶೇಷಣ ಅನುಮಿತ್ಯಾ ಭಾನೇಪಿ ನ ಹಾನಿರಿತಿ ಇದಂ ತು ಲಾಘವ ಜ್ಞಾನೇ ತದಭಾ
ವಾತಿರಿಕ್ತತ್ವೇನ ಭಾಸ್ಯಂತೇ ಏವ ಪ್ರಾವ್ಯವಚ್ಛೇದಕ ಮಹಾಕಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾವರಾಮತ್ರಗೌರವ ಮಹಾಕಾಲಂ ಏವ ಪ್ರಾಲಾಘವ ಏವ ಅಲಾಘವೇ ಜ್ಞಾನೇ
ಲಾತತ್ವೇ ಮಹಾಕಾಲ ಏವ ಪ್ರಾಗೃಹ್ಯತ್ವಾ ಭಾವಾದಿತಿ ಇತರ ಚಾಧಕ ಲಾಘವ ಮಹಾಕಾಲಂ ಏವ ಪ್ರಾಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾದಿತ್ಯಭಿಮಾನಾವಛಿನ್ನತ್ವಾತ್ ॥
ತತ್ರೈವ ಪ್ರಾಗ್ರಾಹ್ಯದಿಕಾಮಹಾಕಾಲಂ ಏವ ಪ್ರಾಗ್ಭಾವೋಪಗಮೇ ವೃತ್ತಿಮಹಾಕಾಲಂ ಏವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ಇತಿ ಸಂಶಯಾನುಪಪತ್ತಿರಿತಿ ಧ್ಯೇಯಂ
ವ್ಯಭಿಚಾರಾದಿತಿ ಪ್ರಮಾತಜ್ಞಾತತಾಯಾಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಜ್ಞಾತತೈವ ಪ್ರಮಿತ್ತ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾಪಿಕಾ ಇತಿ ಪಾಠ್ಯಂ ಏವಂ ಚ
ತ್ವಪ್ರಮಿತತಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ತ್ವೇ ತಾವ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಂ ಗ್ರಹೋಪಪತ್ತಿರಿತಿ ಏವಂ ಪ್ರಮಾಣ್ಯ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಾಪಿ ದುರ್ಗ್ರಹಂ ತ್ವೇತಸ್ಯ ಧ್ವನಿ ನಿತ್ಯೇ
ಶಯಾಭಿತವ್ಯಾಪ್ತೈರಪಿ ದುರ್ಗ್ರಹಂ ತ್ವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಾಧ್ಯತಿ ಸ್ವಮಿವೇತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಮಿವ ಸ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಪಿ ಸ್ವ ಗ್ರಹಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಪಿ ವಿಷಯಾ
ಕಿ ಶಂಕಿತಿ ಮಿತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಮಯಾ ಮಾತ್ರಪುಟ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಾದಿಮತ್ತೇ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಪಿ ಭಾಸ
ತ ಏವೇತಿ ಭಾವಃ ಕಿಂ ಚೇವಮಿತಿ ಏವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸ್ವಸ್ವ ತೋಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇ ಜ್ಞಾನೇ ಇತಿ ಇದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾ ನ ವೇತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯೋ
ನ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ ಸಂಶಯಾನುಪಪತ್ತಿರಿತಿ ಅಹಂ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಹೋ ನ ತು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಾತ್
ಅಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಜ್ಞಾನೋತ್ತರಂ ಇದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾ ನ ವೇತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯಃ ತತ್ರಾಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಸ್ವ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಯಾ
ಸ್ವವಿಷಯಕತ್ವೇನ ಸ್ವ ನಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ನಿಶ್ಚಯಾದಿತಿ ಭಾವಃ ನಿಶ್ಚಿತೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ಸಂಶಯಾಯೋಗಾತ್ ತತ್ ನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ತತ್ಸಂಶ
ಯಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ನ ಚ ಯತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯಃ ತತ್ರ ಜಾತಮಪಿ ಘಟ ಜ್ಞಾನಂ ನ ಸ್ವವಿಷಯಕಮಿತಿ ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯ ಗ್ರಹೋ ನ ದೋಷ ಇತ್ಯುತ ಅಹಂ ಅಗ್ರಹಣ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅಗ್ರಹಣ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಾದಿನಾ ಇತಿ ಯದಿ ತತ್ರ ಘಟ ಜ್ಞಾನಂ ಸ್ವವಿಷಯ
ಕಂ ತದಾ ತ್ರಿಪುಟಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾವ್ಯಾಘಾತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತದುಕ್ತಂ ತದುಭಯ ಜನಕ ಇತಿ ನ್ಯಾಯೇನ ಹಾರಕೃತೀತಿ ಇದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾ ನ ವೇತಿ ಘಟ ಜ್ಞಾನ
ರೂಪ ಧರ್ಮಿ ಜ್ಞಾನಾ ಭಾವಾತ್ ಧರ್ಮಿಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯಾ ಸಂಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ತದುಕ್ತಂ ಇತಿ ನ್ಯಾಯೇ ಧರ್ಮಿಂದ್ರಿಯ ಸಂನಿಕರ್ಷ

స్యైవ హేతుత్వం యద్ధర్మిజ్ఞానస్య తత అనుమానమితి తత్త్వోక్తిస్త్రసాధారణం ధర్మవత్తయా ధర్మిజ్ఞానస్య తత్తూర్ధ్వ బిసంశయహేతుత్వా
ద్ధారణాదిత్యర్థః అత్ర యుక్తిం తు శంకాం దూషయతి తథా అంశే తు ప్రయోజనం కి శేషణం యస్య తద్ధర్మిజ్ఞానం తత్ర వేదవేద్యస్య తద్వద
సంశయోనాన్యత్రేతి సంశయధర్మిణియమార్థం ధర్మిజ్ఞానహేతుత్వాదితి భావః నను తత్ర విశేషయోరుపస్థ్యాదిరేవ ధర్మిజ్ఞా
నహేతుత్వమేవ యంతదేవ సంశయహేతురితి చేత్తత్రాహ యత్తత్రాన్యసమానాభిలాషేణాభిగ్రహే ధర్మిగృహీతః తత్ర
బిసమాభిలాషే ధర్మవత్ ఫలం భూయాంసం తత్ర తద్ధర్మవత్తయా ధర్మిజ్ఞానస్య తత్ర విశేషసంశయం ప్రతి హేతుత్వం యః
ద్విశేషయోరితి గ్రాహ్యయోస్సంశయసామాన్యే ధర్మిజ్ఞానస్య హేతుత్వాత్ సామాన్యం విశేషత్వం ఐకైకవిశేషసంశయం ప్రతి ధర్మిజ్ఞా
నస్య హేతుత్వావశ్యకత్వాత్ తథా చ ధర్మిజ్ఞానస్య సంశయహేతుత్వావశ్యకతయా సంశయపూర్వం జ్ఞానగ్రహః అవశ్యకః తత్ర
సామాన్యస్య విషయోః కరణేతు సంశయయోగః అవిషయోః కరణేతు తత్సామాన్యగ్రాహకతయాంతద్వ్యగ్రాహక
సంవగ్రహాహ్యత్వరూపం సత్స్వం సామాన్యస్యేతి భావః తత్ర తద్విశేష్యకత్వనతిత ప్రకారకత్వరూపం సామాన్యం వ
ధమేతి గ్రాహ్యసామాన్యస్య యద్విషయకేవలం సామాన్యం తద్ప్రకారకప్రతిభాసకజ్ఞానేత్యర్థః విశేష్యకత్వప్రకార
కప్రకారకత్వం శగ్రహే అవివాదాత్ అప్రామాణ్యగ్రహః తద్వ్యత్వగ్రహాపర్యవసన్నఇతి తద్గ్రహేమవాదాపపాదయతి
తథా హి తద్వ్యవహారం విష్వవహారం ఏవాత్ర ప్రత్యాసత్తిరితి భావః అతః పటత్వవతః ప్రాగుపలక్షితత్వేనేత్యర్థః తద్వ్యక్తిశేష
కతాపటత్వవద్విశేష్యకతాకం నర్తాదౌ పటత్వప్రకారవిశేష్యకతానంబంధేన జ్ఞానేన పరిభావనతివిశేషణం ప్రత్యవృతః
పటత్వవతః ఇదం తు సామాన్యతోవిశిష్ట బుద్ధౌ విశేషణతయా హేతుత్వాద్వదనవచ్ఛితయోరవచ్ఛతయోః విశేష్యప్రకారక
త్వయోర్భాగాసు తదనయోర్విప్రయోగావ సుతయోః ప్రతియోగిత్వాద్విభాగవచ్ఛతయోరవచ్ఛతయోః ప్రకా
రతయోర్భావే సాధకాభావాదితి ద్వయం నేతి బహిః పదార్థవిషయక జ్ఞానే అసామర్థ్యం అన్యథాఽన్యథా స్యాదిత్య ౨

ಕೃಷ್ಣಘಟಯೋಃ ಫಲ ಜ್ಞಾನವತ್ತೇರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅನ್ಯಥಾ ಘಟವಿಷಯಕ ಸಂಸ್ಕಾರೇಣಾಹಂ ವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನೇಚ್ಛಾಸಾಮಗ್ರೀ ಕಬಲಿತಾ ಕೃಷ್ಣತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ
ಜ್ಞಾನೇಚ್ಛಾ ಸ್ವಹೇತುತ್ವೇನ ಯತ್ಸ್ವವತ್ತತ್ರ ತಾ ಕಾರ್ಯೇಚ್ಛಾಸಾಮಗ್ರೀ ಚೇತಿ ಭಾವಃ ತ್ರಿಗುಣತ್ವಸಂಶಯೋ ಘಟಮಮೇಂ ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯ
ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಶಯ ವಿಷಯತಿ ತಿ ವಿಷಯತ ಘಟ ಸಾದಿಪದಾರ್ಥ ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಘಟತ್ವ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ಗ್ರಹಮುಪಪಾದ್ಯ ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ
ಮುಪಪಾದಯತಿ ಘಟತ್ವ ಮಿತಿ ವಿಷಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಗ್ರಹೇತಿ ಸಂಸರ್ಗಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರತ್ವ ಗ್ರಹ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಘಟೇಂದ್ರಿಯ ಘಟತ್ವ ವಿಶೇಷ್ಯ
ಕತ್ವಸ್ಯ ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಚ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನೇ ಗ್ರಹೋ ನಾಗ್ರಹಃ ಸಂಭವತಿ ಏವಂ ಚ ಕತ್ರ ಮೇನಾಪಿ ಏತಾವತ್ ದೇವ ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ
ತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮೇವ ಚ ತ್ರಿತಯ ಮನ್ಯತ್ರ ಘಟತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ ಅನ್ಯತ್ರ ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ತಾವತ್ತ್ವ
ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸಂಬಂಧೇನ ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮೇವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸ್ವರೂಪಮಿತಿ ಭಾವಃ ಸ್ವಾರಸ್ಯಮಿತಿ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕೋ ವಿಶೇಷಣಾಧಿಕರಣ ಹೇತುತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ವಿಶೇಷ್ಯತಯಾ ಪ್ರಕಾರತಯಾ ಪ್ರಕಾರತಯಾ ಭಾಸಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾ
ಸ್ತಂ ಯಾ ಸಂಸರ್ಗವಿಧಯಾ ತದ್ಭಾಸೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾಸಮಿತಿ ಭಾವಃ ಸ್ವಪ್ರಕಾರತಾ ವಿಶೇಷ್ಯತಯೋಃ ಸಂಸರ್ಗತಯಾ ಭಾ
ಸಮವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾಸಮತ ಅಹಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ ಏತದ ವಿಶೇಷ್ಯವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮವಚ್ಛಿನ್ನ ಯತ್ರ ವರ್ತತೇ
ಜಾತ್ಯಾದಿಮಃ ಗುಣಜಾತ್ಯಂತರಂ ಪಕ್ಷೇ ತತ್ಕ್ರಮಃ ತತ್ರಾವ್ಯಾಪ್ತಿ ರಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮುಪಪಾದಯತಿ ಅಖಂಡತಿ ಪಕ್ಷೇ ವಿಶೇಷ್ಯಕ
ತ್ವಂ ಗುಣಜಾತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಜಾತಿ ವಿಶೇಷ್ಯಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪಕ್ಷೇ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಕಿಂತು ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಮಿತ್ಯನುಪಪತ್ತೇ ಪಕ್ಷೇ ಗುಣಜಾತ್ಯಂತರಯೋಃ ಗುಣಜಾತ್ಯಂತರ ಪಕ್ಷೇ ತತ್ಕ್ರಮೇಣ ಗುಣಜಾತಿ ವಿಶೇಷ್ಯಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪಕ್ಷೇ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ
ಸತ್ವ ಬಿಪಕ್ಷೇ ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪಕ್ಷೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತಾಭಾವಾ ಗ್ರಾಹ್ಯತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ರಿತಿ ಭಾವಃ ತದ್ವದಿತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತಯಾ
ಸಂಸರ್ಗತಯಾ ವಾ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ ಭಾಸಸ್ಯ ಸಾಮಯಿಕ ವಿವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಮಿತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾದೇ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ
ವಚ್ಛೇದಕ ಪ್ರಕಾರಕ ಗೋ ಸಮ ಸ್ವಾಭಿಹಿತ ತಯಾ ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಗೋತ್ವಂ ವಿಗ ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತಾವಚ್ಛೇದ

ಸರ್ವಪ್ರಶಸ್ತಂ

೧೦೫

ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಭಾಗೇ ಗ್ರಹಣಂ ಭವತೀತಿ ಭಾವಃ ಸ್ವಮತೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಮುಪಪಾದಯತಿ ಅತ್ರಾಪ್ಯೇತನ್ನೇತಿ ದ್ವಿತೀಯತ್ಯ
ಗತ್ವೇತಿ ಅನುವ್ಯವಸಾಯತೋಗತ್ಯರ್ಥಃ ಅನುಷಜ್ಯತೇ ಪ್ರಥಮಂ ಅಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಂ ತತಃ ಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನತ್ವಯೋರ್ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಂ ತತೋ ಘಟಮ
ಹಂ ಜಾನಾಮೀತ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯಃ ತತಃ ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ನಷ್ಟತ್ವಾತ್ ಘಟೋಽಯಮಿತಿ ವ್ಯವಸಾಯಃ ತತಸ್ತು ಘಟಮಹಂ ಜಾನಾಮೀ
ತ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯಃ ತೈಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಗೃಹ್ಯತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಉಪಸ್ಥಿತೇರಿತಿ ತದಭಾವವತ್ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಗ್ರಹೋಪಾಧೇ
ಕಾಭಾವಸ್ಯೇತಿ ಭಾವಃ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಂ ಚ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧರೂಪಂ ವಂಶೋಽಧ್ಯಂಗೇ ಚೈವಮಿತಿ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ಯ [illegible]
ಜ್ಞಾನಗ್ರಹೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾತ್ಸಂಶಯೋ ನಾಸ್ತ್ಯದಿತ್ಯರ್ಥಃ ದೋಷೇತಿ ಅನಭ್ಯಾಸದಶಾಪನ್ನತ್ವರೂಪದೋಷೇತ್ಯರ್ಥಃ ಸಂಶಯೇತಿ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಸಂಶಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ನನು ಸಾಮಗ್ರೀಸತ್ವೇ ಕುತೋ ನ ಸ್ಫುರಣಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಅಭ್ಯಾಸೇತಿ ತದ್ದೋಷಾಗ್ರಸ್ತತಾ ನಾವಶ್ಯಕಗ್ರಹೋ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಸ್ಯ ಪುರುಷತ್ವ
ಸ್ಯ ಪಾಂಸ್ತುಷಸಾಮಗ್ರೀಸತ್ವೇ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಾಕ್ಸ್ಥಘೋಷಸತ್ವಾತ್ ಪುರುಷತ್ವಸಂಶಯೋ ನಾಸ್ತ್ಯದಿತ್ಯನೇಕಾತ್ಯಸಂಶಯಜನಕದೋಷಪಸ್ತ್ಯ
ಯವಿಘಟಕತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥ ಇತಿ ಭಾವಃ ನನ್ವೇವಮನತಿದೋಷಃ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಹತ್ವಭಂಗೇ ದರ್ಶಯತಿ ಅನದಿತೀತಿ ಯಾವ
ದಿತೀಯಾವಂತಃ ಸ್ವಪ್ರತ್ಯಯಾಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಶ್ರುತಯಃ ತದನುವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಮತ ಏತನ್ನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ದ್ವಿತೀಯಾನು
ವ್ಯವಸಾಯೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೋ ದ್ವಿತೀಯಾನುವ್ಯವಸಾಯಕಮತ್ತೇತಿ ಸಂಪನ್ನಮತೋಽಯಾವದಿತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವವತ್ತ್ವಸ್ಯ ಸಾತ್ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಗ್ರಹಕದ್ವಾಷ್ಟಪಾರಣೆಯಾ ನ ತಿ ಬಾಧಕಸ್ವಾತಿ ಇತ್ಥಂ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಹಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಭಾವಕಾಲೋತ್ಪನ್ನಯಾವಜ್ಞಾನ್ಯತ್ವಯಾ
ನುವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಮಿತ್ರಮತೇ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಂ ಭಟ್ಟಮತೇ ತದ್ವೃತ್ತಿಸ್ವತೋಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಚ ಗಾನ್ನೈಶಿತ ಇತಿ ಶೇಷಃ ಏವಂ ಚ ದ್ವಿತೀಯಾ
ನುವ್ಯವಸಾಯೇನ ಸ್ವವಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಂ ಚ ಸಾಧ್ಯ ಪ್ರಥಮತ್ವಾತ್ ಗ್ರಾಹಕಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಃ ಇದಮಿತಿ ದ್ವಿತೀಯಾನುವ್ಯವಸಾಯೇ ಗಸ್ಯ
ಶೀಲತ್ವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಕಂ ಪುರುಷಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಅಮಾಂ ಪುರುಷತ್ವವತಿ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರಕಂ ಕರಾದಿಮತಿ ಕರಾದಿಮದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ
ತ್ವೇ ಸತಿ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ಥಾಣೌ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರಕಗ್ರಹೇ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾಯ ಕರಾದಿಮದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕೇತಿ

జతితి పురుషవిశేష్యకప్రవృత్త్వప్రకారకజ్ఞానే వృత్త్యభావాద్వారణాయ పురుషత్వప్రకారకజ్ఞానేత్యాదివిశిష్టం త్యాగసంధానే
నం ప్రతి జగ్రవద్వృత్తిత్వాయోగ్యత్వవసాయే గృహీతప్రామాణ్యకే పురుషజ్ఞానేవ ఇత్యర్థః పురుషజ్ఞానే భిన్నస్యద్వృష్టాంతే
త్వే చ అగ్రయదృష్టాంతాభావాత్ వృత్తిరితి ద్వ్యాహాయద్వృత్తియోగ్యపురుషత్వవతి పురుషత్వప్రకారకజ్ఞానం తద్గ్రహణాది
మితి పురుషత్వజ్ఞానం ఇతి దాస్తి స్వా పురుషత్వప్రమున్నతి వృత్తిరితి ఇత్యర్థః ప్రథమమితి ద్వితీయాద్యనువ్యవసాయే ప్రా
మాణ్యగ్రహాత్ పూర్వం తదభావవతి తత్ప్రకారకత్వరూపాప్రామాణ్యాభావ ఏవ వృత్తిరితి నిస్సాధ్యత్వన్నిత్యర్థః తద
ప్రశిధ్యాసాధ్యప్రశిధ్యా తదభావాప్రశిద్ధిః సాధ్యాభావాజ్ఞానం త సాధ్యాభావస్యప్రతియోగిరూపవత్వాత్ అ
ప్రామాణ్యరూపవత్వాత్ ఇత్యేవమితి ఇత్యర్థః తథా చ తదభావత్వేనైవ జ్ఞానే తత్ప్రతియోగిజ్ఞానం కారణమితి ఇత్యర్థః ఇత్యే
వం కథమప్రామాణ్యాభావానుమితిరత ఆహ ఏవం చేతి తదప్రామాణ్యవత్తేతి తదీయస్వభావరూపేవ ప్రామాణ్యస్య వ్యాప్యవత్త
తయా హేత్వభావేన గృహ్యత ఇత్యేతదేతత్ సర్వభావః అప్రామాణ్యస్యాభావః భవత్వితి అప్రామాణ్యాభావజ్ఞానం
వినాపి అప్రామాణ్యాభావానుమితిరితి భావః చ సాధ్యతావిశిష్టేయుక్తా విశేషణాధికరణహేతుత్వాదితి భావః అప్రామా
ణ్యేతి జ్ఞానే అప్రామాణ్యాభావన్నతాప్యకారితా నేత్యర్థః సాధ్యవిశేష్యకానుమితౌ సాధ్యప్రసిద్ధేరనంగత్వాదితి భా
వః ఆస్తామితి ప్రథమమప్రామాణ్యాభావానుమితిరాస్తాం తద్వ్యతిరిక్తైవ ద్వితీయాద్యనువ్యవసాయే ప్రామాణ్యగ్రహే
ణం తదేవం అశ్వయిగప్రామాణ్యగ్రహమితి కేవలగతిరిత్యర్థః అంయం — భావః ఇదం ... ప్రవృత్తింప్రతి ... గృహీతప్రామా
ణ్యకే ఇత్యస్య హేతుత్వే అభావరూపం వప్రామాణ్యే వి... వారణాత్ భావరూపం తద్వతి తత్ప్రకారకత్వరూపం ప్రామా
ణ్యమేవ ... తస్య చ ప్రథమం సాధ్యప్రసిద్ధ్యావినాదుర్గ్రహత్వాత్ గానుమానే ప్రథమం ప్రవృత్త్యుపయోగి
ప్రామాణ్యగ్రహణేతి ఇతి జ్ఞానం హి ద్వివిధం తదభావవతి తత్ప్రకారకం తద్వతి తత్ప్రకారకం చేతి తదభావవతి తత్ప్రకా

ರಕತ್ವರೂಪಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವಃ ನಿರ್ಧೃತ್ ತದ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಾದಾಯ ವವರ್ತ್ಯವಸ್ಥಿತಿ ವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕರೂಪೇಣ ಭಾನಾಗ
ವಗಮತು ತತ್ಪ್ರಕಾರಕೇ ತದಭಾವವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಸ್ಯ ತದಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾಭಾವವಮಾತ್ರವರ್ತ್ಯವಸಾಯಿ ತಯಾ ತ
ದಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವನತಿ ನ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವೇ ಹೇತುನಾ ತದ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಮಾತ್ರವರ್ತ್ಯವಸಗ್ಲಂ ಬಧ್ಯತೀತಿ ತಿಕ್ಕ
ತದಾಬಿ ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವರೂಪಸಾಧ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ಪ್ರಾಗ್ವಿಯ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಾವದ್ವ್ಯಷ್ಟಿವಿಶೇಷಾ ದ್ವೈತಕವಹೇತುತಾತ್ ತಜ್ಞೇಲತತ್ತ್ವ
ವಗಮತು ನಮರ್ಥಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕತ್ವರೂಪಮಪ್ರಯುಕ್ತಮೇವ ವತ್ವಾತ್ ತುಮನ್ಯಯಾ ನನು ವ್ಯಾಪ್ಯ ಅಪೂರ್ವತ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಾಪಿ ವಿಷಟಿತ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಗ್ರಹ ಪ್ರಾಗ್ವಿಯ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಾಷ್ಟ್ರೇತಿ ಕಿಂಬಿ ಚಿತ ಕಿಂಬಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವರೂಪಮಬಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಪ್ರಥಮಂ ಹಿ ತ್ವಜ್ಞಾನೇ ಜ
ಗ್ರಹಮಿತ್ಯಾಹ ಕಿಂಚೇತಿ ಕರಾಮದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವೇನತಿ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಂ ಹೇತುಃ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವಹೇತುಃ ಕೈಗ್ರಾ
ಹ್ಯಂ ಕಿಂಬಾಗ್ಯ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಃ ಅನುವ್ಯವಸಾಯೇತಿ ಅಕ್ತಗ್ರಾಹ್ಯಯೋರ್ವೃತ್ತಿ ಯಥಾಗ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಗ್ರಹಃ ಪುರುಷ
ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಗ್ರಹಃ ಯತನ್ನತಿಕರಾಮತಿ ಪುರುಷತ್ವಜ್ಞಾನತ್ವಗ್ರಾಹಕೇಣಾನುವ್ಯವಸಾಯೇನ ಪುರುಷತ್ವವತಿ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರ
ಕಗ್ರಹಸಂಭವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದವಚ್ಛೇದಂ ಗ್ರಾಹಕೇಣ ಪುರುಷತ್ವವತಿ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮವಗಾಹ್ಯತ ಏವೇತ್ಯನುಸ್ಯೂತಮಿತಿ ಅ
ನುವ್ಯವಸಾಯೇ ಕರಾಮದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವನತಿ ಪುರುಷತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಜ್ಞಾನೇನತೀತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವರ್ತಮಾನತ್ವಮಿತಿ ಅನುಮಾನೇನ ಸ್ವ
ತ್ವಾಪದರ್ಶನೇತಿ ಭಾವಃ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಾನಾಂ ಯಥಾರ್ಥತ್ವಾತ್ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯೈವ ಪ್ರಮಾತ್ವಮಿತಿ ಪ್ರಾಭಾಕರಮತಂ ದರ್ಶಯತಿ ಅನ್ಯ
ತ್ವೇತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಸತಿ ತ್ವವಹಾರಿಣಾಂ ತದ್ವತಿ ತ್ಯನ್ಯವ್ಯದಾಸಃ ನನು ಶುಕ್ತಾವಿದಂ ರಜತಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪಿ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕ
ತ್ವೇನ ತದಪಿ ರಜತತ್ವಾತ್ ಶಪ್ರಮಾ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದಪಿ ಕ್ವೇತಿ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಕಿಂ ಜ್ಞಾನಾನಿ ಕ್ವೇತಿ ತ್ಯರ್ಥಃ ತದಪಿ ಕ್ವೇತಿ ಮಿವಿವ್ಯ
ನೋಪಾತಿ ನೇತಿ । ಶುಕ್ತಾ ರಜತತ್ವಂ ನಾಸ್ತೀತಿ ತತ್ರ ಕಥಂ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯೋ ಭಾವನೇ ತಾಕಿಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ವ್ಯಭಾವಾದಿ

ತಿ ಭಾವಃ ಮಾನಮನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಂ ಮನ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಾಂಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿವ ಮಾನಮಿತಿ ಶಂಕತೇ ಕಥಂ ತರ್ಹೀತಿ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಶುಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾ
ಜ್ಞಾನಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ವ್ಯವಹಾರಃ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಃ ತತ್ರ ವ್ಯವಹರ್ತವ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ ತತ್ರೇತಿ ವ್ಯವಹರ್ತವ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಾ
ಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹ ಏವ ವ್ಯವಹಾರೇ ಕಾರಣಂ ನ ತು ವ್ಯವಹರ್ತವ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಭಾವಃ ನನು ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ
ಪ್ರತೀಂ ಪ್ರವರ್ತಿನ ಇಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತಯಾ ಶುಕ್ತೌ ನೋಪರ ರಜತತ್ವಜ್ಞಾನಾಭಾವೇ ಕಥಂ ತತ್ರ ರಜತಾರ್ಥಿನಃ ಪ್ರವೃ
ತ್ತಿರಿತ ಆಹ ರಜತತ್ವೇತಿ ತತ್ರೇಷ್ಟೇತಿ ಪ್ರವರ್ತಿನ ಇಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕಾಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹ ಏವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತುಃ ನತ್ವಿಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರ
ಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ತದ್ಧೇತೂನಾಮಿತಿ ನ್ಯಾಯಾದಿತಿ ಭಾವಃ ಅಥೇತಿ ಭ್ರಮಪ್ರಮಾಸಾಧಾರಣಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯೇ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾ
ನಸ್ಯ ನತ್ವರಜತನ್ನತ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇತುತ್ವೇ ಅವಧಾರಣತ್ವ ಕಥಂ ತೇನ ವಿನಾ ಗ್ರಹಾಂತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ ತೇನ ವಿನಾ ಶುಕ್ತೌ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರ
ಕ ಜ್ಞಾನೇನ ವಿನಾ ಶುಕ್ತೌ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ರಜತಾರ್ಥಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ತತ್ರಾಪೀತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಥಲೇಪೀತ್ಯರ್ಥಃ ರಜತತ್ವವಿಷಯೋ ಪ್ರವರ್ತಿನ ಇಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕ
ಅಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ನತ್ವಿಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೇತಿ ಭಾವಃ ಅವಿಶೇಷಾದಿತಿ ಕಾರಣಂ ವಿಶಿಷ್ಯ ಏವ
ಹೇ ಕಾರ್ಯವಿಶೇಷೇ ಇಯಾಂಶಃ ತಥಾ ಚ ತದವಿಶೇಷಾತ್ಕಥಂ ಪ್ರವೃತ್ತೇಸ್ಸಂವಾದಿತ್ವವಿಸಂವಾದಿತ್ವೇ ನಿಯಾಮಕಃ ಮನ್ವತೇ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯೇ
ಇಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ಇಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕಪ್ರಮಾತ್ವೇನ ವಿಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ಚೇಷ್ಟ
ತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕಭ್ರಮಾತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವಮಿತ್ಯನ್ಯಥಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ಭಾವಃ ಸಂವಾದಿನೋ ವಿಷಯಂ ಸಂವಾದಿನ ಅಬಾಧಿತವಿಷ
ಯತೇತಿಂ ತದಾವತ್ ಏವಂ ವಿಸಂವಾದಿನ ಬಾಧಿತವಿಷಯತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ತದ್ವತೀತಿ ನತ್ವರಜತನ್ನತಿ ರಜತತ್ವವತಿ ರಜತತ್ವಾಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರ
ಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನತ್ವಾತ್ ಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಶುಕ್ತಿ ರಜತತ್ವ ತದ್ರಜತತ್ವಾಭಾವವತಿ ರಜತತ್ವಾಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನತ್ವಾ
ದ್ವಿಸಂವಾದಿನೀ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಅತ ಏವ ಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತೌ ಅವಿದ್ಯಮಾನಾಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹಃ ವಿಸಂವಾದಿಪ್ರವೃತ್ತೌ ತು ವಿದ್ಯಮಾನಾಸಂಸರ್ಗ

గ్రహే హేతురితి గం...ంతి అవిద్యమానయోరసంసర్గాగ్రహః తద్గ్రహః విద్యమానయోరసంసర్గః తద్గ్రహ ఇతి
పితదభావేనియః లాఘవాదితి ఇష్టతావచ్ఛేదకాసంసర్గాగ్రహత్వాపేక్షయా కారణతావచ్ఛేదకలాఘవాదిష్టతావ
చ్ఛేదకప్రకారకజ్ఞానమేవ రజతత్వప్రకారకప్రవృత్తౌ హేతురిత్యర్థః ఏతేన తద్ధర్మిత్యాదిప్రాభవరాస్తః అవచ్ఛేదకలాఘవే
త గౌరవ్యస్యాప్రయోజకత్వాత్ అసమీచీనం ...ర్గపదమితి తదసంభవః రజతత్వసంసర్గాగ్రహసంభవః సమవాయ
తే విశేషణేతి అత్రాభిప్రాయమస్తి ఉభయోః శుక్తిరజతత్వయోః అసంసర్గాగ్రహస్తీతి న ఘటమానాభిధేయ ఇతి భావః రజతత్వం
ప్రయితి పురోవర్తిని రజతత్వాభావేన సంయుక్తసమవాయరూపసంసర్గాభావాదిత్యర్థః కథమితి తత్ప్రకారకం
రజతత్వప్రకారకం తత్ప్రకారకమితి తు ప్రవృత్తావఖిలానాం సంసర్గస్య సామాన్యతః రజతత్వప్రవృత్తిహేతుత్వాదితి ధ్యే
యం ...తమితి ప్రవృత్తిం ప్రతి విధేయం తాదృశమతాదృశం చ ప్రవృత్తిసంయుక్తసమవాయరూపసంసర్గాభా
వాత్ ... ప్రవృత్తేర్విశేష్యవిశేషణలక్షణసంసర్గస్య ... తాదృశప్రవృత్తిబాధకాభావ ఇతి భావః రజతత్వేతి శుక్తౌ రజ
త్వప్రకారకం ప్రవృత్తిమిత్యర్థః తత్రైవ శుక్తౌ రజతత్వప్రకారకప్రవృత్తిరేవ తత్ప్రకారికేతి శుక్తౌ రజతత్వప్రకారికా ప్ర
వృత్తిరిత్యర్థః ప్రవృత్తౌ ...తావచ్ఛేదకప్రకారకజ్ఞానత్వేన హేతుతాయాః వ్యవస్థాపితత్వాదితి భావః ఇదం రజతమిత్యా
కారామాత్యసవ్యవసాయో విశుద్ధః ... రజతత్వప్రకారకప్రవృత్తిసాధకోవసేయ ఇతి ॥
అతికర్కశతర్కీయ ... మమ ... ద్వారకా ... కాశ్యాం ...
...తి శ్రీకాశీ ... శ్రీకంఠ ...
విరచితా తర్కప్రకాశాభిధానా టీకా సమాప్తా ॥ శ్రీకాశీవిశ్వేశ్వరార్పణమస్తు ॥

పం జ కి వ్యా [illegible] శ్రీ కృష్ణం

[illegible] ళ్ళ ళ్ళ.

[illegible] ౫ ౫.